

מסכת

נדרים

מן

תלמוד בבלי

ש"ס עוזר

השי"ס המסומן

לע"נ ר' עוזר ב"ר אלכסנדר הרהו ז"ל

בס"ד

הש"ס המסומן – מפת דרכים לדף הגמרא.

* על מנת להקל על הלומד לעקוב אחר משא ומתן הסוגיא (הוצאה פנימית) *

לפניכם מונחת גמרא שהיא תוצאה של שיטת הוראה המיושמת למעלה מעשרים שנה.
ב"ה זכינו שהיום יש מספר מגידי שיעור ומרביצי תורה שלמדו בדרך זו וממשיכים ללמדה לתלמידיהם.
במקור, גמרות הללו נועדו לשימוש במסגרת השיעור. מגיד השיעור אמור לתת הקדמה מראש לסוגיא מתוך הגמרא, ולאחר מכן הלומדים יעקבו אחר מהלך הסוגיא בעזרת הסימנים בעת השיעור.
אחת המטרות העיקריות היתה ליעל ולדרבן חזרות.
במשך השנים, לומדים שונים גילו תועלת רבה מהגמרות המסומנות גם בלימוד עצמי.
רבים העידו שראו מהסימנים ברכה בעמלם וביכולתם לזכור את הנלמד.
הוספנו בין השורות זעיר פה וזעיר שם מילות קישור שנלקחו כמעט כולן מפירוש רש"י כדי לשמור רצף החשיבה של הלומד, כמו כן הבסיס של הסימנים מבוסס על פי פירוש רש"י. הוצאה זו אינה מתימרת להיות פירוש או תרגום אלא היא כעין "מפת דרכים".
מחשבה רבה ניתנה לכל סימון ופסיק, אבל בסופו של דבר הם בגדר הצעה. אנו מעודדים כל לומד להוסיף משלו.
אנו מאמינים בדרך ש"יהו עמלים בתורה אבל לא מתקשים בה".
גמרות אלו היו בפני תלמידי חכמים ומגידי שיעור שאמרו שראו בהן תועלת.

יהי רצון שנזכה לראות ברכה במעשה ידינו בריבוי לומדי התורה ויודעה להביא נחת לבורא עולם יתברך.

לפרטים: 02-6541693
052-5300710

USA: 718-471-6510

צילום דף הגמרא נעשה ברשותה האדיבה
של הוצאת טל-מן תודתנו נתונה להם.

Rabbi Yitzchak Berkovits
Sanhedria HaMurchevet 113/27
Jerusalem, Israel 97707
02-5813847

יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים לינת הצדק
סנהדריה המורחבת 113/27
ירושלם ת"ו

כסלו ירושלם תו יג תקדמת תשע

Dear Friends,

I have had the pleasure of working with Rav Yehonasan Berger in the years I spent with Yeshivas Aish Hatorah and witnessed the success of his marking system in opening Shas to many who were about to give up on Gemara study altogether. I see it as an effective means of attaining clarity in the structure of the daf in relatively little time and would suggest it for those seeking independance in preparing the daf and retaining the basic shakla v'taria. Magidei shiur should certainly give it serious consideration as a valuable aid to their tzibbur.

Sincerely,

Yitzchak Berk

הרב יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים
"לינת צדק"
ירושלים תובב"א

בס"ד

Gemara Markings
Your Roadmap for Traveling the Talmud Highway

It's just great to see the thousands of people joining the ranks of students of the Talmud in recent years. Lots of credit goes to Daf Yomi and the emergence of new yeshivos in America, Israel and the world over.

At the same time many of us might ask the questions – fine, I participated in the shiur – or – I learned it on my own but:

- Did I really follow what was going on?
- Sure I understand it line by line but do I have a picture of the whole sugya?
- How much do I retain?
- Do I really feel a connection to the Gemara itself?
- Am I motivated to return to the Gemara again once I've learned it?

The solution is found in one word – review ("chazara").

When we look at the daf Gemara we feel intimidated.

- It was clear in shiur but now to review; I don't want to read that translation again.
- I don't want to listen to that tape again.
- To repeat the daf – it's too agonizing.
- I have difficulty "seeing the forest from the trees."
- Where did the question and the answer begin?
- How much of the "braisa" (ברייתא) was relevant?
- Was Rav Huna responding to the תרץ or supporting it?
- Was Rav Ashi's comment relevant to the sugya or was he getting off on a tangent?

These concerns can be resolved. The "Gemara Markings", a system of geometric forms combined with standard punctuation and numeration superimposed on the traditional (Vilna) daf Gemara, has been successfully used by hundreds of learners and has resulted in a renewed enthusiasm in their learning.

After having learned with this system using this new edition of Gemaras many have expressed:

- I never realized that this is what the Gemara was trying to do.
- I was never able to follow a shiur so smoothly.
- This system has helped me remember entire sugyos just by recalling the structure and to tell you the truth, I didn't even realize there was a structure.
- I finally have a desire to review because I know I'll be successful.

We have received reactions from another significant group of people – Maggidei Shiurim who both prepare and present shiurim using this system. They state:

- It makes it so much easier for me to give shiur when the whole sugya is mapped out ahead of time.

- I have the feeling that they are all following me because I can easily refer back to particular names and statements or refer back to a highlighted point on the previous page.
- My children were sick this morning and I didn't have time to prepare and even so, I was able to give a clear and understandable shiur using my marked Gemara.
- I find that by using these Gemaras I can focus on content and detail – get a closer look at the "trees" not fearing they will get lost in the "forest."

This is what it's all about – great efficiency in presenting the Gemara with greater success in acquiring it.

This method of teaching the Gemara is the result of 20 years of development, revision and refinement. It has produced many successful talmidim, Maggidei Shiurim, Marbitzei Torah and individuals dedicated to spreading Torah to Klal Yisrael. Our primary objective is "Lehagdil Torah uleha'adirah" - להגדיל תורה ולהאדירה.

As stated above one of the main goals of this project was to increase the motivation to review by instilling the feeling and demonstrating "You can do it." In the course of time it became clear that many found the marked Gemaras a useful tool for independent learning. They found that with the learning background that they already had – they were able to rapidly get through the sugya with clarity without needing the assistance of translations or other support material.

In the current edition of marked Gemaras one will notice from time to time brief comments between the lines. These are not meant to serve as translation as much as they are designed to add explanation by offering connecting words or ideas to enhance the flow of the sugya. These comments are taken almost exclusively from "Rashi" unless otherwise noted. Likewise the basis for the symbols and structural notations is Rashi.

It is important to note that this edition was not designed to serve as a translation. It is rather a navigational tool – a roadmap to assist in increasing clarity as you proceed toward your destination – the מסקנת הגמרא.

Though much thought was given to the placement of each symbol and comma, this remains a "work" in progress. The authors encourage everyone using this edition to add their own comments and suggest their own innovations. Individual creativity is highly recognized.

We have coined as our motto:
"הוו עמלים בתורה אבל לא מתקשים בה."

"It is a virtue to toil in Torah but not get frustrated by it." The "Marked Gemara" has been brought to the attention of Gedolei Torah both in the United States and Eretz Yisroel. They acknowledged the value of all tools that endear the learning of Torah.

For more information, please contact us:
In Israel: 052-5-300-710
In USA: 718-614-8494

בס"ד

הש"ס המסומן

מהדורת "להבין ולהשכיל"

ישמחו השמים ותגל הארץ אודה לה' בכל לבבי שנותן לי הזכות לשבת באוהלה של תורה ולהגיש בפניכם מנחת העני הצעה צנועה כלי עזר ללימוד הגמרא.

איתא בברכות (ו:) "אמר רבא אגרא דשמעתתא סברא" היינו שעיקר קיבול שכר הוא עבור שהלומד "יגע וטורח ומחשב להבין טעמו של דבר" (רש"י שם) ובאמת בחולין (עז.) רואים תיאור של רבא - "חריפא סכיניה", ורש"י מפרש: "לב פתוח לו בסברא". שאיפתו של כל בן תורה בלימוד היא להיות בעל סברה ישרה, שבבא היום יוכל לענות "כן, פלפלתי בחכמה והבנתי דבר מתוך דבר" (שבת לא.). כדי להגיע לכך אנו שוב פונים לרבא, הפעם במס' ע"ז (יט.) שם מובאים כמה מימרות שנוגעות לענייננו "אמר רבא לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה (ע"י רש"י ד"ה ואח"כ יהגה - יעיין בתלמודו לדמות מילתא למילתא להקשות ולתרץ ובראשונה לא יעשה כן...), ואמר רבא לעולם ליגריס איניש ואע"ג דמשכח ואע"ג דלא ידע מאי קאמר" (עיין רש"י שם) וכן עיין בשבת (סג.) "אמר רב כהנא כד הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא, מאי קמ"ל דליגמר איניש והדר ליסבר" ע"כ, ורש"י שם (בד"ה דליגמר איניש) מסביר "לגרוס שמעתתא מרביה ואע"ג דלא ידע לכולהו טעמי". ושמא יאמרו שהיום עצות אלו לא נוגעות לנו? על כך אנו מוצאים בר' אלחנן זצ"ל ח"ד בספרו עקבתא דמשיחא (עמ' ל' בהוצאת בני תורה) "יש לדעת כי מלבד המצוות והאיסורים הכתובים בתורה, רשומות שם גם עצות, עצות מנוסות! וכשם שהתורה נצחית היא כך גם עצת התורה נצחית היא!"

דברים אלו מקבלים חיזוק במשנה תוקף בספר אורחות צדיקים שער כז שער התורה עיין שם עמ' רע"ג - "... כמה היו דבוקים בתורה על כן זכו לרוח הקודש וכן בארץ צרפת היו עוסקים בעסק גדול וזמן רב והיו יושבים במקום אחד ללמוד כל התלמוד והיו חוזרים תמיד ולא פסקה תורת מפיהם והיו עושים כמו מעשה הראשונים כדאמרינן (ע"ז יט.) לעולם לגרס אנש ואף על גב דמשכח ואף על גב דלא ידע מאי קאמר ואמרינן (שבת סג.) מעיקרא ליגמר אנש והדר ליסבר, וכל זה אינם עושים עתה כי כל אחד רוצה ללמוד תוספות וכל חידושים וחידושי דחידושים קודם שידע צורת התלמוד, אם כן איך יצליחו, כיון שעושה להפך ממה שאמרו חכמי התלמוד, כי כל מה שנאמר בתלמוד הכל אמת ואין להשיב עליו או לשנותו ולא להוסיף ולא לגרוע וכו' (עיין שם המשך דבריו הנחוצים). יש להוסיף עוד ועוד בעניין זה אך אין כאן המקום להאריך.

שמנו כמטרה במהדורא זו להאהב התלמוד על לומדיו, לגרום חשק ורצון לחזור לשנן, לומר לחכמה אחותי את ושיקוים בנו האמור בקידושין (ל.) "ושננתם - שיהו דברי תורה מחודדים בפיך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד" ובעירובין (נד.) "שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעיתו מה טוב - אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו" ובתפילה שנוכל לומר די לצרותינו וכדמוכח במס' ב"ב (ח.) ש"אין פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ", עיין בברכות (מ"ז:) "אחרים אומרים אפילו קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים הרי זה עם הארץ" עיין רש"י שם (ד"ה שלא שימש ת"ח) – הוא הגמ' התלויה בסברה שהיו נותנים לדברי המשנה טעם והיו מתאספים יחד ועוסקים בכך וחיא דוגמת הגמ' שסדרו האמוראים עכ"ל.

הרבה לומדים מתקשים בלימוד הגמרא, הסיבה לכך היא שבו בזמן הלומד נדרש לבצע ג' פעולות בבת אחת והם א. הכרת נושא חדש. ב. לתרגם את השפה הארמית. ג. לפענח את המבנה והמהלך המיוחד לתלמוד הבבלי לצורותיו המגוונות, נפרט אותם:

א. הכרת נושא חדש - אנו ממליצים להכין את המשניות עם מפרש שמסביר פשט בנושא.

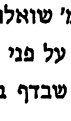
ב. תרגום השפה הארמית - קיימים ספרים שחוברו ע"י תלמידי חכמים יראי ה'.וניתן להעזר בהם.

ג. פענוח מבנה ומהלך דף הגמרא - אנו מציעים בפניכם מעין 'מפה', מילה זו תיטיב לבטא את התועלת שיש בשיטת הסימונים שלפניכם ע"י ההמחשה הבאה - לפניכם סרטוט של עיר שבו נראית גבולותיה החיצוניים ותו לא! סרטוט זה לא יועיל למשתמש שמחפש דרכו להגיע ליעד הנבחר, אולם כשיושלם הסרטוט עם קוים - רחבים וצרים מקוקוים ומפותלים שכל אחד מהם מראה על סמטה או רחוב ראשי, פסי רכבת או כביש, כבישים שבבנייה וכאלו שבתכנון, גינות ופרדסים, נהרות ואגמים, ככל שהמפה מפורטת וברורה יותר היא יעילה יותר! כמו כן הש"ס המסומן - נסיון לעזור ללומד למצוא את דרכו בשבילי מערבא נהרדע סורא ופומבדיתא.

שיטת הסימונים - הוראות שימוש

 - המסגרת תוחמת מקור תנאי - משניות ובריתות שמובאים לאורך כל התלמוד לצרכי קושיא, סיוע או איזה סיבה אחרת. במהדורה הנוכחית יש התייחסות ל"חסוריה מחסרא והכי קתני" כאילו זה מקור תנאי וכן בכל תיקון מקור תנאי שמופיע בסוגיות (כמו "אימא הכי" וכו').

 - סדרות - אמורים להבליט דברים שבאים בסדרה, לדוגמה: הגמ' מביאה מספר ת"ש (תא שמע) כדי להקשות על שיטה מסוימת, סביב כל ת"ש יופיע סימון סדרה. הסבה שישנם מספר צורות של סימון היא שפעמים רבות על הדף הנלמד יש כמה סדרות כמו - ת"ש להוכיח דעה מסוימת, רצף של מימרות מאותו רב, סדרה של עצות בקשר למאכלים מקבץ של ידיעות שמכנה המשותף שלהם אותו מספר (כמו שלשה דברים טובים ל... שלשה דברים קשים ל...), כדי להפריד בין סדרה לסדרה אנו משתמשים בצורות השונות.

 - יבוא בזמן שהגמ' שואלת, מתרצת, דוחה, ומנמקת דברים. לפעמים העניין ממשיך לאורך מספר שורות ולפעמים משתרע על פני למעלה מעמוד גמ'! כדי להראות שכל השורות הבאות מסתרתם אחת היא - אנו מסמנים במרווח שבדף בין הגמ' לרש"י או לתוס', סימן זה יתחיל מהשורה שבה מתחיל העניין עד השורה שבה יסתיים.

 - פעמים רבות יש מלה או שתים שמחווים עיקר הקושיא או ההוכחה לדברי הגמ' למרות שהוא מובא בתוך ברייתא ארוכה או כחלק ממימרא ארוכה, כדי למשוך תשומת הלב לאותם מילים או משפט אנו מסמנים בקו מקוקו או בפס מפותל. שימוש נוסף לפס עקום הוא להבליט את המילים שבהם הגמ' מציעה ריבוי אפשרויות כמו "איבעית אימא", "לישנא אחרינא", "או דלמא", "איכא דאמרי" וכו'.

 - חצים - אם יש צורך לחזור ולמצא דבר שנאמר לפני כן אנו מסמנים חצים במרווח בין הגמ' לרש"י, למשל רב חונא אומר הלכה מסוימת וכדי לבסס את הדין הגמ' מביאה ברייתא ארוכה שבה נמצא אותו משפט - אבל המשפט כבר מרוחק מספר רב של שורות הדין של רב הונא - החץ מקשר בין אותה שורת של הברייתא ודברי רב הונא שנאמרו לפני כן.

 - מספור - כדי לעשות סדר בריבוי, למשל כשיש מספר תירוצים לאותו קושיא, או בזמן שיש ריבוי לשונות בגמ' - "לישנא אחרינא" או "איכא דאמרי", ועוד שימוש רגיל כדי לעקוב אחר סדרות של דברים.

 - מרכאות יחידות נועדו כדי לחבר קבוצות מלים להיות משפט ולקוראם ברצף במקרים שאחרת הלומד היה מפסיק מוקדם וע"י כך לטעות בהבנה.

[ ] { } - סוגריים - מטרתם כדי לבודד קטעים צדדיים על מנת לשמור על רצף חשיבה. במקרים רבים תוך כדי מהלך של הגמ' פתאום מופיעה ידיעה שאינה קשורה ישירות לעצם שקלא וטריא של הסוגיא. כדי לאפשר שמירה על אותו רצף סומנו הידיעות הצדדיות בסוגריים כך שבלימוד הראשוני הלומד ידלג עליהם - יבין ביתר בהירות את עיקר הסוגיא ובסיומה יחזור וילמד את כל הגמ' כולל מה שחוא דילג לפני כן. במקרים מעטים קיימת תופעה שבתוך אותה ידיעה צדדית יש עוד עניין צדדי (צדי צדדים) אז יופיע קטע בסוגריים תוך הסוגריים.

 - צורת קשת מתחת שני מילים - סימן זה מורה להמשיך את הקריאה במקום שהפסקה בקריאה איננה נכונה.

 - קשת עם פסיק - מורה שיש להמשיך את הקריאה אבל עם הפסקה קטנה דוגמא: קמ"ל דלא.

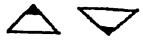
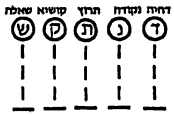
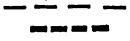
(מהדורה זו לא אמורה לתת סקירה מקיפה).

מנסיון של שנים – שיטת הסימונם מוכיחה את עצמה כיעילה ללומד עם הזמן, הרבה ראו בה תועלת וברכה אבל רק לאחר שהתרגלו ולמדו בה מספר דפים.

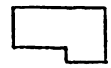
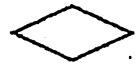
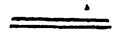
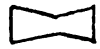
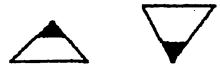
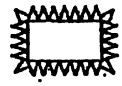
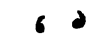
נסיים בתפילה שנוכל להרבות בעסק התורה ובעמלה מתוך חשק ושמחה, וממילא נרבה גבולותינו בתלמידים ומלאה הארץ דעה, ונזכה לביאת גואל צדק ובניין ביהמ"ק במהרה בימינו.

© כל הזכויות שמורות תשס"ה

GEMARA MARKINGS

Symbol	Name	Description	Examples
	Boxed Text	Marks off Tannaic sources	ת"ש , מיתיבי, תניא ,ת"ר ,תנן, תנא ,ורבינהו
SERIES INDICATORS 	**Triangle**	Series of related questions or proofs (inverted triangle represents proof in opposite direction)	ת"ש ,מיתיבי, ואימא, איתיביה, אילימא-אלא-לעולם
	Diamond	Similiar usage as above.	בעי ,איבעיא לחו, הדוא גברא
	Double underline	"	
		Additional shapes needed for distinction when multiple series appear on one page	
			
			
	"Firebox"	Generally around a name, (sometimes on גופא or תניא) Denotes beginning of a סוגיא which last at least an עמוד	
	Long Markings (in margins)	Used to mark off a long question, answer or proof Or point	
	Dot-Underline	1. Focuses on main few words in בריתא that prove or disprove points of the גמ. 2. Contrast different statments 3. Focuses on the main few words of an אמורא's statement (for easier back reference)	
	Squiggle-Underline	Highlights complimentary words Secondary use- May be used similiar to the Dot-Underline	בשלמא-אלא הכידא-אלא אי אשמעינן-אי אשמעינן
	Arrows (in margin)	Reference back to a (hard to find) previous point in the גמ.	
	Numbers & Letters	Numbering approaches of the גמ. or for lists of הלכות	
I II III	**Roman Numerals**	Different לשונות	איבא דאמרי לישנא אחרינא
" "	**Quotes**	To denote: מסוק short phrase, short quote	
[ ] { }	**Brackets**	Side point– can be anywhere from a line to an entire דף Bracketed section interrupts the logical flow of the גמ and can be skipped temporarily to maintain continuity of the סוגיא	
' '	Single quote marks	Read without pausing phrase contained within	
	Connector	Don't stop (in a place where I mistakenly might have stopped)	
	Comma-Connector	Pause-- but don't stop	
. , ; : / ?	**Various Punctuations**	Common usage	
א או דלמא ב		Indicates twe options of גמרא's query	איבעיא לתו

סימוני התלמוד

סימון	שם	תיאור	דוגמאות
	מסגרת	להבליט מקורות תנאיים	ת"ש, מיתיבי, תניא, ת"ר, תנ, תנא, ורמינהו
	משולש	סידרן של שאלות או הוכחות (משולש הפוך מראה על כיוון הפרך)	ת"ש, מיתיבי, לאימא, איתיבית, "אילימא-אלא- לעולם"
	מעין	גם מסמן סידרן - במקרה שיש סידרן שנית על אותו עמוד	בעי, איתעיא להו, התוא גברא
	פס כפול	"	
		"	
		"	
		"	
	"פייר-בוקט" מלבן אש	מסמן שם מאד מרכזי - שבדרך כלל דנים בשיטתו למשך עמוד גמ' או יותר	
	שאלות/ תשובות/ נקודה אורוכה קושיה/ דחיה	מסמנים בריוח בין תגמ' ותוס' או רש"י	
	קו-קו	להבליט מילים או משפטים מרכזיים	
	פס מפותל	כמו תי"ל	, בשלמא-אלא תנוחא- אלא אי אשמעינן- אי אשמעינן
	חצים (בריוח שבין הגמ' והתוס')	אם תגמ' מתייחסת לשורה למעלה או לרף קודם - לחקל על חיפוש	
	מספרים ואותיות	ספירת תשובות או שיטות	
III II I	מספר רומי	ריבוי לשונות	איכא דאמרי לישנא אחרינא
	מרואות	לכלול יחד משפט (שאחרת לא היו נקרא כמשפט)	
[ ] { } - סוגריים		מאמר צדדי שבקריאה ראשונה מדלגים כדי לשמור על רצף הקריאה	
	קשת / חיבור	מורה להמשיך לקרא במקום שאחרת וחיו מפסיקים	
	קשת - פסיק	לעצור אבל לא להפסיק	
. , ; : / ?	פיסוק	שימוש רגיל	
א או דלמא ב	'א או דלמא ב'	לחבליט שתי אופציות כגון 'א-או דלמא-ב'	איבעיא להו

כל כנויי נדרים כנדרים. דעיקר נדר דכתיב בתורה (במדבר ג) איש כי ידור נדר דלמר קרבן חלי עלך הרי קרבן שחלי עליך כהקדש לך" ואם תמר בלשון אחר כגון הרי כיטוי נדר דקתני לקמן קונם שחלי עליך *נחלה לך, או קונם שחלי עליך כהקדש לך" דאם כיצה לקרבן בהני לשונות נמי מיתסר בהו כנדרים כמו שחסור נדי קרבן וכן כנויי מחרמים כחרמים וכן כנויי שבועות כי׳ מפרש לקמן: **מודר אני ממך.** כלומר הרי עלי כנדר מה שחלי נהנה ממך או ח"ל (ז) מופרשני ממך בהחלי לשון אז אחר מכוחק אני ממך דמשמע דמיסחר נפשיה ולח מיחהני מינה ובל הני ניין דלח מפרש מחם לגדר דלח מילחר ניה שום לשון קרבן הוין יודע: **מנודה אני לך.** כמו שחם היה בנידוי לחסור ניה ליחח וליחן בהדיה כך חסר נפשיה עליה: **ר"ע היה מוכך בזה להחמיר.** הוה מחכך להחמיר "לחסור נמי דעניו נדר הוה ולח בריר ליה:

"כינויי נדרים כנדרים, "וחרמים בחרמים, "ושבועות כשבועות, "ונזירות בנזירות "האומר לחבירו "מודרני ממך, מופרשני ממך, מרוחקני ממך-שאני אוכל לך, שאני טועם לך"=אסור, "מנודה אני לך-ר"ע היה *מוכך בזה להחמיר:

כינויי נדרים. נדר הוח לחחד מכני עניניס חס נדרי הקדש שהוח מקדיש לבדק הבית חו למוכד וכענין זה חינו יכול להקדיש חלמ מה שהוח עלי וחיסורו כוולן כל חדם חלרי חיסור שחמר על עלמו דכריס המוחרים וכענין זה יכול לחסור חפילו ככסי חבירו עליו וחין חיסורו שוה לכל. ומס' זו היח בענין נדרי חיסור שמה שעשה כהן "חרמים כחרמים היינו עליך חרם" המודר חסור חלרי חת עלי חרם המדיר חסור ומשום הלי גוונא חנח חרמים הכח דלינו חרמי בדק הבית לח ניכי בהלי מס' חלח כסדר קדשים. ונדרי חיסור הס בחחד מעלמה דרכיס. עיקר הגדר. וכלויו. וילוח. עיקר הגדר הוח שיחמר דבר זה חסור עלי ודין שהחפיסו בדבר חחר בין חלח החפיסו זהו נדר החמור בחורה. חלח הכיכל שהחפיסו בעינן שיחפיסנו בדבר הגדול ולח בדבר

החסור וכדחמרינן בריש פרק שבועות שחים בחרח (שבועות דף כ:) מחי טעמח דחמר קרא "כי יודר נדר לה" עוד שידור בדבר הגדור לה" חלח"פ שנדר חל נלח החפסה חפ"ה חס החפיסו, בעינן שיחפיסנו בדבר הגדול ולח בדבר החסור וכמו שכחבתי שם בס"ד. הלכך היכח שהחפיס וחמר "הרי ככר זה עלי כקרבן" חייל בדריה ועיקר נדר הוח זה. וכיוליו הוח שבמקום קרבן יחמר קונם, קונס, וכל שחמר כן הרי הוח כחסר כליו חמר קרבן עלי ככר זה" והייט דחמן "כל כנויי נדריס כנדריס", ובהני כנויין פליגי ר' יוחנן וריש לקיש בגמרח: דר"ש חמר לשון נכריס הס ור"ל חמר לשון עכו"ם ועל"י דחמר לשון נכריס הס ודלמי הנדר בהם כנדר בעיקר—קרבן שהנדרים נלחמרים הס בכל לשון. וחפי' לר"ל נמי דחמר שהם לשון שבחו להם חכמים הרי הם ג"כ כנדר גמור מדחוריימח שהרי כל הלשונות חינן חלח הסכמח חומה וחומה ולח גרעה הסכמח חכמים ז"ל מהסכמתם הלכך הוו להו מדחורייחח. וה"ל מעמע בריש זיר דפרכינן לחמני' פחח בכנויין ומפרש יודות' ומשני חנח כי פחח, פחח בעיקר קרבן, והדר מפרש יודות דחתיין ניה מדרשח. חלמח דלכ"ע כנויין דחורייחח לחיובי עליהו קרבן, דלר"ל לח מחייב עליהו קרבן ה"ל למימר הסח שהיחח למ"ד כנויין לחורייחח. ואיכח למידל לר"י דחמר לשון נכריס הס' מחי שנח שבחו להם חכמים מחי חיכח למימר, דלחיחמר בסוגיין דהכח חלח ודלח מעמע דלכ"ע

גמ' מאי שנא גבי נדרים דתני כולהו. כלומר ותיפוק ליה כמו' נזיר לית קמני מינה טלוה. פי' מלמיס ושבועות ונדרים ומצי מפיק דמר ושבועות גבי נדרי כמיבי דכמו' חיל כי יהוד מלי לו ומצי מפיק ליה מדלא תני בהו אלא נדרים ולא שבועות. ומיהו לא מצי מפיק ליה מדלא תני בהו נזיר דאי תני נזיר הוה אמינא דנזיר מיר כמהדל ונקט כל כינוי ויש"י דכינוי כמיכוח ויש"י לית ליה דיה יהוד נדרים דמסתפר חפלח כמיכוח ויש"י. דלמר ככל זה קוסם עלי שבועה ככל עלין ונקט גבי נזיר דמתיס שני מלר מסתפר ויש"י דל

מגא לאו דוקא (ג). הא דאמרת דמגא לא דייק להי מפרש בריסא דזימנין מפרש וכו': **וליפתח**. בגוייהו וליתני בריסא כל ידות נדרים (ג) הואיל דחביבי ליה: **כינויין לשון נכריס**. דבהני לשונות נדרי נכריס כקופס קופא קופס שים לשון שקורין לקרכן קופ' וים לשון שקורין לקרכן קופ' וכן השלר (ג) [ומס"ה] תורה אור קא חזיב להו וה"ה לכל לשון הכולר אדם מיחייב והא דקא מנו חכמים הני לשונות משום דבהני לשונות בקיאין וכיון דמיכא נכריס דנדרי התורה אסרה בכל לשון דקאמר הא הוי נדר: **מגא לריס לקיס דקאמר לשון שבדו נפש חכמים**. דחכמים מקיפו הני לשונות להיות עוזר בו: **מאי מיכא למימר**. היכי מצי למימר "ידות מידי דחמיין מדרשא", הא תרוייהו בין ידות בין כינויין מדרשא חמיין, דמדרבנן גינהו: **מי קאני ידות**. הא לא קאני במאני' דידות נדרים כגדרים אלא חסורי מיחסרת לה למימרא לעיל חסורי מיחסרת וכו' וכיון (ז) דאמרת בכי כנדרים כמו בריסא וכיון דפתח להו בריסא להכי מפרש נמי להו בריסא: **וידות היכי קאני**. היכא כתב להו קרא לדרים להו מיניה דאמר "מדרשא אחיא" מדרשא אחיא ולא כתיבי ממש דא"כ הוו להו מלתוריי': **נזיר להזיר**. דמי למיכתב "כי יפליא לנדור נדר נזיר" אלא מיבעי ליה "נזיר להזיר" לדרשא זו דכל מקום שנאמר [כמיכות] דבכל כיוצא בזה למזיר הוי מזיר והתם במסכת נזיר מפרש ידות מיכות וכיוצא מיכות: **מה נדרים עובר בכל יחל**. לכתוב לן יחל דבר (במדבר ג) **וכבל מחלר**. לכתיב כי תדור נדר לה' מלהיך לן מתחר (ה) (דברים כג) **הם כתיב לנדור נדר**. ולידרוש נמי מלנדור לעשות כיוצא בדרים כנדרים: **ומיקיש למה לי**. לחמרת מקיש נדרים למיכות הא מנין למילדים מקרא נופיה: **לנדור נדר**. הכי משמעו בני אדם ובדבר תורה כלשון בני אדם: **לא דבר תורה כלשון בני אדם**. דכל היכא דכתב ייחור לשון כהאי גוונא לדרשא קא אתי ולא משום דמשמעי בלשון בני אדם: **שהמיורות**

[יבמות כ: ושם נסמן]

[נקמן י.]

[קדמין יז: ושם נסמן]

פי' הרא"ש

ומיכמים מימא ידות מיידי לחמיין מדרשא כו' . כלומר ולפי שני מפתח מיפתח לא דק מפתח מיפתח לא דק מנא מנין דפרים כמאי דפתח וזימנין כמאי דקיק ומיהו ככא מיכ' מפתח מאי פתח בידות: כינויין לשון נכרי' שונה כבל יחל וכל מחלר . הם אמר ככר זה עלי מיכא בל יחל ואי נדר להניח קרבן מיכא בל מחלר . הם אמר ככר זה עלי מיכא בל יחל ואי נדר להניח קרבן מיכא בל מחלר : הבעל מיפר נדרי אשתו . כדכתיב (במדבר ג) ואם היות תניה תותה : הבעל מיפר נדרי אשתו . דכתיב (שם) ואם הפר יפר תותה מיכא ביום שמעו : דכתיב נזיר להזיר . דלאו תורתיה דקרא הכי דלשונא המקור קודם לא שם הפעולה כדכתיב לאמור איכר לנקיים כל דבר : הניחא למאן דאמר דברה תורה כלשון בני אדם וכו' . ואף על גב דאיכא לשון אחר שהוא מדבר בלשון בני אדם לחזיכו כדמוכח בפ"ב דב"מ (דף נח:) : לנדור נדר מאי עביד ליה . דהא נפקא ליה מהיקשא דנזירות ונרמה לי דמס"ה מקשה הכא לנדור נדר מאי עביד ליה ולעיל בסמוך מקשי היקשא למה לי (לי) משום דכי היכי דלחמרינן בריס פ"ק דקדושין (דף 7.) דמילתא דלחיות בק"ו מרה וכתב לה קרא ה"נ מילתא דלחיות בהיקשא לפסר מרה וכתב לה קרא וברים לחזהו כשך א] לחמרי' מרה למכתב בכל חד רביא לידות ומס"ה לא מקשי בריסא לנדור נדר מאי עביד ליה לחפסר לדחויי לחט"ג דלקשינהו רחמנא להיקישא לבל בסמוך לבתר דפרים הם ס"ם דלמ"ד דברה תורה כלשון ב"ח לינטריך היקשא קא בעי למ"ד לא דברה לנדור נדר מאי עביד ליה הלא מצי למיפרך ליביה היקשא ל"ל הא לא אמטינן ליה לידיה דמפיק להו לידות מהיקשא דבריימא לגיבא דמ"ד דברה לחיות מיהו פריך ליה כיון דע"כ הקישן הכתוב לנדור נדר מאי עביד ליה לחט"ג לחפסר דמרת וכתב קרא בכל חד וחד רביות ולא סמך להיקשא מ"מ כל היכא לחיכא למדרש דרשינן כדחמרינן התם פ"ק דקדושין גבי מילתא לחיות בק"ו :

שהמיורות

דמקשיען סדרת דוקא נקט לפרושי ידות בריסא למ מהיכא דסליק מיניה מצוה לחמיין ליה מדרשא וכטיין לן לריכי לפרושי ולמר מהיכא לפתח ביה מצוה לידות לחו מדרשא ולרתי להקדימן לכטיין שחיכן מלא לשון שבדו נפש חכמים : ה"ג לטעמא ידות מיכות כמו"ר "כינויי מיכות כמיכות' דממ"ג לחו מקרא ועד לשון חכמים הם ס"ם לן לריכי קרא ועד לשון חכמים הם ס"ם דכתב תורה כלשון בני אדם דלכל היכא דכתב ייחור לשון כהאי גוונא לדרשא קא אתי ולא משום דמשמעי בלשון בני אדם: **מגא לריס לקיס דקאמר לשון שבדו נפש חכמים**. דחכמים מקיפו הני לשונות להיות עוזר בו: **מאי מיכא למימר**. היכי מצי למימר "ידות מידי דחמיין מדרשא", הא תרוייהו בין ידות בין כינויין מדרשא חמיין, דמדרבנן גינהו: **מי קאני ידות**. הא לא קאני במאני' דידות נדרים כגדרים אלא חסורי מיחסרת לה למימרא לעיל חסורי מיחסרת וכו' וכיון (ז) דאמרת בכי כנדרים כמו בריסא וכיון דפתח להו בריסא להכי מפרש נמי להו בריסא: **וידות היכי קאני**. היכא כתב להו קרא לדרים להו מיניה דאמר "מדרשא אחיא" מדרשא אחיא ולא כתיבי ממש דא"כ הוו להו מלתוריי': **נזיר להזיר**. דמי למיכתב "כי יפליא לנדור נדר נזיר" אלא מיבעי ליה "נזיר להזיר" לדרשא זו דכל מקום שנאמר [כמיכות] דבכל כיוצא בזה למזיר הוי מזיר והתם במסכת נזיר מפרש ידות מיכות וכיוצא מיכות: **מה נדרים עובר בכל יחל**. לכתוב לן יחל דבר (במדבר ג) **וכבל מחלר**. לכתיב כי תדור נדר לה' מלהיך לן מתחר (ה) (דברים כג) **הם כתיב לנדור נדר**. ולידרוש נמי מלנדור לעשות כיוצא בדרים כנדרים: **ומיקיש למה לי**. לחמרת מקיש נדרים למיכות הא מנין למילדים מקרא נופיה: **לנדור נדר**. הכי משמעו בני אדם ובדבר תורה כלשון בני אדם: **לא דבר תורה כלשון בני אדם**. דכל היכא דכתב ייחור לשון כהאי גוונא לדרשא קא אתי ולא משום דמשמעי בלשון בני אדם: **שהמיורות**

נדרים נמי הא כתיב "לנדור נדר"-ונתקשא למה לי? אי כתב נדר לנדור כדכתב "נזיר להזיר" כדקאמרת לא צריך היקישא, השתא דכתיב "לנדור נדר" "דברה תורה כלשון בני אדם, הניחא למאן דאית ליה "דברה תורה כלשון בני אדם" אלא למאן דלית ליה "דברה תורה כלשון בני אדם" הא "לנדור נדר" מאי עביד ליה? דריש ליה "לעשות" "ידות נדרים" בנדרים' ומקיש נזירות לנדרים, "נזיר להזיר" דריש ליה מלמד

בבור לנחלה. ליטול פי שנים: **ואין בכור לכהן**. שיהא טעון פדיון ומפרש בפ' יש בכור לנחלה דהיינו הבא אחר הכפלים וכן נמי מי שלא היו לו בניס וכעת תמצא שכבר ילדה: בכור לכהן ואינו בכור לנחלה. כגון שהיו לו בניס וכעת תמצא שלא היו לה בניס: **משום דתוטן ליה** מפרש הא דפתח בריסא. תוטן כלומר שדיניהן מרוכין כדתמרינן בר"ה (דף נה.) דתוטי ברכות הילך לי מקדמיכו: עוד תומר ר"י בשם רבי יחיאל דביכולו לומר אימא כהדיא למען תלמד לשון שבדו מכמים דתיכו מבמים לשון כינוי על כינוי נזיכות ואי כינוי נזיכות אינו קנין על לשון נפלים: **הבי** נמי מקדים ומני ידות בריסא. ור"ת כי ממחילה היה קשה להגיה בריסא ושמה מניה: (ג[יכל]) : **וידות**. דתמר לפיל דתמיי מדרשא מיכא דפתח: **לעשות** כיוני מיכות בנזיכות. לא מיבעיא קנא יחילת דודאי הם מן המובה ולא מיבעיך היכר דק ליחות (ולא) [דהא] מנופיה קנא שמעינן דכיוניים ובכר הזכירה בהסיקא דפיפא לא מיבעי כיוניין כן פיכא ר"ל מלינאל דיתור לשיעבודין למדבש יחות כמיכות : **אף** מיכות טובר בגל תמחר . ולקמן קמחר בל תמחר בזיכות כיני מפכמא לה : אי כתב נדר לנדור כדכתב מיר להזיר כדקמחמת . אבל דבר מתקבלת לכתוב שם דבר כתו שמה יפמה תמר תמכמי ומתמני דכתב מיר להזיר דלהון שמתה דכתיב נדור נדר מוכיח דקנא הוה ולימא יחות ודבכר תורה כלשון בני מדש: **הניחא** למאן דתמר לחמר בזיכות מל בל מיכות . פלוגתא היא בפרק שני דמכילתין (דף י) ושומר ר"י ללקמן תוכא דהיכא דחמר בשון שבדו מכמים דתיכו מבמים לשון כינוי על כינוי נזיכות ואי כינוי נזיכות אינו קנין על לשון נפלים ומני ידות בריסא. ור"ת כי ממחילה היה קשה להגיה בריסא ושמה מניה: (ג[יכל]) : **וידות**. דתמר לפיל דתמיי מדרשא מיכא דפתח: **לעשות** כיוני מיכות בנזיכות. לא מיבעיא קנא יחילת דודאי הם מן המובה ולא מיבעיך היכר דק ליחות (ולא) [דהא] מנופיה קנא שמעינן דכיוניים ובכר הזכירה בהסיקא דפיפא לא מיבעי כיוניין כן פיכא ר"ל מלינאל דיתור לשיעבודין למדבש יחות כמיכות : **אף** מיכות טובר בגל תמחר . ולקמן קמחר בל תמחר בזיכות כיני מפכמא לה : אי כתב נדר לנדור כדכתב מיר להזיר כדקמחמת . אבל דבר מתקבלת לכתוב שם דבר כתו שמה יפמה תמר תמכמי ומתמני דכתב מיר להזיר דלהון שמתה דכתיב נדור נדר מוכיח דקנא הוה ולימא יחות ודבכר תורה כלשון בני מדש: **הניחא** למאן דתמר לחמר בזיכות מל בל מיכות . פלוגתא היא בפרק שני דמכילתין (דף י) ושומר ר"י ללקמן תוכא דהיכא דחמר בשון שבדו מכמים דתיכו מבמים לשון כינוי על כינוי נזיכות ואי כינוי נזיכות אינו קנין על לשון נפלים

אלא למאן דתמר לשון שבדו מכמים . למאי דפרישין במכמים שבלשון יכיר מועיל ועל עליה מן התורה י"ל מ"מ לין היכם פעמו ובלין היה להקדימן למאי לא מקדמיכו : עוד תומר ר"י בשם רבי יחיאל דביכולו למי אימא כהדיא למען תלמד לשון שבדו מ

שהנזירות חלה על הנזירות. כגון דאמר הריני כזיר היום הריני כזיר היום דלא תמרין לסגי ליה בשלשים יום אלא לריך למנות שתי נזירות דהייט שנים ונפקא ליה מדכתיב כזיר להזיר כלומר כשקיבל להיות כזיר תפשר לו להזיר עוד וכדפריטים: הניחא אי ס"ל אין מזירות חלה על הנזירות. ותע"ג דלקמן בפ"ב (דף יח.) מסיקנא דלכולי עלמא היכא דאמר הרי עלי שתי נזירות מוכה שניים יום ומוקמינן להא קרא דכזיר להזיר היכא דאמר למיהוי שתי נזירות דס"ל לא דברה תורה כלשון בני אדם ומיהו ליה כזיר להזיר ומוקי ליה להכי הכא דברה תורה כלשון בני אדם ס"ל דאין נזירות חל על נזירות אלא אי ס"ל במ"ד נזירות חל על נזירות מנא ליה? דגימא קרא ליזור' מאי 'להזיר' שמעת מינה תרתי, במערבא אמרי אית תנא דמפיק ליה לידות מן "לנדור נדר" ואית תנא דמפיק ליה מן *"כל היוצא כפיו יעשה" אמר מר ומה נדרים עובר בבל יחל ובל יאחר בשלמא בל יחל בנדרים משכחת לה כגון דאמר כבר זו אוכל" ולא אכלה עובר משום בל יחל דברו אלא בל יחל בנזירות היכי משכחת לה בין דאמר "הריני נזיר" הוה ליה נזיר אכל, קם ליה בבל יאכל, שתה, קם ליה בבל ישתה? אמר רבא לעבור עליו בשנים, בל תאחר בנזירות היכי משכחת לה כין דאמר "הריני נזיר" הוה ליה נזיר, אכל, קם ליה בבל יאכל? באומר "לכשארצה אהא נזיר", ואי אמר כשארצה ליכא בל תאחר, אמר רבא כגון דאמר "לא אפסיק מן העולם עד שאהא נזיר" דמן ההיא שעתא הוה ליה נזיר כדי הדוה האומר "הרי זו גימיר שעה אחת קודם למיחתי" אמרה לאכול בחרומה מיד אלמא אמרינן כל שעתא ושעתא דילמא מיית, הכא נמי לאלתר הוי נזיר דאמרינן דילמא השתא מיית

שנזירות חלה על הנזירות. דגלג ס"ל דכרה תורה כלשון בני אדם ונזיר להזיר דריש לעשות ידות נזירות כנזירות, שהנזירות חל על הנזירות, מנא ליה? דגיחא אי ס"ל במ"ד אין נזירות חל על נזירות אלא אי ס"ל במ"ד נזירות חל על נזירות מנא ליה? דגימא קרא ליזור' מאי 'להזיר' שמעת מינה תרתי, במערבא אמרי אית תנא דמפיק ליה לידות מן "לנדור נדר" ואית תנא דמפיק ליה מן *"כל היוצא כפיו יעשה" אמר מר ומה נדרים עובר בבל יחל ובל יאחר בשלמא בל יחל בנדרים משכחת לה כגון דאמר כבר זו אוכל" ולא אכלה עובר משום בל יחל דברו אלא בל יחל בנזירות היכי משכחת לה בין דאמר "הריני נזיר" הוה ליה נזיר אכל, קם ליה בבל יאכל, שתה, קם ליה בבל ישתה? אמר רבא לעבור עליו בשנים, בל תאחר בנזירות היכי משכחת לה כין דאמר "הריני נזיר" הוה ליה נזיר, אכל, קם ליה בבל יאכל? באומר "לכשארצה אהא נזיר", ואי אמר כשארצה ליכא בל תאחר, אמר רבא כגון דאמר "לא אפסיק מן העולם עד שאהא נזיר" דמן ההיא שעתא הוה ליה נזיר כדי הדוה האומר "הרי זו גימיר שעה אחת קודם למיחתי" אמרה לאכול בחרומה מיד אלמא אמרינן כל שעתא ושעתא דילמא מיית, הכא נמי לאלתר הוי נזיר דאמרינן דילמא השתא מיית

[נקמן יח.]

מלגדול נדר. דגלג ס"ל דכרה תורה כלשון בני אדם: **מן ככל שיוצא מפיו יעשה**. דמשמע ככל ענין דנדר: **קם ליה בבל יאחר**. דכתיב "מהרלניס ועד זג לא יאחר" (במדבר ו): **קם ליה בבל ישתה**. "כל מאכרת עובים לא ישמא" וליכא "לא יחל דברו": **אמר רבא**. לעולם תים ביה נמי לא יחל לעבור עליו בשני לאוין לא יאחר ולא יחל מאחר לנזירה בכך דהיכו הוי נזיר מלא דקם ליה בלא יאחר: **בשומר לבשארלם אהא נזיר**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **אבבי אבי בל מאחר ליכא**. כל לימת דבעי למיהוי מלי למיהוי ולית ביה משום בל מאחר: **ככא נמי לאלתר הוי נזיר**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר, דלי מקמי דליה קם ליה בבל תאחר, דלי מקמי דליה קם ליה בבל ישתה: **לעבור עליו בשנים**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאכל, דלי מקמי דליה קם ליה בבל ישתה: **בל תאחר בנזירות**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **בין דאמר הריני נזיר הוה ליה נזיר אכל**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאכל: **באומר לכשארצה אהא נזיר**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **ואי אמר כשארצה ליכא בל תאחר**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **אמר רבא כגון דאמר לא אפסיק מן העולם עד שאהא נזיר**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **דמן ההיא שעתא הוה ליה נזיר כדי הדוה**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **האומר הרי זו גימיר שעה אחת קודם למיחתי אמרה לאכול בחרומה מיד**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **אלמא אמרינן כל שעתא ושעתא דילמא מיית**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר: **הכא נמי לאלתר הוי נזיר דאמרינן דילמא השתא מיית**. דלי מקמי דליה קם ליה בבל יאחר:

[נ"ל בבל]

[יבמות סט: גיטין כח. סוכה כג: [תוספתא דגיטין פ"ד]]

[כל זה שייך לגיטין דף נ"ל בהמתת נמ"ד כמו מיר וכו':]

[אסורי לא יחל דברו]

[ע"ל תקדאה]

תוספות

אלא בל יחל למיזר מיכי מכשחת לה כשלמא לרבי יוחנן דאמר בגיטין ומקני לעבוד עליו בשמים: **בל יחל בנזירות** מכשחת לה. בשלמא בנדרים מכשחת לה כי אלא בל יחל בנזירות מיכי מכשחת לה דלא תמר כמיזר מיכי מלגדול עליו בשמים: **בל תאחר בנזירות**. וס"ע דאמר לעיל (ה) מן תלמר כתוסה שעה כל תלמר דגרסינן היינו על תמר בתוכו מקום וכן מפרש בירוסלמי: לעיין

מאחר דלות טאמ"אים אם עברות [ב] תאחר בנזירות

נוסח [ל] ירו': א) בנדרים ב) בנזירות ג) תאחר בנזירות כיכי מעכחת לה

נזיר שנזר נזיר	נזיר נזיר	נזיר נזיר
נזיר שנזר נזיר	נזיר נזיר	נזיר נזיר
נזיר שנזר נזיר	נזיר נזיר	נזיר נזיר
נזיר שנזר נזיר	נזיר נזיר	נזיר נזיר

תוספות

אלא בל יחל למיזר מיכי מכשחת לה כשלמא לרבי יוחנן דאמר בגיטין ומקני לעבוד עליו בשמים: **בל יחל בנזירות** מכשחת לה. בשלמא בנדרים מכשחת לה כי אלא בל יחל בנזירות מיכי מכשחת לה דלא תמר כמיזר מיכי מלגדול עליו בשמים: **בל תאחר בנזירות** וכו'. כלומר היכי מכשחת לה דליכא בל יחל למהוה דקתני ליה דבמערבא אמרי אית תנא דמפיק ליה מן לנדור נדר ואית תנא דמפיק ליה מן כל היוצא כפיו יעשה ומפרקינן לעבור עליו בשנים כלומר היכי מכשחת לה דליכא בל תאחר דלמר כל שעה ה"מ בדרמת דקתני בל יחל הכא על כרחיך הקיפן הכתוב לכל מה שאפשר להקיפן תוכן וקשיא לי כי היכי דמוקמי בזירות בל יחל התמור בנדרים טקי נמי בנדרים בל יחל התמור בזירות וניחא לי דבשלמא בל יחל שייך ממש בזירות דכשייך בנדרים חבל בל יחל לא תפשר לתוקמי בנדרים בזירות לא כתיב אלא בל תאחר דלא כתיב בל יאחר ולגמה דבכולהו מילי הלכך לא שייך בהו: **בל תאחר בזירות** וכו'. כלומר בעיני פירושא דמעמתת דהכי מקשה היכי מכשחת לה דליכא למימר מכשחת לה דליכא בל תאחר בנזירות כגון דאמר הרי עלי להביא קרבן מחוסר מעשה דהייט ההבאה ול"ל לומר שיחול מיד אבל הכא כיון שחייב מחוסר סוף דבר כי הכי בזירות חל מיד וכ"ל כזיר וליכא בל תאחר ועי' כשלומר 'לכשארצה' ליכא כמי 'בל תאחר' ואין רוצה ומקרב דבר כגון דלמר לא תפשר מן העולם עד שאהיה כזיר וכבר"ג מן היום שעתא קם ליה בבל תאחר כדחייטינן בהלומר לחבירו כלומר כהן הלומר לחבירו וכו' דלמרה לאכול בתרומה מיד משום משכח דמיתה, ולעו דמיית להיות לגמרי דליתו הסם לי אלכה ולא מת בעלה לא עבדת לסורת אבל הכא לאלתר קם ליה בבל תאחר דכיון שהתחיל להיות כזיר מעכשיו ולמר לא תפשר מן העולם מ"מ[ך] דליכא לא תפשר מן העולם בענין שלא יהא משכח בדבר שחלים נזירותי קודם שתפשר מן העולם מ"מ[ך] דליכא לא תפשר מן העולם בענין שלא יהא משכח בדבר שחלים נזירותי הסם בל תאחר דידהו ליתא חלא תחר ג' רגלים כדלמר בפ"ק (ל' ד.) ה"ג לתחר ג' רגלים, ליתא, דלמר הסם למר"י עלי "סחמת אבל הכא

פי' הרא"ש

מלגלד שהנזירות חלה על הנזירות. שלם למר כיכי מכשחת לה. שלם למר כיכי כזיר להזיר ומלגד ולמר כיכי כזיר כיום שיום לריך למעת ג' נזירות שלם ג' ג' יום דלמרם נזירות ג' יום ולי לגלו קלא ה"ל כיון דכבר הוי כזיר לגלו ה"ל כזיר להזיר ולקמן בפרק ב (דף יח.) מלית שיכול ומה שלמה מחוסר אין שלמה חלה על הנזירות קלא ה"ל כזיר להזיר: **בל תאחר בנזירות**. לגלו בל תאחר בנזירות חלה על הנזירות ומלן לחים ליה דבלה חורה כי כזיר להזיר דכיון שהתחיל להיות כזיר לגלו מפיו יעשה כיון דלמיכא מלקת כגדל: **בל יחל בנזירות** מכשחת לה. קם"ל דלמר ביעבור בבל יחל בלא חיסור אחר: **בל תאחר בנזירות** מכשחת לה. כגון דלמר הרי עלי שלא אגלח ומלי עד שלא אגלח כזיר כי הכי בלא חיסור אחר: **ולי תאחר לכשארצה ליכא בל תאחר**. כיון שהלה הלכך כיון שלמר לא תפשר מן העולם עד שלהא כזיר דמן ההיא שעתא הוה ליה כזיר. ולא ביכא לאחר הכא בנזירות חלה על הנזירות. שלם למר כיכי כזיר להזיר ומלגד ולמר כיכי כזיר כיום שיום לריך למעת ג' נזירות שלם ג' ג' יום דלמרם נזירות ג' יום ולי לגלו קלא ה"ל כיון דכבר הוי כזיר לגלו ה"ל כזיר להזיר ולקמן בפרק ב (דף יח.) מלית שיכול ומה שלמה מחוסר אין שלמה חלה על הנזירות קלא ה"ל כזיר להזיר: **בל תאחר

עי' מ"ב נדרים לעיל נ:- רים לעמוד :

°לענין מלקות פליגי. למאן דאמר חיילא עלויה נזירות מלקין ליה דמטומאת עלמו בבית הקברות ומ"ד לא חיילא עלויה נזירות (ג) אין מלקין ליה והואיל ובבית הקברות כדר תבל לגולי עלמא לאלתר הוי גזיר ולישרי כל אחתר דאמרין כמי שי לכל קם ליה בבל אחכוך: דקא מפלחר לנזירות דטהרה. דלאלתר מצטרף תורה אור ליה למיפך תוך מבית הקברות ולמימר נזירותיה בטהרה: וכן נזיר. בטלמת שטומאת עלמו במזיד לט"ע דמחלל לנזירות קם ליה בבל אחתר דנזירות דטהרה: רב אחא אמר. מלי כל אחתר ליכא נזיר ליכא כל אחתר דמגלחת דכי נפקי ימי נזירותיה כעי לגלח עלמו ולחיוויי קרבן ולי אחתר לאגלחת קמי בבל אחתר: ולפי למ"ד מגלחת ליכא מעכבא. בקרבן חפ"ה מלוה לגלח וקמי בבל אחתר בחותה מלוה: כבל אחתר קרבנותיו. דלי מסחי ליה לקרבן עוכר בבל אחתר: כי דרוש ידרשנו מעותם ונפשו. דמיקייב(ג) אחד קמי עלייהו בבל אחתר ולח יליפינן מהח הקישה דמדרים: מסו דמימא מידוש סוף. מעשה דנזיר ולחכי מקני ביה לגלח קמי בבל אחתר ולח יפקי קרבנותיו מהלי קרא דחטחות ואשמות: דלמ מקפים ליה לאחתם נזיר. דלמ אמר כרי עלי חטחת נזיר"ל אמר כלום ולח מיקייב ולא מידי מסא"כ בשאר קרבנות דכל קרבן אחתר מחם מדם (חטחות) כך וכך מחפים ומיקייב לאיתויי וכיון דידוסף קרא לגמת לח קמי עלויה בבל אחתר דבשאר קרבנות, להכי לישתריך למיכתב הכח למיקוסי לגדרים דקמי נמי בבל אחתר: ומה חטחת חלב דלישנ מפסיסה בגדר. דלי אמר כרי עלי חטחת (ד) לח אמר כלום ולח"ם כי אכל חלב דמיקייב להביח חטחת קמי בבל אחתר: טוחין ואם אמר כריני נזיר אפילו מן הרצן לכל דמי. דחמרת חטומחה בחרי לאו יחמה וכחיב נמי על כל נפשות מם לח יבח ואמר נמי והיחים הרחטוים יפלו לאו למימרח שלח יהח עליו עוכם אחר שלח מילקה נמי לקי משום כל אחתר: תגלחת מעכבת. פלוגחת היח דר"ח ורבנן (נזיר דף מו.) דלר"ח הח דכחיב ואחר יסחה הנזיר יין כיינו אחר כל המעשים כולן דהיינו תגלחת והרלחת דמים ולרבנן מיד. שהביח קרבנותיו מוסר ביין: בבל אחתר קרבנותיו. להך חוקימחה חיט עוכר בבל אחתר שלח לאחר ג' רגלים: אלו חטחות ואשמות. וקרבנות נזיר כרי הן בכלל: מדו דחימח. לי לאו הקישה דגדרים: דלא מקפים לה לחטחת נזיר בגדר. דקילא שאינו יכול להחפיסה בגדר שאם אמר חטחת נזיר עלי והוח נזיר לא אמר כלום והואיל וקילא שלקא דעתך למימא לא ליקום עליה בבל אחתר: ופרכינן כרי חטחת חלב. כלומר כל החטחות דהכי מיקרי כולהו חטחת חלב לים כהא דך קולא ולפילו הכי קלי עלייהו בבל אחתר והיקשא למה לי: אפי' מן הרצן הוי נזיר לכל. לכלי דיני נזירות: ועוד חידוש לומרת הוא. דמימא לי לאו היקשא דלא ליקום בבל אחתר: הואיל ואם אמר כריני נזיר אפילו מן הרצן לכל ממי ומיכוין לגמרי ולא מיכוין לחלק בין בבל אחתר לשאר קרבנות: ומה חטחת חלב שהיא חמורה. שהיא בבל אחתר ולח מיכוין לגמרי ולא מיכוין לחלק בין בבל אחתר לשאר קרבנות: מפסיסה

טו א מיי' פ"ח מהל' מחוסרי הכפורים הל' ב סמג עשין קפו :

טז ב מיי' שם פ"ג הל' יז סמג לאוין רכ : יח ג מיי' פ"ל מהל' נדרים הל' כג סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רו סעי' ח :

גמ' אמה בעין היקב כדי [שאוב בשם אמיר בשרות בתו ושא משפיל ויאוב] של אם אבן מרגלית (בעין אחד)

גמ' אמה/מבנה

שלשים ברבי לבבין דברי שמואל ושאר "עכשיו זה ושאר "שני שמואל וכו'..."

תוספות

ובי גילת על אחת משלשתן יצא. כי מיד היה לפניו שתניה ג' קרבנות משלש ושולה ושלמים ויצא לפניו שיהא מותר ביין ולא לעבוד משום כל אחד קתני : מאי מיבעיא לן מתפיס בנדר. דאמר מיבעיא לן אם יש לו לומר שמיד שנדר חטאת עלי הרי זה כלפה קלני : ושייך בל תאחר אבל בזיר לא שייך בל תאחר דמיד שנדר חטאת עלי ולכך ניכא בל תאחר : והדרי משלש יולאת. דמשמע ליה דאחיפת בכולן אחד מהם מתפיס מיהא מקני ליה אחתי אינפרין ליקרבן יחיד ליקרבן בכולן אחד מהתם : ההיא קא סבירא ליה למיכל בקדשים. תמ"ל דמזיר נמי אמר ליה למיכל בקדשים ויין דמזיר ספר בהם הלכך סבירא ליה : למה לי מיקמא. אבל לפיל בי אחת בל תאחר לא פריך לעיל מינאן מן הדין אבל בי אחת בל תאחר אמה מניה לא שייך אמי הכא דמשמע דאחר כך אמר לאחתי מיהו נפק גם בזיזותו אמי יש מיהו כפק : נדרים ליה לי קיטמא. ובנדרים כי נדר אחת לעולם הוא אבל בזיזותו אימא לא אחת אחת אמה אמר ממשלש בכולן אחד אי אימא כי' . פירוש דמודלני ממך נמי אמר אבל מזיר אמר

אכל לאמר מודרני היכך לעוד. דלמא אמר "אתי אוכל לך": **שניהן אסורין.** דכיון דאמר (ג) "אתי אוכל לך" משמע דאסר נפשיה בלבד אתיא אוכל מהבירו אבל כי אמר "מודרני היכך" סתם משמע למדיר כמי שהבריה מיניה מכל וכל: **תנן.** בפ' השותפין (לקמן מז:): **פריני עליך חרם המודר לחבור.** והא דלא אמר "אתי אוכל לך חרם" ולא "אי אני אסור ולא אי אני מיהנה" אלא "מודרני היכך" ולא "אי אני עליך" ולא "אי אני מיהנה" לא משום דהוי לשון נדר אלא משום דלישנא דקרא נקט הכי: **גופא** אבל אמר "מודרני היכך" לחודיה שניהן אסורין כי הא דאמר ר' יוסי בר' חנינא "מודרני היכך" שניהן אסורין, "חנן "פריני עליך חרם המודר אסור אבל מדיר לא" כגון דפריש "ואת עלי לא" "את עלי חרם הנאה אסור אבל מודר לא" כגון דפריש "ואנא עלך לא" אבל סתמא מאי, שניהן אסורים, הא מדקתני סיפא "פריני עלך ואת עלי" שניהן אסורין הדין הוא דשניהם אסורין הא סתמא הוא אסור וחברו מותר? אלא הכי אתמר רבי יוסי בר' חנינא: "מודר אני לך" שניהם אסורין "מדרני היכך" הוא אסור וחברו מותר, והא מתניתין דקתני "היכך" ואוקימנא למתניתין לישמעאל בכולן עד שיאמר "שאני טועם לך, ושאני אוכל לך" הוא דאסור וחברו מותר אבל "במודרני היכך" שניהם אסורין, אלא מעיקרא ולשמעאל הכי איתמר: מעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך-הוא דאין הוא אסור אלא באכילה, הא "מודרני ממך" אסור אפילו בהנאה, אי הכי לימא שמואל הכי: ואם לא אמר (ו) (אלא) "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" (אין) אסור אלא באכילה אלא הכי איתמר טעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" הוא דאסור אבל: אמר "מודיני היכך" לא משמע דאסר אסור, מאי טעמא? "מודר אני ממך"-לא משתעינא בהדך משמע, "מופרשני ממך"-לא עבידנא עמך משא ומתן משמע, "מרוחקני ממך"-לא קאימנא בד' אמות דילך משמע, דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני היכך שניהן אסורין.

בגוונא דה"מ שניהן אסורין. נדרים: תנן מודרני היכך שניהן אסורין. ונראה דהילכך כיון דבכלל אתי הוו נכסים על כרחיך חבירו נמי אסור הכי: **תנן הריני עליך חרם המודר לחבור.** והא דלא נקט "אי אני עליך" ולא "אי אני מיהנה" משום דהוי לשון נדר. **ואתמי** ניחא דעליך נמי כולל חבירו ונכסיו ולישתמיט מיניה מכל וכל: **תנן.** בפ' השותפין (לקמן מז:): **פריני עליך חרם המודר לחבור.** והא דלא אמר "אתי אוכל לך חרם" ולא "אי אני עליך" ולא "אי אני מיהנה" לא משום דהוי לשון נדר אלא משום דלישנא דקרא נקט הכי: **גופא** אבל אמר "מודרני היכך" לחודיה שניהן אסורין כי הא דאמר ר' יוסי בר' חנינא "מודרני היכך" שניהן אסורין, "חנן "פריני עליך חרם המודר אסור אבל מדיר לא" כגון דפריש "ואת עלי לא" "את עלי חרם הנאה אסור אבל מודר לא" כגון דפריש "ואנא עלך לא" אבל סתמא מאי, שניהן אסורים, הא מדקתני סיפא "פריני עלך ואת עלי" שניהן אסורין הדין הוא דשניהם אסורין הא סתמא הוא אסור וחברו מותר? אלא הכי אתמר רבי יוסי בר' חנינא: "מודר אני לך" שניהם אסורין "מדרני היכך" הוא אסור וחברו מותר, והא מתניתין דקתני "היכך" ואוקימנא למתניתין לישמעאל בכולן עד שיאמר "שאני טועם לך, ושאני אוכל לך" הוא דאסור וחברו מותר אבל "במודרני היכך" שניהם אסורין, אלא מעיקרא ולשמעאל הכי איתמר: מעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך-הוא דאין הוא אסור אלא באכילה, הא "מודרני ממך" אסור אפילו בהנאה, אי הכי לימא שמואל הכי: ואם לא אמר (ו) (אלא) "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" (אין) אסור אלא באכילה אלא הכי איתמר טעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" הוא דאסור אבל: אמר "מודיני היכך" לא משמע דאסר אסור, מאי טעמא? "מודר אני ממך"-לא משתעינא בהדך משמע, "מופרשני ממך"-לא עבידנא עמך משא ומתן משמע, "מרוחקני ממך"-לא קאימנא בד' אמות דילך משמע, ליימא

אבל אמר "מודרני היכך" לחודיה שניהן אסורין כי הא דאמר ר' יוסי בר' חנינא "מודרני היכך" שניהן אסורין, "חנן "פריני עליך חרם המודר אסור אבל מדיר לא" כגון דפריש "ואת עלי לא" "את עלי חרם הנאה אסור אבל מודר לא" כגון דפריש "ואנא עלך לא" אבל סתמא מאי, שניהן אסורים, הא מדקתני סיפא "פריני עלך ואת עלי" שניהן אסורין הדין הוא דשניהם אסורין הא סתמא הוא אסור וחברו מותר? אלא הכי אתמר רבי יוסי בר' חנינא: "מודר אני לך" שניהם אסורין "מדרני היכך" הוא אסור וחברו מותר, והא מתניתין דקתני "היכך" ואוקימנא למתניתין לישמעאל בכולן עד שיאמר "שאני טועם לך, ושאני אוכל לך" הוא דאסור וחברו מותר אבל "במודרני היכך" שניהם אסורין, אלא מעיקרא ולשמעאל הכי איתמר: מעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך-הוא דאין הוא אסור אלא באכילה, הא "מודרני ממך" אסור אפילו בהנאה, אי הכי לימא שמואל הכי: ואם לא אמר (ו) (אלא) "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" (אין) אסור אלא באכילה אלא הכי איתמר טעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" הוא דאסור אבל: אמר "מודיני היכך" לא משמע דאסר אסור, מאי טעמא? "מודר אני ממך"-לא משתעינא בהדך משמע, "מופרשני ממך"-לא עבידנא עמך משא ומתן משמע, "מרוחקני ממך"-לא קאימנא בד' אמות דילך משמע, ליימא

אלא הכי מיתמר אמר רבי יוסי בר' חנינא מודרני היכך שניהם אסורין. דלך משמע לך שניהם אסורין כגון שנכסי אסורין לך ומשמע משלך משמ"ש בהיכך דלמא מתניתין דקתני "היכך" ואוקימנא למתניתין לישמעאל בכולן עד שיאמר "שאני טועם לך, ושאני אוכל לך" הוא דאסור וחברו מותר, והא מתניתין דקתני "היכך" ואוקימנא למתניתין לישמעאל בכולן עד שיאמר "שאני טועם לך, ושאני אוכל לך" הוא דאסור וחברו מותר אבל "במודרני היכך" שניהם אסורין, אלא מעיקרא ולשמעאל הכי איתמר: מעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך-הוא דאין הוא אסור אלא באכילה, הא "מודרני ממך" אסור אפילו בהנאה, אי הכי לימא שמואל הכי: ואם לא אמר (ו) (אלא) "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" (אין) אסור אלא באכילה אלא הכי איתמר טעמא דאמר "שאני אוכל לך, ושאני טועם לך" הוא דאסור אבל: אמר "מודיני היכך" לא משמע דאסר אסור, מאי טעמא? "מודר אני ממך"-לא משתעינא בהדך משמע, "מופרשני ממך"-לא עבידנא עמך משא ומתן משמע, "מרוחקני ממך"-לא קאימנא בד' אמות דילך משמע, ליימא

אלא הכי מיתמר אמר רבי יוסי בר' חנינא מודרני היכך שניהם אסורין. דלך משמע לך שניהם אסורין כגון שנכסי אסורין לך ומשמע משלך משמ"ש בהיכך דלמ

עין משפט נר מצוה

יט"ו א מיי' פ"ג מהל' גירושין הל' ד ופ"ד מהלכות ע"ז ה"ב סמג עשין נ סושע"א סי' קכו סעי' מג: כ ב מיי' פ"ג מהל' נדרים הלכה כב סמג לאוין נמב סושע"ד סי' רו סעי' ג.

נוסא כלל (דף ב:) ד"ה נוסא

נוסא אי' ר"ה ש"מ מוכיחות הוין ר"ה

נוסא (ריאשך) ר"ה ש"מ מוכיחות: אמר-הוין ר"ה רבא-לא הוין ר"ה

תוספות

ליטא קסבר שמואל יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים מדקתמר מודלרי תמך שרי. ומצני הין לכותב ולתי קסבר דלא הוין יידים ומוקי לה למתניתין ככרי יהודה דאמר נופו של גמל נמי ואין לכל אדם כרי יהודה דאמר מוכיחות הוין ויכוי ויכי יהודה קסבר דלא הוין יידים מדקתני מתניתין גמרא וכו' כמתני' קמיפלגי דכמי יידים שאין מוכיחות הוין יידים ולא כנוי יידים כדבוכח בגמרא ומפר לקיש ומפר בגמרא מה לא ממש ס' התגנא ודין דקתמר דקרי למוכיחי מודין ולקמן בממתין ממש דכמוכיח הוי מלינהו דתמי' מדקתמי' סד כתן לא קתמר כתם בני' יידים מוכיחות לא בני גם דתין מדם מגרא מתני' מכירו מלמ' דמלינהו דתמי' שמואל קייר: ואמאי לתוקמה שמואל מתני' דלא הוי מוכיחות לא הוי יידים ויכי מוכח בגוונא דקיימי (דף ה:) בני הי מת מתוכתא דקתמר ליתא קסבר שמואל יידים שאין מוכיחות הוין יידים ויכי לא תמר כרי מת מתוכתא לי תמר מי לא תמר ויש ויש כגוונא דכתא מיי מיתה בזמן מתי פריך מתי דתמרת להו מתני' כר' יהודה דאמר יוכף מהאי דפריך כל הגמ (דף כו:) דקתמר הכותב שיפסי ניתין ניתין מקום שמואל ומקום שמואל דקתמר מקום שמואל מקום שמואל מקר לי' ממלק כיון דלא הוי יידים מוכיחות ולא קבילה ליה כר' יהודה ס"ל (ניון) כ"ק

*לימא קסבר שמואל יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים ואין שמואל מוקים לה למתני' כר' יהודה דאמר יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים דתנן *[נופו של גמל הרי את מותרת לכל אדם] רבי יהודה אומר ידין ידיו ליבי מינאי ספר חיהזקין ואינרת שבוקין אמאי דחיק שמואל לאוקומה למתני' כרבי יהודה, לוקמה כרבנן אע"ג דאין יידים מוכיחות? אמר רבא מתני' קשיתיה אמאי תנאי 'שאני אוכל לך, שאני טועם לך' ליתני 'שאני אוכל, שאני טועם' ש"מ בעינן יידים מוכיחות. איתמר *יידים שאין מוכיחות: אביי אמר *) הוין יידים ורבא אמר לא הוין יידים. אמר רבא: רבי אידי אסברה לי אמר קרא גזור לקוזר לי' מקיש ידות נזירות לנזירות מה נזירות בהפלאה אף ידות נזירות בהפלאה, לימא בפלוגתא דר' יהודה ורבנן קמיפלגי דתנן [נופו של גמל הרי את מותרת לכל אדם ר' יהודה אומר ידין ליבי מינאי ספר תירוכין ונט פטורין ואינרת שבוקין] אביי דאמר כרבנן ורבא דאמר כרבי יהודה: אמר לך אביי אנא דאמרי אפי' לר' יהודה עד כאן לא קאמר רבי יהודה בעיינן יידים מוכיחות אלא גבי גט דבעינן כריתות, ליכא, אבל בעלמא מי שמעת ליה. ורבא אמר אנא דאמרי אפי' לרבנן, ע"כ לא קאמרי רבנן דלא בעינן יידים מוכיחות אלא גבי גט דבעי שמואל יידים שאין מוכיחות ולא הוין יידים דלימא מר מוכיחות ולא תמר נימא סבר שמואל יידים שאין מוכיחות הוין יידים. (ו) והכתיב הוחיל ולא תמר ממ"ל מתני' מוכיחות ולא הוין יידים. בהדך דתמצא מוכיחות ולא הוין יידים דלימא מר מוכיחות ולא הוין יידים ולא ידעינן מי מסבר ליה דמוכיחות ולא הוין יידים ולא ידעינן מי מסבר ליה דלא מוכיחות ולא הוין יידים. להכי קתני מוכיחות ולא הוין יידים לידע מי מסבר ליה דמוכיחות ולא הוין יידים ומי מסבר ליה דלא מוכיחות ולא הוין יידים. ומי מסבר ליה דמוכיחות ולא הוין יידים מר סבר מוכיחות ולא הוין יידים ומר סבר לא מוכיחות ולא הוין יידים. **רבי יסודס אומר ודין די יהוי ליבי ובו'.** דקסבר מוכיחות ודין דטעמיה דשמואל משום דקסבר יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים דרישא דמתני' מודלרי תמך דלא תמצא מוכיחות ולא הוין יידים ולכך חד וחד הוו להו יידים שאין מוכיחות ודין דטעמיה דשמואל משום דקסבר יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים ליכא למפרך עלה מברייתא דכיון דפלוגתא דתנאי הוא לא הוין יידים לי' לא תיכא למימר דתנא דכרייתא סבירא ליה דהוין יידים ושמואל דייק ממתני' דלא הוין יידים לעיל כי פרכינן מברייתא הייט משום דהוה סבירא ליה דלפילו יידים שאין מוכיחות הוין יידים. ותיכא למימר דשמואל מוקי לה למתני' כר' יהודה דאמר לקמן שמואל אוקומה למתני' כרבי יהודה, לוקמה כרבנן אע"ג דאין יידים מוכיחות? אמר רבא מתני' קשיתיה אמאי תנאי 'שאני אוכל לך, שאני טועם לך' ליתני 'שאני אוכל, שאני טועם' ש"מ בעינן יידים מוכיחות. איתמר *יידים שאין מוכיחות: אביי אמר *) הוין יידים ורבא אמר לא הוין יידים. אמר רבא: רבי אידי אסברה לי אמר קרא גזור לקוזר לי' מקיש ידות נזירות לנזירות מה נזירות בהפלאה אף ידות נזירות בהפלאה, לימא בפלוגתא דר' יהודה ורבנן קמיפלגי דתנן [נופו של גמל הרי את מותרת לכל אדם ר' יהודה אומר ידין ליבי מינאי ספר תירוכין ונט פטורין ואינרת שבוקין] אביי דאמר כרבנן ורבא דאמר כרבי יהודה: אמר לך אביי אנא דאמרי אפי' לר' יהודה עד כאן לא קאמר רבי יהודה בעיינן יידים מוכיחות אלא גבי גט דבעינן כריתות, ליכא, אבל בעלמא מי שמעת ליה. ורבא אמר אנא דאמרי אפי' לרבנן, ע"כ לא קאמרי רבנן דלא בעינן יידים מוכיחות אלא גבי גט דבעי שמואל יידים שאין מוכיחות ולא הוין יידים דלימא מר מוכיחות ולא תמר נימא סבר שמואל יידים שאין מוכיחות הוין יידים. (ו) והכתיב הוחיל ולא תמר ממ"ל מתני' מוכיחות ולא הוין יידים. בהדך דתמצא מוכיחות ולא הוין יידים דלימא מר מוכיחות ולא הוין יידים ולא ידעינן מי מסבר ליה דמוכיחות ולא הוין יידים ולא ידעינן מי מסבר ליה דלא מוכיחות ולא הוין יידים. להכי קתני מוכיחות ולא הוין יידים לידע מי מסבר ליה דמוכיחות ולא הוין יידים ומי מסבר ליה דלא מוכיחות ולא הוין יידים. ומי מסבר ליה דמוכיחות ולא הוין יידים מר סבר מוכיחות ולא הוין יידים ומר סבר לא מוכיחות ולא הוין יידים. **רבי יסודס אומר ודין די יהוי ליבי ובו'.** דקסבר מוכיחות ודין דטעמיה דשמואל משום דקסבר יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים דרישא דמתני' מודלרי תמך דלא תמצא מוכיחות ולא הוין יידים ולכך חד וחד הוו להו יידים שאין מוכיחות ודין דטעמיה דשמואל משום דקסבר יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים ליכא למפרך עלה מברייתא דכיון דפלוגתא דתנאי הוא לא הוין יידים לי' לא תיכא למימר דתנא דכרייתא סבירא ליה דהוין יידים ואין שמואל מוקים לה למתני' כר' יהודה דאמר יידים שאין מוכיחות לא הוין יידים ולא ידעינן מי מסבר ליה דלא מוכיחות ולא הוין יידים

דאין אדם מגרש את אשתו חבירו, אבל בעלמא מי שמעת להו? מיתיבי דרי הוא עלי הרי זה [עלין] אסור מפני שהוא יד לקרבן, מעמא דאמר "עלי" הוא דאסור אבל לא אמר "עלי" לא, תיובתא דאביי? אמר לך אביי מעמא דאמר "עלי" הוא דאסור אבל אמר 'דרי הוא' ולא אמר "עלי" - דרי הוא דהפקר, הרי הוא דצדקה קאמר, והא "מפני שהוא יד לקרבן" קתני? אלא אימא מעמא דאמר "עלי" הוא אסור וחבירו מותר אבל אמר 'דרי הוא' שניהן אסורין - דתניא: "דרי הוא הקדש" קאמר מתיבי "דרי זו חטאת, דרי זו אשם" אע"פ שהוא חייב חטאת ואשם לא אמר כלום, "דרי זו *חטאתי, דרי זו אשמי" אם היה מחייב בבבלי קיימין תיובתא דאביי: אמר לך אביי הוא דאמרי אפילו לרבי יהודה? הדר ביה, אלא אימא רבא דאמר כרבי יהודה: אמר לך רבא אנא דאמרי אפילו *לרבנן, עד כאן לא קאמרי רבנן דלא בעינן ידים מכיחות אלא גבי גט דאין אדם מגרש את אשת חבירו אבל בעלמא בעינן ידים מכיחות/ בעי

ומ"ה אמרי' מה מזירות בהפלאה דסייט הך הפלאה דקאמרי' לף יזות מזירות בהפלאה ולאו מהך הפלאל' גופה קאמרי' דאי הכי קרית ל"ל וכי תיסק אדעתין דעדיפי יזות מזירות מנזירות גופיה לגה הפלאה לחכייתי קאמרי' דסייטא בזות הוא סייטא הזות מופלאים ומפורסים ומיהו לרבנן דפליגי התם עליה דר' טרפון ואמרי דבמזירות לא בעיא הפלאה ליכא הקישא לגה הפלאה גופה דכתיבא בנזירות ליזות בלאוד אחיא דבעי הפלאה וכי מקיש משום רבי טרפון נקט ליה דאמ"נ דלריכיה הפלאה בזות לא כתיבא מהקישא: וכ"ת אמר לך ר' . ט"כ לא קאמרי רבנן לא בעינן ידים מוכיחות גלגה גבי גט דאין אדם מגרש אשת חבירו . ולי אימי שפיר דוקאי בידים בעלמן אין מוכיחות לפי שהלשון אינו מוכיח אלא הוא מגרשה גלגה שהעניז מוכיח מלד עלמו שהוא מגרשה משום דאין אדם מגרש אשת חבירו ולפיכך אמ"פ שהלשון אינו מוכיח מהני ואין לשנות הספרים. ומדאמרינן הכא מעמא דאין אדם מגרש אשת חבירו משום דפלוגתא דר"י ורבנן במיעוט הוא דר' יהודה בעי מינאי ורבנן לא בעו . וקשיא לרבי המגרש (גיטין פה:) מעמא דפלוגתייהו לי בעי ודין לו לא דכדבורא מגרש לה ורבנן לא חייש להכי ולאו קשיא הוא שאני הלנו כל אחת מגלה על מברתה דבתרתי פליגי והכא מפרקינן מעמא דפלוגתייהו במיעוט והתם מפרקינן מעמא דפלוגתייהו בודין . ואיכא מ"ד דכיון דפליגי רבנן עליה דר' יהודה במיעוט קי"ל כרבנן גלגה בעיא מינאי ליחיד ורבים הלכה כרבים ואע"ג דקי"ל כרבה בעיא ידים מוכיחות גו הוויין ידים הא אמרינן בסוגיין לחפילו לרבה בעיא ידים מוכיחות גו בעיא ידים מוכיחות ואיהו הוא דאמר לחפילו לרבנן הלכך מינאי לא בעיא ודין בעיא להא בפרק המגרש לגיבי לן אי בעי' ודין לו לא ולא לחפילו לרבנן ואין לרבנן דגמ' מספקא להו אית לן למנקט לחומרא דאפצר דמסתבר טעמיה דר"י בודין ממאי דמסתבר במינאי ואיכא מ"ד דכיון דבודין חייבי לדר"י אגמא מאי גלגה בעו רבנן ודין ממקום דסבירא להו ידים שלין מוכיחות הויין ידים *)ואע"ג קי"ל כרבה ואין שכן במינאי נמי איכא למימר דלטעמייהו חזי ולאו מקום לחין לחד מגרש אשת חבירו אבל בידים מוכיחות הויין ידים ואע"ג דבלגה "עלי" ודאי יד מיהא הוי, ומסקינן ודלמא הרי הוא הפקר קאמר . כלומר דבלגה עלי אפילו יד שאין מוכיח, לא בעיא הפלאה ואע"ג ד

בעי רב פפא ים יד לקדושין וכו'. תימה היכי מוכיח מהכא דים יד לקידושין מי אמרינן הכי דמה שמקדש לה מקדש ממש מקודשת לו לגמרי ולא יהא בה כדי לקדושין ומקודשת לו לגמרי לקידושין ואינה מקודשת: פנימה. כיון דאמר ואת"כ ובא"ל לא תהא מקודשת לו כלל ואפילו בעלמא מיירי מאת"כ בקדושין שהן גמריין ואינה מקודשת לו כלל: תורה אור

"בעי רב פפא ים יד לקדושין או לא, היכי דמי—אילימא דאמר לה לאשה "הרי את מקודשת לי" ואמר לחבירתה "ואת נמי פשיטא, דהיינו קידושין עצמן אלא כגון דאמר לה לאשה "הרי את מקודשת לי" ואמר לה לחבירתה "ואת" אמרינן ואת נמי אמר לה לחבירתה נתפסי בה קידושין לחבירתה ולא בעי רב פפא ים יד לקדושין בעלמא אלא בעי ים יד לקידושין דקידושין לחבירתה מקדשה לה כמי שאמר לה בפירוש הרי את מקודשת לי ואת"כ ובא"ל לא תהא מקודשת לו כלל: ואת חזי אמר לה. לחבירתה ולא מקדשה לה כלל: נתפסי בה קידושין בחבירתה. ואינה מקודשת לו כלל: ומי מיבעי ליה לרב פפא והא מדאמר ליה רב פפא לאביי מי סבר שמואל ים יד לקידושין. ים יד לכל דבר: מכלל דס"ל דים יד לקידושין. היכא דמוכיחות: מדם מגו מפי ס"ל לשמואל קאמר ליה לאביי. דהכי קאמר מי סבירא ליה לשמואל דים יד לקידושין, ואם תמצא לומר דים יד לא מי כתיב ים מוכיחות לן: דתניא "הדין אוגיא ליהוי פאה והדין נמי" הדיא "פיאה מעלייתא היא, בי קא מיבעיא ליה כגון דאמר "והדין" ולא אמר "נמי" מאי "כלל דכי אמר שדה כולה תיהוי פאה פאה היא פאה? אין ותניא "מנין שאם רוצה לעשות כל שדהו פאה עושה ת"ל "פאת שדך" מי אמרינן כיון דאיתקש לקרבנות מה קרבנות מה קרבנות יש להם יד אף פאה יש לה יד אלמא כי איתקש, לכל תאחר הוא דאיתקש והיכא דאיתקש לא תהא אלא כמאן דאמרה בעלמא. מי אמרינן כיון דאיתקש לקרבנות יש להם יד אף פאה יש לה יד אלמא כי איתקש, לכל תאחר הוא דאיתקש והיכא דאיתקש לא תהא אלא כמאן דאמרה בעלמא

מעמך

יש יד לקידושין. פירוש מוכיחות יש להן יד לקידושין ומקודשת לו לגמרי ולא בעי רב פפא ים יד לקידושין אלא בעי ים יד לקידושין דקידושין לחבירתה מקדשה לה כמי שאמר לה בפירוש הרי את מקודשת לי ואת"כ ובא"ל לא תהא מקודשת לו כלל: מי אמרינן כיון דאיתקש לקרבנות יש להם יד אף פאה יש לה יד אלמא כי איתקש, לכל תאחר הוא דאיתקש והיכא דאיתקש לא תהא אלא כמאן דאמרה בעלמא. פירוש

מעמך - כי תקוים ילדיכם ה' תלויך מעמך: נפקותא בעלמא. כלומר אם ילדו לך בנים ובנות ולא ימותו בחייך הרי נדרך קיים: והדין זוז מחר ליהוי לי להולמה הדבורה הוא דלא לתקיף לה גמר דין ויכולה אשה להפר נדרי בתה אפילו לאחר שנשאת: דיכורו(ה) (לחמר) עלי לנפקותא: דכתיב בפיך (נ) יכול מפי נדקה (ישעיה מה) : או דלמא מפי נדקה. להכי איתא לה יד דלא תזיל לעניים לבל הפקר להא תורה אור

ר"ם ה: כמי חפי' לעניים חזי מי חמרת דיקדוים ◦מעמך"* יה לקט שבחה ופאה} *שיש יד להן יד: יש יד לבית הבסא. היכא דלא חמר בפירוש דלהוי בית הבסא מי הוי הזמה ותסור להתפלל בו: מדא מנו מדא קא מיבעיא ליה. מנו דקא מיבעיא ליה מי זימון מועיל בעי כמי מי אית ליה יד לו לא: (ד) מנודס מני לך. *לעומר כמעמדה שתסור להתפלל בו, כך אהא תסור ליהנות ממך: ר' עקיבא היה יהוכן בוא נפחמיר. כלומר שמפחמיך תיזל ותילך כך תיהו לא בריר ליה ביהא ותלי תסור לענין מלקות. שתם עבר ליה לוקה כל כך ותלי לא היה מחמיר: בגדינא מעך. דמעמע בפירוש להא מעודה לך דהייט ותלי לכולי עלמא תסור: שמחת ליט כל כך בעידוי: קסבר

בין לעניים בין לעשירים,בעי רבינא יש יד לבית הבסא או לא,היכי דמי אלימא דאמר "הדין ביתא ליהוי בית הבסא והדין נמי,"הוא בית הבסא נמי הוה אלא כגון דאמר "והדין" ולא אמר נמי מאי:"הדין דאמר=והדין נמי בית הבסא או דלמא מאי "והדין" לתשמישא בעלמא קאמר נמלל דפשיטא ליה לרבינא דיש זימון לבית הבסא,והא מיבעיא ליה לרבינא :*הזמינו לבית הבסא מהו [א] (הזמינו לבית המרחץ מהו) זימון מועיל או אין זימון מועיל:רבינא חדא מגו חדא קמיבעיא ליה:זימון מועיל או אין זימון מועיל אתל יש זימון,יש יד או אין יד(ו) "תיבעי" ליה: מנודה אני לך וכו': אמר אביי מודה ר"ע לענין מלמות שאינו לוקה דאם כן ניתני"ר' עקיבא מחמיר. אמר רב פפא "בגדינא "מינך "לבולי עלמא לא פליגי דאסור "משמחנא "מינך "לבולי עלמא שרי,במאי פליגי במנודה

פי' הרא"ש

ממעך זו נקט אכמה ופחה . דכטלטו כמיב חם כמני ממך : מלי והדין לנפקותא בעלמא. ומחה ניה זוז מחריבי: כפיך זו נדקה. ובפ"ק דל"ם (דף ו.) דרשינן מהכא דנדקה מכפרת על הילפון גם כל מחמי: יש יד לבית הכסא. מדכתיב קח כמי ומקבל מוסיס ממיין קדוש לא ילפינן מהא ביח הכסא אלא מי שבוד ומיבעיא ליה לי שבוד ממעך זו נקט אכמה ופחה . דכטלטו כמיב חם כמני ממך : מלי והדין לנפקותא בעלמא. ומחה ניה זוז מחריבי: כפיך זו נדקה. ובפ"ק דל"ם (דף ו.) דרשינן מהכא דנדקה מכפרת על הילפון גם כל מחמי: יש יד לבית הכסא. מדכתיב קח כמי ומקבל מוסיס ממיין קדוש לא ילפינן מהא ביח הכסא אלא מי שבוד ומיבעיא ליה לי

גר אמבגייר וכו' אפק מייב ואמר ליה אפק מיסורא לאומרת אפר מחונה נקולא ואם אימא דאפק פטורא ואם לחומרא אי אפשר דהא אמרינן בפ"ק דיומא (דף ח:) מנן התם הגאחונין לא חייבו אותם להפרים אלא כדי תרומה מעשר ואלה ואקשינן בגמלא תרומה גדולה דמניא וכו' מעשר ראשון ומעשר עני המוליא מחבירו עליו הרמיה לומר ליכא אפיקא לאיסורא אלא דממונא וממונא המוליא מחבירו עליו הרמיה אלא מעשר עני דפרשוה ונפקוה וניכלוה בירושלים ואם איתא דאפק עניים אפיקא לאיסורא הוא כי היכי דקשיא ליה מעשר עני מקי אלא ולאי אפיקא דממון עניים לא מקרי אפיקא לאיסורא אלא אפיקא דממונא ונקולא ולפיכך מיני מתחוור אפיקא דכולהו ש"ל בזה . ונבי אפקר אין אפק אפיקא דהוה ליה אפיקא [דממון] ונקולא ואין יד . וכן נמי גבי בית הכסא אלאי אם תמלא לומר זימון מועיל לא אפיקא דרבנן ונקולא: מנודה אני לך ר' עקיבא מוכיח בזה להתמיר: מנודה היה ר"ע לענין מלקות אלא לוקה. דהא אפיקא הוא אלא מחמיר ולא אלא הדבר ברור לו ומיהו אמעיקן[ה] דילוח נמי למלקות אחמרו אלא לא מאי מרומקני בכולן עד שיאמר אלאי מוכיל לך וכו' ובגדינא נמי דכותייהו אהוא לענין הרחקה: משמיתנא מינך ר"ע שרי . דאפילו אמר אלאי מוכיל לך איסורא נמי ליכא אלאן זה לענין כדר אלא לענין אמתא דאמר מאמתא מנכסי אמרינן ופליגא דרב אסדא אע"ג דאמר אלאי מוכיל לך: במאי פליגי במנודה [אלאי לך]. כלומר ואמר נמי אלאי מוכיל לך. דהאי ליכא למנודה אמאי ומשמע הכי ר"ע סבר ליכא למנודה דמדוית הוא. כלומר אלא הוא לענין ריחוק והבדל כמופרשני מרומקני כדאמרינן והדה בגדתה ואסותבה ברמוקה ללכך אחור . ורבנן סברי ליכא למנודה אמאי הוא לענין בני אדם לאמרו על נדוי בלבד:") אלמא אקשר בממחא פליגי דסבירא ליה למנודה אר"ע דכיון דשוי נפקיה בהדיה כמשוי אלאי לאסור בא אכן פוכיון מן אמשוי והמנודה: ולעניין הלכה לא קיימא לן כר' עקיבא מדאמרינן לעיל דחם לה. ועוד דקיימא לן הלכה כר' עקיבא מחבירו ולא אחבירו הלכך נדינא ממך אלאי מוכיל לך לאסור ולוקה. נדינא מיכך בלאוד שרי . מנודה אני לך אלאי מוכיל לך נמי שרי ואין לריך לומר מאמתא אלאי מוכיל לך . וכן פסק הרמב"ן ז"ל בהלכותיו ולא אחברכו בזה דברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"ח מהלכות נדרים: ירושלמי ר' עקיבא היה מוכך בזה להחמיר ליסר אח כל נכסיו כמה דאימר אמרינן ופליגא דרב אסדא אע"ג דאמר אלאי מוכיל לך: כלומר ואמר נמי אלאי מוכיל לך. דהאי ליכא למנודה אמאי ומשמע הכי ר"ע סבר ליכא למנודה דמדוית הוא. כלומר אלא הוא לענין ריחוק והבדל כמופרשני מרומקני

נדרו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו. דכיון דבפניו נדהו אליס נדוייה ולא מיעקר אלא בפניו דומיא דמתי דאמרינן בפ' השולח (גיטין דף ע:) כל מילתא דמתעבידא בי עשרה לריכה בי עשרה למשלפה. ולא נהירא אלא נטעמא דמילתא משום חשדא דלי מתירין לו אלא בפניו פעמים שיתירוהו והמטלה לא ידע ובטלה לו נידוי יבא להשהדא לבל כשנדהו אלא בפניו ליכא חשדא אלא סובר שמא התירוהו אלא בפניו כשם שנדוהו אלא בפניו וזה לחומה שאמרו נקמן בפ' ר"ש (דף פה.) המודר הנאה מחבירו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו ומפרש בירושלמי לטעמא משום חשדא ולפי זה כל שהודיעוהו דליכא חשדא מתירין לו אלא בפניו וכל שהתירוהו כמי שהודיעוהו ומיהו אלא בפניו אלא בפניו השומע הזכרת השם מפי חבירו לריך לנדותו. כריש תמורה (דף ג:) מפקינן לחזרה למחיר שם שמים לבטלה מדכתיב (דברים י') את ה' אלהיך תירא: ואם לא נדהו הוה עלמו יהא בנדוי. °לא שייכא בנדוי מחלוי אלא לרבי להתנדות קאמר שהרי המוכיר שמו לבטלה קאמר והיינו יכול תמור שמו הכתוב מגיה לכך נדוי והיינו יכול כדאמרן: שבבבל מקום. מעשה בה שהיה בבבל למתי דאמרינן ואם לא נדהו הוה עלמו יהא בנדוי אפי' בשבועת שקר (זבריש ה) ובלתו ואת עליו ואת תבניו ובתמורה (דף ג:) מדמי הזכרה שם לבטלה לשבועת שקר: שנאמר כי מתו כל האנשים וגו'. אלא מהו ממש כדאמרינן לקמן בפרק ר"ש (דף פה:) דמהוי הוו דבל מקום שנאמר גיפס ונלבים חיפס אלא למן ולבינים בתמלוקת של קרח אלא דמפני מה קטנה אמר כי מתו דתנ"ג דאמרינן התם לתרבעה חסונין כחם עני וחומת ומעולע ומי שאין לו בגים הבא ודאי מעניות קאמר לאין לומר שנסמתו להא בתיב במחלוקתו של קרח (במדבר פז) העיני האנשים האלה תנקר °ובתיב למיתר נמי אחרון אחרון להא בתיב (דברים יח ו) בבל בל שבאלו למיתר שנתרפאו במהן תורה דאמרינן °שחזרו לעומן במעמד הענן ובתיב דמקום אלא היה להם בגים אמר שוב מלרימה וכי מפני אלא היה להם בגים לא היו בשמעון למלכות להלניטו של פרעה אלא ודאי מפני שידעו מעכשיהם ואלא אי אפשר. אלמא שוו להדדי. והקשו בתוספות מאי תיריא שומע הזכרת השם מפי חבירו לנדותו הא אמרינן בירושלמי דבל שאינו עומה בשורה לריך לנדותו. וכבי נמי מוכח בדוכתי עוהא דאמרינן בפ"ק דקדושין (דף נא.) חזיוהו להוהו גברא דהוה זבע ביני גופני אמרי ניפי מר ונשמתיה וכו' ובפרק ואלו מגלחין (מ"ק דף יז.) אמרינן אלמתיה דרבי חזיתיה להוהו גברא דהוה מתי לבע גדול ואמרה ליה ליהוי ההוא גברא בשמתא. ומירלו דאין בבי נמי אלא מיהו בהזכרת השם בלאוהו הוא דאמר לשם לא נדהו הוה עלמו יהא בנדוי מפני שמעשה תמוה וכדהתיבנא: ושמע מינה אין בין נדוי להפרה ולא בלום. והקשו בתוספות מדאמר בפרק ואלו מגלחין (שם דף מז.) הבי קאמר שמואל בוטן אסר שרי ובוטן שרי אסר וה"מ לממונות אבל לאפקרותא עד דמיילת עליה שמחת תלמוד יומין ומירלו דאלו מגלחין בוטן אסר שרי אסר שמים לבטלה ולא דמי לאפקרותא מש"ה הבא אין בין נדוי להפרה ולא בלום. אבל רלוחי לרב אלפסי ז"ל שדחה הבא שנדוי אלא אלא לאיים עליו אלא שם יהיה עוד שם מפני זו בשב"ב ז"ל דדוקא הבא הוי בר נדוי כי הא דאמר אזוקה דממדת מסורת מקום יקבל דבר בי רב הוה משמע נפשיה בתמיו לו אלא בפניו אלא בפניו אלא מוהר [אבל] שנדהו אלא בפניו: המשומע הזכרת השם מפי חבירו לנדותו. דלמתיני בריש תמורה (דף ג:) מהזכרה לשוליה שם שמים לבטלה אבאמר אם ס' אלהיך תירא: שב"ם שהזכרת השם שמיה שבועת שקר: ענייות כמיתה דכתיב כי מתו כל האנשים המתקשים את עמדי. ובתיב בכל מקום שנאמר בה

דלמי לא מתי כי עייל לביתיה ומיהו הרא"ד ז"ל כתב דאסתם מיכא דנהוג בו נדוי ונטעמא דמילתא משום דאסתם כגופו ודייק לה מדאיבעית ליה בפרק ואלו מגלחין (מ"ק דף מו:) מנודה מהו שיכנס המטה דאם אסתם מיכא דנהוג בו נדוי מאי קמבעית ליה פשיטא דאפי' קירוב בעלמא אסור אלא ודאי אסתם מוסיף ואפסיר לדמיה דהיה זו דאפי' אם תימני טמר דאסתם מיכא דנהוג בו נדוי משכחת לה להיכא בעית במנודה לעיר אחרת שאינו מנודה לעירו ואפי' הכי הוא עלמו מנודה הוא ואם תימא דמנודה אסור בהמטת המטה הוא עלמו אסור בכך אף על פי שאסתם מותרת: והלא מוכתב ושנוי מהר סיני הוא אלא מאי אולמא לבי י' עד דמקלעי ליה עשרה דגמרי הלכתא א"ל רבינא לרב אשי ידע מאן שמתיה מהו דלישרי ליה? אמר ליה לשמותיה שויוה שליח, לקיושרי ליה לא שויוה שליח. אמר ליה רב אחא לרב אשי שמתיה ושרו ליה בחלמיה מאי? א"ל כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך ועומד מהר סיני הוא. כלומר ודאי אע"ג דקתמרת כדר גדול מכוונה קתמרת דאפי' בהדיא מכוונה אסתם פרק זה שהרי נדר כיון שהוא מיסתר חפצת לאפשויה ליתיה לעולם בחשאי ודאי מכוונה קתמרת כדאסתכין בדוכתי טובא דקרי ליה לשכוונה נדר דתמן (נקמן דף ס.) כנדרי רשעים עלי נדר בגזיר ובקרבן ובשכוונה ותמריין נמי בריש פרק מרובה נדריהם: ההוא דאתא בחלמיה דיבר אמי מ"ל במאי נדרת אמר ליה בחלב ופ"ה (ס"פ מם"ב) קשיא לך דאין שכוונה חלה על שכוונה דתנא בפרק שכוונות אסתם יכולין חכמים להפר אפי' הכי אמר ליה בחלב ואי אמרת בשלמא נדר גמור מכוונה הוא זה ולהוי לעיכוב כן מ"ש הייט דרב גידל קמייתא: הא קמ"ל דכיון דאי בעי פטר נפשיה וכו'. תורה מחודדין כפיף שאם יתירץ אחד מהן שכוונה חלה על שכוונה תגמגם ותאמר לו וכו'. וק"ם שאינה ערבית לא סגי להכי אלא מכאן נראה לי ליתי למה שכתבתי בפרק שכוונות אסתם בתירוץ הקודם אע"פ שהוא מן התורה כיון דליתיה מפורש בקרא בהדיא, שכוונה חלה עליו, והכא הכי קאמרינן כיון דאי בעי פטר נפשיה ממילי דכתיב בקרא בהדיא דהייט "בשכבך ובקומך" בקריאת שמע וערבית מק"ה חלה שכוונה עליה כי הכי קתמר כיון שאסתר עיכבה אלא דיעבד דקתמר "נדרי נדרתי" בקריאת שמע וערבית מק"ה: עליו להכשיר. מסתברא לי דהכי קתמר כיון שאסתר עיכבה אלא דיעבד דקתמר "נדרי נדרתי" בקריאת שמע וערבית מק"ה חלה שכוונה עליו, והכא הכי קאמרינן כיון דאי בעי פטר נפשיה ממילי דכתיב בקרא בהדיא דהייט "בשכבך ובקומך" בקריאת שמע וערבית מק"ה חלה שכוונה עליה מיהכא מוכח דאסתם יכולין לבטל אפי' שכוונה חלה עליה מק"ה: עליו להכשיר. מסתברא לי דהכי קתמר כיון שאסתר עיכבה אלא דיעבד דקתמר "נדרי נדרתי

בשם שמ"ח לבר בלח חבן. כלכתיב (ירמיה כג) לחבר חלום וכו' ומה לחבן חת הבר וכו'. ול"ע כמי שכדוהו בחלומו חם לריך להגיד ככל דיני מנודה ומסחבר לי לחע"ג דלחמרינן הכח דמי שכדוהו בחלומו לריך היחר חין לו ללמוד מכחן למי שכדר בחלום שיהח לריך היחר להכח היינו טעמח משום לחיכח למימר שמן המחים שכדוהו מה שחין לומר כן בגדר חלח שרחיתי לרשב"ח ז"ל בתשובה (סי' תרס"ח) שמעמה כח לפניו והלריכו היחר: בעל מהו שיעשה שליח לחרטת חשתו. כר"ח במ"ק סוכר בב"ו מהל' שבועות (הל' ד) דחוקח בבעל הוח לחיבעיח לן מפני שהבעל כחשתו לכל חדם לחר פשיטח לן שחיט נעשה שליח לדריך שיהח הבודר בפני המחירין והכי מוכח בירושלמי בפרק נערה המאורסה דגרסינן התם מהו להחיר ע"י תורגמן כשמעינה מן הדח רבי חבח בר זוטרח לתעניד מתרגמניה דרבי יוחנן בהדח ליחמח דלח חכמה למשמע סוריסחון מדבעית לי מחירין ע"י תורגמן מכלל דפשיטח לן דש"י שליח לן מחירין ולחפילו למחי דמסקינן דעל ידי תורגמן שרי דוקח תורגמן מסוס דבעל הדבר נמי חמן קלי לבל ע"י שליח לח הלכך הכח בבעל דוקח הוח לחיבעיח לן. ומסקינן דחפילו בבעל לח מכנפין לן, לי לח מכנפין, לח, דלחך ע"ג דחמחו כגופו לח הקילו גבי בעל חלח היכח דמכנפי לבל דלינהו לכתחלה גביה לח כיון דמחוורחת דמילחח שיהח הבודר עלמו חס זו היח שיטח הר"מ במ"ל. לבל בתוספות מ"ל דחמרו חדרבה גבי לינים פילנו בהפך וחמרו חדרבה גבי לינים דעלמח פשיטח לן שיכול לעשות שליח ע"י שיחי שמי שמש וגו' ולח עוד חלח שמתעדנין בה שנחמר ויולחחם ופשחיהם וגבי בעל דוקח הוח דחיבעיח לן משום כעגלי מרבק, והרשעים נידונין בה שנח, הנה יום בח בוער כתנור *) וגו':

*) [והיה כל זדים וכל עושה רשעה קש ולהט אחרם היום הבח כ"ם כם"ם]

מתני'

עלין יוסף מדעתו בחרטתה ומסקינן דחי מכנפין לין וחי לח לח מכנפין חין לו חלח חיינו טעמח משום דכי מכנפין לין חיינו טרחת בחילתח לין חיכף ליה טרחת בחילתח לבל חי לח מכנפין חין לו חלח חיכף ליה חי *לח, וליכח למיחש, וכחב עוד רבינו שמשון ז"ל שמשלח חדם חרטה נדרו בכחב ע"ד והם מחירין לו לפי שכובר הרב ז"ל שחפילו בלח יחיעת הטודר יכול החכם להחיר כיון שיודע שהטודר מחחרט להחרט חכם הרי היח כהפרת בעל וחניח בסוף קדושין (דף פמ:) חיכף הפרם וה' יסלח לה כמה הכחוב מגדיר בחשה שנדרה בניזר ושמע בעלה והיפר לה והיח לה יפנה וכו' ולח מלינו חלוק בין הפרת בעל להחרת חכם חלח בלשון: שמע מינה לח יהלי למחרי נדרת בחחרת דרביה. לח יהלי חינו נרחה כלומר שחם לח כן רבינת עלמו היה מחיר נדר חשתו. וחם חחמר והיכי מלי עביד הכי והחנן במסכת נגעים (פ"ג משנה ה) כל הנגעים חדם לוחה חון מנגעי עלמו ר"ש חומר חף לח נגעי קרובין כל הנדיים חדם מחיר חון מנדרי עלמו ר' יהודה חומר חף לח נדרי חשתו שבינה לבין חחרים ומוכח בירושלמי* דהלכה כר"ש. ול"ע דחפ"ה בהדי חחריני הוה מלי שרי לי לחו משום יקלח דרביה דהח חנן במס' בכורות *כל הבכורות חדם לוחה חון מכבורות עלמו וחפ"ה לחמרינן התם למלחך הוח עם שני הדיוטות כדלייקינן בסוף פרק עד כמה לילמח בחד ומי מהימן לחח בחלחח ומי חשיבי לחמח בהדי חחריני שרי. וחפי' חמלח לומר דהכח שחני משום דחשתו כגופו וחפי' לחכוחפי נמי לח מלחך רב חוסבר עלמו חפ"ה לי לחו משום יקלח דרביה היה חומר רבינת להלמידיו שיחירוהו ומדלח עבד הכי ש"מ לח יהלי למשרי נדרת בחחרת דרביה: ושמחא חפילו בחחרת דרביה, ויחיד מומחה דשרי שמחת שרי שמחת. הני לחו מהלי עובדח נפקח לן חלח חיידי דחמר דלח יהלי למשרי נדרת בחחרת דרביה קחמר דנבי שמחת שרי והלי יחיד מומחה דשרי שמחת חיכח ס"ד דוקח שמוך ולח כהילכות נדרים חע"פ שחיט שמוך שרי נדרת ושמחת דנבי התרת נדרים לח כחוב בפרשה לחלים דמשמע שמוכין חלח לרחוק מטות והיינו לחמרי' בירושלמי חמרו ליה רבנן *) לרב הונח שרי נדרת ביחיד חמר להו רב הונח רחק לרחק המטות והח רב הונח שרי נדרת ביחיד. והכי נמי מוכח בבכורות בפ' פבועי המוקדשין (נ:) דחמרי' התם ג' מחירין חת הבכור") במקום שחין חכם וחמרינן חכם כגון חתן לר"ג כגון חתן והח ר"ג לח הוה שמוך לחתן כל שהוח רב מובהב שרי נדרת. וכן כ' הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהל' שבועות (הל' ה) ועוד לכתוב בזה בפ' חרבעה נדריס (נקמן כג: ד"ה והיחיר) ופ' נערה המאורסה (פס עח:) בס"ד. ואיכח מ"ד דכי היכי דג' הייחות מחירין חת הנדר במקום שחין מומחה ה"נ מחירין חת הנדר הוח שהח לחמרינן בסוף פ' ד' מיחות (סנהדרין סת.) בעובדח דר"ח הוסר הנדר חלמח נדוי נמי נדר מקרי וכן דעת הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהל' ת"ח (הל' ז): הדרין חירגת דיומח מסי. חבל הגרלה בחמה כשהיח נכנסת דרך חלון קרוי חירגת: אין ניהנים לעתיד לבח. לח חלחר מיחה קחמר דוחלי חיכח גיהנם לגרשים חלח לעתיד לבח לחחר מחיית המתים קחמר שלוחן רשעים שיהיו לחרפות לדרחון עולם כדכתיב בדניחל (יב) לח יהיו כדוגן בגיהנם חלח כהחי דיינח שהקב"ה יוליח חמה מכרכיקה כדי שיהיו חלו מלטערין ושיחרפחו כה לדיקים וכני מוכח כהדיח בפ"ק דע"ז דלחחר תחיית המתים קחמר:

*) [ג' ל' הגר"ח]

מתני'

לר' יהודה לחחר לף לח נדרי חשמח היב יכול לחפיר בר' חמרים חלח לחלון כבוד לבר חמי: בשל מה שיחיה עלמה בחרטת חשתו: דוחלי חחר בבר חשתו שהיה לחלון כבוד לבר חמי ממון שקנה בניניו נדר חשתו לוחי יש לומר שמח יוסיף חדעתו על חרטת חשתו ויחמר לדעתה כן נדרה: מ"ש לי מכנפי לין וחי לח מכנפי לין. חם מלחן מכוונים ושומרים עלמה חבל חי כנפיהו חיכו כך וה"ל לי"ח מחר מכנפי לין. ועוד לחיכח למימר ח

מתני' כנדרי רשעים. כגון שהיה ככר מונח לפניו ואמר כנדרי רשעים משמע לדומיה ככר יהא עליו כנדרי רשעים ויש לומר הכי נמי בנזיר ובקרבן ובשבועה ואם אכלו מחייב מזיד ופטור בשגגה ובקרבן ובשבועה דדרכן של רשעים הוא שעוברים בשגגה ובקרבן ובשבועה, והאי כי אמר כנדרי רשעים הוי כמאן דאמר הריני נזיר אם אוכל ובדי עלי בקרבן, ובשבועה שאיני אוכל: מכל אמר כנדרי רשעים לא אמר כלום. שאין דרכן של רשעים להדיר עצמן מכל הנאה וכל שכן לתענית ואפילו בכי האי גוונא לא אמר כלום ולא מיתסר אהאי ככר: מכל אמר כנדבותם של רשעים. ואכלו חייב בנזיר ובקרבן אבל לא בשבועה דרשעים המנדבין בנזירות ובקרבן בדרך נדבה אבל בשבועה אין בשבועה כלל משום דרשעים הן ומיידי דמשום שבועה: גמ' ולמה לי תימר כנדרי רשעים לא נדרנא. כיון דאיהו לא מפרש מידי דלמא אמר הריני הוא עלי כנדרי רשעים שלא בשמחה קאמר, דלמא ס"ד כנדרי רשעים לא נדרנא, ולא כלום הוא: תימר (נ) [ר"נ] כגומר. כגון שהיה ככר לפניו ואמר "כנדרי רשעים הריני עלי והימנו" ומשמע ליה ס"ק "הריני" בנזירות דמלך "עלי" בקרבן והא דאמר "עלי" משמע דאמר "הרי עלי קרבן" והימנו "עלי" בשבועה. ופשיטא דמשום שבועה לא מיחייב דהא לא אמר כלום: מאי מכל אמר. מכל מה שאמר כנדרי רשעים לא אמר כלום: אי אמר רבא דאמר "הימנו שלא אוכל" אי הכי מאי למימרא? מהו דתימא הא לא מפיק "שבועה" מפומיה, קמ"ל: "כנדרי רשעים" לא אמר כלום "כנדבותם" נדר (ג) וכו': מאותנא דשאני ליה בין נדר לנדבה, לימא לא רבי מאיר ולא רבי יהודה *דתניא [פרוב] אשר לא תדור וגו' טוב מזה ומזה שאיני נודר כל עיקר דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר טוב מזה ומזה נודר ומשלם? אפילו תימא ר"מ

מתני' כנדרי רשעים נדר בנזיר ובקרבן ובשבועה. הך מתני' נמי פירושא דילות היא ומפרקינן בגמ' דה"ק דאם אמר כנדרי רשעים והיה נזיר עובר לפניו הרי הוא נזיר וכן אם אמר כנדרי רשעים עלי חייב קרבן ומסתברא נמי דדוקא כשהיתה בהמה מונחת לפניו וכן נמי אם אמר כנדרי רשעים הימנו שלא אוכל והיה ככר תומת לפניו הרי הוא בשבועה שלא יאכלנו ומיחייב בכל הני כי אמר כנדרי רשעים שהרי הרשעים דרכן לידור בכל תלוי ומפני שאין רוחו לעשות כן קרי להו נדרי רשעים שהרי רשעים הם לשלומו דכר כן גרלה בעיני: כנדרי כשרים. תנ"ג אמר הריני עלי הימנו והיה נזיר תו בהמה תו ככר לפניו לא אמר כלום שהרי אין הכשרים עוברים שאין רשאין לעשות כן וה"ה נמי אם אמר כנדבתם רשעים עלי לא אמר כלום לפי שאין רשעים (טובים) [טדעים] שאם הם טדעים אינם רשעים לוחמו דכר והכי איתא בתוספתא (ריש פ"ו): כנדבותם כגון נזיר ובקרבן. שהרי הכשרים מתנדבים הם בקרבן ובנזירות הלכך כי אמר הריני והיה נזיר עובר לפניו הרי הוא נזיר וכי אמר עלי ובהמה מונחת לפניו הוה ליה כלומר הרי הוא קרבן כגון שאמר הרי עלי קרבן, והימנו מכל בשבועה שלא יאכלנו אפילו היה ככר מונח לפניו ואמר הימנו שלא אוכל לפי שאין הכשרים נכשלין לעולם ותנ"ג דאמרי' לעיל (דף ת.) דלמזוד נפשייהו נכשלים לדבר שהיה שבועה לא מקרי נדבה שהרי ככר הם מתחייבים לקיים את השלוה. ואיכא למידק הרי נדבה היא שלא כאומר הרי זו ונדר בהרי עלי ואילו זה לא ניתנה שלא כנדרים דקרבנות הכל בנזירות אלא נדר ואלו נדבה שייכי ביה הרי הוא שלא כנעין אחד נראה בעיני דנדר פירושו דבר שאחרם עצמו שהוא כנדרים דקרבנות ונדבה פירושו מה שהתחרם מדעתו ולא נתחייב בנדבתו כלל כלויים ומ"ה אמריען לה בגמרי בנדבתו כלל שהרי אינו חייב בנזירות ובקרבן כלל ומשמע ליה דנדר הוא הרי עלי לפי שאינו מתנדב לגמרי כיון שלא הפריש עכשיו ונדבה הוא כאומר הרי זו לפי שמתנדב נדרו יותר רלוי וכיון שזה הוא פירושם של נדר ונדבה לא נזיר תנ"ש שאין הנדר של נזירות שלא בעניין אחד מי שהכוונה שלו רלויה יותר קרוי נזירותו נדבה ומי שהיה רלויה כל כך קרוי נדר והכשרים כשהדירים בנזיר אין כוונתם רלויה לגמרי אבל הכשרים מתוך שכוונתם שלמה ורלויה ואין בנזירותם שום נדבה קרוי נזירותם נדבה והיינו דאמרינן בגמרא גבי נדבה דנזירות מנכחת לה כשמעון הצדיק וכמו שנפרש בס"ד: גמ' כשהיה נזיר עובר לפניו. ואפילו הכי דוקא כי קאמר כנדרי רשעים הריני אבל כי אמר הריני לתודיה לא אמר כלום דלא דמי לאומר הרי עלי דאמרינן בפ"ק דקידושין דה"ל נזיר כשאינו עובר לפניו משום דלהכא ליכא מעלית ומהאי אבל הריני לתודיה ואיכא בעיני דהריני לא גרע מהאי דלא אמר כלום ובאר הכי רבותיה ואיכא בעיני דהריני לא גרע מהאי דלא אמר כלום ה"ל כאומר הרי עלי ואילו הכי נמי דאמרינן בפ"ק דקידושין דה"ל נזיר כשאינו עובר לפניו משום דלהכא ליכא מעלית ומהאי אבל הריני לתוד

כי קאמר ר"מ כנדר בנדבה לא קאמר. דקרית לה חיובי חלת כנדרים ולא כנדבה: והקתני כנדבותם כדר כנזיר וכקרבן. דתלמא שהכתובים עוסקים בנדרים והיכי מצית לאוקמי כר"מ: ומתרלינן תני נדב. ופירכינן רבותי דהך קושיא בדין הוא דהוה מצי לאקשויי לה תנופת דמחני' דהא מתני' משמע שאין הכתובים עוסקין בנדרי כנדרים לא לאמר כלום וכתב הכי קאמר נדר חלת דמעיקרא דייק מתני' גופא דמפליג בין נדר לנדבה מני וכתב לאוקי לה כר"מ דייקינן היכי קאמר נדר ואינו נראה לי חלת ה"ק כשלמת לי לא מוקמינן לה כר' מאיר מיהו מצינן לפרושי דנדר של כתובים מתוך שהוא ברשן גמור וכשר הדבר לעשות בן נדבה מקרי ותע"ב דלי אמרינן הכי לא שמצינן ליה לאתא דמפליג בין נדר לנדבה ולעיל אמרי' בפשיטות מתו חלת דמני ליה בין נדר לנדבה לעיל אמרינן הכי משום דקושטא דמילתא היא לגבי הש"ס גופיה דמי לה לאידך גיסא ולומר דלאו רבי מאיר היא ולא שני לן בין נדר לנדבה ומתרלינן מתני' שפיר חלת לא אמרת רבי מאיר היא היכי מיקרי נדר דקרבן נדבה והכי קאמר חלת הנדר לחור לכתובים לי לאפסר שיקרא נדבה: **נדבה נמי דלמא מחי בה לידי תקלה.** דלמ"ג דלאמר הכי זו דלמא פסע ומחתר להביית יותר משלש רגלים: בהלל הזקן. אם תאמר על בהמה המוכנת בעזרה כנדבת כתובים נדר בקרבן שהרי כתובים מביאין בהמתן לעזרה ומקריבין חוצה כדרך שהיה עושה הלל הזקן: מביאה חולין לעזרה. ולא בעזרה ממש שאסור להביא חולין לעזרה אלא בפתח העזרה: נדבה דמיכרות מתי ליכא למימר. כלומר היאך כתובים מתנדבין מיכרות והא ליכא למימר דלמא מחי בה לידי תקלה: ס"ג כשמעון הצדיק ולא גרסי' שכר לה והכי פירושא דכל שנדר מתוך עניין זה כל כך כוונתו לעיכא למימר נבא מחי בה לידי תקלה: **אפסר** שיהא כזיר טמא. שהתחיל למנות ומצאת שמא מכוחר מניו ומביא קרבן ומוגה כתחלה: **ופחז ירצי עלי.** מיהר מל' פחז כמוים ובקש לטורדני מן העולם ליגך תחרי מרחה עיני: **נזיר להזיר לה'.** מנזירות נפש מיים: משום דחתי על חטת. שנטמא: בשרון חוטין מזרין. כשהן מתחרטין על מעשיהן הרעים: ורבין עליהם ימי נזירות. שמתחלה לא נתכוונו אלא לשלשים יום: **מביאין חולין לעזרה.** לאו דוקא אלא כל זמן שלא התירן חכם נזירותן קיימת וקרבנותיהן מונה עליהן אלא כעין חולין קאמר שמתוך שאין כוונתן לשם קרבנותיהן לעיכוב לרעוא לבל בהך גברא שבא מן הדרום ליכא למימר להכי מביין שהיתה כוונתו כל כך לעיכוב בתחלה אלא שנתחרט אחר שנתקדשו עליהם ימי טומאה מתחלה:

כי קאמר ר"מ כנדר בנדבה לא קאמר. דקרית לה חיובי חלת כנדרים ולא כנדבה: והקתני כנדבותם כדר כנזיר וכקרבן. דתלמא שהכתובים עוסקים בנדרי כנדרים לא לאמר כלום וכתב הכי קאמר נדר חלת דמעיקרא דייק מתני' גופא דמפליג בין נדר לנדבה מני וכתב לאוקי לה כר"מ דייקינן היכי קאמר נדר ואינו נראה לי חלת ה"ק כשלמת לי לא מוקמינן לה כר' מאיר מיהו מצינן לפרושי דנדר של כתובים מתוך שהוא ברשן גמור וכשר הדבר לעשות בן נדבה מקרי ותע"ב דלי אמרינן הכי שמצינן ליה לאתא דמפליג בין נדר לנדבה ולעיל אמרי' בפשיטות מתו חלת דמני ליה בין נדר לנדבה לעיל אמרינן הכי משום דקושטא דמילתא היא לגבי הש"ס גופיה דמי לה לאידך גיסא ולומר דלאו רבי מאיר היא ולא שני לן בין נדר לנדבה ומתרלינן מתני' שפיר חלת לא אמרת רבי מאיר היא היכי מיקרי נדר דקרבן נדבה והכי קאמר חלת הנדר לחור לכתובים לי לאפסר שיקרא נדבה: **נדבה נמי דלמא מחי בה לידי תקלה.** דלמ"ג דלאמר הכי זו דלמא פסע ומחתר להביית יותר משלש רגלים: בהלל הזקן. אם תאמר על בהמה המוכנת בעזרה כנדבת כתובים נדר בקרבן שהרי כתובים מביאין בהמתן לעזרה ומקריבין חוצה כדרך שהיה עושה הלל הזקן: מביאה חולין לעזרה. ולא בעזרה ממש שאסור להביא חולין לעזרה אלא בפתח העזרה: נדבה דמיכרות מתי ליכא למימר. כלומר היאך כתובים מתנדבין מיכרות והא ליכא למימר דלמא מחי בה לידי תקלה: ס"ג כשמעון הצדיק ולא גרסי' שכר לה והכי פירושא דכל שנדר מתוך עניין זה כל כך כוונתו לעיכא למימר נבא מחי בה לידי תקלה: **אפסר** שיהא כזיר טמא. שהתחיל למנות ומצאת שמא מכוחר מניו ומביא קרבן ומוגה כתחלה: **ופחז ירצי עלי.** מיהר מל' פחז כמוים ובקש לטורדני מן העולם ליגך תחרי מרחה עיני: **נזיר להזיר לה'.** מנזירות נפש מיים: משום דחתי על חטת. שנטמא: בשרון חוטין מזרין. כשהן מתחרטין על מעשיהן הרעים: ורבין עליהם ימי נזירות. שמתחלה לא נתכוונו אלא לשלשים יום: **מביאין חולין לעזרה.** לאו דוקא אלא כל זמן שלא התירן חכם נזירותן קיימת וקרבנותיהן מונה עליהן אלא כעין חולין קאמר שמתוך שאין כוונתן לשם קרבנותיהן לעיכוב לרעוא לבל בהך גברא שבא מן הדרום ליכא למימר להכי מביין שהיתה כוונתו כל כך לעיכוב בתחלה אלא שנתחרט אחר שנתקדשו עליהם ימי טומאה מתחלה:

מב א מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כג ופ"י מהל' מעילה הלכה יד טוש"ע י"ד סימן רג סעי' ז:

גליון
הסגר את בנזיר ט"ק תקלה מאיר בנדבה

גליון
מאיר את אמרו (בזיק) ואומרו על אשם נזיר טמא - ולאה בזיר כלל הוא גאנז מאנשי קיהן כה

תוספות

והא דקאי כנדבתם. תימה מנופיה דמתני' משמע דלא דקתני כנדבתם ומדל דקתני נדר וי"ל דמתני ס"ג ונמטית ליתא הכל: בהלל הזקן מביאין בעזרה. וק"ק תכתי היכי קאי ליה נדבת כתובים הא ליכא בעיותא כ"ע כשכנסה בעזרה ומתני' משמע בכל ענין ושוב דהא מיהא נדרי קרבן אבל נדרי דקונם בעי שיכוסה בכל עליו הסם לא ס"ל הכי ואומר הכי"ל דכתובים מתנדבים בעזרה ואף על גב דכתובים נמי מפיק שפיר מנדבה נלמוד זה מחלת כנדרים לא מתנדבים נדרי כתובים לא הוו כלל בעזרה ולא גב דכתובים בעזרה כה"ג אבל בעזרה לא הוו מתנדבים כה"ג אבל נדרי כתובים לא הוו בעזרה ולא גב דלא מתנדבים בעזרה נמי מיכרות מעשה שמא מיירי בתחילה ותכי ליכי מקלה דאבל כמדי כתובים לא מתנדבים בעזרה ולא מיירי בכשרות כלום: כשהן מוכין נודרין. תוכין לשון ומוכח על כתפיהם עלומר כשהן מוכין בעזרה ומוגה כתחלה: [ג"ל דבנזיר] היו נעקר בתחלה מחלת על ידי התרת חכם מחלת כעין חולין בעזרה וה"ה נמי דלא הוה מכל קרבנותיו שבעית מאי שנעשה בזיכות מכיה דכיון שנעקרו מחלת כעין חולין בעזרה נעקר נמי מעשה הכתוב בנזיר ומתני' מיירי בהתרת חכם כלומר נדרו ואף על גב דלא

אפילו תימא רבי יהודה דריש להו לקרתי כר' מחיר דטוב מזה ומזה שלימו טודר כל עיקר מיהו כהאי פלוגיא דר' מחיר דלרבי מחיר קרא דנקט טודר הוא הדין לעודר,ולדידיה דוקא עודר לכל עודר טוב מזה ומזה : רבי יהודה דריש להו לקרתי כר' מחיר דטוב מזה ומזה שלימו עודר כל עיקר מיהו כהאי פלוגיא דר' מחיר דלרבי מחיר קרא דנקט טודר הוא הדין לעודר,ולדידיה דוקא עודר לכל עודר טוב מזה ומזה : רבי יהודה

תני טודר ומקיים . ור' יהודה דריש להו לקרתי כר' מחיר דטוב מזה ומזה שלימו טודר כל עיקר מיהו כהאי פלוגיא דר' מחיר דלרבי מחיר קרא דנקט טודר הוא הדין לעודר,ולדידיה דוקא עודר לכל עודר טוב מזה ומזה : רבי יהודה

אפילו תימא רבי יהודה כי א"ר יהודה בנדבה, בנדר לא אמר ,והקתני טוב מזה ומזה נדבר זמקיים תני' ונדבר ומקיים מ"ש נודר דלא, דילמא אתי בה לידי תקלה, נדבה נמי דילמא אתי לידי תקלה? רבי יהודה למעמיה דאמר "אדם מביא כבשתו לעזרה ומקדישה וסומך עליה ושוחטה,תינח נדבה, דקרבנות, נדבה דנזירות מאי איכא למימר? רבי יהודה למעמיה דתניא רבי יהודה אומר חסידים הראשונים היו מתאוין להביא קרבן חטאת לפי שאין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם מה היו עושין עושין עומדין ומתנדבין נזירות למקום כדי שיתחייב קרבן חטאת למקום ר' שמעון אומר לא נדרו בנזיר אלא הרוצה להביא עולה מתנדב ומביא,שלמים מתנדב ומביא ,תודה וארבעה מיני לחמה מתנדב ומביא ,אבל בנזירות לא התנדבו כדי שלא יקראו חוטאין שנאמר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש אמר אביי : שמעון הצדיק ,ורבי שמעון ,ור' אלעזר הקפר כולן שיטה אחת הן,דנזיר-חוטא הוי-שמעון הצדיק ורבי שמעון הוא דאמרן ,ורבי אלעזר הקפר ברבי (ג) *דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וכי באיזו נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין והלא דברים ק"ו ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא ,המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה :מכאן בל היושב בתענית נקרא חוטא הקדש(ב) קרא בנזיר טמא כתיב : משום דשגה בחטא הוא : מתני' "האומר (לחבירו) *קונם קונם קונם הרי אלו כינויין לקרבן חרם חרם חרם הרי אלו כינויין לשבועה נזיק נזיק נזיק הרי אלו כינויין לנזירות שבועה שקוקה נודר במיתי הרי אלו כינויין לשבועה: גמ' איתמר *כינויין ר' יוחנן אמר לשון אומות הן ר"ש בן לקיש אמר לשון שבדו להם חכמים להיות נודר בו וכן הוא אומר °בחדש אשר בראי מלבו" ושמא מאי תקינו רבנן כינויין דלא ליתא "קרבן" ולימא "קרבן" ,דילמא אמר "קרבן להי" ,ולימא "קרבן להי" דילמא אמר "להי" ולא אמר "קרבן" וקא מפיק שם שמים לבטלה,ורבי שמעון אומר מנין

*) [ר"ה ויקרא פרשה ג ע"ש]

תוספות

ואבע"א כי קתני ר' יהודה נדבר מבל נמלבה גמי אמי לידי תקלה . ומתני ר"ש לפמעיה ס"מ נמטוי כלעיל מלא ניתא לתמוי ככבי יהודה נוטיה וכן בסתון [נבי] זיכוח מייתי מכ"יהודה מקדישים הכהמוים וכו' מהאי טעמא אמ"ש דסוה מני כלעיל : רבי יהודה סמר כנדר שבי ר' יהודה הא פ"ק דנדרים (דף ב:) קתני ר' יהודה אומר משום ר' אליעזר בן יעקב כל הנודר בנזיר שתי שנים ומגלח על טומאת מת בשלישי ועל טומאת מת בשביעי ומביא שני בני יונה לכהן ואחד לעולה ואחד לחטאת ומביא שני כבשים לאשם ואיל לשלמים ומביא סל מלא חלות ורקיקי מצות ומנחתו ונסכיו ומביא תרומת מעשר ומביא תרומת הלשכה ומביא מעשר בהמה ומביא מעשר עני ומביא מעשר שני ומביא מעשר שני שנפדה בירושלים ומביא מעשר שני שנפדה בשאר מקומות ומביא מעשר שני שנפדה בכסף מעשר שני ומביא מעשר שני שנפדה בזהב ומביא מעשר שני שנפדה בכלי חמדה ומביא מעשר שני שנפדה בכלי שרת ומביא מעשר שני שנפדה בכלי חרס ומביא מעשר שני שנפדה בכלי עץ ומביא מעשר שני שנפדה בכלי עור ומביא מעשר שני שנפדה בכלי זכוכית ומביא מעשר שני שנפדה בכלי מתכות ומביא מעשר שני שנפדה בכלי מתכות שנטמאו ומביא מעשר שני שנפדה בכלי מתכות שנטמאו ומגלח ומביא שלשה עשרון לשלשה לוגין שמן ומביא לוג שמן לבדו ומביא לוג שמן לבדו

מן א מיי' פ"ו מהל' נדרים הלכה י"ז סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רח:

מח ב מיי' פ"ב מהל' שבועות הל"ה עוש"ע י"ד סי' רלו סעי' י:

מט ג מיי' פ"ו מהל' נדרים הל' יח סמג עשין סה עוש"ע י"ד סי' רד:

נ ד מיי' שם הלכה יד סמג שם עוש"ע י"ד סי' רד סעי' ב:

נוסחאות

ג) נוסחת ר"ח ורש"י ז"ל ליתא ה"ג ה"ג ה"ג

גמ' *לית ליה מכלל לאו מי אמר שומע הן. כגון במתניתין דמכלל דתמר לא לחולין שמעי' מינה הא קרבן הוי ותהכי לתסור ור' מאיר סבר לא הוי אסור חש"ב תמר בפירוש לא חולין ליהוי לא קרבן דלא משמע ליה מכלל לא חולין תהא שומע קרבן: **דתנן** במסכת קידושין בפרק החומר ר' מאיר אומר כל הנאי שיהו כהנאי כני גד ובני לחובן חיו הנאי כהנאי כני גד ובני לחובן ויאמר (ג) להיכם אמה אם יעברו בני גד ובני לחובן חמכם וגו' ואתם לא יעברו וגו' לא נכתוב אם יעברו דלא נריך למיכתב הכא אם לא יעברו דמשמע אם לא יעברו ואתמו בכותכם הא אם יעברו ואתם להם וגו' הכא להכי איצטריך למיכתב לתרוייהו דלא תאמרינן מכלל לאו אתה שומע הן ומתניתין קתני אסור דמכללא לא לחולין שמעינן קרבן: **גמ'** מתניתין רבי יהודה היא דתניא רבי יהודה אומר ירושלים לא אמר בלום ולא נתחלקה לשבטים אלא לעתיד לבא שנאמר כל הארץ תסבב כערבה ותשב מגבע ועד רמון נגב ירושלים ורחובותיה ע"כ: **מימא סיפא** רבי יהודה היא דתניא רבי יהודה אומר ירושלים לא אמר בלום ולא נתחלקה לשבטים אלא לעתיד לבא שנאמר כל הארץ תסבב כערבה ותשב מגבע ועד רמון נגב ירושלים ורחובותיה ע"כ: **לימא מסיפא** רבי יהודה הוא דאמר ירושלים לא אמר בלום ולא נתחלקה לשבטים אלא לעתיד לבא הא חכמים אומרים אף נתחלקה לשבטים: **לא תימא** הכי ירושלים לא אמר בלום ולא נתחלקה לשבטים אלא לעתיד לבא אבל לשבטים אמר בלום ונתחלקה לשבטים הא מני רבי יהודה היא ורבי תנאי אליבא דר"י תניא

[נקמן יג: שבועות ו.] קידושין כה.

סם נד.

כ"ה בקרבנות שבירושלים

פי' הרא"ש

גמ' כל מנאי שהיו כמנאי בני גד וכו' לקמן כו'. **תמ"ל** דבלא כפילות הוה משמע תנאה ליה ליה מכלל לאו אתה שומע הן: **לית ליה** ר' יהודה היא. דהוה בר פלוגתא דר' מאיר בכל מקום: **מדסיפא** ר' יהודה מתניתא ר' יהודה היא. ב"ד אין מילוק בין ירושלים בלא כ"ף לירושלים בכ"ף: **דתנן** ירושלים לא אמר בלום. דלא מיקדשה ירושלים: **ורבי תנאי** לאו דרבי יהודה. דתנא דמתניתין סבר החומר ירושלים לא אמר בלום הא ירושלים אסור דירושלים מיקדשה ותנא דבריית' סבר החומר ירושלים לא אמר בלום דקסבר ר' יהודה לא מקדשה ירושלים: **בין**

תוספות

סברוה מהי לחולין כו'. הכי קאמרה דקאמר קיים במקצת הוא דכותיה אמכתא בב"ש (דף ב.) סברוה מהי אמיפה גופה: **דאי** ר"מ לית ליה מכלל לאו אתה שומע הן. פירוש דאמרינן בשבועות פרק שבועת העדות (דף ו:) כי לית ליה לר"מ אמר קרא (ויק"ל) כדלית ליה מיעוט שיהא מותר בשבועת שוא אלא משום דלית ליה מיעוט ממון אין מחוסר כפרה ומביאין עליה בחומר קרבן גדילה דלא מי קרבן קאמר בחומר הא קרבן מודו ליה כך נדרה בעיני פירוש מקניתיו ורלתיך לרחמנים ז"ל שמעתמו מה הרבה ולא העלו דבר מחוור לפי דעתי: **באיכרא**. כפה של קרבן דסתם נדרים להחמיר ועוד דמשמע דכפה הידוע קאמר: **כדירים**. בקרבנות שבדירים: **בעלים**. כשני גזירי עלים שהיה עורך על גבי מערכה דכתיב וכער עליה הכהן עלים כהעלים. **כשלהבות** של תם שעל המזבח: **בירושלים**. בקרבנות שבירושלים: **גמ' א) סברוה**. הלי סברוה במסקנא גמי קאי ולכותיה ברים בבא בתרא (דף ב.): **ב) לית ליה מכלל לאו אתה שומע הן**. דהוה בעי מנאי כפול וכדילוף מתנאי בני גד ובני לחובן דכתיב חם יעברו ואם לא יעברו: **דתנן** ר"מ תומר. בפרק החומר בקידושין ותע"ב דתמרינן בשבועת העדות (שבועות ו.) דכי לית ליה לר"מ מכלל לאו הן בממונא בחיסורא חית ליה הא למיקנא חסם *דכתיבה ועדות ליה ליה מקום דהוו לחסורא דלית ליה ממונא ונדרים נמי ממונא חית בהו דהייט מפלא דמחסר עלים: **תלת** רבי יהודה. דתמר בפרק הבולח (ניסין דף מו.) *גבי מוליח חת לחתו מקום נדר דלא בעי מנאי כפול הלא מהמרינן מכלל לאו אתה שומע הן ותע"ב דר' חניא פליג עליה דר"מ בתנאי כפול בפרק החומר (קדושין פח.) אף"ה בעי לאוקמא למתני' כר' יהודה מקום לחייבי בה ותע"ב דתלמיך לדתוקי ולמימר תרי תנאי לחיבה דרבי יהודה ולא בעי לאוקמא כרבי חניא דלא מזכר בה כלל: **מדסיפא** ר' יהודה הוי ריעא לן ר' יהודה. **דמדקתני סיפא** ר' יהודה אומר מכלל דעד השתא לאו ר' יהודה בלחוד קתני: **כולה** ר' יהודה היא וכו'. **אר'** יהודה אומר החומר ירושלים לא אמר כלום כיון דלא הזכיר כ"ף המדוון וה"ה לחימרת דירים ועלים דלא מהמרינן מכלל לאו אתה שומע הן ותע"ב דר' חניא פליג עליה דר"מ בתנאי כפול בפרק החומר (קדושין פח.) אף"ה בעי לאוקמא למתני' כר' יהודה מקום לחייבי בה ותע"ב דתלמיך לדתוקי ולמימר תרי תנאי לחיבה דרבי יהודה ולא בעי לאוקמא כרבי חניא דלא מזכר בה כלל: מדסיפא ר' יהודה הוי ריעא לן ר' יהודה. דמדקתני סיפא ר' יהודה אומר מכלל דעד השתא לאו ר' יהודה בלחוד קתני: כולה

נב א מיי' פ"ג מהל' נדרים הל' כ טוש"ע יו"ד סי' רד :
נג ב מיי' שם הל"ט :
נד ג מיי' שם הל"ט :

נוסח
נסיון ע"ז ואמר ליפראך בגיטין כ"ה ע"ב ושאר אחרונים:
" אכול זאו אחד טוען מן

תניא חולין החולין כחולין בין שאוכל לך ובין שאוכל לך מותר. בשאוכל לך פסוקה דברי רבי ובשאוכל לך ספק מה שאוכל לך לא יהא חולין הא מוקמינן לה כר"מ דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן: לחולין שאוכל לך אסור. לחולין לא אוכל לך מותר. רישא מני ר' מאיר היא דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הין, אימא סיפא לחולין לא אוכל לך מותר והתנן *לקרבן לא אוכל לך ר' מאיר אומר וקשיא לן *הא לית ליה מכלל לאו אתה שומע הין, ואמר רבי אבא נעשה כאומר "לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך" הבא נמי הכי לאכול ליה לא תהיין לי לפיכך לא אוכל לך? האי תנא סבר לה כר' מאיר בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה בותיה בחדא דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הין ופליג עליה בחדא בקרבן רבי אשי אמר הא דאמר *לחולין ונבא דאמר לא (ה) לחולין דמשמע לא ליהוי חולין אלא כקרבן: סתרה ומתא נותר ופיגול אסור: (ג) בעי רמי בר חמא "הרי עלי כבשר זבחי שלמים לאחר זריקת דמים" מהו אי דקאמר בהדין לישנא בהיתרא קא מתפיס, אלא כגון דמחית בשר (זבחי שלמים ג') ומחית דהיתרא גביה ואמר "זה בזה" מאי: בעי קרא מתפיס - אין בהיתרא קא מתפיס אמר רבא הא שמע מינה נותר ופיגול והא

בין שאוכל לך בין שאוכל לך. כין שאמר חולין שאוכל לך, אי החולין שאוכל לך דהייט ודאי מותר וכין שאמר חולין שאוכל לך, או החולין שאוכל לך דמשמע חולין מה שאוכל לך לא יהא חולין אלא קרבן (ד) יהוי מה שאוכל לך לא (ד) יהוי חולין אלא קרבן, אפי' הכי מותר דלא תימרין מכלל דלאו אתה שומע הן דהא בברייתא ר"מ היא דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן דכשאמר חולין שאוכל לך לא כפליה לאתנויה ולא אמר כלום אבל כי אמר "לא חולין שאוכל לך" אסור דהכא לא תימרין מכלל לאו אתה שומע הן, ודאי"ג דתימרין לעיל "לא חולין שאוכל לך" ודייקינן "לא חולין ליהוי אלא קרבן ודייקינן לרבי מאיר ליה מכלל לאו אתה שומע הן והכא נמי מי דלמר "חולין דלא תוכל לך לית ליה דקדקינן הכי חולין שאוכל לך לא כפליה לאתנויה ולא אמר כלום אבל כי אמר "לא חולין שאוכל לך" אסור דהכא לא תימרין מכלל לאו אתה שומע הן, ודאי"ג דתימרין לעיל "לא חולין שאוכל לך" ודייקינן "לא חולין ליהוי אלא קרבן ודייקינן לרבי מאיר ליה מכלל לאו אתה שומע הן והכא נמי מי דלמר "חולין דלא תוכל לך לית ליה דקדקינן הכי חולין שאוכל לך לא כפליה לאתנויה ולא אמר כלום אבל כי אמר "לא חולין שאוכל לך" אסור דהכא לא תימרין

ופה נוסר לחמר זריקת דמים טוב. דלימסר דנוסר הוי שניתוסר חון לומנו שלא נלקל ופיגול שיעת חון למקילתא ותמר זה כזה וקשמר דהוי תסור והא נמי דלמחר זריקת דמים(ב) והוה ליה שעת הכושר קודש לכן וקתני דתסור למנת בלשעתה קא מתפיש ותיכא דתמרי

והא נוסר ופיגול לאחד זריקת דמים הוא, אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לבנותר של עולה, אמר ליה אם כן ליתני (ג) (בשר עולה) לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא בשר עולה דאסור דהא בקרבן קא מתפיש, נותר ופיגול (דעולה) איצטריכא – ס"ד אמינא כאיסור נותר, כאיסור פיגול, והוה ליה במתפיש בדבר האסור ולא מיתסר קמ"ל

מתני' אחד אסור האמור בתורה: אמר הריני שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין כיום שמת בו אביו, כיום שמת בו רבו, כיום שנהרג בו גדליה בן אחיקם, כיום שראיתי ירושלים בחורבנה, ואמר שמואל והוא שנדור באותו היום, היכי דמי, לאו כגון דקאי בחד בשבא דמית ביה אבוה ואע"ג דאיכא טובא חד בשבא דהיתרא, וקתני אסור ש"מ בעיקר הוא מתפיש, דשמואל הכי אית ליה: אמר שמואל והוא שנדור ובא מאותו היום ואילך, אמר רבינא את"ש בחלת אהרן ובתרומתו מותר הא כתרומת לחמי תודה אסור והא

והא נוסר ופיגול לאחד זריקת דמים הוא, אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן ב

נז א מיי' פ"ג מהל' מדיס הל' יג סמג לאוין רמב :

נח ב מיי' פ"ג מהל' מעשה הקרבנות הל' כב סמג עשין קפב :

נט ג מיי' שם הל' כה:

ס ד ה מיי' שם הל' כב:

סא ו מיי' פ"ג מהל' מדיס הל' יג סמג לאוין רמב :

והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דמים היא. דכיון דלחמי תודה לא קרו בתחילה עד לאחר זריקה למה יתחלקו לוותן קודם לכן ומדקתני סתם ש"מ כדמקשינן לקמן אלא לימא לה כתרומת הלשכה לחם. תרומת הלשכה שהיו תורמין ממעות הלשכה וממלאין שלש קופות: **ליתני תרומה לחמי תודה** וכ"ש תרומתו. והוה רבותא טפי משום דמשיקרא מאשרה תרומת לחמי תודה בנדר: **תרומתו היא**. כלומר בכלל וכתרומתו דקתני היינו משום דהוה כתרומה לגבי זריס: **תרומת לחמי תודה נמי לפני זריקת דמים היא**. כלומר דמשכחת לה שנתרמו קודם זריקת דמים ומש"ה לא פסיקא ליה למתני כתרומת לחמי תודה, לפיכך נוהג דמשכחת כשנתרמו קודם זריקת דמים: כגון דלפרקינהו בליישה. בדין הוא דליתני ליה דלפרקינהו לאחר דפייקן קודם זריקת דמים שהרי תפייקן היתה קודמת תפילו למחיצת הזבח דהא תמרין במעות (דף מח:) שאם נפחתו הזבח קודם שיקרמו פני [טוען] לא קדם הלח כיון דמייתי ליה מדבר טוב דמלי טובי להפריש קודם זריקה ודבר טוב מייתי בדלפרקינהו בליישה נקט נמי הכא דלפרקינהו בליישה: **בארבע חלות**. מלרבעה מיני חלות: **והא כתיב ארבעים**. דהא הוו מלרבעה מינין ממן הלה רקיקין ורבוכה *): **והתנן** בג"ש דלחד מלרבעה: **דשקל חדא מן ממן**. שעשה עשר חלות מכל מין ואחר שהפריש לחד מכל מין נם ממנה על כל מין ועשה הלה לחם מכל ממנו ונשתנו: **לימא כתנאי וכו'**. לי לפני זריקת דמים קלומר שאפשר כן בפירוש ומלשה בעיני דבדין הוא לומר הכי אלא מקשה לי בחומר הכי עלי בכבוד שממת מאי טעמא דמאן דשרי לחתילו לי לתמרין דבהיתרא קמתפים כל שלמד שהם בעיקרו קמתפים דהא תנן במתני' מנחת תודה שלמים לחמור ולא דייקינן מינה בסוגיין דבעיקרו קמתפים שלא לחייבי דבעי למימר לי לאחר זריקת דמים מ"ט דמאן דלחר לחסר נקט נמי לי לפני זריקת דמים מ"ט דמאן דשרי לבל ה"ש דשמת נמי קשיח: **)לא דכולי עלמא לפני זריקת דמים. כלומר לי נמי שמת דחד דיעה הית בהו ולחילו הכי רבי *יוסי מיתי מדכתיב כי יזור נדר וכבור דבר החסור הוא כיון דבעל כרחו הלה קדושה עליו: לה' לרבות דבר החסור. כלומר כיון דמלוה להקריבו כדמפרש הש"ס לקמן: **מבעי ליה** למתפים בתנחת וחסם. דחע"ג דמובה

*) נ"ל ורבוכה וכתיב והקריב הדת. רב"ת **) שייך לדף יג עליו

והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דמים היא "ברתומת הלשכה אשר, אבל תרומת לחמי תודה' מאי, מותר, ליתני לחמי תודה וכ"ש תרומתו? הא קמ"ל תרומת לחמי תודה, תרומתו? הא ואי בעית אימא תרומת לחמי תודה' נמי קודם זריקת דמים היא כגון דאפרשינהו בלישה. וכי הא דאמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל "לחמי תודה שאפאן בארבע חלות יצא" והכתיב "ארבעים" לימצוה והא בעי למשקל תרומה? וכי תימא דשקיל חדא ריפתא על בולה והתנן "אחד "מכולן קרבן "שלא יטול מקרבן על חבירו וכי תימא דשקיל פרוסה מכל חד וחד "והתנן "אחד שלא יטול פרוסה" אלא דאפרשינהו בלישה דשקיל חדא מחמץ וחדא מן חלות וחדא מן רקיקים וחדא מן רבוכה? לימא כתנאי "דרי עלי כבכור רבי יעקב אומר ורבי "יהודה מתיר היכי דמי? אי נימא לפני זריקת דמים מאי טעמא דמאן דשרי ואי לאחר זריקת דמים מאי טעמא דמאן דאסר, אלא לאו דמחיות

(דברים יב, ו. ועוד) (ויקרא ז, יב)

ותוספות

והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקה היא. מ"מ לא קאי אלא לכולהו שנאמר בכבר שנתרמו קודם זריקה כיון שלא הפריש בלשונו כדפ"ע גבי טבל: **הא** קא משמע לן דתרומתו לחמי תודה תרומתו היא. כלומר שהפרישו בשוגג מיקה ומן הסתם משמע ד' מלות מד' מינין: **לימא** כתנאי וכו'. מלא לחמים בשר זבחי שלמים בשר תודה כיצד נגיה ואמר זה כזה. מגב ריסקא דבציעת מיירי בשלמים נקט נמי הכא בשלמים מלא כלומר לחמים בשר בכור נגיה לאחר זריקה ואמר זה כזה ויש בהדיא לחמים בשר בכור נגיה:

נדרים (האיר)

נסיון לבראשי אותות
בת ב: ירושלמי אות מיר ד: הטתא, כאחי תנאים

מגמות עה: ע"ם [נדה ו: ע"ם]

אף מקרבנות אחרים שנתרמו בזיון אחר אחר בתחילה הפסיד ובא לכפר עליו ולהתנדב בו נקיבה מתנדבת [מגמות עה:]

שם עו. עה: פסחים לו: נדה ה:]

ויקרא ג: יד (ויקרא רבה) ובקרבנות מצאנו אחד מכל קרבן תרומתו לה'...

[ע"ז ר' יוסי וכן מוכח מגיר לסניא]

ולימים לימא. כדקאמרת הא בתרומת לחמי תודה לאחר ולא לחמי תודה לאחר ולא לחמי תודה לאחר ולא

ואמר וכו' **כזוב.** והכא קא מיפלגי מר סבר בעיקרו מתפיס ומר סבר בהיתר קא מתפיס לאחר זריקת דמים: **אמר קרא כי יזוב מזבח נדבו.** הוי נדר ואסור לאפוקי בכור דדבר האסור (ד) דממילא מיתסר: **אמר קרא נפ' לרבות דבר שאסור.** דכל דבר שהוא אסור (ס) ועבוה הוא מתפיסו נמי בנדר אע"פ שהוא אסור בלא נדר כגון בכור: **מרבה אני מעשה ומשא.** שהם מתפיסים מפני שהוא מתפיסן בנדר אע"ג דעל מעה כאין ולא מצוה כדר אפ"ה היינו מתפיסו שאומר הרי זו לתנחומי ולתגמ' לבל בקוך היו מתפיסו כלל **מֻמְעֵי** חמו (ו) קדש אעלמו: **כי לא מקדיש ליה.** הם לא הקדישו מי לא מיקדיש בלאו הכי משום הכי לא תשיב (ז) כלל כי מתפיס ליה בנדר לבל תעלה ותשם לא מיקדיש לעולם אי לא מקדיש להו:

כולן שאוכל לך אסור. דכי אמר כלישנא שאוכל לך דמי כמאן דאמר יאסר עלי מה שאוכל לך לבל אמר כלישנא לא לאוכל לך מוכר דמשמע דכל הם לאוכל לך לא יהא כלישנא ומוכר: **מאן שמעינן ליה דלא שני ליה בין לישנא לישנא כלישנא.** דכולן שאוכל לך אסור: **ר"מ היא.** דפליג עליה דר"י דאי ר"י ליה ליה לישנא דאומר יהא כלום: **וכולן לא שאוכל לך מותרין.** חפיט אמר לישנא לא לאוכל לך: **לא קשיא כאן מתא כאן מתא.** דתנן לקמן (ח) וכו' דאמר לישנא לא לאוכל לך מותר לאוכל לך להייטו לקרבן דמשמע לקרבן יהא לפיכך לא לאוכל לך לגבייהו דקתני מותר תרין לה הכי דאמר לא לישנא לא לאוכל לך הא לאוכל לך הא כלום לאוכל לך מותר לקרבן יהא לפיכך לא לאוכל לך לגבייהו דקתני אסור תרין לה הכי דאמר לא לישנא לאוכל לך הא לאוכל לך מותר לקרבן יהא לפיכך לא לאוכל לך לגבייהו דקתני אסור: **מתני' האומר קרבן עולה, מנחה, תודה, שלמים, שאני אוכל לך אסור, רבי יהודה מתיר.** דקרבן קרבן שאוכל לך אסור: **לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אומר גמ' קתני** (נ) קרבן דקרבן שאוכל לך אסור סתמא תנא ברבי מאיר דלא שני ליה בין 'אימרא' 'לאימרא' [אי ר"מ הא] דקתני קרבן שאוכל לך אסור ותניא מדרים שאוכל לך אסור קרבן, והא עולה, והא מנחה, והא חטאת, שאוכל לך שמעתה שלא נדר זה אלא בחיי קרבן לא

פי' הרא"ש

נדר זה אלא בחיי קרבן. כי אמר הא קרבן שאוכל לך משמע כמאן דאמר מיי קרבן שאוכל לך ולא כלום קאמר: ודוקא כי אמר שאוכל לך אבל אמר שאוכל לך סתם תנן בפרק שני (נקמן מו:) קרבן לא אוכל לך מותר ומוקמינן לה כר"מ ומשמע דמילתא דכי אמר קרבן בלא נמ"ד משמע דבמבצע בחיי קרבן בלא נמ"ד לא יאכל: **לקרבן לא אוכל לך** ר"מ אוסר. מפרש בגמרא דה"ק לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך וה"ה דאי אמר לקרבן שאוכל לך אסור משמע שפיר לקרבן יהא מה שאוכל מאכל לך אבל לא עריב הלי כהדי כי דריסא דליתני הקרבן לקרבן שאוכל לך אסור משום דהכא תנא הקרבן קרבן שאוכל לך אסור אבל אמר לא אוכל לך מותר לא אמר לא אוכל לך מותר לקרבן לפיכך לא אמר לקרבן שאוכל לך אסור אבל

לא קשיא הא דאמר הא דאמר הקרבן. כלומר כי אמר הקרבן הא להוי קרבן קאמר: **מתני'** האומר לחבירו קונם פי מדבר עמך וכו'. בגמרא מפרש לה: **גמ'** שהנדרים חלים על דבר מועט. בפ"ב (לקמן דף יז:) מוכיחין לה מקרא שהשבועות חלות על דבר שאין בו ממש משום דמיסתר גברא הוא שלא יעשה כן ויהיו חיים ביה ממש: מה שאין כן בנדרים. למתסר מצלת הוא הילכך לי ליה ביה משום לא תסר מידי: באומר יאסר פי לדבורי. כלומר נעשה כלומר הרי אמר קונם פי מדבר משמע דקונם קאי לדבור ומשמע נמי דקאי אפה הילכך כיון דסתם נדרים להחמיר אמרי' דאפה קאי ופיו דבר שיש בו ממש הוא ודומיה בהם"ם דתלמידים בתומר ופירושן נעשה כלומר ובדין הוא דהוה מצי לשנויי ליה דאפילו לי קאי קונם לדבור אפ"ה אסור מדרכן שהנדרים חלין מדרכן אפילו על דבר שאין בו ממש כדאיתא לקמן בריש פ"ב אלא קושטא דמילתא מהכא ליה דאפילו מדאוריי' נמי אסור:

הדרן עלך כל כנויי

ואלו מותרין: חולין שאוכל לך בבשר חזיר, בעבודת כוכבים בעורות לבובין בנבילות (ג) בטריפות, בשקצים, ברמשים, בחלת אדרן, ובתרומתו מותר. האומר לאשתו הרי את עלי כאימא פותחין לו פתח ממקום אחר שלא יקל ראשו לכך: **גמ'** טעמא דאמר חולין שאוכל לך הא אמר לחולין שאוכל לך משמע לא לחולין ליהוי אלא קרבן, מני מתניתין אי רבי מאיר הא ליה למכלל לאו

לא קשיא. מתניתין דאסר דאמר הקרבן הויא קרבן ואפילו לך (ג) רבי מאיר היא דלא שתיל ליה בין אמר הקרבן לקרבן דאמר הא קרבן דמשמע חיי: **לא קרבן לא אוכל לך**. אבל אוכל לך הוי קרבן להכי אוסר רבי מאיר ואיתי דאמרי הכי

*לא קשיא הא דאמר הקרבן והא דאמר הקורבן ומאי שנעמא חיי קרבן קאמר. קתני לא קרבן לא אוכל לך רבי מאיר אומר *והא ליה לרבי מאיר מאכל לאו אתה שומע הן יאמר רבי אבא נעשה כאומר לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך: **מתני'** האומר לחבירו קונם פי מדבר עמך, ידי עושה עמך, רגלי מהלכת עמך אסור: **גמ'** ורמינהו [חמר בשבועות מבנדרים וכנדרים מבשבועות חמר בנדרים שהנדרים חלין על המצות כברשות מה שאין כן בשבועות] וחומר בשבועות שהשבועות חלות על דבר שיש בו ממש ושאין בו ממש מה שאין כן בנדרים אמר רב יהודה באומר יאסר פי לדיבורי, ידי למעשיהם, רגלי להילוכן דיקא נמי דקתני פי מדבר עמך ולא קתני שאני מדבר עמך:

הדרן עלך כל כנויי

ואלו מותרין. חולין שאוכל לך בבשר חזיר, בעבודת כוכבים בעורות לבובין בנבילות (ג) בטריפות, בשקצים, ברמשים, בחלת אדרן, ובתרומתו מותר. האומר לאשתו הרי את עלי כאימא פותחין לו פתח ממקום אחר שלא יקל ראשו לכך: **גמ'** טעמא דאמר חולין שאוכל לך הא אמר לחולין שאוכל לך משמע לא לחולין ליהוי אלא קרבן, מני מתניתין אי רבי מאיר היא דלא שתיל ליה בין אמר הקרבן לקרבן דאמר הא קרבן דמשמע חיי: **לא קרבן לא אוכל לך**. אבל אוכל לך הוי קרבן להכי אוסר רבי מאיר ואיתי דאמרי הכי

[לעיל יח. שבועות ט.]

[לעיל יח. שבועות ט.]

ואלו מותרין. דלא תניא כדר' התוכר "חולין" לא תמרין דמשמע 'לחלן לקרבן' דהייט חולין שאין בהם קדושת הגוף ולא קדושת דמים ולא מעשר ראשון ולא מתנות כהונה ולא מתנות עניים ולא פדיון בכור אדם ובהמה טמאה ולא פדיון בכור חמור ולא שילוח הקן ולא כיסוי הדם ולא שחיטה בזר ולא שחיטה בצפון ולא שחיטה בלילה ולא שחיטה שלא לשם חולין ולא שחיטה שלא לשם זבח ולא שחיטה שלא לשם שלמים ולא שחיטה שלא לשם תודה ולא שחיטה שלא לשם פסח ולא שחיטה שלא לשם חגיגה ולא שחיטה שלא לשם שלמי חגיגה ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין שבמקום ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין שבמקום שבנה ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין שבמקום שבנה שבשלמה ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין שבמקום שבנה שבשלמה שבמלכות ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין שבמקום שבנה שבשלמה שבמלכות שבבית ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין שבמקום שבנה שבשלמה שבמלכות שבבית שבבנין ולא שחיטה שלא לשם שלמי שמחת חגיגה שבשלישי שבשבעה עשר בחדש שבשנה שבשנת היובל שבשבת שבמקדש שבירושלים שבעזרה שבבית שבבנין שבמקום שבנה שבשלמה שבמלכות שבבית שבבנין שבמקום שבנה

גמ' רבי יהודה היא. דלית ליה מכלל לאו הן: **פיינו דישא.** כלומר כבר תניא בפירקין דלעיל (דף י:) לחולין שאוכל לך לא כבר וכו' ומוקמינן לה כרבי יהודה ומאי קא משמע לן הכא ולא ודאי לא לימלך הכא חולין אלא לימלך דבעא למימני כבשר חזיר, כטבורם כוכבים תנא נמי חולין: **בבינת עומר.** תורה אור

לאן אתה שומע הן' ואלא רבי יהודה, היינו רישא: אידי דקתני "כבשר חזיר, כעבודת כוכבים" להכי קתני "חולין" רבינא אמר הכי קתני ואלו מותרין בחולין: כבשר חזיר בעבודת כוכבים" ואי לא תנא "חולין" הוה אמינא בעי שאלה, ומי איכא לאסוקי על דעתא הכי הא מדקתני סיפא "האומר לאשתו הרי את עלי באיסא" פותחין לו פתח ממקום אחר מכלל דרישא לא בעיא שאלה? אלא מתניתא "חולין" ממילא נסבה. מנהני מילי? אמר קרא "איש כי ידור נדר לה' "עד שידור "בדבר הנדור, אי הכי אפילו בדבר האסור נמי דהאכתיב "לאסור איסר על נפשו"? "לאסור איסר" מבעי ליה לכדתניא "איזהו איסר האמור בחורה כו': האומר לאשתו הרי את עלי כאימא כו': ורמינהו הרי את עלי כבשר איש אחותי בעולה וכבלאי הכרם לא אמר כלום ואמר אביי "לא אמרו כלום אלא דאוריתא ואוצריך שאלה מדרבנן רבא אמר "הא" בתלמידי "וחכמים "הא בעם הארץ ותניא "תנור בחורה לא אמר כלום ואמר רבי יוחנן "וצריך שאלה לחכם "ואמר רב נחמן "יתלמיד חכם אינו צריך שאלה/ תניא

פותחין לו פתח ממקום אחר. לטובת זה לחרטה שלריך לבא לפני חכם ואין פותחין לו לומר הואיל ונדלת בדבר האסור לא כלום נדרת תלת מפתח אחר מרחין לו ההיתר כדי שלא יקל את רחשו לבך לומר להכי מנרכינן ליה שלולה ופותחין לו פתח ממקום אחר כדי שלא יהא קל בעיניו לידום בך להוכיר שמו לגנאי ומדקתני בהא סיפא "לנדרך שלולה מכלל דלישאל, לנדרך, לא לנדרך שלולה ואפילו לי לא תאמר 'חולין' לא מצרכינן ליה שלולה: **תלת חולין ממילא נסבה.** כלומר אפילו לא אמר כלום: **דסלא כתב נמי לאסור לימר.** וימות נמי עד שידור בדבר האסור: **לא אמר כלום.** תלמוד לומר אפילו שלולה לא בעי: **לא אמרו כלום אלא דאוריתא ומ"ש לריך שאלה כדי שלא יקל את רחשו בכך:** לא בעי שלולה דלקרי בעלמא יקל את רחשו בכך, ולא יקל את רחשו בכך, ומחני' מיירי בעם הארץ דלי אמרת אפילו שלולה לא בעי יקל את רחשו להיות עדיר כך: **הגולל**

קאמר דהיכי לימא ככר זה עלי כבשר חזיר לא לאסור בכשר חזיר אסריה רחמנא והוה לא אסריה: **מתניתין דלעיל.** דתני: **כדרכו לעבדו** שלא נאסר אלא לו בלבד ואילו היה אומר שלא נאסר לו כלום כי יחול נדר עד שידור בדבר שהוא הנדור נמי מכל מחמת אותו נדר קמ"ל לרבי שמעון שהרי אמר לו שלא נאסר אלא לו בלבד ואילו היה אומר שלא נאסר לו כלום אפילו יום שמת בו לחבו חייל נדרת לו שלא חייל נדרת לו כלום כי יחול נדר עד שידור בדבר שהוא הנדור נמי מכל מחמת אותו נדר קמ"ל ולדלמא לרבי שמעון אפילו יום שמת בו לחבו חייל נדרת לו אלא אפילו לא אמר כלום אלא לו בלבד

ח א ב מיי' פ"ב מהל' שבועות הלכה ה ופ"ג מהלכות נדרים הלכה כו סמג לאוין רמב עוש"ע יו"ד סימן ריב :

ט ג מיי' פ"ג מהלכות נדרים הלכה י סמג לאוין שם עוש"ע יו"ד סי' ריב סעיף ו : יב ד ה מיי' שם פ"ד הל' ה : יג סמג שם עוש"ע שם:

*

	"הם ואם"	"מאי"	"הם"	זקיר :
	"טהרת הם"	"טהרת הם"	"הם"	מוגה
				נקיר
				ב"ד

* גליון הש"ס עיין לעיל ד"ה אלו מותרין אלא לפי הגרסא הראשונה

תניא "הנודר בתורה לא אמר כלום, "במה שכתוב בה" דברין קיימין, "בה" ובמה שכתוב בה" דברין קיימין קתני "במה שכתוב בה" דבריו קיימין, "בה ובמה שכתוב בה" צריך למימר? אמר רב נחמן לא קשיא הא דמחתא אורייתא אארעא הא דנקיט לה בידיה: מחתא על ארעא, דעתיה אגוילי נקט לה בידיה' דעתיה על האזכרות שבה ואבעים אימא דמחתא על ארעא והא קמ"ל דאע"ג דמחתא על ארעא כיון דאמר "במה שכתוב בה" מהני *ווו ואין צריך לומר זו קתני ואי בעית אימא כולה (מציעתא) נמי דנקיט ליה בידיה והא קמ"ל "כיון דנקיט ליה בידיה אע"ג דלא אמר אלא "בה" כמאן דאמר "במה שכתוב בה" דמי: **מתני'** קונם שאני ישן, שאני מדבר, שאני מהלך, האומר *לאשה קונם שאני משמשך הרי זה בלא יחל דבריו: **גמ'** *איתמר "קונם עיני בשינה" רב אמר אסור ושמואל אמר מותר. רב אמר אסור דאמר קרא "לא יחל דברו" שמואל אמר מותר דאמר קרא "אם אישן עיניים שישן היום כי

סתור בתורה. שתוכל לך לא תאמר כלום: **אי מחתא ספר תורה מתרעא**. ותאמר במה שכתוב בה: **דעתיה אגוילי**. דכשנדר לא נדר אלא בגוילין שכתוב בהן התורה דכיון שהיה רוצה לזכות בה על הקרן סבר הוחיל ומונחת על הקרן ודאי אין כתוב בה ולא נדר אלא בגוילין ולא תאמר כלום אבל אי תאמר בה ובמה שכתוב בתורה לפיכך אי מחתא מחתרעא מוכחת מילתא דודאי שכוונה גמורה עשה ודבריו קיימין תע"ג דמחתא מחתרעא דלהכי תאמר "בה ובמה שכתוב בה": **אבל** אי מנקיט ליה בידיה לפיכך תאמר "במה שכתוב בה" דבריו קיימין ובכהי מיירי הא דקתני "במה שכתוב בה" דבריו קיימין* דכיון דמנקיט ליה בידיה ככבוד ורוחה ויודע מהשכותה כי תאמר "במה שכתוב בה" דבריו קיימין דקבועה גמורה מקיפה וכ"ש כי תאמר בה ובמה שכתוב בה (ג): **תרוייהו** מיירי דנקיט לה בידיה ותהכי תנא "בה ובמה שכתוב בה" דהא קמ"ל דכיון דנקיט לה בידיה דיוקא "כתובה" תאמר "בה" כתובה גרידא כמאן דלתמר במה שכתוב בה דמי ודבריו קיימין: **מתני'** קונם שאני יהן עלי מהלך. התאמר יהסר עלי כקרבן אם יהי יהן לו לחי מהלך (ג) והכי גרסינן גבי נדר כל יחל וגבי שבועה לאסור משום דהתי לא יחל נדר אלא בדבר שיש בו קיום ואפי' לא יחל נדר מוקי לה בגמרא דמדרבנן הוא ושבועה הוי לאסור לדורייתא: **גמ' קונם עיני בשינה אם אישן עיניים שמא יישן למחר**. מה שתי יהן היום יהא עלי כקונם על מנת אם אישן עיניים למחר דלמא יהן הוא למחר לוקה על מה שיהן תחמול: **מל' יהן היום**. דשמא יישן מיד למחר ולא מיקייים תניהו ומשני שובר בכל יחל על מה שיהן תחמול: **ורב נחמן אמר מותר ישן היום ולא יישן למחר. דלמחר מיהיר עליה** כדי שלא יוכלו על מה שיהן תחמול: כי

סתור בתורה. שתוכל לך לא תאמר כלום: **אי מחתא ספר תורה מתרעא**. ותאמר במה שכתוב בה: **דעתיה אגוילי**. דכשנדר לא נדר אלא בגוילין שכתוב בהן התורה דכיון שהיה רוצה לזכות בה על הקרן סבר הוחיל ומונחת על הקרן ודאי אין כתוב בה ולא נדר אלא בגוילין ולא תאמר כלום אבל אי תאמר בה ובמה שכתוב בתורה לפיכך אי מחתא מחתרעא מוכחת מילתא דודאי שכוונה גמורה עשה ודבריו קיימין תע"ג דמחתא מחתרעא דלהכי תאמר "בה ובמה שכתוב בה": **אבל** אי מנקיט ליה בידיה לפיכך תאמר "במה שכתוב בה" דבריו קיימין וכהכי מיירי הא דקתני "במה שכתוב בה" דבריו קיימין* דכיון דמנקיט ליה בידיה ככבוד ורוחה ויודע מהשכותה כי תאמר "במה שכתוב בה" דבריו קיימין דקבועה גמורה מקיפה וכ"ש כי תאמר בה ובמה שכתוב בה (ג): **תרוייהו** מיירי דנקיט לה בידיה ותהכי תנא "בה ובמה שכתוב בה" דהא קמ"ל דכיון דנקיט לה בידיה דיוקא "כתובה" תאמר "בה" כתובה גרידא כמאן דלתמר במה שכתוב בה דמי ודבריו קיימין: **מתני'** קונם שאני יהן עלי מהלך. התאמר יהסר עלי כקרבן אם יהי יהן לו לחי מהלך (ג) והכי גרסינן גבי נדר כל יחל וגבי שבועה לאסור משום דהתי לא יחל נדר אלא בדבר שיש בו קיום ואפי' לא יחל נדר מוקי לה בגמרא דמדרבנן הוא ושבועה הוי לאסור לדורייתא: **גמ' קונם עיני בשינה אם אישן עיניים שמא יישן למחר**. מה שתי יהן היום יהא עלי כקונם על מנת אם אישן עיניים למחר דלמא יהן הוא למחר לוקה על מה שיהן תחמול: **מל' יהן היום**. דשמא יישן מיד למחר ולא מיקייים תניהו ומשני שובר בכל יחל על מה שיהן תחמול: **ורב נחמן אמר מותר ישן היום ולא יישן למחר. דלמחר מיהיר עליה** כדי שלא יוכלו

[צילומין עמ' ומ"ן]

[ס"ל כאמוראי ג' ואשתו]

פי' הרא"ש

כיצד כתובה. כגון שלא כתב נתן לך חוזקה שלא נפטם יפתי נפטמה בלשון נדר כדאמרן בפ"ג (דף י"ג) גבי שמוט: לא קנית מה שתמחת שלא כתבה כו'. ויש כאן שמוט שכתוב בה דבריו קיימין כיון דנקיט ליה בידיה ואמר כאן שכתוב בה ואפי' הכי אי תאמר בה דמחתא מחתרעא שלא כתבה כתובה אבל אי תאמר בה ובמה שכתוב בה דמחתא מחתרעא ואפי' הכי אי תאמר בה דמחתא מחתרעא מוכחת מילתא דודאי שכוונה גמורה עשה ודבריו קיימין תע"ג דמחתא מחתרעא דלהכי תאמר "בה ובמה שכתוב בה": **אבל** אי מנקיט ליה בידיה לפיכך תאמר "במה שכתוב בה" דבריו קיימין וכהכי מיירי הא דקתני "במה שכתוב בה" דבריו קיימין* דכיון דמנקיט ליה בידיה ככבוד ורוחה ויודע מהשכותה כי תאמר "במה שכתוב בה" דבריו קיימין דקבועה גמורה מקיפה וכ"ש כי תאמר בה ובמה שכתוב בה (ג): **תרוייהו** מיירי דנקיט לה בידיה ותהכי תנא "בה ובמה שכתוב בה" דהא קמ"ל דכיון דנקיט לה בידיה דיוקא "כתובה" תאמר "בה" כתובה גרידא כמאן דלתמר במה שכתוב בה דמי ודבריו קיימין: **מתני'** קונם שאני יהן עלי מהלך. התאמר יהסר עלי כקרבן אם יהי יהן לו לחי מהלך (ג) והכי גרסינן גבי נדר כל יחל וגבי שבועה לאסור משום דהתי לא יחל נדר אלא בדבר שיש בו קיום ואפי' לא יחל נדר מוקי לה בגמרא דמדרבנן הוא ושבועה הוי לאסור לדורייתא: **גמ' קונם עיני בשינה אם אישן עיניים שמא יישן למחר**. מה שתי יהן היום יהא עלי כקונם על מנת אם אישן עיניים למחר דלמא יהן הוא למחר לוקה על מה שיהן תחמול: **מל' יהן היום**. דשמא יישן מיד למחר ולא מיקייים תניהו ומשני שובר בכל יחל על מה שיהן תחמול: **ורב נחמן אמר מותר ישן היום ולא יישן למחר. דלמחר מיהיר עליה** כדי שלא יוכלו

תוספות

הא דמחתא מחתרעא. וכהי דייקינן סיפא דבשיון מכתב בה ובמה שכתוב בה דבריו קיימין דכיון דנקיט ליה בידיה סילקו מינה דדעתיה מהזכרות שבה וניקוט לקיטה דנקיט ליה בידיה ואפי' הכי אי תאמר בה ובמה שכתוב בה דמחתא מחתרעא דלמא דעתיה אגוילי דהכי תאמר כתובה שכתוב בה ס"ל דמחתא מחתרעא ומתני' דקתני "במה שכתוב בה" לאוקמי מהכי ס"ל דקתני סיפא דבשיון דנקיט ליה בידיה ואפי' הכי אי תאמר בה ובמה שכתוב בה דמחתא מחתרעא ומתני' דקתני "במה שכתוב בה" לאוקמי מהכי ס"ל דקתני סיפא דבשיון דנקיט ליה בידיה ואפי' הכי אי תאמר בה ובמה שכתוב בה דמחתא מחתרעא ומתני' דקתני "במה שכתוב בה" לאוקמי מהכי ס"ל דקתני סיפא דבשיון דנקיט ליה בידיה: **איתמר** קונם שיני בשינה היום ואי תאמר קונם שיני בשינה היום ואי תאמר קונם שיני בשינה היום ואי תאמר

כי לא מיזדר כתנאים. דכיון דיום של מחר הוי תנאיה ליום תחמול (ג) (כגון) דלמחר קונם עיני בשינה היום אם תישן למחר היום דלמחר תנאי לאותו היום דתחמול דאם יישן למחר הוי לקי מאותו שיהא דתחמול ואם לא יישן לא לקי משום הכי למרינן דלא יישן היום דשמא כי אתי למחר לא מיזדהר בתנאי ונמצא שובר בכל יחל: **מתני' כיסורין.** דלמחר קונם עיני בשינה היום אם תישן היום דלאותו יום של מחר נעוץ לכיסורין ולאי מיזהר זהיר ביה דלי לא מקיים תנאי שיישן באותו היום ולאי כי אתי למחר לא הוי יישן דהא ליכסר בגדר: **גילויא דקתני** שתי יין מי סוי נדר. הא סיפא דכר שתין בו ממש הוא: **גלוי** דלמחר קונם עיני בשינה. ועין שכחר בו יש בו ממש: **ואי דלמא יהיב שיעורא.** עד כמה זמן חיטו יין: **מי שכקיזין** ניה. הא עכר ולאי לכיסור לא יחל דלמא מני למיקם בגפשיה דלא יישן: **ופשמר ר' יוחנן וכו'.** לאלתר מלקין לאותו שיישן הואיל דכדר כדכר שתין יכול לעמוד בו: **ואי לא ניים היום כי ניים למחר מאי** ליסור כל יחל ליכא. דקתני לסור והכי לא יישן לחמול כלום: **גלוי** כדיים. לחמול להכי מיירי מתניתין שם יישן היום וייישן למחר לסור: **גלוי** מילתא היא דניים. גלמא דאכקיזן ניה ליישן היום ולא מייישינן שמא יישן למחר ויחוכחא דרך יהודה: שמחר לך בעל (שתין) כשיהא היום שם יישן למחר לסור כי ניים לחמול דיעבד, אכל לכתחילה אין מניחין אותו ליישן היום דמייישינן שמא יישן למחר: **לעולם כדקתני.** שתי יין והאי דקאמר והא שיעור כדר שתין בו ממש וליכא כל יחל ומאי מלאורייתא ליכא כל יחל ומאי כל יחל ליכא דקתני מתניתין לסור מדרבנן: **ומי ליכא כל יחל מדרבנן.** דמלקין ניה מדרבנן: **מי אמרי' בשמי דנפוג כמן סיפא נפניסם.** לכטל מכהגם דעובר משום כל יחל ומן התורה ליכא כל יחל **אלא** מדרבנן: **קונם שמא נהניתי לי עד שמסא שם** מלכי לכית **מכאן עד** מחא. כפ' העובר מן הירק (ג) כגון דקאי כחדר ואמר קונם שהא הנאתי עליך מלכל ומשקה עד הפסח שם מלכי לכית לכיתך מכאן עד מחא עד סוסות: **שם מלכא.** לכית לביה קודם הפסח לסורה להגיה ממנו קודם הפסח כמו שגדר: **הא שם לא מלכא** ←לפני הפסח ליכא לסורה עד הפסח ולא חיישינן שמא תלך לאחר הפסח ונמלאת נהגית בחיסורי ומקשה לרב יהודה דאמר כל ייין שיש בו ממש אינו בחיסורי: **אמר ר' אבא.** תירץ הכי למתניתין הלכה לפני הפסח לסורה בהנאתו ולוקה דעוברת על כל יחל ואם לא הלכה לפני הפסח (ד) ואפילו הכי לסורה בהנאתו עד הפסח ליסורי בעלמא דחיישינן שמא תלך לאחר הפסח ונמלאת נהגית בחיסורי: **מלכא.** מייבא מלקות דהא עבדה (ה): **כי מסקקא דמתני' הלכה** לאחר הפסח עוברת משום כל יחל: ומלקינן מינה ואי לא לימא לפני הפסח שם ליכא כל יחל: **גלוי** נאו **מעיקרא דמיפסקא:** לפני הפסח וסברה לא הלך לאחר הפסח: ודחי עכר דחק על גב דכתיב לא יחל דכרו לא יחל לחדוב קאמר ורחיה לדבר מדחמרינן בפרק יולא דופן (נזה דף מו:) לפי שמליט שהאוה הכתוב את הקטן לגדול לזהן שבועה לאיסור ולכל יחל ומפרש התם לאיסור גם שהחריס שהקדישו ניקון על

[ג"ל והחניא] [תוספתא פ"ק] נעי' יג: שבועות כה.

שבועות שם יומות קכה: סוטה נג.

[נקמן פק: פסחים כ: מגילה כה:]

נקמן מ.

פי' הרא"ש

הלכה מקורה בהאומר ולוקה . משום לאו דכל יחל אם מהכה בעלמו לאו ומם מכהו על אחר כהכה ממנו עובר בכל יחל : אם מכה נביא מכיך עד מחא . כיה מומד לאחר מחא ומקבה בהאומר- עד מחא בתנאי שאם מלך עד מחא : *) הלך הרי הוא בכל יחל מהלך לא מחר . כך פיפא לא מיפמיכא כלל דכיון דקתני מכל הרי הוא בכל יחל מהא לדיוקא מיפכיך לאומרים דלא מעכמא הלך כיום המחרת אלא בדיעבד ולא לכתחילה משום לכתחילה מכל ככבר ולא מייישינן שמא יבך לאחר : *) עיין ע"ב

יא א מיי' פ"ה מהל' שבועות הל' כ סמג לאוין רלח עוש"ע יו"ד סי' רלו סעי' ד :

יב ב מיי' פ"ג מהל' מדיס הל' יב סמג לאוין רמב עוש"ע יו"ד סי' ריג סעי' ו :

יג ג עוש"ע יו"ד סי' ריד סעי' ו :

יד ד הו מיי' פ"ט מהל' נדרים הל' יב סמג לאוין רמב עוש"ע יו"ד סי' רכ סעי' כב :

מהנה (דף דשמ)

◇ קושיות על הגאון - הגאון מקושרת שאלתיים שאלתיך לשאול ישראל יתחייב שום ישבור על התנאי - שאום [שאול] חושיים טוא לא ינצל בתנאי

תוספות

ואי דלמא יהיב שיעורא מי שכקיזין עד דשכר היכול כל יחל והא פ"ל יומן שבועה שלא תיכול כל יחל וכו' . מכאן אפי' לדבר שאין לאדם היכול לעשות אלא לאחר זמן כגון שיישן ואפילו הכי אם לא יישן עובר משום

על הקדשן משום כל יחל ללמוד מזה לוקה לט"ג דלא לתמר מידי הלכך הכא כי תמרינן ולוקה לחטאה קאי: כי קתני להיתהני הכי זה בבל יחל דברו. כלומר והיא גופה קמשמע לן שיזהר מלהנות קודם הפסח כדי שלא תלך לאחר הפסח לא תבא לידי כל יחל: **ותיובתא דרב יהודה.** דלמר לא ייתן היום שמא ייתן למחר תזיון הכא דמקדשן לה ליהנות לפני הפסח דבתגלה כמי מודכר: **אמר לך רב יהודה לעולם לימא לך לא ייתן היום שמא ייתן למחר וכי תנאי מהניחין שלא למחר הפסח וכו' דהי לימסני.** שם עברה תורה אור והגיעו לפני הפסח ועברה והלכה לאחר הפסח עוברת משום כל יחל: **שלא נהנית לי עד סתם אם תלכי לבית אבין עד הפסח והלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד החג ומותרת לילד אחר הפסח הלכה אסורה,לא הלכה לא,אמר רבא הוא הדין דאפילו לא הלכה אסורה:הלכה אסורה ולוקה,לא הלכה אסורה בעלמא מיהא כבר זו עלי איסור אם אלך למקום פלוני למחר,אבל הרי זה בבל ילך מי קתני אוכל,אבל קתני-רבי אבל הרי זה בבל ילך מלך הרי זה בבל יחל בבבו מהלך לא,ונקשיא לרב יהודה:אמר לך רב יהודה ה"ה דליתני מהלך אידי דקתני רישא "אבל" דלא מיתני ליה אוכל תני סיפא "הלך": האומר לאשה"קונם שאני משמשך"הרי זה 'בבל יחל דברו': *וזה "משתעבד לת מדאוריי'תא"דכתיב "שארה כסותה'ועונתה לא יגרע"?"באומר 'הנאת תשמישך עלי'וזה לא קא ניחא ליה בתשמיש, *דאמר רב כהנא "'תשמישי עליך" כופין אותה ומשמשתו דשעבודי משעברת ליה "הנאת תשמישך עלי" אסור,שאין מאכילין לו לאדם דבר האסור לו: **מתני'** *"שבועה: שאיני ישן,שאיני מדבר, שאיני מהלך"-אסור. "קרבן לא אוכל לך,הא קרבן שאוכל לך,לא קרבן לא אוכל לך,מותר:**

גמ' דולמי לא שבקינן ליה למיכל לתמול חלת חיידי דתנא ריבתא מלת מלי למיתני אוכל לרב יהודה דלת מלי למיכל לכתחילה: **תנא סיפא.** כמי הלך: **שלחי מסמשך פרי זה בבל יחל.** אם משמש עמה: **וסיכי מלי למימר שלחו משמשה והא משתעבד לה.** לתמשים: **כלומר שנאת משמישך עלי.** כלומר הנאה דלתי לי מתשמישך קונם עלי: **והא לא ניחא ליה בתשמיש.** ויכול לאסור הנאתה עליו והוי נדר: **דלמר רב כשנא.** הנה הלומרים קונם (ג) (הנאת)תשמישי עליך כופה ומשמשתו דלמר כל כמינה לאסור נפשה עליו דהיא משועבדת לו להנאתו: **אלא למרים קונם שנאת משמישך עלי.** שאוסרת הנאה שיש לה מתשמישו על עלמה אסור למשמה ולריך להפר לה: **נפי שמין מפיליון לו לאדם דבר שאסור לו.** והנאת תשמישו אסורה עליה ר"ע כי אמר הנאת תשמישך עלי ולחי הוי נדר ואסור למשמה מפני שהנה ממנה: **מתני'** **שבועה שאיני ישן שאיני מדבר וכו'.** דשבועה חלה על דבר שאין בו ממש: **קרבן לא אוכל לך.** דהייטו כמו אימרת לא אוכל לך למיהר: **סם קרבן שאוכל לך.** נמי מוסר דלא נקדר אלא בחיי קרבן: **נפ קרבן לא אוכל לך.** משמע בשביל שאוכל (ג) לא אוכל לך,אלא אוכל לא אסור עלי קרבן, ומוסר לעטמת דר"ש דליה ליה מכלל לאו וכו' דלי רבי יהודה בין אמר קרבן שאוכל לך' בין אמר הרי קרבן שאוכל' בתרוייהו מסיר רבי יהודה לפילו אמר קרבן שאוכל לך' כדאמרינן בפירקין לעטיל קרבן הקרבן בקרבן שאוכל לך אסור מני רבי מאיר היא דלא אמר אין בין אומרת לכאומרת לרבי יהודה קרבן שאוכל לך מוסר:

גמ'

ותיובתא דרב יהודה דלמר הוא דהנאת תשמיש ליה בה ממשה וליכא למימר דבאומר קונם עופך עלי מתשמיש עסקי' דהא דומיא דשאר מדבר קתני לה ולוקמינן ליכן בבל יחל מדרבנן ליכן בעלמא הוא היכי דליה לדרת דיליה הלא מדרבנ

גמ' מתניתין - דהכא לא קתני דלהוי מותר אלא (ג)[ד"ה] דלקרבן שתוכל ולא קרבן שתוכל ולהכי רבי מאיר היא ולא רבי יהודה: **לימא סיפא** לקרבן נך לוכל לך מותר **ורישא מנן** - כתיב פירקין לקרבן נך לוכל לך וכו': **אלא דאמר לקרבן** - לחטר מתניתין דלקרבן שתוכל דמשמע לא להוי קרבן מה שלא תוכל לך דאם תוכל ליהוי קרבן דהייט מכלל לאו הן ולית ליה לרבי מאיר מכלל לאו הן: **מתני'** **שבועה שלא אוכל לך לא אוכל לך לא אוכל לך רבי מאיר אומר אוסר שבועה שאוכל לך לא שבועה שלא אוכל לך אסור** - כדמפרש בגמרא דהאי "שלא אוכל" לא תוכל משמע כלומר שבועה שהוא חלה עלי אם תוכל והאי שבועה קאמר ליכא למימר 'דמיי שבועה קאמר דשבועה ליכא כה ממש כמו בקרבן אלא שבועה ממש קאמר: **לא שבועה שלא תוכל לך אסור** - לפי לרבי מאיר דהכי גמרינן במסכת שבועות (דף נ.) דשבועה ליכא לר"מ מכלל לאו הן אתה שומע הן: **גמ' שלא תוכל שמע מינה לשונות משמע סיו מסרבין** - מפליגיס (ד)שיהא לאמר לשלא לשלא תוכל ומתוך כך לאמר שבועה שתוכל משמע דלשלא תוכל קאמר: (כלומר היו מסרבין בו ללא מעלמו לאמר שבועה שתוכל): **רב אשי אומר** - הא דקאמי הא שבועה שתוכל, שלי תוכל קאמי ולהכי אסור דלא לשלא תוכל היא: **פשיטא** - דודאי לי קאמר שלי תוכל ודאי לא לשלא תוכל הוא ואסור: **מהו דתימא** - הלי דקאמר שלי תוכל מיקם ליעבד כלומר הקון הלשון הוא (ה) דכדעבד היה לומר שתוכל ונתקל ואמר שלי תוכל ונימא לעולם להוי כמאן דאמר שתוכל קא משמע לן דלא, דודאי אסור: **אכיל לא אמר כמעמא דרב אשי דלא קאני** - במאני שלי תוכל: **ורב אשי סום נאמי** - כדוד וסור מטעמיה דלהכי לכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל ואם אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל אלא דודאי אסור אפילו אמר שבועה שתוכל אסור: **אמר רב אשי שאוכל דשבועה שאי אוכל קאמר** - ב"ש פשיטא מאי למימרא: מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה, קמ"ל אביי לא אמר מזעם (ג) דרב אשי דלא קתני שאי אוכל ורב אשי נאמי מן טעם דאביי קסבר "שלא אוכל" נמי משמע שתי לשונות - היו מסרבין בו לאכול ואמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ואמר נמי "שבועה - בין שאוכל בין שלא אוכל, הדין אכילנא משמע דאמר, ואיכא לתרוצי נמי לישנא 'שבועה שלא אוכל' = "שבועה דלא אכילנא" קאמר אלא תנא פסקה "שאוכל" = דאכילנא משמע, "ושלא אוכל" = לא אוכל משמע: **מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים** - הא דתימרן שבועה שלא לוכל כו' דכשבועות אסור ובנדרים מותר: **בנדרים מבשבועות** - כיצד - אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח: בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: **גמ'** מני מתניתין - מאי היא דאי רבי יהודה לא שני ליה "קרבן" ולא שני ליה "הקרבן" אימא סיפא (ולקרבן לא אוכל לך מותם* ורתנן ולקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אומר ואו"ר אבא נעשה כאומר "לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך"? לא קשיא הא דאמר לקרבן הא דאמר "לא לקרבן" דלא הוי קרבן קאמר: * **מתני'** "ישבועה לא אוכל לך, לא שבועה לא אוכל לך" אסור: **גמ'** מכלל דהא שבועה שאוכל לך - דלא אכילנא משמע ורמינהו * "שבועות שתים שהן ארבע: שאוכל ושלא אוכל ושאכלתי ושלא אכלתי מדקאמר (ה) ושלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי, מכלל דשאוכל לך דאכילנא משמע? אמר אביי "שאוכל - שתי לשונות משמע: היו מסרבין בו לאכול ואמר "אכילנא, אכילנא" ותו "שבועה שאוכל" דאכילנא משמע אבל אמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ותו אמר "שבועה שאוכל" דלא אכילנא קאמר רב אשי אמר 'שאוכל' דשבועה 'שאי אוכל' קאמר, א"כ פשיטא מאי למימרא: מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה, קמ"ל אביי לא אמר מזעם (ג) דרב אשי דלא קתני 'שאי אוכל' ורב "אשי נאמי מן טעם דאביי קסבר "שלא אוכל" נמי משמע שתי לשונות - היו מסרבין בו לאכול ואמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ואמר נמי "שבועה - בין שאוכל בין שלא אוכל, הדין אכילנא משמע דאמר, ואיכא לתרוצי נמי לישנא 'שבועה שלא אוכל' = "שבועה דלא אכילנא" קאמר אלא תנא פסקה "שאוכל" = דאכילנא משמע, "ושלא אוכל" = לא אוכל משמע: * **מתני'** "זה חומר בשבועות מבנדרים", "חומר בנדרים מבשבועות" כיצד - אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח: בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: **גמ'**

[נעיין יח: ושם]

נך לוכל לך כו' הא שבועה שתוכל לסמוך - כדמפרש בגמרא דהאי "שתוכל" לא תוכל משמע כלומר שבועה שהוא חלה עלי אם תוכל והאי שבועה ליכא למימר 'דמיי שבועה קאמר דשבועה ליכא כה ממש כמו בקרבן אלא שבועה ממש קאמר: **נך שבועה לא תוכל לך לסמוך** - אפי' לרבי מאיר דהכי גמרינן במסכת שבועות (דף נ.) דשבועה ליכא לר"מ מכלל לאו הן אתה שומע הן: **גמ' שתוכל שמע מינה לשונות משמע סיו מסרבין** - מפליגיס (ד)שיהא לאמר לשלא לשלא תוכל ומתוך כך לאמר שבועה שתוכל משמע דלשלא תוכל קאמר: (כלומר היו מסרבין בו אלא מעלמו לאמר שבועה שתוכל): **רב אשי אומר** - הא דקאמי הא שבועה שתוכל, שלי תוכל קאמי ולהכי אסור דלא לשלא תוכל היא: **פשיטא** - דודאי אי קאמר שלי תוכל ודאי לא לשלא תוכל הוא ואסור: **מהו דתימא** - הלי דקאמר שלי תוכל מיקם ליעבד כלומר הקון הלשון הוא (ה) דכדעבד היה לומר שתוכל ונתקל ואמר שלי תוכל ונימא לעולם להוי כמאן דאמר שתוכל קא משמע לן דלא, דודאי אסור: **אכיל לא אמר כמעמא דרב אשי דלא קאני** - במאני שלי תוכל: **ורב אשי סום נאמי** - כדוד וסור מטעמיה דלהכי לכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל ואם אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל אלא דודאי אסור אפילו אמר שבועה שתוכל אסור: **אמר רב אשי שאוכל דשבועה שאי אוכל קאמר** - ב"ש פשיטא מאי למימרא: מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה, קמ"ל אביי לא אמר מזעם (ג) דרב אשי דלא קתני 'שאי אוכל' ורב "אשי נאמי מן טעם דאביי קסבר "שלא אוכל" נמי משמע שתי לשונות - היו מסרבין בו לאכול ואמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ואמר נמי "שבועה - בין שאוכל בין שלא אוכל, הדין אכילנא משמע דאמר, ואיכא לתרוצי נמי לישנא 'שבועה שלא אוכל' = "שבועה דלא אכילנא" קאמר אלא תנא פסקה "שאוכל" = דאכילנא משמע, "ושלא אוכל" = לא אוכל משמע: **מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים** - הא דתימרן שבועה שלא לוכל כו' דכשבועות אסור ובנדרים מותר: **בנדרים מבשבועות** - כיצד - אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח: בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: **גמ'**

שבועות יח:

[שם ע"ש]

פ"ק ניפח

רב אשי אומר - הא דקאמי הא שבועה שתוכל, שלי תוכל קאמי ולהכי אסור דלא לשלא תוכל היא: **פשיטא** - דודאי אי קאמר שלי תוכל ודאי לא לשלא תוכל הוא ואסור: **מהו דתימא** - הלי דקאמר שלי תוכל מיקם ליעבד כלומר הקון הלשון הוא (ה) דכדעבד היה לומר שתוכל ונתקל ואמר שלי תוכל ונימא לעולם להוי כמאן דאמר שתוכל קא משמע לן דלא, דודאי אסור: **אכיל לא אמר כמעמא דרב אשי דלא קאני** - במאני שלי תוכל: **ורב אשי סום נאמי** - כדוד וסור מטעמיה דלהכי לכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל ואם אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל אלא דודאי אסור אפילו אמר שבועה שתוכל אסור: **אמר רב אשי שאוכל דשבועה שאי אוכל קאמר** - ב"ש פשיטא מאי למימרא: מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה, קמ"ל אביי לא אמר מזעם (ג) דרב אשי דלא קתני 'שאי אוכל' ורב "אשי נאמי מן טעם דאביי קסבר "שלא אוכל" נמי משמע שתי לשונות - היו מסרבין בו לאכול ואמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ואמר נמי "שבועה - בין שאוכל בין שלא אוכל, הדין אכילנא משמע דאמר, ואיכא לתרוצי נמי לישנא 'שבועה שלא אוכל' = "שבועה דלא אכילנא" קאמר אלא תנא פסקה "שאוכל" = דאכילנא משמע, "ושלא אוכל" = לא אוכל משמע: **מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים** - הא דתימרן שבועה שלא לוכל כו' דכשבועות אסור ובנדרים מותר: **בנדרים מבשבועות** - כיצד - אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח: בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: **גמ'**

פי' הרא"ש שבועה שלא לוכל. ולא לאמרי, כמו שבועה קא משמע לן דלא לאמרי, ומשמע כלומרין ונקבה ונמצה לעיל כפ"ק (דף יב:) משום דשבועה ליה קא משמע ולא שייך למימר בה בחיי שבועה: **לא שבועה שתוכל לך לסמוך** - לא תוכל לך לסמוך. דמשמע לא שבועה מה שלא תוכל לך לא תהא שבועה אלא שבועה שתוכל לך: **לקרבן נך לוכל לך** - אם תוכל ליהוי קרבן: **ורישא מנן** - כתיב פירקין לקרבן נך לוכל לך וכו': **אלא דאמר לקרבן** - לחטר מתניתין דלקרבן שתוכל דמשמע לא להוי קרבן מה שלא תוכל לך דאם תוכל ליהוי קרבן דהייט מכלל לאו הן ולית ליה לרבי מאיר מכלל לאו הן: **מתני' שבועה שלא אוכל לך לא אוכל לך לא אוכל לך רבי מאיר אומר אוסר שבועה שאוכל לך לא שבועה שלא אוכל לך אסור** - כדמפרש בגמרא דהאי "שלא אוכל" לא תוכל משמע כלומר שבועה שהוא חלה עלי אם תוכל והאי שבועה ליכא למימר 'דמיי שבועה קאמר דשבועה ליכא כה ממש כמו בקרבן אלא שבועה ממש קאמר: **לא שבועה שלא תוכל לך לסמוך** - אפי' לרבי מאיר דהכי גמרינן במסכת שבועות (דף נ.) דשבועה ליכא לר"מ מכלל לאו הן אתה שומע הן: **גמ' שלא תוכל שמע מינה לשונות משמע סיו מסרבין** - מפליגיס (ד)שיהא לאמר לשלא לשלא תוכל ומתוך כך לאמר שבועה שתוכל משמע דלשלא תוכל קאמר: (כלומר היו מסרבין בו אלא מעלמו לאמר שבועה שתוכל): **רב אשי אומר** - הא דקאמי הא שבועה שתוכל, שלי תוכל קאמי ולהכי אסור דלא לשלא תוכל היא: **פשיטא** - דודאי אי קאמר שלי תוכל ודאי לא לשלא תוכל הוא ואסור: **מהו דתימא** - הלי דקאמר שלי תוכל מיקם ליעבד כלומר הקון הלשון הוא (ה) דכדעבד היה לומר שתוכל ונתקל ואמר שלי תוכל ונימא לעולם להוי כמאן דאמר שתוכל קא משמע לן דלא, דודאי אסור: **אכיל לא אמר כמעמא דרב אשי דלא קאני** - במאני שלי תוכל: **ורב אשי סום נאמי** - כדוד וסור מטעמיה דלהכי לכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל ואם אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל אלא דודאי אסור אפילו אמר שבועה שתוכל אסור: **אמר רב אשי שאוכל דשבועה שאי אוכל קאמר** - ב"ש פשיטא מאי למימרא: מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה, קמ"ל אביי לא אמר מזעם (ג) דרב אשי דלא קתני 'שאי אוכל' ורב "אשי נאמי מן טעם דאביי קסבר "שלא אוכל" נמי משמע שתי לשונות - היו מסרבין בו לאכול ואמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ואמר נמי "שבועה - בין שאוכל בין שלא אוכל, הדין אכילנא משמע דאמר, ואיכא לתרוצי נמי לישנא 'שבועה שלא אוכל' = "שבועה דלא אכילנא" קאמר אלא תנא פסקה "שאוכל" = דאכילנא משמע, "ושלא אוכל" = לא אוכל משמע: **מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים** - הא דתימרן שבועה שלא לוכל כו' דכשבועות אסור ובנדרים מותר: **בנדרים מבשבועות** - כיצד - אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח: בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: **גמ'**

לא שבועה לא תוכל לך לסמוך - משמע שבועה שתוכל לך לסמוך: **ורישא מנן** - כתיב פירקין לקרבן נך לוכל לך וכו': **אלא דאמר לקרבן** - לחטר מתניתין דלקרבן שתוכל דמשמע לא להוי קרבן מה שלא תוכל לך דאם תוכל ליהוי קרבן דהייט מכלל לאו הן ולית ליה לרבי מאיר מכלל לאו הן: **מתני' שבועה שלא אוכל לך לא אוכל לך לא אוכל לך רבי מאיר אומר אוסר שבועה שאוכל לך לא שבועה שלא אוכל לך אסור** - כדמפרש בגמרא דהאי "שלא אוכל" לא תוכל משמע כלומר שבועה שהוא חלה עלי אם תוכל והאי שבועה ליכא למימר 'דמיי שבועה קאמר דשבועה ליכא כה ממש כמו בקרבן אלא שבועה ממש קאמר: **לא שבועה שלא תוכל לך לסמוך** - אפי' לרבי מאיר דהכי גמרינן במסכת שבועות (דף נ.) דשבועה ליכא לר"מ מכלל לאו הן אתה שומע הן: **גמ' שלא תוכל שמע מינה לשונות משמע סיו מסרבין** - מפליגיס (ד)שיהא לאמר לשלא לשלא תוכל ומתוך כך לאמר שבועה שתוכל משמע דלשלא תוכל קאמר: (כלומר היו מסרבין בו אלא מעלמו לאמר שבועה שתוכל): **רב אשי אומר** - הא דקאמי הא שבועה שתוכל, שלי תוכל קאמי ולהכי אסור דלא לשלא תוכל היא: **פשיטא** - דודאי אי קאמר שלי תוכל ודאי לא לשלא תוכל הוא ואסור: **מהו דתימא** - הלי דקאמר שלי תוכל מיקם ליעבד כלומר הקון הלשון הוא (ה) דכדעבד היה לומר שתוכל ונתקל ואמר שלי תוכל ונימא לעולם להוי כמאן דאמר שתוכל קא משמע לן דלא, דודאי אסור: **אכיל לא אמר כמעמא דרב אשי דלא קאני** - במאני שלי תוכל: **ורב אשי סום נאמי** - כדוד וסור מטעמיה דלהכי לכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל ואם אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל אלא דודאי אסור אפילו אמר שבועה שתוכל אסור: **אמר רב אשי שאוכל דשבועה שאי אוכל קאמר** - ב"ש פשיטא מאי למימרא: מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה, קמ"ל אביי לא אמר מזעם (ג) דרב אשי דלא קתני 'שאי אוכל' ורב "אשי נאמי מן טעם דאביי קסבר "שלא אוכל" נמי משמע שתי לשונות - היו מסרבין בו לאכול ואמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ואמר נמי "שבועה - בין שאוכל בין שלא אוכל, הדין אכילנא משמע דאמר, ואיכא לתרוצי נמי לישנא 'שבועה שלא אוכל' = "שבועה דלא אכילנא" קאמר אלא תנא פסקה "שאוכל" = דאכילנא משמע, "ושלא אוכל" = לא אוכל משמע: **מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים** - הא דתימרן שבועה שלא לוכל כו' דכשבועות אסור ובנדרים מותר: **בנדרים מבשבועות** - כיצד - אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח: בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: **גמ'**

הגהות הב"ח (ג) גמ' מדקאמר שתוכל ושלא תוכל שתוכל: (ב) שם תניי לא תמר טעם דרב תני: (ג) רש"י ד"ה מתניתין וכו' אלא הא קרבן שתוכל לך ולא קרבן שתוכל לך ולהכי: (ד) ד"ה שתוכל וכו' מפליגיס כו שיהא וכו' דתוכל קאמר וכ"ה בשלא תוכל דבתרא: (ה) ד"ה מהו דתימא וכו' אלא הא קרבן שתוכל לך וכו' מהו דתימא מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה קמ"ל אביי לא אמר מזעם דרב אשי דלא קתני שאי אוכל ורב אשי נאמי מן טעם דאביי קסבר שלא אוכל נמי משמע שתי לשונות הדין אכילנא משמע דאמר ואיכא לתרוצי נמי לישנא שבועה שלא אוכל = שבועה דלא אכילנא קאמר אלא תנא פסקה שאוכל = דאכילנא משמע ושלא אוכל = לא אוכל משמע: (ו) בא"ד ג"כ לא לשלא תוכל ושלא תוכל כפ"ד ואח"כ מ"ה ואיכא נמי לתרוצי לישנא אחרינא דמשמע דמשמע כיתותא ואפי' אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל ואם אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל אלא דודאי אסור אפילו אמר שבועה שתוכל אסור: (ז) בא"ד ג"כ לא לשלא תוכל ושלא תוכל כפ"ד ואח"כ מ"ה ואיכא נמי לתרוצי לישנא אחרינא דמשמע דמשמע כיתותא ואפי' אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל ואם אמר לא תוכל לא תוכל לא תוכל אלא דודאי אסור אפילו אמר שבועה שתוכל אסור:

כב א מיי' פ"ג מהל' מלוה ולוה הלכה יט סמג לאוין רמב ועש"ם ככ"מ:

כג ב מיי' פ"ד מהל' שבועות הלכה כב עוש"ע י"ד סי' רלו סעי' ח:

כד ג מיי' שם פ"ג הל' ג סמג לאוין רלג עוש"ע י"ד סי' רלו סעי' ח:

כה ד מיי' שם פ"ד הל' כב עוש"ע י"ד סי' רלו סעיף יא:

כו ה מיי' פ"ג מהל' נדרים הלכ' ו וס"ה מהל' שבועות הלכ' יח סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סי' רפו סעיף ג ומי' רלג סעיף ד:

נוסח אפנך

לשון ניסב סתיכה פא שאוכל לך - לא שתוכל שאוכל לך - דאכילנא - דלא אכילנא

תוספות

לא שבועה לא תוכל לך לסמוך. משמע שלא תוכל לך ולא תוכל לך לסמוך. משמע שלא תוכל לך ולא תוכל לך לסמוך. משמע שלא תוכל לך ול

כז א מיי' פ"ג מהלכות נדרים הלכה טו סמג לאוין רמג טוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ו וסימן רלג סעיף ד:

מכלל דמתוכל דחכילנא מצמע. דהא נקט לאו והן: הוי מסדיס

כז לאכול ואמר אכילנא אכילנא ואו אמר שבועה שאוכל דאכילנא מצמע וכו' • לפום האי ליכמא מצמע דכי היכי דלריך הוכחה לומר דשאוכל דלא אכילנא מצמע ה"ג לריך הוכחה דשאוכל אכילנא מצמע ובריש פרק שבועות שחים בחוקמתיה דאבי גופיה לא מצמע הכי אלא דסמתא בלא שום הוכחה שאוכל דאכילנא מצמע וכבר כחבתי שם שזו מן הסוגיות המחלפות וכחבתי שם גם כן דסוגיא דהחם עדיפא טפי: מיעקם ליסיה הוא • כלומר שהאריך בחלוף וברחה לאומר שאי אוכל ויחסך מדעחיו הכי לפי שאין דרך בני אדם לומר שאי אוכל אלא שלא אוכל: ואמר שבועה שלא אוכל דאכילנא מצמע • לפי לאומרה שיהא מוסבע שיאכל אלא לומר שאיט מוסבע שלא יאכל דהכי אמר ליה וכי בשבועה שלא אוכל עמך והלא כבר אמרחי לך דאכילנא: ולעניו הלכה כבר כחבתי בפ' שבועות שחים בחרת שהרמב"ם ז"ל פסק כחביי וכסוגיא דהחם והחרכתי שם בטעמו של דבר שם"ל אבל הרמב"ן ז"ל פסק כרב אחי לפי דלעולם שאוכל דאכילנא מצמע ושלא אוכל אלא שלא אוכל מצמע": פיסקא זה אמר בנדרים מבשבועות וכו':

גמ' מכלל דמר הוא דמדקאני דשבועה ממורה מנדר מצמע דבנדר נמי ליכא לאיסורא אלא דלא אמיר בשבועה: והא מוחר קאמי דאמר לה לוכל לך מוחר: על סיפא דאידך קאמי לה שבועה שאיני יכן שאיני מדבר שאיני מהלך אסור. ובהא שייך למימר מוחר בשבועות מבנדרים דנדר מיהא הוי מדלכנן ולרבינא לחוקמא לעיל בבל יחל מדלכנן דשבועה חמורה מנדר דאסור מדאורייחא ונקט לה הש"ם להאי דמחני' דלריכא לרבינא משום דקא משמע לן דאיחא כוותיה היא דבל יחל דמחני' דלכנן קאמר והאי דייקינן נמי גבי חומר בנדרים מבשבועות מכלל דשבועה מיהא לאיחא אסור הוא דאי לאו הכי נמי דאיחא אסור אלא אחיא אלא לגלויי דאפילו בשבועה חמורה

תלמוד לומר להרע או להיטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות יצא נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שאין הרשות בידו קרא למיפטריה מקרבן שבועה וחד למיפטריה מן לאו דשבועה: מתני' יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה כיצד: אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל ואכל חייב על כל אחת ואחת, שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת: גמ' אמר רב הונא לא שנו אלא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר דמיגו דקא מיתוסף יומא יתירא חיילא נזירות על נזירות אבל אמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום חלה נזירות על נזירות ושמואל אמר אפילו אמר הריני נזיר היום חלה נזירות עליה ורב הונא אדרתנא אין שבועה בתוך שבועה ליתיישׁ נדר בתוך נדר ואין נדר בתוך נדר: הריני נזיר היום הריני נזיר למחר יש נדר בתוך נדר הריני נזיר היום הריני נזיר היום אין

מלמוד לומר להרע או להיטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות יצא נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שאין הרשות בידו קרא למיפטריה מקרבן שבועה וחד למיפטריה מן לאו דשבועה: מתני' יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה כיצד: אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל ואכל חייב על כל אחת ואחת, שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת: גמ' אמר רב הונא לא שנו אלא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר דמיגו דקא מיתוסף יומא יתירא חיילא נזירות על נזירות אבל אמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום חלה נזירות על נזירות ושמואל אמר אפילו אמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום חלה נזירות עליה ורב הונא אדרתנא אין שבועה בתוך שבועה ליתיישׁ נדר בתוך נדר ואין נדר בתוך נדר: הריני נזיר היום הריני נזיר למחר יש נדר בתוך נדר הריני נזיר היום הריני נזיר היום אין

ויקרא ה ה

ויקרא ה ד

ויקרא ה ד

ויקרא ה ד

תוספות

אילימא [למאי דכיר גזיר היום] ולמאי דכוותה גבי שבועה למאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה על תוכל עבדים הוי ודאי מיילף שבועה שבועה כיון שהזכיר עבדים לבדם אלמא היכי דמי כגון למאי דכוותה שבועה על תוכל תתיים וכו׳: אמר לך רב הונא מתני׳ למאי היום ולמאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה על תוכל עבדים דכריר נזיר היום היכי דמי דמיזרות חלה על מיזרות מיהו מיזרות אחרת ולא מיזרות עצמה ומיהו קשיא לי׳ פ״ק דנדרים, כדפריש״ג״י דכיר למאי מתניתין גבי שבועה למאי דכוותה גבי שבועה למאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי עבדים הוי לאו דכוותה הוא דגבי נזיר למאי צריך היכא דאיכא להך גי מוסיף אלא חיסוך אבל עבדים לית להו מוסיף אלא מיהו קשיא לי׳ דבעי כלל בתתיים ומזר ומאי עבדים הוי אלמא כלל בתתיים אתמר אמלא לכ״ע לכ״ת נעיל הכי נגלגיל אילימא דקאמר היום דכוותה גבי שבועה אלא למאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה אלא על תוכל עבדים ותתיים אמאי לא מיילף פי׳ הא ודאי מיילף כמו שאמר רבה מקמיה דהשתא ליה טובא אלא למאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה על תוכל עבדים ותתיים כה״ג למאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה על תוכל עבדים ותתיים דכיון שהוא לגיון אי אפשר שלא יהא מיילף ומיהו קשיא לי׳ דבעי כלל בתתיים ומזר ומאי עבדים הוי אלמא כלל בתתיים אתמר אמלא לכ״ע לכ״ת נעיל הכי נגלגיל אילימא דקאמר היום דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה על תוכל עבדים ותתיים אמאי לא מיילף פי׳ הא ודאי מיילף כמו שאמר רבה מקמיה דהשתא ליה טובא אלא למאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה על תוכל עבדים ותתיים כה״ג למאי דכוותה גבי שבועה על תוכל תתיים ומזר ומאי שבועה על תוכל עבדים ותתיים דכיון שהוא לגיון אי אפשר שלא יהא מיילף ומיהו קשיא לי׳ דבעי

ויכוכח דרב פונא. דמדקתני עלתה לו שניה כרחשונה מכלל דבזירות שניה כמי חיילא עליה: נח נפשום דלמר וכו' ומאי שנאם לו נכר מפסוק יומא (ג) אלמשליט לחומו וטוב מקריב קרבנו ונמלא זיר לחומו יום שנדר עם ימי נזירות של שלשים יום: לי נמי · להכי מייב נזירות שניה כגון שקיבל עליו שחי תורה אור

ותיובתא דרב הונא? לא, לעולם הריני נזיר היום (ו) למחר ומאי "עלתה לו" לבר "מהדוא יומא יתידא אי נמי כגון שקיבל שתי נזירות בבת אחת אחת רב המנונא

נזיר להזיר מבאן שהנזירות חלות על הנזירות שיכול והלא דין הוא ומה השבועה-חמורה אין שבועה חלה על שבועה, נזירות-קלה לא כל שכן תלמוד לומר "נזיר להזיר" מבאן שהנזירות חלה על הנזירות היכי דמי אלימא דאמר "הריני נזיר היום הריני נזיר למחר" הא קא בעי: אלא לאו דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום וקתני נזירות חל על נזירות לא, הב"ע כגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת; ומאי חומרא דשבועה מנדר: אלימא משום דחיילא אפילו על דבר שאין בו ממש נדר נמי חמור שבן חל על המצוה כרשות אלא משום דכתיב בה בשבועה לא ינקה: שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת: אמר רבא אם נשאל על הראשונה, שניה חלה עליה ממאי, מדלא קתני, (ז) אינו אלא אחת וקתני "אינו חייב אלא אחת" רווחא הוא דלית לה, בי מיתשיל על חבירתה חיילא, לישנא אחרינא חיובא הוא דליכא הא שבועה איכא, למאי הלכתא לכדרבא דאמר רבא "נשאל על הראשונה עלתה לו שניה תחתיה" לימא מסייע ליה מי שנדר שתי נזירות ומנה את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עליה עלתה לו שניה בראשונה? כגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת: מתני'

ותיובתא דרב הונא? לא, לעולם הריני נזיר היום (ו) למחר ומאי "עלתה לו" לבר "מהדוא יומא יתידא אי נמי כגון שקיבל שתי נזירות בבת אחת אחת רב המנונא

מבאן שהנזירות חלות על הנזירות שיכול והלא דין הוא ומה השבועה-חמורה אין שבועה חלה על שבועה, נזירות-קלה לא כל שכן תלמוד לומר "נזיר להזיר" מבאן שהנזירות חלה על הנזירות היכי דמי אלימא דאמר "הריני נזיר היום הריני נזיר למחר" הא קא בעי: אלא לאו דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום וקתני נזירות חל על נזירות לא, הב"ע כגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת; ומאי חומרא דשבועה מנדר: אלימא משום דחיילא אפילו על דבר שאין בו ממש נדר נמי חמור שבן חל על המצוה כרשות אלא משום דכתיב בה בשבועה לא ינקה: שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת: אמר רבא אם נשאל על הראשונה, שניה חלה עליה ממאי, מדלא קתני, (ז) אינו אלא אחת וקתני "אינו חייב אלא אחת" רווחא הוא דלית לה, בי מיתשיל על חבירתה חיילא, לישנא אחרינא חיובא הוא דליכא הא שבועה איכא, למאי הלכתא לכדרבא דאמר רבא "נשאל על הראשונה עלתה לו שניה תחתיה" לימא מסייע ליה מי שנדר שתי נזירות ומנה את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עליה עלתה לו שניה בראשונה? כגון שקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת: מתני'

ליה לפנות דמתניתין למתנייה בנדרים ועוד דהיכי הוה ס"ד לתוקיי הא דמי שמר שתי נזירות וכו' בתומר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר לת"ק מאי מכה לת השבועה ולת"ק שמכה לת השבועה מכה גם לת המניה דקתניהם מין אחד להם חלת שהוא חייב בשבועה ועוד מאי עלתה לו שניה בהשבועה והכי קתני השניה חלה לענין שחם לכל העניבים בחוך ימי נזירותו חייב שחים ולמה הוא לריך שחעלה לו ועוד דלמרינן בחך מיוחתת מהריטי לימתי דלמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר הת קרת בעינה בהמניה ומאי קושיח לין הכי נמי דקרת בעינה ומ"ש בשבועות ב"ג ליטו חייב חלת ולאי פירוחת קמת עיקר: הלכך נקטינן דכי היכי דלין בשבועה חלה על שבועה לחייבו ב' כך לין נדר חל על נדר ולח לחמר קונם עלי ככר זה קונם עלי ככר זה ליטו חייב חלת לחת לחמר קונם להת מילחת עדיפי נדרים מבשבועות שהנדרים חלין על השבועות ולין השבועות חלות על הנדרים כילד כשבא שיכלכל ככר זה ולח"כ לחסרו עליו בקונם לחכלו כדלחמרינן לעיל קונם סוכה שלחי עושה לוכ שלחי נוטל לחסור ובודחי דכי היכי דנדר חל על דבר מלוה חייל נמי השבועה שמלוה ובשבועות שחיקון לחסור גברת הן ומייל עלייהו לחסור חפלת הנדרים לבטלן בשב ואל תעשה ולפשר ג"כ שכשם שהנדר חל על השבועה לבטלה כך הוח חל לקיימה שהרשבע שלח יכלל ככר זו ומזר ולחסרו עליו בקונם ולכלו חייב שחים וכן בדיון לם לבטל הן חלין לקיים לת כל שכן ומהחוח טעמח גופיה דכתיבת דכיון דבשבועות ליתנהו חלח לחסור גברת כי לחמר קונם מיוסף היה לחסור לחפלת לבל חין השבועות חלות על הנדרים לת לבטל ולת לקיים שחם לחסר על עלמו ככר ומזר ובשבע עליו שילכלנו פשיטת שלחיו רשחי לילכלו וכן כמי כשבע עליו שלח יכלכלנו ליטו עובר חלח משום בל יחל וליכת למימר כי היכי דלחסור חפלת הנדרים מייל לחיסור נברת בשבועות ה"ג לחיסור גברת דשבועות ליחול לחיסור חפלת הנדרים משום דבנדרים כי היכי דלחים בהו לחיסור חפלת לחיסור גברת כמי לחים בהו בשבועות ולהלי ילמו לחסור גברת הוא ככל לת חעשה שבתורה הלכך לין חעשה שבתורה שחמול על הנדרים והכי ליחת בירושלמי פ"ק דמכילתין בככר לחד מכיון שהזכיר עליו שבועה כנגדה הוא מכלן ולילך כמילתל שבועות על השיטורין ולין שבועות חלות על השיטורין לחמר ר' יודן והוא שהזכיר נדר ולח"ב הזכיר שבועה לבד לם הזכיר שבועה ולח"ב נדר הנדרים חלים על השיטורין: לימא מסייע ליה מי שנדר ב' נזירות וכו' · מלן דמסייע ליה לברת מהא על פרחין כרב הוא סבירא ליה דלחמר דבלומר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר הריני נזיר היום הריני נזיר היום לין נזירות חלה על הנזירות דלי כשמועתל ס"ל דלחמר דלפי' בכי הלי גוונא נזירות חלה על הנזירות מהי קא מסייע ליה לברת דלמת שלי הכת דבשבועה שנדר חלה על שניהן ומס"ה כשבועתל על הרחשונה עלתה לו שניה ברחשונה לבל בשבועות שבשבע שלא לת חלה שבועה שניה לעולם חימת לך דכיון דלת חיילת השתא לת חיילת נמי כי מתעיל ברחשונה חלת שחי נזירות בבת אחת ולחי חיילת השתא לת חיילת נמי כי מתעיל ברחשונה עלתה לו שניה ברחשונה לפי שבשבועה שנדר חלה על שניהן ומס"ה כי נשתל על הרחשונה עלתה לו שניה ברחשונה לפי שבשבועה שנדר חלה על שניהן ומס"ה כי היכי קתני עלתה לו שניה ברחשונה הת היכת יומת יתידא דלכת לת חיילת השתא לת חיילת לך דכיון דלת חיילת השתא לת חיילת נמי כי מתעיל ברחשונה עלתה לו שניה ברחשונה לפי שבשבועה שנדר הוי שתי נזירות דלוותם לעולם חימת לך דכיון דשבועות לעולם חימת לך דכיון דשבועות לעולם חימת לך דכיון דשבועות

מתני' סתם נדרים לחומרא. דלתיוט יודע בחיוב עניו נדר: **לסמיך** · דלתיוט לא ידע בחיוב עניו נדר: **ופירושן** · דלתיוט לא ידע בפירושן: **להקל** · דתכי הוא כדקאמר: **כיצד** כלומר מי שנדר ויש לפרש לשון להתמיר ולהקל כל אלף פירש ר' מהן למה נתכוון הוליכן בסתמות להתמיר: **ופירושין להקל** · אם פירש חש"כ ואמר לכך נתכוונתי סומכין על דבריו אע"פ שהוא מיקל **ובלוה מחבי** על לבר בחרם מפרש כילד סתמן להתמיר ומגדל בחרם ומלוה ונופרש כילד פירושן להקל: **כיצד הרי עלי** כבשר מלח ויין נסך · **כלעגך** כילד קרוי סתם כלומר כבשר מלח ויין נסך דמשמע על שמים וקרי ליה בשר מלח משום דקשיב קרבנך תקריב מלא" ומשמע נמי על עבודת כוכבים כה"ג הוי סתם נדרים להה אם פירש על שמים אסור, ואם פירש על עבודת כוכבים מותר, **ואם** סתם ממשמע הכי ומשמע הכי אסור הכי: **סתם נדרים להתמיר**: **אם** כמשמעו בהמה נדר אסור · דדבר הגדור הוא כבהמה קולא לעשירי ועשירי ואסור לכל עד שיקרבו מחיירו: **סתם תרומה** ביהודה אסורה לכהנים · לפי שביהודה מתוך שהיו קרובין להשמ"ק תרומת הלשכה נמי תרומה סתם קרו לה והוה ליה סתם נדרים להתמיר: **אין** אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה דבר תורה מירושלים ולא היו רגילין בתרומת הלשכה לא קרו לה תרומה סתמא לשאת עון כלל בתרומת הלשכה ומ"ה קרי: **סתם תרומה ביהודה מכירין ביניהם** וכיון שהכהנים מכירין ביניהם וכיון שהכהנים מכירין ביניהם וקרי להו נמי מכרי סתם כתרומי גבוה ומ"ה מותרין לך מלעזר ברבי לזוק היא כדאיתא בגמרא וס"ל לסתם נדרים להקל ופליג אריש"א ובגליל תרומה ויהיו להלל קמי סיפא ר'

כל שכן דלא מעייל לספיקא, אמר ליה אביי במאי אוקימתא לספק נזירות להקל כרבי אליעזר אימא סיפא *ספק בכורות אחד בפורי אדם ואחד בכורי בהמה בין טהורה הממציא מחבירו עליו הראיה ותני עלה *ואסורים בגיזה ועבודה אמר ליה אמאי קא מרמית קדושה הבאה מאליה לקדושה הבאה בידי אדם, אלא אי קשיא הא קשיא *ספק משקין לטמא ממא, לטבא אדרבה ספק טהרים הוא ר' מאיר ובן היה ר' אלעזר אומר כדברי ר' מאיר ובן היה ר' אלעזר אומר כדברי ס"ל לר"א ליטמא טמא והתניא ר"א אומר אין טומאה למשקין כל עיקר תדע שהרי *העיד יוסי בן יועזר איש צרידה על אילקמצא דבן ועל משקין בית מטבחיא דבן הניחא לשמואל דאמר דכן=מלטמא אחרים אבל טומאת עצמן יש בהן שפיר, אלא לרב דאמר דכן ממש מאי איכא למימר אלא רבי יהודה הוא דתניא *הריני נזיר אם יש בכרי הזה מאה כור והלך ומצאו שנגנב או שאבד רבי יהודה מחייב ורבי שמעון פוטר ורמי דרבי יהודה אדרבי יהודה מי א"ר יהודה *לא מעייל אינש נפשיה לספיקא ורמינהי רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה ובגליל מותרת שאין אנשי הגליל מבירין את תרומת הלשכה טעמא דאין מבירין הא

כל שכן גופיה לא מעייל לספיקא · הלכך מהניתין דסתם נזירות להקל רבי אליעזר: **אחד** בכור אדם ואחד בכור בהמה · כגון שילדה זכר ונקבה ואין ידוע לי זה הוליז לראשון ולשון: **ותני עלה** בגיזה ובעבודה · סיפא דמהניתין גופה דספק נזירות להקל היא והכי פריך בגמרא לי לא מוקמינן לה כר"ש דלעיל דלרבי אליעזר ספק נזירות להקל מיהא מספקא ליה דספק נזירות להקל: **ספק בכורות** כיון דממונא הוא לעולם דממעיטין ליה ממונא לספיקא דלא ליתי לידי דלא שכיח ממונא קציר: **אמאי** קמדמיה קדושה הבאה מליה לקדושה הבאה בידי אדם מספק דקדושה הבאה בידי אדם הוא דליכא למימר דהאי גברא לא גמר לעיולי נפשיה ומימוניה לספיקא לבד בקדושה הבאה בידי דידיה שמיס ליכא למימר הכי דלמא בידי דידיה הוא: **ספק משקין** · כגון שהוציאן מתוך ידו לבין המשקין ואין ידוע לה אם נגע בהן: **ליטמא טמא** · כלומר לטומאת עצמן חוליז למומרת לבל לה לטומאת מחרים ליכא נוסחי דגרסי הכא דברי ר"מ הן והיה ר"ש אומר כדבריו ומוספת' היא במסכת טהרות *ולישנא ממתניתין והא *סיפא דמתניתין דספק נזירות להקל היא דקתני *ספק מקשין ליטמא טמא לטמא מחרים טהור ולפסר דגרסינן ליה ועדיפא ליה לאקשויי ממתניתין משום דמפרש בהדיא דר"מ ס"ל דספק מקשין ליטמא טמא: **אין** טומאה למקשין כל עיקר · מדלוריימת: **על** לוי קמלא · מגב שמעו ליה: **דכן** · טהור וכבר לאכילה: ועל מנת כי מנבחית דכן · דכיון דטומאת מקשין מדרבנן במקנה כי מנבחית לה גזרו שלא להרבות טומאה בעזרה וכיון דטומאת מקשין מדרבנן היכי ממעיטין בספקייהו: **הא** ניחא לשמואל דאמר דכן מלטמא אחרים אבל עלמן מדאוריימת חוליז בספקייהו לחומרת: **אלא** למאן דאמר דכן ממש, דלמילתן טומאתם עלמן מדרבנן: **בתאי** לישנא למימר בספקייהו לקולא **לרבי תימא** לם כן לפילו לה מוקמינן לה בספק נזירות להקל כר"ש דלעיל דלרבי אליעזר ספק נזירות להקל מיהא מספקא ליה: **תוספות** ור"ש מוכח · דמעייל ונפיק בעזרה היא דמסקנא דלעיל דספק נזירות להקל מיהא מספקא ליה ומתניתין ד

מו א מיי' פ"ג מהל' מעילה הלכה יב :

הכתה על הספק : אמר כריבי מיר עולם מתי · דהא כריבי"ת דתם יש בכרי הזה מהה כור שמתה תניא ויש במשמע לפיל טעמא ואפ"ה שרי רבי יהודה תע"ם שתין ספקו חמור להא ודאי נמי לא מי מגלח : דריבי מיר שמעון מתי · דתפי' ודאי לא בתניא : א"ל לא תניא · דשמעת לה משמע מיר שמעון : ורתניא מיר שמעון · דתיכא בריבי"ת דתניא בהדיא דר' יהודה מתיר בחומר "הריני נזיר שמעון תם יש בכרי הזה מהה כור" ולכך ומתלו שנגבל : אי תניא תניא . ולא ידעינא לפרוקה דלא תקשי לההיא "דתין תכמי גליל מכירין תמרותם לכשכה" דמשמע דת מכירין תמורין תע"ם לי תניא תניא ותרי תנאי תניבא דרבי יהודה : אין לחד מהם מיר · כמם' מיר (דף לב:) תנן לה בשנים שהיו מהלכין בדרך ורלו לחד בה כעבדן תמר לחד מהן הריני נזיר כזה פלוני תמר תבדו הריני נזיר שתיו ר"ש אומר לין לחד מהם מיר ויכיר רבי יהודה משמיה טעמא למילתיה לפי שלא נתנה נזירות ללא להפלאה כלומר שתין נזירות על עד שיפרש תוחה בלא קום תנאי כדכתיב כי יפלא דמשמע שיפרש ולא שיקבל תוחה על הספק הלכך בריבי"ת דהתם הריני מיר שמעון תם יש בכרי הזה מהה כור דלא הוי מיר כומיה : אלא להודיעך כחו דר"ש דתע"ג דנגבל וכו' · וכי תימא ליתני דכי לימה בעיניה להודיעך כחו דרבי יהודה דכתה להיתרא עדיף ליתה דכיון דטעמא משום דלא נתנה נזירות ללא להפלאה ליכא כתה להיתרא תפי כי ליתה בעיניה משנגבל או שתבד תל המתה דנקיט לה בנגבל משמעינן רבותא דר"ש דלא חיים לנזירות להפלאה ושוד דמעיל נפשיה לספיקה : הא מכירין תמורין תלמא ספיקא לחומרא וכו' · הא דפריך מדיוקא דריבי"ת לריבי"ת דסיפא ולא פריך מריבי"ת לסיפא דריבי"ת קתני סתם תרומה ביהודה תמורה בלמא ספיקא לחומרא ופיפא קתני סתם תרומה ביהודה מוכרים לחולין ספיקא לקולא משום דה"ל לדחויי לעולם ספיקא לקולא וריבי"ת לייט טעמא משום דביהודה מפני שהיו רגילין הרבה בתרומה הלכך לא היו קורין לתרומה הגורן תרומה סתם אי נמי לחידך גיסא לעולם ספיקא לחומרא ופיפא דקתני סתם תרומים ביהודה מוכרין לייט טעמא דמתוך שהיו כהנים הרבה מצויין ביניהן ורוב תרומין היו לכהנים לא הוו קרי לחלק נכוה מרם סתם לבל דיוקא דריבי"ת דסיפא קשיא : אמר חביי סיפא רבי אלעזר בדבי נדוק היא · דתניא תני ר"ש יהודה דם"ל ספיקא לחומרא ולרידיה לין ר"ש דסתם תרומים ביהודה

גבי אתי כרבי יהודה

א הא מבירין אסורין אמר רבא גבי כרבי קסבר כל שמפיקו תמור מוראי לא מעייל נפשיה לספיקא דאילו גבי נזיר ומאי מגלח ומביא קרבן ונאכל (ה) ועל ספיקו לא מצי מגלח א"ל רב הונא בר יהודה לרבא: אמאי "הריני נזיר עולם" מאי? א"ל נזיר עולם נמי ספיקו תמור מוראי דאילו ואי "הכביד שערו מיקל בתער ומביא שלש בהמות, ואילו ספיקו לא אמאי "הריני נזיר שמשון" מאי? א"ל נזיר שמשון לא תניא א"ל והאמר רב אדא בר אהבה תניא נזיר שמשון א"ל *אי תניא תניא ב אמר ההיא רבי יהודה משום ר"ט היא דתניא ר' יהודה משום ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר לפי שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה אי הכי מאי איריא שנגבב או שאבד אלא להודיעך כחו דר' שמעון דאף על גב דנגבב או שאבד קסבר *מעייל אינישׁ נפשיה לספיקא: רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה כו': ג אמר מבירין אסורין ספיקא לחומרא, אימא סיפא סתם תרומים ביהודה מותרין ואבלל שאין אנשי הגליל מבירין את תרמי הכהנים הא מבירין מותרין אלמא ספיקא לקולא! אמר אביי סיפא ר"א ברבי צדוק היא דתניא ר' יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה רבי אלעזר בר' צדוק אומר סתם תרמים בגלגל אסורין: מתני'

ספק תרומה חרשים

ניתוק מדבריהא ופיסקא ניתוק מפיסקא - סיפקא לקולא

ניתוק מפיסקא - סיפקא לחומרא

תוספות

על ספיקו לא מצי מגלח · וה"מ ממתי לא מצי מגלח דילמא ספיקו תמור מוראי ויש לומר דהכא מיירי שהיו שנים כנבבה ויגלח וימנם כנבבה ויגלח עליהם ואי מקום מסתפק דנזיר לריכה בנבבה ה"מ מצי מגלח על הספק ומביא כבשה ואשם אבל מסתפק כדמתמר בגזיר אם גילח בחמר מספקפן יגלח וי"ל מ"מ לא מצי מגלח בכלכתן על בני ג' בהמות אפילו מסתפק שהם שלשתן בבבה דאין מביאין כבשה בנבבה ולכך אין יכול להביא על מנלח ול"ל פיכא דלא מצי מגלח דאפילו הכי יכול להביא קרבנו ג' בהמות דכבר הקפה הקפה וכמתן דתמר להקפה כל הרגלים ג' פעמים הקפה המפסק אינו יכול לדחות לגמי דהקפה הלכך הוי ספיקו תמור מוחלט הלכך לא מהני בספיקא בהמיינתן בנבלים אין ספיקו תמור מוחלט : א"ל לא תניא · בשום מקום אומר רבי יהודה בהריני נזיר שמעון תם יש בכרי תמה כור · דספק גזירות דכרי ר' יהודה לאו טעמא דילמא ספיקו תמור מוחלט הוא דנקט משום דבר אחר שהוא מסתפק בספיקה לא מהמפקפק בספיקה ול"ל כמוכח בהדיא דכרי יהודה דכרי פליג אהכמים דל' יהודה מקום כרי מרכון לכ"ע דה"ק דנזיר שמעון דפליג רבי יהודה ואפ"ה לאו רבי יהודה מלימה דנזיר מהכיה דוקא מוחלט רבי יהודה נזיר שמעון כיון דאין שמעון מתמר אחיה לפי' כאשון דקתי הכיה ל"א משום רבי מרכון היה דכמי הפלאה ופריך מאי מהיא נגבל ואם תאמר אחיה לפי' כאשון דקתי הכיה דכרי מרכון היה דכמי הפלאה לעולם דקתם נזיר אלא ספיקא דאורייתא אבי דהא דל' יהודה משום ר' מרכון לא קאי אלא אנזיר שמעון מאי פריך מאי אהיא נגבל ואם תאמר דנזיר שמעון קאי אנזיר שמעון דל' יהודה משום ר' מרכון לא קאי אלא אנזיר שמעון דכתיב בה נזיר סתם לכל דפיכא דכתיב בה נזיר סתם תכבייתא דנזיר שמעון קאי ל"ל דכתיב בה נזיר שמעון לא ניתנה נזירות אלא להפלאה כלומר אין שמעון נזיר אלא להפלאה כלומר שתין נזירות על עד שיפרש תוחה בלא קום תנאי כדכתיב כי יפלא דמשמע שיפרש ולא שיקבל תוחה על הספק הלכך בריבי"ת דהתם הריני מיר שמעון תם יש בכרי הזה מהה כור דלא הוי מיר כומיה : אלא להודיעך כחו דר"ש דתע"ג דנגבל וכו' · וכי תימא ליתני דכי לימה בעיניה להודיעך כחו דרבי יהודה דכתה להיתרא עדיף ליתה דכיון דטעמא משום דלא נתנה נזירות ללא להפלאה ליכא כתה להיתרא תפי כי ליתה בעיניה מנגבל או שתבד תל המתה דנקיט לה בנגבל משמעינן רבותא דר"ש דלא חיים לנזירות להפלאה ושוד דמעיל נפשיה לספיקה : הא מכירין תמורין תלמא ספיקא לחומרא וכו' · הא דפריך מדיוקא דריבי"ת לריבי"ת דסיפא ולא פריך מריבי"ת לסיפא דריבי"ת קתני סתם תרומה ביהודה תמורה בלמא ספיקא לחומרא ופיפא קתני סתם תרומים ביהודה מוכרים לחולין ספיקא לקולא משום דה"ל לדחויי לעולם ספיקא לקולא וריבי"ת לייט טעמא משום דביהודה מפני שהיו רגילין הרבה בתרומה הלכך לא היו קורין לתרומה הגורן תרומה סתם אי נמי לחידך גיסא לעולם ספיקא לחומרא ופיפא דקתני סתם תרומים ביהודה מוכרין לייט טעמא דמתוך שהיו כהנים הרבה מצויין ביניהן ורוב תרומין היו לכהנים לא הוו קרי לחלק נכוה מרם סתם לבל דיוקא דריבי"ת דסיפא קשיא : אמר חביי סיפא רבי אלעזר בדבי נדוק היא · דתניא תני ר"ש יהודה דם"ל ספיקא לחומרא ולרידיה לין ר"ש דסתם תרומים ביהודה

גזירות אלא לספלאה · דבעיון בשעת שגדל שיהא יודע לי הוי נזיר : **מי סבי** · דמשום הכי מתיר דלא ניתנה אלא להפלאה : **מפי תירגמ נגנבל** · לפיל מיהיה בעיניה נמי כיון דבשעת הגדל לא הוה יודע לי היה בידו מאה כור תע"ג דהוה אפשר למודדן : **אלא לספי תניא גנבל או אבד דהודיעך כחו דר' שמעון** · דלמר תע"ג דנגבל דלא אפשר למודדן קאמר ר' שמעון : **מה מבירין אמורים** · תע"ג דמספקא לן לי מהרומה הלכה קאמר לי מהרומה הגורן [ותע"ג] דמרישא [נמי] ליכא למיפרך דקתני ר' יהודה לומר סתם תרומה ביהודה אסורה למאן דאמר לעולם ספיקא לחומרא ובין ספיקא קשיא לאידך ריבי"ת וספיקא להכי פריך לספיקא דמעיקרא : **ר' אלעזר בדבי נדוק לומר סתם תרמים בגלגל אסורים לפי שאין מבירין תרמי הכהנים** · הא לם היו מבירין תרמי כהנים נמי סתמן מותר דספיקא לקולא וריבי"ת ל' יהודה ופיפא ל' ר' אלעזר :

מתני'

פי' הרא"ש

הא מבירין אסורין לספיקא לחומרא דלמא ספיקא לקולא הוא ומותר אלא משום דרבי יהודה אמר סתם תרומה ביהודה אסורה ואע"ג דסתם תרומה הגורן תרומה לכהנים מ"מ כיון דרבי יהודה אוסר סתם תרומה ביהודה אפילו ספיקא לחומרא אסור ומשום הכי לא מצי מגלח דלמא ספיקו תמור מוראי ואפילו הכי מעייל נפשיה לספיקא דלמ

מתני' נדר בחרם. תלמר "חפץ זה חרם עלי" ומוכ אמר "לא נדרתי אלא בחרמו של י"ם" על סם הרחם שנדון בו את הנדרים ולא בחרם ממש: **אלא בקרבנות מלכים.** דורותת שמקריבין נפני מלכים: **וכן אם אמר כריני עלמי קרבן.** דמשמע שהקדיש את עלמו ומוכ אמר לא נדרתי אלא בעצם אחד שיש תורה אור

מתני' "נדר: בחרם ואמר "לא נדרתי אלא בחרמו של ים ואמר "לא נדרתי אלא בקרבנות של מלכים, "הרי עצמי קרבן ואמר "לא נדרתי אלא בעצם שהנדרתי לי לחיות נודר בו": "קונם אשתי נהנית לי" ואמר "לא נדרתי אלא באשתי הראשונה שגירשתי" על כולן אין נשאלין להם ואם נשאלו עונשין אותן ומחמירין עליהן דברי ר' מאיר וחכ"א פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדין אותן כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים: **גמ'** הא גופא קשיא אמרת **אין נשאלין להן** והדר תני **אם נשאלו עונשין אותן ומחמירין עליהן** אמר רב יהודה הכי קתני וכולן אין צריכין שאלה "בד"א בתלמיד חכם אבל בעם הארץ שבא לישאל עונשין אותו ומחמירין עליו בשלמא מחמירין דלא פתחינן ליה בחרטה אלא יעונשין היכי דמי *ברתניא *מי שנדר ועבר על נזירותו אין נזקקין לו עד שינהוג בו איסור בימים שנהג בהן היתר דברי רבי יהודה אמר רבי יוסי "בד"א בנזירות "משעה אבל בנזירות מרובה דיו ל' יום אמר רב יוסף "הואיל ואמרי רבנן אין נזקקין לו "רבי דינאה דמודקקי לא "עביד שפיר" רב "אחא בר יעקב אומר "משמתינן ליה וחכ"א פותחין לו פתח כו': *תנא לעולם אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול *בשבועות ואל תהי רגיל אצל עם הארץ שסופך להאכיל טבלים אל תהי רגיל אצל כהן עם הארץ שסופך להאכיל *תרומה *ואל תרבה שיחה עם האשה שסופך לבא לידי ניאוף רבי אחא בר' יאשה אומר כל *הצופה בגשים סופו בא לידי עבירה כל *המסתכל בעקבה של אשה הרואה לו בגים שאינן מהונגין אמר רב יוסף ובאשתו נדה אמר רבי שמעון "בן לקיש "עקבה" דקתני=במקום הטנופת שהוא מכוון כנגד העקב תניא "בעבור תהיה יראתו על פניכם" זו בושה "לבלתי החטאו" מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא מיכן אמרו סימן יפה באדם שהוא ביישן אחרים אומרים "כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא "מי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני אמר רבי יוחנן בן דהבאי ד' דברים סחו לי מלאכי השרת "מגרון" מפני מה הויין? "מפני שהן "מגרים את שולחנם "מילמים" מפני מה הויין? מפני שמנשקין על ארוחן מקום "חרשים מפני מה הויין? "מפני שמספרים בשעת "משמיש "סומין מפני מה הויין? מפני שמסתכלים באותן מקום ורמינהו "שאלו את "אימא שלום מפני מה בניך

מפירות שבשולח יסור כמו מעלין ולא יוכל להתעסק במלאכת שמים לכך נזקק לו מיד לך החמיר עליו כיון שבבר על נדרו שלא להתירו בתרטה אלא בפתח: אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול בשבועות דתמוילי טפי דכתיב בו (שמות כ) לא ישקה: **להאכילך** תרומה שמתה: **להזהיר לבילו** כהן שלא יהא רגיל אלל כהן ע"ה: **ובאשתו נדה.** לפילו אסתה אינה נדה ע"י שהיא נדה ואסתה לא יהא רגיל אלל כהן ע"ה: **דעל פניכם** שמתא פניה וכתיב בתריה לבלתי התחטאו: לא עמדו אבותיו על הר סיני. שהרי כהן טעמ למעמד הר סיני לבשבור שהיה יכולתו על פניכם וכתיב (דברים כח) **ותאחר** ישבו פה היום ואת אחר אינו פה ומי אחין לו בושת פנים היו מזרעם: **שהופבין** את שולחנם. ולפי שמניה בירך ליוקה בירך: **חרשין.** שאין שומעין ואין מדברים: **שמספרים** בשעת תשמיש. ומגלין תוכחין בדיבור ובשמיעה: **סומין.** דכתיב (דברים כח) **ותאחר** בצהרים גופיה הוה מני למימר רבי אלעזר בר' לנדול היא דקאמר הכי יהודה עדיף ליה דקאמר בזכירות גופיה: **ולענין הלכה** קיימא לן דסתם נדרים להחמיר כסתם מתניתין: **אבל** בזכירות מרובה כלומר אפילו יתיה כלבי: **ואמר** לא נדרתי אלא בחרמו של ים. לעון מעשה שאירע בנדרים ומחמירין עליו: **אלו ואלו מותרין.** לפי שלא נדרו אלא בחרמו של ים ולא בכל נדר ונדר: **מתני'** **אין נשאלין** לחכם אלא אם כן יש לו פתח מלפניו. כגון שאמר הריני נזיר אם לא שניתי כל ספרי משה ואינו יודע אם שנאם אם לא שנאם אין נשאלין לו שהרי יכול לומר לא שניתי כל ספרי משה אלא חציים ואין לו פתח לשאלה: **ואלו הן** וכו'. שאין לו פתח לשאלה: **ואלו עונשין** אותן ומחמירין עליהן. שאין לו פתח לשאלה: **ואלו הן** וכו'. שיש לו פתח לשאלה: **גמ'** **אין נשאלין** לחכם אלא אם כן יש לו פתח מלפניו. כגון שאמר הריני נזיר אם לא שניתי כל ספרי משה ואינו יודע אם שנאם אם לא שנאם אין נשאלין לו שהרי יכול לומר לא שניתי כל ספרי משה אלא חציים וא

לא בתחלת הלילה · ולא בסוף הלילה כשיש הולכות בשוק ויתן דעתו עליהם · וכשהוא מספר · כשהוא משמש מטתו · מגלה טפח ומכסה טפח · כשפרק מי שמתו (גרסת דף כג:) תמרינן שהחירו ("לא לחצה) לגלות טפחיים לקטנים והוה היה מגלה טפח מלמטן טפחיים ומכסה טפח למעלה ולטפח שני שמלמד מכוסה: **במי שכפלו שד** · שהיה ממהר כלאם הנעורד ממשמ שד שכופהו **לגמול מספר** היה **בשעת תשמיש**: **הא** כמילי דתשמיש · **דמצייני** כמלאכי השרת · **שהן מלוייניס ועבדלין מעשה** בני אדם כמלאכי השרת דתמרינן בהגדה מלמד שהיו ישראל מלויין עם הלומר שהיו עם בפני עצמן ולא נתערבו במצרים: **התורה התירתך**· דכתיב כי יקח איש אשה שהיא לקוחה לו לעשות בה כל חפצו וכתב הרמב"ם ז"ל בפרק כ"ח מהא"ב (הל' ט) ובלבד שלא יגיע לז"ג: מ"ש מן ביניהם· דג שלולה לו שולקו כרלוטו: אל יסמה אדם בכוס זה · שכשעה שמזקק עם חשמתו לא יקן עיניו בחלקה אחרת שהיה חפי: **המורדים והפוסקים בי**· הלו בני אשה מדות שלפי שיש לה עבירה בילדיהן הוו מורדין ופוסקין: **בני לימה** · לשון ילחה שמטיל לימה על חשמו להזקק לה שלא כרלוטה ומשון כך יש בינו הגויים לפי שהוא שלא כשורה כדדרשינן בפרק המולח תפילין* ושן כרגלים מוטל: **בני לטטה** · גריעו טפי מבני לימה דבני לימה לא הוי לטטה ממש ולטטה מיירי בשאכסה לגמרי ומתוך שבני הלו קרובין להיות זה כזה חשיב להו כאלו הכי קאמר לו אחר "שמע מדות" וכפרעון לחה מולא עשרי: **בני שוחה**: שכופהו ומתוך כך נותן דעתו על חשמה מחרת: **בני נלי** · שכא עליה כשהוא מטלה: **בני תמורה** · שכא על לחם מכשיו וכשכור שהיא נרשה: **בני מריבה** · **לט"ם שחיט שוחה** שלא שהיתה מריבה ביניהם לפי שעה: **בני שכרות** · שמתוך שכרותו היו נותן דעתו על חשמו: **בני גרוסת הלב** · שגמר בלבו לגרשה: **בני ערבוביא** · שכחו עליה כמה בני לחם: **בני חלופה** · **שמעייה פניה להיות** תובעתו כשה: כל לחם שחשתו תובעתו · כלשה שילחה לפני יעקב ואמרה לו "לחי תכא" ולא מנכה יעשכר דכתיב "ומכני יעשכר יודעי ביה לעתים": **דמרציא לרלויי** · שמפשה לותו מדברי לרו ופיוס כלשה שלא שהיתה תובעתו כשה: **הדרן עלך ואלו מותרין**

ארבעה נדרים התירו חכמים: נדרי זרוזין ונדרי הבאי ונדרי שגגות ונדרי אונסין. נדרי זרוזין כיצד, היה מוכר חפץ ואמר "קונם שאיני מוסיף לך על השקל", והלה אומר "קונם שאיני מוסיף לך על השקל" שניהן פותח לך מן הסלע, שמחמת כך מוכר לו בזול. אבל אם אמר לו "קונם שאיני מוסיף לך על השקל" והלה אומר "קונם שאיני מוסיף לך על השקל" שניהן אסורין. נדרי הבאי כיצד, היה בא בדרך ואמר "אלך ואטייל בכרם פלוני, אלך ואטייל בשדה פלוני", ולא הלך ולא טייל, הרי זה נדר הבאי. נדרי שגגות כיצד, היה מבקש לאכול בשר בחלב, ואכל בשר ובחלב, בשר שחיטתו היום ובחלב שחלבו אתמול, הרי זה נדר שגגות. נדרי אונסין כיצד, נתכוין לעשות מצוה ונאנס, כגון שנתכוין לילך לעיר פלונית לפדות את השבויים או לעשות עם חכם בעיר ונאנס, הרי זה נדר אונסין.

גמרא מנא הני מילי? אמר רב יהודה אמר רב: דכתיב "ואלה מצות החקים והמשפטים אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני". מה ת"ל "בהר סיני"? והלא כל המצות כולן מסיני נאמרו? אלא, מה להלן כללות ופרטות ופרטות וכללות, אף כאן כללות ופרטות ופרטות וכללות. ומה להלן כללות ופרטות ופרטות וכללות, מה פרטות שנאמרו להלן שנויות אף כללות שנאמרו להלן שנויות. ומה להלן פרטות שנויות, מה פרטות שנאמרו להלן ניתנו לדרוש וניתנו לקיים, אף כללות שנאמרו להלן ניתנו לדרוש וניתנו לקיים. ומה פרטות שנאמרו להלן ניתנו לדרוש וניתנו לקיים, מה פרטות שנאמרו להלן ניתנו לדרוש וניתנו לקיים בכל מקום, אף כללות שנאמרו להלן ניתנו לדרוש וניתנו לקיים בכל מקום. ומה להלן כללות ופרטות ופרטות וכללות, מה פרטות שנאמרו להלן שנויות אף כללות שנאמרו להלן שנויות. ומה להלן פרטות שנויות, מה פרטות שנאמרו להלן ניתנו לדרוש וניתנו לקיים, אף כללות שנאמרו להלן ניתנו לדרוש וניתנו לקיים. ומ

שניהם רוצין בשלשה דינרין. כלומר את הכשבש שיש פותח לו מן הכלוב לא היה פיו ולבו שוין לכך שלא יפתוח לו מן הכלוב לטש שלא להכי נדר כן לזרז אם חבירו שיקן ט' דינרין הוא רוצה לבא את הכשבש שלא ליקן לו יותר משקל לא היה פיו ולבו שוין שלא היה כדעתו שלא יתן יותר שלא לכך נדר שיקן לו בג' דינרין ולפיכך מותרין:

גמ' **מאן תנא.** התירו חכמים: **רבי יהודה היא דאמר אין לאחד מהן נזיר.** דלא כחכמה דעתייהו ממש לפי מזירות שלא תלו נזירותן בזה שבא ככנגדן ולא היה פיו ולבו שוין להכי אין לאחד מהם נזיר, ה"ג לא כחכמה דעתייהו כשעת הנדר לכל אחד ואחד לדעתו דחבריה (ה) כדי לזרז ולא היו פיו ולבו שוין להכי דלי רבנן דפליגי עליה דר' יהודה דלחמרי תע"ג דלא כחכמה דעתייהו להיות טורד ממנו בנזיר לשלשה מזירות בשלשה בתר הוי נזיר לקוחו דתקיימו דבריו, ה"ג לא כן כחכמה דעתייהו לדבוק פיהן ולבן שוין להכי נדרו ולחי לזרז, לחמרין כשנדרו ולחי כחכמה דעתייהו דזה לא יפתוח מכלוב וזה לא יוסיף על שקל והרי פיהן ולבן שוין ותכוונו: **רבא אמר אפילו תימא רבנן.** דפליגי עליה דר' יהודה: **מי קתני שניהן רצו.** דלחי קתני שניהן רוצין בשלשה דינרין (ג) ואלונא דשניהם רוצין בשלשה דינרין הכי הוה מצמע שניהן בעת הנדר אין רוצין שלא יפתח הכלוב ושניהם רוצין שלא יוסיף על שקל ואפילו הכי לא חשיב נזיר עד שיתן לו בעת הנדר ולא בשעת פתיחת הכלוב ולא בשעת הוספת השקל דלא חשיב נזיר אלא בשעת נתינת הדמים ולא בשעת הנדר ולא בשעת פתיחת הכלוב ולא בשעת הוספת השקל אלא בשעת נתינת הדמים ול

מי דמי גבי צונן דליקים טומרים מעט וטוענין פרכה • וזה שהיה מסרב בחכירו שיאכל לאלו קימעה שיפת טוען ודלי לאכילה ומשום מרובה קאמר כי כן דרכן של לדיקים לומר מעט ולעשות הרבה וכי תמר ליה התי קוכם טיפת טוען שאני טועם הכי נתכוון טומר אותה טיפה שאתה רואה ליתן לי ליני טועם דהייט אכילה מרובה ולא נתכוון לטיפת טוען ממש הלכך "לשון בקשה ושמיה מרובה ומיתר לשתות היימו טיפת טוען לאכל הכא דלילמא התי דאמר טיפי מסלע דעתיה על פחות מסלע ליתן בשלמה דיינרין והתי דאמר בציר דעתיה על יותר משקל ליתן ג' דינרין : **ווירווין הוי** • ומותר : **מו דלמא דוקא קאמר ונדרים הוי** • ואסור : **אלא כעין ד' נדרים [פלגו]** • והני הוא דשרו מקום לליס ממש אבל אמר נדריס(ג) יאתין אדם לשאי להתיר עד שיתחרטו [לקמן עה:] הטובר מעלמו : **קסבר אין פותחין בחרטה** • אתא ראתא לקמיה דרב הונא א"ל "לבך עליך"ל "לא, "ישרייה אתא ראתא לקמיה דרבה בר רב הונא א"ל אילו היו עשרה בני אדם שיפייסוך באותה שעה, מי נדרת? א"ל לא, והתירו, תניא "ר' יהודה אומר אומרים לו לאדם לב זה עליך: אם אמר לאו, מתירין אותו "ר' ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: אומרים לו לאדם "אילו היו עשרה בני אדם שיפייסוך באותה שעה מי נדרת, אם אמר לאו מתיריו אותו (סימן אסי ואלעזר יוחנן וינאי) אתא ראתא לקמיה דר' אסי אמר ליה כהו תחות? א"ל "לא, "ישרייה אתא ראתא לקמיה דר' אלעזר, א"ל לבעית? נדור? א"ל "אילו לא מרגזין לי לא בעינן כלום א"ל "תהא כבעית" אתא איתתא דאדרתה לברתה אתאי לקמיה דרבי יוחנן אמר לה "אילו הוה ידעת דאמרן מגירתיך עלה דברתך אילו

מי דמי - גבי צונן *צדיקים אומרים מעט ועושין הרבה' הבא ספיקא הוא דלמא: יפחות מסלע, ויותר על שקל' קאמר וזירוזין הוי אן דלמא "דוקא קאמר ונידרא הוי, "חבעי' אמר רב יהודה: אמר רב אסי ארבעה נדרים הללו צריכין שאלה לחכם כי אמריתא קמיה דשמואל אמר תנא ארבעה נדרים התירו הכמים ואת אמרת צריכין שאלה לחכם רב יוסף מחני לה להא שמעתא בהאי לישנא אמר רב יהודה אמר רב אסי "אין "חכם רשאי להתיר אלא כעין ארבעה נדרים הללו" קסבר *אין פותחין בחרטה. אתא ראתא לקמיה דרב הונא א"ל "לבך עליך"ל "לא, "ישרייה אתא ראתא לקמיה דרבה בר רב הונא א"ל אילו היו עשרה בני אדם שיפייסוך באותה שעה, מי נדרת? א"ל לא, והתירו, תניא "ר' יהודה אומר אומרים לו לאדם לב זה עליך: אם אמר לאו, מתירין אותו "ר' ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: אומרים לו לאדם "אילו היו עשרה בני אדם שיפייסוך באותה שעה מי נדרת, אם אמר לאו מתיריו אותו (סימן אסי ואלעזר יוחנן וינאי) אתא ראתא לקמיה דר' אסי אמר ליה כהו תחות? א"ל "לא, "ישרייה אתא ראתא לקמיה דר' אלעזר, א"ל לבעית? נדור? א"ל "אילו לא מרגזין לי לא בעינן כלום א"ל "תהא כבעית" אתא איתתא דאדרתה לברתה אתאי לקמיה דרבי יוחנן אמר לה "אילו הוה ידעת דאמרן מגירתיך עלה דברתך אילו

דלמא מר טפי מן סלע ולילך בציר מן שקל זהוזין הוא ולא דוקא : **מי** דמי גבי צונן לדיקים טומרים מעט וטוענין הרבה • הלכך מסתבי הא דלי מודה ליה בטיפת טוען ומש"ה אמר טיפת טוען ולא דוקא דלמא דוקא קאמר ולא לזרז ולא לפיסיט בעיין ומקשין למומרא : תנא תני התירו : דמשמע שהן מוחזרין בלא שאלה : **אין** חכם מתיר **אלא כעין ארבעה נדרים הללו** • כלומר שאין לו להתיר בחרטה אלא בפתח שהרבה כמוהו ניחר בפתח מוכיח מחוסו שהוא נדר טעות והוי כעין ארבעה נדרים שאבל בחרטה לא והייט טעמא דעליך פתח מחרטה לפי שכל נדר שהוא ניחר בפתח הרי הטודר לומר שחפילו בחשלה כעבדר לולו היה טתן לא לבו לומו פתח לא היה טודר ומפלת בדלו בטעות אבל נדר שהוא בחרטה ליט מועל עם עלמו שום ענין שלולו היה טותו לא לבו מחשלה אלא היה טודר אלא שהוא לומר עכשיו מחוך הכעס לו מפני מהירות נדרתי ועכשיו הני מחרטו על שנדרתי מעולם: אמר ליה לבך עלך • כלומר היה לבך מיוסב עליך בשעה שנדרת וגם עכשיו חיוך הוא בעבדך עד היום הלה שמיום זה ואילך אתה רואה לעקרו ולו הוי כי הלי גוונא לא חרטה מיקרית דחרטה מעיקרא בעינן לו לא היה לבך מיוסב עליך שמחוך הכעס נדרת ועכשיו אתה הוא על הדחטוטת ת"ש לבך שהיה לך בשעה שנדרת הוא עליך עדיין שרואה אתה בעבדך עד עכשיו הלה שמיום זה ואילך אתה מחחרט בו : **אמר** ליה לא • כלומר הלה שחוך שוב הדעת נדרתי בחשלה ולפיכך הני מחחרט בשנדרתי מעולם ומש"ה שרייה: ומיהו דוקא בחרטה דמעיקרא כי הלי גוונא לבל בחרטה להשתא לא ופילו למאן דאמר פותחין בחרטה דלו לא חיימא הכי מלי ליטמא דפותחין דמשמע דב"ד פותחין לו וכ"ש הוא א"ל למשחל מידי מההוא דלחתא לקמיה דזולתי כיון שהיה שואל היחר מחחרט היה על נדרו מיהא מכאן ואילך ול"ל למשחל מידי ולחו משום הלה סגי בחרטה להשתא הלה בחרטה דמעיקרא הוה שאל היכיס כדפריסים : **אילו** היו עשרה בני אדם שיפייסוך קסבר אין פותחין בחרטה • ולישנא דגרים קסבר פותחין בחרטה והכל עולה לטעם אחד לפי טעניו זה לאילו היו ' בני אדם גרע מפתח ועדיף מחרטה גרע מפתח משום הלה היו עכשיו ' בני אדם שיפייסוהו דיומא פתח מעליא הוי שאילו היה יודע כן לא היה טודר ועדיף מחרטה משום דבחרטה גרידא ליט מועל שום ענין בעלמו שממחחו לא היה טודר בלאותה שעה וזה היה *) בעלמו שאילו היו מפייסין לוחו בלאותה שעה לא היה טודר ומפלת מחברת מחרטה דמעיקרא הלה נעי פחח הלה בחרטה ברולה : **כדו** חניח • כלומר אתה מחחרט יפה כוו ומחן דגרים פותחין בחרטה הכי קאמר הלה נעי פחח הלה בחרטה גרידחת אין פותחין הלה בחרטה שניח מחברחת מחרטה דמעיקרא הלה נעי פחח הלה בחרטה ה"ק בחרטה גרידחת אין פותחין הלה בחרטה שניח מחברחת יפה כוו ומחן דגרים פותחין בחרטה הכי קאמר הלה נעי פחח הלה בחרטה ברולה : **כדו** חניח • כלומר אתה מחחרט

אילו לא חמאת בה אימה מילין דעויבה בכוי לא אדרתה מי אדרתה? אמרה ליה לא ושרייה בר ברתיה דר' ינאי *סבא אמא לקמיה דר' ינאי *סבא אמר ליה אילולי הוה ידעת דפתחין פינקסך וממשמשין בעובדך מי נדרת? אמר ליה לא, ושרייה. אמר ר' אבא מאי קראה °ואחר נדרים לבקר, ואע"ג דפתח ר' ינאי ליה "אנן לא פתחינן ליה בהא, דלא פתחינן בהדא אחרנייתא *דאמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מאי °ישלהוא סבא °בשוטה כמדקדוק חרב ולשון חכמים מרפא: כל הבוטה ראוי לדוקרו בחרב אלא לשון חכמים מרפא, ולא פתחינן בהדא אחרנייתא *דחניא: נתן אומר °הנודר לאילו בגד במה והמקיימו כאילו מקריב עליו קרבן בר"ש פתחינן, בס"פ אבי: אבי אמר רבא אמר לא פתחינן רב בהנא מתני להא שמעתא בהדין לישנא רב מתיבומי מתני הכי- בס"פ לא פתחינן, בר"ש: אבי אמר רבא אמר לא פתחינן, והלכתא לא פתחינן לא ברישא ולא בסיפא "ולא פתחינן (ה) (בהא) נמ' דשמואל דאמר שמואל *אף על פי שמקיימו-נקרא רשע אמר רבי *אבהו מאי °וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא" ויליף "חדלה-חדלה": כתיב הכא "כי תחדל לנדור" וכתיב התם °שם רשעים חדלו רוגז" אמר רב יוסף אף אנן נמי תנינא "כנדרי כשרים לא אמר כלום "בנדרי רשעים" נדר בגזיר ובקרבן ובשבועה. אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי *יונתן "בל הבושם כל מיני גיהנם שולטין בו שנאמר °והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך" *ואין רעה אלא גיהנם שנאמר °בל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה" ולא עוד °אלא שהתרתוניות שולטות בו שנאמר °ונתן ה' לך שם לב רגז וכליון עינים ודאבון נפש" איזהו דבר שמבלה את העינים ומדאיב את הנפש הוי אומר אלו התרתוניות. עולא במסקיא לארעא דישראל איתלו ליה תרין בני חוואי-בהדיה, קם חד שחטיה לחבריה, אמר ליה לעולא "יאות עבדי" אמר ליה אין *ופרע ליה בית השחיטה, כי אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל דלמא חם ושלום אחזיק ידי עוברי עבירה? א"ל °נפשך הצלת, קא חמה רבי יוחנן מכדי כתיב °ונתן ה' לך שם לב רגז-בבבל כתיב, א"ל (ג) ההוא שעתא לא**

אילו לא חמאת בה אימה מילין דעויבה. דבריה מיפין להגיהן כלומר דבר זימה היה מדירתה ומלעיזין עליה מי היית מדירה, הכי ליכא למשמע מי פותחין מי לא: **שמבקרין מעמיך.** בג"ד של מעלה כשביל שנדרת: **מאי קראה.** שמפני נדריה מוקרין תורה אור מעשיו של אדם: **ואחר נדרים לבקר.** שאם עודר מבקרין מעשיו: **ולא פתחין.** לשום אדם כהאי "אחר נדריה לבקר" משום דהוי חיוב גדול שאפי' אין דעתו להפר יאמר עכשיו שרוצה להפר, ולא כהני תרתי דחרנייתא כמי משום דהוי חיוב גדול ואומר שדעתו להפר ואינו כן: **כל הבוטה.** כל העודר כמו מבטא שפתיים בלשון הרע (במדבר ג): **לשון חכמים מרפא.** שמהירין לו: **כאילו נדר במה.** לעבודת כוכבים: **ברישא פתחינן.** בתחילת דבריו של ר' נתן דאמר כאילו נדר במה פתחינן ליה דלא היו עוכרו כל אימת דלא עבד עלה קרבן ואינה חיוב כל כך אבל כשיפה כאילו מקטיר עליה מתמיה מיהה היינו חיוב יתירא: **בסיפא.** דבריו הכל לא פתחינן: **כי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא.** מכלל דאי נדר ועבד ליה אינה חטא: **כנדרי רשעים.** תע"ם שעודרים ומקיימין ליקרו רשעים: **נמ' רגז.** היינו כעס כשביל לב רגז יהיה כליון עינים: **כמיפקיד.** כשמלה לת"י: **ליפלוו.** עמו לו לויה: **בני מוגי.** יהודים היו: **ת"ל מין ופרע לו בית שחיטה.** ונתייראו לומר לו שלא עשה יפה שמת יהרגו: **כי אתא.** עולא לקמיה דרבי יוחנן: **למאי לנתק לחזיקי ידי עוברי עבירה.** שמחזיקים לו זיל ופרע בית שחיטה: **ת"ל יפה עשית.** שכך אמרת לו שנפשך הלמ בחזקת דיבור: **ממה ר' יוחנן.** על דהוה ליה להוה נר תוחלה כעס כל כך שהרג לחבירו הוחיל להוה בחזקת שהרגת לא

שנאמר בל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה" ולא עוד אלא שהתרתוניות שולטות בו שנאמר °ונתן ה' לך שם לב רגז וכליון עינים ודאבון נפש" איזהו דבר שמבלה את העינים ומדאיב את הנפש הוי אומר אלו התרתוניות. עולא במסקיא לארעא דישראל איתלו ליה תרין בני חוואי-בהדיה, קם חד שחטיה לחבריה, אמר ליה לעולא "יאות עבדי" אמר ליה אין *ופרע ליה בית השחיטה, כי אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל דלמא חם ושלום אחזיק ידי עוברי עבירה? א"ל °נפשך הצלת, קא חמה רבי יוחנן מכדי כתיב °ונתן ה' לך שם לב רגז-בבבל כתיב, א"ל (ג) ההוא שעתא לא

דפתחין פינקסך וממשמשין בעובדך. שמתוך שהוא עודר נדריה שהוא ממזיק עלמו כחסיד שלא יכלו בגדרו ומתוך כך מן העמים פותחים פינקס זכיותיו וממשמשין במעשיו: **אמר רבי יהבי מאי קרא.** כלומר להכי הוא דלהמר ליה רבי יעלו: **ואחר נדרים לבקר.** אחר שנדר אדם מבקרין מעשיו: **ולא פתחין בהדין לחרנייתא דאמר רבה בר בר חנה.** לין פותחין בזולת האחרת שאמר רבה בר בר חנה לפי שאמתוך שלומר לו שחטאך כל כך שרלוי לדקדק במדרשים לתת שאומר שמתחרט תע"פ שלין מתחרט: **הנודר כאילו בנה במה.** בשעת חיסור הבמות ונדריה בעיני להכי מדמיון לה לבונה במה דמקום דמעלה קא עביד – דרחמנא אסרים במילי לחיסורא ואיהו נמי אסר אנפשיה וקאמר דעיני, לחדרבה, לבונה במה דמי, דהכי דרחמנא חזהריה לחקרובי קרבנות בפנים, חזהריה לא לוסיף עלה לבנות במה ולהקריב בחוץ ס"ג כהי דרחמנא אסר עליך דבריס האסורים, כי מוסיף חיובא אמאי דאסר רחמנא, פשיטא, כענין שאמרו בירושלמי בפרק פותחים: לא דייך במה שאסרה תורה אלא שאתה מוסר עליך דבריס אחרים, ושייך היה למימר הכי? אלא לומר לך שהנודר מתפים בקרבן וכיון שאין קרבנו לפניו נמלא כבונה במה ומקריב בחוץ: **והמקיימו.** כלומר שאיהו כמהל עליו כאילו הקריב על חומה במה קרבן ושייך משום שחוטי חוץ: **ברישא פתחינן.** בריש דבריהם דלכי נתן "להטהר כאילו נתה במה" פתחינן שלפי שאין העבירה גדולה כל כך אם ליהו מתחרט בלבו לא יתביים מעומר שאמת: **בסיפא.** של חומה בריים המקיימו כאילו הקריב עליה קרבן: **רבא אמר לא פתחינן.** דאיכא למימר שמא מתוך תומר העבירה ת"ש שאיהו מתחרט מתוך שהוא מתביים שקר לומר שהוא מהמרט: ויליף חדלה חדלה. דהכא ס"ק וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא: הת לא לא תחדל יהיה בך חטא: כנדרי רשעים נדר בגזיר בקרבן ובשבועה. חלמת נדר בגזיר בקרבן שבשבועה: כל מדם קרבנות שולטים בו. לפי שבעשם מביאו לכפור בעיקר כדאמרינן בפרק רבי לעיעור דאומר (שבת קה:) המסבר כלי בחמתו יהיה בעיניך כעובד עבודת כוכבים: **ופרע ליה בית השחיטה.** שימות מהר: **נפשך הצלת.** שאלמלא כן היה הורגך: **קא חמה רבי יוחנן ונתן לך שם לב רגז בבבל כתיב.** והיכך גבר בעשו על חותו כן מחותו כל כך להרוג את חבירו: **ההוא שעתא לא עבדינן ירקא.** ועבר הירדן *לא נתקדש להבאת העומר ולמקלת קדושת: *) **בגובה לפי.** בתגבורת בעשו: **אין מלסים כל מזמותיו.** שבכיוצא מינה מסוכה כעבדו: **שנאמר כי בעשם בחיק כסיליט יטה.** חלמת לכועם הוי בסיל: **ובסיל יפרום חולת.** חלמת מוסיף בפשעות: לא נתן להם חלא חמתה חומתי תורה וספר יהושע. **בעיקרן** של אחר שביאים לא היה חלא להוסיף ישראל על עבירות שבידם וחלמת לא הוסרו לתוכחה: **מפני** שערכה של ארץ ישראל היה. שבספר יהושע מפורשות עיירות שבארץ ישראל והנחלות אחר נחלו ולפיכך לפיהן לא חטאו אלו היכין ספר יהושע: **שנאמר כי ברוב חכמה רב כעס.** ברוב דברי חכמות הנביאים יש סיום לרוב כעס שבעשיהו ישראל להקדוש ברוך הוא:

*) שייך לע"ב

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ולא פתחינן נמי בהא דשמואל דאמר אמר שמואל כל העודר חע"פ שמקיימו: (ג) שם ת"ל שלא פתחו אלא בעשה: ג' לשונות בחתי אחי זכרא בהדיחסות שלפא נזהרי ר' נתן בכפיס נשרש [illegible]

גליון הש"ס

גמ' ת"ל דפסק הלכה. ע"ז פוסקי דף מח ע"ב תר"ם כל המחניף: בתר"ן דף יא ע"ב רש"י ד"ה על שתים ובמתות דף פג ע"ב רש"י ד"ה כל כתלמוד. נוסח(ת ב' ע"ב)

הגהות הכשר

מחק

"כל הבועס"...

הגהות הגר"א

מחק נוסח

מחק נוסח אחר ועל הגליון אור זרוע

ז א ב טוש"ע י"ד סי' רכח סעיף י':

ח ג מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כה סמג לאוין רמב טוש"ע שם סימן רג סעי' ג':

ט ד ה מיי' שם טוש"ע שם סי' רכח סעי' י':

י ו טוש"ע שם סימן רג סעי' ו':

נוסח/מחק

סגנונות על פתח עניות בחח' אי' [illegible] בין

"לא פתחינן"

יבמות קט: ניטין מו: לקמן נט. ע"ש ור' ס: ע"ש

לקמן עז: ע"ש היטב]

[בע"י פני' ר' אבא]

לעי' ס.

בע"י פני' ר' יוחנן קכלת יח [לקמן מ.]

מכלי מז

ע"ש כה

ע"ש לך פרש

עירובין סה:

פי' הרא"ש

דפתחין פינקסך וממשמשין בעובדך. מן העמים פותחין פינקס מעשיו ומדקדקין בהם בשביל שיחזור בו ויוכל מכפיע ליזכר ע"ש שהוא ממזיק את עלמו לדיק ובעוה"ב יוכל לקייס את נדרו ולא יכשל בו בעין עין חפלה ובן מדקדקים במעשיו: ולא פתחין בהדא. לפיהו שם היה מתחרט בהדא: לא פתחינן בהא. כמו בעוה"ב. כמו בעוה"ב שפתים: מלא מלמן מכמים מבפא. שמתחרים לו בגדר: בוטה כאילו נדר במה. בשעת חיסור הבמות: זכמקיימו. כהי נמר עבירתו: בריש"ע פתחינן. לליכא עבירה טוב הלי כל זמן שלא הקריב: וכי תחדל לנדור. ת"ש דהלי חלמה כתיב בניו נדר חלמה ילפינן ג"ש וע"כ הא דכתיב בשר בשבועה ילפינן בו. קשה לגירסו מולפין בו. קשה לגירסו כאילו היה נדון בכל מיני פרטניות בגיטין ת"ש מתון בשבועה כדי לירידי עבירה ומצוה ילפינן מיניה: שמבלה העינים. שהוא מחרון בחלוי ומלפה ממיד להחפללות: תכי בני מוחאי. יהודים היו: ופרע ליה בית השחיטה. ממחת מוכה המחיק ידיו וגם כדי שיחמה לחות: את נפשך הצלת. שלאלמלא חמתו כן היה הורגך בשבשו: קא חמה ר' יוחנן. כיולך לחמתי דבע"ז היה לו לב רגז בשחוט מבנו: *) אין לחלוים כל חזמותיו. הוא מחמה שאין לחוה בעולם: בשם בחיק כסיליט יטה. לע נחלה בחיקו כי אם הבשם: וכשיל יפרום חולת. פירוש מוסיף בפשעות: לע נתן להם חלא חמתה חומתי תורה וזוכין למיי העולם הבא כמו שהיה בכל התורה עלומדו: **מפני שערכה של ארץ** [illegible]

על ח"י היה. פרושה ומלוקה לגבולותיה:

*) שייך לע"ב

אמר ר' חסי אין מזקקין לחלוי ישראל. היינו סבור לומר דלחש"ג דלמסיקנא לקמן (דף כח.) דכ"ש וכ"ש פליגי אם יש שלוה בשבועה לו לא וקיימא לן כב"ה דלמרי יש שלוה ר' חסי ה"ק כיון שלוה מיהו לכתחלה אין מזקקין אלא כקונם חמרי נהנית משום שלוה ליתו טוח לי דכ"ש ודאי מדרבנן בעלמא קאמרי דהא לא יחל דברו דמיניה דליכון לכל לחריס מוחלין לו (לחו) להכעבר שבועה ממי קאי וכ"ה למרי דלמרי מדרבנן וה"ל קס ליה ר' חסי כבית שמאי אלא ר' חסי אית ליה ההיא לוקימתא דלקמן דבית שלוה פליגי ה"ל ס"ל לב"ש אין שלוה מדרבנן דלמיטו החירוהו ליטו מוסר ולב"ה יש שלוה ואם כהיכוהו מוסר מיטו לכתחלה אין מזקקין זה ל"ל: תוץ מקום שמחי נהגית לי שגגה לח כיסי ושהכתה לח כבי וטודע לו שלא הכחו ושוטו שלא גגבה. כך היה הגרסה ברוב הגסחאות ואיכא מאן דאמר דשטוחה היא דלי טודע שלא הכחו ושלא גגבה היכי קאמר תוץ מקום שמחי והא כלי שגגות הוא ואסיקנא לעיל דאיט צריך שלוה לחכם ואמרינן לקמן כשם שכלי שגגות מוחרין כך שטוחה שגגות מוחרות לבל הכשב"ל ז"ל כתב לאפשר לגרסי' ליה וכי מצן כאמרי' כלי נשבר בלאלי ליט לו שגגה אלא שלוה ה"מ בשאומר שלא לו מפני כן היה מדירה לבל כאשמיד דבריו ואמר לשפ"כ בדעתו היה שלא אהגה ממט לריך שלוה והכא כאשמיד מיירי ולפי פירושו ל"ל לכי קאמר תוץ מקום שמחי מקום לחיכא אחרי קאמר שלא ביטו ועוד דהוו כעיט כלי שגגות לבל הוא ז"ל לומר אפי' שגגה לבל שגגה ומתירים לו מקום שלא ביטו וכי נקט שגגה שלא נגבה ליפלא דאמאי: נקט (לקמן כה:) נקט ולא דוקא ואיט טח לי: אי נדרם כאשר לו מזקיקין לך. דאשר כעי לשבועה כלאיהו בפרקין קמא וס"ל לר' חסי דלכתחלה אין מזקקין לשבועה באלהי ישראל מזקיקין לך. בחמיא ואיכא דגכסי לי נדלם כאשר מזקיקין לך לומר דס"ל לשבועה גרידא מזקקין לבל כיון שהוכיר השם תמיד טפי ואין מזקקין: רב יוסף [לחמי] אמר מרי טולח. דהוה ס"ל לרב יוסף לשבע עליה לרב כהגא דלא ליטול: ה"ק [לח] מרי טולח קאמרת. בחמיא: לא טעימת. לאין מזקקין: אמר רבא אמר רב נחמן הלכתא פותחין בחרטה ומזקקין לחלוי ישראל. פירוש פותחין בחרטה בין בגדר בין בשבועה ומזקקין נמי לכתחלה לחלוי ישראל ולא שנא נקט חפלא בידיה או לא נקיט חפלא ואפילו כי נקיט חפלא מזקקין דלא תימר נקט חפלא הלא לעניו שבועה הדיינין לחיומי עליה לבל עיקר שבועה בשם הוא בכנוי הוא ואע"ג דאמר גאון מאן דאמכאב בספר תורה או בשערת הדכרות אין לו בפרה טולמית ליתא למילתא כלל הדין הוא דיעה דגמרא דאפילו לשבועות מזקקים ופותחים בחרטה ואין לריך לומר לגדרים לבל דביט הא גאון ז"ל האמיר בגדרים שלא לפתוח בחרטה ואמר דאין הכתא לי עבדינן קרוב לגדר אבי מכרמית מילתא דאיט בה תקנתא או מלוה כגון עשיית שלום בין איש לאשתו אבל בשבועות ואמר דלא מזקקינן בהו כלל אלא כד

ולולי היה מתמרט על עיקר הנדר יאכל שכך תעניותו שהתענה אם היה תוהה על הרהמנות לפיכך לא היה מתחרט: זיל לקילעך. לכשיפת ביתך וכדתמרינן לקילעת דבי ריש גלותא: פתח פיתחת לנפשיה. לא תיתיר רב סחורה לעצמו דהא קי"ל לא יחל דברו הוא לוט מיחל אלא שמצא פתח שהיה יכול להיות ניתר בו: כל שהיית תפלרים לעוסיה. שהיית מלך עלמה משובחת עד שהיית תפלרים לאדם העשה תועה ותפלרים לו מן האדם שהכל מקלסין תועו בה והא רחמ רב נחמן כלומר לא נדרתי על דעת שיכעוס רב נחמן שלא תהא דרך ישרה שאכעוס תועו וכי האי גוונא לא

יב א מיי' פ"ו מהל' שבועות הלכה יב סמג לאוין רמח טוש"ע י"ד סימן רכח סעיף יב: [א] עיי' מיי' שם בשבועות וכו"מ:

יג ב פוש"ע שם סעיף ז:

יד ג מיי' פ"ב מהלכות נדרים הל"ד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן ריח סעיף ו:

והוו מצטערי רבנן משימשא לטולא וממטולא לשימשא *(ל"א ארעתא דהכי אין כמה זימנין והוו מצטערי רבנן משימשא לטולא וממטולא לשימשא) אמר ליה בטניח בריה דאבא שאול בן בטניח 'מי נדרת אדעתא דמצערי רבנן מטולא לשימשא ומשימשא לטולא' אמר לא, ושריוה [ג] ר' ישמעאל בר ר' יוסי' הוה ליה נדרא למישרא אתא לקמייתו דרבנן אמרו ליה נדרת אדעתא דהכי? אמר להו אין, נדרתא אדעתא דהכי? אמר להו אין, כמה זימנין, כיון דחזוא ההוא קצרא דמצטערי רבנן כדחזיה באובלא דקצרי, אמר 'אדעתא דמרי לי קצרא לא נדרי' *ישריה לנפשיה, א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא האי 'נולד' הוא דלא מסיק אדעתיה דמרי ליה קצרא ורבינא *'ואין פותחין לו בנולד' א"ל [א] האי לאו נולד הוא דשכיחי אפיקורי דמצערי רבנן. *צביחא דאביי הוה לה ההיא ברתא-הוא אמר לקריבאי, היא אמרה לקריבה, אמר לה 'תיתסרא הנאתי עלך אי עברת אדעתאי ומינסבת לה לקריבך' אזלת ועברת על דעתיה ואינסבא לקריבה אתא לקמיה דרב יוסף אמר' ליה אילו הוה ידעת דעברת על דעתך ומנסבא לה לקריבה מי אדרתה? אמר לא, ושריה. רב יוסף ומי שרי כי האי גוונא? והתניא מעשה באדם אחד שהדיר את אשתו מלעלות לרגל ועברה על דעתו ועלתה לרגל ובא לפני רבי יוסי אמר לו ואילו היית יודע שעוברת על דעתך ועולה לרגל בלום הדרתה? אמר לו-לא. והתירו רבי יוסי: מיתני' ר"א בן יעקב אומר אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו יאמר (ו) (ולא) כל נדר שאני עתיד לידור הוא בטל' ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר: גמ' וכיון דאמר 'כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל' לא שמע ליה ולא אתי בהדיה?

חסורי

יעקב דנדרי זרוזין הוו והא התם פיו ולבו שוין שכוונה שיאכל עמו חברו ואפי' הכי תמרינן דנדרי זרוזין הוו ורבי ממילא י"ל דלא דמי דלישו התם הענין מוכיח מתוכו שאינו אלא זרוז שאין בתחילת חברו אלא קפידת כל כך שכשביל זה ידילה מנכסיו בדוקא לבל בהאי עובדא דדביהו דלביי דלישה קפידא טפי לחביי כי מנסבא לה דביהו לקריבה ולאי לישה למימר דבדוקא הדילה ולאו לזרוז בעלמא ומש"ה פשיטא ן דלריך פתח ואין הנדר בטל מאליו מדרבה מתמהינן היכי שריין ליה בהאי פתחא: והיתר נדרים ביחיד מומחה לו בשלשה הדיוטות במקום. שאין מומחה ולדמרינן בהדיא בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף ע:) אמר רבי חייא בר אבין אמר רב עמרם שלשה מתירין את הבכור במקום שאין מומחה שלשה מתירין את הנדר במקום שאין חכם ותמרינן התם שלשה מתירין את הנדר במקום שאין חכם לתפוקי מדרבי יהודה דאמר יחיד נדרים בשלשה והוא שיהא אחד מהם חכם במקום שאין חכם חכם כגון מאן דאמר רב נחמן כגון אנא לגבי פירוש אחד מהם חכם דבעי ר' יהודה כלומר שיהא אחד מהשלשה חכם כגון מאן ליהוי אמר רב נחמן כגון אנא כלומר דבעי רבי יהודה שיהא אחד מהם גמיר וסביר ותמרינן ור' יהודה לומר לומר אחד מהן חכם מכלל דהני כל דהו אמר רבינא דמסברי להו וסברי כלומר חד מיניהו בעינן שיהא גמיר וסביר לבל תרי תש"ג דלא גמירי כיון דכי מסברי להו סברי ומשמע ולתי דחכם דסברי יחידי לר' יהודה דוקא בסמוך דתי בגמיר וסביר בלחוד כרב נחמן סגי ל"ב היכי בעי בתלתא שיהא חד מיניהו גמיר וסביר והא מאן דגמיר וסביר בלחודיה סברי נדרא ומה לו להצטרף עם הסמים ומאי קאמר אחד מהן חכם במקום שאין חכם דתי בגמיר וסביר סגי בכל מקום שהוא הרי יש בו חכם לחא ולתי ה"ק אחד מהן חכם דהיינו גמיר וסביר במקום שאין חכם דהיינו סמוך דכי תיתיב לסמוך לחודיה סברי נדרא וכיון דלר' יהודה בעי' סמוך ביחידי לרבנן נמי דמדרבי יהודה נשמע לרבנן דבהאי לא פליגי והכי נמי משמע לן בפרק ד' עגלה המלוכסה (נקמן שתב) דתמרינן מועדי ה' לריכין מומחה פרשת נדרים אין לריך מומחה אלא לפי' ב"ד הדיוטות והא פרשת נדרים דכתיב בה תמר רב חסדא ותיתימא ר' יוחנן ביחיד מומחה ומשמע דיחיד מומחה דהפרט נדרים דומיא דמומחין דמועדי ה' מה התם בעינן סמוך ה"נ בעינן סמוך זהו דעת הרמב"ן ז"ל לבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ' ו' מהל' שבועות (הל' ה) דתחכם מחיר לת הנדרים דלא בעינן סמוך משמע דמפרש הרב ז"ל דהא דתמרי' התם במקום שאין חכם לאו משום דמלתא דר' יהודה היא אלא דתרבנן נקי דתמרי שלשה מתירין את הנדר במקום שאין חכם דתלמא חכם לחודיה מחיר ומהדרינן כעין תמר מר במקום שאין חכם חכם כגון מאן כלומר כגון מאן מחיר ביחידי ואמר רב נחמן כגון אנא כלומר דגמיר וסביר דתלמא כל היכא דגמיר וסביר ליהו לחודיה סברי נדרא ותע"פ שאין סמוך וכבר כתבתי זה בפ"ק (דף ת: ד"ה ומשמע) ועוד לכתוב זה בפרק ערבה בש"ד ושלשה הדיוטות דסרו נדרא כד מסברי להו וסברי סגי דקאי ל"ל כרבנן דלא בעו שיהא אחד מהן חכם ומיהו בעינן דכי מסברי להו לסברו דג' לרבנן כשנים לרבי יהודה ומהכא דהא דתמרינן שלשה מתירין את הנדר במקום שאין חכם דמשמע הא במקום שיש חכם אין מתירין משום כבודו של חכם הוא דליתמר ולכתחלה הוא דלא לבל בדיעבד תשתרי ליה נדרא: פסקא אף הרואה להדיר את חבירו. שאומר לו שכשיו את חבירו אם תיגו לוכל עמו יאמר כל נדר שאני עתיד לידור מפרש בגמרא: גמ' כיון דאמר כל נדר וכו' לא שמע ליה ולא אתי בהדיה ולא אתי בהדיה. לפי שכבר יודע המזומן שאין נדר חל עליו שכבר בטלו המזמן וכדין הוא דהוה מצי למימר מדיר בתחלתי כדי שלא יצטרך המודר לשלח ליה מתיתין שפיר. דכיון דקתני אף הרואה משמע דהא נמי משום נדרי זרוזין מיתר ולולו משום תגלי שהתגה וש"ב מלי אף ועוד דלתי בכי היא גוונא עסקינן היכי תני וכלבד שיהא זכור בשעת שהרי בשעת הנדר הוא מתנה:

[כל זה ליתא בכה"ג בסנהדרין ס"ם סי' ל] אין כאן מקומו וע"ל נקמן קודם ביון דתנן הכותב לבנו ל"ג וכן מלטערי רבנן וכו'.

[שי' תוס' כ"ב עה. ד"ה ושבטיו]

נקמן סה.

ברכות נו. קדושין מה:

פי' הרא"ש

קלגל. מכבש בגדים ו מ ק ב ן כדאמרי' בהגוזל במלא [ב"ק קיט:] קלגל שמיט וקלגל שקיל ליט: לוי פותחין בעולל. דמשמע שאינו מלוי לגמי מקיש מדמתיש שיאכל דבר זה לא טויא מכשם לעקור הבעל מפיקרנו: שכיחי אפיקורי דמצערי רבנן. מלמדים כי אלו מועדין ומי אלו. הלויין לאסוף פתח מנוף הנדר ולא לאחוה מאחוה לאחר ובעלמא לנגל. שהיו מתקבלים ב ע ו ם הלבשה ואף הכעים היו טובעת מלוה לבוא אחריו ולכלומות בכוונתו אל תורה: לא שמע ליה ולא אתי בהדיה. כיון שיודע שבעל נדרו:

חסורי מיחסרא והכי קתני הרוצה שיאכל אצלו חבירו ומסרב בו ומדירו, נדרי זרוזין הוא, והרוצה שלא יתקיימו נדריו יעמוד בראש השנה "ויאמר" כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר אי זכור עקריה לתנאיה וקיים ליה לגברי? אמר אביי תני ובלבד שלא יהא זכור בשעת הנדר רבא אמר לעולם כדאמרינן מעיקרא הכא במאי עסקינן כגון שהתנה בראש השנה ולא ידע במה התנה והשתא קא נדר אי זכור בשעת הנדר ואמר "על דעת הראשונה אני נודר" נדריה ליתי ביה ממשא לא אמר "על דעת הראשונה אני נודר" עקריה לתנאיה וקיים לנדריה רב הונא בר חיננא סבר למימרשה בפומקא אמר ליה רבא תנא קא מסתים לה סתומי כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים ואת דרשת ליה בפירקא? אביעיא להו פליגי הלכתא כותיה או לא? ת"ש דתנן האומר לחבירו קונם יעקב או לא, ואת"ל פליגי,

הדרן עלך חמשה מיני נדרים

חמשה מיני נדרים הללו כו'. נדרי זרוזין הן ואפי' לית ביה לאוכל עמו לא חייל נדרא שלא נהוזרוי ולהייט דקתני לקמ': והרוצה שלא יתקיימו נדריו וכו'. כלומר הקפה תני דינא לחכירותא דהכולה שלא יתקיימו נדריו יעמוד בראש השנה ויאמר וכו': אי זכור בשעת הנדר עקריה לתנאיה וקיימיה לנדריה.

שמא לא כן למה הוא טורח עכשיו ולא יהא לו למפרע? לעיל לא שמעינן ליה ולא תני בהדיה דלמא לית ליה תנאו בטל שכשהוא טורח על דעת לתקנו הוא שוקה דהכא הייט טעמא לפי שאומר התנאי בשעת הנדר וכיון שהוא אומר בפי' שעל דעת תנאו הוא טורח ח"ל לומר דעקריה לתנאיה אבל כאן שהתנאי והנדר חיון בחיין כתחם (לא) שייך למימר עקריה ועוד דבסלמא לעיל ליכא למימר שאמ"פ שהוא יודע שאין בנדרו ממש הוא טורח לזרז לתם תביעה אבל כאן שהם נדרי עלמו לי לתו דעקריה לתנאיה למה הוא נדר וזה ברור ושלא כדברי הרשב"ץ ז"ל שכתב דהא דתנן' עקריה לתנאיה וקיימיה לנדרי' דוקא כעם האדון ומ"ה מסתם בעלמא הוא דחייקין ליה שמא בעלו לתנאו והזקיקו לומר כן משום דקטיר ליה ההוא דתנן' לעיל בסמוך לו שמע ליה וכו' ואין טורח לכך וכמו שכתבנו. ומתרלינן למר לתני הני ובלבד שלא יהא זכור בשעת הנדר ומ"ש בטל שכבר התנה שאם יזכור ויזור שלא יהא נדרו כלום: רבא אמר כגון שהתנה כרתם התנה ולא ידע ממה התנה. רצה לו לתי לתפלוגי עלה דתני דמודה הוא דלא מהני זוכר כגון שהתנה כרתם שלא נדרו כלום אלא דלתני עלה דתני דמודה הוא דלא מהני זוכר כגון שהתנה כרתם התנה ולא ידע ממה התנה. רצה לו לתי לתפלוגי

*קונם שאיני נהנה לך אם אי אתה נוטל לבנך כור של חיטין ושתי חביות של יין הרי זה יכול להתיר את נדרו שלא על פי חכם שיכול לומר לן כלום אמרת אלא בשביל בבודי הוא בבודי טעמא דאמר זה הוא כבודי הא לאו הכי נדר הוא מני רבי אליעזר בן יעקב נדרי זירוזין הוי אלא רבי שמע מינה פליגי רבנן עליה לעולם רבי אליעזר בן יעקב היא ומודה רבי אליעזר בן יעקב בהאי דנדרא הוי דאמר ליה לא כלבא אנא דמיתהנינא מינך ולא מיתהנית מינאי ת"ש האומר לחבירו קונם שאתה נהנית לי אם אי אתה נותן לבני כור של חיטין ושתי חביות של יין ר' מאיר אומר עד שיתן וחכ"א אף זה יכול להתיר את נדרו שלא על פי חכם שיכול לומר הריני באילו התקבלתי טעמא דאמר הריני כאילו התקבלתי הא לאו הכי נדר הוא מני ר' אליעזר בן יעקב נדרי זירוזין הוי אלא לאו רבנן ופליגי לא לעולם רבי אליעזר בן יעקב ומודה רבי אליעזר בהאי דנדרא הוי משום דאמר ליה לאו מלכא אנא דמהנינא לך ואת לא מהנית לי אמר ליה מר קשישא *בריה דרב חסדא לרב אשי ת"ש נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או חלה בנו או שעיכבו נהר הא לאו הכי נדר הוא מני רבי אליעזר בן יעקב דאמר נדרי זירוזין הוי אלא לעולם רבנן ופליגי ר"א בן יעקב ומי סברת האדריה מזמנא לזמנא, לא, דזמינא אדריה למזמנא דאמר ליה מזומנת לי למעבד עבודתיך? א"ל אין, נדר זה עליך, נדר, וחלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין ת"ש שיתר על כן אמר ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך אם אי אתה מתארח אצלי ותאכל עמי פת חמה ותשתה עמי כוס חמין והלה הקפיד בנגדו אף אלו נדרי זירוזין לא הודו לו חכמים מאי לא הודו לו חכמים לאו דאפילו

*סי' זה יכול. המודר להתיר נדרו בעצמו אלא ע"פ חכם אי יכול לומר לו המודר כלום תמרק ליתן לבני כך וכך אלא בשביל כבודו: זהו כבודי. יותר אלא לתלמוד "מני מ' רבי אליעזר בן יעקב. תע"ב דלא תמר "זהו כבודי" בטל דנדרי זירוזין הוא: אלא לאו הכי רבנן סי"מ דפליגי: לעולם רבי אליעזר בן יעקב היא ומודה רבי אליעזר בן יעקב בהאי דנדרא הוי. דאמר ליה "לא כלבא אנא דמיתהנינא מינך ולא מיתהנית מינאי" ת"ש האומר לחבירו קונם שאתה נהנית לי אם אי אתה נותן לבני כור של חיטין ושתי חביות של יין ר' מאיר אומר עד שיתן וחכ"א אף זה יכול להתיר את נדרו שלא על פי חכם שיכול לומר הריני באילו התקבלתי טעמא דאמר הריני כאילו התקבלתי הא לאו הכי נדר הוא מני ר' אליעזר בן יעקב נדרי זירוזין הוי אלא לאו רבנן ופליגי לא לעולם רבי אליעזר בן יעקב ומודה רבי אליעזר בהאי דנדרא הוי משום דאמר ליה לאו מלכא אנא דמהנינא לך ואת לא מהנית לי אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי ת"ש נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או חלה בנו או שעיכבו נהר הא לאו הכי נדר הוא מני רבי אליעזר בן יעקב דאמר נדרי זירוזין הוי אלא לעולם רבנן ופליגי ר"א בן יעקב ומי סברת האדריה מזמנא לזמנא, לא, דזמינא אדריה למזמנא דאמר ליה מזומנת לי למעבד עבודתיך? א"ל אין, נדר זה עליך, נדר, וחלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין ת"ש שיתר על כן אמר ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך אם אי אתה מתארח אצלי ותאכל עמי פת חמה ותשתה עמי כוס חמין והלה הקפיד בנגדו אף אלו נדרי זירוזין לא הודו לו חכמים מאי לא הודו לו חכמים לאו דאפילו

לקמן ס:: ג"ז עם ניסיון עד: [פי' רש"י כתובות פט: ותוס' ב"ב ג: ד"ה מר] [תוספתא פ"ב ע"ס]

לפי שאין אדם מקפיד על כבודו. קונם מה שאני נהנה לך. קונם מה שאני נהנה מצלך: כלום תמרת אלא מפני כבודי. שתתכבד על ידך בפני הבריות שירלו שאני תשוב בטיעיך שאתה רוצה ליתן לי מתנה זהו כבודי שתתכבד יותר כשירלו שאתה רוצה ליתן ואני חוני רוצה לקבל: ומתרגין בירושלמי דרבי מתיר דפליג בתירך כרייתא דמייתין בסמוך פליג נמי בהא ומפרש התם במתי פליגי דגרסינן ת"ר זמינתיה בסתם תנוקיס מה תלן קיימין אם כשזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודי כלומר שכשזה אומר כלום תמרת אלא מפני כבודי מדיר תוכל עליו ואומר לו לא כי אלא לכבודי נתכוונתי כדי שתתכבד שתקבל מתנה ממני דברי הכל אסור אם כשזה אומר מפני (ל) כבודך וזה אומר מפני כבודי דב"ש אין פליגי דברי כיון קיימים בסתם ת"ר אומר אסתם כמי שזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודך: לא ר"ש בן יעקב היא. לקמן אמרינן ר"ש בן יעקב היא: משום דת"ל לתלה כלבא תלת וכו'. והכא הוא דשייך למימר הכי מפני שהמזמן מוסר על עצמו ככסו המזמן ומש"ה תיכא למימר דדוקא קאמר אחיו רוצה ליהנות ממנו אלא ת"ש יקבל נדרי זירוזין הוי אלא לאו הכי נדר הוא מני ר"ש אליעזר בן יעקב נדרי זירוזין הוי אלא לעולם רבי אליעזר בן יעקב ומודה רבי אליעזר בהאי דנדרא הוי משום דאמר ליה לאו מלכא אנא דמהנינא לך ואת לא מהנית לי אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי ת"ש נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או חלה בנו או שעיכבו נהר הא לאו הכי נדר הוא מני רבי אליעזר בן יעקב דאמר נדרי זירוזין הוי אלא לעולם רבנן ופליגי ר"א בן יעקב ומי סברת האדריה מזמנא לזמנא, לא, דזמינא אדריה למזמנא דאמר ליה מזומנת לי למעבד עבודתיך? א"ל אין, נדר זה עליך, נדר, וחלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין ת"ש שיתר על כן אמר ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך אם אי אתה מתארח אצלי ותאכל עמי פת חמה ותשתה עמי כוס חמין והלה הקפיד בנגדו אף אלו נדרי זירוזין לא הודו לו חכמים מאי לא הודו לו חכמים לאו דאפילו

תוספות

מי סברת דמדריה מזמנת לזמינת לה זמינת מדריה למזמנת לה אמר ליה מזמנת לי אמר ליה לא. פירוש כן אני רוצה לזמן אותך ות"ע זמינת למזמנת דוד עליך שמתה מזמן לי ומדר פירוש נדר מזמנת ואמר קונם פירוש עלי אם אין אני מזמן אותך ולא הוו נדרי זירוזין מצוה דדוקא היכא שהמזמן מסכב ומזמן מפניה כו ומזלו לאכול מצלו סתם שייך נדרי זירוזין אבל כאן אין נכיר לזכר המזמן לאכול מדרכה המזמן מנקש מן המזמן שידוד על כן ניזמינתו: יתר על כן ניזמינתו ב"ש אכל עמו פת חמה. ות"ח מני יחיד על כן ת"ל דכיי קאמר אע"ג דשייך לומר לה כלבא תלת וא"ת כלבא תלת מי יכיל לאכול

ת"ש דתניא רב הונא הלכה כר"ח בן יעקב. כלומר °דסוה"ד דרב הונא הלכה כר"ח בן יעקב דתני מתני' מדרב הונא דפליגי רבנן דלמתא לתנחייתא הוא דפסיק הלכתא כוותיה כך פירשו רבותי וכראיה בעיני שמין לזרך לגלך מעיקרא כי היכי דפליגי רבנן עליה לי נלא למיקם מקמטא דמילתא הוא דבעינן דתי פליגי עליה תפסר דלא ק"ל כוותיה דיחיד וכיצים הלכה כרבים וכדמסקי' בבעיין אם תמלא לומר פליגי הלכתא כוותיה לו ליח הלכתא כוותיה תבל הסמא דמקבע רב הונא הילכתא כוותיה

כ א מיי' פ"ג מהלכות שבועות הל"ה סמג לאוין רמח טוש"ע י"ד סי' רלב סעיף ד:

כא ב טוש"ע י"ד סימן רלב סעיף ג:

תמני לומר דתבריית קמי שכלו אם במתני' מודו ליה רבנן לא נפקא לן מינה מידי עוד נראה לי דסיון דתמר רב הונא סתמא הלכה כר' אליעזר מסתם דתמתני' קתי שהמסנה היתה שגורה בפי הכל ולא הבריית': ולענין הלכה כיון דתפסיקא הלכתא כרבי אליעזר בן יעקב לפי תומו פירוש רחמון שפירשנו למעלה דהתי יומר מכן בא לומר דתט"ג דתיכא למימר לתו הלכה תמא תמר ר' אליעזר בן יעקב מדרי זרוזין הוי נקטינן הכי והדרינן ממתי דתמרי' לעיל בסוגיין דמודה ר"ח דכל היכא דתיכא למימר לתו הלכה תמא כדבר גמור הוי דלמסקנא ליתא וכדכתבינן מסמס דמכידי תיכי כדי נתמא ונלמד תם דברי הן כמוהן אומא ניאנא מנגיל לסיום ומין מלנו נתסור ותמן ולא כדפריסים ל"ג: בעולי מלניס. נפי שגרתה סם כי יומר ממה שגיגיל: נחש סמוף. נפי שגרתו סמוף יומר מסמר נתשים ותווק כשרתה כדפריסים תגל סם לת רתה שום סרש ונפי שום נתם ודתי לת תי מדר הבתי ותסור משום *) דמכידי תיכי למימתו הכי כיון שגת רתה כלל: אלא תמר רבת דתמר יפסרו כל פירום שבועות פילגו בשבועום פילגו התופפות כתוכן:

*) תולי ל"ל דלת עבידי

תוספות

מאי הוי עלה. וה"מ ובת דפניעת דכר דפליגי רבנן עליה לפרש דלא נקטה לפרש כלכה כרבי אליעזר בי' מי לת: **נדרי הבאי סם לת לחיתי.** פירום שתמר קוסם פירום המולם עלי סם לת לחיתי וכו' מוסיפין ממפסם דמכידי תיכי כדי נתמת ונלמד תם דברי הן כמוהן אומא ניאנא מנגיל לסיום ומין מלנו נתסור ותמן ולא כדפריסים ל"ג: בעולי מלניס. נפי שגרתה סם כי יומר ממה שגיגיל: נחש סמוף. נפי שגרתו סמוף יומר מסמר נתשים ותווק כשרתה כדפריסים תגל סם לת רתה שום סרש ונפי שום נתם ודתי לת תי מדר הבתי ותסור משום *) דמכידי תיכי למימתו הכי כיון שגת רתה כלל: אלא תמר רבת דתמר יפסרו כל פירום שבועות פילגו בשבועום פילגו התופפות כתוכן:

*) תולי ל"ל דלת עבידי

1 דאפילו בקמייתא ושמע מינה פליגי רבנן עליה שמע מינה; מאי הוי עלה? ת"ש דאמר רב הונא הלכה כרבי אליעזר בן יעקב וכן אמר רב אדא בר אהבה הלכה כרבי אליעזר בן יעקב: **מתני'** "נדרי הבאי אמר "קונם אם לא ראיתי בדרך הזה בעולי מצרים אם לא ראיתי נחש בקורת בית הבד": **גמ'** תנא* נדרי הבאי מוחרין שבועות הבאי אסורין היכי דמי 'שבועות הבאי' אילימא דאמר 'שבועה אם לא ראיתי בדרך הזה' מידעם קאמר? אמר אביי דאמר "שבועה שראיתי", אמר ליה רבא אם כן למה לי למימר ועוד דומיא דנדר קתני אלא אמר רבא באומר "יאסרו פירות העולם עלי בשבועה אם לא ראיתי בדרך הזה בעולי מצרים", א"ל רבינא לרב אשי ודלמא האי גברא קינא דשומשמני חזא ואסיק להון שמא 'עולי מצרים' ושפיר משתבע? א"ל

היך דלית. **בקמייתא** פי' בקמייתא. הכי דלעיל, ס"מ: **ושמע מינה פליגי רבנן עליה שמע מינה** פי' פוי מלס. מי הוי הלכתא כוותיה דר' אליעזר דהוי מדרי זרוזין ומוסר: **מאי הוי עלה** פי' מאי ליס רבא. ת"ל מתניתא דתמר שבועה שראיתי בדרך הזה: **נמס לי למימר** פי' דתסור דהייט שבועה גמורה ודלי כיון דתמר שבועה תחלתי: **ועוד דומיא דנדר קתני** פי' שבועות (ג) (נדרי) הבאי תסורין דמשמע דקתמר בלשון הבאי כדר ושבועה: **אלא אמר רבא** פי' אלא תמר ר' אליעזר בן יעקב מדרי זרוזין הוי ומוסר לפי תומו שפירשנו למעלה דהתי יומר מכן בא לומר דתט"ג דתיכא למימר לתו הלכה תמא תמר ר' אליעזר בן יעקב מדרי זרוזין הוי נקטינן הכי והדרינן ממתי דתמרי' לעיל בסוגיין דמודה ר"ח דכל היכא דתיכא למימר לתו הלכה תמא כדבר גמור הוי דלמסקנא ליתא וכדכתבינן מסמס דמכידי תיכי כדי נתמת ונלמד תם דברי הן כמוהן אומא ניאנא מנגיל לסיום ומין מלנו נתסור ותמן ולא כדפריסים ל"ג: בעולי מלניס. נפי שגרתה סם כי יומר ממה שגיגיל: נחש סמוף. נפי שגרתו סמוף יומר מסמר נתשים ותווק כשרתה כדפריסים תגל סם לת רתה שום סרש ונפי שום נתם ודתי לת תי מדר הבתי ותסור משום *) דמכידי תיכי למימתו הכי כיון שגת רתה כלל: אלא תמר רבת דתמר יפסרו כל פירום שבועות פילגו בשבועום פילגו התופפות כתוכן:

*) תולי ל"ל דלת עבידי

שבועות הבאי אסורין. פי' שבועות הבאי אסורין דמשמע דקתמר בלשון הבאי ושבועה: **אלא אמר רבא.** פי' אלא תמר ר' אליעזר בן יעקב מדרי זרוזין הוי ומוסר לפי תומו שפירשנו למעלה דהתי יומר מכן בא לומר דתט"ג דתיכא למימר לתו הלכה תמא תמר ר' אליעזר בן יעקב מדרי זרוזין הוי נקטינן הכי והדרינן ממתי דתמרי' לעיל בסוגיין דמודה ר"ח דכל היכא דתיכא למימר לתו הלכה תמא כדבר גמור הוי דלמסקנא ליתא וכדכתבינן מסמס דמכידי תיכי כדי נתמת ונלמד תם דברי הן כמוהן אומא ניאנא מנגיל לסיום ומין מלנו נתסור ותמן ולא כדפריסים ל"ג: בעולי מלניס. נפי שגרתה סם כי יומר ממה שגיגיל: נחש סמוף. נפי שגרתו סמוף יומר מסמר נתשים ותווק כשרתה כדפריסים תגל סם לת רתה שום סרש ונפי שום נתם ודתי לת תי מדר הבתי ותסור משום *) דמכידי תיכי למימתו הכי כיון שגת רתה כלל: אלא תמר רבת דתמר יפסרו כל פירום שבועות פילגו בשבועום פילגו התופפות כתוכן:

*) תולי ל"ל דלת עבידי

דנדר קתני. פי' דתסור דהייט שבועה גמורה ודלי כיון דתמר שבועה תחלתי: **ועוד דומיא דנדר קתני.** פי' דתסור דהייט שבועה גמורה ודלי כיון דתמר שבועה תחלתי: **אלא אמר רבא.** פי' אלא תמר ר' אליעזר בן יעקב מדרי זרוזין הוי ומוסר לפי תומו שפירשנו למעלה דהתי יומר מכן בא לומר דתט"ג דתיכא למימר לתו הלכה תמא תמר ר' אליעזר בן יעקב מדרי זרוזין הוי נקטינן הכי והדרינן ממתי דתמרי' לעיל בסוגיין דמודה ר"ח דכל היכא דתיכא למימר לתו הלכה תמא כדבר גמור הוי דלמסקנא ליתא וכדכתבינן מסמס דמכידי תיכי כדי נתמת ונלמד תם דברי הן כמוהן אומא ניאנא מנגיל לסיום ומין מלנו נתסור ותמן ולא כדפריסים ל"ג: בעולי מלניס. נפי שגרתה סם כי יומר ממה שגיגיל: נחש סמוף. נפי שגרתו סמוף יומר מסמר נתשים ותווק כשרתה כדפריסים תגל סם לת רתה שום סרש ונפי שום נתם ודתי לת תי מדר הבתי ותסור משום *) דמכידי תיכי למימתו הכי כיון שגת רתה כלל: אלא תמר רבת דתמר יפסרו כל פירום שבועות פילגו בשבועום פילגו התופפות כתוכן:

*) תולי ל"ל דלת עבידי

ס"ת כשם שנדרי הבאי מוחרים כן שבועות הבאי מוחרות וכן נ"ל כרמב"ם [וכן נמוסבתא פ"ב]

[עי' תום' שבועות כה. ד"ה ומשום כך סה"ם מסת"כ וכו' וע"ע שם כט. ד"ה נתמר]

פי' הרא"ש

מתני' נדרי הבאי. כמו בב' מקומות דבבו מבמיס נשון שבועה פ"ב, ניל שבשם (תו לין דף כ:) כלומר נזהמת ומפת יתר וכן זה סוסיף על שבועה שבאה בשתם שבועה דבבר נפלא ונדול ומוסיף לומר יוסר מתמה שבאה ושוה בשבועו יוסיף שלא תומר הלכך תם"ם שבועה קוסם ככר זה שלא תם לא ליחיי פם שבועי מלניס ושבתם שבאה לא היה כך כמו שהוא בקוסם שבועה שבאה בים הבד לא תנהנו: **גמ'** כך שבועות הבאי מוסרות. לומר שהפירות מוחרין משום ההוא מעמא דפריסנא בתמני' מיהו במידי דלא שייך ביה נוזמת כגון נמל הפורת בתויר וכתב בקוסם בים הבד כי תלי תיסור פירות עלייהו לקי משום שבועת שוא דליהוי לת לתסור פירות בתכוין מההוא מעמא דכתיבנא תלא ודלי יפתה שבועה לשוא לומר שבאה דבר זה וסייט מתני' דשבועות בתכן התם דכי הא נוזמת עוקה משום שבועת שוא מה שחין כן בנדרים דבבדי שוא ליכא למלקות: ומקשי' היכי דמי שבועות הבאי לי נימא דתמר תם לת לחיתי בדרך הזה כשולי מלניס מידעם קאמר הרי יפתה שבועה לשקר. לשוחר שחין לנכון זה שום מבמשות ולשקר לתו דוקא תלא לשוחר לגלך דבר כלכתיב קרא לך לשקר בתרתי: **דאמר שבועה שראיתי.** ובראה בעיני לסבירא ליה לתביי פשוט לוקימתיה דכי קתני כך שבועות הבאי מוסרות לתו לתולתו נוזמת דתמני' קאי דבמידי דלא שייך ביה נוזמת דשבועת שוא היוא ולימא למימר מ"מ בפירות מוסרות להה תביי לת בתתנה בתיסור פירות תשבועת שוא דליתוי לך שבועות הבאי של נוזמת מוסרות דלא תיסור פירות בתכוין משום דשבועות הבאי של נוזמת מוסרות דלא תיסור פירות בתכוין משום דשבועת שוא דליתוי לגלך שבועה לשוא דבגזם בנדרים: ומקשי' היכי דמי שבועות הבאי לי נזזם בה תיגים ובדוקא קא משתבע ולקי משום ש

מסורת השס"

מדפסת דיון מיסבב . כדרך שכבני חדס כסבירן ואין דרך בני אדם לקרות לגמלים עולי מלריס : **לאפוקי מאי** . תמרי ליה הכי לשלח על דעתך אע מסבירין לוקך": **לאו לאפוקי** . דיוכ ליה לבטל **מצו** לאסקוכדי **פיספסים** שמשחקים בהן וקרלי לוחן זוזי וכך רולה לפסוק עלמו מן תורה אור

א"ל "כי משתבע, אדעתא דידן משתבע ואנן לא מסקינן נפשין אשומשמני אדעתא דנפשיה לא עביד איניש דמשתבע. והתניא *כשהן משביעין אותו *אומרים לו הוי יודע שלא על תנאי שבלבך אנו משביעין אותך אלא על *דעתינו ועל דעת בית דין לאפוקי מאי, לאו לאפוקי דאסיק להו לאיסקונדרי ואסיק להון שמא זוזי, ומדקאמר "על דעתינו" מכלל דעביד איניש דמשתבע אדעתא דנפשיה: **לא**, לאפוקי *מקניא דרבא דההוא גברא דהוה מסיק בחבריה זוזי, אתא לקמיה דרבא, א"ל ללוה "זיל פרע לי", א"ל פרעתיך א"ל רבא א"כ זיל אישתבע ליה דפרעתיה, אזל ואיתי קניא ויהיב זוזי בגויה והוה מסתמיך ואזיל ואתי עליה לבי דינא, אמר ליה למלוה נקוט האי קניא בידך, נסב ס"ת ואישתבע דפרעיה כל מה דהוה ליה בידיה ההוא מלוה רגו וחברה להההוא קניא ואישתפך הנהו זוזי לארעא ואישתכח דקושטא אישתבע, **ואבל** לא עביד דמישתבע אדעתא דנפשיה והתניא זכין מצינו במשה רבינו כשהשביע את ישראל בערבות מואב אמר להם הוו יודעים שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעתי ועל דעת המקום שנאמר °ולא אתכם לבדכם וגו' מאי אמר להו משה לישראל לאו הכי קאמר להו: דלמא (ג) (עבידתא) מילי ואמריתו על דעתינו" משום הכי אמר להו על דעתי, לאפוקי מאי? לאו לאפוקי דאסיק שמא לעבודת כוכבים אלוה, מכלל דעביד איניש דמשתבע אדעתא דנפשיה לא עבודת כוכבים איקרי אלוה דכתיב °ובכל אלהי מצרים וגו', **ולשבע** יתהון דמקיימיתון כל מצות? משמע מצות **ולשבע** יתהון דמקיימיתון כל מצות? משמע מצות ציצית *דאמר מר "שקולה מצות ציצית כנגד כל מצות שבתורה **ולשבע** יתהון דמקיימיתון תורה? משמע תורה **ולשבע** יתהון דמקיימיתון תורות? משמע תורת מנחה, תורת חטאת, תורת אשם **ולשבע** יתהון דמקיימיתון [תורות] ומצות? [תורה] משמע "תורת המנחה" מצות משמע מצות המלך **ולשבע** יתהון דמקיימיתון תורה כולה? תורה כולה משמע עבודת כוכבים דתניא *חמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה באילו מודה בתורה כולה **ולשבע** יתהון דמקיימיתון עבודת כוכבים ותורה כולה, אי נמי שש מאות ושלש עשרה מצות? (ג) אלא משה רבינו מילתא דלא טריחא נקט: אם לא ראיתי נחש בקורת בית הבד: *ולא והא הויא דהוה בשני שבוך מלבא רמי ליה תליסר *אורוותא דחיבנא ובלע יתהון? אמר "שמואל (ג) בטרוף, כולהו נחשי מיטרף/ טרפי? אנבו "טרוף קאמרינן, ולתני טרוף? מילתא אגב אורחיה קמ"ל דקורת בית הבד גבו טרוף, למאי נפקא מינה: למקח וממכר לומר לך המוכר קורת בית הבד לחבירו אי גבו טרוף אין ואי לא, לא:

מתני'

אדעתא דידן משתבע . ואנן לא מסקינן נפשין אשומשמני אדעתא דנפשיה לא עביד איניש דמשתבע . ואומר שומשמני : **לא** — שומשמני ולימסקונדרי ללו מלוה היה ובהכי לא מיפטר לינים נפשיה ומשום הכי טובעת לו היו תומרים לו "הוי יודע כי": **לאפוקי מקניא דרבא** . דזוזי ממש יהב ובעי למיפטר בהכי ובאחר מילי לא עביד לינים דמשבע אדעתא דנפשיה: **ופא מניא וכן מינו כו' שנאמר ולא אתכם לבדכם** . הכי פירושו ליני מסביע אתכם על דעתכם לבדכם : **לאפוקי מאי** . קאמר להו הכי ללו לאפוקי דלי אסיקו לה שמא לעבודת כוכבים ללוה ופלחו לה וכבו למיפטר נפשייהו לאחרי דפלחי ללוה: **לא** . ללו לאפוקי מקום הלי קאמר הכי דאיכא לא מלו ללאפוקי לעבודת כוכבים שמא ללוה ולמיפטר נפשייהו (ד) (והא) עבודת כוכבים איקרי ללוה (שנאמר) : אם כן אחמי מסבע יהיהון הכי "על דעת המקום ועל דעתי", ליסבע יהיהון דמקיימיתו תורה : **סוף מסמע תורה אחת** . שבאתה בלבד : **מסמע מלות אחת** . שבפרשה שוה אחיה עליך מלך (דברים יז) אינ אם מלות : **ולישבע להו הכי דמקיימיתו עבודת כוכבים ותורה כולה מי נמי דמקיימיתו תרי"ג מלות** . ולת מני למיכעי מידי : **דלמא מסה רבינו מילתא דלמו עריפה נקט** . כאחמר על דעת המקום ועל דעתי אסה כלל הכל : **תורותא** . לילמבלאות מלאות הבן : **וכלע יהפון** . לאמת דהוה גדול מקרת בית הבד : **בערוף קמבר** . נחם מעמר לת מסחכת כקרת בית הבד : **ופא כולהו מיערף עריפי** . הוו מעמרין : **כנבו ערוף קמבריך** . ולת הוי גדולי כי האי גוונא : **ולישבע** . "אם לת לליקני נחם גבו ערוף", לקרות בית הבד(ה) : **מילתא אגב אורחיה קמ"ל** . לכי אמר (ו) בית הבד, לגבו ערוף קאמר, דומיא דקרת בית הבד דהוי ערוף מדקים הדקים : **נפקא מינה** . למוכר קרת בית הבד לחבירו : **אי גבו ערוף אין** . ולאו הוי קרת בית הבד :

מתני'

עבודת כוכבים שכל הכופר בה באילו מודה בתורה כולה . דמקיימיתון עבודת כוכבים ותורה כולה, אי נמי שש מאות ושלש עשרה מצות? (ג) אלא משה רבינו מילתא דלא טריחא נקט: אם לא ראיתי נחש בקורת בית הבד: *ולא והא הויא דהוה בשני שבוך מלבא רמי ליה תליסר *אורוותא דחיבנא ובלע יתהון? אמר "שמואל (ג) בטרוף, כולהו נחשי מיטרף/ טרפי? אנבו "טרוף קאמרינן, ולתני טרוף? מילתא אגב אורחיה קמ"ל דקורת בית הבד גבו טרוף, למאי נפקא מינה: למקח וממכר לומר לך המוכר קורת בית הבד לחבירו אי גבו טרוף אין ואי לא, לא:

מתני'

תוספות

בטרוף . פי' שכוח מטומר שהיו כמו קורות בית הבד ול"ע למה ענין מטומר לקורות בית הבד לכ"ע נפקא במטוף פלם"ל בלא"י ופיוך טולטו נמי מבוחין פירות בגבן ולכך ניחא גבי קורות בית הבד :

פי' הרא"ש

מתוכה פבודת טוכבים אבל הטפר בה כו' . לכאיר במבודת טוכבים וכי מבנו ולא מבנו אח כל במלבם : **מילתא דלא מכיחא** . פל במה במקום ובפל במבנו : **מתני' דקרת בית הבד** . כמו מורה: **בטרוף** . כתב ומיבו שכך מיפכף מכחי . כולהו במבוים מכוסים ניכר בבמבם חיכם מבוים : **אי גבו ערוף אין** . ולאו הוי קרת בית הבד :

הגהות הב"ח

(ה) גם' דלמת מבריחון מילי ותמריתון פל דמים : (ב) שם דכתיב וכבל מלכי מלרים וגו' ובבבע יחבון דמקיימיתון תורה משמע מוכח לחת לריך שבת ערוף ובירושלמי בבלה ובו' תורת הבם ובבבע בפיבת ערוף מדובע דלמרינן הכם אין מדובע בבריות ופריך הם כן למה ליה למתני בקורת בית הבד ומבי ליה לוכחת דמבת מהפיס לבת מילתא דבה לתניבת נמל הפורח בחויר וליבי מבבר :

מתני'

מסורת מס: [שבועות כט.]

שבועות כט. לט.

[ני' דעת המקום כך גיטין שבועות לט.]

[עי' תוס' שבועות כט: ד"ה מקום קניא]

[שבועות כט. כל הסוגיא ע"ש כמה וכמה פיטוייס]

[שבועות כט. ע"ש עיין לעמוד הקודם]

קדושין מ. תולין ה. **שבועות** כט.

נערכו ערך מדר כ' נ"ב אדרייתא אי' טורות וכתב כמעמס סניה המכר כילמדינו ע"ם ופי' בפרש"י **שבועות** כט:]

שבועות כט. ל"ל ולא אתכם לבדכם ולישבע להו הכי דמקיימיתו תורה כולה ומי נמי דמקיימיתו עבודת כוכבים ותורה כולה מי נמי דמקיימיתו תרי"ג מלות . ולת מני למיכעי מידי : **דלמא מסה רבינו מילתא דלמו עריפה נקט** . כאחמר על דעת המקום ועל דעתי אסה כלל הכל : **תורותא** . לילמבלאות מלאות הבן : **וכלע יהפון** . לאמת דהוה גדול מקרת בית הבד : **בערוף קמבר** . נחם מעמר לת מסחכת כקרת בית הבד : **ופא כולהו מיערף עריפי** . הוו מעמרין : **כנבו ערוף קמבריך** . ולת הוי גדולי כי האי גוונא : **ולישבע** . "אם לת לליקני נחם גבו ערוף", לקרות בית הבד(ה) : **מילתא אגב אורחיה קמ"ל** . לכי אמר (ו) בית הבד, לגבו ערוף קאמר, דומיא דקרת בית הבד דהוי ערוף מדקים הדקים : **נפקא מינה** . למוכר קרת בית הבד לחבירו : **אי גבו ערוף אין** . ולאו הוי קרת בית הבד :

מסורת מס: [שבועות כט.]

שבועות כב. א מיי' פ"ל מהל' שבועות הלכה יח סמע עטין קכג טוש"ע מ"מ סי' סז סעי' כ :

כב. ב מיי' פ"ג מהלכות נימת כ"י יב טוש"ע יומן כד :

כד. ג מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ד סמע לעיין ע :

כה. ד מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ה מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ו מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ז מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ח מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ט מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. י מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. כ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ל מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. מ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. נ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ס מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ע מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. פ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. צ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ק מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ר מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ש מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ת מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. א מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ב מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ג מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ד מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ה מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ו מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ז מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ח מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ט מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. י מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. כ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ל מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. מ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. נ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ס מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ע מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. פ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. צ מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ק מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ר מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ש מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

כה. ת מיי' פ"ב מהלכות פבודת כוכבים הל' ה סמע לעיין ע :

גליון השי"ס בהר"ן ד"ה מלת. ד נמר שוע לת מבכתן . מי' בב"ן לעיל דף יד ע"ב ד"ה ומלת דתמר : שם ד"ה רמו מליבר תורותת . תוספיתת. כך ג' כ"ב שבישית ס"ם מ"ו ופי' פירוש בפרוך וכ"ב בביאו בבמו :

ולמיבר בפבייהו מלת ע"ז מיקרי מלוה בפעמה בפ"ד : (ב) ד"ה ולימני מם וכו' בית הבד למה לי בפ"ד : (ו) ד"ה מילתא וכו' דכי תמר קורת בית הבד ומ"ק מם לת בלימני מתם ומ"ם לת בלימני מתם ומ"ם לת בלימני מתם ומ"

מתני' *"נדרי שגגות "אם אכלתי, ואם שתיתי" ונזכר שאכל ושתה, "ושאני" אוכל ושאני שותה" ושכח ואכל ושתה, אמר *קונם אשתי נהנית לי: שנבעלה את כיסי, ושהכתה את בני" "ונועל" שלא הכתו ונועל שלא גנבה. ראה אותן אוכלין תאנים ואמר "הרי" עליכם קרבן" ונמצאו אביו ואחיו והיו עמהן אחרים בש"א הן "מוחזקים ומה שעמהם אסורים ובה"א "אלו ואלו מותרין: גמ' *תנא כשם שנדרי שגגות מותרין כך שבועות שגגות מותרות היכי דמי "שבועות שגגות"? *כגון רב כהנא ורב אסי-חדין אמר "שבועתא דהכי אמר רב" וחדין אמר "שבועתא דהכי אמר רב" דכל חד וחד אדעתא דנפשיה שפיר קמיושתבע: ראה אותן אוכלין: *תנן התם פותחין בשבתות ובי"ט בראשונה היו אומרים אותן הימים מותרים ושאר כל הימים אסורים עד שבא רבי עקיבא ולימד "נדר שהוחר מקצתו הותר כולו. אמר רבא "רבותי עלמא כל היכא דאמר "אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר כולכם אסורין חוץ מאבא" דכולהון אסורין ואבוי מותר "לא נחלקו אלא בלאוכלי. "אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר ורבא

מתני' נדרי שגגות. תימר גווני דקתני מתני' דכשעת נדרו היה שוגג כגון קונם שאין לי חלב ולמחר מיפיון לו שהיה חלב ולא ידע ואכלו ואמר אוקמה כלומר דאמר קונם ככר זה עלי אם אני אוכל ואם אני שותה היום ושכח ואכל ושתה דכיון דנדרו בתחילה קמייתא חייל והיה שכחה שעשה הוה ליה שוגג כלומר עלה נזכר שיהא תלוי בהוותה תחילה קום נדר לא חייל נדרא כלל: וב"ה אומרים אלו ואלו מותרין. משום דנדר שהותר מקצתו הותר כולו כדתימא בגמ' ומותרין לפי שלא שהה בהוותה כדי שיעשה נדריים נדרים הין לריכין שלחה לחכם ושעשה למילתא משום דכיון שחילו היה יודע שחציו לו לחיוי היו עמהן היה מניחן מן הכלל ס"ז מוטעה בעיקר הנדר שלא היה לעשו משום על חציו וכל שיש בעיקר הנדר טעות אין פיו ולבו שוין ובטל מעלמו ומש"ה בקונם לחכם נהגים לי בעיון שיאמר בפירוש שגבעה לא כיסי דלי לא חש"פ שהיה לעשו בשביל כך מ"מ כיון שלהדיר לא חשמו נחכוין ליכל חעשה בעיקר הנדר לבל כלן שלא נחכוין להדיר לא זה משום הכי הנדר בטל מלחיל: גמ' כשם שנדרי שגגות מותרות כך שבועות שגגות מותרות. וה"ה דשבועות זרוזין הכי והכי לחיכא בירושלמי חני כשם שנדרי זרוזין מותרין כך שבועות זרוזין מותרין: היכי דמי שבועות שגגות כגון דס כהנא ורב אסי. לחו למימרא דלא משכחינן שבועות שגגות אלא בכה"ג דמשכחינן להו דומיא דנדרי שגגות דכשעת נקט ליה וכלחו לחמר עד היכן-שבועות שגגות וכדחמרי בעלמא (קדושין כח.) עד היכן: גלגול שבועה והוי רבותא דאע"ג דרב כהנא ורב אסי כל חד וחד אמר ליה לחבריה כדעתי דאע"ג דרב מדיין לא חש ליה ומשמעינן לחו דאפילו הכי היה מותר: **אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר כולכם אסורין חוץ מאבא.** פירוש יהו לחורין קמ"ל: תנן התם פותחין בשבתות ו"ע וכו'. מתני' היא לקמן בפ' פותחין (פו.) והא מתני' לא דמיא ממש למתני' דפרקין לחילו במתני' דהכא הנדר בטל מלחיל ואילו במתניתין דפותחין נדרא חייל אלא שפותחין לו בכבוד שבתות ו"ע והייט טעמא משום דבמתניתין ליכא טעות בעיקר הנדר אלא שהכוון לחביו מעולם ואילו במתני' בפרק פותחין ליכא למימר הכי שמי שאמר על עלמו בשר ויין שבא אחת יודע הוא שיעבור עליו שבחות וימים טובים הלכך כיון דליכא טעות בעיקר הנדר חייל אלא שפותחין לו בכבוד שבת ויום טוב בפתח אילו היה יודע שאסור להתענות בהן לא היה נודר לו בחרטה והא דמייתינן לה הכא לפרושי פלוגתייהו דת"ק ור"ס וה"ה דכנדר שהותר מקצתו הותר כולו חליא בהו פלוגתייהו דרבנן ור' עקיבא: **אמר** רבה הכל מודים בחומר וכו' כייחי חומר כולכם לחורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

פלוני ופלוני מסורין וחבא מותר עד היכן-שבועות שגגות וכדחמרי בעלמא (קדושין כח.) עד היכן: גלגול שבועה והוי רבותא דאע"ג דרב כהנא ורב אסי כל חד וחד אמר ליה לחבריה כדעתי דאע"ג דרב מדיין לא חש ליה ומשמעינן לחו דאפילו הכי היה מותר: **שנבעלה כיסי** ושהכתה בני. מין לפרש פשיטא חש נבעה חש כיסו וכן חש הכתה חש בנו דמשמע דלא חל עליו שבועה כלל: **"באומר" "ואומר" "ואומר אומר".** פ"ש בחוספתא [ס"י בחוספתא] בשמה מלא עליו יפלו אלו לחלו כשהוא אומר לי קונם שאני נהנה לך כיסי ט'. הייט נדרי שגגות לכיון שהותר לו אלא שבשעה שנדר לא ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך אבל בשעה שנדר ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך: **אבא** רבה הכל מודים בחומר וכו'. הייט שכולם חסורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

תוספות

נדרי שגגות. קונם כל הפיכות מכשולם חם מלכלי ומשיחי כיום ומכוך ומכחל ומשה: פשוט מלחמלי היה יודע מכחל לא היה נדר ובפי' פיו ולבו שוין"ם לעיל (יד:) דקחמר קונם [פיכי] בשיבה היום חם מיחן היום שמא יחן ליחן היום שמא ייחן למחר ל"ל ייחן היום ש"ד לו שכח מחמר נדרי שגגות מותרין ובמחיר ליכח למיחם עד שיעבור היום כמחיר על נדרו וי"ל דחמון כן דחמיכין בכמליים נחו מזדחר ליכח למיחם עד שיחן ויחן למחר כחיב: קונם שאני נהנה לך. פ"י מייחי לחם מחוספחא ומשמה כני. מין לפרש פשיטא שנבעה חש כיסו וכן חם נבעה חש בחו דמשמע לא חל עליו שבועה כלל: **"באומר" "ואומר" "ואומר אומר".** פ"ש בחוספחא [ס"י בחוספחא] בשמה מלא עליו יפלו אלו לחלו כשהוא אומר לי קונם שאני נהנה לך כיסי ט'. הייט נדרי שגגות לכיון שהותר לו אלא שבשעה שנדר לא ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך: **אבא** רבה הכל מודים בחומר וכו'. הייט שכולם חסורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

מתני' נדרי שגגות. חמר קושם (נ) כו': **ונזכר שאכל ושתה.** פשוט לכן חוכחו לסבר שבעמת נעבעה: וכן לחה חושם חוכלים שהיה חתיים ומחר "הרי הן עליכם קרבן": **ונמנאו.** חוכן החוכלים שהיה חביו חו לחיוי הייטו נמי נדרי שגגות שאילו היה יודע שהיה חביו חו לחיוי לא היה מדיקן: **חו שהיה חוכל עמהן.** עם חביו ועם לחיוי (נ) לחריים: **מוחרין.** לביו ולחיוי בלבד ומה שעמהם לחסוריס דקסברי נדר שהותר מקלתו לא חותר כולו ס"ל סברי נדר שהותר מקלתו הותר כולו. ע"כ מפי רביעו גרשום ז"ל: גמ' **מן שפם.** בפרק ר"ל חומר כו': **פותחין בשבתות וימים טובים.** פשט נדר שלא יחכל כל יחום השבה פותחין לו מרשה כך "כלום נדרת על דעת להתענות בשבתות וימים טובים" (ד) יחמר לחו: **כרשעונה.** היו (ה) ב"ד של רשעונים לומדים לותן היחום שבתות וי"ע חו מוחרין וכו': **סופר כולו.** וכולן מוחרין: **אמר רבה הכל מודים בו.** חמחני' קחי כלומר שחם רחה לותם חותם חוכלים חתים ועבדים ואמר הרי הן עליכם קרבן (ו) (כמו שחמר עליהם על כולכם לחסורין) ושוב חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח בולכם כולן לחסורים וחביו ואחו חומרין דלח חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח פלוני ופלוני לחסורין וחבח לרבותא נקט ליה וכלולו לחמר עד היכן-שבועות שגגות וכדחמרי בעלמא (קדושין כח.) עד היכן: גלגול שבועה והוי רבותא דאע"ג דרב כהנא ורב אסי כל חד וחד אמר ליה לחבריה כדעתי דאע"ג דרב מדיין לא חש ליה ומשמעינן לחו דאפילו הכי היה מותר: **שנבעלה כיסי** ושהכתה בני. מין לפרש פשיטא שנבעה חש כיסו וכן חש הכתה חש בנו דמשמע דלא חל עליו שבועה כלל: **"באומר" "ואומר" "ואומר אומר".** פ"ש בחוספחא [ס"י בחוספחא] בשמה מלא עליו יפלו אלו לחלו כשהוא אומר לי קונם שאני נהנה לך כיסי ט'. הייט נדרי שגגות לכיון שהותר לו אלא שבשעה שנדר לא ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך: **אבא** רבה הכל מודים בחומר וכו'. הייט שכולם חסורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

פלוני ופלוני מסורין

נדרי שגגות. חמר קושם (נ) כו': **ונזכר שאכל ושתה.** פשוט לכן חוכחו לסבר שבעמת נעבעה: וכן לחה חושם חוכלים שהיה חתיים ומחר "הרי הן עליכם קרבן": **ונמנאו.** חוכן החוכלים שהיה חביו חו לחיוי הייטו נמי נדרי שגגות שאילו היה יודע שהיה חביו חו לחיוי לא היה מדיקן: **חו שהיה חוכל עמהן.** עם חביו ועם לחיוי (נ) לחריים: **מוחרין.** לביו ולחיוי בלבד ומה שעמהם לחסוריס דקסברי נדר שהותר מקלתו לא חותר כולו ס"ל סברי נדר שהותר מקלתו הותר כולו. ע"כ מפי רביעו גרשום ז"ל: גמ' **מן שפם.** בפרק ר"ל חומר כו': **פותחין בשבתות וימים טובים.** פשט נדר שלא יחכל כל יחום השבה פותחין לו מרשה כך "כלום נדרת על דעת להתענות בשבתות וימים טובים" (ד) יחמר לחו: **כרשעונה.** היו (ה) ב"ד של רשעונים לומדים לותן היחום שבתות וי"ע חו מוחרין וכו': **סופר כולו.** וכולן מוחרין: **אמר רבה הכל מודים בו.** חמחני' קחי כלומר שחם רחה לותם חותם חוכלים חתים ועבדים ואמר הרי הן עליכם קרבן (ו) (כמו שחמר עליהם על כולכם לחסורין) ושוב חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח בולכם כולן לחסורים וחביו ואחו חומרין דלח חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח פלוני ופלוני לחסורין וחבח לרבותא נקט ליה וכלולו לחמר עד היכן-שבועות שגגות וכדחמרי בעלמא (קדושין כח.) עד היכן: גלגול שבועה והוי רבותא דאע"ג דרב כהנא ורב אסי כל חד וחד אמר ליה לחבריה כדעתי דאע"ג דרב מדיין לא חש ליה ומשמעינן לחו דאפילו הכי היה מותר: **שנבעלה כיסי** ושהכתה בני. מין לפרש פשיטא שנבעה חש כיסו וכן חש הכתה חש בנו דמשמע דלא חל עליו שבועה כלל: **"באומר" "ואומר" "ואומר אומר".** פ"ש בחוספחא [ס"י בחוספחא] בשמה מלא עליו יפלו אלו לחלו כשהוא אומר לי קונם שאני נהנה לך כיסי ט'. הייט נדרי שגגות לכיון שהותר לו אלא שבשעה שנדר לא ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך: **אבא** רבה הכל מודים בחומר וכו'. הייט שכולם חסורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

דגרסות הב"ח (ה) במשנה כרי מן שלישה: (ב) רש"י ד"ה נדרי שגגות חמר קושם עלי ככר ו' אם אכלתי וכו' ואם חתיו וכו' ואם ס"ד: (ג) ד"ה לו שהיה וכו' ואם ס"ד: (ד) ד"ה פותחין וכו' אם חמר לולי חתיו וכו' ואם ס"ד: (ה) ד"ה כרשעונה כיו חומרים ב"ד של רשעונים היו חומרים חותן יומים: (ו) ד"ה חמר רבה וכו' כמי שחמר על כולם כולכם חמורין וכו' חוחיל וכלון כמשיקרא דחמר כולכם: (ז) ד"ה לא נחלקו וכו' כולו כולו כס"ד וחח"כ מ"ם וכן חמר:

גליון השי"ס כרבי: ומודע שלא כשכח. עי' לעיל דף כב ע"ב בהרן ד"ה חון מקומך: נב: הגה כשם שנדרי שגגות. עי' קדושין דף יג ע"ח תד"ה כשם:שם נדר שאחר מקלתו. עי' יבמות דף כה ע"ח. ועיין לעיל דף כה ע"ח. עי' שבועות דף כח ע"ב בהרן ד"ה מכל:

גמ' כלל. (דף כג) שלמלי היה יודע מכחל לא היה נדר ובפי' פיו ולבו שוין"ם לעיל (יד:) דקחמר קונם [פיכי] בשיבה היום חם מיחן היום שמא יחן ליחן היום ש"ד לו שכח מחמר נדרי שגגות מותרין ובמחיר ליכח למיחם עד שיעבור היום כמחיר על נדרו וי"ל דחמון כן דחמיכין בכמליים נחו מזדחר ליכח למיחם עד שיחן ויחן למחר כחיב: קונם שאני נהנה לך. פ"ש מחוספחא ומשמה כני. מין לפרש פשיטא שנבעה חש כיסו וכן חם נבעה חש בחו דמשמע לא חל עליו שבועה כלל: **"באומר" "ואומר" "ואומר אומר".** פ"ש בחוספחא [ס"י בחוספחא] בשמה מלא עליו יפלו אלו לחלו כשהוא אומר לי קונם שאני נהנה לך כיסי ט'. הייט נדרי שגגות לכיון שהותר לו אלא שבשעה שנדר לא ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך: **אבא** רבה הכל מודים בחומר וכו'. הייט שכולם חסורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

שבועות כח: ע"ש שאיני נשיל כב:]

* אולי ב"ה:

[שבועות כח: ועי' חוס' קידושין ג. ד"ה כשם]

יבמות נב. שבועות כו נא:

לקמן פו.

פי' הרא"ש

מתני' נדרי שגגות. חמר קושם (נ) כו': **ונזכר שאכל ושתה.** פשוט לכן חוכחו לסבר שבעמת נעבעה: וכן לחה חושם חוכלים שהיה חתיים ומחר "הרי הן עליכם קרבן": **ונמנאו.** חוכן החוכלים שהיה חביו חו לחיוי הייטו נמי נדרי שגגות שאילו היה יודע שהיה חביו חו לחיוי לא היה מדיקן: **חו שהיה חוכל עמהן.** עם חביו ועם לחיוי (נ) לחריים: **מוחרין.** לביו ולחיוי בלבד ומה שעמהם לחסוריס דקסברי נדר שהותר מקלתו לא חותר כולו ס"ל סברי נדר שהותר מקלתו הותר כולו. ע"כ מפי רביעו גרשום ז"ל: גמ' **מן שפם.** בפרק ר"ל חומר כו': **פותחין בשבתות וימים טובים.** פשט נדר שלא יחכל כל יחום השבה פותחין לו מרשה כך "כלום נדרת על דעת להתענות בשבתות וימים טובים" (ד) יחמר לחו: **כרשעונה.** היו (ה) ב"ד של רשעונים לומדים לותן היחום שבתות וי"ע חו מוחרין וכו': **סופר כולו.** וכולן מוחרין: **אמר רבה הכל מודים בו.** חמחני' קחי כלומר שחם רחה לותם חותם חוכלים חתים ועבדים ואמר הרי הן עליכם קרבן (ו) (כמו שחמר עליהם על כולכם לחסורין) ושוב חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח בולכם כולן לחסורים וחביו ואחו חומרין דלח חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח פלוני ופלוני לחסורין וחבח לרבותא נקט ליה וכלולו לחמר עד היכן-שבועות שגגות וכדחמרי בעלמא (קדושין כח.) עד היכן: גלגול שבועה והוי רבותא דאע"ג דרב כהנא ורב אסי כל חד וחד אמר ליה לחבריה כדעתי דאע"ג דרב מדיין לא חש ליה ומשמעינן לחו דאפילו הכי היה מותר: **שנבעלה כיסי** ושהכתה בני. מין לפרש פשיטא שנבעה חש כיסו וכן חש הכתה חש בנו דמשמע דלא חל עליו שבועה כלל: **"באומר" "ואומר" "ואומר אומר".** פ"ש בחוספחא [ס"י בחוספחא] בשמה מלא עליו יפלו אלו לחלו כשהוא אומר לי קונם שאני נהנה לך כיסי ט'. הייט נדרי שגגות לכיון שהותר לו אלא שבשעה שנדר לא ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך: **אבא** רבה הכל מודים בחומר וכו'. הייט שכולם חסורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

פלוני ופלוני מסורין

נדרי שגגות. חמר קושם (נ) כו': **ונזכר שאכל ושתה.** פשוט לכן חוכחו לסבר שבעמת נעבעה: וכן לחה חושם חוכלים שהיה חתיים ומחר "הרי הן עליכם קרבן": **ונמנאו.** חוכן החוכלים שהיה חביו חו לחיוי הייטו נמי נדרי שגגות שאילו היה יודע שהיה חביו חו לחיוי לא היה מדיקן: **חו שהיה חוכל עמהן.** עם חביו ועם לחיוי (נ) לחריים: **מוחרין.** לביו ולחיוי בלבד ומה שעמהם לחסוריס דקסברי נדר שהותר מקלתו לא חותר כולו ס"ל סברי נדר שהותר מקלתו הותר כולו. ע"כ מפי רביעו גרשום ז"ל: גמ' **מן שפם.** בפרק ר"ל חומר כו': **פותחין בשבתות וימים טובים.** פשט נדר שלא יחכל כל יחום השבה פותחין לו מרשה כך "כלום נדרת על דעת להתענות בשבתות וימים טובים" (ד) יחמר לחו: **כרשעונה.** היו (ה) ב"ד של רשעונים לומדים לותן היחום שבתות וי"ע חו מוחרין וכו': **סופר כולו.** וכולן מוחרין: **אמר רבה הכל מודים בו.** חמחני' קחי כלומר שחם רחה לותם חותם חוכלים חתים ועבדים ואמר הרי הן עליכם קרבן (ו) (כמו שחמר עליהם על כולכם לחסורין) ושוב חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח בולכם כולן לחסורים וחביו ואחו חומרין דלח חמר "לולי הייטי יודע שחבח ביניכם חייטי חומר" כולכם לחסורים חון חחבח פלוני ופלוני לחסורין וחבח לרבותא נקט ליה וכלולו לחמר עד היכן-שבועות שגגות וכדחמרי בעלמא (קדושין כח.) עד היכן: גלגול שבועה והוי רבותא דאע"ג דרב כהנא ורב אסי כל חד וחד אמר ליה לחבריה כדעתי דאע"ג דרב מדיין לא חש ליה ומשמעינן לחו דאפילו הכי היה מותר: **שנבעלה כיסי** ושהכתה בני. מין לפרש פשיטא שנבעה חש כיסו וכן חש הכתה חש בנו דמשמע דלא חל עליו שבועה כלל: **"באומר" "ואומר" "ואומר אומר".** פ"ש בחוספחא [ס"י בחוספחא] בשמה מלא עליו יפלו אלו לחלו כשהוא אומר לי קונם שאני נהנה לך כיסי ט'. הייט נדרי שגגות לכיון שהותר לו אלא שבשעה שנדר לא ידע שאי אפשר לו שלא יהנה לו כיסו ט' ולא ידע שאי אפשר לו שלא יכנוס לביתו ולא ידע שאי אפשר לו שלא יבוא לידי כך: **אבא** רבה הכל מודים בחומר וכו'. הייט שכולם חסורין חוץ מאבא דכולי עלמא כולהון לחורין וחביו חוחר: משום דלא מיקרי כי חלי גוונא נדר שהותר מקצתו הותר כולו לפי שכיון שבעשה הנדר חמר כולכם לחורין ובעבין ג"כ מעמיד דברי הרשלוים לגבי החתים בחותו הלשון ממש שאמר בתחילה חטפ"י שמוליח חביו מן הכלל חפילו הכי אין זה נדר שהותר מקצתו לפי שחביו לא ככגם מעולם בממעות הנדר ועבי החתים הרי הוא חומר כולכם [פ"י שאמר] בתחלה: **לא** נחלקו אלא בלאוכלי. מתני' מיירי בנדר שהותר מקצתו דכולהו ס"ל דנדר שהותר מקצתו הותר כולו ולא חיישינן לכך שמא יאכל חלב שהרי כבר הותר מקלתו ואפילו הכי לא נחלקו אלא בלאוכלי דאבוי ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו חייב משום נדר ורבא ס"ל דאכל חלב שהותר מקלתו פטור משום נדר ולא משום שבועה דכיון דלא חל עליו שבועה לחייבו משום שבועה ולא משום נדר דהא הותר מקלתו

דגרסות הב"ח (ה) במשנה כרי מן שלישה: (ב) רש"י ד"ה נדרי שגגות חמר קושם עלי ככר ו' אם אכלתי וכו' ואם חתיתי וכו' ואם ס"ד: (ג) ד"ה לו שהיה וכו' ואם ס"ד: (ד) ד"ה פותחין וכו' אם חמר לולי חתיתי וכו' ואם ס"ד: (ה) ד"ה כרשעונה כיו חומרים ב"ד של רשעונים היו חומרים חותן יומים: (ו) ד"ה חמר רבה וכו' כמי שחמר על כולם כולכם חמורין וכו' חוחיל וכלון כמשיקרא דחמר כולכם: (ז) ד"ה לא נחלקו וכו' כולו כולו כס"ד וחח"כ מ"ם וכן חמר:

גליון השי"ס כרבי: ומודע שלא כשכח. עי' לעיל דף כב ע"ב בהרן ד"ה חון מקומך: נב: הגה כשם שנדרי שגגות. עי' קדושין דף יג ע"ח תד"ה כשם:שם נדר שאחר מקלתו. עי' יבמות דף כה ע"ח. ועיין לעיל דף כה ע"ח. עי' שבועות דף כח ע"ב בהרן ד"ה מכל:

ראו אופני הצגת הסוגיא בסוגיות הבבליות... מהדורת פרופ' שמואל בר, עמ' 31 והלאה (בעברית)

תנא	תנא/אמורא	אביי בלבד/ פלוני ופלוני אמוראים	רבא
רבה	אמ'	אמ'	
רבא	אמ'		

(ג) **רב"ש** לא נחלקו בתחלה בכלל הכי זה עליכם קרבן ושוב אמר לילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא אומר מותר כולם אסורין ואבא אומר מותר הואיל והותר מקצתו הואיל ובסוף פרטן לילו"ש כ"ם מודו דבה"ג הואיל והותר כולם אסורין ואבא אומר מותר כולם: **לא נחלקו** · לעולם דהדר כלל לאמר כולכם אסורים חוץ מאבא: **דיים שמעי סברי לה כר"מ דאמר הפותח לשון רפשון**· דלחוליק בתר ההוא (ג) (רוכתא) דאמר כולכם אסורין ולא אמרי' מהאומר מקצתו האומר כולו: **וכ"ש סברי לה כרבי יוסי דאמר נגמר דבריו אדם נתפס**· דאמר "חוץ" דמשמע דכולו האומר מקצתו דאמר "חוץ מאבא" הותר כולו: **כילד אמר ר"ש נדר שהאומר מקצתו שהוא כולו**· דזהו כ"ש ופליגי רבנן עליה דאמרי לה האומר כולו הייתו ככיס שמאי: **שאיני נפרס לזה ולזה**· שפרטן: **שהותרו כולן**· מפרש בברייתא לקמן: **כשלמא לרבה**· דאמר דבכולכם לא פליגי אלא בפלוני ופלוני לא קשיא ליה הך ברייתא דמתיר לה לרישא בסיפא וסיפא לרישא (ד) דקתני רישא "י' עקיבא הואיל ואמרו כולן "מייתי בהיכא דפרט שאמר "שאיני נהנה לזה ולזה", ולא "כולכם", ור"ש הוא דאמר כ"ה, והייט דקאמר לא נחלקו אלא "בהייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא אומר" ופליגי רבנן עליה דר"ע דקסברי כ"ם, וסיפא דסיפא דקתני "כולן אסורין" מוקי לה לאמר "כולכם" ודברי הכל היינו דבכולכם אסורים לא פליגי ר"ש ורבנן כדאמרי', דכולי עלמא היכא דקאמר "כולכם" כולן אסורין, והשתא סיפא דרישא דמתי' האומר הראשון והאחרון כולן" לא דייק אלא לסיפא דסיפא דקאמר: **אלא לדידך**· לרבה דאמר "כולכם" פליגי היכי מוקמינן לה בגלייתה: **בשלמא רישא**· דקתני דאמר ר' עקיבא הואיל ואמרו כולן הפליגי רבנן עליה: **מוקים לה דקאמר כולכם**· ולא (ה) (תפיק) אלא דקתני ר' עקיבא וכו' ופליגי רבנן עליה, ור' עקיבא כ"ש: אלא

(ד) אמר רבולי עלמא כל היכא דאמר אילו היתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא אומר מותר כולם מותרין **לא נחלקו אלא** באומר אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר כולכם אסורין חוץ מאבא: ב"ש סברי להּ כרבי מאיר דאמר תפוס לשון ראשון ובית הלל סברי להּ כרבי יוסי דאמר בגמר דבריו אדם נתפס אחריה. רב פפא לרבא כיצד אמר ר' עקיבא נדר שהותר מקצתו הותר כולו: קונם שאיני נהנה לכולכם אחד מהן הותרו כולם, שאיני נהנה (ה) לא לזה ולזה: אחד הראשון והאחרון הותרו כולם אחד האחרון, האחרון מותר וכולן אסורין בשלמא לרבה מוקים להּ לרישא דאמר לזה ולזה תפיסא דאמר לכולכם אלא לדידך בשלמא רישא מוקים להּ דאמר "לכולכם" אלא

ה"ז תמורת עולה וחזר ואמר הרי זו תמורת שלמים תפוס לשון לחשון והרי היא תמורת עולה ואין בה שלמים כלל ור' יוסי ס"ל להרי זו תמורת שלמים שבגמר דבריו חדש נתפס וב"ש סברי להּ כר"מ דאמר תפוס לשון לחשון הלכך כיון דבתחלה דבריו להיות כולכם אסורים הרי הן כמו שאמרן בתחילה לפי על פי שבגמר דבריו שאומר חוץ מן אבא מצוי טעות בדבריו הראשונים לפי קפדינן בהני דעיקר דבורו על אחד הוא אחלת דבריו לכי היכי דהתם כשדברו הראשון סותר דברו האחרון אין מוסיפין למה דאמר בסוף כלל דהייט תמורת שלמים הכא נמי שאף שדברו האחרון דהייט חוץ מן אבא קייט לפי שעיט סותר דברו הראשון אלא מבאר מ"מ כיון דסבירא לן דבסותרין זה לא תופסין לשון לחשון בשאין סותרין ג"כ עושים עיקר מתחלת דבורו וכיון שמתחלת דבורו מסכים עם מה שאמר בתחילת הנדר מתקייט לגבי האחרים ולייכא הכא הותר מקצתו כלל לאחביו לעולם לא היה בכלל הנדר וב"ש סברי להּ כר' יוסי דאמר דכשותרין דבריו זה לא זה הולכין אחר גמר דבריו והכא נמי כשאין סותרין שים לעשות עיקר מגמר דבריו דהייט מה שאמר אחר מן אבא וגמלא שים בגדר טעות וכיון שבטל מקצתו בטל כולו: **אי'תיביה** רב פפא לרבה וכו' · בשלמא לרבה מוקי להּ לרישא דאמר לזה ולזה וסיפא דאמר לכולכם · כלומר רישא קתני תרי בבי שמתי וסיפא קתני בבא בברייתא והכי פירושו בשלמא לרבה מוקי להו לתרי בבי קמתי במאמה דבריו הראשונים ומשום דבבא קמייתא נקט שאמר בתחלה שאני לזה ולזה כלומר להשמיענו שיודע שאביו ביניהם אומר לזה ולזה לפי שמי שאומר לזה ולזה מתחר הרבה לבתר שלא יפרוט לא אביו שמי משמיע שהוא מתחיל ואומר לזה ולזה לפשר שיהא סבור שלבסוף יוכיר לא אביו ג"כ ולפיכך הוא בותר לכבוד אביו שידיר החברים בלשון כולכם כדי שיכתר שלא אביו בכלל הלכך בבא קמא דברייתא קמשמע לן דבמאמה מכלל לפרט הוי שבו וכשהותר מקצתו האומר כולו מניעתא קמשמע לן דבמאמה מפרט לכלל דהייט שאמר בתחלה לזה ולזה ועכשיו אומר לכולכם דכי היכי גוונא שמי שבו הוי והותר הראשון כלומר אחר מהן האומרו האחרון האחרון הותר כולו אחר מהן האומרו הראשון וכולן אסורין לאמר לכולכם בין בתחלה בין בסוף אי שמי לאמר בתחלה ולבסוף לזה ולזה לפשר שיהא הכל אחד ומשום הכי קתני דהותר האחרון כלומר האחד מהן האחרון מותר וכולן לאסורין והשתא קס"ל דראשון ואחרון לאו דוקא הלא אחד מהן הותרו כולן לבבן לגבי לדידך בשלמא רישא לאמר לכולכם · דפליגי רבנן כלומר במעמיד ומשום הכי דוקא לרבי עקיבא הותר אחד מהן הותרו כולן לבבן לגבי כיון שהוא

ורבא אמר דכ"ש וכו'. פי' כבא היא דייקא ליה דלא קתני מותר אחד מהן אלא כולכם ופליגי רבנן עליה ומשום הכי לא קתני מותר אחד מהן אלא כולכם ופליגי בין שאמר בתחלה לזה ולזה בין שאמר בסוף לזה ולזה דכולכם בכולם אחד הוא ומשום הכי לא קתני אלא כולכם ופליגי רבנן עליה

ל א טוש"ע י"ד סימן רכט סעיף ג :

לא ב מיי' פ"ח מהל' מלוה ולוה הלכה ג' סמג לאוין רכב טוש"ע י"ד סימן רלב סעיף ה:

[לקמן סו' דתנן לקמן סו' מיהו בפ' כל הכתב כתב ר"ת דהכא כתב ותיקח נמי דקתני סו' דתניין' כותב ומקנה לו וכ"כ ברא"ש בפסקיו לקמן פרק ע סי' ה מוכח דלא היה כך גרסת הגי' במשנה דלקמן סו']

אלא סיפא דאמר לוה ולוה ר"ע היא, אמאי פליגי רבנן עליה והאמרת דברי הכל מותר? אמר ליה רבא: ולרבה, לר' עקיבא מי ניחא, סיפא במאי מוקים לה? דאמר "לכולכם" הי דין הוא האשון ודי דין הוא אחרון? אלא רישא דאמר "לכולכם" וסיפא "כגון שתלאן זה בזה ואמר "פלוני כפלוני, ופלוני כפלוני" דיקא נמי *דקתני האומצעי הימנו ולמטה מותרין (ה) ולמעלה אסורין איתיביה רב אדא בר אהבה לרבא "קונם בצל שאני טועם שרובצל רע ללב", אמרו לו "הלא הכופרי יפה ללב", הותר בכופרי ולא בכופרי בלבד הותר אלא בכל הבצלים, מעשה היה והתירו רבי מאיר בכל הבצלים מאי לאו דאמר "אילו הייתי יודע שהכופרי יפה ללב התירני אומר בכל הבצלים וכופרי מותר"? לא, באומר "אילו הייתי יודע שהכופרי יפה ללב התירני אומר בצל פלוני ופלוני אסורין וכופרי מותר", ורבי מאיר אליבא דרבי עקיבא דאליבא דרבנן איתיביה רבינא לרבא *רבי נתן אומר יש נדר שמקצתו אסור וכיצד נדר מן הכלכלה ומותר ומקצתו אסור כיצד נדר מן הבצלים

[לקמן סו"]

[שם]

* האמנם מאיים. [קונט' זו שם ע"ב רבה]

* הידוק: בא"א ה"ג כ"א [ראש"ל ה"ט כ"א] ואי תפוס לשון ראשון

[תוספתא פ"ח]

אלא סיפא • דקתני דתלמר לזה ולזה אתר הרחמן הותרו כולן כדקתני לה ורבי עקיבא היא ולא רבנן כדקתני כיצד ת"ר עקיבא וכו' ומשמע דפליגי רבנן עליה : **ופא ממרה** • היכא דתלמר הייתי יודע סיפא הלא סיפא ופלוני (ג) מחוורין מומרין והשתא לא דייק סיפא הלא סיפא דקתני סיפא • דקתני דתלמר לזה ולזה אתר הרחמן הותרו כולן כדקתני כיצד ת"ר עקיבא היא ולא רבנן כדקתני כיצד ת"ר עקיבא וכו' ומשמע דפליגי רבנן עליה : **ופא ממרה** • היכא דתלמר הייתי יודע סיפא הלא סיפא ופלוני (ג) מחוורין מומרין והשתא לא דייק סיפא הלא סיפא ופלוני (ג) מחוורין מומרין והשתא לא מצי רבא לאוקמתא לדברי הכל דכולן מחוורין ליכא מאן דפליג אתיפוי ר"ע אבל הכא דקתני הותרו כולן רבנן פליגי עליה : **אמר ליה רבא לרב פפא ולרבה מי ניחא סיפא** • דסיפא דקתני וכולן מחוורין במאי מוקים לה דתלמר לכולכם: **פדין פוף רישא ופדין פוף אמרון** • הא לכולכם קתני סתם ומאי רישא ומאי אחרון דתלמר לזה ולזה אתר הרחמן הותרו כולן כדקתני כיצד ת"ר עקיבא היא ולא רבנן כדקתני כיצד ת"ר עקיבא וכו' ומשמע דפליגי רבנן עליה : **ופא ממרה** • היכא דתלמר הייתי יודע

גנות שוח · בטח שבע · **סייחי לומר מתנים אסורות ובנות אסורין** · דהייט פלוני ופלוני ובטח שוח מותרות דהייט נמי מין מתנים והייט כדר שהומר מקלמו ומקלמו לאסור דמתנים לאסורות ובטח שוח מותרות: **ורבי עקיבא סיל** · דקמקני עד שבע ר' עקיבא ואילך **ופליגי רבנן עליה** · דלמרי הכלכלה לאסורה ובטח שוח מותרות ומקיל לרבנן דלמר דכולי עלמא היכל דלמר פלוני ופלוני לאסורין ואבל אומר מותר דכולן מותרין דבני הכל: **פריך לה כלומר סייחי לומר כל הכלכלה לאסורה ובנות שוח מותרות** · הייט דומיא דכולכם לאסורין חון מאבל דפליגי ר' עקיבא היל ולא רבנן: **נדר מתמשה בני מדם, כוסר ל' מסן** · כגון דלמר פלוני ופלוני לאסורין ופלוני מותר אומרו כולן: **חון מלמד מסם** · דהייט דומיא דכולכם לאסורים חון מאבל הוא מותר וכולן לאסורין, והכי היכל למשמע מינה דאך ביפה (ג)וכולכם קמייני מדקתני "חון" משמע דלמר "כולכם" ומדסיפא קמייני "כולכם" לא פליגי

נ"ל כל- לאל בלוה ולזה: **ריפא** · דקתני הומר לאחד מהן אומרו טלן ר' עקיבא היל ולא רבנן דלרבי עקיבא נדר שהומר מקלמו אומר טלן: **ופיפא** · דקתני הול מומר והן לאסורין דבני הכל היל (ב)והכא נמי קלמר רבה דבכולכם כולן אסורות דברי הכל(היל): **ולי לרבה** · (נ)למר לזה ולזה דברי הכל מומר וכולכם פליגי ריפא דקמיירי בלזה ולזה ד"ה מומר וסיפא הול מומר והן לאסורין רבנן היל דרבה לטעמיה דלמר בכולכם פליגי ורבנן לוסרים מ"מ בין לרבה בין לרבה בלזה

[נ"ל רבה וכ"ל ברב מנשם]

[נ"ל ולרבה] ולזה וסיפא בכולכם: **מתני' ואלו טוח** · המיר: **גמ' דלמסים וכוומא** · שהביא שמרי זכיותיו לב"ד והיה לריך לחזור לביהמ: **ואמר** · לב"ד ולבעל דיט לי לא לחזיקא וכו': **ולנערה לא תעשה דבר** · משום דלטוסה היל: **וכי תימא קטלא שאני** · דנבי קטלא מס רחמנא עלה כי לוסיה לבל בשאר חומרין דליכא חיוב קטלא לא מפטר משום לומא: **והתנן וכו'** · ופטור: **ולרבה** · דלמר לטוס הול ופטור: **מלי שנא מסת דתנן וכו'** · כי מת בחוך שנים עשר חודש דלמר לחט"ג דלחט"ג לוסיה הוי נמי ופטורה מן הייבום: **דממי** · משום דכי הוי נמי לחט"פ שמת בחוך הזמן: **דחי** · דלחט"ג לילא חומם גמור הול: **דרי לילו נדרי חונסין** · לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על אשתו לא יהיו נאסרין עליה כלל ולא יכא לבל כל שלחנה קלם כגון שהלה בנו ולריך לומרו מומר דלילו לדעתא דהכי לדריה: **גמ' אם לא לחזיקא מכאן עד שלתין** · יומין ליבטלן זכוחיה: **ולי** · לדיומין שיש לו לבדוק בהן אם נתעברה: **מדקתני** · משום דכי הוי נמי לחט"פ שמת בחוך הזמן: **דחי** · דלחט"ג לילא חומם גמור הול: **דרי לילו נדרי חונסין** · לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על אשתו לא יהיו נאסרין עליה כלל ולא יכא לבל כל שלחנה קלם כגון שהלה בנו ולריך לומרו מומר דלילו לדעתא דהכי לדריה: **גמ' אם לא לחזיקא מכאן עד שלתין** · יומין ליבטלן זכוחיה: **ולי** · לדיומין שיש לו לבדוק בהן אם נתעברה: **מדקתני** · משום דכי הוי נמי לחט"פ שמת בחוך הזמן: **דחי** · דלחט"ג לילא חומם גמור הול: **דרי לילו נדרי חונסין** · לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על אשתו לא יהיו נאסרין עליה כלל ולא יכא לבל כל שלחנה קלם כגון שהלה בנו ולריך לומרו מומר דלילו לדעתא דהכי לדריה: **גמ' אם לא לחזיקא מכאן עד שלתין** · יומין ליבטלן זכוחיה: **ולי** · לדיומין שיש לו לבדוק בהן אם נתעברה: **מדקתני** · משום דכי הוי נמי לחט"פ שמת בחוך הזמן:

פי' הרא"ש

בנות שוח · מתנים סייחי לומר מתנים אסורות ובנות שוח מותרות · ומקשה לרבה דבטח אמרי ר"ש לרבה דלמר דכולי עלמא היכל דלמר פלוני ופלוני לאסורין ופלוני מותר דכולן מותרין דבני הכל: **פריך לה כלומר סייחי לומר כל הכלכלה לאסורה ובנות שוח מותרות** · הייט דומיא דכולכם לאסורין חון מאבל דפליגי ר' עקיבא היל ולא רבנן: **נדר מתמשה בני מדם, כוסר ל' מסן** · כגון דלמר פלוני ופלוני לאסורין ופלוני מותר אומרו כולן: **חון מלמד מסם** · דהייט דומיא דכולכם לאסורים חון מאבל הוא מותר וכולן לאסורין, והכי היכל למשמע מינה דאך ביפה (ג)וכולכם קמייני מדקתני "חון" משמע דלמר "כולכם" ומדסיפא קמייני "כולכם" לא פליגי לחל בלוה ולזה: **ריפא** · דקתני הומר לאחד מהן אומרו טלן ר' עקיבא היל ולא רבנן דלרבי עקיבא נדר שהומר מקלמו אומר טלן: **ופיפא** · דקתני הול מומר והן לאסורין דבני הכל היל (ב)והכא נמי קלמר רבה דבכולכם כולן אסורות דברי הכל(היל): **ולי לרבה** · (נ)למר לזה ולזה דברי הכל מומר וכולכם פליגי ריפא דקמיירי בלזה ולזה ד"ה מומר וסיפא הול מומר והן לאסורין רבנן היל דרבה לטעמיה דלמר בכולכם פליגי ורבנן לוסרים מ"מ בין לרבה בין לרבה בלזה ולזה וסיפא בכולכם: **מתני' ואלו טוח** · המיר: **גמ' דלמסים וכוומא** · שהביא שמרי זכיותיו לב"ד והיה לריך לחזור לביהמ: **ואמר** · לב"ד ולבעל דיט לי לא לחזיקא וכו': **ולנערה לא תעשה דבר** · משום דלטוסה היל: **וכי תימא קטלא שאני** · דנבי קטלא מס רחמנא עלה כי לוסיה לבל בשאר חומרין דליכא חיוב קטלא לא מפטר משום לומא: **והתנן וכו'** · ופטור: **ולרבה** · דלמר לטוס הול ופטור: **מלי שנא מסת דתנן וכו'** · כי מת בחוך שנים עשר חודש דלמר לחט"ג דלחט"ג לוסיה הוי נמי לחט"פ שמת בחוך הזמן: **דממי** · משום דכי הוי נמי לחט"פ שמת בחוך הזמן:

בה בנות שוח ואמר "אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה לא הייתי נודר"–הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות עד שבא ר' עקיבא ולימד נדר שהחוכר מקצתו החוכר כולו

מאי לאו דאמר "אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר תאנים שחורות ולבנות אסורות בנות שוח מותרות" ור' עקיבא היא ופליגי רבנן? לא, באומר "אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות; מאן־תנא להא דתנן רבנן נדר מחמשה בני אדם לאחד והוא לאחד מהם הותרו כולן, חוץ מאחד מהן הוא מוחר והן אסורין אי לרבה ריפא = רבי עקיבא, וסיפא = דברי הכל אי לרבא סיפא = רבנן, וריפא = דברי הכל: כותני' *נדרי אונסין: *הרירו חבירו שיאכל אצלו והלה הוא או שחלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין: גמ' ההוא גברא דאחפים זכוותא בבי דינא ואמר "אי לא אתינא עד תלתין יומין ליבטלן זכוותי" אתנייס ולא אתא אמר רב הונא בטיל זכוותיה, אמר ליה *רבא אנוס הוא *ואנוס רחמנא פטריה דכתיב ולנערה לא תעשה דבר כי תימא קטלא שאני והתנן נדרי אונסין הרירו חבירו שיאכל אצלו והלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין *ולרבא מאי שנא מהא דתנן *היה מיסיך מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה נשוי אמאי והא מינס איתנהו? אמרי דלמא שאני התם דאי

נ"ל רבה וכ"ל ברב מנשם

נאנס ואם יכול לקיים תנאו אפילו באנס - אינו [נ"ק כתי: ע"ז מ"ו] בסניף "אונוס רחמנא פטריה"

נוסח/מאנף

גיעין כתי: עי תוספות ד"ה קשיות כ ע"ש ג"ה ד"קשיות אל ואם תאמר אנוס רחמנא פטריה - אחזורות ותבין שאני נאנס דאדם מקפיד על כך אלא שנוח לו שלא יהא נדרו קיים

תוספות שאי הדבר של

לא נתומר לולו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה וכו' · ולא"ת מ"ש נבי כלל דמ"ד דמקשה שאמר הייתי אומר כל הנכלים ובני כלכלה מ"ד דמתניתין דאמר שבנות וכל מד דתייש לזה ולזה וי"ל דבני כלל מצמם בכל שמתה ולכך מצמם כל הנכלים אבל נבי כלכלה לא שמר כל הכלכלה אלא כלכלה כל נלא כל ולכי לא כדר מן שכלכלה שלמה שאינה לאוייה לאכילה אלא מקח כלכלה ולכך מ"ד לשמר הייתי אומר מתנים שבנות וכו' · ואית דנרסי בגרייתא לא הייתי נודר אלא מקח כלכלה והמקח ניתא שמצח שמצם מקח שמכרם שבנות וכבנות וכו' · אי לגרסה ריפא בכרי עקיבא וכו' ·

לב א מיי' פ"ג מהל' שבועות הל' ו ופ"ד מהל' נדרים הל' ו סמג לאוין רמח רמט עור עשין ע"ע ע"ד סימן כלב סעיף יב :

לג ב מיי' פ"ו מהל' סנהדרין הלכה י ופי"ח מהל' מכירה הלכה יג יד סמג עשין סב ל' טוש"ע מ"מ סי' כה וסימן נד שעי' ס וסימן רז סעיף טו :

לד ג מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' י"ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמד סעיף ג :

דנדם ל' ממשמה משמם שהיה מוכה והולך מד משמה והייתו לשמר פלוני ופלוני ושמשה קלי שקשמר בשוח דייתי לומר פלוני ופלוני ורפיפא דקמני חון מאמר מהם הייתו שהומר בשוח זה שאמר בשוח כלכלה חון מאני ולכך קאמר בלכלה הוי ריפא דוקא שמקח בכולכם וכי עקיבא ולכי שמשה מדקתני לשון יחיד דבני הכל מודים בפלוני ופלוני ורפיפא דבנן דוקא לשמרי בכולכם וכי עקיבא שרי והלכך לדידיה בבנן קאמי לה : **וכוותיה** נבי דיבא · שמר זכות: **והא** לומם בשמתה פשיטא · וכ"ל לא הולרך להשמים עלמו דבשר פשוט הוא : **ובי** תימא קטלא שאני · דלכי הכא לשולם הוי פושם שמה שלא כתנה להוליא לומם מן הכלל הא מן הלל אין לומר חומרין ולא שמרין לומר לא יהן דבבירה לי' לסמכתא לא קניא : **שאני הכא** דשמר ליבטלן זכוחי · כלומר שהוא מוחל כל כה וזכות שים לו בחומן שבדרום לכיון

*) עייך לע"ש

ולחד דמי וכדמוכח בפרק השים מקדש (קדושין מו·) גבי בזו ובזו ובפר' שבועת הפקדון (שבועות לח·) גבי שבועה לא לך לא לך ודוקא בהתרת חכם הוא דשמר נדר שהומר מקלמו הומר כולו לפי שחכם עוקר הנדר מעיקרו אבל בהיתר מרם לו נידוי לם התרי' לו נידה י' בני חדם והומר לחד מהן הוא מומר וכולן לסוריהן הדין בהפרת בעל דקי"ל בעל מיגז גייז : **מתני'** נדרי חונסין הדירו חבירו שיאכל אלל ולו' שחלה בנו וכו' לא שנו אלא שהיה לו על חבירו דיום ושמר להם שם לא בחתי מכאן ועד י' יום וכ"ד זכיותיו הלנו יבטלו: וכי תימא קטלא שאני · כלומר דבמקום קטלא חיכא טעמא חוסם לבל בחירי לא והתנן נדרי חונסין וכו' הכי הלנו דרי חונסין לפי שלא עלה [על לב] מדיר להדירו לם יאלרע לו לך הכא נמי מחפים זכוחיה נימא דלא עלה על דעתו ליבטלן זכוחיה כל היכא דלא מצי למיתי וכ"ב הוחם דלא שכי ליה מידי מצמע דלא חם לפרליה מסום דהחם לא ה"ל למדיר לשמטוי דמלי לילפה ליה לבל הכא כיון דלא מסום לשם ניחא ליה דיע דמחים מן שלחר שמר ויהיב ניחא · שהרי לא נתן לה נמו שלא ניחא ליה דיפוסי קמי יבם וכ"ם דלי יע דמחים מן שלחר שמר ומקרשה כי היכי דלא מיפוסי קמי יבם · *)ודלמא חוסם דמנלי שלמי · כלומר דכיון דבשעה טוכת ה"ל לשמטוי הכא היינו טעמא חוסם לשן חוסם בניסין מסום לטוחות ומסום פרוחות כדלילמה בפ"ק דכחובות (דף כ:) שלא נלפוס טעמייה דמקשה דס"ל דים טעמא חוסם בניסין מסום לי : ולרבה הוסם דמנלי שלמי · כלומר דהחי נברלה לא שחפים זכוחיה שלא מסום דסמיך שלמי' דליחי וכל כה"ג שפיל בלא חוסם לא קני חע"ג דרב הוסא חמר בב"מ (דף סו·) דשמכמחא קניא קיס ליה להס"ם דהדר ביה רב הוסא כהדר ביה רב נחמן הסס דמיומי להדריה : **שאני הכא** דמחפקן זכוחיה · כיון שילאו מרשוחו והחפיקן ביד ב"ד ליכא לשמכמחא · **והשלישי** שמרו · שנחנו ביד שלים רבי יוסי לומר יהן דס"ל לשמכמחא קניא רבי יהודה לומר לא יהן דבבירה לי' לשמכמחא לא קניא : **שאני הכא** דלמר ליבטלן זכוחי · כלומר שהוא מוחל כל כה וזכות שים לו בחומן שבדרום לכיון

לב א מיי' פ"ג מהל' שבועות הל' ו ופ"ד מהל' נדרים הל' ו סמג לאוין רמח רמט עור עשין ע"ע ע"ד סימן כלב סעיף יב :

לג ב מיי' פ"ו מהל' סנהדרין הלכה י ופי"ח מהל' מכירה הלכה יג יד סמג עשין סב ל' טוש"ע מ"מ סי' כה וסימן נד שעי' ס וסימן רז סעיף טו :

לד ג מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' י"ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמד סעיף ג :

דנדם ל' ממשמה משמם שהיה מוכה והולך מד משמה והייתו לשמר פלוני ופלוני ושמשה קלי שקשמר בשוח דייתי לומר פלוני ופלוני ורפיפא דקמני חון מאמר מהם הייתו שהומר בשוח זה שאמר בשוח כלכלה חון מאני ולכך קאמר בלכלה הוי ריפא דוקא שמקח בכולכם וכי עקיבא ולכי שמשה מדקתני לשון יחיד דבני הכל מודים בפלוני ופלוני ורפיפא דבנן דוקא לשמרי בכולכם וכי עקיבא שרי והלכך לדידיה בבנן קאמי לה : **וכוותיה** נבי דיבא · שמר זכות: **והא** לומם בשמתה פשיטא · וכ"ל לא הולרך להשמים עלמו דבשר פשוט הוא : **ובי** תימא קטלא שאני · דלכי הכא לשולם הוי פושם שמה שלא כתנה להוליא לומם מן הכלל הא מן הלל אין לומר חומרין ולא שמרין לומר לא יהן דבבירה לי' לסמכתא לא קניא : **שאני הכא** דלמר ליבטלן זכוחי · כלומר שהוא מוחל כל כה וזכות שים לו בחומן שבדרום לכיון

לה א מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' ח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמד סעיף ג:
לו ב מיי' פי"ג מהל' מכירה הל' ב סמג עשין סב טוש"ע מ"מ סימן נד סעיף ה וסימן סעי' ג:
לח ד מיי' שם הל' ה סמג שם טוש"ע שם מ"מ סימן נד סעיף ה: ו' סעי' ב:
לט ה מיי' שם הלכה יג ד שם טוש"ע שם מ"מ סימן נד סעיף ה: וסי' כו סעי' יט:
מ ו מיי' פ"ג מהל' שבועות הלכה ו ופ"ד מהלכות נדרים הלכה ו סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן לב סעיף יד:

גליון
אסמכתא: קנ"ג - אי' לש קנ"ג

דאי הוה ידע דמית, מן לאלתר הוה גמר ויהיב גימא מ"ש מהתם דאמר להו אי לא אתינא מכאן עד תלתין יומין ליהוי גיטא אתא ופסקיה מעברא, אמר להו "חזו דאתאי חזו דאתאי" ואמר שמואל "לא שמיה מתייא אמאי והא מינס אינס? דלמא אונסא דמגליא שאני, ומעברא מיגלי אונסיה; ולרב הונא מכרי אסמכתא היא "ואסמכתא לא קניא? שאני הכא דמיתפסן זכותן והלכא דמיתפסן לאו אסמכתא היא והתנן *מי שפרע מקצת חובו והשלישי את שטרו ואמר אם אין אני נותן לו מכאן עד ל' יום תן לו שטרו הגיע זמן ולא נתן *רבי יוסי אומר יתן ור' יהודה אומר לא יתן] ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב "אין הלכה כר' יוסי דאמר אסמכתא קניא? שאני הכא דאמר "להבטלן זכותיה" "והלכתא אסמכתא קניא והוא דלא אגים והוא דקנו מיניה בב"ד חשוב: **כיתני'** *נודרין להרגין ולהרמיון ולמכסי ושלא תרומה אע"פ שאינו תרומה, שקן של בית המלך

* אע"פ שאינן של בית המלך ב"ש בכל נודרין חוץ

דפי' קוי ידעי. בשעת התגלי' דמיית בתוך הזמן לתלתי(ה) (גמ' ליהיב גיטא מעכשיו הלכך הוי גט ולהכי גמר בלהיה למיהוי גט אלא לי הוה ידע דלתלתין לא הוה מבטל זכותיה ולא גמר ומקני: **ואמר להו שמואל לא שמיה מתייא** · לע"ג דלתלתין, והא מינס אינס ולא ליהוי ניעא: **דלמא אונסא דמיגלי** · ומעברא לאונסא דמיגלי הוא שפיר · דזימנין דלא מצטכתא בהאי גיסא ומבטיע ליה לאלתוקי לדעתיה (ולמלמ לתוק לדעתיה) ואפי' הכי לא הוה מקנה משום הכי לי מיקנים בהאי זמן אמר גמר ומקני לליהוי גט אפילו עיכבו קום תוגם אבל בעלמא לי מיקנים פסוק: **ורבי הונא** · דאמר בסמן זכויותיה למתי, הא אסמכתא הוא דבריה בעלמא ומסתר על דעתו כשבור שהוא יכול לבא בזמנו להכי קאמר הכי, ואסמכתא לא קניא: **שאני מכא** · להכי קני: **דלתמים זכותיה נב"ד** · דכגבוי דמי ולא הוה אסמכתא: **מי שפרע מקצת חובו וכו'** · שהגיע הפטור ביד [השלים] הוה אסמכתא ולא קניא לטעמייה דלעי: **שאני מכא דאמר ליבעלן וכותיה** · שלא יהא בהן ממש דזהו תמור מקן לו שפרע": **ואלכתא אסמכתא קניא** · ולע"ג דלא מפקיה: **והוא דלא אגים** · בתוכחת דמוכחת לאיבעי כי האי לעיל דפסקיה מעברא: **והוא דקנו מיניה** · שלא יחזור בו: **ובב"ד חשוב** · שיהא מומחה לרבים וכל הני תלת מילי בעיגן, בה דאי הוה חד בלא חדיד לא קני אלא טלטול ג' בעיגן לעת תנים וקנין ובב"ד חשוב: **כיתני' לנדרין** · שהוא הורג על עסקי ממון שאם בא להורגו יכול לדור על זה שהוא על תרומה ויאמר כדי שלא יעלם זה עלי אם ליט על תרומה לע"פ שאינו על תרומה כדי שלא יעלם לפי שיש חיוב מיתה לו והגדל מותר והיינו עמי בדבר תוכחה: **ולהרמיון** · שהוא ליסטים בעלמא שאינו הורג: **ולמוכסים** · טופל מכס המלך ורופה ליטול פירותיו בע"כ: **אף על פי שאינן של תרומה** · יכול לידור שהן של תרומה כדי שלא יעלם ומפני לא זו אף זו קתני: **כגון נודרים** · להם:

תוספות

ולרב הונא דאסמכתא היא · לפי' הוה מצי למימר דקנ"ל לרב הונא דאסמכתא קניא אלא לייקב רב אחא לפי שהלכתא דלכתא ל"ל פסיק בפומך כרבי יהודה: **דהאי** מתפיס זכויותיה · וכיון דהתפיס, ככר נתן ונעקל ולא להתמיכו בדבר שאינו מכוון: **שאני הכא דלמר** ליבעלן זכויותיה · פי' משמע פוקמה כדפריכית לעיל: **והלכתא אסמכתא** קניא וכו' · לכאורה לתמר בלא מעכשיו לחילו לתמר מעכשיו מועיל אפי' בלא קנין בב"ד תשוב כדמוכח פ"ב דחוב (ב"מ דף פ"ו) ומיהו תוי"ט דקל"ל הכא מייני דתמר מעכשיו מדלתמר דקנו מיניה וקשה קנין בקודר ולקין סודר בלא מעכשיו אינו כלום כדתמר להא הלכה כדלעיל ולקין סודר בלא מעכשיו אינו כלום כגון שם אמר לחבר ל' יום ולא נתן ל' יום הקנין מה שקנה כל היכא דלא קנין על כרחין כמעכשיו הוא ומעכשיו סגי לכמוני שמכר לו שדהו לכל הכא שלא מכר לו מי שהמתה עמו כלום ל"ל דפרק חיזהו שלך דמשכן לו בית משכן לו שדה בעלמא דכל שלא מוכר ליד חבירו אין מעכשיו מועיל בהן שלא קנין בב"ד תשוב וכ"ד תשוב ולפיכך אמר הכא ז"ל שכתב להאי פיסקא ליתיה שלא במתפיס זכויותיה בלתוך וכתב הרב שלפני ז"ל בפרק גט פשוט וכדבריו נראה שאין עסק בב"ד תשוב בתאמין שבין אדם לחבירו שלא הכא דוקא קאמר משום דהאי גברא לא מצטיה בלבד אמר לחי לא לחבין זכותי' שלא ב"ד תשוב כהאמין שבין אדם לחבירו שלא מיניה וכלך ומכ"ה דוקא כי קנו מיניה מיניה וכל קנין מעכשיו הוא דאי אסמכתא לא קני לה קני להא הדר סודרא למריה וכדברי ר"ת ז"ל אין ולאי קיימא קאמר שמי שהקנה שדה לחבירו שאם ובקנו מידו לאלתר קנה אבל כי אחני אם לא בתני לה מעמש דליקני מעכשיו שלא לבתר ההוא יומא ומעמא שאינו קונה כלל שלא מכ"ה שבי הכא בקנין שאמת משום דב"ד חלימי לאפקועי ממונא והוי כמעכשיו: **ונמצא** עכשיו פסקן של דבריים דכל היכא דאיכא מעכשיו לית בית משום אסמכתא ומתפיס זכותיה אי קנו מיניה בב"ד מהני ומעכשיו לחודיה סגי מהני בית משום דקנין בב"ד תשוב לא קני לה קני להא הדר סודרא למריה וכדברי ר"ת ז"ל אין ולאי קיימא קאמר שמי שהקנה שדה לחבירו שאם ובקנו מידו לאלתר קנה אבל כי אחני אם לא בתני לה מעמש דליקני מעכשיו שלא לבתר ההוא יומא ומעמא דכל שלא מוכר ליד חבירו אין מעכשיו מועיל בהן שלא קנין בב"ד תשוב וכ"ד תשוב ולפיכך אמר הכא ז"ל שכתב להאי פיסקא ליתיה שלא במתפיס זכויותיה בלתוך וכתב הרב שלפני ז"ל בפרק גט פשוט וכדבריו נראה שאין עסק בב"ד תשוב בתאמין שבין אדם לחבירו שלא הכא דוקא קאמר משום דהאי גברא לא מצטיה בלבד אמר לחי לא לחבין זכותי' שלא ב"ד תשוב כהאמין שבין אדם לחבירו שלא מיניה וכלך ומכ"ה דוקא כי קנו מיניה מיניה וכל קנין מעכשיו הוא דאי אסמכתא

מון מכשבועה: שלא יאמרו יפרוט פירות שבשבועה על בשבועה של מין אחר מדומה: **לא יפתח לו בנדר**. שם הלימדים אינו מזקיקו שידור לא יפתח לו הוא בעלמו: **כמה שהוא מדירו**. בלבד יהור ולא בדבר אחר כדמפרש: **כילד אמר לו וכו' ואפשו מודרים לו**. דהייט כמה שהוא מדירו: **וכנו אסורים**. דהייט כמה שלא מדירו: גמ' **דינא דמלכותא דינא**. ולאו מדרי תוכיחן ניהו ואפילו עדרין למוכסין להכריח המכס של מלכות: **שלין לו קנסה**: שהוא כל מה שרולה: **כמוכס העומד מלינו**. שלינה של מלכות: **כיון דאמר יפתרו**. ולא אמר מילתא דהערמה היא אמרו ליה: **כאומר יפתרו סיום**. דהייט שהערמה ההוא יומא לאחר לאחר נפשיה: **מי אמרי סיום לא מקבל מיניה מוכס**. ואיהו מיניה בשביל חיובו נדר שלא יטול הפירות שהרי שומע דהשערמה נדר: כאומר כלבו היום: (ג) **פיום דכרים**. בעלמא: **לא יפתח לו בשבועה**. שלא יאמר לו אם תרלה תשבע לך: **פא נדר יפתח לו**. שיאמר לו אם תרלה תחזור לך נדר: **פא מינדר נדר ליה בשבועה**. אם הלימדים מזקיקו לכך (ג) וידור לו כן בלשון שבועה כדאמרן לעיל: **ופא תנן וכו'**. ואמאי קאמר בברייתא דלא יפתח לו בשבועה: תרין הכי תנא במתני' בנדר להודיעך כמן דבים שמאי לחפילו בנדר גרידא לא וכ"ש בנדר (ג) שבועה: **ובריימא תנא בשבועה לאודיעך כמן דב"ש**. דאפילו בשבועה יפתח לו ובברייתא משום ב"ש נפנים ולאו דוקא היא ולא מלית למימר אחם בשבועה הוא דלא יפתח וכו', ולא מקשינן דב"ש לחב"ש: **רב אשי אמר מאי כבי קאמי**. **לא יפתח**" דברייתא לא ישמע כדאמרינן בתוספתא קאי שלא יאמר לא יפתח" דב"ש סבירי לא יפתח לו אחכם פחח לחרלה להאחל על שבועתו לאין שלוה בשבועה לפני אחכם וליכא למידק מינה משום קושיא: **מתני' אמר מרי נעשות פאלו קרבן**. כלומר שיהא הקדש: **פא אינן נקלוסין**. היוס, (ד) שוקי לה בגמרא ועבר היום ולא נקללו ולא נפרק הטעית הרי הן הקדש ויש להן פדיון והלמידים יכנסו להקדש והם יאלו לחולין: **אבל פא אמר מרי נעשות כאלו קרבן עד שיקללו** אין

פי' הרא"ש

לא יפתח לו בנדר. שלא יאמר לו אם תרלה תשבע ואני אפיר לך שבועתך: **משום דכתיב כה**. שלא יאמר לו אם תרלה תשבע ואני אפיר לך שבועתך: **לא יפתח לו בנדר**

כתח א ב מיי' פ"ד מהל' מעילה הלכה יח :

נושא
היכי נדר בדבון הנאדות כדי ליתן קדושת

נושא/מהנך (דף ל.)
◇ מאי בר פדא ואיבא בדבון קדוש (לעיל לספיר פא דקתני נאדות ואלו הן הבין זד טיקלי - אין נפיק פדיון זד נפיק פדיון נאדות ואלו)

אין להם פדיון: גמ' קדושת הקדושות, ואין קדושות?! אידי דבעי למיתנא *סיפא "אין להם פדיון" תנא נמי רישא "יש להם פדיון". היכי נדר? אמר אמימר באומר "אם אינן נקצצות היום" ועבר היום ולא נקיצצו, אם כן למה לי למימר "פשיטא"? לא, צריכא כגון דאמר זיקא נפישא, והא קרבי לה גבי מלית וטלית לשריפה קיימא [אין] כגון דאיכא דליקה ה"נ דאיכא זיקא נפישא וס"ד דמסיק אדעתיה דלא מיתנצל ומשום הכי קא נדר, קמ"ל: הרי נטיעות האלו קרבן כו': ולעולם? אכתי הא פחות מפרוטה (ו) פראן חזורות (וקודשה) ערך שיקצצו, נקצצו, פורח פעם אחת ודיו ועולא אמר כיון שנקצצו שוב אין פודין, אין להם פדיון - לעולם כל זמן שלא נקצצו ואין יוצאין לחולין אלא קדושת הן שהן (ג) קדושת הגוף לעולם ואין להם תקנה עולמית שתשיבו פדיון מוזרות וקדושת דיון לחמר "עד שיקצצו" אין להם פדיון לעולם כל זמן שלא נקצצו משמע לעולם יהו קרבן עד שיקצצו: **גמ'** וליתני · בהאי ליתני בריישא (ג) (והיכא דאמר הרי הפירות הללו קרבן [אם אינם נקצוצות] קדושת הגוף ואין קדושת קדושת קדושה עלייהו ואין קדושת דמים להן פדיון דלפי ההוא עניין דקתני סיפא היינו קדושת קדושת דאילו בסיפא דהתם דאמר עד שיקצצו הוי קדושה גמורה שהרי הן (ד) בקדושת הגוף שאין להם פדיון כל זמן שאין נקצוצות אע"ג דקדושת דמיהם הוא ואילו כי אמר אם אינן נקצוצות ליכא קדושה ממורה שהרי הן להם פדיון ולהכי כי אמר אם אינן נקצוצות לעניין כי אמר עד שיקצצו קדושת ואין קדושת הן: תניא ליה הכי נמי הוה ליה למתני (ה) אלא חיידי וכו': **מ"ל למה ליה למתני.** דחל קדושה עלייהו, כיון שעבר היום ולא נקצצו: **לא לריכא כגון דאמר זיקא נפישא.** שמשכחת ריח קצה בשעה שמסיק אדעתיה דמיתבר להו זיקא דהייטו נקצוצות וסד"א לא גמר בלבו להקדישן, אלא אדעתא דמיתבר להו זיקא לאמר הכי ולא לריכי פדיון דלא חל עלייהו קדושה וכחולין דמי, קמ"ל דחל קדושה עלייהו להקדש גמור מחצין: **[והא וכו']**. כלומר היכי מלית מלית לשריפה בפיפא זיקא נפישא והקתני לה דומיא דטלית, ומלית מי קיימא לשריפה בחמיה: **מין כגון דאיכא דליקה** · ומסיק אדעתיה דלא (ו) מיתנצל ולהכי קאמר אם היה כשריפה: **הכי נמי וכו'** · וסד"א דלא מתכוין להקדש כלל כדפפרקין: **קמ"ל** · דחל קדושה עלייהו: **ולעולם** · בחמיה מדקתני "מין להן פדיון" משמע לעולם אין להם פדיון לפי' לאחר קלילה: **אמר בר פדא** · כל זמן שלא נקצו עדיין מוזרות וקדושת: **נקצו פודן פעם אחת ודיו** · וילפו לחולין ושוב אינו פודן להא תניא הכי:

תוספות

ד"ה כיון שנקצו שנתנו וניתני קדושת וכו"ע ואין קדושת דמשמע דפדיון ונ"מ לנקצו בפיפא דאינו קדוש ואלדבה בפיפא דקדוש שפיי דאין להם פדיון מיושל דכל מלמי דמיס: אידידי דבעי למיתני בפיפא אין להם פדיון: כלומר לעולם מוזרות וקדושת, כדמשמע הכא נמי דיש להם פדיון: **היכי נדר** · פי' אי לאו משום דבדקתני ולא נתן זמן נקלינהו ש"מ אינם קלוטים ואין לך קלוטים להם נקלטו לעולם לפוף אלא פעם אחת מהיכא דאיכא זיקא נפישא · ופ"ת מה ענין זה לאחר נדרים הכניסו וי"ל משום דמשמע דמיד נדרי זכויות שלהן כלו ולא נשאר להן כלום אלא הקדישם לבדק הבית ולא נשאר להם כלום ולא יכלו לפדות עד שיגיע להם עוד כלום ולא יהא להם פדיון וי"ל דמשמע דמיד נדרי זכויות שלהן כלו ולא נשאר להם כלום אלא הקדישם לבדק הבית ולא יכלו לפדות עד שיגיע להם עוד כלום ולא יהא להם פדיון וי"ל דמשמע דמיד נדרי זכויות שלהן כלו ולא נשאר להם כלום אלא הקדישם לבדק הבית ולא יכלו לפדות עד שיגיע להם עוד כלום ולא יהא להם פדיון וי"ל

פי' הרא"ש

במרא ואיתני קדושת. ס"ג ונ"ל קדושת ואיתני קדושת: קדושת: חיידי דבפי' נאיתני פיפא פדין להם פדיון: דלא מצי לאיתני בפ"ק דמס' קדושת הן שהן (ג) בקדושת הגוף וכו' · פי' ליכא קדושת הגוף אלא קדושת דמים ואין להם פדיון אלא לאחר שנקצצו ואין קדושת קדושה עלייהו ואין קדושת דמים להן פדיון דלפי ההוא עניין דקתני סיפא היינו קדושת קדושת דאילו בסיפא דהתם דאמר עד שיקצצו הוי קדושה גמורה שהרי הן (ד) בקדושת הגוף שאין להם פדיון כל זמן שלא נקצצו אע"ג דקדושת דמיהם הוא ואילו כי אמר אם אינן נקצוצות ליכא קדושה ממורה שהרי הן להם פדיון ולהכי כי אמר אם אינן נקצוצות לעניין כי אמר עד שיקצצו קדושת ואין קדושת הן: תניא ליה הכי נמי הוה ליה למתני (ה) אלא חיידי וכו': **מ"ל למה ליה למתני.** דחל קדושה עלייהו, כיון שעבר היום ולא נקצצו: **לא לריכא כגון דאמר זיקא נפישא.** שמשכחת ריח קצה בשעה שמסיק אדעתיה דמיתבר להו זיקא דהייטו נקצוצות וסד"א לא גמר בלבו להקדישן, אלא אדעתא דמיתבר להו זיקא לאמר הכי ולא לריכי פדיון דלא חל עלייהו קדושה וכחולין דמי, קמ"ל דחל קדושה עלייהו להקדש גמור מחצין: **[והא וכו']**. כלומר היכי מלית מלית לשריפה בפיפא זיקא נפישא והקתני לה דומיא דטלית, ומלית מי קיימא לשריפה בחמיה: **מין כגון דאיכא דליקה** · ומסיק אדעתיה דלא (ו) מיתנצל ולהכי קאמר אם היה כשריפה: **הכי נמי וכו'** · וסד"א דלא מתכוין להקדש כלל כדפפרקין: **קמ"ל** · דחל קדושה עלייהו: **ולעולם** · בחמיה מדקתני "מין להן פדיון" משמע לעולם אין להם פדיון לפי' לאחר קלילה: **אמר בר פדא** · כל זמן שלא נקצו עדיין מוזרות וקדושת: **נקצו פודן פעם אחת ודיו** · וילפו לחולין ושוב אינו פודן להא תניא הכי: **עולא אמר כיון שנקצו שוב אין פודין** · להא דתניא שוב אינו נקצו אלא פעם אחת: **פקעה** · כיון שנקצו שוב אינו פודן · להא דתניא שוב אינו נקצו אלא פעם אחת: **אמר בר פדא פדאן מוזרות וקדושת וכן לעולם** עד שיקצו · וכך ר"ע הכי הן קרבן עד שיקצו לכל שפקעה כגון שנקצו כל צרורותיו: **לא לריכא** דלא תימא הואיל ואין פדיון לא יהא מוזרות וקדושת עד שיקצו קמ"ל דלא: **ורבנן** ר"ע היכי משכחת לה דלא יהא פדיון לא יהא מוזרות וקדושת עד שיקצו ורבנן דאמרי עד שיקצו

ג"ל רב המנונא. לעולם היתך יולאין לחולין בלא פדייה: וכי קדושה שלכן נהיכן הלכה. כלומר היכי פקעה בכדי תע"פ שנקלט: ומפני המומר נאסר היום הם למחר. שהרי לי מקודשת היום: ולמחר מי הם למחר. תע"פ שהתנה כך בשעת קידושין: מי נפקא לימר בלא נמ. ה"ג תע"ג דנקלט היינו כמו למחר אין הת למחר ולא נפקי בלא פדיון: מי קא מדמים קדושה הגוף וכו'. הכי גרסינן דקדישי לפדייה קדישי קדושת דמים (ג) ולהכי פקעו מיהר שנקלט תכל קדושת הגוף היה ולהכי לית פקעה בכדי: ופתניא מי שאמר שור זה עולה כל ל' יום. שהם יקרב כתוך ל' יום עולה וחם לאחר ל' יום יקרב יהא שלמים: כל ל' יום הוי עולה. כמו שאמר ולאחר ל' יצא מקודשת עולה והוי שלמים: ומאי. נפקא מקודשת עולה הת קדושת הגוף מיהו ופקעה בכדי וקשיא לעולא דאמר קדושת הגוף לא פקעה בכדי: דאמר מר לך עולה הכא במאי עסקינן. דקדושת הגוף לא פקעה בכדי דלמא (ד) אחלה בדמיו עולה ולהכי לאחר ל' יום פקעה בכדי דקדושת דמים היא, תכל קדושת הגוף יכולה לית פקעה: ג"ם. דמוקמת לה לדמי: גימא מיפא. דהניח-אמר שור זה לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים הכי הוי כדאמר תיכו: מי אמרת בשלמא. ריעת בקדושת הגוף וסיפא בקדושת דמים: הייט

א"ל רב המנונא קדושה שבהן להיכן הלכה-ומה אילו אמר לאשה הרי את מקודשת לי היום אם אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא ביה גמ? א"ל רבא מי קא מדמית קדושת דמים לקדושת הגוף קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה בכדי אלא אביי (ה)וקדושת הגוף לא פקעה בכדי והתניא "שור זה עולה כל ל' יום ולאחר ל' יום שלמים כל ל' יום עולה לאחר ל' יום שלמים (ג)ואמאי קדושת הגוף ניגדו ופקעה בכדי דקא במאי עסקינן דאמר לדמי אלא אימא סיפא ולאחר ל' יום עולה ומעכשיו שלמים אלא חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים היינו

פדיון מוליאין לחולין עד שיקטלו ושולח פניו עליה ואמר למחר לנקטלו אין לריכין פדיון דקדושה פקעה בכדי וכיון שכן לעולה זה שאמר עד שיקטלו לא בא לומר שאפילו יפדה יחזרו לקדושתן עד שיקטלו אלא לומר שיהו קדושים עד לאותו זמן ומאותו זמן ואילך שפקעה קדושתן והא דלא פניג עולה דהדיח אמאי אמר לאחר כר פדה פדאן מחזרות וקדושות מקום הלא לאיבוריך דבר פדה גופיה לא אמר כי אלא מקום דס"ל דאפילו לאחר שיקטלו לריכין פדיון וכדפריסית וכיון דפניג עליה עולה אלאי דיוא ואמר רבינו שנקטלו שוב אין פודין ממילא אלטה מילתא פניג ואלטו כי אמר במתני' אין להם פדיון היא גופא אחת לאמרומינן שהמקדיש דבר עד זמן יזוע מאותו זמן ואילך נפקעה קדושתו ואין לריך פדיון ומלא רבלים לפירושו בירושלמי דאמר פלוגתא דבר פדה ועולה בחזקיה ור' יוחנן דגרסי התם חזקיה אמר פדאן חזרו לקדושתן רבי יוחנן אמר פדאן פדויין מאני' פניגא עליה דר' יוחנן אין להם פדיון פתר לה לבשיקטלו אין להם פדיון כלומר אין לריכות פדיון אלמא בתרתי פליגי היינו דלקמן בסמוך אמר לבר פדה דאמר פדאן חזרות וקדושות אלמא בר פדה בלחוד הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולה הלכך אפי' אמלא לומר להלכתא ככר פדה מדסקיל ורבי רבי יוחנן אליביה ואמר לה אנו אלא שפדאן הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא פקעה בכדי אבל בידי ממונות כיון דודאי זכייה דממונא פקעה

[נקמן דף מ.]

כדאי ובדאמרינן נכסי לך ואחריך לפלוני אין לנאי אלא מה שבייר לאחזן ומה שבייר לאחזן מיהא ליה דפקע בכדי דלאחזן ה"ג כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מכי עלה לירושלים פקע זכותיה הלכך למאי נימא דכי אמר עד שאעלה שאחזון לומר שאפילו יקנה מהם ממנו מחזור להיות קנוי למקבל הא ודאי ליה לן למימר הכי כיון דאיתיה ליפויי כפשטיה לומר שאחזון לקנותה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלא דבריו ז"ל ואף הרמב"ם ז"ל היה מוכך בדיבו לומר דאין זה אלא במקדיש בלבד משום דהקדש חל בקדושה פה ובאמירה בלאוד וה"ה לאומר יהא קרקע זה לנעייס עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל במקנה לאחיהו בעלמא לא דאמאי קאי הא שאפילו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף בשטר ובחזקה וכאף אלו אפשר לו חזקה שעשה על מכר זה לו מהנה זו לשאומה כשאחזר זה ונקנה ככר כלומה קנייתן של אלו ולכאורה כמה יקנה: וכי קדושה שבהן להיכן הלכה. דלא סבירא ליה דאפקע בכדי ואע"ג תיכא למאי דמפרשינן במתני' דבהקדם ממש עסקינן אילכא למידל דפירושא דפרישנא דבקומעות עסקינן היכי סליק לדעתיה דקומעות לא פקעה בכדי והתנן בפרק הנודר מן הירק* שאם נהגיה לי עד הפסח אם מלכי לביה אחיך מד האב הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח אלמא דלאחר הפסח פקע איסורו ממילא כך הקשה הרב ר' יוסף ז"ל ותירן דה"מ בקונם פרטי כי האם שאיסו תל גלגל עד הפסח ומש"ה קנים איסוריה ופקע בכדי תכל קונם כללי כי האי דמתני' דנטיעות הלנו אמר להו תכולי עלמא כי היכי דאיהם דאפיס פדיונם בהקדש כדאמר ר' מאיר לקמן בריש פרק הן בין המודר ה"ג סבירא ן דמתני' ולא פקע בכדי: אמר ליה תבי וקדושת הגוף לא פקעה. תפשר דתבי דמקשה הכי פניג ומסבירא ליה דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי ולמחר אי אית ליה תפשר דמקשה לעיל בכמוך כל כך בפשיטות ליה אלמא דבהא ליכא מאן דפניג. הרמב"ם ז"ל: מוהה והש"ס מסתברא מאחר דמקשי לעיל בכמוך כל כך בפשיטות ליה אלמא דבהא ליכא מאן דפניג. הרמב"ם ז"ל: הבא נמי דאמר לדמי. וכגון דהוי בעל מום דאילו אם אפילו אמר לדמי קדוש קדושת הגוף ד"ל המתפיס בממיין לבדק הבית מידי מוכח לא יצאו אלא מ"ד דאפי' פרוקה מלוק לרבה דסבירא ליה דקדושת דמים פקעה בכדי אבל לבר פדה תכלי ניחא דאפילו אפילו קדושת דמים נמי לא פקעה בכדי ואילו מאן דאמר קדושת דמים הרי מניע קדושת דמים גבי הקדש תכל בתמה כיון דאי לא הויא תפשר לעולם לא קני ביה קנין הגוף וקנין דמים בתמה לא תפשר אי תפשר שתמיה תפשר לומר יזוע בלבד שכל כיולא בזה אין קנין גוף ויש לזה הוכחה בירושלמי דפ' האומר דקדושין דגרסי התם ר' תנהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים יום יאמר לאחר שלשים יום הרי זו עולה שלשים יום הרי זו מקודשת לשלשים יום הרי זו מקודשת מה בין הקדש מה בין תמה מניע הקדש יוצא בלא פדיון ולא מניע תמה שיוצאה בלא נמ ואין היכן מניע הקדש יוצא בלא פדיון תפתר דברי הכל בשהה מקנה תלמה תפשיל למאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי בתמה מוהה והש"ס מסתברא מאחר דמקשי לעיל בכמוך כל כך בפשיטות ליה אלמא דבהא ליכא מאן דפניג. הרמב"ם ז"ל: הבא נמי דאמר לדמי. וכגון דהוי בעל מום דאילו אם אפילו אמר לדמי קדוש קדושת הגוף ד"ל המתפיס בממיין לבדק הבית מידי מוכח לא יצאו אלא מ"ד דאפי' פרוקה מלוק לרבה דסבירא ליה דקדושת דמים פקעה בכדי אבל לבר פדה תכלי ניחא דאפילו אפילו קדושת דמים נמי לא פקעה בכדי ואילו מאן דאמר קדושת דמים הרי מניע קדושת דמים גבי הקדש תכל בתמה כיון דאי לא הויא תפשר לעולם לא קני ביה קנין הגוף וקנין דמים בתמה לא תפשר אי תפשר שתמיה תפשר לומר יזוע בלבד שכל כיולא בזה אין קנין גוף ויש לזה הוכחה בירושלמי דפ' האומר דקדושין דגרסי התם ר' תנהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים יום יאמר לאחר שלשים יום הרי זו מקודשת לשלשים יום הרי זו מקודשת מה בין הקדש מה בין תמה מניע הקדש יוצא בלא פדיון ולא מניע תמה שיוצאה בלא נמ ואין היכן מניע הקדש יוצא בלא פדיון תפתר דברי הכל בשהה מקנה תלמה תפשיל למאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי בתמה

תוספות

היום אם תמתי ולמחר מי לא תמתי. מי שפקח כלא נמ · ולא"ת ומנלן דלריך נמ ו"ל דבפרק המנחס גבמיון (דף פג:) מיבעיא ליה גבי האומר לחבירו אם תמתי היום ולמחר לא תמתי ולמחר לא תמתי מודה מחצה על מחלה דמי ופשיט מתני' דהכא דהכא כיון דאי לא תמתי לא הויא מחנה מעולם ואפילו הכי לריכה נמ דאי לא נמ אפקעה קדושת הגוף ול

נ א ב מיי' פ"ו מהל' מחשת הקרבנות הל' ו ופ"ט מהל' מעשה הקרבנות הל' ט"ו ופ"ט מהל' שגיאות הל' ט"ו מ"ב סמ"ע סי' מ"ט סק"ו ס"ק ג:

נא ג מיי' פ"ו מהל' מעשה הקרבנות הל' ו ופ"ט מהל' שגיאות הל' ט"ו מ"ב סמ"ע סי' מ"ט סק"ו ס"ק ג:

תוספות

ליטא מיהו מיושב דבר פרה דתמר לא פקעה קדושה בכדי. וק"ת דתמר לא פריך לעולה כמו לבר פרה מקדושה מכח דהא קביעה ליה קדושה לגבוה לא פקעה בכדי דמיכף ליה ויי"ל דלהכי פקעה קדושה לגבוה ולא פקעה קדושה לגבי הדיוט דכתיב ליה ולא לאחרים ולא לגבוה ולא לגבי הדיוט ולא לגבי מזבח ולא לגבי כלי שרת ולא לגבי כהנים ולא לגבי לויים ולא לגבי ישראל ולא לגבי נשים ולא לגבי עבדים ולא לגבי שפחות ולא לגבי בהמה טהורה ולא לגבי בהמה טמאה ולא לגבי חיה ולא לגבי עוף טהור ולא לגבי עוף טמא ולא לגבי שרצים ולא לגבי דגים טהורים ולא לגבי דגים טמאים ולא לגבי תרומה ולא לגבי חולין ולא לגבי מקוה ולא לגבי בור ולא לגבי שיחה ולא לגבי מערה ולא לגבי אוצר ולא לגבי בית הבד ולא לגבי בית הגת ולא לגבי בית הבעירה ולא לגבי בית השלחין ולא לגבי בית הפרס ולא לגבי בית הטבילה ולא לגבי בית הכסא ולא לגבי בית המרחץ ולא לגבי בית המדרש ולא לגבי בית הכנסת ולא לגבי בית הקברות ולא לגבי בית האבל ולא לגבי בית המשתה ולא לגבי בית הסוהר ולא לגבי בית הדין ולא לגבי בית הועד ולא לגבי בית הקברות ולא לגבי בית האבל ולא לגבי בית המשתה ולא לגבי בית הסוהר ולא לגבי בית הדין ולא לגבי בית הועד

(ב) **אור זרוע** ואמר עולא יום שלישי אחר שלישי יום ראשון ראשון שלישי (כיו"ב אות מקוטעת ח' ואחר שלישי יום ראשון)

(ג) **אור זרוע** עולא יום שלישי אחר שלישי יום ראשון ראשון שלישי

היינו דאיצטריך ליה לחנא למיתנא תרתי דס"ד אמינא קדושה (ג"ה הנך) לא) פקעה בכדי קדושה (ר"מ ס"ת) פקעה בכדי, אמטו להכי תנא תרתי אלא אי אמרת אידי ואידי קדושת דמים למה לי למיתנא תרתי, השתא יש לומר מקדושה חמורה לקדושה קלה פקעה, מקדושה קלה לקדושה חמורה צריכא למימר, לימא תיתי תיובתא דרב פרא דאמר לא פקעה קדושה בכדי? אמר רב פפא: אמר לך בר פרא הכי קאמר אם לא אמר "מעכשיו שלמים לאחר ל' יום" עולה הוי מידי דהוה "האומר לאשה "התקדשי לי לאחר ל' יום" "דמקודשת ואע"פ שנתעכלו המעות, פשיטא? לא צריכא דהדר ביה ואהניא ליה, אבל אינה חוזרת אלא למ"ד "חוזרת מאי איכא למימר? אפי' למ"ד התם חוזרת הכא שאני *דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט תיב ר' אבין ורב יצחק ברבי ירמיה דר' ירמיה ווקא מנמנם ר' ירמיה, יתבי וקאמרי: לבר פראאמ' פראן חזרות וקדושות

תיפשוט

"מעכשיו" תנ"ע הכלכו להך שלשים יום שלעולה? התם נמי עולה הוי, וסיפא דקתני "לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים", לאחר ל' יום הוה עולה ופקע קדושת שלמים תנ"ע דלמא "מעכשיו" התם משום דקדים ואמר בריש "לאחר שלשים יום עולה" דסיון שהכיר עולה תחלה עשה כאומר "מעכשיו" הלכך לאחר שלשים יום עולה הוי, והכא הוא משום דאמר "מעכשיו" פקעה קדושה בתרוייהו דין בקדושת דמים לית בקדושת הגוף אבל בעלמא לחולין קדושת דמים לית פקעה בכדי ולא קשה לבר פרא, והיובחה דשונה דלקיימה קיימה: **פשיטא** · כלומר דסיון דמתכפרת למחני' ומרלא ה"ק "שור זה עולה כל שלשים יום ומעכשיו לאחר שלשים יום שלמים" דלאחר שלשים יום שלמים הוי ולמה לי למימר שור ה"ק לא אמר "מעכשיו" וכו', פשיטא דסיון דאמר לעיל למימר "מעכשיו" מנוילא ידעינן דאם לא אמר "מעכשיו" לאחר שלשים יום שלמים הוי עולה: **תריץ לא לריבא** · (ד)(והא קמ"ל) זה הדר ביה דלא הוה קאמר דלאחר, קאמר "שור זה עולה כל שלשים יום (ה)לאחר שלשים יום שלמים" תנ"ע להשתא הדר ביה ואמר "מעכשיו" הוחיל ומעיקרא כשאמר "כל שלשים יום עולה" לא אמר "מעכשיו" קודם שאמר "לאחר שלשים יום שלמים" ולא כלום קאמר ואפי' לאחר ל' יום עולה הוי להא קמ"ל דקנסא בעינן שיאמר בשעה "מעכשיו" קודם שיאמר "לאחר שלשים יום שלמים" דלקתאמר לעיל: **קניסא** **למ"ד לינה חוברת** · שאם עמדה ונתקדשה לגבי בעל שלשים יום תיעבד מקודשת לגבי מי שלמיעד "לפלוני לאחר התומר לאחר וכו': **אלא למ"ד חוברת** · שאם עמדה ונתקדשה לגבי בעל ל' יום מקודשת לגבי היכי מצי למיעד "לפלוני לאחר התומר לאחר וכו' (קדושין נא.) יאמן לומר שלשים יום שכבר עברו ל"ל לאחר ל' יום ואי לא עברו לבעל קדושה לגבי בעל ל' יום ואי לא עברו לבעל קדושה ואפ"ג לגבי לויים ולא לגבי ישראל ולא לגבי נשים ולא לגבי עבדים ולא לגבי שפחות ולא לגבי בהמה טהורה ולא לגבי בהמה טמאה ולא לגבי חיה ולא לגבי עוף טהור ולא לגבי עוף טמא ולא לגבי שרצים ולא לגבי דגים טהורים ולא לגבי דגים טמאים ולא לגבי תרומה ולא לגבי חולין ולא לגבי מקוה ולא לגבי בור ולא לגבי שיחה ולא לגבי מערה ולא לגבי אוצר ולא לגבי בית הבד ולא לגבי בית הגת ולא לגבי בית הבעירה ולא לגבי בית השלחין ולא לגבי בית הפרס ולא לגבי בית הטבילה ולא לגבי בית הכסא ולא לגבי בית המרחץ ולא לגבי בית המדרש ולא לגבי בית הכנסת ולא לגבי בית הקברות ולא לגבי בית האבל ולא לגבי בית המשתה ולא לגבי בית הסוהר ולא לגבי בית הדין ולא לגבי בית הועד ולא לגבי בית הקברות ולא לגבי בית האבל ולא לגבי בית המשתה ולא לגבי בית הסוהר ולא לגבי בית הדין ולא לגבי בית הועד

(ד) **אור זרוע** עולא יום שלישי אחר שלישי יום ראשון ראשון שלישי (כיו"ב אות מקוטעת ח' ואחר שלישי יום ראשון)

(ה) **אור זרוע** עולא יום שלישי אחר שלישי יום ראשון ראשון שלישי (כיו"ב אות מקוטעת ח' ואחר שלישי יום ראשון)

*) [לא נמחק שם]

הגהות הב"ח (ב) גמ' ס"ד תמינח קדושה דמים מקצה כדי קדושה גמור לגבי הדיוט ולגבי מזבח ולגבי כלי שרת ולגבי כהנים ולגבי לויים ולגבי ישראל ולגבי נשים ולגבי עבדים ולגבי שפחות ולגבי בהמה טהורה ולגבי בהמה טמאה ולגבי חיה ולגבי עוף טהור ולגבי עוף טמא ולגבי שרצים ולגבי דגים טהורים ולגבי דגים טמאים ולגבי תרומה ולגבי חולין ולגבי מקוה ולגבי בור ולגבי שיחה ולגבי מערה ולגבי אוצר ולגבי בית הבד ולגבי בית הגת ולגבי בית הבעירה ולגבי בית השלחין ולגבי בית הפרס ולגבי בית הטבילה ולגבי בית הכסא ולגבי בית המרחץ ולגבי בית המדרש ולגבי בית הכנסת ולגבי בית הקברות ולגבי בית האבל ולגבי בית המשתה ולגבי בית הסוהר ולגבי בית הדין ולגבי בית הועד ולגבי בית הקברות ולגבי בית האבל ולגבי בית המשתה ולגבי בית הסוהר ולגבי בית הדין ולגבי בית הועד : (ג) ד"ה תפרי מסכת וכו' לגבי תמני : (ד) ד"ה הכין לו נראה לי דהתם דקתני וכו' ולא קתני לאחר ל' יום ולא קתני לאחר שלשים יום ולאחר שלשים יום ולאחר שלשים יום ול

תפשוט דכעי רב פוסטאי וכו' ס"נ דסון קידושי. דכי היכי דהתם אמר לה "לאחר שנגדשין" שיהא מרשותו, שתקדש, הייט דומיא דלאחר שנקנו שיולחין מרשות הקדש למריך להו פדיון: **פדיון פוטו**. המקדיש קודם שנקנו מוזכות וקדושות לאחר שנקנו דהוחיל והוח הקדישן תע"ג דחזר ופדאן מוזכות וקדושות לאחר שנקנו: **פדיום אחריס**. קודם שנקנו אין מוזכות וקדושות לאחר שנקנו ואפי שקנאה עצמה בגט מדעת עצמה אין חנין עליה קדושין דכפדיוה אחריס דמיא לאין מוזכות וקדושות, לגבי אפי שנה מיהא מקודשת: **מתני' פנודר**. שלא יהנה מיורדי הים מותר ליהנות מיושבי היבשה והגודר מליהנות מיושבי היבשה אסור ליהנות מיורדי הים שהן נמי מיושבי היבשה הן שסופן לילמד ומה שאמר 'יורדי הים' בכלל 'יושבי היבשה' לא כאלו יורדי הים שהולכים מעכו ליפו שאין ביניהם אלא מהלך יום אחד ובאין מהרה ליבשה דהוו בכלל יושבי היבשה: **גמ' מד מתני אריסא**. לא כאלו וכו' ולא כאלו יורדי הים אסור:

תפשוט *דבעי רב הושעיא *הנותן שתי פרוטות לאשה ואמר לה באחת-התקדשי לי היום, ובאחת - התקדשי לי לאחר שאגרשיך, ה"נ דהוו קידושי? איתער בהו ר' ירמיה אמר להו מאי קא מדמיתון 'פדאן הוא' לפדאום' אחרים' הכי אמר ר' יוחנן "פדאן הוא"=חזורות וקדושות פדאום אחרים"= אין חזורות וקדושות, ואשה בפדאום אחרים דמיא, איתמר נמי אמר ר' אמי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שפדאן הוא אבל פדאום אחרים אין חזורות וקדושות: **מתני'** 'הנודר 'מיורדי הים' מותר 'ביושבי היבשה' 'מושבי היבשה' אסור מיורדי הים שיורדי הים בכלל יושבי היבשה, לא כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו לפרש: **גמ'** רב פפא ורב אחא בריה דרב איקא **חד מתני** אריסא **וחד מתני** אסיפא - **מאן דתני אריסא מתני הכי:** הנודר מיורדי הים מותר ביושבי יבשה הא ביורדי הים אסור ולא כאלו ההולכים

היכי דאמר במתני' שיכול להקדים נטיעות הללו לאחר שיפדו ותיילא קדושה עלייהו תע"ג דלא לתקדישינהו אחר פדיון ה"ג תיילי קדושי כי אמר לאחר שנגדשין תע"פ אחר שגירשה לא מזר וקדשה: **לא שנו** אלא שפדאום הוא. דכיון דפדאום הוא ולשולם לא יצאו נטיעות הללו מרשות הקדש לו מרשותו דין הוא שיהו חוזרות וקדושות לכל פדיום אחריס שבעולם כדאמרינן בפ' הכניסוס אחר כן לרשותו אין חוזרות וקדושות לפי שמיד שפדאום אחריס נסתלק רשות בעלים הראשונים מהן וכיון דהתיה שעתא ד"א להקדש שיחול עליהן בשר שעתא נמי כשהכניסום אחריס לרשותו לא חייל: **ואשה** נמי כפדאוה אחריס דמיא. לפי שמיד שנשגרשה יולחת מרשות הבעל לרשותה ואין קידושין חלין עליה וק"ל מדרבה אמה לפדאן הוא דמיא שכשם שנטיעות הללו לפי שאינן יולחות מרשות הקדש לו מרשותו מפי שלקדושיהו לאחר שיפדו כך אמה זו כיון שאינה יולאה מרשות הבעל לו מרשות עלמה בדין הוא שתהא יכולה להתקדש מעלמה לפני לאחר שתשגרש ויתפה לי דאי מינה אמה לקדש עלמה לאיש ה"ג דהויא היא דומיא דמקדיש נטיעות ממש אלא קין שהמוכרה לחברה כי יקח איש אמה ואלא לחברה כי חלקח אמה לאיש לא כל הימנה שהכניס בעל הבעל ומש"ה אחרי' בפ"ק דקידושין (דף ה:) דאי לאחרה היא הריני מאורסה לך אין בדבריה ממש אלא

נ א מיי' פ"ט מהלכות מלוה סעיף ט"ו ע"ש סמ"ג עשין ס"ג טוש"ע יו"ד סי' רי"ז סעי' נ"ג נד:
נז ב ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט' :
נח ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט' :
נמ ה פ"ד מה' נ"ר :
ם ו מיי' פ"ט מהלכות מלוה הל"ט סמ"ג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רי"ז סעיף ג' :
סא ז טור י"ד סי' רי"ז
נ(נא) הגהות מרדכי (המאה)
נ(נא) ד"ה נדר מתוספות
מדלא קאמר כיון דנדר מן הכותים . כלומר מדלא קאמר הכא כגון שנדר מן הכותים אם נדר מהם אף ודאי הוי מעשה ולפ"ז אף הא דלא קאמר מן הכותים משום דלא שכיח דנים בכלל נדרים (עובדיס) וכתו לפי שנדר מן הכותים אף ודאי הוי מעשה ולפ"ז אף הא דלא קאמר מן הכותים משום דלא שכיח דנים בכלל נדרים כגון

מתני' מפוכחי שבת. מתוקן ממשמרין שבת: **לפני כוכבים.** להן כמו כן מפרין שבת: **מלובני הפוך.** בגילוי שבת: **לפני כוכבים.** דיקרחל לגילוי לאכול פוך (נ"ק פב.) מפני טורח שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדאמר לקמן פרין יהן בעמו אלו תלמידי חכמים המשמשין מטומאתן מערב שבת לערב שבת (כתובות סב:): **ולפני כוכבים.** שהם נמי אוכלים פוך בגילוי שבת: **ומוכר בכוכבים.** שהן חין טוען ליכוכבים אלא להר גריזים: **גמ' לפי' מפני מה כוכבים נמי.** לי מפרין שבת יהא לפני כהן: **אלא.** מאי מפוכחי שבת שהן מוכן דמלוין על השבת דהייט ישראל וכוכבים אין מלוין על השבת מפני שהן גרים לבל עובדי כוכבים ת"ש ממשמרין שבת אין מלוין: **ומוכר בכוכבים ולמאי פי מלוין ניכפו.** נמי לעולם לירוקלים: **אלא אמר אביי.** מאי מפוכחי שבת שהן מלוה ועושה קחני: **בשלמא לפני כוכבים** שבת ושם: **ישראל וכוכבים מלוין ועושין.** ולפוכר בהן: **ועובדי כוכבים** (ג) **עובדי אבל אין מלוין.** לפיכך מוכר: **אבל לעובדי ירושלים ישראל מלוין ועושין כוכבים מלוין ואין עושין.** להכי מוכר בהן: **מתני' שמיני נפסח נכני נח.** שלא יהא מכל בני נח שבל העולם יכלו מבני נח: **גמ' כיון דיקדם מכרם.** בחלקו של הקב"ה: **מיפקרו.** ישראל על שמיה לאכרהם ולא על שם בני נח: **פם מיפא ישמעאל.** דזרע אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים: **יקרא לך זרע.** וכתותו זרע קנדר: **ולא כל ישמק.** ועשו חיט נקרא זרע יחק להכי מוכר בעובדי כוכבים: **מתני' שמיני נפסח מיפראל לוקח מהן ביתר ומוכר נפם בפתות.** כלומר בזול ונמלא שחיט נהנה מהן: **שיפראל** לא יהו נהנין ממנו מוכר להן ביוקר דהשתח חין נהנין ממנו: **ואין שומעין לו.** שלא ימלא מדם שיהא שומע לו בדבר זה שבשביל נדלו (ג) מוכר לו בזול ויקח ממנו ביוקר: **גמ' פלוקח כלי מבים הפומן לבקרו.** חם יפה יהן לו לחיון וחם לאו שיחזיר לו כליו: (ל) כמו כלי זכוכית: (לקמן **מידו.** שבשבר) חייב לוקח בשלמא לו: **שלמא** (ה) **שנתח לוקח בית.** דהשתח לוקח במקחו יותר משל מוכר. הלכך חייב דגמר ומקני נפשיה בהשיח הנחה שמיחו לבקרו (ו)אי בעטה שבר, ונתחייב בלוכנין: **אבל שוה בשוה.** חיט יפול [למוכר] ואי ס"ד הנחת לוקח היח לבוקעה חפץ ולח הנחת המוכר לחפי' שוה בשוה נמי יהח יכול למוכר לחח הוי הנחת מוכר לחח הנחת לוקח: **תניין דתניהן** דמשמע שוה בשוה לח: **כוכינא דרמי על אפיה.** עיסקח ביטח לחח קפין עליה זכיכח ולומה לו כמי שמונחת על פניו ובכשיו כשמוכרה שוה בשוה הנחת מוכר היח ולח הנחת לוקח (ו) הלכך מוכר בפחות לבל שוה בשוה לח: **פיפא ריפא.** להשיח "לוקח ביוחר" ודייקינן מיפה בי בשוה לח: חלמח הנחת לוקח הוי לפי הנחת מוכר היח ולח הנחת מוכר היח ולח הנחת לוקח ובהבי יכול ליקח מהן לפחות ליח ליה הנחה בהנחו זכיכו: **ועוד לימא פיפא קונם שיפראל נהנין לי** בפחות ומוכר ביוחר לבל שוה בשוה לח: **ותי כוכינא דרמי על אפיה מפיפא.** המוכר ולח הנחת לוקח היח: **פיפא כוכינא מריפא.** בסחורה דקפין עליה זכיכח דשוה בשוה הוי הנחת לוקח ולח הנחת מוכר הלכך מוכר ביוקר: **אפילו שוה בשוה נמי.** יהח לוקח המדיר, דהח הנחת לוקח היח ולח הנחת מוכר ולח (ה) יהח הך נהנה ממנו: מתני'

אפי' עובדי כוכבים נמי. כלומר ס"ל למתני לחסור במקיימי השבת כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים שהוזכרו: **אמר חביי** מלוה ועושה קתני. כלומר שחין בכלל דבריו חלה מלוין ועושין: **בתרתי קמיימא.** דהייט שבת ואלילת שוס ישראל וכוחים מלוין ועושין: **מתני' קונם שחיני** נהנה לבני נח מוחר בישראל ואסור בעובדי כוכבים ת"ש ישראל ואסור בכוחים **מאובלי שום** אסור בישראל ואסור בכוחים **ממעולי ירושלים** אסור בישראל **ומוחר** בכוחים: **גמ'** מאי 'ישובחי שבת-אלימא ממקיימי שבת מאי אירים בכוחים, אפילו עובדי כוכבים נמי? **אלא** ממצוים על השבת, אי הכי אימא סיפא **ממעולי ירושלים אסור בישראל ומוחר בכוחים** אמאי והא מצוים נינהו (ג) אמר אביי 'מצוה ועושה' קחני: **בתרתי בבי** קמיימא **ישראל וכוחים מלוין ועושין ועובדי כוכבים** (בהנא) דעבדי=עושין ואינם מלוין, **בעולי ירושלים** ישראל=מלוין ועושין, כוחים=מלוין **ואינם** עושין: **מתני'** קונם שאיני נהנה לבני נח מוחר בישראל ואסור בעובדי כוכבים: **גמ'** וישראל מי נפיק מבלל בני נח? כיון דאיקדש אברהם, איתקרו על שמיה: **מתני'** שאיני נהנה לזרע אברהם אסור בישראל ומוחר בעובדי כוכבים: **גמ'** והאיבא ישמעאל? כי ביצחק יקרא לך זרע-בתיב, והאיבא עשו? *'ביצחק' ולא כל יצחק: **מתני'** "שאיני נהנה *מישראל "לוקח ביותר ומוכר בפחות "שישראל נהנין לי" לוקח בפחות ומוכר ביותר *ואין שומעין לו "שאיני נהנה להן ונהן לי" יהנה לעובדי כוכבים: **גמ'** *אמר שמעאל "הלוקח כלי מן האומן לבקרו ונאנס בידו חייב, אלמא קסבר הנאת לוקח

ביא, תנן **שאיני נהנה מישראל - מוכר בפחות** אבל שוה בשוה לא, ואי הנאת לוקח היא אפילו שוה בשוה, בתמיה בזבינא דרמי על אפיה, אם כן אימא רישא **לוקח ביוחר** ועוד אימא סיפא **שישראל נהנין לי [לוקח בפחות] ומוכר ביוחר** ואי 'בזבינא דרמי על אפיה' אפילו שוה בשוה? סיפא 'בזבינא חריפא' אי הכי "לוקח בפחות" אפילו שוה בשוה? אלא

מתני'

כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים שבעולם: **אמר חביי** מלוה ועושה קתני. כלומר שחין בכלל דבריו חלה מלוין ועושין: **בתרתי קמיימא.** דהייט שבת ואלילת שוס ישראל וכוחים מלוין ועושין: **מתני' קונם שחיני** נהנה לבני נח מוחר בישראל. ות"ש ישראל ואסור בכוחים **מאובלי שום** אסור בישראל ואסור בכוחים **ממעולי ירושלים** אסור בישראל **ומוחר** בכוחים: **גמ'** מאי 'ישובחי שבת-אלימא ממקיימי שבת מאי אירים בכוחים, אפילו עובדי כוכבים נמי? **אלא** ממצוים על השבת, אי הכי אימא סיפא **ממעולי ירושלים אסור בישראל ומוחר בכוחים** אמאי והא מצוים נינהו (ג) אמר אביי 'מצוה ועושה' קחני: **בתרתי בבי** קמיימא **ישראל וכוחים מלוין ועושין ועובדי כוכבים** (בהנא) דעבדי=עושין ואינם מלוין, **בעולי ירושלים** ישראל=מלוין ועושין, כוחים=מלוין **ואינם** עושין: **מתני'** קונם שאיני נהנה לבני נח מוחר בישראל ואסור בעובדי כוכבים: **גמ'** וישראל מי נפיק מבלל בני נח? כיון דאיקדש אברהם, איתקרו על שמיה: **מתני'** שאיני נהנה לזרע אברהם אסור בישראל ומוחר בעובדי כוכבים: **גמ'** והאיבא ישמעאל? כי ביצחק יקרא לך זרע-בתיב, והאיבא עשו? *'ביצחק' ולא כל יצחק: **מתני'** "שאיני נהנה *מישראל "לוקח ביותר ומוכר בפחות "שישראל נהנין לי" לוקח בפחות ומוכר ביותר *ואין שומעין לו "שאיני נהנה להן ונהן לי" יהנה לעובדי כוכבים: **גמ'** *אמר שמעאל "הלוקח כלי מן האומן לבקרו ונאנס בידו חייב, אלמא קסבר הנאת לוקח

ביא, תנן **שאיני נהנה מישראל - מוכר בפחות** אבל שוה בשוה לא, ואי הנאת לוקח היא אפילו שוה בשוה, בתמיה בזבינא דרמי על אפיה, אם כן אימא רישא **לוקח ביוחר** ועוד אימא סיפא **שישראל נהנין לי [לוקח בפחות] ומוכר ביוחר** ואי 'בזבינא דרמי על אפיה' אפילו שוה בשוה? סיפא 'בזבינא חריפא' אי הכי "לוקח בפחות" אפילו שוה בשוה? אלא

מתני'

*) ע"ע בשומל דמיה

תוספות

הנודר משומני שבת לחבול בישראל ולחבול בכוחים. שנם **נוסח** הכוחים מקיימין מלוה **האוסר** שבת: **מאובלי** הבום **ע"ז** לחבול בישראל ולחבול **פני נח** בכוחים. פי' חומן שמלוין לנחול בום שמלקה מזבח קנ"ם **ע"ז נדה אזהרה** וגם בכוחים עומדים מלה לחביעת בום כפ"ם דמפרבין **נוסח** הבח ת"ל מחולי הבום מע"ם חן לקמן **(אוסר:** פרק קומם יין וכו' **ע"ז אי זהו** (דף סנ:) קומם בום **מיבעה** שמלה בום **מיבעה)** שמלה חיט לחבול בבח **מאיזה אומה** עד ליני שבת בלה **ישראל** נחנין זה בלה בד **מאיזה אומה** שמה שדבר שבני חדם **ישראל** חוכלין בום: **מעולי** יכוכבים מומר בכוחים. **נוסח** בלה היו עובדיכוכבים **ר"ן על ע"ז** בלה בבר בניזים היו **בלקוח כלי ביון** עובדין: **אילימא** **בשוכר אחר** ממקיימי שבת לפני **בעלות אחרת** עובדי כוכבים נמי. **ע"ז** לח בם יש עובדי **ובשאר** כוכבים לחבול בשבת **ירושלמי** ות"ת מני קחמר בח **בלקוח חיב על** סחם עובדי כוכבים **"בל ישאר לו"** ליתן דבסם לבעות בשבת **שבת** סחם כוכבים **ירושלמי** שומרין בשבת וי"ע **בחבל** דהכי קחמר חילימח **בחבל** ממקיימי שבת ושומרים **בשבת** בח בני לחיתר **מחבל** ממנוין על השבת **ירושלמי** ד"ת לח הוה מיתסר **בכוחים** משום דבשבת **בשבת** ומשום דבשבת **ירושלמי** בן כוחים ניכי חייבות **בן** ומיהו מנוין בלח בני לחיתר מקיימין **בשבת** ת"ש עובדי כוכבים **ירושלמי** ויש חן **בחבל** דבין בשבת לחיתר **בחבל** דבין בשבת לחיתר **בחבל** דבין בשבת לחיתר

מתני' בזבינא מיצעא ורשמואל הדריפא תניא כוותיה דרשמואל *הלוקח כלים מן התגר לשגרן לבית חמיו ואמר לו: אם מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהם ואם לאו אני נותן לך לפי מטבע הנאה שבהן, נאנסו: בהליכה חייב, בחזרה פטור. מפני שהוא בגושא שכר. ההוא ספסירא דשקל חמרא לזבוני, לא איזבן, בהדי דהדר איתנים-חמרא, תייבים וב נחמן לשלומי, איתיביה רבא לרב נחמן נאנסו: בהליכה חייב בחזרה פטור אמר ליה חזרה דספסירא=הולכה היא דאילו משכח לזבוני אפילו אבבא דביתיה מי לא מזבין ליה: מתני' *קונם: שאני נהנה לערלים מותר בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים שאני נהנה למולים אסור בערלי ישראל ומותר במולי עובדי כוכבים שאין הערלה קרויה אלא לשם עובדי כוכבים שנא' כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ואומר והיה הפלשתי הערל הזה ואומר פן תשמחנה בנות פלשתים פן תעלוזנה בנות הערלים, רבי אלעזר בן עזריה אומר מאוסה היא הערלה שנתנגו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים. רבי ישמעאל אומר גדולה מילה שנגרתו עליה שלש עשרה בריתות רבי יוסי אומר גדולה מילה שדוחה את השבת (ו)חמורה רבי יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (ג) מלא שעה רבי נחמיה אומר גדולה מילה שדוחה את הנגעים *רבי אומר גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל שנאמר התהלך לפני והיה תמים כבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*: גמ' תניא ר' יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זביות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה שנאמר ויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (נ) ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר: אמול ואצא, סבנה היא שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא שלשה ימים, הקב"ה אמר לי לך שוב *) מצרים אלא מפני מה נענש משה מפני

*) ג"ל מצריפה. ענ"ן

א) [ר"ן חיבור ולא כמי שכתב] ב) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ג) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ד) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ה) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ו) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ז) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ח) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ט) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] י) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] כ) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ל) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] מ) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] נ) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ס) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ע) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] פ) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] צ) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ק) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ר) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ש) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] ת) [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר]

דמיה **ממך** ליה לאסוגיין דבפרק הספינה כי היכי דהתם נמי לית ליה לתוקמה דוקא בזבינא תריפא כדמוקי לה בסמוך משום **דההיא סוגיא דהתם לאסוגיא דהכא נמי סמכא**: ואי הגאת לוקח היא לפיכך שוה בשוה נמי. והא דאמרת דבמקח ליכא הגאת מוכר: **מתני' בזבינא דרמי** על לפיה. הלכך שוה בשוה הגאת מוכר היא שאינו מוצא לוקחין ולהו הגאת לוקח דכיון דלא קפין עליה זבינא מלוי הוא תמיד ללוקח ולהכי נהגה במקחו ודשמואל בזבינא תריפא ומש"ה הגאת לוקח היא שהכל קופצין עליו ואין למוכר שום הגאה במכירתו והא כל חימת דבעי מזבין ליה: **א"ב** חימת ריפא לוקח ביתר וכיון דזבינא דרמי על לפיה הוא ליקח ביתר לפיכך לוקח שוה בשוה לא מיתסר כיון לחייבו כלל הגאת מוכר כיון דזבינא דרמי על לפיה הוא ועוד לימא סיפא היכא דלתסר הגאתו על ישראל דקתני מוכר ביתר ואי זבינא דרמי על לפיה הוא לפיכך שוה בשוה לליכא הגאה ללוקח כלל הגאת למוכר: **סיפא** בזבינא תריפא. כלומר ריפא דמשמעינן דינא דזבינא דרמי על לפיה ומיפא דמשמעינן דינא דזבינא תריפא ומיהו לכתוב לה מפרקא קומיין דמתי ריפא לוקח ביתר אלא לפרוקי קומיה דסיפא לתיגין: **אי** הכי לוקח בפחות לפי' שוה בשוה נמי. דהתם שמואל דבזבינא תריפא לוקח מתהני ולא מוכר דמשום הכי חייב בתוכחין לפי שכל הגאה שלו: מ"ש **מתניתין** בזבינא מליעא ודשמואל בזבינא תריפא. כלומר חיכא הגאת מוכר ולוקח ומש"ה כשהסכר הגאת ישראל עליו לוקח ביתר ומוכר ביתר כי היכי דלא לתהני וכשהסכר הגאתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר ביתר כי היכי דלא ליתהנו לוקח בפחות ומוכר ביתר מליעא כי מזבן ליה שוה בשוה תרוייהו מתכנו וגרתה בעיני דגמרת ודלי כי מוקי מתני' בזבינא דרמי על לפיה מ"ש זבינא תריפא מידע ידע למתני' ליה לה לוקימתא בהכי דלא לגלויי דיני קא בעי ולמשמעינן בזבינא דרמי על לפיה הגאת לוקח ולא מוכר וזבינא תריפא הגאת מוכר ולא לוקח וכי מילי דכמכר שוה בשוה מכל כי נמכר ביומר לפילו זבינא תריפא הגאת מוכר ולא לוקח וכי נמכר בפחות כלומר לפי מה שהביאו במה ניחזקו לי טובה כשהן רוצים שתני מחזר לשגר להם כלים: **נאנסו** בהליכה חייב. שלו והייט סייעתיה דשמואל: **ובחזרה** פטור מפני שהוא בגושא שכר. ונוטל שכר פטור על התוכחין ומיהו בגנבה ואבדה חייב כנוטל שכר דהא לסוקמא בפרק החומץ שכל שומר לנחר שכלו יפי שחילפו נעשה שומר שכר להוליל והכא מהכא ומוכח לה התם מהך בריימא דכיון דבהליכה הוה שומר לנחר שכלו יפי שחילפו נעשה שומר שכר הוי: **ההוא** ספסירא דשקל חמרא לזבוני בשוקא. דרכון של לוזן סרסורין היה ליקח בהמה מהמים קלובים והיו מתנים עם הבעלים שתם לא ימלאו לוקחין להם וכשי מוכח בהליכה בפרק החומץ בהאי עובדא גופיה דמייתי לה התם בגיטת מחייבת: חזרה דספסירא בהליכה היא. כלומר בהליכה דמסגר לניח חמרו דמי דהכא נמי בחזרה לי מתכח לזבוני מזבין לה: **מתני'** שאני נהנה לערלים וכו' שאין הערלה קרויה אלא לשם עובדי כוכבים. דכתיב כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב. כלומר דלי מקרא קמא ליכא למידע דכי קאמר "כל הגוים ערלים" ערלי לב קאמר והייט דקאמר סיפא דקרא לכל בית ישראל ערלי לב "כמותם מש"ה תמר ואומר "והיה הפלשתי הערל הזה" דקא קרי ליה דוד ערל ואע"ג דלית ליה לי טולד כשהוא מהול וכ"ש טולד כשהוא מהול לי מכיחא ואומר "פן תעלוזנה בנות הערלים" ואי אפשר לנשים שיהיו בהם כמה לגשים שנולדו כשהם מולים ואפילו הכי אמר בנות הערלים: **ששלש** עשרה בריתות נכרתו עליה. שלא עשרה בריתות נכרתו בפרשת מילה גדולה מילה שהיא דוחה שבת התמיד. דכתיב וביום השמיני יומל בשר ערלתו ואפילו יש שם בהרת יקון: לא נקרא שלם עד שמל. דכתיב התהלך לפני והיה תמים: **שהיא** שקולה כנגד כל המצות שבתורה. שנאמר הנה דם הברית ותע"ג דהתי דם נלו דם מילה הוא שלא קרבן מ"מ כיון דכתיב ברית מעמה שקולה כנגד כל המצות: **גמ'** תניא ר' יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זביות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה שנאמר ויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (נ) ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר: אמול ואצא, סבנה היא שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא שלשה ימים, הקב"ה אמר לי לך שוב *) מצרים אלא מפני מה נענש משה מפני כלומר לפי מה שהביאו במה ניחזקו לי טובה כשהן רוצים שתני מחזר לשגר להם כלים: **נאנסו** בהליכה חייב. שלו והייט סייעתיה דשמואל: **ובחזרה** פטור מפני שהוא בגושא שכר. ונוטל שכר פטור על התוכחין ומיהו בגנבה ואבדה חייב כנוטל שכר דהא לסוקמא בפרק החומץ שכל שומר לנחר שכלו יפי שחילפו נעשה שומר שכר להוליל והכא מהכא ומוכח לה התם מהך בריימא דכיון דבהליכה הוה שומר לנחר שכלו יפי שחילפו נעשה שומר שכר הוי: **התורה** ספסירא דשקל חמרא לזבוני בשוקא. דרכון של לוזן סרסורין היה ליקח בהמה מהמים קלובים והיו מתנים עם הבעלים שתם לא ימלאו לוקחין להם וכשי מוכח בהליכה דמסגר לניח חמרו דמי דהכא נמי בחזרה לי מתכח לזבוני מזבין לה: **מתני'** שאני נהנה לערלים וכו' שאין הערלה קרויה אלא לשם עובדי כוכבים. דכתיב כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב. כלומר דלי מקרא קמא ליכא למידע דכי קאמר "כל הגוים ערלים" ערלי לב קאמר והייט דקאמר סיפא דקרא לכל בית ישראל ערלי לב "כמותם מש"ה תמר ואומר "והיה הפלשתי הערל הזה" דקא קרי ליה דוד ערל ואע"ג דלית ליה לי טולד כשהוא מהול וכ"ש טולד כשהוא מהול לי מכיחא ואומר "פן תעלוזנה בנות הערלים" ואי אפשר לנשים שיהיו בהם כמה לגשים שנולדו כשהם מולים ואפילו הכי אמר בנות הערלים: **ששלש** עשרה בריתות נכרתו עליה. שלא עשרה בריתות נכרתו בפרשת מילה גדולה מילה שהיא דוחה שבת התמיד. דכתיב וביום השמיני יומל בשר ערלתו ואפילו יש שם בהרת יקון: לא נקרא שלם עד שמל. דכתיב התהלך לפני והיה תמים: **שהיא** שקולה כנגד כל המצות שבתורה. שנאמר הנה דם הברית ותע"ג דהתי דם נלו דם מילה הוא שלא קרבן מ"מ כיון דכתיב ברית מעמה שקולה כנגד כל המצות: **גמ'** תניא ר' יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זביות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה שנאמר ויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (נ) ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר: אמול ואצא, סבנה היא שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא שלשה ימים, הקב"ה אמר לי לך שוב *) מצרים אלא מפני מה נענש משה מפני

*) ג"ל מצריפה. ענ"ן

תוספות

שנכרתו עליה וכ"ג בריטות לה וחמור [מומאה] (לת) בריתי ביני וביניך עד בריתי לחקת לם ינתק (בחקותי יו) יש ו"ב בריתות: **הבה** דם הברית מגר כלים וכו'. תמ"ל דפסיטים דקרא בהכלאת למים בדם מנחן מגה בלגבטו מתפטי מ"ת מוקי ליה כ"ג מ' בדם מ"ל ה כשנכנסים ל ב ר י ת כדלמתיון (בריטות דף ט.) כמה ככתבו לתנותנו לברית במילה ובגבולה והכלאת למים מליטו דם מילה קרי דם ברית לכתיב (תמות כד) הגה דם הברית אשר וגו':

הגהות הב"ח

(ה) שנהנה שכנת כתמורה: (ג) שם עליה תפי' מגלת שמה: (ו) שם אמר ר' יוסי מ"ט: (ד) רש"י ד"ה כתורה וכו' ולפמוד:

נזיר ד' ל' ב' ת' ו' ב' ת' מ' ל' ה

מתנ' (דף לה:) "זבוף על מאחי מ"ל" סימן על מאחי מלך גובה מנות מלך

נזיר דרשה את נתגלח מאוד בניו בא"ת בנו

מסורת הש"ס

סה א ב מיי' פ"ו מהל' מלוה ולוה הלכה ז סמג עשין כמה טוש"ע י"ד סי' רכז סעיף ג:

סה ג מיי' פ"ב מהל' שלוחין הלכה ח סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סימן קפו סעיף ג: סעי ד מיי' שם הל' ג סמג שם טור ש"ע שם סעיף ב: ע ה מיי' שם טור ש"ע שם:

עא א מיי' פ"ע מהל' מלוה ולוה הל' כב סמג עשין כמה טוש"ע י"ד סי' רין סעיף מג: עב ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף מב:

עג מ מיי' פ"ב מהל' מלוה הל' ח טור"ד סימן רם:

עד ם מיי' שם הל' ם ס סמג עשין כה טור"ד שם:

עה י מיי' פ"ג שם הל' ם סמג עשין כו טוש"ע י"ד סימן רפו סעיף ב:

עו כ מיי' שם פ"ב הל' ם ס ועי' סימן רם: עז ל מיי' שם פ"ג הל' ם סמג עשין כו טוש"ע י"ד סימן רפו סעיף ג:

עח מ מיי' שם פ"ג הלכה ח טור"ד סי' רם:

מסורת השס

ג"ל מצריפה. ענ"ן

(מאור מ"ש פ"ג מהל' מלוה ולוה הלכה ב) [ר"ן חיבור ולא כמי שכתב] [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר] [ר"ן נתבאר בפרק ב' נזיר

מפני שנתעסק כמלון תחלה . ותח"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה ותותו מלון סמוך למגריס (נ) דלת היה סכנה ותותו התינוק לת היה בתותה שעה חלת בן שמונה ימים : **לסורגן** . לתותן שני מלתחים : **גונדא דחימה** . חיל שלו לבל לחיות נוטריא נהרא : **שהיא שקולה כנגד כל המצות** תורה אור **שבתורה.** דכתיב (שמות כד) הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית יז) ואתה בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדורותם : **בריתי יומם ולילה.** מה להלן בריתי (ד) לתן כתן בריתי : **אם לא בריתי יומם ולילה.** מה להלן תורה לתן כתן תורה והיינו פלינת דהכא מוקי לה להאי קרא במילה והתם מוקי לה בתורה : **שמא נאמר כי דבר מגונה** . "(ערב) שבשעה, שלא תמר לו "והיה תמים" עד שבשעה שנאמר "הרף מאף ועזוב חמה" ויש אומרים (ה) "לחימה (הרגו) שנא' "חמה אין לי" "והכתיב "כי יגורתי מפני האף והחמה" ? "חזמה הוו ואיבשית אימא גוגרא דחזמה תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם מילה שנאמר "התהלך לפני והיה תמים" וכתיב "ואתנה בריתי ביני ובינך" ד"א גדולה מילה ששקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר "כי על פי הדברים האלה וגו' "דבר אתך גדולה מילה "שאילמלא מילה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה וגו' ופלינא דר' "אליעזר דאמר ר' "אליעזר גדולה תורה שאילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי וגו'. אמר רב יהודה אמר רב בשעה שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו "התהלך לפני והיה תמים" אחזתו רעדה, אמר "שמא יש בי דבר "מגונה" כיון שאמר לו "ואתנה בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו, "ויוצא אותו החוצה "אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במזל שלי (נ) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו "צא מאיצטגנינות שלך-אין מזל לישראל" אמר רבי יצחק בל המתמים עצמו הקב"ה מתמים עמו שנאמר "עם חסיד תתחסד עם גבור תמים תתמם" א"ר הושעיא בל המתמים עצמו שעה עומדת לו שנא' "התהלך לפני והיה תמים" וכתיב "והיית לאב המון גוים", אמר "רבי "כל המנחש לו "נחש שנאמר "כי לא נחש ביעקב, והא "בלמ"ד אל"ף כתיב? "אלא משום מדה כנגד מדה, תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו בחזיצה שאפי' מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בחוכה שנאמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל עתה מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים שעשתה אנגרייא בת"ח שנאמר "זורק את חניכיו ילידי ביתו" "וישמואל אמר שהפריש על מדותיו-של הקב"ה שנא' "במה אדע כי אירשנה" ורבי יוחנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה שנאמר "חן לי הנפש והרכוש קח לך". "זורק את חניכיו ילידי ביתו" "רב אמר "שלוריקין בתורה ושמואל אמר שלוריקין בוהב.) "שמנה עשר "ושלש מאות" "אר' אמי בר אבא אליעזר "כנגד כולם איכא דאמרי אליעזר "הוא דתנושבניתא הכי הוו "אר' אמי בר אבא בן ג' שנים הביר אברהם את בוראו שנא' "עקב אשר שמע אברהם בקולי "תושבניתא מאה ושבעים ותרין ואמר "רבי אבא בר אבא השמן**

*) [נ"ל רבי אמי וכ"ם בע"י]

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבא מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ת היינו יומל כיון שהיה לו עדיין לילות בדרך ר"ל דלותו מלון סמוך למגריס היה ובלותות פורתא ליכא סכנתא: **דהוי לומר זה התינוק.** שנעשה חתן ע"י ברית: **ולא ברירו** ממנו לשון רגלין. מקום המילה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו: שנאמר הרף מלף ועזוב חמה. כלומר הקב"ה אמר לו שיעזבם לשמח רוגה היה להרגם: שנאמר תמה תין לי. לשמח שהרג: **גונדא** דחימה. חיל של חימה: **בי** על פי הדברים **התלה בריתי** תמך ברית. כלומר ברית מילה שמקולה ככל הדברים דהייט כל המצות: **צא** מתלטגניות שלך. ממפקע חכמת מזלות שלך והייט דכתיב (בראשית טו) ויולא לותו החוצה: שעה עומדת לו. שעולה לגדולה: **כל המנחש לו נחש.** שהנחשים והקסמים רודפין לחריו שמוק בכל דבר וכדלמרינן בפרק ערבי פסחים (פסחים קו:) מלן דקפיד קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו': **בשה יאמר ליעקב וליסרלל מה פעל לל.** שמלחי הסרת יתלו ליסרלל מה פעל לל לפי שמתוך שלין מנחשין מכניסין לותן למחילה שלין מלחי הסרת יכולין ליכנס בה **ובלחש בשיני** כו'. ופ"ש שבעינים הטעון תפוכתם על לותותו במה תדע מ"ת שבינה זו הסניטתו להיות טופל בכתה תדע: שהוריקן בתותה. זכרון בזכות התורה ובמילה שנאמר בהם בכפי שכינה כ ז ה כ. פתח נסס לותותיו כדי שילכו עתו בנחת תפלה: **נוטא** לאחר **לפני** יי"ך תאיר

תפלין - כל בשאיי דאמי

הנהות הב"ח
(א) גמ' ויש לומרים: ברגו נחומה שנאמר: (ב) שם בתוכ שלי (ותין וכו' אחד) תא"ו וכ"ב ס"ע ותין לי בן אחד אלא יעמוד"ל: (נ) רש"י ד"ה מפני וכו' בתוך למגריס היה דלת: (ד) ד"ה שהיא וכו' מה להלן בריתי מילה לף כלן בריתי מילה ס"ד:

נוטא/תפלין
בידוע/תפלין
תפלין

סי' בוה שיעור אדרבה אחיני וגו' אחיני ואחיני בני [ע"י ע"ו רבי שמואל בר נחמני אמר]

[ע"י פ' נכון נמוס, בתוליו מז: ד"ה תגלח △ ירוקה וס"ע תוס' סוכה אימתי ל תנ' ד"ה תירוק מ"ש ל'אחי מר אבא בשם המדרש]

פי' הרא"ש
הוי לומר זה לחיתוך. שמתחילין לוחו בתולה לתלוצה: שנאמר הרף מלף ועזוב ממנו. שלמת שבלה להכנס לתת שבלה להכנס לתת שבלה להכנס לת

א א ב מיי' פרק ו מהל' נדרים הלכה ג סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רכח סעיף ו:

[ג"ל רבי אמי וכ"ה בפ"ע]

נוסחא
ט"ג: ת"ש ת"ל אברהם – בתחילה אלף על ראש אברים ולסוף אלף על ראש אומות.

[ג"ל רבי אמי וכ"ה בפ"ע]

מתנה
ג"ע: פסוקים מקבות ג: יד-טו

השמטן בחומבגית תלת מאה ושיתין ותרתע הון. ומיהו התמה שם"ה ת"ל תיכת תד יומת לגיה ליה לשומת למשמן להטייט יוה"כ: שתי עיניס ושתי חזיס. ואבחתם המליכו הקב"ה על תכריו שהם ברשותו ליזהר מעבירה תבל עיניו ואזניו של תדם תיכם ברשותו שהרי על כריתו ירתה בעיניו ובאזניו ישמעו תלבשה כשמוע המליכו הקב"ה לפי' על תלו שלא יסתכל ולא ישמע כי לא דבר מצוה: ראש הגוייה. שגמול: מעשרה שליטים. שולטים בתדם שרוב מעשי התדם נעשין על ידיהם: ומלכי לדק. הוא שם בן נח: לפיכך הוליתה מחברתם. ותע"פ שחברתם מזרעו של שם לא זכה בכהונה מחמת שם שלא מחמת עצמו והייט דתמרינן "הוא כהן" ואין זרעו כהן לומר שלא זכה זרעו בכהונה מחמתו משה"ש נטלה תלר זרעו של שם ונתנה לאהרתם: נאם ה' לאדני. דוד הוא דקאמר דשם ה' היה לאדני הייט אברתם שב לימיני שהבטיחו במלחמת תרבעה מלכים שיצא לימין השם כלומר שיהא בעזרו לעזת לויטיו הדום רגלין וכתיב בהתוא מזמור אחה כהן לעולם:

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הנאה וכו' אלא לדיסת הרגל. שהמודר הנאה אסור לעבור דרך תגרו ומודר ממנו מאכל ארי: וכלים שאין עושין בהן לוקל נפש. דשרו במודר מאכל כל שאין משכירין ניולא בהם כדמפרש וחוזל ובמודר הנאה אסור לא ישאילנו נפה וכברה רחים ותנור. לוקטיך למיתני הכי כי היכי דלא תיסק לדעתין דכי אמר לכלים שעושין בהם לוכל נפש אסורי נמי במודר מאכל ה"מ קדרה שמבשלין בה ת"ל שפוד שלוין בו בשר אבל הכי גורס דגורס ניהו ולישרי במודר מאכל, קמ"ל: אבל מאכילו לוקן ועליה נזמים וטבעות. בגמ' שקלי וטרי לי לשמעינן רבותא דאפי' הכי לא לא תלוקינהו לגב ריחא: גמ' מאן תנא. למודר הנאה אסור בדיסת הרגל: אפי' ויאור. מה שדרכן של מוכרים לוותר ללוקחין שמוסיפין להם כשלוקחין פירות אחר לו שיש לאילו לוחו ויאור לאסור במודר הנאה ואע"ג דהוי זגיעה דרמי על לאיה לוכך דריסת הרגל אסור אע"ג דלא קפדי כה לוכבי

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין סמודר סנאה מחבירו. שאחבירו הדיוט אלא יהנה ממנו כשום עניין: **למודר ממנו מאכל.** אלא הדיוט אלא בנאה שאין עושין בהם אוכל נפש. המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו: נפה וכברה ורחיים ותנור, אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית ונומים: גמ' מאן תנא? אמר רב אדא בר אהבה רבי אליעזר היא דתניא "רבי אליעזר אומר אפי' ויאור אסור במודר הנאה: המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו': והא

[מגילה ח.]

[מגילה שם כ"ב ב ד"ה ואין]

פי' הרא"ש

סמנן בגימטריא שם"ד הוי. וימות החמה שם"ה כמו שכל הסנה יש לו רשות לקטנה תוך מיום תמד וחייטו יום"כ: שתי עיניס ושתי חזיס בגייטיי. וכס מכניס המכנסיים בעביטה ומיון מסוין ביד התדס ומנוד לדקטו מקנס ניולו כדכתיב (מ"ח ג) כגלי שפיריו יתמוד כשתדס מתגבר על יצרו קוף שהכה"פ מוסרו ניולו: זה יצר הרע. כדכתיב תלך זקן וכסיל: מיום מפקן וחכם זה יצה"ע. כדכתיב פוד ילד מפקן וחכם וזקן ישי"ם שהוא ילד בשנים כנגד יצה"ר שהוא פחות ממנו י"ג שנה ומכתתו בזיוה שתין התכניס בשתמין ו': כתם ה' לתדני. תדוני טוא תבהיטם תגיעו שקטלו [לתמון] לתקב"ה תדון כדתיתת בשכטת (דף ז:) לתמן תדני לתמן מבהיטם שקטלו תדון: הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הנאה וכו' תלת דיסת הרגל. לפעמים לא תיכף תלוקי כה אלא לאחר זמן: ולא יסיה לו ליגע בכתוה מן הדין תלת זוקת הבכור: הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הנאה וכו' תלת דיסת הרגל. לפעמים לא תיכף תלוקי כה אלא לאחר זמן: ולא יסיה לו ליגע בכתוה מן הדין תלת זוקת הבכור. תבל לא נקט מתנת ופיטפוט שלא יסתלנו להא פשיטא שלא יסתיל לכהנה המביאה לידי מלכל הוא שלא לפני נפה וכברה שאינו יכול לאכול אחר מיקון זה בכלי זה שלא ניוך מיקון אחר אפייה וניזול אע"פ שאינו לו נפה: **מקום** שמכניסין לאכול. דהשוב בכאת מלכל ממה שנכנה הבוכר ונקוי נקטה מן המטוח מלכל: מני? ר"ש היא. ומייתי בנקטה ניטוח התמה לא תקדי כלפניטים וש"ת ונוקמה כהא בתלר דקפדי וכ"ש ור"ל דמ"ל סוה לייט מקום שמכניסין וסיה מאור בשודר מלכל: **אפי'** ויאור. שמוטר לו כדרך המוכרין ושמו' לעיל למודר לוכל בפתוח ולוקח ניוחר מקפנית דתני כל"ש:

תוספות

שתי עיניס וכ' חזיס ולקט הגויה. לקט שכיחול ושמע לאכר בזוקא ולא ולקט בעיניו ואזניו שמוצות תם העיניס לכלות ואזניס לשמוע תל תיום סזה לכל לכה לא קתניא לב להא קתניא (נתמיה ב) ומלתא תם לכבו נתתן לפניך וכאת שמו שכניס ותל תם תמילה תלמת קודם למילה סיה לכל לבו שלא לשמוע: להוציא לכותה מפש. תיטה לאכרתם שמי סיה מתגר בעיניו ומיטנה שלא לפני עלה סיה לכול בכל בעיניו ולא סיה לו ליגע בכתוה מן הדין תלת זוקת הבכור. במקום לא תיכף תלוקי כה אלא לאחר זמן. תבל לא נקט מתנת ופיטפוט שלא יסתלנו להא פשיטא שלא יסתיל לכהנה המביאה לידי מלכל הוא שלא לפני נפה וכברה שאינו יכול לאכול אחר מיקון זה בכלי זה שלא ניוך מיקון אחר אפייה וניזול אע"פ שאינו לו נפה: **מקום** שמכניסין לאכול. דהשוב בכאת מלכל ממה שנכנה הבוכר ונקוי נקטה מן המטוח מלכל: מני? ר"ש היא. ומייתי בנקטה ניטוח התמה לא תקדי כלפניטים וש"ת ונוקמה כהא בתלר דקפדי וכ"ש ור"ל דמ"ל סוה לייט מקום שמכניסין וסיה מאור בשודר מלכל: **אפי'** ויאור. שמוטר לו כדרך המוכרין ושמו' לעיל למודר לוכל בפתוח ולוקח ניוחר מקפנית דתני כל"ש:

תבל כני נוסה מוסיף קמ"ל דש"ה לחייט ומנוי: תבל משאיל לו חלוק וכו'. מילתא דפשיטא נקט: **גמ'** מאן תנא. דמתמיה במודר הנאה לתקוט לף לדיסת הרגל: **אפי'** ויאור למודר הנאה כיון שהוא מוטר לו תבל מדרך תדס לוותר מתנו ואינו מקפיד עליו כגון המנויי לתר שבתן לתמין לו תרגל לוסיף מתנו כדי להכניטו בבת ותגיל לוסיף ויאור למודר הנאה כיון שהוא מוטר לו תבל

שוה בשום מוכר דהייטו זגיעה דרמי על לאיה וכיון דמתמיה כולי תאי תלכך לפי' דיסת הרגל בלין דלא להקפיד בלין לאסור במודר

והא

הגהות הב"ח (ל) גמ' מעשרה שליטים תלו הן שתי עיניס: (כ) רש"י ד"ה שם"ד ימים לית ליה רשות לקטנה וימי הסנה שם"ה ימים וכיוה"כ לית ליה רשות הם"ד: (נ) רש"י ד"ה וכלים שאין עושין בהן לוכל נפש להכניסם בכלים:

וסח מן מאכל עלמו נדר. ולמחי לסור להשחילו נפה והני ליה מאכל ניכהו: סנסם מסלכך עלי. יהא לסור: ולימא. מהי לגהה מאכל' ללא לסר עליו ללא הגיחה כה"ג לא מקרי הגחה דכיון דמידי דלא קפדי בה לימני הוא לן זה קרוי נהגה מחבירו ואם מחמר דהכא מסמע דבדיעים הרגיל לן קפדי לימני ולוקי לסור במודר הגחה לחבל רבנן דפליגי עליה סברי דכל היכא דלא לסר עליו ללא הגיחה כה"ג לא מקרי הגחה דכיון דמידי דלא קפדי בה לימני הוא לן זה קרוי נהגה מחבירו ואם מחמר דהכא מסמע דבדיעים הרגיל לן קפדי לימני ולוקי בפ' חזקת הבתים (ב"ב דף מ:) תמרינן גבי חלו דבריס שחין להם חזקה ותמרינן הכא בחלר של שותפות עסקינן דלהטעמה כדי לא קפדי לעלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא לימני לעלמא קפדי וכיון שכן ליסבר לפילו לרבנן. תירן הרמב"ן ז"ל להטעמה דלמר הסם היינו להתעכב ולישב בחלר דומיא דהטעמה בהמה דתנן הסם במתני' וכי הלי גוונא הוא דלמר דוקא שותפין לן קפדי הא לימני לעלמא קפדי הכל הכא דבדיעים הרגיל בעלמא עסקינן להיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב סם וכ"ב"ג לפי' לימני לעלמא דלא שותפין לן קפדי ומ"ה סברו רבנן: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' ישמעאל דלמר ר"ח ז"ל כתב בפרק חזקת הבתים [ב"ב] לגי לסור מחמת חזקה כרבי לליעזר וכן דעת ר"ח ז"ל: והא מן מאכל נדר. וכיון שכן למה יאסר: דאמר לגהת מאכלך עלי. לכיון שהוסיף ולמר לגהת המאכל הרי לסר על עלמו כל מה שגורם לומו וקרי ליה מאכלך משום דבגרמת הגהה שלו הוא מחוקן והוה סלקא דעתך הכי דלי לא מלי מיקרי לגהת מאכל: ואימא שלא יעשם מיסים ויתן על גבי מכתו. להגהת מאכל לא משמע לגהת שלא יהגה מגוף המאכל עלמו ולאסור לפי' לגהת המאכל לאמר לגהת מאכלך ולפי' יהגה מגוף המאכל עלמו: אמר רבא בתומר לגהה המביאה לידי מאכל הוא. היכא דבבה"ג לסור בין בלעיסת סיסים על גבי מכתו בין בנפה בין בכברה ולין טח לי דבכלל הגהה המביאה לידי מאכל לא משמע ניחיה סיסים לעומין ע"ג מכתו לגהת שלא הכי הוי פסקא דמילתא דלי נדר ממאכל לשתול ממנו נפה וכברה אבל דבר אחר לאמר הגהת מאכלך עלי לסור בלחילה ולסור לעשות סיסים על גבי מכתו לבל מכתו אבל דבר אחר לאמר הגהה המביאה לידי מאכל עלי לסור בלחילה ולסור לשתול נפה וכברה מיהו לעשות סיסין וליתן על גבי מכתו אבי כך גרלה בעיני: שק להביא עליו פירות וכו' הגהה המביאה לידי מאכל הוא. לגהת תימה לן מקרייה הגהה המביאה לידי מאכל לגהת להקן המאכל בנפה וכברה לבל להביא לליו המאכל בלבד בשק וחמור אבי קמ"ל דב פפא: צנא. סל: סום לרכוב עליו לילרוחים בה כדי שירלה כלדם חשוב כשירכוב על סום ותהא טובעת על ידו ובשביל זה יתן לו מנה יפה כי הלי גוונא גרמת בעלמא הוא: [ר"ל ובשפת לילרוחים]

אילימא שלא לירלות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו לירלות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא לירלות, ואידי דקתני רישא "לא ישאילנו" תנא סיפא "משאילו": מתני' "כל דבר שאין עושין בו אוכל נפש, מקום שמשכירין ביוצא בהן, אסור: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין, מאן תנא? *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: מתני' *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו, ופורע את חובו, ומחזיר לו את אבידתו, מקום שנוטלין עליה שכר חפול הנאה להקדש: גמ' אלמא *אברודי ארי בעלמא הוא ושרי, מאן תנא? *אמר רב הושעיא זו דברי

הגהת מאכל: ואימא שלא יעשם מיסים ויתן על גבי מכתו. להגהת מאכל לא משמע לגהת שלא יהגה מגוף המאכל עלמו ולאסור לפי' הגהת המאכל לאמר לגהת מאכלך ולפי' יהגה מגוף המאכל עלמו: אמר רבא בתומר לגהה המביאה לידי מאכל הוא. היכא דבבה"ג לסור בין בלעיסת סיסים על גבי מכתו בין בנפה בין בכברה ולין טח לי דבכלל הגהה המביאה לידי מאכל לא משמע ניחיה סיסים לעומין ע"ג מכתו לגהת שלא הכי הוי פסקא דמילתא דלי נדר ממאכל לשתול ממנו נפה וכברה אבל דבר אחר לאמר הגהת מאכלך עלי לסור בלחילה ולסור לעשות סיסים על גבי מכתו לבל מכתו אבל דבר אחר לאמר הגהה המביאה לידי מאכל עלי לסור בלחילה ולסור לשתול נפה וכברה מיהו לעשות סיסין וליתן על גבי מכתו אבי כך גרלה בעיני: שק להביא עליו פירות וכו' הגהה המביאה לידי מאכל הוא. לגהת תימה לן מקרייה הגהה המביאה לידי מאכל לגהת להקן המאכל בנפה וכברה לבל להביא לליו המאכל בלבד בשק וחמור אבי קמ"ל דב פפא: צנא. סל: סום לרכוב עליו לילרוחים בה כדי שירלה כלדם חשוב כשירכוב על סום ותהא טובעת על ידו ובשביל זה יתן לו מנה יפה כי הלי גוונא גרמת בעלמא הוא: [ר"ל ובשפת לילרוחים]

מקום שמשכירין. שהולך דרך קרקעו לבים המשתה ומקלר דלכו: מפו. מי הוי הגהה המביאה לידי מאכל בכל הני לן לא: נריכא נמימר. דסלי הא ליכא הגהה כלל: וקתני משמלו. ומ"מ דסרי: נא נעולם. לפי' שלא לירלות בה ובדין הוא דלא היה לריך למיתני משחילו: שנה ליידי וכו'. ומהא ליכא למשמע מינה: מתני' מקום שמשכירין. שטהגין להשחיל כל ללו הדבריס על ידי שכירות לסור למדיר להשחילו דכיון שטהגים להשכיר מיחו בהגהה המביאה לידי מאכל וחסור: גמ' מבלל דרישא. דקתני לא ישחילנו נפה וכברה הוי לפ"ם שחין משכירין כלומר שחין טהגין להשחיל בשכירות לפ"ג דלא הוי הגהה גמורה דכיון שחין משכירין מלי קא מסני ליה לם זה לא ישחילנו שכבר לחר משחילו בחנם שהרי מקום שחין משכירין הוא: מאן תנא. דלפירוש הי: רבי אליעזר. לבל סיפא דקתני מקום שמשכירין לסור דברי הכל היא דהגהה גמורה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. לינן בשבילו מחיים השקל שטחינן לתרומת הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהגה לו לגום: (ו) גדמקתני "פורע חובו" ללמוד לך שהוא מלוה בשטר ליה מלכסין דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברודי ארי בעלמא הוא. שמבריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דלחברוחי שרי: דברי

* פסחים נ"ו: כתובות ק"י

[נמיל נב: ופס נסמן]

כתובות קי.

[כ"ק מה. כ"ב מ.]

[כתובות קח. פ"ם]

וכא מן מאכל נדר. דמסמע דוקא לוכל כפה: מימא עלא ישחה מיין על מכתו. דלפשוטה למכה היא כדאמר בפרק [שני דפסחים] (ד' נב:) גם יעשה מלא מפיס ויתן על גבי מכתו תפני שם מממיטת דהגהת מאכלך מגוף המאכל בלא מגוף: הגהה המביאה לידי מאכל. הגהה מגוף המאכל עלמו לא מסרי. ולא מימא שלא יהגה מגוף המאכל עלמו אלא שלא יעשה מיסים על גבי מכתו דכך גרמי מקרי הגהה המביאה לידי מאכל: סום לרכוב עליו. שק להביא עליו. לילרוחים בה כדי שירלה כלדם חשוב כשירכוב על סום ותהא טובעת על ידו ובשביל זה יתן לו מנה יפה כי הלי גוונא גרמת בעלמא הוא: מתני' מקום שמשכירין. שהולך דרך קרקעו לבים המשתה ומקלר דלכו: מפו. מי הוי הגהה המביאה לידי מאכל בכל הני לן לא: נריכא נמימר. דסלי הא ליכא הגהה כלל: וקתני משמלו. ומ"מ דסרי: נא נעולם. לפי' שלא לירלות בה ובדין הוא דלא היה לריך למיתני משחילו: שנה ליידי וכו'. ומהא ליכא למשמע מינה: מתני' מקום שמשכירין. שטהגין להשחיל כל ללו הדבריס על ידי שכירות לסור למדיר להשחילו דכיון שטהגים להשכיר מיחו בהגהה המביאה לידי מאכל וחסור: גמ' מבלל דרישא. דקתני לא ישחילנו נפה וכברה הוי לפ"ם שחין משכירין כלומר שחין טהגין להשחיל בשכירות לפ"ג דלא הוי הגהה גמורה דכיון שחין משכירין מלי קא מסני ליה לם זה לא ישחילנו שכבר לחר משחילו בחנם שהרי מקום שחין משכירין הוא: מאן תנא. דלפירוש הי: רבי אליעזר. לבל סיפא דקתני מקום שמשכירין לסור דברי הכל היא דהגהה גמורה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. לינן בשבילו מחיים השקל שטחינן לתרומת הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהגה לו לגום: גמ' אלמא אברודי ארי בעלמא הוא. שמבריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דלחברוחי שרי: דברי

אימא שלא ישמש מיחין. מקום הגהת מאכל לפיסקא ואפי' מסמין על מיני עלמו: ושבעת מקנה ... [ביל ער אף אחזור מאחור] יפה: מאן תנא מחר כבא ר"ש היא. ומ"ש שאם מלא זיעבא כריסה ר"ש ור"ל ויל"ע למכה קן להכא מדקדק לפי' דלמר כ"ש לפי שהי מוקמינן ליה בשאר ודל"ש ולכך מדקדק לכא מקיפה:

(ו) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום בס"ד ותמ"כ ג"ל פיסקא נמ' ותמ"כ מ"ש מדקתני וכו' נידים ממש מלמת כ"ל וכ"ל:

נוסח שאר מחנו מאכל אסור להנאה ז' נוסח כנפה וכברה — הני ג' מאכל כפ

מתנו' מקום שמשכירין כיוצא בהן מסור. לכיון דלכך להשכיר כיוצא בהן מסור לו מוכל לו לסכיר כיוצא בזה וכוא מוכל לו לסכיר כיוצא בהן אפילו כלי שלא נעשו לסוכל כגון לנפה וכברה וכיוצא בהן: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין. כלים שמעמין בכם לוכל נפה לסוכל בהן אבל לא לסכיר כיוצא בהן: מתני' שוקל לו שקלו. מחלים בשקל שנחנו לו: גמ' אלמא אברודי ארי בעלמא הוא. לכאורה לכאי מוקי לה כגון שהלוה לו מעות בשעת הדחק ולא מלא לו אלא כלי זה ולא היה לו לסוכל לו אלא לסכיר כלי זה לאחרים ולכך מוכל לו לסכיר כלי זה לאחרים ולכך מוכל לו לסכיר כלי זה לאחרים ולכך מוכל לו

דברי חנן היא **רבא** אמר אפי' תימא דברי הכל, גבי מודר הנאה דיהיב ליה (ג) על מנת שלא לפרוע, מאי חנן? דתנן [ד] המי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופירנסם את אשתו חנן אמר "איבד את מעותיו", נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו "ישבע כמה הוציא ויטול" א"ר דוסא בן הרכינס כדבריהם, אמר ר' יוחנן בן זכאי "פה אמר חנן-הניח מעותיו על קרן הצבי **רבא** לא אמר כרב הושעיא דקא מוקים לה למתניתין כר"ה **רב הושעיא** לא אמר כרבא גזירה שלא ליפרע משום ליפרע: מחזיר לו את אבידתו: **פליגי** בה ר' אמי ור' אסי חד אמר לא שנו אלא בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה דכי מהדר ליה מדעתיה דנפשיה קא מהדר ליה **אבל** נכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר לא קא מהדר ליה דקא(ג) מהני ליה *פרוטה **ורב יוסף** אמר אפי' נכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר מהדר ליה, ומשום פרוטה דרב יוסף לא שביח חנן

אפי' תימא דברי הכל. לתפי' לרבנן למרי שחייב לזה להחזיר לזה דמי החוב שפרע בשבילו גבי מודר הנאה להייטו מתני' דיהיב על מנת שלא לפרוע עשקינן. כלומר דכשהלוהו התנה עמו שלא יהא כח בחבירו לכופו ולגבות ממנו עד שילוה לאחר כדי שיוכל לפרוע לו ואפילו הכי אסור לפרוע עד שיגבה ממנ

מקום שנוטלין עליה שכר. (נ)חזרת לחבירה שכר: **תפול הנאה להקדש.** דכיון דמודר ממנו הנאה לא מצי התי ליתיב ליה שכר: בשלמא למ"ד 'לחי' בשכנסי בעל לחבירה לחורין על מחזיר נמי מהדר ליה לחבירה, היינו דקתני "מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה [להקדש]" כיון דמחזיר לית מצי למיקבל מיניה השכר לפי שזה בעל לחבירה הדירו מנכסיו ליטו יכול להשתייר השכר בידו דמקום שנוטלים עליה שכר הוא(ד) ולא מצי בעל לחבירה למימר הואיל ואינו יכול ליטול השכר יהא שלי לפיכך תפול הנאה להקדש, ואי נכסי מחזיר לחורי' על בעל לחבירה והתי מחזיר לחם עשיר הוא ואינו רוצה לקבל שכרו דילמא הוא לקבל השכר מכל מקום התי בעל לחבירה לית מצי תפיס לשכרו מקום דמודר הוא מנכסי מחזיר ושכרו ליתיה נגיה דמקום שנוטלין עליה שכר הוא לפיכך תפול הנאה להקדש: **אלא למ"ד** · כשנכסי מחזיר לחורין על בעל לחבירה מהדר ליתיה למימר תפול הנאה להקדש לפיכך אפילו בשנכסי מחזיר לחורין על בעל לחבירה מהדר ליתיה למימר תפול הנאה להקדש דלא נכסי בעל לחבירה לחורין על מחזיר לית מהדר הואיל ולית בר תגרת הוא: **פריץ, לחבירה קתני** · לחם לחוד מיירי "תפול הנאה להקדש" בשנכסי מחזיר לחורין על בעל לחבירה, דכיון דלית מצי למיתבי מיניה ומחזיר נמי לית ליטול שכר, דעשיר הוא, להכי תפול הנאה להקדש: **לית שכיחא** · ולישנא הנאה כלל: **משום דקא מבני ליה** · דלמ"ג דמיעטא דנפשיה מהדר ליה לפ"ה מהני ליה דדמי כמאן דמהני ליה מנכסיו: **מהדר ליה** · משום דמיעטא דנפשיה מהדר ליה ולא מהני ליה כלום: בשלמא למ"ד לקח בשנכסי מחזיר לחורין על בעל לחבירה מהדר: **היינו דמתרץ משום** · כלומר דמשכחת ליה מקום שנוטלים עליה שכר תפול הנאה להקדש דכיון דנכסי מחזיר לחורין על בעל לחבירה לית מצי בעל לחבירה לעשיר השכר לעלמא דהא נכסי מחזיר הן ואחורין עליו ולריך לו ליתן השכר והמחזיר לו חלם עשיר (פ) ואינו רוצה לקבל השכר להכי תפול הנאה להקדש: **אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר לחורין על בעל לחבירה מהדר היכי מתרץ מקום.** שנוטלין עליה שכר הא ליכא (ו) שכר(ו) כלל(ו) דלא מהדר והכא ליכא לתרוצי אחדא קתני להתם (לקיון) דקאמר (ב)בשנכסי מחזיר לחורין על בעל לחבירה קא מוקי ליה תפול הנאה להקדש דכופין לבעל לחבירה ליתן השכר לחורין והיו יכול להחזיק בו דנכסי מחזיר לחורין הן עליו אבל הכא ליכא לתרוצי אחדא קתני בשנכסי בעל לחבירה לחורין עליה דכיון דנכסי מחזיר לית לחורין על בעל לחבירה מצי התי בעל לחבירה למיתפס השכר לנפשיה ולא נפיל להקדש, והיכי מתרץ "מקום שנוטלין עליה" כגון שמחזיר לחורין על בעל לחבירה מנכסים שאינם משועבדים לחורין כגון מטלטלין שאינם משועבדים לחורין כלל, דאי נכסי מחזיר משועבדים לחורין הוי כנכסי בעל לחבירה ומחזיר לחורין מהדר ליה ולא מצי בעל לחבירה למיתפס השכר לנפשיה ולא נפיל להקדש, והיכי מתרץ "מקום שנוטלין עליה" כגון שמחזיר לחורין על בעל לחבירה מנכסים

ז א מיי' פ"ד מהלכות מעילה הלכה ב:
ח ב מיי' שם הלכה י ופ"ב מהלכות מדים הלכה ד סמג לאוין רמב עושין ע"ד סימן רעו פסקי מ:

אמר רבא היתה לפניו ככר של הפקר ואמר "ככר זו הקדש", נטלה מעל לפי כולה, להדיוישה לבניו מעל לפי טובת הנאה שבה.

בעא "מיניה רב חייא בר אבין מרבא "כברי עליך" ונתנה לו במתנה מהו: כברי, אמר אבר לבמא עליך, אמר ליה עילויה שויתיה הקדש. א"ל "פשיטא דאע"ג דיהבה ליה במתנה אסור, אלא כברי עלירלאפוקי מאלאפוקי דאי גנבה מיניה מיגנב: א"ל לא, לאפוקי דאי אזמניה עלה איתיביה

אמר רבא היתה לפניו ככר של הפקר ואמר "ככר זו הקדש", נטלה מעל לפי כולה. הלי דנקיט לה בככר של הפקר ולא נקט ליה בככר של שהיתה עומדת בחצרו והקדישה משום דבכי הלי גוונא נטלה לחלה לא מעל דכיון דמקמי הקדש הלו היתה ולאחר הקדש ג"כ ברשותו עומדת ה"ל כגזבר של הקדש דלמרי' בכותח פ"ק דמגיגה (דף יפ.) שאם נטל דבר של הקדש לזכות בו לא מעל משום דמעיקרא נמי ברשותיה קאי והשתא נמי ברשותיה ואין מעילה בהקדש אלא במועלין מרשות הקדש לרשות אחר ומה לי בחצרו מה לי בידו הכא והכא לא נפיק מרשותיה להכי נקיט ליה בככר של הפקר שהיתה עומדת תוך ד' חמותיו שקונות לו בכל מקום ומ"ה כי אמר ככר זו הקדש חייל ומקדיש זה לא זכה בו משום דלא"ג דאמר בפ"ק דמ"מ (דף י.) דד' אמות של חדם קונות לו אפי' כי לא אמר לקנה הכא שאני משום דכיון דאמר ככר זו הקדש גלי לדעתיה דלהקדש ניחא ליה דליקני לדידיה לא ניחא וגילוי דעתא כי הלי מהני כדמוכח סוגייתי דהתם ומפי למעבד הכי ה"ל כמגביה. מיהא לחבירו דקנה חבירו ולא הוה הכא נמי הקדש קני ואיהו משום לא קנה זה ל"ל ומ"ה נטלה לחלה מעל לפי כולה שכיון שלא זכה בו משום חיט בו גזבר עליה ולפיכך כשנטלה הויא מרשות הקדש ומשום הכי מעל: להדיוישה לבניו מעל לפי טובת הנאה שבה. דכיון דלא הגביהה הלא להאי סיקו טובת הנאה לפי שמעכשיו יחזיקו לו בניו טובה כיון שהוא מחזר להאי סיקו ובניו מועלין בשיוליהו והא דליימי הכא הך מימריה דרבא משום דדמיא ליה להך בעיא דבעא מיניה רב חייא בר אבין דכי היכי דהכא הקדיש הככר וחל"ש נטלה לחלה בדבר חייל בר אבין נמי אחר ככר ונתנה לו: בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא ככרי עליך ונתנה לו במתנה מהו ככרי ל"ל כי חיטה בכלשהוא אחסר. ככרי בעוד שהככר שלו ממעט אבל לאחר שנתנה כיון דלא הוי שלו מוחר להוריש ובניו מועלין בשיוליהו והא דליימי הכא הך מימריה דרבא משום דדמיא ליה להך בעיא דבעא מיניה רב חייא בר אבין דכי היכי דהכא הקדיש הככר וחל"ש נטלה לחלה בדבר חייל בר אבין נמי אחר ככר ונתנה לו: בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא ככרי עליך ונתנה לו במתנה מהו ככרי ל"ל כי חיטה בכלשהוא אחסר. ככרי בעוד שהככר שלו ממעט אבל לאחר שנתנה כיון דלא הוי שלו מוחר להוריש ובניו מועלין בשיוליהו והא דליימי הכא הך מימריה דרבא משום דדמיא ליה להך בעיא דב

ס"ג **קונם פרס שאני** הנאה **לך**. והכי משמע קונם יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאין לי פרה לאכזר לך ולא אקנה ולא אשים לי פרה משלי אלא שלך להשתמש בהן והחזרות משורות עליו בגדר לו שאמר לו נכסי משורין עליך אם יש לי פרה אחרת חלה זו ומשלמת שיש לו פרה אחרת משור ליטהל (ג) לישנות: **קונם קודדום שיש לי שאיני קנוי**-כלומר חלה קניתי קודדום אחר והוי אומר משלך שאני קניך לו ולא שאמר לו קונם נכסי יהו משורים עלי אם יש לי קודדום אחר חלה זה ומשלם שיש לו קודדום אחר: **כחיין אשור**. בעל הקודדום אשור ליהנות מנכסיו כל ימי חיין לי נמי בחיין דמידר משורין נכסיו על המודר: **מת**. משמיל: **לו שאנהנה לו כמתנה**. למודר אמר לן המורה הלי דקתני מת לא קתי משיפת כלל דהיכי מלי קתני משיפת [דהת] קתני נכסי עלי מת לו שאנהנה לו במתנה הרי זה מותר מי מותר הרי מתפייה קאמר חלה תרייתא קתני אהשתילני פרתך שאם מת המידר מותר בפרה לו בנכסיה על מידר דהת אמר נכסי (ד) ומשמע שמת לאו נכסיה דידיה חיגון והכא נמי אם ניתנו לו במתנה ואמר לן הגמורה לכה"ג שאני הלכה שאין לו קנוי כיון דאמר לאו כני לדם [הן] (כרי) דהכי היו עודרים בירושלים ובגדרים הלך אמר לשון בני לדם קתני שניתנו לו במתנה הרי זה מותר וקשיא לרבה דאמר אע"ג דיהיב ליה במתנה אסור: **אמר לך רבה הכה כמאי עסקינן כגון שניתנו לו על ידי אמר**. שבעל הפרה נתנו לאחר ואומו אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שכבר הוציאה מרשותו כשנתנה לאחר אבל היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא נתנה לו על ידי אחר האוזל ולא יצאת מרשותו קודם לכן אסור ולא דמי להיכא דחיגבה מיניה משום דהיכא דחיגבה מיניה האוזל ונלא מדעתו דבעל הכסר יצא מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אבל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר יצאת מרשותו מדעתו: **ולא קאמר שנתנה לו**. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: **יש מעילה בקומות**. היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעלית דיש בו מעילה ומעל לו לא: **[חיפוח מקום] שנוטלין עליה שכר**. ומודר הייט דאמר קונם ומדמי ליה להקדש: **קונם ככר זה הקדש**. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוה הדין נמי לא אמרה חלה בלשון קונם: **כין שהוא כין תכיהו מעל**. שהרי הקדישה מהם בלשון שלמת: **לפיכך**. הואיל ויש בה מעילה יש בה פדיון ואינה לחולין דהוי כאחר הקדש: **אמר זו עלי הקדש**. כיון דאמר עלי עליה דידיה שוויה הקדש והוה מעל אם אכל חייב לשלומי: **תביאו לא מעל**. דלא אמרה חלה על עצמו ובני תביאו הוי כחולין: **לפיכך אין לה פדיון**. שהוא עצמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: **כין כך וכין כך**. כין אמר שהם כין אמר עלי לא מעל כין הוא וכין תביאו לף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי קונם שאין מעילה בקומות: **אי מעל**. תלוכא דאמר ים מעילה בקומות קבוי: **אם לא אפדיה עליה**. דטון: **פדיתיה ניחא לי דפיהיב לי מיפורא לא בעיתי**. כלומר דבתורת היתר קבלתיה ממך ולא בתורת חיפור: **וכפבור של חולין אין** (ה) **מעל**. לטע"ב הכי נמי לף זה שהמקבל מע"ם שבפבור זה שהיתר הוא כי אכלה מעל:

מתני'

איתיביה אמר לו "השאילני פרתך" אמר לו "קונם פרה שאני קנוי לך, נכסי עליך אם יש לי פרה אלא זו", "השאילני קרדומך" אמר לו "קונם קרדום (ו) (שיש) לי שאני קנוי, נכסי עלי אם יש לי קרדום אלא זה" ונמצא שיש לו, "בחיין אשור, מת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר" א"ר אחא בריה דרב איקא שניתנה לו על ידי אחר, א"ר אשי דיקא נמי דקתני שניתנה לו ולא קתני שנתנה לו, בעא מיניה רבא מרב נחמן יש מעילה בקונמות או לא אמר ליה חניוחוה מקום שנוטלין עליה שכר ותיפול הנאה להקדש למימרא כי הקדש הקדש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן מעילה כתנאי *קונם לכך זו הקדש ואכלה בין הוא ובין חברו מעל לפיכך יש לה פדיון, לכך זו עלי הקדש ואכלה הואיל חברו מעל לא מעל לפיכך אין לה פדיון דברי ר' מאיר ורבי יוסי אומר משום ר' מאיר אף בזו אין לה פדיון ואכלה בין הוא ובין חברו מעל לפיכך יש לה פדיון, אמר ר' יוסי מעשה בא לפני חכמים בלוד בזו ואכלה בין הוא ובין חברו מעל לפיכך יש לה פדיון, א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי "ככרי עליך" ונתנה לו במתנה מי מעל? לשעול נותן הוא לא אסירא עליה, למעול מקבל יכול דאמר "היתירא בעיתי איסורא לא בעיתי"? אמר ליה "מקבל מעל לכשיוציא "שכל המוציא מעות הקדש לחולין כסבור של חולין הוא מועל אף זה מוע

מתני' ותורם את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו ומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני יולדות חטאות ואשמות, ומלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא אבל מלמד הוא את בניו ואת בנותיו מקרא: **גמ'** איבעיא להו *הני כהני: שלוחי דידן הוו או שלוחי דשמיא, למאי נפקא מינה-למודר הנאה או אמרת דשלוחי דידן הוו הא מהני ליה ואסור ואי אמרת שלוחי דשמיא שרי, מאי? אמרת שלוחי דידן, קא מהני ליה: ת"ש דתנן (נ)

מם פיה כהן · המדיר: **יורוק עליו דם חטאתו ודם אשמו** · קתני סתם דמשמע כל חטאות ואשמות ואע"ג דלא מתוסרי כפרה ניתנו: **לא לעולם אלוחי דידן ניכסו ומאי דם חטאתו ודם אשמו דקתני חטאתו על מנורע כו'** · דהייט מתוסרי כפרה וכו' והש"ס לגבול: **מודין חייבין** · לשלם קרבן לבעלים: **לתקוני מויחיך** · שלים ולא לעוותו: **למרי** · לעולם אלוחי דידן ניכסו ולהכי פיגול פיגול: **"לא יחשב לו"** · פיגול יהיה·מכל מקום: **מלא חפנים** · יביא מדם לחפי' חטאת מלא חפניו על חבירו שכן מביא שכן מביא קרבן על חטאתו שזה שוטה דמשמע כל קרבנות שהיו מביאים לחפי' אם אכלה חלב: **ומתרץ** (ג) **רבי יוחנן משום שוטה היכי דמי** · שהיה מחויבת קרבן אי לאכלה כו': **פסול** · הקרבן הכולל ונדחה כשאחיות אלא בת קרבן היא ידמה הש"ס נמי גבי תשה הולל ונדחים בשעת אכילה נדחים מהכל ואין אדם מביא קרבן אלא על חטאתו וליכא למימרמ מהכא, וכי קתמיני לגבי יחזיה הש"ס למיכי קרבן על חטאתו שוטה כגון זכה לו ילדת לו מוערת: **וקפיך הו יכיל מדם כו'** · למה לי למימר כי אלעזר ר' אלעזר הפריש חטאת חלב על חבירו לא עשה כלום אשתו שוטה היכי דמי: אי דאכלה כשהיא שוטה לאו בת קרבן היא ואי דאכלה כשהיא פקחת ונשחטית הא *א"ר ירמיה אמר ר' אבהו אמר רבי יוחנן "אכל חלב והפריש קרבן ונשחטה וחזר ונשתפה פסול, הואיל ונדחה ידחה" אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו שכן אדם מביא על בניו ועל בנותיו הקטנים אלמה אמר ר' אלעזר "הפריש פסח על חבירו לא עשה כלום" אמר רבי זירא °שה לבית אבות לאו דאורייתא ומאי מדתנן *האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים כיון שהבנים ראשון ראשון ורובן זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו ואי אמרת שה לבית (ב) דאורייתא, על בישרא קאי ומזבי להו·אלא למה להו·אמר·להן אבוהון·לדידי לזרון במצות *תניא·נמי הכי פעשה היה וקדמו בנות לבנים ונמצאו בנות וריזות ובנים שפלים: ותורם את תרומותיו כו':**

תורה אור

מתיב רב שימי בר אבא אם היה כהן יורוק ועליו דם חטאתו דם אשמו דם המאחו של מצורע דם °ואת תהיה תורת המצורע °בין גדול ובין קטן הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין הא שוגגין פטורין *אלא שפיגולן פיגול אי אמרת בשלמא שלוחי דשמיא הוו היינו "שפיגולן פיגול" אלא אי אמרת שלוחי דידן הוו' אמאי פיגול ליכא "שליחא שויתיך *לתקוני ולא לעוותי" אלא שאני גבי פיגול דאמר קרא °לא יחשב לו, גמלי מקום גופא א"ר יוחנן "הכל צריכין דעת חוץ ממחסר כפרה שהרי אדם מביא על אשתו ועל בנותיו הקטנים אלא מעתה יביא אדם חטאת חלב על חבירו °שכן אדם מביא על אשתו שוטה כר' יהודה, אלמה א"ר אלעזר "הפריש חטאת חלב על חבירו לא עשה כלום" אשתו שוטה היכי דמי: אי דאכלה כשהיא שוטה לאו בת קרבן היא ואי דאכלה כשהיא פקחת ונשחטית הא *א"ר ירמיה אמר ר' אבהו אמר רבי יוחנן "אכל חלב והפריש קרבן ונשחטה וחזר ונשתפה פסול, הואיל ונדחה ידחה" אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו שכן אדם מביא על בניו ועל בנותיו הקטנים אלמה אמר ר' אלעזר "הפריש פסח על חבירו לא עשה כלום" אמר רבי זירא °שה לבית אבות לאו דאורייתא ומאי מדתנן *האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים כיון שהבנים ראשון ראשון ורובן זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו ואי אמרת שה לבית (ב) דאורייתא, על בישרא קאי ומזבי להו·אלא למה להו·אמר·להן אבוהון·לדידי לזרון במצות *תניא·נמי הכי פעשה היה וקדמו בנות לבנים ונמצאו בנות וריזות ובנים שפלים: ותורם את תרומותיו כו':**

איבעיא

אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו · לדידך דתנית תשחט שלא לשם אחר: **לא עשה כלום** · שלריך שימנה עמהם מדעתו: **א"ר זירא שה לבית אבות לאו דאורייתא** · לעולם כבי הלי דין ומיהו מפקח לא מצי למידק דשה לבית אבות לאו דאורייתא דמן התורה אין הקטנים לריכין להמנות כשה עם בני חבורה אלא מלולין ממנו אף על פי שלא נמנו עליו אלף על גב דאין פסח נאכל אלא למנויו ה"מ בראויין להמנות אבל קטנים אלו בני הכי לית להו: **הריני** שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם לירושלים ואחר שהיה שם תשחט את הפסח על מי שיעלה מכם רחמנן: **על בשרה קאי** · כלומר אבשר הפסח שנאכל בלילה: **ומזבי להו** · בתמיה כשעלה זה כבר נשחטו ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשינן מהיותה דשה (פסחים פה.) **ומזבי להו** · בתמיה היאך מזכה להם שחיטה ה"ג אין אדם מזכה לחבירו אלא מה שיש לו ואי אפשר לומר שהיה שוחטו עבורם שהרי אין שחיטה עולה לרחמנן אלא לבעלים ואין אדם יכול לשחוט לחבירו שלא מדעתו ואי אפשר לומר שהיה שוחטו בשליחותם שהרי אין שליחות לעבד ואין אשה בשחיטה אלא מדעתו ואי אפשר לומר שהיה שוחטו בשליחות בעליהם שהרי אין שליחות לקטנים: **אמאי פיגול** · ליתני למיקוני אבבא דמתני' ולא לעוותי: **אלמה** אמר ר' אלעזר הפריש חטאת חלב על חבירו לא עשה כלום· מימה מדלכי יוחנן נופיה מיקמי דכבל ליכיון דעת ופ"ל דמניין למיתני דל' יוחנן מייתי בכהן המקריב שלריך דעת בעלים: **שוטה** לאו בת קרבן היא· והא דתנן שוחט לא עשה כלום· מוקי לה בשוטה שאין לו בעלים אלא עלמו ואין שחיטה עולה לו אלא אם כן שחט לשם בעלים: **יביא** מדם פסח על חבירו לא עשה כלום· מלריך שימנה עמהם מדעתו: **לא יחשב לו** · לעולם כבי הלי דין ומיהו מפקח לא מצי למידק דשה לבית אבות לאו דאורייתא· המדיר ממנה ומטעם זה אין לריכין להמנות כשה עם בני חבורה אלא מלולין ממנו אף על פי שלא נמנו עליו ולף על גב דאין פסח נאכל אלא למנויו ה"מ בראויין להמנות אבל קטנים אלו בני הכי לית להו: **הריני** שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם לירושלים ואחר שהיה שם תשחט את הפסח על מי שיעלה מכם רחמנן: **על בשרה קאי** · כלומר אבשר הפסח שנאכל בלילה:

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פ"ד מהל' תרומות הלכה כ סמג עשין קלד טור י"ד סימן שלג :

[נ"מ כב.]

כו ב מיי' פ"ו מהלכות מדיס הלכה ו סמג לאוין רמב :

כז ג מיי' פ"ו מהלכות מכירה הלכה ד :

כח ד מיי' פ"ג מהל' תרומות הלכה ד :

כט ה מיי' פ"ד מהל' תרומות הלכה כ :

איבעיא להו התורם משלו על של חבירו ברשות חבירו בעתו או לא: מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא צריך דעת או דלמא מצוה דיליה היא וניחא ליה למיעבדיה ת"ש **ותרם את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו** במאי עסקינן אילימא (ה) בשל בעל הכרי על (של) בעל הכרי, יולדעתו' דמאן: אילימא לדעתו' דיליה מאן שוויה שליח, אלא לדעתו דבעל הכרי, הא קמהני ליה בקעביד שליחותיה אלא משלו על של (ג) הכרי 'ולדעתו' דמאן אילימא לדעתו דבעל הכרי הא קמהני ליה אלא לאו לדעתיה דנפשיה (ד) משלו תורם על של חבירו (א"א) צריך דעת הא קמהני ליה אלא לאו אין צריך דעת, לעולם משל בעל הכרי על בעל הכרי כדאמר רבא באומר כל תרוצה לתרום יבא ויתרום הבא נמי באומר וכו' **בעא מיניה** רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו של חבירו מצוה הנאה של מי: מי אמרינן אי לאו פירי דהאידך מי מתקנא בריא דהדוא או דלמא אי לאו בריא דהדוא לא הויין פירי דהבין תרומה? תא שמע דכתיב *תבואת זרעך ונתת" אתיבית התם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת מצוה הנאה דבעל הכרי הא קא מהני ליה אלא ש"מ מצוה הנאה דיליה אמרת לא כשלך לבעל הכרי דכתיב על של בעל הכרי ולדעתו דבעל הכרי-באומר כל תרוצה לתרום יבא ויתרום ת"ש דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן המקדיש מסיף חומש ומחצה עושה תמורה ותרום משלו על שאינו שלו מצוה הנאה שלו: מלמד מדרש הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא: מקרא מ"ט לא נלמדנו משום דקמהני ליה, מדרש נמי קמהני ליה? אמר שמואל במקום שנוטלין שכר על המקרא ואין נוטלין שכר על המדרש, מאי פסקא? הא

איבעיא להו התורם בשל בעל הכרי לדעתו לו לא מי מהימנין כיון דזכות הוא לו לא צריך דעתו · זכין לאדם שלא בפניו ומסתמא הוי ליה כפלוגתיה: אילימא דלעתיה דיליה · דהאי תורם מלן שוויה להו דלמי' מה לחם לדעתכם לף שלוחכם לדעתכם: אלא לדעתו דבעל הכרי הא מהני ליה דעביד שליחותיה · וכל שעושה שליחותיה הרי מהנהו: אלא לדעתו דנפשיה · דתורם ולף מזכין ליה מהנה כיון דמדעתיה עביד ולף יהיב ליה מידי למודר ואתיא מתני' כחכן דלרבן אי אפשר דלף גרע מפורע תוכו דאסור לרבן הרשב"ם ז"ל ולי נראה אפי' לרבן שרי כיון דאסיק לקמן דתורם משלו על של חבירו עושה הנאה של תורם אלא לאו דלעתיה דנפשיה קא עביד ובעל הכרי בגרמא למידי בעלמא מהני: **אלא נאו אין צריך דעת** · ומתי' דכתיב במקלת נסמי' ואי תמרת צריך דעת הא קמהני ליה ליכא יחירא הוא דכבר תמרינן תילימא לדעתו של בעל הכרי הא קמהני ליה: כדאמר רבא בתוספ' כל הרוצה לתרום וכו' · בבעיא דר' ירמיה בסמוך אמר הכי: הבא נמי בתומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום · וכי הא גוונא מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דיעתיה ליה סגי ולגבי מודר אהאה לא חזיב מהנה כיון דלא מצוי ליה לידך שליח בהדיא ומיהו דוקא בתומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום לבל לי אמר כל השומע קולי יתרום שליחות מעליא הוי ואסור במודר אהאה דהא אמרינן בפ' המדיר (כתובות דף ע:) כל השומע קולי יזון שליחותיה קטביד ומפקינן לה מדתנן בפ' התקבל (ניסין דף סו.) דגבי גט מהני אם אמר בל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הלבך דוקא בתומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום הלא נמור הוא ומיהו כי אמרינן לתרומה מיהא מהני דוקא דאמריה בהאי לישנא דהא ליכא מלישנא הוה ומ"ה נהי דלגבי מודר לא הוי שליחות לתרומה מיהא מהני לבל לי אמר בל התורם הוי מפסיד

תוספות

ותורם תרומתו לדעתו · נמל' מפרש לדעת מאן: מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא צריך דעת · דאי זכין לאדם שלא בפניו וזכה מפשם שליחות הוי ואסור במודר אהאה דהא אמרינן בפ' המדיר (כתובות דף ע:) בל השומע קולי יזון שליחותיה קטביד ומפקינן בל מדתנן בפ' התקבל (ניסין דף סו.) דגבי גט מהני אם אמר בל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הלבך דוקא בתומר בל הרוצה לתרום יבא ויתרום הלא נמור הוא ומיהו בי אמרינן לתרומה מיהא מהני דוקא דאמריה בהאי לישנא דהא ליכא מלישנא הוה ומ"ה נהי דלגבי מודר לא הוי שליחות לתרומה מיהא מהני לבל לי אמר בל התורם הוי מפסיד

[ניל תבואתך וגו' בפ' בל הנדרים · בל"ם דהכל ודע דדברי הכל בל"ם טובת הנאה בשלמא בשר תמשר וגו' ש"מ טובת הנאה דיליה אמרת לא בשלך לבעל הבבי דבתיב על של בעל הבבי ולדעתו דבעל הבבי-באומר בל הרוצה לתרום יבא ויתרום ת"ש דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן המקדיש מסיף חומש ומחצה עושה תמורה ותרום משלו על שאינו שלו מצוה הנאה שלו: מלמד מדרש הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא: מקרא מ"ט לא נלמדנו משום דקמהני ליה, מדרש נמי קמהני ליה? אמר שמואל במקום שנוטלין שבר על המקרא ואין נוטלין שבר על המדרש, מאי פסקא? הא

ומה המקדיש יגמל לם ביון: (ויקרא כז) **ומחבפר עושה תמורה** · המפרים קרבן לפטור תוכחו על חבירו המחבפר עושה תמורה בתוחו קרבן להבחת הוי דיהיה ולף המפרים דמחבר שהפרים לגורכו קנלו המחבפר: **ותרום וכו' מוצה שנתה שלו** · של תורם: **שנוטלין שבר על לימוד שמקרא ובו'** · ולהבי לף **ילמדנו מקרא בחנם** לזה דקמהני ליה הבבר שהיה לו ליתן, אבל מלמדו הבבות שהוא בחנם לזה מהני ליה בלל: **מלי שפקא** · דבמהנגה תניא מילתא ולאו לימורא ליבא לפי' למשקל שבר של המקרא תניא לן ולהי לאו שפיר עבד דשקל בלל:

והא

בי' הרא"ש

ביון דזבות הוא לו · שמרויח שהתורם עליו מצלו ולא צריך ליתן לו בלום: **לא צריך דעת** · שזבין לאדם שלא בפניו: **או דלמא · ביון דמלוה לילים לית** · דבעל הבבי ניחא ליה למיעבדיה שיהיה הוא לפיבך צריך שיודיעו: **תילימא · משל בעל הבבי · תילימא לדעתים לילים** · תורה אור לדעתו של תורם שלא הודיעו לבעל הבבי שהוא תורם עליו: **מאן שוויה שליח** · הא קיימא לן מה לחם לדעתכם לף שלוחכם לדעתכם: **הא קא מהני ליה דעביד שליחותיה** · ולהבי הדינו: **הא קא מהני ליה דנפשיה** · שלא הודיע לבעל הבבי שהוא רוצה לתרום עליו: **ולא צריך דעת הא קמהני ליה** · ביון שתורם עליו בידיעתו הא קמהני ליה: **אלא לאו אין צריך דעת** · ומתי' דכתיב במקלת נסמי' ואי תמרת צריך דעת הא קמהני ליה ליכא יחירא הוא דכבר תמרינן תילימא לדעתו של בעל הבבי הא קמהני ליה: בדאמר רבא בתוספ' בל הרוצה לתרום וכו' · בבעיא דר' ירמיה בסמוך אמר הכי: הבא נמי בתומר בל הרוצה לתרום יבא ויתרום · וכי הא גוונא מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דיעתיה ליה סגי ולגבי מודר אהאה לא חזיב מהנה ביון דלא מצוי ליה לידך שליח בהדיא ומיהו דוקא בתומר בל הרוצה לתרום יבא ויתרום בל לי אמר בל השומע קולי יתרום שליחות מעליא הוי ואסור במודר אהאה דהא אמרינן בפ' המדיר (כתובות דף ע:) בל השומע קולי יזון שליחותיה קטביד ומפקינן לה מדתנן בפ' התקבל (ניסין דף סו.) דגבי גט מהני אם אמר בל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הלבך דוקא בתומר בל הרוצה לתרום יבא ויתרום הלא נמור הוא ומיהו בי אמרינן לתרומה מיהא מהני דוקא דאמריה בהאי לישנא דהא ליכא מלישנא הוה ומ"ה נהי דלגבי מודר לא הוי שליחות לתרומה מיהא מהני לבל לי אמר בל התורם הוי מפסיד

מי · פיקבל בלם מיבעלא בדי ביתמנה נבן בתו בהן בהן · אם בל מבשר מבוחלף ובמא · מי בהתבוחלף בלו בקי ביה ובמא : ואי בתכם מובח בלאה לבעל הבבי ס' · קל"ל דלייבי בתורם מצלו על בל מבירו : התקדים מוסיף חומש · בשפורה הקבעו בלבד אם פרעו חבר חיזו מוסיף חומש דבתיב ואם המקדיש יגמל ויסף חמישית בסף ערבך : ומחבפר עושה תמורה · אם לחזון הפרים קרבן להחפר בו שחטון אם בתיב בו שחטון חומר בבל לא לחזון : בובח בלאה בלו · בל התורם דבתיב מבשר מבוחלף ובמא אם בתכם מבשר מבוחלף בלו בלאה בלו [וכן בתיב בתמורה יוד:] · *) **בותבי'** מלמדו מדבלל הבבות שהוא בחנם לזה מהני ליה בלבך דעת מיבעלא שליחותיה בלבך ומחבר בי בחנם · מה בל השומע קולי יזון שליחותיה בלבך ומחבר בי בחנם לזה מהני ליה בלבך דעת מיבעלא שליחותיה בלבך ומחבר בי בחנם · משל בבעל הבבי · תיתה דבתכן מבשר מבוחלף בלו בל מבשר מבוחלף בלו בל מבשר מבוחלף בלו בל

ופו"ק מסתפקן מתני' דתפי' במקום שנוטלין שכר וכו' · ולהכי לית ליה למ"ד מקרא דהושיל ושרי למשקל שכר, אם מלמדו בחנם מהכי ליה מן הסכר שהיה ו ליתן: **רב אמר** · מתי טעמא התירו למשקל שכר מן המקרא מפני שאין טוענין שכר אימור שמסתמין התיקוטין שאין מניחין תורה אור ולעסוק בדברים בטלים, ולא שכר לימוד המקרא, וקטנים דלריכין שימור למדין מקרא ואין גדולים ולהכי לית ליה ילמדו מקרא לקטנים בחנם דקתניא ושרי למשקל שכר

[א] גמ' ולא כתיבן מכת מ' . ר"ב וכסברט עוד ד' (ר"ב ממש' סופרים פ"ג ס"ח) כך דולא מכ (שופטים כ). כן דין המלך (ב"ב יח). נמצות דקנאתם, (מ"ב יח). כניו של סנהדרין (שם) : [ב] שם (תת דכתב סגד) תלת :

מקלף

"ולאו" - חסר ואף כל מ' לא אמר בחיבו בעין - עד אף לומר ט"ב אלא אחוז מקנא

גליון/מבוא

דוגמאות ט"ב: א) מקבא סופרים ב) ר"שי. סופרים ג) קדין ולא כתיבן ד) כתיבן ולא קדין

[כתיבון ערך מטר ב ממלת פי' הגון מאד]

[כתובות קי. ב"ב קמו סנהדרין ק:]

* ואפ"ל לאת לזקוף לעיל ט"ב - פה אינה לשבח שהרשב תוא דוגמ פיסוק לשאיש

מגילה ג.

במדבר לא

[מס' סופרים פ"ג ס"ח]

רות ב

תוספות

שבר שבוע מוקמין לו שבר שבוע שבוע ואם תאמר מיבעי ליה בתחילה · כדין שומר שבר דתמיבי בגניבה ואבידה ואין להקשות תפני שמים הוא דקבלת שבר לפי שבוע שבוע : **אלא** מפני שמים : **אלא** הייט טעמא דאין קבלן בלשון - דיפסי מהיכם על מיטתו שבר שבוע ולאו משום שבר שבוע כלל ולא תפני שמים כלשהיכם יקבלו בלשון זה שהייב אפילו מדובה והייב אם ים להם מלמד בשבר אשומר מהמי שמתו : אבל שוכר בלשון זה ניכא שהייב כל דמו ולא משום שבר שבוע כך ניון שמלמדים שבר : **למצותיה** דשבוע · ואיבעית אימא משום דשבוע · דשבוע · דשבוע ·

וחם (כ) סמנוס·כתיב בירמיה]:יְדַרוֹךְ דַּהֲדוֹרֵךְ· כתיב (נ) וקרוי לה גרם להו ילדוך דכתבן ולא קריין: **דכי גואל אחם**· כרוכות: **ממש דפחם נגב**· וטעמייהו לא מפרש ליה: **נלמד אחכם**· תלמוד הקב"ה הוא ליתבה ליסראל: **כאהו לכם**· תלמוד שניתנה נמי להן ליסראל:

למען הסיף לי נעד· שילמדו כל התורה וילמדו חוקה **לשמע ליסראל** כמי ניתנה: **פלפולא בעלמא**· להבין דבר מתוך דבר הוא לשון למשה וניבה בה מוכח עין ונתנה ליסראל: **פירסו**· מכלל דגנבור (ז) הוא וגוף גדול: **ולימא דקריך סיף וקטין**· שלא היה גופני ולא היה בעל כח: **ועוביין שלא**· ולפי שכי שיבחו: **ומפרפרמו** מעט· וז היא אחת שאוחה לחת היה הקב"ה יסירה עליו: **לי כלא מגרא**· מלי לכוחיה: **נפוקי ממלן דשקל כלא מגרא**· כל מי שהוא רוצה ממנו של חבירו בלא שכר ומלי מעליחא היא דלא הוה גמלן כ"ע נמי (ה) לא נחלין ניכחו: **דלמא**· הלי דלא שקיל (מכיכיב) חפי' כחגרת לחו מסוס עוסר לשמ מסוס דעבי הוה ולא הוו ליה משוחות ולהכי לא הוה לריך: **כלא מפכא**· שמעיק דעשיר היה מפסל לך: **כיסופ עמו**· כלי חשמישו וזה היה מרוב עוסר: **כלא חמור לחד מכם נפלחי**· בעל כרחו לפי: **בשכר** הא ברלון **כעליס** היב שוכר ולילו גבי שמואל וכו' לא עשקחנו **ולא לקוחקן ולא שוחד** שלא יהיו עושין לך חנם ולא ברלון: **כתני' ון לח חעמו ולח כניו** של מודר: **חע"פ**· שהמודר חייב במזונותן כיון דלחו לפטומי עבידן ולי להן כמלי שהוא מפרנסן לחו הגחה מרובה עבידה ליה: **ולא יזון לח כעמו כו'**· הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הגחה מרובה: **נפשה נשמים וגופה שלו**· לחכילה מסוס הכי לא יזון חותה לפטומי שהגבוה הגחה מרובה: **נפשה** ממדבר

יב **כתיב** "והאיש משה עניו מאד", אמר ר' יוחנן כל הנביאים עשירים היו מגלן ממשה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב לא חמור אחד מהם נשאתי" אי בלא אגרא, לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא, דילמא משום דעני הוה? אלא מן"פסל לך"-פסולתן, יהא שלך שמואל דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי", אי בהנם, לאפוקי מאן דשקל בהנם, אלא דאפילו בשכר, דלמא דעני הוה? אלא מהכא "וחשובתו הרמתה כי שם ביתו" ואמר רבא כל מקום שהלך ביתו עמו, אמר רבא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב "לא חמור אחד מהם נשאתי" דאפי' בשכר, ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב "ויאמרו לא עשקתנו ולא רצותנו וגו' "עמים דכתיב "ויען עמוס ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולס שקמים" כדמתרגם רב יוסף "ארי מרי ניתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' "ינוה דכתיב "ויתן שכרה וירד בה וא"ר יוחנן שנתן שכרה של ספינה כולה, אמר ר' רומנוס שכרה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא, וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמר "ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו: **כתני'** ון לח חעמו ולח כניו של מודר חייב במזונותן, לא יזון את הטמאה ואינו זן את הטהור, אמר לו מה בין טמאה לטהור? אמר לו שהטהור נפשה ולגופה שלו, ומטמא נפשה

זאת הסמלה· בסדר ותחתן כך מלחתי כתוב ולח ממלח בספרים שלנו: ידרוך דהדורך· בסוף ירמיה ידרוך הדורך לח קלמו שני כתיב ולח קרי: חמש דפחם נגב· בסוף יחזקלל (והנה) [ותלה] מדותיה וגו' ממש ממש מחום ותרבעת חלפים ממש שני כתיב ולח קרי: אם דכי גואל· ברוח ועתה כי חמנם כי גם גואל חלכי הלי לח כתיב ולח קרי: ומסרפרת כל הני וטפי

עליהו לחמיני מיהו לח חניח *לח להפסק דכתיב בירמיהו "גבי לנקוב מי ה' לחבר עשה לנו לח הפסק הזחת: מתיב רב חסדא ולחותי לוה ה' בעת ההיא· תלמוד להפסק לוהו ללמד לח ישרלל ומפרקינן ולחי לכם וקרל ה"ק ולחותי לוה ה' בעת ההיא ולחי נתתי לח לבי ללמד חוקים ומשפטים: **למען תהיה לי הסיבה הזחת לעד**· **ולחי סיבה לבבה קלמר** מלי סהדותא ליכל: **פלפולא** בעלמא· נחן לו למשה והוה נהג בו טובת עין ליסרלל: **וכתיב עשר חעשר**· חלמת מעם לחרך הקרא· **חלמת** מעם מקה גבוה עשר לחות היה וליון שהיה גדול כל כך מסחמת גבור היה **אריך וקטין**· לחרוך בקומה וקטין בכח: **חרוץ ממפחם**· יליעת הס"ו על המיתתו כדכתיב "ותסכרהו מעט מלחלים": לאפוקי מאן דשקל בלא מגרא· וכי מסחכח היה שלח ינהל בלא שכר: **אלא לחיטו בחגרת**· שלח היה נהגה מכל לחרים: אפילו ברלון· דזימנין מחרלו מסוס כסופא ולא ניחא להו: **מתני' ון לח חעמו ולח כניו**· לפי כרכנן לחיל דבחוכה מלוה עסקינן ולח ממלח בין עשוקין לגזולין· דזימנין מחרלו מסוס לגזלן ולח ניחא ליה: **ון לח חעמו ולח כניו**· לפי שהגבוה הגחה מרובה: **נפשה נשמים וגופה שלו**· לחכילה ולח נחפלה לכך מלחתי כתוב ולח ממלח בספרים שלנו: ידרוך דהדורך· בסוף ירמיה ידרוך הדורך לח קלמו שני כתיב ולח קרי: חמש דפחם נגב· בסוף יחזקלל (והנה) [ותלה] מדותיה וגו' ממש ממש מחום ותרבעת חלפים ממש שני כתיב ולח קרי: אם דכי גואל· ברוח ועתה כי חמנם כי גם גואל חלכי הלי לח כתיב ולח קרי: ומסרפרת כל הני וטפי

עליהו לחמיני מיהו לח חניח *לח להפסק דכתיב בירמיהו "גבי לנקוב מי ה' לחבר עשה לנו לח הפסק הזחת: מתיב רב חסדא ולחותי לוה ה' בעת ההיא· תלמוד להפסק לוהו ללמד לח ישרלל ומפרקינן ולחי לכם וקרל ה"ק ולחותי לוה ה' בעת ההיא ולחי נתתי לח לבי ללמד חוקים ומשפטים: **למען תהיה לי הסיבה הזחת לעד**· **ולחי סיבה לבבה קלמר** מלי סהדותא ליכל: **פלפולא** בעלמא· נחן לו למשה והוה נהג בו טובת עין ליסרלל: **וכתיב עשר חעשר**· חלמת מעם לחרך הקרא· **חלמת** מעם מקה גבוה עשר לחות היה וליון שהיה גדול כל כך מסחמת גבור היה **אריך וקטין**· לחרוך בקומה וקטין בכח: **חרוץ ממפחם**· יליעת הס"ו על המיתתו כדכתיב "ותסכרהו מעט מלחלים": לאפוקי מאן דשקל בלא מגרא· וכי מסחכח היה שלח ינהל בלא שכר: **אלא לחיטו בחגרת**· שלח היה נהגה מכל לחרים: אפילו ברלון· דזימנין מחרלו מסוס כסופא ולא ניחא להו: **מתני' ון לח חעמו ולח כניו**· לפי כרכנן לחיל דבחוכה מלוה עסקינן ולח ממלח בין עשוקין לגזולין· דזימנין מחרלו מסוס לגזלן ולח ניחא ליה: **ון לח חעמו ולח כניו**· לפי שהגבוה הגחה מרובה: **נפשה נשמים וגופה שלו**· לחכילה מסוס הכי לא יזון חותה לפטומי שהגבוה הגחה מרובה: **נפשה** ממדבר

יב **כתיב** "והאיש משה עניו מאד", אמר ר' יוחנן כל הנביאים עשירים היו מגלן ממשה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב לא חמור אחד מהם נשאתי" אי בלא אגרא, לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא, דילמא משום דעני הוה? אלא מן"פסל לך"-פסולתן, יהא שלך שמואל דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי", אי בהנם, לאפוקי מאן דשקל בהנם, אלא דאפילו בשכר, דלמא דעני הוה? אלא מהכא "וחשובתו הרמתה כי שם ביתו" ואמר רבא כל מקום שהלך ביתו עמו, אמר רבא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב "לא חמור אחד מהם נשאתי" דאפי' בשכר, ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב "ויאמרו לא עשקתנו ולא רצותנו וגו' "עמים דכתיב "ויען עמוס ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולס שקמים" כדמתרגם רב יוסף "ארי מרי ניתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' "ינוה דכתיב "ויתן שכרה וירד בה וא"ר יוחנן שנתן שכרה של ספינה כולה, אמר ר' רומנוס שכרה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא, וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמר "ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו: **כתני'** ון לח חעמו ולח כניו של מודר חייב במזונותן, לא יזון את הטמאה ואינו זן את הטהור, אמר לו מה בין טמאה לטהור? אמר לו שהטהור נפשה ולגופה שלו, ומטמא נפשה

נפשה

נפשה וגופה לשמים · שליה לחויה לחיה לפיכך אין לותה דליטו מהכהו הכתה מרובה : **מודרה לעובדי כוכבים** · ויחת ליה בפיטומת : **גמ' על פחות** · שהחתן הוי מודר : **הרי מוסר לו שפחה לשמשו** · ותמתי מותר: **תנא כשנכנסי מתן לפורין מנל אכי כלה** · ותט"ע שהחתן

נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא מוכרה לעובדי כוכבים או מאכילה לכלבים : **גמ'** אמר רב יצחק בר חנניה אמר רב הונא המודר הנאה מחבירו מותר להשיא לו בתו הוי בה רבי זירא במאי עסקינן אילימא בשנכנסי אבי כלה אסורין על התרנן הרי מוסר לו שפחה לשמשו אלא בשנכנסו אסורין על אבי כלה גדולה מזו אמרו ואת בניו ואע"פ שהוא חייב במזונותן ואת אמרת מותר להשיא לו בתו צערא בשנכנסי אבי כלה אסורים על התרנן ובבתו בוגרת ומדעתה תניא נמי הכי המודר הנאה מחבירו אסור להשיא לו בת אבל משיאו ברו בוגרת ומדעתה. אמר רבי יעקב המדיר בנו לתלמוד תורה מותר למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הנר ר' יצחק אמר ליצלות לו דג קטן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוחנן המודר הנאה מחבירו מותר להשקותו כום של שלום מאי ניהו הבא תרגימו כום של בית האבל במערבא אמרי כום של בית המרחץ : ולא יזון את בהמתו בין כו' : תניא יהושע איש עוזא אומר זן עבדיו ושפחותיו הכנענים ולא יזון את בהמתו : בין טמאה בין טהורה מאי טעמא עבדיו ושפחותיו הכנענים למנרתא עבידן בהמה לפטומא עבידא : **מתני'** המודר הנאה מחבירו ונכנס לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפש אבל לא רפואת ממון: **גמ'** במאי

לי מפטם לה מהני ליה : והטמאה נפשה וגופה לשמים · שליה לחויה ומתי מיתי קמ"ל דכ הוא : **ובבתו בוגרת** · דלת ליכו לה חלת עלמה · ומדעתה טעמת קת יהיב למילתיה כלומר מש"ה ארי דהת מדעתה היל דיון שבגיר שוב ין לתביה בה/לי קתמר מדעתה למעוטי דעתו דמתן שאם עשתו שלית לדבר עמה על עסקי נסואין אסור להת קת מהני ליה : **המדיר את בנו לת"ת** · התם הלילו שלת יהבה לבו ממנו כדי שלת יתבטל מת"ת : **מותר לתן לבנו למלאות לחבית מים ולהדליק לו את הגר** · דמסתמת ממילי זוטרי כי הני לליכת בהו בטול למוד תורה לת תדריה והכי מוכח הלי פירוקת בתוספתת דבכורות (פ"ו) דתניא מעשה בחת שהלכה בנו לת"ת והדירו מלעשות מלאכה והכיר לו יוסי ברבי למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הגר ירושלמי במס' ביכורים מעי המדיר את בנו לת"ת מותר למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הגר רבי יעקב בר לידי בשם רבי יוחנן לף ליקח לו מצלים מן השוק מה פלינן כאן בחשה שם היה יתרם מטויים' אין תרכו ליקח מפלים מן השוק ואתן שהדי דתעמת דהכי לת תדריה אבל יתיב שליט מטויים עשו אותו כחשה כלומר דחשה יותר ליקח מפלים מן השוק ואתן שהדי דתעמת דהכי לת תדריה אבל יתיב מטויים' כין שדרכו ליך בשוק אפי' בהני תדריה : **מותר להשקותו כום של בית המרחץ** מפני דרכי שלום אבל לא כום של בית האבל שהוא מעורר את האבלות ואת הבכי : **ולא יזון את בהמתו** מפני שהוא מרבה בצערו של בעל הבית : **ולא יזון את עבדיו ושפחותיו הכנענים** מפני שהן מתביישין לבקש מבעל הבית שיתן להן מזונותיהן : **אבל לא יושב** מפני שהוא מרבה בצערו של בעל הבית : **ומרפאו רפואת נפש** כגון שהוא מצטער ואין לו מי שיבקר אותו ואין לו מי שיתן לו לחם וכוס של מים : **אבל לא רפואת ממון** כגון שהוא חולה ואין לו מי שיתן לו תרופות ורופא אומר שיש לו לאכול בשר עוף ואין לו מי שיתן לו אין לו רשות לבקש מבעל הבית שיתן לו מפני שהוא מרבה בצערו של בעל הבית :

*)[שייך לף שלח"ן]

הרי מוסר לו שפחה לשמשו · קל להבין · דקל"ל דאפי' שהחתן מוסר לו שפחה לשמשו אין לו רשות לבקש מבעל הבית שיתן לו לחם וכוס של מים שהוא מרבה בצערו של בעל הבית : **בוגרת ומדעתה** · דלת ליכו לה חלת עלמה · ומדעתה טעמת קת יהיב למילתיה כלומר מש"ה ארי דהת מדעתה היל דיון שבגיר שוב ין לתביה בה/לי קתמר מדעתה למעוטי דעתו דמתן שאם עשתו שלית לדבר עמה על עסקי נסואין אסור להת קת מהני ליה : **המדיר את בנו לת"ת** · התם הלילו שלת יהבה לבו ממנו כדי שלת יתבטל מת"ת : **מותר לתן לבנו למלאות לחבית מים ולהדליק לו את הגר** · דמסתמת ממילי זוטרי כי הני לליכת בהו בטול למוד תורה לת תדריה והכי מוכח הלי פירוקת בתוספתת דבכורות (פ"ו) דתניא מעשה בחת שהלכה בנו לת"ת והדירו מלעשות מלאכה והכיר לו יוסי ברבי למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הגר ירושלמי במס' ביכורים מעי המדיר את בנו לת"ת מותר למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הגר רבי יעקב בר לידי בשם רבי יוחנן לף ליקח לו מצלים מן השוק מה פלינן כאן בחשה שם היה יתרם מטויים' אין תרכו ליקח מפלים מן השוק ואתן שהדי דתעמת דהכי לת תדריה אבל יתיב שליט מטויים עשו אותו כחשה כלומר דחשה יותר ליקח מפלים מן השוק ואתן שהדי דתעמת דהכי לת תדריה : **מותר להשקותו כום של בית המרחץ** מפני דרכי שלום אבל לא כום של בית האבל שהוא מעורר את האבלות ואת הבכי : **ולא יזון את בהמתו** מפני שהוא מרבה בצערו של בעל הבית : **ולא יזון את עבדיו ושפחותיו הכנענים** מפני שהן מתביישין לבקש מבעל הבית שיתן להן מזונותיהן : **אבל לא יושב** מפני שהוא מרבה בצערו של בעל הבית : **ומרפאו רפואת נפש** כגון שהוא מצטער ואין לו מי שיבקר אותו ואין לו מי שיתן לו לחם וכוס של מים : **אבל לא רפואת ממון** כגון שהוא חולה ואין לו מי שיתן לו תרופות ורופא אומר שיש לו לאכול בשר עוף ואין לו מי שיתן לו אין לו רשות לבקש מבעל הבית שיתן לו מפני שהוא מרבה בצערו של בעל הבית :

במאי עסקינן · נכנס לבקרו: **תפילו יושב נמי** · יהא מותר שהרי נכנסי חולה אין לחוש על המבקר ומותר ליהנות ממנו: **לא בשנכנסי כו'** · ולהכי ליט יושב כישיבה שלא יהנה ממנו: **תפי' טומד** (ב) **לא** · דהשתא היה לו שהנה: **וכמקום שנוטלין שכר על כישיבה** · שכר שהולך לבקר את החולה ויושב עמו לנוחת ומשכירין לו: **ואין נוטלין** (ג) **על העמידה** · ולהכי ליט יושב שאם יושב מותר היה לו שכרו במבקר בחנם מוותר היה לו שכרו ומהניהו לא לא יטול שכר לכל טומד הוחיל ואין נוטלין שכר על העמידה מותר: **מאי פסקא** · דעל זה נוטלין שכר ולא על זה: **על העמידה לא כדי למשקל** · דערמי הוא דכך הוא (ד)בכל מקום ולהכי טומד לכל לא יושב דכיון דליכא שכר [על העמידה] לא מהני ליה כלל: **ותיבעית אימא** · לעולם בשנכנסי מבקר לחולה ואפילו במקום שאין נוטלין שכר על כישיבה ודקאמרת לפי' יושב נמי? כדקאמר רבי שמעון בן אליקים לקמן (דף מב:) לענין שבישי (ה): **גזירה שמא ישהא בישיבה עולא** אמר **לעולם בשנכנסי חולה אסורין על המבקר וכגון דלא אדריה מן חיותיה, אי הכי אפילו יושב נמי? הא אפשר בעמידה, מיתיבי חלה הוא נכנס ולבקרה חלה בנו שואלו בשוק בשלמא לעולא דאמר בשנכנסי חולה אסורין על המבקר וכגון דלא אדריה מן חיותיה" שפיר אלא לשמואל דאמר בשנכנסי מבקר אסורין על החולה מאי שנא הוא ומאי שנא בנו? אלא לך מחניתין = בשנכנסי מבקר אסורין על החולה ברייתא = בשנכנסי חולה אסורין על המבקר מאי פסקא? אמר רבא (*אמר) שמואל, מתניתין**

אי בשנכנסי מבקר לחולה לפילו יושב נמי · דשמא מתי נועמת שריח ליה משום דמבקר מלוה דנפשיה עדיף ונהי דחולה מהתי ממילא שרי וכיון שכן לפילו יושב נמי חיית לך למיכרי מהתי טעמא: **ואי בשנכנסי חולה לאסורין על המבקר לפילו טומד לא** · שהרי עסקינן כדרכיהם הרגל ומשום מלוה ליח ליה לאתהנויי מיסורת: **דאפי'** במקום שטוטלין שכר על כישיבה וכו' · ק"ל הא"ס לחיכא מהתמירו על עלמן שלא ליטול שכר לפי' מיסיבה תע"ס שהוא מוחר משום דמלות ביקור די לה בעמידה ואפ"ס כדי שלא יבלו ליטול שכר על העמידה התמירו על עלמן שלא ליטול שכר לא על כישיבה ובאותן מקומות בין עומד בין יושב שרי כישיבה נמי לדידהו מלוה לחנם לפי' במקום שאין מחמירין על עלמן אפ"ס על העמידה לא שרי להו למשקל ומע"ס פסיק חנא וחני נכנס לבקרו עומד בכולהו דוכתי דמלוה קעביד ואידך ממילא מתהני לכל לא יושב בכולהו דוכתי דמקום שאין מחמירין על עלמן כישיבה ליכא מלוה ומשלח חוליב ומ"ב בשנכנסי חולה אסורין על המבקר וכגון דלא אדריה מן חיותיה שפיר אלא לשמואל דאמר בשנכנסי מבקר אסורין על החולה מאי שנא הוא ומאי שנא בנו? אלא לך מחניתין = בשנכנסי מבקר אסורין על החולה ברייתא = בשנכנסי חולה אסורין על המבקר מאי פסקא? אמר רבא (*אמר) שמואל, מתניתין

שהרי עסקינן כדרכיהם הרגל ומשום מלוה ליח ליה לאתהנויי מיסורת: **דאפי'** במקום שטוטלין שכר על כישיבה וכו' · ק"ל הא"ס לחיכא מהתמירו על עלמן שלא ליטול שכר לא על כישיבה ואפ"ס כדי שלא יבלו ליטול שכר לא על העמידה התמירו על עלמן שלא ליטול שכר לא על כישיבה ובאותן מקומות בין עומד בין יושב שרי כישיבה נמי לדידהו מלוה לחנם לפי' במקום שאין מחמירין על עלמן אפ"ס על העמידה לא שרי להו למשקל ומע"ס פסיק חנא וחני נכנס לבקרו עומד בכולהו דוכתי דמלוה קעביד ואידך ממילא מתהני לכל לא יושב בכולהו דוכתי דמקום שאין מחמירין על עלמן כישיבה ליכא מלוה ומשלח חוליב ומ"ב בשנכנסי חולה אסורין על המבקר וכגון דלא אדריה מן חיותיה שפיר אלא לשמואל דאמר בשנכנסי מבקר אסורין על החולה מאי שנא הוא ומאי שנא בנו? אלא לך מחניתין = בשנכנסי מבקר אסורין על החולה ברייתא = בשנכנסי חולה אסורין על המבקר מאי פסקא? אמר רבא (*אמר) שמואל, מתניתין

ניחא/מתניך
◇ **דחות קנסי מ' אסורין עלמי כפי' לקמיה מילוק דאחוך בין לחוך דאחוך ויושב טאחוך**

לט א מיי' פ"ו מהל' נדרים הל' ח סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רכו סעיף ד ·

לעולם כשנכנסי מבקר לחולה לפילו יושב נמי · להו, דהא מבקר מותר בנכנסי חולה: **תפילו טומד** (ו) · להו, דהא מבקר מותר בנכנסי חולה: **לעולם כשנכנסי מבקר לחולה** · ומשום הכי טומד לכל לא יושב כדמפרש בגמרא: **במקום שנוטלין שכר על כישיבה** · דהיושב לפני החולה מצחכר פורחת משום דקטביד ליה לוותה בעלמא והלכך כישיבה לחשר משום דקא מהני ליה ההוא לגרת דיחיב לחיכא למיגת שמא ירבה בעמידה, אבל לא כישיבה, אטו לזה ליכא גזירה שמא ישהא כישיבה? **לעולם כשנכנסי חולה לאסורין על המבקר** · (ז)וכשאין נוטלין שכר על העמידה)ולהכי מותר בעמידה דהא לאו מן חיותיה כדר כדאמר לקמן **כל המבקר חת החולה גורם לו כישיבה ולהכי מותר: אם אפשר בעמידה** · מבקרו כעמידה דמהא לא אדריה (ו). לכל כישיבה אדריה: **חלה הוא** · המדיר מותר לבקרו: **חלה בנו** (ב) · מודר שאולו בשוק על עסקי בט: **היינו דאי כן הוא נכנו** (ו) דאולו **בשאלה הוא** מותר ליכנס לשם דהא לא אדריה מן חיותיה לכל **בשאלה בנו** לאו נכנס לבקרו דהא ליכא חיותא דמדיר: **אלא לשמואל דאמר כי מאי שנא הוא** · דמותר ום"ס בנו דאסור הא בעמידה ליכא הנאה כלל אלא ודאי בנכנסי חולה לאסורין על המבקר מיירי וכדעולא וקשיא לשמואל: **תמר לך שמואל כי וכרייתא** · מודיעת דהכי הוא כדמוקי לה עולא בנכנסי חולה לאסורין על המבקר מיהו בהא פליגי עליה דאיהו מוקי לה בעומד לכל לא כיושב דהא לאסור לכל חיותיה מיותיה ל"ס עומד ול"ס יושב ודיקא נמי מדקתני סתמא חלה הוא ככלם לבקרו אפי' יושב: **מאי פסקא** · דמתני' בנכנסי מבקר לאסורין על החולה: **מתני'**

אפי' עומד · דקא משמע לן דאפי' לכל הפוסקים דאמרי בעלמא מותר לבקר חולה בעומד ולא בישב הכא אסור אפי' בעומד דכיון דמשום מלוה הוא ואיכא למ"ד דאסור לבקר חולה בעומד אפי' הכי קא משמע לן דמותר: **אסור** · לבקר חולה: **עד שיכנס ויטול רשות מבעה הבית** · דחיישינן שמא יכעוס עליו בעה הבית ויאמר לו לך לביתך ויבוש ממנו ויבא לידי נזק: **ואם אמר לו אל תכנס** · אפי' לא אמר לו לך לביתך: **אל יכנס** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו לך לביתך: **ואם אמר לו אל תצא אל יצא** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו צא לביתך: **ואם אמר לו אל תשב אל ישב** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תשכב אל ישכב** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תאכל אל יאכל** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תשתה אל ישתה** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תתפלל אל יתפלל** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תתפלל אל יתפלל** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תתפלל אל יתפלל** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך:

תוספות

אפי' עומד · דקא משמע לן דאפי' לכל הפוסקים דאמרי בעלמא מותר לבקר חולה בעומד ולא בישב הכא אסור אפי' בעומד דכיון דמשום מלוה הוא ואיכא למ"ד דאסור לבקר חולה בעומד אפי' הכי קא משמע לן דמותר: **אסור** · לבקר חולה: **עד שיכנס ויטול רשות מבעה הבית** · דחיישינן שמא יכעוס עליו בעה הבית ויאמר לו לך לביתך ויבוש ממנו ויבא לידי נזק: **ואם אמר לו אל תכנס** · אפי' לא אמר לו לך לביתך: **אל יכנס** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו לך לביתך: **ואם אמר לו אל תצא אל יצא** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו צא לביתך: **ואם אמר לו אל תשב אל ישב** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תשכב אל ישכב** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תאכל אל יאכל** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תשתה אל ישתה** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תתפלל אל יתפלל** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך: **ואם אמר לו אל תתפלל אל יתפלל** · דחיישינן שמא יכעוס עליו ויאמר לו קום לך לביתך:

הגהות הב"ח (ו) גמ' כדרבי שמעון בן אליקים. נ"ב סוף דף מב ע"ב: (ב) רש"י ד"ה ותיבעית אימא וכו' עד ומע"ס: (ג) ד"ה ואין נוטלין שכר על העמידה וכו' עד ומשלח חוליב: (ד) ד"ה כל המבקר וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ה) ד"ה לבשלמא וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ו) ד"ה תפי' טומד ומ"ס בנו ד"ה לעולם כשנכנסי מבקר: (ז) ד"ה ומשום הכי טומד וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ח) ד"ה אפי' עומד וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ט) ד"ה אסור לבקר וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (י) ד"ה אם אמר וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (כ) ד"ה אל תכנס וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ל) ד"ה אל תצא וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (מ) ד"ה אל תשב וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (נ) ד"ה אל תשכב וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ס) ד"ה אל תאכל וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ע) ד"ה אל תשתה וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (פ) ד"ה אל תתפלל וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (צ) ד"ה אל תתפלל וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ק) ד"ה אל תתפלל וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ר) ד"ה אל תתפלל וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ש) ד"ה אל תתפלל וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה: (ת) ד"ה אל תתפלל וכו' עד ומ"ב בשנכנסי חולה:

מתניתין קשיתיה מאי איריא דתני עומד אבל לא יושבו שמע מינה דנכסי מבקר אסורין על החולה אמר ריש לקיש רמז לביקור חולים מן התורה מנין שנאמר אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם לא יפקד אלה מאי משמע? אמר רבא אם כמות כל האדם ימותון אלה שהן חולים ומוטלים בעיסתן ובני אדם מבקרים אותן מה הבריות אומרים לא ה' שלחני זה קרוש רבא אם בריאה יברא ה' ואם בריאה גידונם מוטב תהיה אבלאן יברא ה' אני והא תניא שבעה דברים נברא קודם שנברא העולם אלו הן תורה ותשובה גן עדן וגיהנם בימא הכבוד ובית המקדש ושמו של משיח תורה דכתיב ה' קנני ראשית דרכו וגו' תשובה דכתיב בטרם הרים יולדו ותחולל וגו' תשב אנוש עד דכא וגו' גן עדן דכתיב ויטע ה' אלהים גן בעדן מקום וגו' גיהנם דכתיב כי ערוך מאתמול תפתה בימא הכבוד דכתיב כסא כבוד מרום מראשון שמו של משיח דכתיב יהי שמו לעולם וגו' אלא הכי קאמר אי איברי ליה פומא מוטב ואם לא יברא ה' והכתיב אין כל חדש תחת השמש מקרב פומא להבא ליקרב ברש רבא ואמרי לה אמר ר' יצחק מאי דכתיב שמש ירח עמד זבולה שמש וירח בזבול מאי בעיון והא כתיב ברקיע קביעי מלמד שעלו שמש וירח מרקיע לזבול ואמרי לפניו רבונו של עולם אם אתה עושה דין לבן עמרם אנו מאירים ואם לאו אין אנו מאירין באותה שעה ירה בהן חיצים וחניתות אמר להם בכל יום ויום משתחוים לכם ואתם מאירים בכבודי לא מחיתם בכבוד בשר ודם מחיתם? ובכל יום יורין בהן חיצין וחניתות ומאירים שנא' לאור חציך יהלכון וגו' תניא ביקור חולים אין להם שיעור מאי אין לה שיעור סבר רב יוסף למימר אין שיעור למתן שכרה אמר ליה אביי וכל מצות מי יש שיעור למתן שכרן והא תנן הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות אלא אמר אביי גדול אצל קטן אבא אמר אפי' מאה פעמים ביום אמר רבי אבא בר חנינא כל המבקר חולה נוטל אחד משישים בצערו אמר ליה אם כן ליעלון שיתין ולוקמוה? אמר ליה כעישורייתא דרבי רבי ובבן גילו דתניא רבי אומר בת הניזונית מנכסי אחין נוטלת עישור נכסים אמר להן ראשונה נוטלת עישור נכסים שניה במה ששיירה שלישית במה ששיירה והחזרות וחלוקות בשוה רב הלבו חלש נפק (ג) (אכריז) רב כהנא רב

מתניתין קשיתיה: מאי אירייא דקני עומד אבל נח יושב · והרי (ג) (לוי) מבקר לאכול בבכסי חולה: **אלא שמע מינה** וכו' · ות"ח מאי טעמא דשמואל דאמרן לה הכי לוקמה כדשנינן? הא לית קשיא דשמואל לא מוקי לה כדשנינן דקאמר התם מאי טירוף דקני עומד ואבל נח יושב · מבקר לאכול בבכסי חולה: **אלא שמע מינה** וכו' · ות"ח מאי טעמא דשמואל

כלים. תלה ותיתי דגרסי בתלמוד: **כלילו שופר דמים.** מפני שכבר תדם שנכנסין לנקרו עושים לו לחולה כל צרכיו: **לא שיחיה ולא שימות.** שהרי ליו יודע בעצייו של חולה: **דלא ליתרע מוליה.** דדילמא מתגלגל ליתלחר לי נמי דלא ליתמטי מילי עילויה: **מכאן ואילך.** מזי דלא מתרפא לחר להו תורה אור

פוקו ולחכריו: **ריעים כנעמן.** שריפלוהו מלרעתו כגון לליעם דהוה נביא וחקן והסילו עלה לנעמן: **אם ילמרו לך נערים נגם.** בית המקדש: **וזקניס לומריס סמור.** ולא תבנה: **ומימן לדבר מרחמנא.** דכתיב (מלכים ג יב) ויעזוב את עלת הזקנים וגו' ונחרב בית המקדש על לוחה עלה והמורה לא פירש בבית המקדש ולישב בבייתא "דקסני בהדיא בבית המקדש: **לא לסעוד.** כמו (במדבר טז) ופקודתם כל החדש מתרגמינן וסעודתו: **הלא שני קמייתא רוחמא דעמיה.** כדלמר בעלמא (ב"ב טז:) לילי יומא לילי קלירא ודילמא למל "לא לתנדיך למנדעי רחמי עליה לחיהו כל כך חולה": **יספדנו.** כמו ולחם לבב חנוש יספוד (מהלים קז): **ומנין שמכניסין כו' שנאמר ס' יספדנו.** קרי ביה יספרנו לי נמי יספרנו ממש ממטה שכינה על לחמו כדלמרן בהדיה שמכינה שרויה למעלה ממיחתו: **שהרג רבה פרה.** כשהרהנים פרה גדול הוי עדות לגשמים שיורדין לח"י דל"י גבוה מכל הלרלות וכחין שיעור גשמים ומופלין בפרה ומתגדל מהן והלי דלמרי' דנהר מתגדל ממי הגשמים הוי פלוגתה דשמואל: **נהרא מכיפיס מתכר.** שנוטע מגדותיו ולח ממי גשמי:

ויחייהו ואושר בארץ ואל תתנהו בנפש אויביו=יי' ישמרהו=מיצר הרע "ויחייהו" מן היסורין "ואושר בארץ"-שיהו הכל מחכבדין בו "ואל תתנהו בנפש אויביו" שיזדמנו לו ריעים כנעמן שריפו את צרעתו "ואל יזדמנו לו ריעים כרחבעם שחולקו את מלכותו -תניא ר"ש בן אלעזר אומר אם יאמרו לך ילדים בנה חזקים סתור שמע לזקנים ואל תשמע לילדים שבנין ילדים סתירה וסתירת זקנים בנין" וסימן לדבר "רחבעם בן שלמה" אמר רב שישא בריה דרב אידי "לא ליסעוד איניש קצירא: לא בתלת שעי קדמייתא ולא בתלת שעי בתרייתא דיומא כי היכי דלא ליסח דעתיה מן רחמי-תלת שעי קדמייתא דוחה דעתיה בתרייתא תקיף חלישיה *אמר רבין אמר רב מניין שהקב"ה זן את החולה שנאמר "יי' יסעדנו על ערש דוי וגו' ואמר רבין אמר רב מניין שהשכינה שרויה למעלה ממטתו של חולה שנאמר "יי' יסעדנו על ערש דוי" תניא נמי הכי הנכנס לבקר את החולה לא ישב לא על גבי מטה ולא ע"ג ספסל ולא על גבי כסא אלא מתעטף ויושב ע"ג קרקע מפני שהשכינה שרויה למעלה ממטתו של חולה שנאמר "יי' יסעדנו על ערש דוי" ואמר רבין *אמר רב מתנא בשלשה נהרא רבה פרת ופלגא דשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה מתברך ופלגא דשמואל דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוחלין אלא כשהוא לעין שמתברכו הרבה מחמת המטר: **ופליגא דידיה לדידיה** דלמר שמואל אין המים מטהרין בזוחלין. **דתניא** למיחש עליו לחמים לח שיחיה ולח שימות. וזו היא לשה גדולה שלח היה מבקש עליו לחמים שבכתו ובכנו לפניו. לפני החולה בגוי כני עקיבה כי הכנסם לבקר לת החולה מפקה לו לרכיו ומחיהו: **לינו מבקש עליו רחמים לח שיחיה ולח שימות.** שלח יחלו לו לחרים לח יחיה ולח ימות: **אין מבקש עליו רחמים לח שיחיה ולח שימות.** נרחה בעיני דה"ק פעמים שלריך לבקש רחמים על החולה שימות כגון שמלטער החולה בחליו הרבה ולי לפשר לו שיחיה כדלמרינן בפרק הטוחף (כתובות קד.) לכיון דחזלי לחמקיה דרבי לעקיבא כמה זימנין לבית הכסא ולחת תפילין ובלי מלטער לחמרה "יהי לנון שיכופו הטלויים לת המחזיק" כלומר דלימות רבי ומק"ה קלמר דהמבקר חולה מועיל כתפילתו לפני לחיות מפני שהיא תפלה יותר מועלת ומי שלינו מבקרו לין לריך לומר שלינו מועיל לחיות חלא לפני היכל דליכא ליה הגלה במיתה לפני חומה זועלת היו מהכחו: **לא ליסעוד ליעיס.** לח יבקר ופקודתם כל החדש מתרגמינן וסיעדה: **קלירא בחלת שני קמייתא רוחמא דעתיה.** וכסבור המבקר שמתרפה ולין לריך לבקש לחמיס עליו: **בתרייתא תקיף חולשיה.** וכסבור שהוא בחסם תקוה ומתיחש מן הרחמים: **לא ישב לח על גבי מטה ולח על גבי ספסל.** ליכל מלן דלמר דזוקה שהחולה שוכב על גבי קרקע שמגלת מבקר גבוה ממקום שהוא: **אמר ר' לחנן לחמר רב מתניתא במערבא שהרג רבה פרה.** כשיורד מטר בח"י, מטיד עליו פרה בבבל, שכל שהוא גדול בידוע שחט"פ שלח ילדו גשמים כלן ילדו גשמים בח"י, ונפקלא מינה שלמור לטבול בו לפי שלין מי גשמים הטופין מטהרין בזוחלין חלא כשבכורן כלומר דקוו וקיימי כדחניא בספרי לי מה מטיין מטהרב בזוחלין לף מקוה מטהר בזוחלין? ת"ש "לך מטין וכור" מעיין מטהר בזוחלין ומקוה לליכל לשיחס שמל רבו טופין על הזוחלין לסור וטייט כשהבר גדול הרבה לבל חס היה הולך לשנו לו שלח נתרבה חלא מעט לליכל לספוקי ברבייס טופין שרי כדחניא בתוספתא העיד ר' ללעזר בר לזוז על הזחלין שרבו על הטופין שהם כשרים: **ופליגא דשמואל לחמר שמואל נהרא מכיפיה מתברך.** מכיפיה מסלטו כלומר ממקורו הוא מתגדל שחט"פ שחט רוחים שבשהגשמים יורדין נהרות מתרבים עיקר רבויין ממקורן הוא כדחמרי' בפרק סדר תעניות (דף כה:) לין לך כל טפח וטפח יוכד מלמטלה שמין מהום עולה לקרלתו טפחיים ונמלל שלעולם זוחלין רבין על הטופין דהה לטפח של גשמים היכל טפחיים דמטיין הלכך לשמואל מוחר לטבול בנהרות לשולם לפני

תוספות
לסעוד. פי' יבקר לחולה. פוקד מתנגמינן וסמך: רווח נפשיה. החולה ובכור המבקר החולה עוכר לו מליו ומנגע מלבקש רחמים: בחלת בתרייתא תקיף חולשיה. ומפיה מלבקש רחמים עליו: סהדא רבה פרת. שרבו מימיו מן הגשמים:

מב א מיי' פי"ד מהל' מלל הל"ד: מג ב מיי' שם הל"ה סמג עשין מד"ס ג טוש"ע יו"ד סי' שלה סעי' ד: מד ג מיי' שם הל"ו טוש"ע שם סעי' ג:

נוסח/מפנף
"כל המבקר את החולה:
1) גורם לו ג' ירפוחות
2) נ"ב מדינה על קיבוחה
"לינא, אלא"- גלוית
בתירוי מיחוי דאוזנא -
"לינא לו ביחוי"
תת נוסח/מפנף
מנקין דבא כיחלף
1. יום ראשון לא קלף לשחיה
2. מנקין ואילך בדרכי יחלף
מפנף
פירוש מלות על
סמוך
תת נוסח
שם שברו בדולת בפה על
המבקר חולה

אלא פרק ביומי תמרי בלבד. לפי שחיטו עת גמיסם ולא זמן הפסקת שלנגים ולא למיסר כל ההנהרות חוץ מפרת וחלא ולא למיסר נמי פרת בכל השנה אלא ביומי תמרי דכיון דכולא חשאי משום שמא יבאו טופים על הזוחלין היה כל שחטו בקיאים בפרת ביומי תמרי כמה היא עלייתו וכן בשאר ההנהרות ויודעין אם בהם שלטולא חיטו ממעטו משיעור כך וחפי' בעת יובש גדול כל שחין אם רואים בו כי אם חומו שיעור למה נחום לו הא ליכא למיחש לשמא יבאו טופין על הזוחלין אלא שמואל תרתי קמשמע לן חדא דההנהרות שהן מכזבין מימיהן אין מוכלים בהן לעולם דכיון שפעמים שמכזבים לעולם חוששין בהם לגמיסם או להפסקת שלנגים וכדתנן בתמ' פרה (פ"ח מ"ט) המים המכזבין פסולין אלו הם המים המכזבין שמכזבין פעם אחת בשבוע והמכזבין בפולמוסיותא ובמי בצורת כשרין והכי פירושו לכל שמכזבין אלא בשעה שפ"פ שאין מכזבים אלא לעתים רחוקות פעם אחת בשבוע פסולין דמיישינן שמא מי גשמים הן ואין מטהרין בזוחלין אלא בשאובין לכל המכזבין מחמת טיבה כגון בפולמוסיותא ובמי בצורת כשרין ומ"ה קאמר שמואל שאין המים מטהרין בזוחלין אלא בפרת ויושלת בו שחיטו מכזב לעולם ולמעוטי מים המכזבין הוא דקאמר פרת ופרת ויושלת בו קאמר וקאמר נמי דכפרת ויושלת בו שחיטו מכזב חיטו מותר לשבול בו מן הסתם בכל השנה כולה מי שחיטו נקי בו אלא ביומי תמרי בלבד לפי שביומי תמרי חיטו עת גמיסם ואלא זמן הפסקת שלנגים ולפיכך אפי' מי שחיטו נקי בו אין לו לחוש שמא רבו עליו טופין לכל אין ס"ג דמי שנקי כפרת ויושלת בו כל השנה כל שהוא רואה אלא שתכבה על מה שהוא זוחל בתמרי בלבד שיהא רשאי לחוש לרבוי טופין טובל בו בכל השנה וכן נמי אם רואה בתמרי שתכבה כל כך עד שתפסיר לו לחוש שמא רבו בו טופין אפי' בתמרי חיטו טובל בו אלא שמואל סתמא קאמר דמי שחיטו מכיר אפי' בשאובות שאין מכזבין ים לו לחוש כל השנה כדבייתן ובימי תמרי אין לו לחוש כן ס"ל ורבי מי שכתב בהפך ולא גרסו לי דבריו: **אבוה** דשמואל עדיד להו לכתחיה כולה שנת ומפני ביומי תמרי דפיכך ס"ל דכתיב דלחבה דשמואל בספות לא היו טובלות בשאר משום גנה אלא במקוואות שבתיהן וביומי ניסן דרוים עלמא היו מתחילות לטבול בהנהרות והיה מתקן להם לחביהם שם בתחילת ניסן מקוואות שהיו טובלות בהן עד תמרי וביומי תמרי לא היה מלריכן למקוואות משום דליכא למיחש לטופין ולפיכך היה מתקן להן מפני וכשטובלין ימי תמרי כבר היו חוזרות לטבול בשאובות משום גנה: ולענין הלכה פסק ר"ת כשמואל דאמר נהרא מכיפיה מבריך דאע"ג דרב פליג עליה ורב ושמואל הלכה כרב בתיכורי (נכורות שם:) ועוד דאמר שמואל נמי ס"ל כרב ואידך דשמואל נמי פליגא אדידיה אפ"ה קיימא לן כשמואל דאמרינן בכורות בפ' מעשר בהמה (דף נה:) יוכל שמו ולמה נקרא שמו פרת שמימיו פרין ורבין דברי ר' מאיר וחכ"א פרת שמו שמימיו פרין ורבין משויב ליה לשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה מבריך לעמר דניחי דשמואל אמר הכי בכל ההנהרות דמכיפיה מבריך והכא לא אמרינן הכי אלא בפרת אפ"ה מסייע ליה משום דכיון דפרת מבריך מכיפיה כולהו נהרות נמי מכיפיה דפרת הם מתבררים שהרי כל ההנהרות מפרת הם נמשכים כדאמרי' התם בכבורות (דף נה.) הנודר ממי פרת אסור בכל מימות שבעולם דאפי' עיטותא דמדליין קולמי דפרת ניגוו הילכך ההיא מתני' מסייעא ליה לשמואל בין מדר' מאיר בין מדרבנן דרבנן נמי אמרי פרת שמו שמימיו פרין ורבין וכיון דר' מאיר ורבנן מסייעי ליה כותיה נקטינן ונמלא לפי דעת זה שלעולם טובלים בהנהרות ואפי' כשמתבררין הרבה מתחת גשמים לפי שאין טפח יורד מלמעלה שאין תהום עולה לקרלתו טפחיים זהו דעת ר"ת ז"ל ומ"מ נ"ל שאף הוא ז"ל לא אמרה אלא בהנהרות שאין מכזבין אבל מכזבין ליכא למימר בהו דמברי מכיפייהו אבל ר"ח והרב אלפסי ז"ל פסקו כרב ולכאורה דשמואל לאין המים מטהרין בזוחלין אלא פרת ביומי תמרי בלבד וקא יהיב הרמב"ן ז"ל טעמא למילתייהו דאע"ג דאמר שמואל נהרא מכיפיה מבריך לא דמיקן מימרא דאיכורא דהוו נהיגין בה הלכה למעשה כאבוה דשמואל דעבד לכתחיה מקוואות משום מימרא דאגדתא ושמואל נמי לאו לענין מעשה אמרה דכיון דאיכוו נמי אמר אין המים מטהרין בזוחלין מסתם דה"ק נהי דמדינא שרי להלכה למעשה ליכא למיחש [ס]וכדאמר בעלמא השתא דאמר שמואל אסור ומקל דבי שמואל מוסר שמואל הלכה למעשה אחת לאחמוני' ואע"ג דאמר ופליגא דשמואל דרשמואל הייט לומר דאסורייהו מימרי דשמואל לא קובעת זימון אלא חדא מיניהו דאי ליתא לאחד ליתא לאידך אבל חיטו לא פליג דידיה אדידיה אלא מיהת הוא דאיכא בינייהו שאם עשה חיים הלכה למעשה וה"ל כמאן דאמר חיים (נדה סו.) דמייתינן מילתא דאבוה דשמואל ולא מסיימינן עלה פלוגתא דבריה אלמא שמואל נמי למעשה חיים וכ"ת אמאי חיים כיון דר' מאיר ורבנן אמרי בבריית' דכבורות אלא ודאי דאיכא למימר דאיכא דאמרי לה בשמואל נמי אמאי אמרי דלאו אמרי לה אלא משום דאיכא למימר דאיכא למיחש דתם לשמואל מדרבי מאיר הוא לה דרבנן ואפ"ה קפיר מדרבי מאיר כיון דרבנן לא פליגי עליה בהדיא לומר שחיטו פרה ורבה ורב ואבוה דשמואל סברי דרבנן פליגי עליה ושמואל נמי לאו לענין מעשה אמרה דכיון דאיכא למיחש דרך זה שההנהרות המכזבין אין מוכלין בהן כלל שלעולם מוסמן להן למי גשמים והפסקת שלנגים והנהרות גדולים שאין מכזבין כל שהוא רואה בקי בהן ויודע עיקר המשכתן בימי תמרי טובל בהן כל השנה כל שהוא רואה שאין לחוש שמתברבו טופין על עיקר המשכתן אבל כל שהוא רואה מתוך דבייהן שיש לחוש לכך אפי' ביומי תמרי אין טובל בהן ומי שחיטו בקי בהן בכל השנה כולה צריך לחוש להן חוץ מיומי תמרי בלבד שבתמרי מן הסתם אין טופין רבין עליהן: מיהו איכא מאן דאמר דכי חיישינן לרבו טופין על הזוחלין דוקא לטבול במקום שלא היתה שם זחילתו של נהר קודם לכן אבל במקום שהיתה זחילתו מתחילה אע"פ שעכשיו רבו טופין על הזוחלין מותר לטבול בו ומוכח לה מדתנן בפ"ק דמקוואות (משנה ז) מעיין שמימיו מועטין שרבו עליו מים שאובין שוה למקוה למהר בשאובין ולמעיין להטביל בכל שהוא ומדקתני שוה למקוה לטהר בשאובין חלמא מקום ים בו שחיטו מטהר בזוחלין שאין עליו דין מעיין חלא הכי הוא שמקוה שלריך לשאובין ולהדר קתני ולמעיין להטביל בו בכל שהוא ובודאי מדקתני דשוה למעיין להטביל בו בכל שהוא ה"ה דמטהר בזוחלין כיון דתורת מעיין עליו וקתני ריבוי חסיפא חלא ולאו ה"ק מעיין זה שרבו עליו מים שאובין מקומות ים בו שאורח מקוה עליהן ולריך לשאובין והייט תוך מקומות שהוא זוחל בהן עכשיו מחמת רבוי הטופין ולא היה זוחל בו בתחילה ומקומות ים בו חלא נמשכה דיוט מכמו שהיה חלא הכי הוא כמעיין להטביל בו בכל שהוא והייט תוך מקום שאפי' מתחילה היה זוחל בו והאי חלא קתני ולמעיין להטביל בו בזוחלין אי נמי דליכא בריבוי שוה למקוה שלריך שיעור ג"ל דתנא הכי לשמואני' מרי דיני במקוה ובמעיין וכבל חד מבלל חבריה משמע דמדקתני ריבוי שוה למקוה לטהר בשאובין מבלל שאותו מקוה שבוה בו למעיין דקתני סיפא חיט לריך לשאובין ומדקתני סיפא ולמעיין להטביל בו בכל שהוא דלאותו מקוה שבוה למקוה דקתני ריבוי לריך שיעור: ומבבל מקוה למדנו מזו שים מקוה במעיין שאע"פ שנתרבה מחמת טופין תורת מעיין עליו והייט המקוה שהיה מהלך בו מתחילה והכי ליתא בהוספתא(דמקוואות פ"ב) דקתני התם מעיין שמימיו מועטין ורבו עליו והרחיבו

מטהר

כוה א מיי' פ"ח מהל' מקוואות הל' יא ופ"ט שם הל' יג סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי' קנח סעי' ג ופי' רפ סעי' ב:

נ"ב

ק"ו: "כ"ג ג"ה" החוכר הקטיק ב"ה"ק "חוכר כל" בגבריא כ"ה

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה ועכיד לה ופי' והקרא מסקנא ונתן סימים דלך וכו' אבל אם לא כתן:

נליון הש"ס

בהרי"ן ד"ה ועשיקלכה וכו' וכתמר בעלמא וכו'. שבת דף נד ע"ב ניומא דף כט ע"ב:

פי' הרא"ש

אלא פרת ביומי תמרי בלבד. לפי שחיטו עת גמיסם ולא זמן הפסקת שלנגים ולא למיסר כל ההנהרות חוץ מפרת וחלא ולא למיסר נמי פרת בכל השנה אלא ביומי תמרי דכיון דכולא חשאי משום שמא יבאו טופים על הזוחלין היה כל שחטו בקיאים בפרת ביומי תמרי כמה היא עלייתו וכן בשאר ההנהרות ויודעין אם בהם שלטולא חיטו ממעטו משיעור כך וחפי' בעת יובש גדול כל שחין אם רואים בו כי אם חומו שיעור למה נחום לו הא ליכא למיחש לשמא יבאו טופין על הזוחלין אלא שמואל תרתי קמשמע לן חדא דההנהרות שהן מכזבין מימיהן אין מוכלים בהן לעולם דכיון שפעמים שמכזבים לעולם חוששין בהם לגמיסם או להפסקת שלנגים וכדתנן בתמ' פרה (פ"ח מ"ט) המים המכזבין פסולין אלו הם המים המכזבין שמכזבין פעם אחת בשבוע והמכזבין בפולמוסיותא ובמי בצורת כשרין והכי פירושו לכל שמכזבין אלא בשעה שפ"פ שאין מכזבים אלא לעתים רחוקות פעם אחת בשבוע פסולין דמיישינן שמא מי גשמים הן ואין מטהרין בזוחלין אלא בשאובין לכל המכזבין אבל המכזבין מחמת טיבה כגון בפולמוסיותא ובמי בצורת כשרין ומ"ה קאמר שמואל שאין המים מטהרין בזוחלין אלא בפרת ויושלת בו שחיטו מכזב לעולם ולמעוטי מים המכזבין הוא דקאמר פרת ופרת ויושלת בו קאמר וקאמר נמי דכפרת ויושלת בו שחיטו מכזב חיטו מותר לשבול בו מן הסתם בכל השנה כולה מי שחיטו נקי בו אלא ביומי תמרי בלבד לפי שביומי תמרי חיטו עת גמיסם ואלא זמן הפסקת שלנגים ולפיכך אפי' מי שחיטו נקי בו אין לו לחוש שמא רבו עליו טופין לכל אין ס"ג דמי שנקי כפרת ויושלת בו כל השנה כל שהוא רואה אלא שתכבה על מה שהוא זוחל בתמרי בלבד שיהא רשאי לחוש לרבוי טופין טובל בו בכל השנה וכן נמי אם רואה בתמרי שתכבה כל כך עד שתפסיר לו לחוש שמא רבו בו טופין אפי' בתמרי חיטו טובל בו אלא שמואל סתמא קאמר דמי שחיטו מכיר אפי' בשאובות שאין מכזבין ים לו לחוש כל השנה כדבייתן ובימי תמרי אין לו לחוש כן ס"ל ורבי מי שכתב בהפך ולא גרסו לי דבריו: **אבוה** דשמואל עדיד להו לכתחיה כולה שנת ומפני ביומי תמרי דפיכך ס"ל דכתיב דלחבה דשמואל בספות לא היו טובלות בשאר משום גנה אלא במקוואות שבתיהן וביומי ניסן דרוים עלמא היו מתחילות לטבול בהנהרות והיה מתקן להם לחביהם שם בתחילת ניסן מקוואות שהיו טובלות בהן עד תמרי וביומי תמרי לא היה מלריכן למקוואות משום דליכא למיחש לטופין ולפיכך היה מתקן להן מפני וכשטובלין ימי תמרי כבר היו חוזרות לטבול בשאובות משום גנה: ולענין הלכה פסק ר"ת כשמואל דאמר נהרא מכיפיה מבריך דאע"ג דרב פליג עליה ורב ושמואל הלכה כרב בתיכורי (נכורות שם:) ועוד דאמר שמואל נמי ס"ל כרב ואידך דשמואל נמי פליגא אדידיה אפ"ה קיימא לן כשמואל דאמרינן בכורות בפ' מעשר בהמה (דף נה:) יוכל שמו ולמה נקרא שמו פרת שמימיו פרין ורבין דברי ר' מאיר וחכ"א פרת שמו שמימיו פרין ורבין משויב ליה לשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה מבריך לעמר דניחי דשמואל אמר הכי בכל ההנהרות דמכיפיה מבריך והכא לא אמרינן הכי אלא בפרת אפ"ה מסייע ליה משום דכיון דפרת מבריך מכיפיה כולהו נהרות נמי מכיפיה דפרת הם מתבררים שהרי כל ההנהרות מפרת הם נמשכים כדאמרי' התם בכבורות (דף נה.) הנודר ממי פרת אסור בכל מימות שבעולם דאפי' עיטותא דמדליין קולמי דפרת ניגוו הילכך ההיא מתני' מסייעא ליה לשמואל בין מדר' מאיר בין מדרבנן דרבנן נמי אמרי פרת שמו שמימיו פרין ורבין וכיון דר' מאיר ורבנן מסייעי ליה כותיה נקטינן ונמלא לפי דעת זה שלעולם טובלים בהנהרות ואפי' כשמתבררין הרבה מתחת גשמים לפי שאין טפח יורד מלמעלה שאין תהום עולה לקרלתו טפחיים זהו דעת ר"ת ז"ל ומ"מ נ"ל שאף הוא ז"ל לא אמרה אלא בהנהרות שאין מכזבין אבל מכזבין ליכא למימר בהו דמברי מכיפייהו אבל ר"ח והרב אלפסי ז"ל פסקו כרב ולכאורה דשמואל לאין המים מטהרין בזוחלין אלא פרת ביומי תמרי בלבד וקא יהיב הרמב"ן ז"ל טעמא למילתייהו דאע"ג דאמר שמואל נהרא מכיפיה מבריך לא דמיקן מימרא דאיכורא דהוו נהיגין בה הלכה למעשה כאבוה דשמואל דעבד לכתחיה מקוואות משום מימרא דאגדתא ושמואל נמי לאו לענין מעשה אמרה דכיון דאיכוו נמי אמר אין המים מטהרין בזוחלין מסתם דה"ק נהי דמדינא שרי להלכה למעשה ליכא למיחש [ס]וכדאמר בעלמא השתא דאמר שמואל אסור ומקל דבי שמואל מוסר שמואל הלכה למעשה אחת לאחמוני' ואע"ג דאמר ופליגא דשמואל דרשמואל הייט לומר דאסורייהו מימרי דשמואל לא קובעת זימון אלא חדא מיניהו דאי ליתא לאחד ליתא לאידך אבל חיטו לא פליג דידיה אדידיה אלא מיהת הוא דאיכא בינייהו שאם עשה חיים הלכה למעשה וה"ל כמאן דאמר חיים (נדה סו.) דמייתינן מילתא דאבוה דשמואל ולא מסיימינן עלה פלוגתא דבריה אלמא שמואל נמי למעשה חיים וכ"ת אמאי חיים כיון דר' מאיר ורבנן אמרי בבריית' דכבורות אלא ודאי דאיכא למימר דאיכא דאמרי לה בשמואל נמי אמאי אמרי דלאו אמרי לה אלא משום דאיכא למימר דאיכא למיחש דתם לשמואל מדרבי מאיר הוא לה דרבנן ואפ"ה קפיר מדרבי מאיר כיון דרבנן לא פליגי עליה בהדיא לומר שחיטו פרה ורבה ורב ואבוה דשמואל סברי דרבנן פליגי עליה ושמואל נמי לאו לענין מעשה אמרה דכיון דאיכא למיחש דרך זה שההנהרות המכזבין אין מוכלין בהן כלל שלעולם מוסמן להן למי גשמים והפסקת שלנגים והנהרות גדולים שאין מכזבין כל שהוא רואה בקי בהן ויודע עיקר המשכתן בימי תמרי טובל בהן כל השנה כל שהוא רואה שאין לחוש שמתברבו טופין על עיקר המשכתן אבל כל שהוא רואה מתוך דבייהן שיש לחוש לכך אפי' ביומי תמרי אין טובל בהן ומי שחיטו בקי בהן בכל השנה כולה לריך לחוש להן חוץ מיומי תמרי בלבד שבתמרי מן הסתם אין טופין רבין עליהן: מיהו איכא מאן דאמר דכי חיישינן לרבו טופין על הזוחלין דוקא לטבול במקום שלא היתה שם זחילתו של נהר קודם לכן אבל במקום שהיתה זחילתו מתחילה אע"פ שעכשיו רבו טופין על הזוחלין מותר לטבול בו ומוכח לה מדתנן בפ"ק דמקוואות (משנה ז) מעיין שמימיו מועטין שרבו עליו מים שאובין שוה למקוה למהר בשאובין ולמעיין להטביל בכל שהוא ומדקתני שוה למקוה לטהר בשאובין חלמא מקום ים בו שחיטו מטהר בזוחלין שאין עליו דין מעיין חלא הכי הוא שמקוה שלריך לשאובין ולהדר קתני ולמעיין להטביל בו בכל שהוא ובודאי מדקתני דשוה למעיין להטביל בו בכל שהוא ה"ה דמטהר בזוחלין כיון דתורת מעיין עליו וקתני ריבוי חסיפא חלא ולאו ה"ק מעיין זה שרבו עליו מים שאובין מקומות ים בו שאורח מקוה עליהן ולריך לשאובין והייט תוך מקומות שהוא זוחל בהן עכשיו מחמת רבוי הטופין ולא היה זוחל בו בתחילה ומקומות ים בו חלא נמשכה דיוט מכמו שהיה חלא הכי הוא כמעיין להטביל בו בכל שהוא והייט תוך מקום שאפי' מתחילה היה זוחל בו והאי חלא קתני ולמעיין להטביל בו בזוחלין אי נמי דליכא בריבוי שוה למקוה לטהר בשאובין מבלל שאותו מקוה שבוה בו למעיין דקתני סיפא חיט לריך לשאובין ומדקתני סיפא ולמעיין להטביל בו בכל שהוא דלאותו מקוה שבוה למקוה דקתני ריבוי לריך שיעור: ומבבל מקוה למדנו מזו שים מקוה במעיין שאע"פ שנתרבה מחמת טופין תורת מעיין עליו והייט המקוה שהיה מהלך בו מתחילה והכי ליתא בהוספתא(דמקוואות פ"ב) דקתני התם מעיין שמימיו מועטין ורבו עליו והרחיבו

מטהר

גלח פרת ביומי תמרי בלבד. דכל ימות השנה רבין טופין על הזוחלין מן הגשמים שיורדין לתוכו ומן השלגים שמתפשרין כל ימות החמה אבל בתמרי כבר פסקו השלגים ונתפשרו טלן והלכו להן מטהרין הזוחלין ואין בהנהרות אלא מימיו שנובעין בלבד: **מקוה** דשמואל. סבירא ליה כהילך דשמואל: **ופניד ליה לכתיב מקוות ביומי ניסן.** לפי שביומי ניסן רבין טופין על הזוחלין מחמת הגשמים שהרי כל השלגים והקרח (ו) (שמתפשרו ובאין המים דרך ניצוצות להוו להו שתוכן אבל לא באין דרך ניצוצות אלא מליהן שוטפין ובאין טובלין בהן כדאמר זכה ונה ויולדת טבילתן במי מקוה של מ' סאה ואפי' מי גשמי מכוסים אלא מיטו מים חיים אלא לזב בלבד שנאמר בו מים חיים והמפרש לא פירש הכי ולאו דוקא, דכל מים בזמן הזה זבות ניטהו: **מפני ביומי תמרי.** שבתמרי מחמעטין ההנהרות מן כל ימות השנה ומעלין טיט והיה טיט המפן בקרקעית ההר אלא יכנס הטיט ברגליהן והוה חלילה:

[כעין יעקב ליתא רבין (אמר רב) ובבן יחבן בג"ל יאמר רבין אמר רב]

נדה סו. שבת סה. בכורות נה:

ושמיט. טור לחכול עליו: **כגון מלא וכגון רכב**. דמלפת בהו: **רכב**. קומן: **דלא כיס כולא כיס**. מי שיש בו דעת כמי שיש בו הכל שאינו נאסר כלום: **דלא קני מה שפר**. מי שקנה דעת ליט מסר כלום: **קורר לימי עלומיו**. דנעשה כחיזוק שלא טעם טעם חטאו: **שנת' רוטפם**. כלומר כשעת לעוג הזורה אור ופם כמו [פרו ורבו מתרגמינן] פוטו דכריש[ישלטיה] בחוסר כל: א"ר אמי אמר רב בלא נר ובלא שלחן רב חסדא אמר בלא אשה רב ששת אמר בלא שמש רב נחמן אמר בלא דעה תנא ובלא מלח ובלא רבנן אמר אביי *נקטינן אין עני אלא בדעה, במערבא אמרי דאפי ביה כולא ביה, דלא אפי ביה מה ביה, אפי קני מה חסר, אפי לא קני מה קני] אמר ר' אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא אין החולה עומד מחליו עד שמחלין לו על כל עוונותיו שנאמר (מכניס) הסולח לכל עוניכי. רבי חלבו אמר כי (מכניס) שנאמר הרופא לכל תחלואיכי. רבי המנונא אמר חוזר ליכי עלומיו שנאמר (מכניס) תשפש בשרו מנוער ישוב לימי עלומיו. כל משלבו הפכת בחליו. אמר רב יוסף חלש איעקר ליה למודיה אהדריה-אביי-קמיה היינו דבכל דוכתא אמרינן *אמר רב יוסף לא שמיע לי הדא שמעתא א"ל אביי את אמריתה ניהלן ומהא מתניתא אמריתה ניהלן הוה גמיר ר' תלת עשרי אפי הילכתא אגמריה לרבי חייא שבעה מנהון, לסוף חלש-רבי, אהדר ר' חייא קמיה הנהו שבעה אפי-באגמרי; שיתא אזדו, הוה ההוא קנרא הוה שמיע ליה לרבי כרהוה גרים להו, אול ר' חייא וגמר יתהון קמי-קנרא ואתא ואהדר יתהון קמי רבי, כד הוה חזי ליה רבי להההוא קנרא א"ל לרבי: "אתה עשית אותי ואת חייא אב הבקא"ל: "אתה עשית את חייא, וחייא עשה אותי" וא"ר אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא גדול נם שנעשה לחנניה מישאל ועזריה-שש חנניה מישאל ועזריה-אש של הדיוט והכל יכולים לכבותה וזו שש חולה-של שמים היא ומי יכול לכבותה וא"ר אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא ואמרי לה אריב"ל כיון שהגיע קיצו של אדם הכל מושלים בו שנא' והיה כל מוצאי יהרגני, רב אמר מן הדין קרא למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך, רבה בר שילא אמרו ליה שביב גברא גבוה הוה רביב גידונא זוטרא מטא חיתורא איסחויש שרייה וקא שביב, קרי על נפשיה "למשפטיך עמדו היום" שמואל חזייה לההוא (*קרוקיתא דעקבא) גיתיבא על אקרוקתא ועברה נהרא מרקא גברא ומיית קרי עליה "למשפטיך עמדו היום" אמר שמואל אין מבקרין את החולה אלא למי שחלצתו חמה, לאפוקי מאי? לאפוקי הא דתניא ר' יוסי בן פרסא אומר משום ר' אליעזר "אין מבקרין לא חולי מעיים ולא חולי העין ולא מרתשי הראש בשלמא חולי מעיים משום כיסופא אלא חולי העין, ומרתשי הראש מ"ט? משום דרב יהודה דאמר רב יהודה דיבורא קשיא לעינא (ומעלי) לאישתא אמר רבא האי אישתא אי לאו דפרוונקא דמלאכא דמותא, מעלי כחיזורא

מקבילות

מיימונות ט"ל ר' אלכסנדרי

נוסחא

חולה הזועך מחליו
ג) גאמל זונותיו
ב) חוזר לימי עלומיו

מקבילה

מרדכי ט"ל רבינו טעכתו תלמוד מאחת חלי והיתנו לה דרך תלמידה

תוספות

שמיט. טור לחכול שמוכלין עליו ושמין אותו טובני דכיס ממש: דדא כיס. שים בו דמה: דלא נח קני. דמה מה קני: הסולח לכל עוניכי הכופה לכל מחלואיכי: **חוזר לימי עלומיו**. דכריש התלה כשנתרפא יותר מלפני מחלה: **תליסר**. ל"נ פנים של הלכות משנה: **אתה עשית**. את חייא. כלומר למחר למדתני ו: **למשפטיך**. כלומר כשעמדו בניותין למשפטיך הכל מכדים להניח עליהם מה שנים: **נברא רבה**. מדם גדול: **נירדנא**. שפכא. פרש קמן: **איטיוטי**. נבעות. כתו"י) קמת סיומא נקטיה בבא קמא (דף נ:): **אקרוקתא**. בפרש: **שחלצתו** ממה. שמחזיק ממיומו ופניין הוא מחלה:

*) נפניט שם סיומא

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך:

הגהות הגר"א

[א] נם' קשיא לעינא ולאשתא כנ"ל (ומ"ש בפנימים כה"ג):

[ג"ל תמיהי מ"ג]

[עיין תוס' ב"ק ס"ב ד"ה מכל] מכל מלבה ס ספפ עמין מד"ם ג טוס"ע ז"ד ס' שלם פמי' ח:

[פירוטו תמיהת בפרש"י עירובין ה. ד"ה ואתמר]

[ספסדרין נט:]

[עירובין י. מת. סו: עב. פס: מכות ד. מס נט. סב:]

[ג"ל עקרבא וכ"ל כנ"י ונקוקוס]

פי' הרא"ש

שמיט. טור ליתן פנים: **דלא קני**. דמה: **ממשכנא למיזל**. טלוחיו קח לכם שמשכנא ממנו למזול: **מליסר**. כ"ג פנים טוב טוהם טלכות: **תחב פנים למיל**. כל המצמד מבנו מוכח [סנהדרין נמ:] כתיב בעמו דכתיב ותחב הנפל אחר עמו במתן: **בגרת גבוה**. תדם גדול וגבוה: **רביב גידונא זוטא**. פרל גידונא קטן: **מקרוקתא**. נעכל [יומא כב:] חזק סיומא בחלמיש: **מקרוקתא**. בפרש: **מחלצתו ממה**: דיבורא **קשיא לעינא**. ובן נעי **למיתנם הכאתם** ב**ניבש תחד לבם**: פרווונקא: **מלים**:

[ע"כ]

ושמיט. טור לחכול עליו: **כגון מלא וכגון רכב**. דמלפת בהו: **רכב**. קומן: **דלא כיס כולא כיס**. מי שיש בו דעת כמי שיש בו הכל שאינו נאסר כלום: **דלא קני מה שפר**. מי שקנה דעת ליט מסר כלום: **קורר לימי עלומיו**. דנעשה כחיזוק שלא טעם טעם חטאו: **שנת' רוטפם**. כלומר כשעת לעוג הזורה אור ופם כמו [פרו ורבו מתרגמינן] פוטו דכריש[ישלטיה] בחוסר כל: א"ר אמי אמר רב בלא נר ובלא שלחן רב חסדא אמר בלא אשה רב ששת אמר בלא שמש רב נחמן אמר בלא דעה תנא ובלא מלח ובלא רבנן אמר אביי *נקטינן אין עני אלא בדעה, במערבא אמרי דאפי ביה כולא ביה, דלא אפי ביה מה ביה, אפי קני מה חסר, אפי לא קני מה קני] אמר ר' אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא אין החולה עומד מחליו עד שמחלין לו על כל עוונותיו שנאמר (מכניס) הסולח לכל עוניכי. רבי חלבו אמר כי (מכניס) שנאמר הרופא לכל תחלואיכי. רבי המנונא אמר חוזר ליכי עלומיו שנאמר (מכניס) תשפש בשרו מנוער ישוב לימי עלומיו. כל משלבו הפכת בחליו. אמר רב יוסף חלש איעקר ליה למודיה אהדריה-אביי-קמיה היינו דבכל דוכתא אמרינן *אמר רב יוסף לא שמיע לי הדא שמעתא א"ל אביי את אמריתה ניהלן ומהא מתניתא אמריתה ניהלן הוה גמיר ר' תלת עשרי אפי הילכתא אגמריה לרבי חייא שבעה מנהון, לסוף חלש-רבי, אהדר ר' חייא קמיה הנהו שבעה אפי-באגמרי; שיתא אזדו, הוה ההוא קנרא הוה שמיע ליה לרבי כרהוה גרים להו, אול ר' חייא וגמר יתהון קמי-קנרא ואתא ואהדר יתהון קמי רבי, כד הוה חזי ליה רבי להההוא קנרא א"ל לרבי: "אתה עשית אותי ואת חייא אב הבקא"ל: "אתה עשית את חייא, וחייא עשה אותי" וא"ר אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא גדול נם שנעשה לחנניה מישאל ועזריה-שש חנניה מישאל ועזריה-אש של הדיוט והכל יכולים לכבותה וזו שש חולה-של שמים היא ומי יכול לכבותה וא"ר אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא ואמרי לה אריב"ל כיון שהגיע קיצו של אדם הכל מושלים בו שנא' והיה כל מוצאי יהרגני, רב אמר מן הדין קרא למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך, רבה בר שילא אמרו ליה שביב גברא גבוה הוה רביב גידונא זוטרא מטא חיתורא איסחויש שרייה וקא שביב, קרי על נפשיה "למשפטיך עמדו היום" שמואל חזייה לההוא (*קרוקיתא דעקבא) גיתיבא על אקרוקתא ועברה נהרא מרקא גברא ומיית קרי עליה "למשפטיך עמדו היום" אמר שמואל אין מבקרין את החולה אלא למי שחלצתו חמה, לאפוקי מאי? לאפוקי הא דתניא ר' יוסי בן פרסא אומר משום ר' אליעזר "אין מבקרין לא חולי מעיים ולא חולי העין ולא מרתשי הראש בשלמא חולי מעיים משום כיסופא אלא חולי העין, ומרתשי הראש מ"ט? משום דרב יהודה דאמר רב יהודה דיבורא קשיא לעינא (ומעלי) לאישתא אמר רבא האי אישתא אי לאו דפרוונקא דמלאכא דמותא, מעלי כחיזורא

מרדכי טופין חיט מטהר אלא במקום שהיה מהלך מתחלתו אבל במקום שנתרחב חיט מטהר אלא בתשכורן ואין מטהר בזוחלין אלא עד המקום שהיה יכול להלך מתחילתו ואיזהו נמי דתנן בפרק "ליתנן דמקוואות מעיין שהוא מושך כנדל רבה עליו מים והמשיכו הרי הוא כמוות שהיה היה עומד ורבה עליו והמשיכו שזה למקוה לטהר בתשכורן ולמעיין להטביל בו בכל שהוא וה"פ מעיין שהיה מושך מעט מעט כנדל זה שהוא ארץ קטן מרובה הרגלים והמשיכו עכשיו בשפוך אבל ליט ממלך אלא בתוכו מקום שהיה מהלך בו מתחילתו הרי הוא כמוות שהיה היה עומד כלל ורבה עליו והמשיכו שני דינין יש בו דבמקום אלא היה מהלך מתחלתו שזה למקוה שנרוך לתשכורן וה"פ אלין מטבילין בו בכל שהוא ובמקום שהיה עומד מתחלתו שזה למעיין להטביל בו בכל שהוא ומינה שהוא מטהר בזוחלין נמצא לפי דעת זה אלפי' בזוחל נמצים שהשרוח רגיס חדם טובל בהשרוח אלין מכוזין בתוכן מקומות שהן נמצין והולכין אלפי' ביומי אחרי אלא בתוכן מקומות שנמצים ומתרחבים יותר מהנמים כל היכא דאיכא למיחש שרבו הטופין על הזוחלין אין טובלין בהם אבל היכא שרבו זוחלין על הטופין אלפי' בתוכן מקומות שהן היה הולך שם מתחלתו טובלין בו והייט היכא דר"ת כר לדוק שהעיד על הזוחלין שרבו על הטופין שבשרי' ומטהרין בזוחלין ובודאי אלפי' במקום שנתרבה קאמר דלי בתוכו מקום בלבד שהיה מהלך מתחלתו אלא אסהדתי' פמיטת דהיכי מיסק מרעין שנמים לו שנמה ניסי מים שפלו פרת מלטבול בו אלא ולאי כדאמרן והו דעת הרמב"ם ז"ל: **אבל דעת** הרמב"ם ז"ל דכי קאמי בכל הני אלפי' שרבו עליו טופין דיכו כמעיין דוקא כשרבו המים בגומת המעיין עלמו שפם הוא מקיומת מימיו ומבטלים כל המים הבאים עליהם אבל רבה במקום מבל כשהר למקה אלא בתוכו מקום שנמצא מימיו כשר דאכתי פמיטת ו' מיסי מים יפסלו פרת: **תנן** במס' מקוואות (פ"ה מ"ב) הטופין שנמצין זוחלין. כלומר שהמשיכן סומך אלפי' מקל ואלפי' קנה ואלפי' זב ואלפי' זבה כלומר גודר בפניהם נאלו והו להו כתשכורן ומטהרין ר' יוסי אומר אין מזחילין בדבר המקבל טומאה כלומר אין עוסין בו נדל וקי"ל כר' יוסי ותנן נמי (שם מ"ל) שהמים מטהרין בזוחלין ותנן נמי (פרה פ"ח מ"ט ומקוואות פ"ג מ"ח) המים המוכין פסולין למי חטאת וכשרין לטבילה ומטהרין בזוחלין ואלו הם המים המוכים המלוחין והפוסרין: **ושמיט**. טור לחכול עליו: **וכגון רכב**. שמן: **דלא קני דעה מה קנה**. מה יועיל לו כל מה שיקנה: **מוזר לימי עלומיו**. אחר שחלה ונתרפא מתחזק טבעו להיות יותר בריא ממה שהיה קודם חליו: **שנאמר רוטפס**. טורניקיון לשוב ופס: לומר דמשכח למודו: **הסולח לכל עוניכי**. הכסיל עליו לימודיה: **הרופא לכל תחלואיכי**. פנים עפרי אלפי': כ"ג פנים: **קנרא**. כוכם: למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך. כיון שלמשפטיך עמדו אהגיע קנם לשום שכל עבדיך לקיים את דבר המשפט: **שביב** הוא גבוה גבוה כלומר אדוק: **רביב גידונא זוטרא**. רוכב פרדה קטנה: **מיסוטרא**. גשר: **חיסחויסו**. לחזקה רוח שטות לאוחה פרדה והשליכתו בנהר. **חיסחויסו** מלשון סטיה רוח של שגעון וכדאמר בעלמא סיוטא הוא דנקמיה: **אקרוקתא**. בפרש: **שחלצתו** ממה כלאחד המזדיין עם"ו כלי. זיין שעליו נקרא תלון: לאפוקי הא דתניא. דסבירא ליה לשמואל כי הך בריימא דאין מבקרין להך דקא מני ודשמואל נמי לאפוקי הני: משום כיסופא: דזימנין שלריך לנקביו ומכסוף: דפרוונקא: **מלים** שעל ידו מיום: **"בחיזרא לזיקלא**. הוין שסביב הדקל שעומדים לוכו מבהמות וחיות: **תרייקא**. מרקחת מוטיל וקורין לו תריי"קא: חושלא דשעדי. שעורים קלופים: **דרישן נפיק**. בתחלת הרקדת הנפה: **בורדם**. מיכה לחת כשפי מיבות בור דם והוא תולי שמקלח דם ולמטה: **אין מבקרין לוכו**. משום דזימנין דלריך לנקביו ומלטערי ליה: ואין מזכירין שמו. לשמר פלוני מולה מולי בורדם ללאו לשון נקיה הוא:

רפואת נפש בתמצ . וגפש דקתני פירושו לעז כדאמרינן אם יש לה נפשכם (נדרים נג) כלומר ממרפאתהו בכרעון לבו ולא בשכר ומתוקמא מתני' בשכבתי חולה לאמורים על הרופא: אלא רפואת נפש גופו. ומתוקמא בשכבתי רופא לאמורים על החולה ומשום הכי לא ירפא בהמתו וכשיש שם רופא אחר דלי לא קרי לרפואתיה *דהא מנן מחזיר לו אבידתו ואין לך השכבה גדולה מזו ולא ודלי כשיש רופא אחר עסקינן ואפילו הכי מרפאתהו רפואת נפש דהייטו גופו לפי שלא מן הכל אדם זוכה להתרפאות וכי תימא בירושלמי: אבל אומר לו אם פלוני יפה לה אם פלוני רע לה . לכיון דאיכא לא יהיב השתא שם עליה קרי להשתא ממילא לחיות ומינה דברפואת גופו אפילו לשום שכר שיהיו קרי ומיהו דוקא שיהא מצל מודר לכל מצל מדיר לא דאפילו היכא דאין לו למודר ממה שיתרפא דמטה קא עביד לפי' הכי כיון דיהיב ליה מדיליה מיד ליכ לאסור כי היכי דמודר הנאה מחבירו* דבעי שיתיב על גבי הסלע לכל לא שיתן מידו לידו ממש וכמו שכתבתי למעלה (לקמן נה:) ומיהו היכא דמולה לאחר על עלמו נכסיו של רופא לאפוקי דאפילו הכא של רופא קרי *דמן חיותיה לא אדליה: **מתני'** ורוקן עמו בחמבטי גדולה. שכיון שהיא גדולה אין המים עולין על זה בשביל חבירו לכל לא בחמבטי קטנה שממוך שהיא קטנה כשרוקן עמו מעלה המים עליו ומהנהו: רבי יהודה לומר בימות החמה . מילתא דמגא קמא מפרש ואזיל דכי קאמר ויקן עמו במקוה דוקא בימות החמה שהיו עולין מהגה בחימומו לכל לא בימות הגשמים מפני שהוא מתממו ומהנהו כדכתיב (קהלת ז) אם יכבו גשים ואם להם: ומיסב עמו על המקוה . לפי' בימות הגשמים דכי האי גוונא ליכא חימום: ואוכל עמו על השולחן . ולא גזרינן דילמא לכל ממנחיה דמכריה: **אבל לא מן המחמי** . אם נתנים לשמיטה קטנה בימי אם החמה לוכל מעט והכי הכא כמלא מכל מכל תכירו : **אבל לוכל עמו מן המחמי החוזר** . שחוזר לבעל הבית שהמחמי גדול כל כך שאין יכולין לאכול כל מה שבחוכו ומוחרה חוזר לבעל הבית וכבי האי גוונא לא מתכרי חד מהכריה : **לא** לכל עמו מן האחוס של פועלים . קטנה גדולה שהחנין לפני הפועלים שממוך שהם עתידים לוכלין הרבה וחוכפין לוכל כבהמות ומש"ה נקרא אחוס של פועלים שהם עתידים לוכלין הרבה: **גמ'** תנינא להא דתנן כל הנדרים בפרק ב"ש נדרים פ"ג ומפרש התם דלא מצי למיסר אלא מילי דלא מצי למיכל ולא מילי דמצי למיכל ומשום הכי לא מצי למיסר מזונות דמצי למיכל ולא מצי למיסר מלאכה דמצי למיכל ולא מצי למיסר מלאכה דמצי למיכל ולא מצי למיסר מלאכה

מתני' המודר הנאה מחבירו לפני שביעית אינו יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות ובשביעית אינו יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא מן (ו)הנטיעות הנוטות. נדר היום מאכל לפני שביעית יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות, ובשביעית יורד ואוכל: גמ' ושמואל דאמרי תרוייהו (ג) נכסים אלו עליך לפני שביעית אין יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות אע"פ שגגיע שביעית ואם בשביעית נדר אין יורד לתוך שדהו אבל אוכל מן הנוטות ורישׁ לקיש דאמרי תרוייהו נכסי עליך לפני שביעית אין יורד לתוך שדהו ואין אוכל מן הנוטות, הגיע שביעית אינו יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא את הנוטות לימא בהא קמיפלגי: דר' ושמואל סברי אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיצא מרשותו סברי אין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו: ורי"ל סבר מי איכא למ"ד אין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו (נ)א"כ ניפלגי "בנכסים" אלו" וכ"ש "בנכסי" ותו הא תנן דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו דתנן האומר לבנו קונם שאתה נהנה לי - מת, יירשנו, "בחייו ובמיתתו" אם

מתני' המודר הנאה מחבירו לפני שביעית אין

[דף מז:]

נב א ב מיי' פ"ו מהלכות מכירה הלכה יג יד סמג לאוין רמב: נג ג מיי' שם הלי יג:

נד ד מיי' שם הלכה טז סמג שם מוס"מ יו"ד סימן רכח סעיף ס:

אם מת לא ירשנה שאני הבא דקא"ל "בחייו ובמותו" מכל מקום "קשיא? אלא "בנכסים אלו כ"ע לא פליגי "בנכסי" ר' פלוגא "בנכסי" ר' ושמואל סברי ל"ש "נכסים אלו" ל"ש "נכסי" אדם אוסר ר' יוחנן ור"ל סברי "נכסים" (ס) אדם אוסר, "נכסי" אין אדם אוסר ומי איכא למ"ד ל"ש נכסים אלו ול"ש נכסי והא תנן "האומר לחבירו "קונם לתוך ביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח" מת או שמכרו לאחר מותך "לבית זה שאני נכנס שדה זו שאני לוקח" מת או שמכרו לאחר אסור אלא "כי אמרי ר' יוחנן וריש לקיש "בנכסי" ר' ושמואל "בנכסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד לתוך שדהו כו': מאי שנא דאוכל מן הנטועות דפירי דהפקרא אינון, ארעא נמי אפקרה? אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים שמעון בן אליקים אמר "גזירה שמא ישתא בעמידה: מתני' "המודר הנאה מחבירו לא ישאילנו ולא ישאל ממנו, לא ילוה ולא ילוה ממנו, ולא יפקיד ולא יקח ממנו:

גמ'

דיהיה הוו וכמו שנפרש בפירקין דלקמן* כם"ד הלא משום דתניא ריש"י ייכשנו לומר שדיו כשאר היורשים לפי' ליכתוב מן הנכסים תנא סיפא נמי לא ייכשנו לומר שאינו מוסר ליהנו' מידוסתו ומ"מ משמעי' מהא דיכול לאסור לחבירו: ומהדליכן שאני הכא דקמ"ל בחייו ובמותו: מהדליכן שאני הכא דקמ"ל בחייו ובמותו הכא מיירי ממאי דסבירא ליה מי שיש לו קרקע דהוה סבירא ליה עד שמת הלא משום שום ליגנא למיסר לאחר שילוחו מרשותו משום דהוו כנכסי חבירו על חבירו והשתא מוקין דמי מפרש ליגנא מני אסור לאחר שילוחו מרשותו הוא מיהו לי מהך קושיא גלמוד הוה מלינן למימר דהכי מפרש ליגנא מי אסר אפ"ה בנכסים אלו לא מסמע מסתמא הלא עודן ברשותו דאע"ג דכי קאמר מדיר נכסים אלו וכי קאמר עודר ביקר זה לשונות שוין הן ומתן לקמן גבי טלר דכי קאמר ביקר זה משמע אפי' לאחר שילוחו מרשותו וה"ל הכי"ל כי קאמר מדיר נכסים אלו כיון דמדיר אי מפרש ליגנא מני אסר אפילו לאחר שילוחו מרשותו אפ"ה לא דמי משום דכי אמר עודר ביום זה משמע דנופיה של יום אסר אפילו אי משום דלא מקבל עליה ההוא ניחא לי משום דדיש מזליה לו משמעמא אחריתא הלכך אפיר משמע ליגנא דלא אי אסוריה בדאיתיה ממילא קמיה אבל כי אסר ליה מדיר נהי דה"ל נכסים אלו כל היכא דלא פריש בהדיא אפילו לאחר שילוחו מרשותו לא משמע לגא כי היכא דרשותיה דמאי אי כפת ליה אי מיתבי לידך במה שלוח לך חלק ואמלה כלל הלכך כל היכא דלא פריש בהדיא לגא אי אסר נכסים אלו לא משמע לגא בעודן ברשותו ואיתיה לן מתני' שפיר דהך דינא דמסתי' והוי רבותא טפי ותנא ריש"ל משום סיפא לגא דלא אי אסר נכסים אלו לא משמע לגא בעודן ברשותו דאיתיה לן דמ"מ קשה קושיא קמייתא דאם איתא דם"ל כי אי נרבי יוחנן ור"ל הוו להו לאפלוגי אנכסי אלו בהדיא.

ומהדליכן לגא בנכסים אלו לא פליגי דוודאי אסר נכסי אחרים אפילו לאחר שילוחו מרשותו לא משמע לגא כי איתנהו בר

גמ' בשלמא לא ילונו ולא יקח ממנו ולא ישחל ממנו כלומר לא ילונו ממנו ולא יקח ממנו ולא ישחל ממנו אלא לא ילונו ולא יקח ממנו ולא ישחל ממנו מאי קא משמע לן: **מתני'** אמר לו משלני פרוך לתוך כמודר ומדיר עסקינן: **מיניה** מן המודר דקמשמע לן דמודר אסור ליהנות ליה אבל מדיר מותר ליהנות ליה: **מאי קא משמע לן** מדיר מותר ליהנות ליה מודר אסור ליהנות ליה פשיטא: **אמר לו משלני פרוך** לתוך כמודר ומדיר עסקינן: **מיניה** מן המודר דקמשמע לן דמודר אסור ליהנות ליה

נמ א מיי' פ"ג מהלכות נדרים הלכה יז סמג לאוין רנב טוש"ע י"ד סימן רכח סעיף ט:

[פ"ש פ"ש]

כל הטודר הנאתן דעתו על מה שהפקיר • הנאתן הכי נמי דמלי הדר ביה דלילה הוי ולא הוה אסר ליה לאותו דבר שהפקיר בפירוש חייל נדרו אלא אם כן היינו טעמא משום דכל האוסר נכסיו סתם אין דעתו על מה שהפקיר: הכי גרסינן מתיב רבא מקנתן לרחמן וכולן לבני שני זכה להשתעבד ברחמן וברייתא היא בתוספתא דבבא בתרא* והכי פירושו מי שיש לו שני עבדים ונתן מקצת נכסיו לרחמן ולמ"ל נתן לבני לא קנה רחמן דלמא בגופיה שייר וכיון שעשאו לא קנה נכסים נמי לא קנה דעבדא דקני ככסי הוא לבל שני זכה בעשאו ובנכסים וזכה נמי להשתעבד ברחמן לגביה ליכא שיורא ולא תימרא לאין דעתו על מה שהפקיר ר"ש אין דעתו על מה שנתן כבר: אלא תימר רבא טעמא דר' יוסי משום מקום בית חורון דיליה ומדיליה ודלא תפלי לר' יוסי שרי דמכי הפקירה נפקא ליה מרשותיה אלא לכיון דאתן סהדי דלא תפקירה אלא כדי שיזכה מודר אי שריא ליה אתי למיסרי אפי' היכא דאמר בפירוש וכמעשה בבית חורון דתנן בפרקין דלקמן ואינן לפניך אלא כדי שיבא הכא ויחלל עמהו ומש"ה דוקא בנדרו קודם להפקרו אסור דאיכא למגזר אבל הפקרו קודם לנדרו שרי: תניא המפקיר את שדהו כל ג' ימים יכול לחזור בו • רבינו שמעיה זו אלא נתברירה יפה בדברי הרחמנים ז"ל לפי ענינה דעתי וכך נראה לי בפירושה כל אלמה ימים יכול לחזור בו מכאן ואילך אין יכול לחזור בו מדקתי מפלגא בסיפא דאם אמר מהיום שדה זו מופקרת ליום אחד וכו' בין זכה לה דקתני אעפ"ג אלא זכה יכול לחזור בו ומשמה אין יכול לחזור בו וכרישא לה מפליג בהכי אלא תולה חזרה בקודם ג' ולחתר ג' ש"מ הכי קתני כל ג' ימים יכול לחזור בו מהפקירו ואפילו זכה לאחר קודם חזרתו לה קנה ומפרש טעמא לקמן דמפקירין והדרין בהן דמשום דהפקר פטור מן המעשר הוי הרמתן מפקירין שדותיהן כדי להפטר והיה דעתן בשעת הפקירן שיחזרו בהן ויזכו בהן ומלמא שלא היה הפקירן לגמרי להטרימה בלבד ולפיכך הולרכו לומר שאם יזכו בהם לא יהו כזוכים מן ההפקר והולרכו גם כן לומר שאפילו יזכה בו לאחר לא יקנה ויהא מפקיר יכול לחזור בו תוך ג' ואע"ג דלגבי אחר ליכא למיחש לרמתין אפ"ה אי לא היה לו קיומא הא שאם ירלו הרמתין שבשיזכה בו לאחר זכי הפקירן חזן כמי שהפקירן זכיון ועוד שכיון שהגזו הרמתין ברמתון זה כל ג' ימים היו מחברי שיהא הפקר לאיכא למיחש דלמא להטרימה בלבד ולא היה מדעתייהו מפקרי אלא להטרימה בלבד ולא הוי הפקר ולפיכך כל הימים לאחזור בו משום דלאחר שלשה אי ליכא למיחש שכל אלשה ימים יכול לחזור בו ואפילו אי מתחילה לא היה מפקיר אלא לשלשה ימים בלבד ולא היה מדעתו להטרימה אלא לשלשה ימים בלבד אפ"ה כיון שהפקירה לשלשה ימים בלבד ולא היה מדעתו להטרימה אלא

אמר פסח שדה · מופקרת: **גמ'** עמיטה אחת (ב) **עד שלא וכה כה בין הוא אין יכול לחזור בו** · תפילו בסוף שבת לו בסוף חדש: **משהפקירו זכה בה** · תפילו תוך שנה (ג) משהפקירו זכה בה שום אדם לו הוא בעצמו לשום הפקר הוי הפקר דקסבר **דלא הוי הפקר עד דאתי לרשות זוכה** תשיבת מידי עד דליפך בה פורתא דאמר במסכת עירובין בפרק עומין פסין (דף כה:) בהיות תיתמת דעבדא מחילה בעכמי הגר תחת ההוא גברא דפך בה פורתא ותוקמוה רבנן בידיה להוות גברא: **ריש"א רבנן ופיפא רבי יוסי** · ריש"א דאמר משלשה ימים ואילך תפילו **דלא אתי לרשות זוכה** אין יכול לחזור בו דאמרי' **הפקר** הוי הפקר ובדין הוא דתפילו מיום לאחר הוי הפקר דלא מפני הרמתים כדאמר רבה לקמן לדברי הכל **ופיפא** רבי יוסי דאמר עד שלא זכה בה בין הוא אין יכול לחזור בו דאמרי' **הפקר** מדלוייתא עד דאתי לרשות זוכה:

"אמר"תהא שדה זו מופקרת ליום אחד,לשבת אחת,לחדש אחד,לשנה אחת,לשבוע(ה)אחת, עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו,לשוכה בה בין הוא בין אחר אין יכול לחזור בו.רשא"רבנן פיפא·ר' יוסי,אמר עולא יפיפא נמי רבנן היא,אי הכי אמאי"עד שלא זכה בה בין הוא בין אחד יכול לחזור ב"השאני שנה ושבוע דלא שכיחי אמר מר סימא ר' יוסי רישא נמי ר' יוסי,ורישא היינו טעמא דלא לישתכח תורת הפקר,אי הכי אפילו מיום הראשון נמי ליהוי הפקר·אמר רבה מפני הרמאין דמפקירין והדרין בהון,אבל דאורייתא לא והוי הפקר,

ודלמא

אמר פסח שדה זו מופקרת ליום אחד **עד שלא זכה בה** · ואי אמר מהו שתהא מופקרת ליום אחד לעכבת אחת וכו' עד שלא זכה בה בין הוא אין יכול לחזור בו: **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי · קס"ד התם דטעמא דרבי יוסי דלאחר כמתני' כדרבי יוחנן דאמר לעיל דהפקר כמתנה דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר ומ"ה קאמר **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי ובהכי אתיא ליה כולה בריימתא שפיר דרישא קאמי כל שלשה ימים יכול לחזור מפני הרמתין וכדפרישית מכאן ואילך אין יכול לחזור בו מדינא דס"ל לרבנן דהפקר מעידנא דאפקריה מפקיר נפק ליה מרשותיה וסיפא קאמי דאם אמר אחה שדה זו מופקרת ליום אחד בכה"ג ליכא למיחש לרמתין דאי דעתיה בעידנא דאפקריה ליהדר וליחי ביה ולאתר למה ליה להפקירו לזמן ידוע דאפקריה בעמדי דכין דעתיה למיהדר ולמזבי ביה לא נפקא ליה מידי אלא ודאי לאחוי זמן שהפקירו גמר והפקיר אלא הערמה כלל ולפיכך משזכה בין הוא בין אחר אין יכול לחזור בו והא אחית שפיר תפילו לרבנן מיהו מאי דקאמי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו רבי יוסי היא דס"ל דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות המפקיר דלרבנן כיון דאמרי דנפיק מרשותו היאך יכול לחזור בו ואין הכי נמי דכי קאמי לרבי יוסי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו אלא דוקא בהפקר שהוא לזמן כגוונא דסיפא דתפילו בהפקר עולמים דהייט ריש"ל דיכול לחזור בו עד אלא זכה בה ומיהו משום דבריית דמשזכה בה תיט יכול לחזור בו לא שוו הפקר שהוא לזמן עם הפקר עולמים וכדכיתיבנא ולמטריך למיתני ליום אחד לעכבת אחת אבל נמי כההוא גוונא עד אלא זכה בה וכי תימא משזכה בה הוא דקאמי דאיזו יכול לחזור בו כלומר והוי הפקר תפילו לרבי יוסי ופשוט מן המעבר היכי אתיא ליה שפיר דהא כיון דס"ל לרבי יוסי דהפקר עד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר נמלא כי הדר זכי ביה מדידיה קא זכי ולא מהפקרא דלעולם לא נפקא מרשותי' לפעבר לומר דכי דקסבר רבי יוסי דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר תפילו הכי כי היכי דלי זכי בה לאחר זכי מהפקרא ולא ממתנה כיון שהיה לפעבר כשהיה מהופת בחצר ג"כ נזכות בו הכי נמי כי הדר ליהו גופיה וחכי ביה בפירוש מהופת הפקר ולא בסתם כי היכי דלא ניתני בחזרה לף הוא עלמו זוכה מן ההפקר מיקרי כיון שעדיין לא חזר בו והיה לאחר יכול לזכות בו דמה לי הוא מה לי לאחר הלכך לי **ריש"א** רבנן וסיפא רבי יוסי מתוקמא ליה שפיר מיהו מילתא דמסתברא הוא היכי נקט לה תנא לגיבת דאחרי תנאי ומשום הכי מתרץ עולא ואמר דסיפא נמי רבנן היא ומעמא דעד אלא זכה בה בין הוא בין אחר דיכול לחזור בו משום דאמרי שבוע ושבת דלא שכיחי לומר אלא משום דאמרי גונא ושבת דלא שכיחי לומר אלא שכיחי דמסתברי דלמא שכיח אמרי אחר אחר אלא שכיחי כחי גונא ויכיון שאנה זה ממדיין לדעתיה לכיון אלא להפקירו הפקר עולם ואכתי חניד גביה תפילו בחותו זמן שהפקירו לא ניחא ליה לליפוק מרשותיה עד דזכי ביה תידך הילכך שבירא להו לרבנן בהפקר שהוא לזמן מתי דמבירא ליה לרבי יוסי שהרי בהפקר עולמים ואתית סיפא שפיר לרבנן כדמתוקמא לרבי יוסי שהרי בהפקר שהוא לזמן לא נתקנו: ור"ל אמר מדסיפא רבי יוסי נמי רבי יוסי · ודקא קשיא לך מי הכי לאחר שלשה ימתי אין יכול לחזור בו הייט טעמא דלא ליתחת תורת הפקר כלומר אין הכי נמי דמדינא יכול לחזור בו אלא הייט טעמא דאי

ואי אמר מהו שתהא מופקרת ליום אחד לעכבת אחת וכו' עד שלא זכה בה בין הוא אין יכול לחזור בו: **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי · קס"ד התם דטעמא דרבי יוסי דלאחר כמתני' כדרבי יוחנן דאמר לעיל דהפקר כמתנה דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר ומ"ה קאמר **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי ובהכי אתיא ליה כולה בריימתא שפיר דרישא קאמי כל שלשה ימים יכול לחזור מפני הרמתין וכדפרישית מכאן ואילך אין יכול לחזור בו מדינא דס"ל לרבנן דהפקר מעידנא דאפקריה מפקיר נפק ליה מרשותיה וסיפא קאמי דאם אמר אחה שדה זו מופקרת ליום אחד בכה"ג ליכא למיחש לרמתין דאי דעתיה בעידנא דאפקריה ליהדר וליחי ביה ולאתר למה ליה להפקירו לזמן ידוע דאפקריה בעמדי דכין דעתיה למיהדר ולמזבי ביה לא נפקא ליה מידי אלא ודאי לאחוי זמן שהפקירו גמר והפקיר אלא הערמה כלל ולפיכך משזכה בין הוא בין אחר אין יכול לחזור בו והא אחית שפיר תפילו לרבנן מיהו מאי דקאמי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו רבי יוסי היא דס"ל דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות המפקיר דלרבנן כיון דאמרי דנפיק מרשותו היאך יכול לחזור בו ואין הכי נמי דכי קאמי לרבי יוסי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו אלא דוקא בהפקר שהוא לזמן כגוונא דסיפא דתפילו בהפקר עולמים דהייט ריש"ל דיכול לחזור בו עד אלא זכה בה ומיהו משום דבריית דמשזכה בה תיט יכול לחזור בו לא שוו הפקר שהוא לזמן עם הפקר עולמים וכדכיתיבנא ולמטריך למיתני ליום אחד לעכבת אחת אבל נמי כההוא גוונא עד אלא זכה בה וכי תימא משזכה בה הוא דקאמי דאיזו יכול לחזור בו כלומר והוי הפקר תפילו לרבי יוסי ופשוט מן המעבר היכי אתיא ליה שפיר דהא כיון דס"ל לרבי יוסי דהפקר עד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר נמלא כי הדר זכי ביה מדידיה קא זכי ולא מהפקרא דלעולם לא נפקא מרשותי' לפעבר לומר דכי דקסבר רבי יוסי דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר תפילו הכי כי היכי דלי זכי בה לאחר זכי מהפקרא ולא ממתנה כיון שהיה לפעבר כשהיה מהופת בחצר ג"כ נזכות בו הכי נמי כי הדר ליהו גופיה וחכי ביה בפירוש מהופת הפקר ולא בסתם כי היכי דלא ניתני בחזרה לף הוא עלמו זוכה מן ההפקר מיקרי כיון שעדיין לא חזר בו והיה לאחר יכול לזכות בו דמה לי הוא מה לי לאחר הלכך לי **ריש"א** רבנן וסיפא רבי יוסי מתוקמא ליה שפיר מיהו מילתא דמסתברא הוא היכי נקט לה תנא לגיבת דאחרי תנאי ומשום הכי מתרץ עולא ואמר דסיפא נמי רבנן היא ומעמא דעד אלא זכה בה בין הוא בין אחר דיכול לחזור בו משום דאמרי שבוע ושבת דלא שכיחי לומר אלא משום דאמרי גונא ושבת דלא שכיחי לומר אלא שכיחי דמסתברי דלמא שכיח אמרי אחר אחר אלא שכיחי כחי גונא ויכיון שאנה זה ממדיין לדעתיה לכיון אלא להפקירו הפקר עולם ואכתי חניד גביה תפילו בחותו זמן שהפקירו לא ניחא ליה לליפוק מרשותיה עד דזכי ביה תידך הילכך שבירא להו לרבנן בהפקר שהוא לזמן מתי דמבירא ליה לרבי יוסי שהרי בהפקר עולמים ואתית סיפא שפיר לרבנן כדמתוקמא לרבי יוסי שהרי בהפקר שהוא לזמן לא נתקנו: ור"ל אמר מדסיפא רבי יוסי נמי רבי יוסי · ודקא קשיא לך מי הכי לאחר שלשה ימתי אין יכול לחזור בו הייט טעמא דלא ליתחת תורת הפקר כלומר אין הכי נמי דמדינא יכול לחזור בו אלא הייט טעמא דאי

אמר פסח שדה זו מופקרת ליום אחד **עד שלא זכה בה** · תפילו בסוף שבת לו בסוף חדש: **משהפקירו זכה בה** · תפילו תוך שנה (ג) משהפקירו זכה בה שום אדם לו הוא בעצמו לשום הפקר הוי הפקר דקסבר **דלא הוי הפקר עד דאתי לרשות זוכה** תשיבת מידי עד דליפך בה פורתא דאמר במסכת עירובין בפרק עומין פסין (דף כה:) בהיות תיתמת דעבדא מחילה בעכמי הגר תחת ההוא גברא דפך בה פורתא ותוקמוה רבנן בידיה להוות גברא: **ריש"א רבנן ופיפא רבי יוסי** · ריש"א דאמר משלשה ימים ואילך תפילו **דלא אתי לרשות זוכה** אין יכול לחזור בו דאמרי' **הפקר** הוי הפקר ובדין הוא דתפילו מיום לאחר הוי הפקר דלא מפני הרמתים כדאמר רבה לקמן לדברי הכל **ופיפא** רבי יוסי דאמר עד שלא זכה בה בין הוא אין יכול לחזור בו דאמרי' **הפקר** מדלוייתא עד דאתי לרשות זוכה:

"אמר"תהא שדה זו מופקרת ליום אחד,לשבת אחת,לחדש אחד,לשנה אחת,לשבוע(ה)אחת, עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו,לשוכה בה בין הוא בין אחר אין יכול לחזור בו.רשא"רבנן פיפא·ר' יוסי,אמר עולא יפיפא נמי רבנן היא,אי הכי אמאי"עד שלא זכה בה בין הוא בין אחד יכול לחזור ב"השאני שנה ושבוע דלא שכיחי אמר מר סימא ר' יוסי רישא נמי ר' יוסי,ורישא היינו טעמא דלא לישתכח תורת הפקר,אי הכי אפילו מיום הראשון נמי ליהוי הפקר·אמר רבה מפני הרמאין דמפקירין והדרין בהון,אבל דאורייתא לא והוי הפקר,

ודלמא

אמר פסח שדה זו מופקרת ליום אחד **עד שלא זכה בה** · ואי אמר מהו שתהא מופקרת ליום אחד לעכבת אחת וכו' עד שלא זכה בה בין הוא אין יכול לחזור בו: **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי · קס"ד התם דטעמא דרבי יוסי דלאחר כמתני' כדרבי יוחנן דאמר לעיל דהפקר כמתנה דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר ומ"ה קאמר **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי ובהכי אתיא ליה כולה בריימתא שפיר דרישא קאמי כל שלשה ימים יכול לחזור מפני הרמתין וכדפרישית מכאן ואילך אין יכול לחזור בו מדינא דס"ל לרבנן דהפקר מעידנא דאפקריה מפקיר נפק ליה מרשותיה וסיפא קאמי דאם אמר אחה שדה זו מופקרת ליום אחד בכה"ג ליכא למיחש לרמתין דאי דעתיה בעידנא דאפקריה ליהדר וליחי ביה ולאתר למה ליה להפקירו לזמן ידוע דאפקריה בעמדי דכין דעתיה למיהדר ולמזבי ביה לא נפקא ליה מידי אלא ודאי לאחוי זמן שהפקירו גמר והפקיר אלא הערמה כלל ולפיכך משזכה בין הוא בין אחר אין יכול לחזור בו והא אחית שפיר תפילו לרבנן מיהו מאי דקאמי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו רבי יוסי היא דס"ל דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות המפקיר דלרבנן כיון דאמרי דנפיק מרשותו היאך יכול לחזור בו ואין הכי נמי דכי קאמי לרבי יוסי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו אלא דוקא בהפקר שהוא לזמן כגוונא דסיפא דתפילו בהפקר עולמים דהייט ריש"ל דיכול לחזור בו עד אלא זכה בה ומיהו משום דבריית דמשזכה בה תיט יכול לחזור בו לא שוו הפקר שהוא לזמן עם הפקר עולמים וכדכיתיבנא ולמטריך למיתני ליום אחד לעכבת אחת אבל נמי כההוא גוונא עד אלא זכה בה וכי תימא משזכה בה הוא דקאמי דאיזו יכול לחזור בו כלומר והוי הפקר תפילו לרבי יוסי ופשוט מן המעבר היכי אתיא ליה שפיר דהא כיון דס"ל לרבי יוסי דהפקר עד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר נמלא כי הדר זכי ביה מדידיה קא זכי ולא מהפקרא דלעולם לא נפקא מרשותי' לפעבר לומר דכי דקסבר רבי יוסי דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר תפילו הכי כי היכי דלי זכי בה לאחר זכי מהפקרא ולא ממתנה כיון שהיה לפעבר כשהיה מהופת בחצר ג"כ נזכות בו הכי נמי כי הדר ליהו גופיה וחכי ביה בפירוש מהופת הפקר ולא בסתם כי היכי דלא ניתני בחזרה לף הוא עלמו זוכה מן ההפקר מיקרי כיון שעדיין לא חזר בו והיה לאחר יכול לזכות בו דמה לי הוא מה לי לאחר הלכך לי **ריש"א** רבנן וסיפא רבי יוסי מתוקמא ליה שפיר מיהו מילתא דמסתברא הוא היכי נקט לה תנא לגיבת דאחרי תנאי ומשום הכי מתרץ עולא ואמר דסיפא נמי רבנן היא ומעמא דעד אלא זכה בה בין הוא בין אחר דיכול לחזור בו משום דאמרי שבוע ושבת דלא שכיחי לומר אלא משום דאמרי גונא ושבת דלא שכיחי לומר אלא שכיחי דמסתברי דלמא שכיח אמרי אחר אחר אלא שכיחי כחי גונא ויכיון שאנה זה ממדיין לדעתיה לכיון אלא להפקירו הפקר עולם ואכתי חניד גביה תפילו בחותו זמן שהפקירו לא ניחא ליה לליפוק מרשותיה עד דזכי ביה תידך הילכך שבירא להו לרבנן בהפקר שהוא לזמן מתי דמבירא ליה לרבי יוסי שהרי בהפקר עולמים ואתית סיפא שפיר לרבנן כדמתוקמא לרבי יוסי שהרי בהפקר שהוא לזמן לא נתקנו: ור"ל אמר מדסיפא רבי יוסי נמי רבי יוסי · ודקא קשיא לך מי הכי לאחר שלשה ימתי אין יכול לחזור בו הייט טעמא דלא ליתחת תורת הפקר כלומר אין הכי נמי דמדינא יכול לחזור בו אלא הייט טעמא דאי

ואי אמר מהו שתהא מופקרת ליום אחד לעכבת אחת וכו' עד שלא זכה בה בין הוא אין יכול לחזור בו: **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי · קס"ד התם דטעמא דרבי יוסי דלאחר כמתני' כדרבי יוחנן דאמר לעיל דהפקר כמתנה דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר ומ"ה קאמר **רישא** דכבן וסיפא רבי יוסי ובהכי אתיא ליה כולה בריימתא שפיר דרישא קאמי כל שלשה ימים יכול לחזור מפני הרמתין וכדפרישית מכאן ואילך אין יכול לחזור בו מדינא דס"ל לרבנן דהפקר מעידנא דאפקריה מפקיר נפק ליה מרשותיה וסיפא קאמי דאם אמר אחה שדה זו מופקרת ליום אחד בכה"ג ליכא למיחש לרמתין דאי דעתיה בעידנא דאפקריה ליהדר וליחי ביה ולאתר למה ליה להפקירו לזמן ידוע דאפקריה בעמדי דכין דעתיה למיהדר ולמזבי ביה לא נפקא ליה מידי אלא ודאי לאחוי זמן שהפקירו גמר והפקיר אלא הערמה כלל ולפיכך משזכה בין הוא בין אחר אין יכול לחזור בו והא אחית שפיר תפילו לרבנן מיהו מאי דקאמי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו רבי יוסי היא דס"ל דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות המפקיר דלרבנן כיון דאמרי דנפיק מרשותו היאך יכול לחזור בו ואין הכי נמי דכי קאמי לרבי יוסי עד אלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו אלא דוקא בהפקר שהוא לזמן כגוונא דסיפא דתפילו בהפקר עולמים דהייט ריש"ל דיכול לחזור בו עד אלא זכה בה ומיהו משום דבריית דמשזכה בה תיט יכול לחזור בו לא שוו הפקר שהוא לזמן עם הפקר עולמים וכדכיתיבנא ולמטריך למיתני ליום אחד לעכבת אחת אבל נמי כההוא גוונא עד אלא זכה בה וכי תימא משזכה בה הוא דקאמי דאיזו יכול לחזור בו כלומר והוי הפקר תפילו לרבי יוסי ופשוט מן המעבר היכי אתיא ליה שפיר דהא כיון דס"ל לרבי יוסי דהפקר עד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר נמלא כי הדר זכי ביה מדידיה קא זכי ולא מהפקרא דלעולם לא נפקא מרשותי' לפעבר לומר דכי דקסבר רבי יוסי דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר תפילו הכי כי היכי דלי זכי בה לאחר זכי מהפקרא ולא ממתנה כיון שהיה לפעבר כשהיה מהופת בחצר ג"כ נזכות בו הכי נמי כי הדר ליהו גופיה וחכי ביה בפירוש מהופת הפקר ולא בסתם כי היכי דלא ניתני בחזרה לף הוא עלמו זוכה מן ההפקר מיקרי כיון שעדיין לא חזר בו והיה לאחר יכול לזכות בו דמה לי הוא מה לי לאחר הלכך לי **ריש"א** רבנן וסיפא רבי יוסי מתוקמא ליה שפיר מיהו מילתא דמסתברא הוא היכי נקט לה תנא לגיבת דאחרי תנאי ומשום הכי מתרץ עולא ואמר דסיפא נמי רבנן היא ומעמא דעד אלא זכה בה בין הוא בין אחר דיכול לחזור בו משום דאמרי שבוע ושבת דלא שכיחי לומר אלא משום דאמרי גונא ושבת דלא שכיחי לומר אלא שכיחי דמסתברי דלמא שכיח אמרי אחר אחר אלא שכיחי כחי גונא ויכיון שאנה זה ממדיין לדעתיה לכיון אלא להפקירו הפקר עולם ואכתי חניד גביה תפילו בחותו זמן שהפקירו לא ניחא ליה לליפוק מרשותיה עד דזכי ביה תידך הילכך שבירא להו לרבנן בהפקר שהוא לזמן מתי דמבירא ליה לרבי יוסי שהרי בהפקר עולמים ואתית סיפא שפיר לרבנן כדמתוקמא לרבי יוסי שהרי בהפקר שהוא לזמן לא נתקנו: ור"ל אמר מדסיפא רבי יוסי נמי רבי יוסי · ודקא קשיא לך מי הכי לאחר שלשה ימתי אין יכול לחזור בו הייט טעמא דלא ליתחת תורת הפקר כלומר אין הכי נמי דמדינא יכול לחזור בו אלא הייט טעמא דאי

ס א ב מיי' פ"ב מהל' נדרים הלכה יח סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רצא סעיף י:

מהנך (דף מה:)

◇ ל' ניקולי איך ל"ג ר"ש דבריהא (דמאי דהפקיר מל יום אחד פיין דיני הפקר) פ"ק דקדושין מל זק כמאיך דיני המוכר)

פי' הרא"ש

אמר מהו שתהא שדה זו מופקרת ליום ג' לעכבת אחת וכו' · ואחר הזמן הזה תפסה לה יכול בו תדם מיד עד שלא זכה בו בין הוא אין אמר יכול לחזור בו · ולעכל שהפקר הלה מופקרת ליום ג' עד שיכה בו אחר הלכך יפקיע בו ויחזור בו אחר הפקר ומייב במעבר מדלכנן ובכל ההפקר ומעבר מיניה ובזה ואחי נמי כל' יוסי דמתמנין עליה וס"ס הלה זמן והאי דנקט זמן דנקטיה לתפ"ג דלא שייך בזמן גזר ביה משום מהנת בית מהון כך פי' הר"י לגיטין ושוד בכלל' דנקט לאחר מכל הוא לא ולאתנם נקטיה ומשום דליפוק בכין הוא בין אחר ואפילו תוך ג' ימים ולזוקי משום שהפקר כדאמרי' לעיל דאפילו תוך ג' ימים יכול לחזור בו ומייב במעבר מדלכנן ובכל ההפקר ומעבר מיניה ובזה ואחי נמי כל' יוסי דמתמנין עליה וס"ס הלה זמן והאי דנקט זמן דנקטיה לתפ"ג דלא שייך בזמן גזר ביה משום מהנת בית מהון כך פי' הר"י לגיטין ושוד בכלל' דנקט לאחר מכל הוא לא ולאתנם נקטיה ומשום דליפוק בכין הוא בין אחר וא

סא א מיי' פ"ב מהל' מתנות עניים הל' כ:

ודלמא אחי לעשורי מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב? ראמרי' ליה כי מעשרת עשר מיניה וביה מיתיבי *המפקיר את כרמו ולשדה עמד ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפיאה ופטור מן המעשר בשלמא לעולא דרבנן קתני לה ודאוריי'תא קתני לה אלא לריש לקיש אמאי פטור מן המעשר? אמר לך כי אמרי אנא לר' יוסי, הא רבנן היא:

איבעיא

ודלמא אחי לעשורי מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב? ראמרי' ליה כי מעשרת עשר מיניה וביה מיתיבי *המפקיר את כרמו ולשדה עמד ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפיאה ופטור מן המעשר בשלמא לעולא דרבנן קתני לה ודאוריי'תא קתני לה אלא לריש לקיש אמאי "פטור מן המעשר"? אמר לך כי אמרי אנא לר' יוסי, הא רבנן היא:

ודלמא אחי לעשורי מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב? דאמרי' ליה כי מעשרת עשר מיניה וביה מיתיבי: המפקיר את כרמו ולשדה עמד ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפיאה ופטור מן המעשר בשלמא לעולא דרבנן קתני לה ודאוריי'תא קתני לה אלא לריש לקיש אמאי "פטור מן המעשר"? אמר לך כי אמרי אנא לר' יוסי, הא רבנן היא:

תוספות

ודלמא אחי לעשורי מן החיוב על הפטור. נראה"מ דמוך שמעשר מן הפטור שלמה לא הוי הפקר ולעולא פריך דמוקי לה כרבנן דלחמי לעיל דמדאוריי'תא הוי הפקר ומדרבנן וכן בפיאה וכן במעשר עד שלא זכה כה"ג הוי הפקר דין אחר יכול לחזור בו ואם כן אחי לעשורי מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב לעולא פריך דמוקי לה כרבנן דלחמי לעיל דמדאוריי'תא הוי הפקר ומדרבנן הוי חיוב ומעשר מן הפטור ומן החיוב ולריש לקיש פריך דמוקי לה כר' יוסי דלחמי לעיל דמדאוריי'תא הוי הפקר ומדרבנן הוי פטור

ומיבעיא לימא · כי פליג ר' יוסי עלייהו דרבנן דאמרי לא הוי הפקר (ל) **כגון דלא אפקריה אלא בפני תרי** · ואהדכי(הכי)קאמר ר' יוסי במתניתין דלאסור-דלא הוי הפקר כל זמן דלא אתא ליד זוכה אבל היכא דאפקריה בפני תרי אלא אתא ליד זוכה וכי קתני דפטור מן המעשר דאפקריה בפני תרי אלמא: **ור' יוסה בן לוי אמר דבר תורה אפי' כמאן דהוי אפקר** · דאע"ג דלא אתא ליד זוכה הניח לרשות זוכה הוי הפקר לגלגל: **ומה טעם אמרו כן' וכנים מעידין** · דאי ליכא אלא תרי כי זכי חד מנייהו מעיד עליה דהלה הפקירו ולעולם לגלגל הוי הפקר והיינו דרבנן דרבי יהושע בן לוי סבירא ליה כרבנן:

הדרן עלך אין בין המודר

איבעית אימא הא דאפקריה באנפי תרין והא דאפקריה באפי תלתא דאמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק "כל המפקיר בפני שלשה הרי הפקר, בפני שנים לא הוי הפקר" ור' יהושע בן לוי אמר "דבר תורה אפילו באחד הוי הפקר" ומה טעם אמרו כדי שיהא אחד זוכה ושנים מעידין:

הדרן עלך אין בין המודר

מתרוייהו סילקך כי היכי דבמתנה לא נפיק מרשותיה עד דאתי לרשות מקבל ה"נ בהפקר כי אתי דהפקר זה למתנה דמי ומתני' דהמפקיר את שהוא כבי תלתי הפקר מתוקמא ומשום הכי קתני דעד שלא זכה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו אבל הכי מתניתי' דהמפקיר את כרמו מתוקמא דהפקיר בתלתי תלתא חזמא מילתא ואדעתא דכולי עלמא אפקריה ולא דמי כלל למתנה הלכך תע"ג דבמתנה עד דאתי לרשות מקבל לא נפיק מרשות זוכה בהפקר כי אתי אפי' ר' יוסי מודה לגלגל נפיק מרשותיה: **דאמר ר'** יוחנן כל המפקיר בפני שלשה הוי הפקר · משום דאדעתא דכולי עלמא אפקריה: **בפני שנים לא הוי הפקר** · דכיון דליכא קלא אדעתא דידהו לגלגל אפקריה ודמי למתנה כן נראה לי פירושא דמעתא כולה ויש כמה שכתבתי קלא דבריים שלמדתי מדברי הרמשונים זכרונם לברכה: והך סוגיא כולה למאי דסלקא דעתיה מעיקרא דטעמא דרבי יוסי משום דקסבר הפקר כמתנה אתיא ור' יוחנן דאמר הכי לעיל הא לישנא וכיון שכן למסקנא דלעיל אדחיה לה כל הך סוגיא ונקטינן לפירושא לבריית' דהמפקיר את שהוא חוקמתא דעולא דכולה רבנן הוא ור' יוסי נמי היא דר' יוסי לא פליג עלייהו דרבנן בדינא דהפקר כלל ושייט טעמא דסיפא דקתני דעד שלא זכה בה הוי אין אחר יכול לחזור בו משום דכיון דמצוה לא נפיק מרשות לא שכיחא דרבנן בדינא דהפקר שהרי כל ג' ימים וכולה כדפרישית לעיל: ולעניין הלכה כפלוגתייהו דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי נקטינן כר' יהושע בן לוי דאמר דבר תורה אפי' כאחד הוי הפקר ומה טעם אמרו כשלשה כדי שיהא אחד זוכה ושנים מעידים הילכך מדברי סופרים שיש הפקר עד שיפקיר בפני שלשה וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות נדרים (הלכה טז): הדרן עלך אין בין המודר

ואיבעית אימא הא דלא אפקריה בפני תרי הא דאפקריה בפני תלתא · כלומר לך מתניתא נמי דהמפקיר לא כרמו כר' יוסי לחזיא דעד כאן לא קאמר ר' יוסי דמפקיר יכול לחזור בו אלא לאפקריה בפני תרי · כלומר שאין שלשה דומיא דמתניתין דקתני דאין עמהם אחר וכהא גלמוד הוא לאמר ר' יוסי דסבירא ליה דכל כי ה"ג הפקר כמתנה דעד דאתי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר ומעמיה משום דאין עמהם אחר ח"ג ליכא בהדיה אלא תרי אדעתא דהך דמהכא גלמוד לאפקריה דכל כי תרי ליכא קלא משום הכי דמי למתנה דכי היכי דבמתנה לא מיזכי לה מדעתא דלא ידע מתנה כך לא מפקיר אלא אדעתא דאחרים ה"נ הכא לא מפקיר אלא אדעתא דאחרים או אדעתא דאחד שהוא מעיד לחבירו שהפקיר לפניו:

סב א מיי' פ"ב מהלכות נדרים הלכה טז סמג לאוין רמב עשין פג ט"מ סימן רשב פעיף ז:

פי' הרא"ש

מיבעיא ליימא הא דלאפקריה בפני תרי כר' · ותדחי שפיר כרבי יוסי הא דקתני' במתני' דלא הוי הפקר עד שיזכה ה"מ בשלא אמר תחלה מרי ליד זכה אבל אם אמר תחלה מרי ליד זכה הרי הוא כמתנה ואין לו עוד חזרה אפילו לא זכה עדיין ולפיכך בשלא אמר תחלה מרי ליד זכה א

השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר ר"א בן יעקב אומר זה נכנס *לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו, ושניהם

השותפין שנדרו סנאה זה מזה מוס' מפרש בגמ' לי נדרו לי בהדיו מיירי: **אסורים ליכנס לחצר** - בחצר של שניהן דכל חד לחוד בדליסם הרגל של חבירו

א א מיי' פ"ז מהלכות נדרים הלכה ד סמג עשין רמב עוש"ע יו"ד סימן רכו סעיף ג ופור' ש"ע ח"מ סימן קפ:

נ"ב נ"ק נח: נ"ב מז:

דאסר עליה הנאה זה מזה אסורים ליכנס לחצר. דקסבר אחי מנת ויתור לאסור כמודר הנאה: רבי אליעזר בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו · לוקימנא בגמרא בחצר שאין בה דין חלוקה אבל בחצר שיש בה דין חלוקה דברי הכל לאסור ובפרק שור שנגח את הפרה (ב"ק דף נח:) לוקימנא פלוגתייהו בית בירה לו אין בירה לו הכר ים בירה דר"ח הכר ים בירה והאי קא עייל והאי לדנפציה קא עייל ורבנן סברי אין בירה ותמהני נהי דקא סברי רבנן אין בירה אמאי אסורין ליכנס לחצר דהא כיון דאחר שאין בה דין חלוקה היא ואין שותף יכול לנעול את חבירו לחנות ולא לעכב עליו שלא ליכנס לחצר היאך הוא יכול לאסרה עליו הא אין לחדש אומר דכר שאין שלו ואפילו נדרו ג"כ הן עצמן למה הן אסורים הרי כשכל אחד נכנס לחצר משלו הוא נהנה ולא משל חבירו כיון שאין הלה יכול לעכב עליו וג"ל דהייט טעמייהו דרבנן משום דכיון דאי אפשר לומר כל חד קני לכוליה חצר קנין הגוף לעולם דאי [דאמר לאו דמר] ואי"ת לומר ג"כ דבשעה שמשתמש בו גילגי מילתא למפרע דבשעת קניה קנה לה להיות שעתא קנין הגוף דאין בירה אלא כל חד מהנך שותפין יש לו לעולם בחצר זה קנין הגוף דהייט חלקו וקנין שעבוד בחלקן של חבירו שאין הלה יכול לעכב עליו מן הדין אע"ג דלא קני ליה גופא הלכך קסברי רבנן דאומו קנין שעבוד שיש לו על חלקו של חבירו קונמות מפקיעין אותו ומ"ה אסור דקונמות מפקיעין מידי שעבוד דאיתא בסוף מכילתין ורבי אליעזר בן יעקב פליג עלייהו משום דסבירא ליה בית בירה ומ"ה אמריגן לכל שעה ושעה שנכנס לחצר בדנפציה קא עייל וגוף החצר קנויה לו לגמרי לאותו תשמיש שאיתו משתמש בה מקנין שעבוד אלא מקנין הגוף שכל שאני יכול לומר שית שיש לכל אחד קנין הגוף אין לחוש לומר שיהא קנין שעבוד שאין נקרא קנין שעבוד מה שהוא עומד כן לשולם בעל כרחו על כל אחד מהם ורבנן נמי לא דייני ליה בקנין שעבוד אלא מפני שאי אפשר להם לדון בקנין הגוף דאין בירה וכממוך מרחה עוד דעתי בבירה זו ומכאן נראה לי דאיה בורות דמשכיר יכול לאסור ביתו על השוכר אע"פ שאנלקו בזה הראשונים וכמו שנכתוב לפניו בסייעתא דשמיא אע"ג דמשכיר מדינא לא מצי לעכובי לישדך אפי' הכי מצי אסר ליה בקונם משום דקונמות מפקיעין מידי שעבוד ומשכיר נמי בקונם מפקיע מידי שעבוד השוכר אפי' הכא שהקדיש השוכר למשכיר אע"פ שיש שאין סוברין כן כמו שנכתוב לפניו בסייעתא דשמיא דהא הכא אין שותף צריך ליתן דמים לחבירו ואפילו הכי מצי אסר ליה לישדך לרבנן מטעמא דכתיבנא דהא בהדירו זה את זה בעיא ולא אפקעוהו היא בגמרא כן נראה לי ולפניונו נתריך בדין זה בסייעתא דשמיא: ואיבא דמקשו כיון דפלוגתייהו דרבי אליעזר ורבנן בית בירה ואין בירה היא דהכי תוקמא רבינא בפרק שור שנגח את הפרה (שם דף נח:) היכי פסקינן בגמרא כר' אליעזר בן יעקב דמכירא ליה בית בירה והא בפרק משילין (ביצה דף לח:) מסיקנא דכי אית ליה לרבי תוספיא בירה בדתורייתא אבל בדרבנן לית ליה ואפסיקא הלכתא כר' תוספיא דאמר בדתורייתא אין בירה וקסיק הלכתא להלכתא דכיון ר"ת ז"ל דהכא הלכה כר' אליעזר ולא מטעמיה קאמרינן דאיהו סבר בית בירה וייתור אסור כמודר הנאה ואפ"ג דאין בירה אבל ויתור סבירא ליה כמאן דאמר כמודר הנאה הלכך נאו בחצר שאין בה דין חלוקה בלבד תייבי אלא אפי' יש בה דין חלוקה נמי אפי' ואפי' פי' זה שם נדרו הנאה בפירוש אפי' מדריסת הרגל אסורין ליכנס לחצר ודביו יפתק ז"ל נ"ל נראה לו לדבריו דלא מסתברא לדחות כמה פתחות שנפתחו במכילתין ממאן דאמר ויתור אסור כמודר הנאה וכולה פירקין דלעיל כוותיה חזיל לפיכך תירץ הוא ז"ל דודאי ק"ל כמאן דאמר אפי' בדתורייתא יש בירה אבל אפי' הכי מצינו מהא דמשמעין והא דאפסיקא הלכתא כר' תוספיא בפרק משילין ממאי דאמר בדרבנן יש בירה בגמרא דילן בית בירה אבל ויתור סבירא לן דאין בירה אבל ויתור סבירא לן כמאן דאמר כמודר הנאה הלכך נאו אחצר שאין בה דין חלוקה בלבד תייבי אלא אפי' יש בה דין חלוקה נמי אפי' ואפי' פי' זה שם נדרו הנאה בפירוש אפי' מדריסת הרגל אסורין ליכנס לחצר ודביו יפתק ז"ל נ"ל נראה לו לדבריו דלא מסתברא לדחות כמה פתחות שנפתחו במכילתין ממאן דאמר ויתור אסור כמודר הנאה וכולה פירקין דלעיל כוותיה חזיל לפיכך תירץ הוא ז"ל דודאי ק"ל כמאן דאמר אפי' בדתורייתא יש בירה אבל אפי' הכי מצינו מהא דמשמעין והא דאפסיקא הלכתא כר' תוספיא בפרק משילין ממאי דאמר בדרבנן יש בירה בגמרא דילן בית

ומניחם אסורין (ג) להעמיד ריחים ותנור · לקבוע ריחים ולגדל תרנגולים בתוכה תלר: **סבי גרסינן סיפ לחד מסס מודר מנהם על מבירו כופין לם סנודר**· שהרי לח מבירו, למסר לח חלקו, לחחלן לרבנן דחמרי חסורים ליכם לחלר: **סיפ לחד מן משום מודר מן**

"ושניהם אסורים להעמיד ריחים ותנור ולגדל תרנגולים. היה אחד מהם מודר הנאה מחבירו לא יכנס לחצר רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לו: לתוך שלי אני נכנס ואיני נכנס לתוך שלך" וכופין את הנודר למכור את חלקו. היה אחד מן השוק מודר באחד מהם הנאה לא יכנס לחצר רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול לומר לו: לתוך של חבירך אני נכנס ואיני נכנס לתוך שלך". המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ ובית הבד מושכרין בעיר: אם יש לו בהן תפיסת יד אסור, אין לו בהן תפיסת יד מותר: "האומר לחבירו: קונם לביתך שאני נכנס ושדך שאני לוקח"- מת או שמכרו לאחר מותר, "קונם בית זה שאני נכנס, שדה זו שאני לוקה"- מת או שמכרו לאחר אסור: גמ' איבעיא להו 'בנדרו' פליגי דהדירו זה את זה מאי: אמרינן 'בנדרו' הוא דפליגי אבל 'בהדירו' זה את זה מודו ליה רבנן לראב"י דכי אנוסין דמו אר"ל אפילו 'בהדירן' זה את זה פליגי רבנן: ת"ש היה אחד מהן מודר הנאה מחבירו ופליגי רבנן, תני נמי מחבירו הנאה הכי נמי מסתברא דקתני סיפא ובופין את הנודר למכור את חלקו אי אמרת בשלמא דנדר הוא היינו דקתני 'כופין' אלא אי אמרת דאדרייתא, אמאי 'כופין' אותו הא מינס אנים אמר רבי אמר זעירי מחלוקת

ב א מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה ד סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סי' רכו סעיף ג: ג ב ג מיי' שם הלכה ס"ו עוש"ע שם סעיף ו: ד ד מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה יב סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סי' רכו סעיף ו: ה ה מיי' פ"ה שם הלכה ה ופרק ח הלכה יח סמג שם עוש"ע י"ד סי' רנו סעיף ד: ו ו מיי' שם עוש"ע שם סעיף ה:

נ"נ מ:

(ג) מי' פ' כר"ב עד סוף המתני' לקמן נפ"ב ובדף מז.

ובגמ' מפרש טעמא דמודר מים כיון דעדיף לי' מהנאה דמחבירו אי אפשר לו לאכול פירות מחבירו ואי אפשר לו לאכול פירות מחבירו אי אפשר לו לאכול פירות מחבירו אי אפשר לו לאכול פירות מחבירו א

מחלוקת (ג) בשיש בה כדי חלוקה, אבל אין בה כדי חלוקה דברי הכל מותר, א"ל רב יוסף הרי בית הכנסת דכמי שאין בו כדי חלוקה דמי והתנן ושניהן אסורין בדבר של אומה העיום אלא אמר רב יוסף אמר ועיבר "מחלוקת שאין בה כדי חלוקה אבל יש בה כדי חלוקה דברי הכל אסור, אמר רב הונא הלכה כר"א בן יעקב וכן א"ד אלעזר הלכה כר' אליעזר בן יעקב: המודר הנאה מחבירו ויש לו שם מרחץ וכו': וכמה "תפיסת יד"? אמר רב נחמן למחצה לשלישׁ ולרביע אבל בביצר לא, אביי אמר אפילו בביצר אסור, היכי דמי דישרי? למקבל במסקא האומר

מחלוקת בשיש בה כדי חלוקה. דרבנן לחסרי מזוזה דסברי אין בריכה ולא לחסרי הוברר הדבר כשמסתמא דנוף התלר קטי לו לתסמיכו מזוזה דכיון שיש בה דין חלוקה בשעת קנייתן לא הוכרר שיהא רשאי זה להסתמך בחלק זה דשמא לא יבא לחלקו ור"ת סבר לתפי' כיון דלא לחסרינן בריכה לפי שבתחלה כשקט תוסה על דעת כן קנוהו שכל עוד שלא יחלוקו תוסה יהא כל נוף התלר קנוי להשמים כל אחד מהם: אבל אין בה דין חלוקה דברי הכל מותר. מזוזה דכיון דאין בה דין חלוקה והדבר ידוע שלעולם תעמוד בשותפות ושם רשות לכל אחד מהם להשתמש בה כל שעה שירצה כ"ע מודו דיש בריכה לפי שרוב קניה זו הוברכה מתחילתה ולא דמיא לשאר בריכות דעלמא וכמו שפירשתי לעיל במשנתינו: אמר ליה רב יוסף והא בית הכנסת דכמי שאין בו כדי חלוקה דמי ותנן שניהם חסורים בדבר של תוסה העיר. ומפרש וחזיל בתר מתניתין דפרקין (לקמן מח:) דדבר של תוסה העיר כגון בית הכנסת ובבלעמ לי תמרים דבתלר שאין בה דין חלוקה פליגי הא מני רבנן היא דלעיל לי תמרים דבתלר שאין בה דין חלוקה דברי הכל מותר מתניתין לתמן תנא: אלא לתר רב יוסף לתר זעירי מחלוקת שאין בה כדי חלוקה. דרבנן סברי לתפי' בכי הא לית ליה בריכה ור' אליעזר סבר דכיון שתלר זה לתפי' מן הסותפין לעכב תת תבירו מלהשתמש בו לעולם ולא לכיוסו לחלוק מתחלה ע"מ כן קנוהו שתהא גופה קנייה לגמרי לכל אחד להשמיטו בשעת הצמיטו ובשמשתמש בה לתמרי' הוברר הדבר למפרע שמתחלה היתה קנויה לו לשעה זו וס"ל לר' אליעזר דהיכא דבעלמא לית בריכה בכי הא יש בריכה לפי שעיקר הקניה נתברכה משעה זו לשעה: אבל יש בה דין חלוקה דברי הכל לחסר. משום דכיון שתלר זה לחלוקה היא עומדת לי לתפי' לומר שמתחלה קנוהו כולה כל אחד להשמיטו לשמת הל' יכול תת תבירו הלכך לפי' לר' אליעזר בן יעקב לחסורין וכתב הרשב"ת ז"ל דלת מיבעיא קודם חלוקה דחסורים הלת לפי שלא נחלר חלוקה גמי לחסורין לומיר לריכה לומיר דלא לפי' בחומר קונם שיהך שלא נכנס לחסר זהו דעת הרשב"ת ז"ל לחל הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ו מהל' נדרים (ה"ל) היו שניהן שותפין בתלר זה יש בה דין חלוקה הרי הלו חסורים לינסם בה עד שיחלוקו וינסם כל ל' ות' לחלקו לחמת ס"ל ז"ל דלחלר חלוקה שרי וע"ל בטעמו ז"ל דלפ"ז דקיי"ל דבל חסורייהת לית בריכה לפ"ה חלן סהדי שע"מ כן נשתתפו שלת יוכל לחל מהן לחסרה על חברו בטעין שתהא נחסרת עליו לחלר חלוקה דל"ה לחסר עליה נכסי דידיה ותיו בדין: **מתני'** "המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ וכיו' הבד מוסכרים בעיר. ויש לו למדיר מרחץ וכיו' הבד חלת שהסכירן לחלר: אם יש לו בהן תפיסת יד. למדיר לחסור מודר ליסטות מהם לכיון דיש לו למדיר בהם תפיסת יד הוו להו כדידיה וגמרת מפרש היכי דמי תפיסת יד: ואם לין לו בהם תפיסת יד מותר. דלמ מדידיה מהני חלת [מהשותר] וכתב הרשב"ת ז"ל לכי אמרי' דבשלין יש בהן תפיסת יד מותר דוקת בשהיו מוסכרין בכר לחבל בשכירות לחלר מכן לת דת"ע דתנן בכמוך לביתך שלי נכנס מת לו מכרו לחלר מוסה שכירות הוא דבכי הכי בשכירות לת לחם ליתת דלפי' בשכירות שרי ליתני השכירן וכ"ם מכרן חלת ודלמי כל שקדם נדרו לשכירותו לין החיסור מסחלק ט"י שכירות לחבל מהני' בהשכירן כבר ולפיכך כל שלין לו בהן תפיסת יד לין החיסור חל עליהם: **גמ'** וכמה תפיסת יד לתמר רב נחמן למחצה לשלים ולרביע. דכיון דבעל המרתן משכחר בביים שהבתים לרתון שם היו טוקמים לוחם ממנו ומש"ה קתמר שלם לין בעל המרתן משכחר בריות המרתן כלל חלת שייר לעלמו לוחו ריוח של ביתים [מוכר] לפי שלינו מגוף המרתן: **אביי** תמר לפי' בביתים לחסר. דלפי' כה"ג מקרי תפיסת יד: **היכי** דמי דשרי למקבל בסמקא. שלין טעל חלק בידוע בריות המרתן חלת שנתן לו שכר קבוע לשנה וכל כה"ג לחסתלק ליה בעל המרתן ממרתנו לגמרי ולילת למידק לחמתינן ולפי כה"ג היכי שרי להת מ"מ גוף המרתן של משכיר הוא ויכול לחסור לוחו על השוכר עלמו כדלחמרינן בערכין בפ' התומר משקלי עלי (דף כת:) המשכיר בית לחבירו והקדישו הדר בו מעלה שכר להקדש ומוקמינן לה כשהקדישו משכיר דשוכר מעלה שכר להקדש ולקבילן הת הדר בו מעלה שכר להקדש היכי דייר בו במעילה קלי למלמ יכול לחסרה על השוכר כיון שהגוף הקרקע שלו וכ"ש שיכול לחסרה על לחביס וכי לין לו בהם תפיסת יד לחמלי שרי תרלו בתוספות דלין ה"ג שת לחר לוחו המרתן בפי' חייל לסוריה כיון שהגוף שלו כי ההיא דפרק מקשלי עלי שהקדיש יד לחמלי שרי תרלו בתוספות דלין ה"ג שת לחר לוחו המרתן בפי' חייל לסוריה כיון שהגוף שלו כי ההיא דפרק לין בין המודר (דף מג:) הוה סלקא דעתך דלין דעתו על מה שהפקיר ולחתיק ליה היכא לממר דלת דמי דוחלי כשלחם חוסר ככסיו שת דעתו על כל מה שהוא ברשותו ולפיכך כיון שלין ההפקר עדיין הפקר ולת הממנה מתנה לף הם בכלל החיסור לכל מה שיש ברשותו לשעתו בשכירות כיון דהשתת מיהת לתו ברשותיה קלי לין דעתו לתמרו ור"ת ז"ל תירל דהיינו דפרק משקלי עלי דוקת גבי הקדש ומשום דהקדש מפקיע מידי שעבוד לבל הכת קנוסת תע"ג דמפקיעין מידי שעבוד כדלחיתת בפ' תע"פ (כתובות נה:) ובפרק בתרת דמכילתין (דף פו:) ס"מ בקוסם כללי כעין הקדש לבל בקוסם פרטי כיון דלת דמי להקדש תלמוה רבנן לשעבודיה לחידך דלת ליפקע ליה מיכת לחמר תתם דתלמוה רבנן לשעבודיה דבעל וכך הורה ר"ת ז"ל ותחריס תירלו דהיינו דפרק משקלי עלי בשלת הקדיש שכרו למשכיר וכיון דלת סניא שלת יתחייב השוכר לתת שכר להקדש נמלת שיש להקדש יד וזכות בכל הבית כמו שהיה למשכיר ולפיכך תל הקדש על הבית וכי דייר ביה במעילה קלי לבל מתני' כשהקדיש שוכר למשכיר שכרו וכיון דתסתלק ליה משכיר לגמרי לת מלי לחסר וכיון דלת סניא שלת שכרו ללת הקדיש וטודאי דהיינו דפרק משקלי עלי לת קשיל תתתם במשכיר היא תתם עסקינן ורלוה לדבר דקתני תתם כגון חייב להעמיד לו בית אלא בבית זה גבל חובת תלת ודלמי בבית תתם עסקינן ומש"ה פרכינן היכי מלי דייר במעילה קלי דכיון דלת השכיר לו בית יכול לחת לתתם שתם ודלמי מלי מקדיש ליה משכיר ויהיב ליה לשוכר היכל לחבירת לבל בבית זה ודלמי לת מלי משכיר מקדיש ליה דהת ע"ג דהקדש מפקיע מידי שעבוד ה"מ הקדש מוכח לבל הקדש בדק הבית לת כדעת רש"י ז"ל ומלת כדבר ר"ת ז"ל שהוא סובר שתפי' בדק הבית מפקיע מידי שעבוד ולחיה לדבר מדלתמר בפרק תע"פ ובסוף מכילתין הא לת דמיא תלת לומר לתבירו שזה זו שמכנתי לך לעשר בנים לכשתפלגה ממך תקודם דקדשה תלמת דוקת לכשיפלגה לבל קודם לכן לת קדשה הילכך ההיא דפרק משקלי עלי לת קשיל כלל תמלנמין ומיהו תכתי מלנמין לת ניחל דהת קומות כקדושת הגוף דמיין כדלחיתת בפרק תע"פ (שם) ובסוף מכילתין ותמתי לת מפקיעין מידי שעבוד הילכך לת מפרקת מתני' תלת בחד מהנך פירוקת דלכינכת ותני כבר כתבתי במכנתינו דלפ"ז תתם הקדש שכר שוכר מני משכיר לתסרו עליו ותדתיתן להו תרי פירוקי בתרלי ותחריס תירלו עוד דהתי מוסכרים דהכת לתו מוסכרים כעין שכירות לחבר

מחלוקת בשים בה כדי חלוקה. ס"ת מחלוקת בשים בה כדי חלוקה וכו': **שלין** כדי חלוקה. ד' לחות לכל ת' כיון דלתפיר בחלוקה מחלוקת בשלין בה כדי חלוקה: **אבל** יש בה כדי חלוקה. ס"ת אבל יש בה כדי חלוקה וכו': **אסור** אמר רב יוסף אמר ועיבר. ס"ת אמר רב יוסף אמר ועיבר: **אלא** אמר רב יוסף לעולם אמר ועיבר. ס"ת אלא אמר רב יוסף אמר ועיבר: **המודר** הנאה מחבירו. ס"ת המודר הנאה מחבירו ויש לו שם מרחץ וכו': **וכמה** "תפיסת יד". ס"ת וכמה תפיסת יד: **למחצה** לשלישׁ ולרביע. ס"ת למחצה לשלישׁ ולרביע: **אפילו** בביצר. ס"ת אפילו בביצר: **למקבל** במסקא. ס"ת למקבל במסקא: **מתני'** המודר הנאה מחבירו. ס"ת מתני' המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ וכו': **מוסכרין** בעיר. ס"ת מוסכרין בעיר: **אם** יש לו בהן תפיסת יד. ס"ת אם יש לו בהן תפיסת יד: **ואם** אין לו בהם תפיסת יד. ס"ת ואם אין לו בהם תפיסת יד: **גמ'** וכמה תפיסת יד. ס"ת גמ' וכמה תפיסת יד: **היכי** דמי דשרי למקבל במסקא. ס"ת היכי דמי דשרי למקבל במסקא: **אביי** תמר לפי' בביתים לחסר. ס"ת אביי תמר לפי' בביתים לחסר: **אבל** יש בה כדי חלוקה. ס"ת אבל יש בה כדי חלוקה: **אסור** אמר רב יוסף אמר ועיבר. ס"ת אסור אמר רב יוסף אמר ועיבר: **אלא** אמר רב יוסף לעולם אמר ועיבר. ס"ת אלא אמר רב יוסף אמר ועיבר: **המודר** הנאה מחבירו. ס"ת המודר הנאה מחבירו ויש לו שם מרחץ וכו': **וכמה** "תפיסת יד". ס"ת וכמה תפיסת יד: **למחצה** לשלישׁ ולרביע. ס"ת למחצה לשלישׁ ולרביע: **אפילו** בביצר. ס"ת אפילו בביצר: **למקבל** במסקא. ס"ת למקבל במסקא: **מתני'** המודר הנאה מחבירו. ס"ת מתני' המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ וכו': **מוסכרין** בעיר. ס"ת מוסכרין בעיר: **אם** יש לו בהן תפיסת יד. ס"ת אם יש לו בהן תפיסת יד: **ואם** אין לו בהם תפיסת יד. ס"ת ואם אין לו בהם תפיסת יד: **גמ'** וכמה תפיסת יד. ס"ת גמ' וכמה תפיסת יד: **היכי** דמי דשרי למקבל במסקא. ס"ת היכי דמי דשרי למקבל במסקא: **אביי** תמר לפי' בביתים לחסר. ס"ת אביי תמר לפי' בביתים לחסר:

תוספות

מחלוקת בשים בה כדי חלוקה. לתת מתכני במלוקה שיכול לכוף תת תבירו לתתון לכך לת קכסוה דבעל תבל תין בה דין תלוקה שתין יכול לכוף תת תבירו קבלו בבעל: **אסור** אמר רב הוא תלכה כבבי כהני יעקב. ותקה דבפרק בתרת*) פסקינן בבי תוספתא בלתוריינת תין בריכה בדבבן בין בריכה ובכה לתוריינת הוא ומפרש ר"ת דבה דפסקי' בבי תלינאן בן יעקב דלת מפסק דיומת מוסר בתוך תתת ובשהיו בבי בריכה תלת בתוך תתת ובשהיו בבי בריכה תלת בתוך תתת ובשהיו בבי בריכה תלת

ה"ג בעי חביבי קונם בית זה שתהה נכנס ומת לו אחר נכנס לאחר מהו: **מדם חופר דבר וכו'** · ופשיטא לאחר שמת לו אחר נכנס לו כמי שמת לאחר לו לא: **מתני' פסח** · לקמן בפרק הנודר מן הירק (לו): **קונם פירות פלוני עלי לו קונם סן לפי לו קונם סן על פי**

**האומר לחבירו וכו': בעי *אבימי קונם לבית זה שאתה נכנס מת או שמכרו לאחר מהו: *אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו או לא? אמר רבא ת"ש *האומר לבנו קונם שאי אתה נהנה לי ומת הירשנו במיתתו ומת לא הירשנו "ש"מ אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו שמע מינה: *תנן התם קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובגידולין בעי רמי בר חמא אמר קונם פירות האלו על פלוני" מהו בחילופיהן: מ"ד אמרינן גבי בילים הואיל ואדם אוסר פירות חבירו על עצמו אדם אוסר דבר שלא בא לעולם על עצמו גבי חבירו הואיל *ואין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו אין אדם אוסר דבר שלא בא לעולם על חבירו או כשאוסר לוקח לשוכר או לתורם על כל הדס שהשוכר בכלל מקום דכיון דקונמות מפקעי מידי שעבוד לחתלק ליה שעבודא דשוכר לגמרי מכל לאחר לוקח או לחר לת כל היתו דכיון דלחתייר ליה שעבודא דשוכר כשהמוכר נהנה לו ממדיר הוא נהנה הלת מן השוכר כ"ע ודבר ברור הוא · ולפיכך תני אומר לכי תמן לעיל היה ר' מן המוק מודר מת' מהם הנהה לו יכנס לאחר ר"ת בן יעקב אומר וכו' · ולאו מקום רבותא הלכי תליעזר בן יעקב בלחוד תנת ליה הלת לרבותא דרבנן נמי נקניה דסר"ת מה לקסבירי רבנן דשותף מי לסבר חבריה ה"מ מקום דמפקע מיניה קנין שעבוד ולכדאיבעית לעיל לכל לאחר מן המוק לת אתי לסבר הך תלר שתין כה דין חלוקה דמלי ר"ל כיון דשעבוד מבירך עדיין נשאר בשלר לאוך שלו תני נכנס ולת לאוך שלך קמ"ל דכיון דהך מדיר מלי קני ליה בהא חלר קנין נוף ופירות לת כל היתו:

מתני' האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך שתי נכנס · כלומר למה שתי נכנס נו: שדך שתי לוקח · כלומר לס לוקחו: **מת** לו (נ) מכרן לאחר מוסר. דביוך אמר והשתת נלו ביוסיה הוא ור"ה דלי נתנן לאחר נמי שרי הלת לכיי נקט מכרן לתשמועינן דלוקח מכרן לאחר לכל אחר ביוך שתי נכנס ומכרו לו לתורם: **קונם** לבית זה שתי נכנס ובזה שתי לוקח מת לו מכרו לאחר לסור · דכיון דבית זה קאמר שויה עילויה תסיכה לחלטורת לכלך לפיכך מכרו לאחר לסור ויודע דכי היכי דבית זה תמור מביוך לעניין (ד) מכרן לאחר הכי נמי ביוך תמור מבית זה לעניין נפילה דלי אמר ביוך שתי נכנס ונפל ובכלו לסור ליכנס בו דכל שהוא ביוך משמע ולי אמר בית זה ונפל לא ע"פ שחזר ובכלו מותר בו דכיון דנפל לחזל ולי אמר ביוך זה משום זה שתי לוקח מת לו מכרו לאחר לסור · דכיון דבית זה לא תרמלות נבתי ונפל כדכיון דבית זה זה ונפל לין חייבין לבכלו ומסתברא דכי תמיני בביוך שתי נכנס לבי ונפל לי לסור לנלו לוקח נפל וכבי ליה בתקומו דה"ה לס בנהו בתקום לחר לסור לכל שהוא ביוך לחלר דנקט נפל וכבי לרבותא נקטיה דכתומר בית זה מע"פ שחזר ") בתקומו ובמדתו הרתשונה מותר: **גמ'** בעי חביבי קונם לבית זה שתהה נכנס מת לו מכרו לאחר מהו: כלומר דבעי לתמני' בתקומה מותר בית זה מכרו לאחר לסור ה"מ בלוקח על עסתו דמני לסר לתפקיע בית זה בין שיהא שלו לו שיוכרנו לאחר לסור לנלו לוקח נפל וכבי ליה בתקומו דה"ה לס בנהו בתקום לחר לסור לכל שהוא ביוך לחלר דנקט נפל וכבי לרבותא נקטיה דכתומר בית זה מע"פ שחזר ") בתקומו ובמדתו הרתשונה: **גמ'** בעי חביבי קונם לבית זה שתהה נכנס מת לו מכרו לאחר לסור ה"מ בלוקח על עסתו דמני לסר לתפקיע בית זה בין שיהא שלו לו שיוכרנו לאחר לסור דכי תמני בתקומו בתקומו דלוקח ל

יב א מיי' פ"ט מהלכות נזירות ה"ל סמג לאוין מה טושו"ע יו"ד סי' רח סעיף ה:

יג ב מיי' פ"ט מהלכות נזירות ה"ל סמג לאוין רמב טושו"ע יו"ד סימן רכד סעיף ה:

מהרש"א

נ"ב ואולי צ"ל "ת"ל וכו'"

לווה · כלומר התם וכעלי חוב בתין ונפרעין. דהכי דמסתברא עלה ככסי בעלה מיהו לכתי שיעבודא לגבסיה קלי היולך בעלי חוב בתין ונפרעין דתפילו לתכן דתמר דהמפרנס תמזו על תכירו הניח מעותיו על קרן הלכי ה"מ במעלה לה מזונותיה תבל כשהיה לווה מייכח היה כמה שלווה וכעלי חוב נפרעין מן הכעל דמוליתין מזה ומוזנין לזה מדר' נתן ובזה יצתי ידי חובתי מכל מה שהתירך הרשב"ת בזה : מאי טעמא בעלי חובין בתין ונפרעין לתו משום דחלופיהן לתו כגדוליהן דמו · דקס"ד דכיון דכשעה שהיה לווה מעטבדת ככסי הבעל הרי היא כמחלפת ככסי הבעל בככסי אחרים כיון דלבסוף בע"ח בתין ונפרעין נהי דקא תמרין מ"ט בע"ח בתין ונפרעין לתו היא גופה קשיא לן דלדידהו ליכא מיסורא כלל תלא הכי קתמר כיון דלבסוף בעלי חוב בתין ונפרעין היכי ערית לה לווה כך פילגו רבותי ולי נראה דה"ק אם היתה דחלופיהן כגדוליהן דמו היתר בעלי חובין בתין ונפרעין דהכי דמיכא מוליתין מזה ווותנים לזה מדרבי נתן הכא לתן שהרי דחדעתא דידה נתיב ולתו חדעתא דבעל כי היכי דלא לעביד היא דיסורא על ידייהו וברתה לי דלהכי פשיט לה מהך בריימתא ולא פשיט מסיפא דמתני' דהתומר לבעו קונם שאתה נהנה לי וכו' דתנן בסיפא לווה ובעלי חוב בתין ונפרעין משום דתיהו לא היו כמחליף דהא מני קני ככסי תבל תמה בתין לה קנין בלא בעלה אליך תדעתין דהויא כמחלפת ככסי הבעל ממש ומתני דילמא לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר כשהוא בח להתחיל תיסור בהיתר לכתחלה בידים תסור והתיפין לתורין תבל זו בשעה שלווה אע"פ שהבעל מתפייס תין כתן תיפי תיסור ממש היכך יכולה היא לווה ולתכול ואע"פ שאת"כ נפרעין מן הבעל דיעבד הוא שעשו תיפין למה שתכלה: ת"ש המקדש בערלה היה מקודשת מכרן וקידש בדמיהן הרי זו מקודשת · דקס"ד כיון שתסור ליהנות מן התיפין תפיט עבר והנה שתיפין בתסר דיהיו תיפי תיפין לתורין ומשום הכי קנית ליה בשעבר וקידש בדמיהן למה היא מקודשת גמורה ותיכה לריכה לקדש פעם תחרת דהי לתסירי תיפין מדהכנן הוה לן לתלרוכה קדושי תחריני ותמרינן הכת נמי לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר לכתחלה הוא שתסור ליהנות מן התיפין תבל תם עבר והנה נהנה תחיפין מותרין: ולעניין הלכה לגבי עולר עלמו דתמר תלו תפיט התיפין תתר עולר תסור בהן והייט מתני' תבל כשהזירו תחר וכן נמי בעולר עלמו דלא תמר תלו מסתברא דלקולא נקיטי' דכיון דבכי התי גוונא גבי תסורי הנאה. דעלמא ליכא למימר דתחליפין כגדוליהן דמי אלא מדרבנן בעלמא וכדפריש"ת לעיל הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ותפילו עבר והתיפין תליפין מוחרין תבל הרב רבינו משה בר מיימון ז"ל כתב בפ' תמיש מהלכות נדרים (הלכה ט"ו)הרי גדוליהן וחולופיהן ספק לפיכך חברו תסור בגידולי פירות תלו וחלופיהן והרמב"ן ז"ל מסתם לה כתוס' לקמן בפרק העולר מן התירק: **מתני'** הריני עליך חרם · שתהא הנאתו עליו כחרם של בדק הבית וכגיל מיירי דסתם חרמים לבדק הבית (לעיל דף יתי) : הרי לתי עלי · שיהא הנאת חבירו עליו כחרם : מותרין בדבר של עולי בבל ואסורין

אר"ל אמא משום דחלופין כגידולין דמי לא שנא הוא ולא שנא חברו ? אמר רב אחא בר מניומי א"ש ? האומר לאשתו קונם שאני נהנה לך, לוזה, ובעלי חובין באין ונפרעין מ"ט בעלי חובין נפרעין לאו משום דחלופין כגידולין דמי ? אמר רבא דילמא בתחלה הוא דלא ואי עבד עבד, אלא א"ש המקדש בעלה אינה מקודשת ? מכרן וקדיש בדמיהן, הרי זו מקודשת הכא נמי לכתחלה הוא דלא ואי עבד, עבד : **מתני'** *הריני עליך חרם" הטודר אסור, "הרי את עלי חרם" הנודר אסור, "הריני עליך ואת עלי" שניהם אסורין, ושניהם : מותרין בדבר של עולי בבל ואסורין

דמותר לפי' לכתחלה : **סמקדש בערלה** · שהוא איסור הנאה אינה מקודשת : **מכרן וקידש בדמיהן מקודשת** · תלמא דחליפין לתו כגידולין דמו דגידולין תסור ובחליפין מסקנתי : פ"ק · מייתי לכתחלה לת ימכור ואם קידש בדמיהם מאי דעבד עבד : **מתני' הריני עליך חרם** · נכסי יהיו עליך חרם : **סמודר לסור** · מכל המדיר מותר : והכור

תוספות

תא שמע מהומר לאשתו קונם שאני נהנה לך ומכה הדבר בתצמים שאתר שהרשך מהמיכך עלי הם מיכוה מעלי דתל"ש כיון דתשומכד לה לת מלי מדיר לה מי נמי דתלכה בשהיה מניקה (ת) וינשתת : **לוה** ובעלי חובין נפרעין · כלומר התם ותכלה ופתדה ומיתה מין לה מיכוה יש לה מעות ותפילו לכשגן תמן לתמרי הניח מעותיו על קרן הלכי ה"מ במעלה לה מזונותיה תבל כשהיה לווה ופ"ת ומ"ש דלכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר לכתחלה הוא שתסור ליהנות מן התיפין תבל תם עבר והנה נהנה תחיפין מותרין: ולעניין הלכה לגבי עולר עלמו דתמר תלו תפיט התיפין תתר עולר תסור בהן והייט מתני' תבל כשהזירו תחר וכן נמי בעולר עלמו דלא תמר תלו מסתברא דלקולא נקיטי' דכיון דבכי התי גוונא גבי תסורי הנאה. דעלמא ליכא למימר דתחליפין כגדוליהן דמי אלא מדרבנן בעלמא וכדפריש"ת לעיל הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ותפילו עבר והתיפין תליפין מוחרין תבל הרב רבינו משה בר מיימון ז"ל כתב בפ' תמיש מהלכות נדרים (הלכה ט"ו)הרי גדוליהן וחולופיהן ספק לפיכך חברו תסור בגידולי פירות תלו וחלופיהן והרמב"ן ז"ל מסתם לה כתוס' לקמן בפרק העולר מן התירק: **מתני'** הריני עליך חרם · שתהא הנאתו עליו כחרם של בדק הבית וכגיל מיירי דסתם חרמים לבדק הבית (לעיל דף יתי) : הרי לתי עלי · שיהא הנאת חבירו עליו כחרם : מותרין בדבר של עולי בבל ואסורין

פי' הרא"ש

פיתם מביאו על מביאו דתיכא תכאי תפיתה לתכול כיון דתשומכד לה לת מלי מדיר לה מי נמי דבר פליו גם היה יכול לתסור בכשותו וגם מביאו לאוכל כיון דתיכא תכאי: **תו דילמא** תניתני תניתן **בגידולים** · קף על גב דלימתו תכאי ומיתה ומיתה מין לה מיכוה יש לה מעות ותפילו לכשגן תמן לתמרי הניח מעותיו על קרן הלכי ה"מ במעלה לה מזונותיה תבל כשהיה לווה ופ"ת ומ"ש דלכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר לכתחלה הוא שתסור ליהנות מן התיפין תבל תם עבר והנה נהנה תחיפין מותרין: ולעניין הלכה לגבי עולר עלמו דתמר תלו תפיט התיפין תתר עולר תסור בהן והייט מתני' תבל כשהזירו תחר וכן נמי בעולר עלמו דלא תמר תלו מסתברא דלקולא נקיטי' דכיון דבכי התי גוונא גבי תסורי הנאה. דעלמא ליכא למימר דתחליפין כגדוליהן דמי אלא מדרבנן בעלמא וכדפריש"ת לעיל הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ותפילו עבר והתיפין תליפין מוחרין תבל הרב רבינו משה בר מיימון ז"ל כתב בפ' תמיש מהלכות נדרים (הלכה ט"ו)הרי גדוליהן וחולופיהן ספק לפיכך חברו תסור בגידולי פירות תלו וחלופיהן והרמב"ן ז"ל מסתם לה כתוס' לקמן בפרק העולר מן התירק: **מתני'** הריני עליך חרם · שתהא הנאתו עליו כחרם של בדק הבית וכגיל מיירי דסתם חרמים לבדק הבית (לעיל דף יתי) : הרי לתי עלי · שיהא הנאת חבירו עליו כחרם : מותרין בדבר של עולי בבל ואסורין

הגהות הב"ח (ת) רש"י ד"ה תו דילמא וכו' דומיא דגידולין : (ב) ד"ה קונם וכו' והכי דתתי דלווה מתחרים תלוחי ממון : (ג) ד"ה תמר רבא וכו' תימא לך דלישבר וכו' דלכתחלה הוא :

וסבור שבמלא (ה) כדמפרש בשלהי פרק בתרא דעירובין (דף קי.): **כדבר** של **פומס ספיר**. דבל שמיהן הן: **וספפרים** · ספרי תורה

שמיהן נתנו בהן משעת עם לתני תיתה העיר: **וספומס תלמי לנעיל**· בגמרא מפרש לה: **שפומס לנעיל פ"ע לזכות**· ע"י תחר לכל הטיפה להדיוט לריך לזכות וכזה כח נעיל יפה מכח הדיוט: **כפומס** · שכן דרך לתלוק כבוד של נעילה: **נמ' פניו רבי יפודס פומר תנתי גניל קנעדרין סן**· כעסנים הן: **וכפכו** · מדבר של תיתה העיר לנעילה כדי שיהו לבו ולבו מתרנין בהן: **מתני' פמודר שנשם מתנירו ואין לו פס יפלל** · הך מתניתין לייתי נמי לנעיל בתילך פירקין(ד' מנ·) שלא ישתם לא נקנו לה שלא משום דיוקא משום דבעי למיתנא עלה הפקר דפלוני בה רבי יוסי: **ויש שפון פלוי ברשנו**· שיהא תבוי המודר הנאה תוכל על ידו: **שמרו תכמים כל משנם שמינם**· כל כך ברשות המקבל שלא הקדישה תיכה מקודשת תיכה מתנה: **נמ' משנם לשפור**· דבריהם קתני המודר הנאה וכו' ובקתי מקנשת דמי למעבד כה"נ והדר תני משנם וכו' לשמור דבריהן הרחשונים: **שפורי משנרת ושכי קתני**· במתניתין המודר הנאה וכו': **ושם פוכים פופו על משלנו**· שלא נתן לו שלא על מנת שיהן לזה ייתכל תמור ומעשה נמי וכו': **לא שנו** · דתיכה מתנה שלא לתמר ליה (ו)והיכן לפניך דמשמע דהכי ס"ל והיכן נתונין לך שלא על מנת שיהא שלך: **אבל שמר נים ושן לפניך שיהא שלך ויבכל מדשמים שוא דקא שמר ניס**· דהכי משמע והן נתונים לך והם כדעתך שיהא שלך הוי דוקא לו: **ע"מ שלא לתמר** רבא לא תיזוק ותימא דתיכא תיוקי בין ישהן לפניך' בין אהן לפניך' דוהלי תרוייהו מתירי להם כשעתו מוכחת עליו שלא נתן לו שלא על מנת שיהא תביו ויתכל דה"ל כמ"ד והיכן לפניך: כיפי

שלך אלא שתהא אתה ואביך אוכלין ושותין ומתרצין זה לזה ויהא עון תלוי בראשו (נ) (אמרו) תכמים גכל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקודשת אינה מתנה: **נמ' מעשה לשתור: חשורי מיתסרא והכי קתני**

ויאם תכיה סופו על תתילתו אמר **רב** **לא שנו** אלא דאמר ליה (ו) **והיכן לפניך** **אלא כדי שיבא אבא** א"ל "שיהו לפניך שיבא אבא-מדעתך הוא א"ל **לישנא אחרינא אמרין לה** אמר **רב** **לא תימא** טעמא דא"ל "והיכן לפניך" הואיל **דאסור אבל** א"ל "הן לפניך שיבא אבא ויאכל"-מותר אלא אפילו אמר ליה "הן לפניך יבא אבא ויאכל"-אסור מאי טעמא? סעודתו מכרחת עליו ההוא

דמתני' דקתני כל מתנה שיהיה שלא הקדישה תיכה מקודשת וכו' ולא קתני כל מתנה שלא הקדישה תיכה מקודשת וכו' משום דתנא הכי קתמר כל מתנה שיהיה כעת כזו שאין בהערמה שלא הקדישה תיכה מקודשת תיכה מתנה וכבי בעי וכי אין לחד טעם מתנה על מנת שלא יקדישנה כיני מתניתה כל מתנה שאין בהערמה שיהיה שלא הקדישה תהא מקודשת תיכה מתנה: **נמ'** ומה מקנתן: **שלא יהו לתמור**· לא לתמור ממש קתמר דהכא שלא לתמר ליה והיכן לפניך תלא הכי כיון דמעיקרא תנא שלי מייתי עובדא דלתמור דתנא למיתני מעשה לסיועיה למאי דתנא בריישא: **ואם תכיה סופו** על תתלתו · שהכיה סוף דבריו על תתלתן שיהן שלא הערמה וכגון מתנה בית תורן דתניה למילתיה ותמר והיכן לפניך תבל כל שלא תמר בפירוש תש"ם שהכניו מוכיח בעלמו שלא יהיה לו תלא כי היכי דליתהני מודר תש"ה היינו מתנה: **לא שנו שלא לתמר ליה**

ס"ע והיכן לפניך · דהוי תנאי גמור תבל ס"ע "ויבא תבא", מדעתך הוא לתמר ליה ודלמו תנאה הוא, ומתנה גמורה היא, שלא יהו לו בעי עבדיך הכי וכדלמרינן בפיו"ע (גיטין כ·) בהתוא דתמר הבו ד' מלה ויהא לפלוני ונכסיב ברתיה לתמר "רבא ד' מלה זחי שקיל ברתיה לו בעי נסיב לו בעי לא נסיב: **ל"א תמרי לה תמר רבא** לו תיתה טעמא דא"ל והיכן לפניך הוא ויבכל לתמר אפילו יבא תבא ויבכל-אסור מ"ם סעודתו מוכחת עליו · דנהי דבעלמא ויבכל לא תנאי הוא **בבא שלחי דמס** מכין **סעודה** לעשותי בט ונתנה לאחר הלכך סעודתו מוכחת עליו דמתי' "ויבא תבא"-לאחר גמור מיהו בתב הרב"ח ז"ל דזוקא בשאחר

מז א מיי' ס"ל מהלי' נדרים הל' ו' סמג לאוין רמב עושין ג"ד סימן רכ סעיף ג :

ין ב מיי"ם מ"מ סימן קלה סעיף ה :

נוסח
קני על מנת להקנות
(מהרי"ק)
ב"ה - ב"ל מוסיף ל"ת מאין נפסד למעלה
ב"ה ואולי - לחו' ד"ה ואיבא נפוד

מגיה

תוספות

ב' התקבות ע"ד ג"ר ר"ן

דהוה שמיט כיפי דכיתנא • פשיטא ליה דמקני ליה ומ"מ קני ומקני ליה ומחזיר ליה אפילו בשעת מתנה דאי לא הוה מקני ליה מאי הוה מחזיר ליה אפילו בשעת מתנה אלא ודאי מקני ליה ומחזיר ליה ומיהו אי לא מחזיר ליה בשעת מתנה לא הוי מקנה דאי בעי מחזיר ליה ואי בעי לא מחזיר ליה ומיהו קשה לר"ת דאמר בפ' בתרא דקדושין (דף ו:) דמקנה בה קרקע לגופו דאפילו בשעת מתנה ולא מחזיר ליה מקנה לגופו ולא מצי למיהב לה גט ולא מצי למיהב לה גט אלא בשעת מתנה ומחזיר ליה ואפילו בשעת מתנה לא מקנה לה אלא כדי שתוכל לגרש בגט ולא מקנה לה לגמרי ואפילו הכי מצי למיהב לה גט בשעת מתנה ומחזיר ליה ואפילו בשעת מתנה לא מקנה לה לגמרי אלא כדי שתוכל לגרש בגט ול

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק ובמבושל: מבושל כרתוי (ג): שלוק · מבושל יותר מדאי: קונם תבשיל שאיני טועם · כל תבשיל במשמע: מעשה קדרה דף · שיש בה רוטב: אבל לא בעבה · כגון דייסת: טורמוסא פרמוסא · מפרש בגמ': רחמנא · דבר הרוחש כגון רוטב וכל דדמי ליה: פיורד לקדרה · דמשמע בין טוב בין רוחש: לאסור ככל שמתבשלין · בין כך בין כך עבה: גמ' ר' יהושע אומר · בגלי ובשלוק דמתקרי נמי מבושל: שלך לאחר לשון בני אדם · דאין דרכם לקרות לגלי מבושל: ואפ"ה מתבשיל נדר · דמשמע בין כך בין כך עבה: אפי' בגמ · דמתניתין דלא קאי לעבה מבושל: ככל מידי דמתבשל כיס ריפתא · דמלפתין בו את הפת קרי ליה תבשיל: ואפ"ה בגיותות · בגיותות בפיטריום רכות · בדיעלעין רכות שמחולין מוכיח כהן פיתן · מיני · מי תולכין המולין מהן: שוס קרא דמתיפח · דלעיל מוכח שם שהיה מוכל ממנה: לוליבא דקרא כמשלק · תוכו של דלעת יפה לאכול עם התרדין: לוליבא דיבמנא · תוכן של זרעוני פשתן יפים לאכלן בכותח: ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ · משום דדבר מעולה הוא לרפואה ואסור לומר להם שום דבר שיהא ממנו תועלת ויפסדו ליכלו מובא ויפסדו ביומא: שונין רבנן · שעוסקין בתורה ואינם נהגיס מן העולם וכאים לידי תולי מלגין

רבי ירמיה חלש, על לגביה ההוא אסיא לאסיוה, חזא קרא דמתח בביתיה שבקיה ונפק, אמר: מלאך מותא אית ליה לדין בביתיה ואנא איעול לאסאה ליתיה: לא קשיא הא ברכיכי הא באשתי · והא בר עולא אמר: הא בקרא גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לולוביא דקרא בשלקא, לולוביא דכיתנא, בכותחא, *) ולבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ רבא אמר מאן חתלין רבנן, רבא לטעמיה **) דאמר רבא כמאן

*)[ממחות נמ:] **)ע"ז נז. ע"ש

קדרה רך ומותר בעבה · מעשה קדרה כגון מלקא מרגים וטיפטי וקתמר דאפ הוא רך לאסור אבל עבה מותר דהתי תנא כל מידי דמתחלחל כיס ריפתא תבשיל אבל כל שאינו מתחלחל כיס ריפתא וכי קתני שאני טועם אפי' טועם לאו דוקא דאמר' גמ' ומעשה קדרה עבה בתבי נפשיה תבלי ליה בלא פת ואמרי' גמ' דאפור דמתחלחל כיס ריפתא ומיהו לאפוקי מדא

כמאן מצלינן לקציר ומריעי · כגון ימות הגשם: כמתן כר' יוסי · דתמר בפ"ק דר"ה (ד' סז:) חדש נדון ביום דלולו לרבנן דחיה להו דכדון בר"ה כיון שנגמר דינן תפלה מועלת להן: קצירי קציר ממש. תוהן ומיקרו קצירי לפי שנפסק קלרה מתחת תליים: מתני' הלא כבבלאי · מתני' דקרי עבה משום דלא מתאכלא כי' ריפתא: דלא ככבלאי · דלולו לבבלאי כיון דאכלי בהדי ריפתא תבשיל מיקרי ותמור: נקרני · שתולאי בנקוים נמון אחר נקדני שמדקדקים באכילתן וכדאמרי' בפ' שלשה שאכלו (נרכות דף נ:) הקדנים תופסין תומו בכך: דייסא · מאכל של תגים מבושלים: דחיטי בלחמא דחיטי · דרך תפדת מבני בבל היה שהיו תוכלים פת בדייסא: בחסיסי · קמח של קליות: עד פרסה · לך פרסה כדי לאכול דייסא: לפתילה של תבר · שהיו מתעבל: ברוצא · בקליפת עץ: מאבילני רוקך · שהין דרך לקנח ההולת לאחר שנתנה לתוך פיו כשמחזירה בקערה: מאבילני לותחך · לותה שתתת הפרניס: בלוספיין · מין תגים שקטין להתעבל: כ"ש שנסמוך עליהן למחר. שמתוך שהין מתעבלין מתעבלין בתגים וכל זמן שהומדין עם זין לא הגוף: מורה וכוי · בעל הורלה ומשתכר שמתוך שרלתה פיו לתובין היתה סבור שנשתכר: כמגדלי חזירי. שמתוך שמרויחין הרבה פניהם להובין: נולפא · קנקן והיה מביאו לבית המדרש כדי שיסך עליו: שמכבדת לח בעליה · שלח היה יושב ע"ג קרקע: דדהוטבי · גלימתו תשוב: שעטני מעיל · שהיה תשוב בעיניו כמעיל:

מתני' כבבלאי · דקרי עבה משום דלא מתאכלא כי' ריפתא: דלא ככבלאי · דלולו לבבלאי כיון דאכלי בהדי ריפתא תבשיל מיקרי ותמור: נקרני · שתולאי בנקוים נמון אחר נקדני שמדקדקים באכילתן וכדאמרי' בפ' שלשה שאכלו (נרכות דף נ:) הקדנים תופסין תומו בכך: דייסא · מאכל של תגים מבושלים: דחיטי בלחמא דחיטי · דרך תפדת מבני בבל היה שהיו תוכלים פת בדייסא: בחסיסי · קמח של קליות: עד פרסה · לך פרסה כדי לאכול דייסא: לפתילה של תבר · שהיו מתעבל: ברוצא · בקליפת עץ: מאבילני רוקך · שהין דרך לקנח ההולת לאחר שנתנה לתוך פיו כשמחזירה בקערה: מאבילני לותחך · לותה שתתת הפרניס: בלוספיין · מין תגים שקטין להתעבל: כ"ש שנסמוך עליהן למחר. שמתוך שהין מתעבלין מתעבלין בתגים וכל זמן שהומדין עם זין לא הגוף: מורה וכוי · בעל הורלה ומשתכר שמתוך שרלתה פיו לתובין היתה סבור שנשתכר: כמגדלי חזירי. שמתוך שמרויחין הרבה פניהם להובין: נולפא · קנקן והיה מביאו לבית המדרש כדי שיסך עליו: שמכבדת לח בעליה · שלח היה יושב ע"ג קרקע: דדהוטבי · גלימתו תשוב: שעטני מעיל · שהיה תשוב בעיניו כמעיל:

"כמאן מצלינן על" "קצירי ועל מריעי? [כמאן כר' יוסי] "מדאמר "קצירי ומריעי" שמע מינה "קציר"=קצירי ממש "מריעי"=רבנן: ומתר בעבה: "מתני' "דלא כבבלאי *דאמר ר' זירא בבלאי טפשאי דאכלי לחמא בלחמא "א"ר חמא (ה) דמשאיל להן להלין נהרני דקנצל הדין דייסא היכין מעלי למיכלה: דחיטי-בלחמא דחיטי "ושערי בלחמא דשערי "או דלמא "דחיטי בדשערי, ודשערי בדחיטי? רבא אכליה בחסיסי רבה בר רב הונא אשכחי' לרב הונא דקאכיל דייסא באצבעתיה, אמ' ליה אמאי קאכיל מר בידיה? א"ל הכי אמר רב: "דייסא באצבעתא בסים" וכל דכן בתרתין, וכל דכן בחלת, אמר ליה רב לחייא בריה, וכן אמר ליה רב הונא לרבה בריה "מומנים לך: למיכל דייסא, עד פרסה למיכל בישרא דתורא עד תלתאפרסין אמר ליה רב לחייא בריה, וכן א"ל רב הונא לרבה בריה: *כל "מידעם לא תפלוט קמיה רבך לבר מקרא ודייסא שהן דומין לפתילתא של אבר" ואפילו קמי שבור מלכא פלוט". רבי יוסי ורבי יהודה חד אביל דייסא באצבעתיה וחד אביל בהוצא א"ל ראביל בהוצא לראביל באצבעתיה עד מתי אתה מאבילני צואתך אמר ליה ראביל באצבעתיה לראביל בהוצא עד" מתי אתה מאבילני רוקך/ רבי יהודה ורבי שמעון איותו לקמייהו *בלוספין רבי יהודה אכל ר' שמעון לא אכל א"ל רבי יהודה מאי טעמא לא אכיל מר? אמר ליה ר' שמעון אלו אין יוצאין מבני מעים כל עיקר, אמר ליה רבי יהודה כ"ש שנסמוך עליהן למחר. רבי יהודה הוה יתיב קמיה דר' טרפון אמר ליה רבי טרפון היום פניך צהובין, אמר ליה אמש יצאו עבדיך לשדה והביאו לנו תרדין ואכלנום בלא מלח ואם אכלנום במלח כל שכן שהיו פניו צהובין. אמרה ליה מטרוניתא לרבי יהודה "מורה ורוי" אמר לה "הימנותא בידא דההיא איתתא אי מעיימנא אלא קידושא ואבדלתא וארבעה כסי דפסחא ותגרני צידעי מן הפסח עד העצרת אלא "חכמת אדם תאיר פניו? *אמר לי' ההוא צדוקי לרבי יהודה "פניך דומין אי כמלוי רבית אי כמגדלי חזירין "א"ל "ביהודאי תרוייהו אסירן אלא עשרים וארבעה בית הבסא אית לי מן ביתא עד בי מדרשא וכל שעה ושעה אני נכנס לכל אחד ואחד יהודה כד אזיל לבי מדרשא שקיל גולפא על כתפיה אמר "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה" רבי שמעון שקיל צנא על כתפיה אמר "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה, רבי יהודה נפקת נקטת עמרא, עברה גלימא דהוטבי, לב נפקת לשוקא מיכסיא ביה ובא נפיק רבי יהודה לצלויי הוה מיכסי ומצלי וכד מיכסי ביה הוה מברך "ברוך שעטני" מעיל, "ימנא חדא זוד רבן שמעון בן גמליאל תעניתא יהודה לא אתא לבי תעניתא, אמרין ליה "לא אית ליה כסויא שדר ליה גלימא ולא קביל

מתני' כבבלאי · דקרי עבה משום דלא מתאכלא כי' ריפתא: דלא ככבלאי · דלולו לבבלאי כיון דאכלי בהדי ריפתא תבשיל מיקרי ותמור: נקרני · שתולאי בנקוים נמון אחר נקדני שמדקדקים באכילתן וכדאמרי' בפ' שלשה שאכלו (נרכות דף נ:) הקדנים תופסין תומו בכך: דייסא · מאכל של תגים מבושלים: דחיטי בלחמא דחיטי · דרך תפדת מבני בבל היה שהיו תוכלים פת בדייסא: בחסיסי · קמח של קליות: עד פרסה · לך פרסה כדי לאכול דייסא: לפתילה של תבר · שהיו מתעבל: ברוצא · בקליפת עץ: מאבילני רוקך · שהין דרך לקנח ההולת לאחר שנתנה לתוך פיו כשמחזירה בקערה: מאבילני לותחך · לותה שתתת הפרניס: בלוספיין · מין תגים שקטין להתעבל: כ"ש שנסמוך עליהן למחר. שמתוך שהין מתעבלין מתעבלין בתגים וכל זמן שהומדין עם זין לא הגוף: מורה וכוי · בעל הורלה ומשתכר שמתוך שרלתה פיו לתובין היתה סבור שנשתכר: כמגדלי חזירי. שמתוך שמרויחין הרבה פניהם להובין: נולפא · קנקן והיה מביאו לבית המדרש כדי שיסך עליו: שמכבדת לח בעליה · שלח היה יושב ע"ג קרקע: דדהוטבי · גלימתו תשוב: שעטני מעיל · שהיה תשוב בעיניו כמעיל:

יהודה אכל ר' שמעון לא אכל א"ל רבי יהודה מאי טעמא לא אכיל מר? אמר ליה ר' שמעון אלו אין יוצאין מבני מעים כל עיקר, אמר ליה רבי יהודה כ"ש שנסמוך עליהן למחר. רבי יהודה הוה יתיב קמיה דר' טרפון אמר ליה רבי טרפון היום פניך צהובין, אמר ליה אמש יצאו עבדיך לשדה והביאו לנו תרדין ואכלנום בלא מלח ואם אכלנום במלח כל שכן שהיו פניו צהובין. אמרה ליה מטרוניתא לרבי יהודה "מורה ורוי" אמר לה "הימנותא בידא דההיא איתתא אי מעיימנא אלא קידושא ואבדלתא וארבעה כסי דפסחא ותגרני צידעי מן הפסח עד העצרת אלא "חכמת אדם תאיר פניו? *אמר לי' ההוא צדוקי לרבי יהודה "פניך דומין אי כמלוי רבית אי כמגדלי חזירין "א"ל "ביהודאי תרוייהו אסירן אלא עשרים וארבעה בית הבסא אית לי מן ביתא עד בי מדרשא וכל שעה ושעה אני נכנס לכל אחד ואחד יהודה כד אזיל לבי מדרשא שקיל גולפא על כתפיה אמר "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה" רבי שמעון שקיל צנא על כתפיה אמר "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה, רבי יהודה נפקת נקטת עמרא, עברה בית הבסא אית לי מן ביתא עד בי מדרשא וכל שעה ושעה אני נכנס לכל אחד ואחד יהודה כד אזיל לבי מדרשא שקיל גולפא על כתפיה אמר "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה" רבי שמעון שקיל צנא על כתפיה אמר "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה, רבי יהודה נפקת נקטת עמרא, עברה גלימא דהוטבי, לב נפקת לשוקא מיכסיא ביה ובא נפיק רבי יהודה לצלויי הוה מיכסי ומצלי וכד מיכסי ביה הוה מברך "ברוך שעטני" מעיל, "ימנא חדא זוד רבן שמעון בן גמליאל תעניתא יהודה לא אתא לבי תעניתא, אמרין ליה "לא אית ליה כסויא שדר ליה גלימא ולא קביל

תורה אור

"כמאן מצלינן על" "קצירי ועל מריעי? [כמאן כר' יוסי] "מדאמר "קצירי ומריעי" שמע מינה "קציר"=קצירי ממש "מריעי"=רבנן: ומתר בעבה: "מתני' "דלא כבבלאי *דאמר ר' זירא בבלאי טפשאי דאכלי לחמא בלחמא "א"ר חמא (ה) דמשאיל להן להלין נהרני דקנצל הדין דייסא היכין מעלי למיכלה: דחיטי-בלחמא דחיטי "ושערי בלחמא דשערי "או דלמא "דחיטי בדשערי, ודשערי בדחיטי? רבא אכליה בחסיסי רבה בר רב הונא אשכחי' לרב הונא דקאכיל דייסא באצבעתיה, אמ' ליה אמאי קאכיל מר בידיה? א"ל הכי אמר רב: "דייסא באצבעתא בסים" וכל דכן בתרתין, וכל דכן בחלת, אמר ליה רב לחייא בריה, וכן אמר ליה רב הונא לרבה בריה "מומנים לך: למיכל דייסא, עד פרסה למיכל בישרא דתורא עד תלתאפרסין אמר ליה רב לחייא בריה, וכן א"ל רב הונא לרבה בריה: *כל "מידעם לא תפלוט קמיה רבך לבר מקרא ודייסא שהן דומין לפתילתא של אבר" ואפילו קמי שבור מלכא פלוט". רבי יוסי ורבי יהודה חד אביל דייסא באצבעתיה וחד אביל בהוצא א"ל ראביל בהוצא לראביל באצבעתיה עד מתי אתה מאבילני צואתך אמר ליה ראביל באצבעתיה לראביל בהוצא עד" מתי אתה מאבילני רוקך/ רבי יהודה ורבי שמעון איותו לקמייהו *בלוספין רבי

מלצלין מקציר · רופח חולי טעמו ישרלל: מריעי · על פליטת סופריהן: מתניתין · דקתני דעבה לא מיתאכלא כריפתא: דלא ככבלאי · דמלפתי פיתן בדייסא להויה עבה: נקדני · דייקנים במאכל: [פיכין מעני] · בתיזה דבר מעולה תכילת הדייסא: דחיטי · יכול לאכלה בלחם של חטים ודייסא דשערי יכול לאכלה בלחם של שעורים: או דילמא · דייסא של חטים יפה לאכול בשל שעורים ושל שעורים בשל חטים ואית דנרסי נקרני משום כי קרן עור פניו (שמות לד) מלאים חכמה ומאירה פניהם שנת' חכמת אדם תאיר פניו: אלא כחסיסי · היה מלפת פיתו בחסיסי ומפרש לה בסמכת פסחים (דף נמ:) קימחת לתביסות קמח של קליות שעורים שלא הכילו קליס ומיבעין תומן בתנור וקולפין הן: מומני לך לאכול דייסא עד פרסה · דע שאותו מאכל היה סועד לכך אלא עד היכך פרסה · וכבר הסור עד שלש פרסאות: עד אי מומני לך לאכול דייסא עד פרסה · לך אחר דייסא לאכול ועפי לא לאכול בשר שור לך עד שלש פרסאות: כל מידעם לא תפלוט קמי רבך · לא תרוק רוק בפני רבך כדאמר במס' עירובין (דף נמ:) הרק לפני רבו חייב מיתה שנאמר וכל מקנאי יהבו מות לכל לא אלא לעת ודייסא ומזמן לך הלוק בפיך פלוט בפני רבך ורוק אותו לתוך פיך בו שכתב נפשות שהן קטין נגופו של אדם כפתילה של תבר: ואפילו נפי שבור מלכא פלוט · ואל תתביים: עד מתי אתה מאבילני רוקך · שהיה טהן ההולת בפיו ומדביק בו הרוק שבפיו ומחזירו בקערה: נולפא · עפרוניו · שבאפרכיו: בלוספיין · תגים שנתבשלו יותר מדאי: כיון שהין יולפין מבני מעים(ג): כ"ש. דמעלו שנסמוך עליהן למחר הין לריכים לאכול מלכל לאחר למחר: שורש ורוי · אותה תלמיד בעל הורלה ואותה סיכור מפני שהיין שותין להושע כל שעה: סימנופא בידא דפסחא לפסחא · תמוהני בידך שהיני שותה כל השנה יין אלא קידושא ואבדלתא: ותגר נפי נדני · וקושר לי נדעי בפרמחי מקום מיחום לחמי מפני ד' כוסות שנמחיתי שהי תושב נוהן מפסח עד עלרת: מי כמלוי כרכים כו' · שהן מרויחין ביותר שפעהן להם ויפין: מרוייסו · לגדל חזירין ולהלוות ברבית לסוירי ליהודאי ודאי לאו מייייהו פני להובין: שקיל גולפא · היה עושה הקנקן לבית המדרש ליבא עליה כבית המדרש: מלאכה שמכבדת כו' · דעכשיו יבא עליה בבית המדרש: נפקת נקטת עמרא · מלכאות או בשלא: למיכל דייסא עד פרסה · לך אמה: כל מידעם לא תפלוט · כל מאכל שאוכלת אם אתה יוצא מלכאות או בשלא: למיכל דייסא עד פרסה · לך אמה: כל מידעם לא תפלוט · כל מאכל שאוכלת אם אתה יוצא לפני רבך ויש לך כוח בתוך פיך שבלעתו ולא תפלוט לאחר לפני רבך: לבר מקרא ודייסא · שדומין לפתילה של אבר · טהלא כוחו לאחר שאוכלה: מתלילי לוקך · שהדבק בהולת שבלעתו היה מקנח מן הרוק: מתלילי לותחך · בגין שפוין לבצק: בלוספיין · מין תגים: מורה ורוי · בעל הורלה שמשכר כהלאם: שקיל גולפא · שהיה מביא בשפה: שמכבדת בפניה · שלח היה יושב ע"ג קרקע: שעטני מעיל · שהיה תשוב היה לו כמעיל:

פי' הרא"ש

כמאן מצלינן מתניתין ומקציר כר' יוסי · דתמר מדם נדון בר"ה · מכיוון דבעי למיכל בשר בחלב ובשר בחלב אסור · אבל אי לא בעי למיכל בשר בחלב ובשר בחלב מותר · ומיהו לכתחלה אין לעשות כן · ומיהו אם עשה כן אין לאסור · ומיהו אם עשה כן אין לאסור · ומיהו אם עשה כן אין לאסור

דלי ליפתא. הגביה המתלגלת שהיה יושב עליה: **ואמר ליה לשלוחא.** דחזל לביתיה: **מאי מיכל.** לחם כמה שוכר ים לי שנעשה לו כם ונתמלא כל לחמו מקום זהובים: **ואיתנסיבת ליה בסיתוא.** בימות החמוך: **סוס גנו כי מיכל.** היו יכנים בין התבן שלח היו להם כרים וכסתות: **קא מנקיט ליה תורה אור**

מיכל מן מוייס. היה מלקט התבן מפטרנו: **מי הוי לי רמינא לך ירושלים דדהבא.** לם יהיה לי סיפוק שתעשר לנעשה לך ירושלים של זהב כתי נפש שמוייסת בכל ענייני ירושלים והיינו דלמרינן במסכת שבת (דף נם.) עיר ירושלים של זהב כדעבד ליה רבי עקיבא לדביתהו: **אמת מליסו קרא מכבא וכו'.** עבד הכי משום קומת רוח להן דלדידיה לא היה לו לחפולי תבן כמו להם: **שפיר עביד ליך מכור.** דלחדיך מנכסיה: **מדא דלא דמי לך.** שהוא גרוע ממך ועוד שמניחך בחלמעת מיום שהרי הניחך כמה שניים (ז): **יודע נדיק נפש בהמתו.** פיין דלחבי הוא ידעה רבי עקיבא הוא ולחמרה ליה דלא מיתגנית בעיניה ונים דלחבי דלא הוא ידעה אלא הכי קא אמרה לדניק לא מבזה לאינשי: **שלי ושלכם שלם שיא.** על ידה הוא כל מה שלמדתי: **מן שיא מילי ליעטר רבי עקיבא מן כלבא שבוע.** דפליג ליה בנכסיה: **ומן מילא דפסינתא דכל פסינתא עבדין ליה מן מינא.** עושין להן (ח) מן (מוקח) ענין של מיל ויתת דנרסי מין ענ"ל) היו עושין כמין לחן של עץ והיו נותנים בו כספס: **מנשוש על כיף ימא.** שמכתו לחומו מיל על שפת היס ומלמד רבי עקיבא: **ומן גווזא.** פיכה: **מרכעה זוזי לספונאי.** ליורדי היס לים סוף דכר: (פ) **מרגא עליס.** ימחין לחדוניו עליו עד שכניח לך יתר: **דוימא חדא מכעה ספינתא.** וכל ממונה דהוה בספינתא הוה מוכח בההוא גווזא: **ומן מטרוניתא.** שפעשה לחת הולכו חכמים ממון הרבה לניס למדרש ושיגרו לחת ר' עקיבא לניל מטרוניתא לחת ולוה ממנה ממון גדול וכשנתנה לו אמרה לו מי יהיה לי ערב שתפרע לי לומן קבוע אמר לה מי שאמרה לאמרה לו הקב"ה והיה שהיה ביתה על שפת היס אמר לה ר"ע כן יהיה, כשהגיע הומן תלה"ר ולא היה יכול להביא הממון יצאת לוחה מטרוניתא על שפת היס ואמרה רבש"ע גלוי וידוע לפניך כי לך ויים הזה לאמרתי מעותי שכניס הקב"ה רוח שטות בלבו של [בת] היסר וכעכו"ם לניס גמיו ועטלה קרטלית ומרקה ניס והעליה היס לפתח ביתה של לוחה מטרוניתא ועטלה ולאחר זמן הניח לה ר' עקיבא הממון ואמר לה "אל יאר לך שלא הבאתי לך הממון בזמן שקבעתו שאלי", אמרה לו יהי הכל שלך שממוני בא לידי בזמנו וספרה לו כל המעשה ונתנה לו מתנות גדולות ופפרתו לשלוח: ומן

דלי ליפתא. מחזל: **חזי מאי חיכא.** מעשה נסים הוה נקוט: **מן מוייס.** היה מלקט התבן מסערותיה: **רמינא לך ירושלים דדהבא.** מכעיט על שהב שיכולים מלוייר בה והכי עבד לה כדחיתא בפרק במה לקה (שבת דף נם.): **אמת לליסו לחדוני להון כחנפא.** כדי לנחם לוחה ולהרלוחת להם שיש עשייה יותר מהם: **דלא דמי לך.** שהיו דומה לך ממשפחה חשובה כמוהך: **ואת להיכא.** שלח היו לה בנדיס רחוייס: **יודע נדיק נפש בהמתו.** יודע הוא זה שלטעדיתי בשבילו **שלי ושלכם שלה הוא.** תורתי ותורתכם בשבילה היא שנתנה לי עלה למיזל לבי רב: **אילא דספינתא.** בכל ספינה היו עושין דמות חיל מעץ לנחם ולהיותן שתהא הספינה קלה בהליכתה כלילן והיו ממלאין לוחה דינרי זהב: **ומן גווא.** פיכה העשויה להלניע בתוכה ממון הספינה כדחמרינן (ב"ב ו.) בי גזא דרחמנא לשון חוכר: **ומן מטרוניתא.** פעם לחת הולכו ר"ע ותלמידיו מעות והלכו לחל מטרוניתא לחמרה לו לר"ע הריני מלוה לוחך ותהיה לחה לוח והקב"ה ויס ערביס בדבר קבע לה זמן לפרעון וכשהגיע זמנה הלכה לוחה מטרוניתא על שפת היס לחמרה רבש"ע גלוי וידוע לפניך כר"ע חולה ולח היה בידו לפרוע חובו רלה שלחה ערב בדבר מיד נשחנית כתו של קיסר ונעלה לחרג חלח לבניס טובות ודיבי זהב ורקה לחוך היס והיס הביחתו במקום שהיתה לוחה מטרוניתא יושבת על שפת היס מיד נעלה לוחו לחרג ואכלה לה, לימים נחרפה ר"ע ובח לו חל ההיח מטרוניתא ומעותיו בידו לפרעון חובו לחמרה לו חזרתי חל הערב והוח פרע כל החוב והח לך מה שנחן לי יותר ומלוחו ממון שהחזירה לו נחשבה ר"ע: ומן

דלי ליפתא. פיכוח הגביה המתלגלת ומתך על הגם גילתה שם מעות: **לכבוד שבוע.** עשיר גדול היה כדלימת בפרק הניזקין (ניסין דף ט"): כמינה לך יהושלים דהבא. שם יהיה לי קיפוק לחעשה לין יהושלים של זהב שהרבה הקבלחת מיל של זהב שהרבה וכן עשה לה כדלימת בפרק במה לקה (ל' נם.): **אמת מליסו ס'.** כדי לנחמם מלחר שהכוסס: **מן מנא.** עושין מיל של זהב לו עד לחד מחין לכלך: **נוזא.** מחיכה מן גדול: **מן מטרוניתא.** פעם לחת הולכו יהושלם ר' עקיבא ממטרוניתא לחת לחמרה לו מי יהיה הכל שלך שממוני בא לידי בזמנו וספרה לו כל המעשה ונתנה לו מתנות גדולות ופפרתו לשלוח: ומן

[נכתובות ליפתא וכן מנמנע ניסנות סנ: ע"ם]

פי' הרא"ש

דלי ליפתא. הגביה המתלגלת ומתך על הגם גילתה שם מעות: **לכבוד שבוע.** עשיר גדול היה כדלימת בפרק הניזקין (ניסין דף ט"): כמינה לך יהושלים דהבא. שם יהיה לי קיפוק לחעשה לין יהושלים של זהב שהרבה הקבלחת מיל של זהב שהרבה וכן עשה לה כדלימת בפרק במה לקה (ל' נם.): **אמת מליסו ס'.** כדי לנחמם מלחר שהכוסס: **מן מנא.** עושין מיל של זהב לו עד לחד מחין לכלך: **נוזא.** מחיכה מן גדול: **מן מטרוניתא.** פעם לחת הולכו יהושלם ר' עקיבא ממטרוניתא לחת לחמרה לו מי יהיה הכל שלך שממוני בא לידי בזמנו וספרה לו כל המעשה ונתנה לו מתנות גדולות ופפרתו לשלוח: ומן

הגהות הב"ח (ח) נם, חל כוס תנחי כרי: (ב) שם ושוד שניק ניך לחמלות חיוח: (ג) שם ולמחרי מן נכסיס מן שיח מילי: (ד) שם עבדין ליה חד מן ענין: (ה) שם לחמרו ליה יעביד מנת: (ו) שם שנעשה ספינתא דמן לפרוקיתא וכוליה פיקלא וכו' בכתוב ימחק ומן מטרוניתא כנ"ל: (ז) רש"י ד"ה חדא דלא וכו' שנים כס"ד ותח"כ מ"ם ינח לניכא שלא היה לה בנדיס נלוייס כס"ד: (ח) ד"ה ומן מילא וכו' שוין לכן חוח מן ענין חל מיל ויתת דנרסי מין ענ"ל היו עושין: (ט) ד"ה לייטנו וכו' דכר הס"ד ותח"כ מ"ה יעביד מנת:

מאגף
טעה דפרים שאתה רוצה לעשות
ב' אחרים
ב' נוסחאות
[בעריכת ערך פרק תורתם שמשתלים תרגום ירושלמי פיען דפרקאי]

ומן תמצו של טורנוסרופוס. שהיה ר"ש מקפחו בקרוי בפני קיסר ומקניטו בדברים פעם אחת בא לביתו סר וזעף לומר לו לחמו מפני מה פניך זועפים לומר לה מפני ר"ש שמקנטר לותי בכל יום בדברים לומר לו מלהיכם של מלו שונא זמה הוא מן לי רשות ואכבול לותו בדבר עבירה נתן לה רשות ונתקשטה והלכה לה אצל ר"ש כשראתה ר"ש לותה רק שחק וכבה לומר לה שיש לותי שופר של מתכת שמריעין בו כלום יש תשובה לומר לה הן הלכה ונתגיירה ונשתלח לו לר"ש ובשיטה לו ממון הרבה הלי דקטינא בר שלום מפורש בע"ז (דף י:): **ורא"ר נתן הלח** דשמע לחבוה ואתמיל על גדרה בי מפרש בכתובות בפ' אע"פ (דף סג.) דפתח ליה לילו הוים יתיב דהוה חתך זורעא מרבען מי תדרתי לומר לו לפי' פרק לחד לפילו הלכה לחת. ליכא לתקשויי היכי פתח ליה בהא פתחא והא טלד הוא ותנן לקמן בפ' פומחין (דף סה.) "לתין פומחין בטלד" כילד לומר קושם שהני נהגה לתים פלוני ועשה סופר ולומר לילו הייתי יודע שיעשה סופר לת הייתי עדר יש לומר דשתי הכת דר"ש על דעת שיעשה סופר נשתה כדאיתת התם בפ' אע"פ בהדיא, וכיון שכן, לתו טלד הוא, דשכיח טובא שיגמוד פרק לחד והלכה לחת: רב גמדל וכו' קופת. קוף: לשתמיע. ברח וככנס בתוך חור לחד: **לייתיגון ליה כולהון**. ממדת חסידות ולת מן הדין: ומרי. שתקלקל היין: מי הוו סגו. טפי—הוו נמילין שלת יהו נתים: כי היכי דבלע יתה. כשיעור שתדסיכול לבלעה כולתה בלת לטיפה: **סריך עלה**. הכלב היה נתמו ונסרך בבילה: וכל נפקא ותתיא. בשהיתה יולתה מן הגוף: **ידע לחסיא מני סמת מסבעי ליה**. לפי מרתה שבה היה מביר הרופא בתיזה שם ירפא התולי: **בקולמת**. לת ידעתי מה הוא, ולפי שלת היה בקי שמוהל בבילה מורמיטת היה בודק עלמו בקולמת: **עד דמסתרין לישני ביתיה עליה שעריהון**. שכל כך היה תומו קולמת בודק לותו עד שהיה שמוהל מתעלף ולישני ביתיה מתוך לערלתיו שמדמין קלייתת שער שלהן: היה עומה בכלופסין. מין תתיש: **לא יתכל בבנות שבע**. מין תחר של תתיש ומש"ה לא יתכל שתין לו לפומל לתכול ממנו שום ופע"ג שמשיטה מתיש שני מיים סם: **נפלי**. טובה. כדתניא (תיכה ג) נשיתי טובה היה תמה על שולתי בתמיני: **ומן תמצו של טורנוסרופוס**. לתון לתד שמתו ריפום והיה מפטפט בדברי תורה כענד ר"ע והיה ר"ש מנאלו בכל פעם והיה לותו לתון מתביים וכת וסיפר לשתמו תומרה לו לני שתפתה ולשכילהו לפי שהיתה יפת תומר ביותר בשתתה תלמו וגילתה שוקה כנגדו, ולכך ר"ע ושתק ולכה, תומרה לו מדוע עשית כן, תומר לה השתים לומר לך: מה שתקתני בשביל שתטיפה סרוחה בפת ובשביל שיופיך עתיד לבלות בתרן, ונוה שתשתק לת רלה לומר לה, תעפ"י שהפילירה לו עד שתמר לה שעתידה להתגייר ונשתק לו, תומרה לו וכי יש תשובה תומר לה הן ונתגיירה לותר שתת בעלה ונשתת לו ממון גדול: **מן קטיפת בר שלום**. מפורש בממכת ע"ז בפ"ק (דף י:): **קופת**. קוף: **על לחרפת**. נכנס הקוף בתוך תתל בקרקע: **רכיש**. רוכן: **סכי דנן**. כמו שדנתני תתה בתמיס: **ידעת ליס**. מכרת לומו: **ורכס כריסיס**. בטן גדול יש לו: **טורמיטת עבדת דעביד ליס**. להטית בילה טורמיטת שוי לשפת זוי: **עד דמחווטרת**. שמתמעטת כדי שיכול לבולעה שלימה: **ותי לים כיס כיבת**. במעיו שריך עליה על ההית בילה ויכך בה: **וכדנפקת ממעיו**. שלימה ידע לשתין כו': **סוס בדיק נפשיס בקולמת**. הייט דומית דבילה טורמיטת והיה מפטפט כל מעיו תס יש בהן כתב והיה מתתלם ומתעלף כל כך עד שתשתו טוכה עליו ומולטת שערה מתמת דתנה: **סיס עושה**. הפועל שמלקו לו בקלופסין: **לת יתכל בבנות שבע**. שלת הרשתו התורה לתכול שלת מלומו המין שהוא מלקו דכתיב כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים לבעך [מעשרות פ"ב מ"ח] וגו' (דברים כג): **לפדי**. מיני מתכל: **לתגמורי שלמת מיני לפדי**. שילמדו לעשות שלק מיני מתכל: **תומנים לדינת**. על מתתים מין שלת לימדו: **תכוסיתו לתמרו נשיתו טוכה**. דכתיב בשיתי טוכה (תיכה ג) שרלוה כבר שלת שעשתו שכתוה תבל שתו לת רלוי טוכה מעולם שתין שתו יודעים כמה מיני טעם יש בפירות כלומר דבר מועלת הוא שכל כך ליתני: **לת תומני לבר קפרת**. לפי שהיה תים בדתין ומתיירת שמת יעשה שום דבר שיקתוק: **תמר**. בר קפרת לרבי שם לעובדי לוטו מפטיע לו טוכה כ"ב לעובי לוטו כ' שהיה מגנהו על שלת זיתו: **לעובי רלוני**. מפטיע לו בשוה"ן טוכה כ"ב שהתתיל לספר בשבחו בשביל זיתו: דכלל

[ע"ז בריה ולא אומניה לבר קפרא כתב וכ"ת בש"י]

[מכות כד:]

פי' הרא"ש

לקתה כדי מוכה וכשותר כתתר כתתה ט: ומן תשתו על טורנוסרופוס. שנתגייר ושתה לי פתיכה: ומן קטיפת בר שלום. בפ"ק דפ"ח (דף י:) שנתן כל ממונו לר"ע ומלמידיו: על כל תמת. ככתוב בתלף

ד א מיי' פי"ב מהל' שכירות הל"י סמג עשין לת עוש"ע תו"מ סי' שלו סעי' ע:

תוספות

אשתו על

טורנוסרופוס. שהיה ר"ש מקפחו בקרוי בפני קיסר בקרוי פפוס תתת לך לביתו שוף תומרה לו לתמו מפני מה פניך עשפים היום תמר לה מפני שלומי שתמצנר לומי תומרה לו מלהיכם של מלו שונא זימה הוא מן לי רשות ותכבול לותו בדבר עבירה נתן לה רשות ונתקשטה והלכה לה אצל ר"ע כשראתה ר"ע לותה רק שחק וכבה לומר לה מיט לישי שופר של מתכת שמריעין בו כלום יש תשובה לומר לה הן הלכה ונתגיירה ונשתלח לו לר"ע בכרוס שהיה הלי דקטינא בר שלום מפורש בע"ז (דף י:): **ורא"ר נתן הלח** דשמע לחבוה ואתמיל על גדרה בי מפרש בכתובות בפ' אע"פ (דף סג.) דפתח ליה לילו הוים יתיב דהוה חתך זורעא מרבען מי תדרתי לומר לו לפי' פרק לחד לפילו הלכה חתת. ליכא לתקשויי היכי פתח ליה בהא פתחא והא טלד הוא ותנן לקמן בפ' פומחין (דף סה.) "לתין פומחין בטלד" כילד לומר קושם שהני נהגה לתים פלוני ועשה סופר ולומר לילו הייתי יודע שיעשה סופר לת הייתי עדר יש לומר דשתי הכת דר"ש על דעת שיעשה סופר נשתה כדאיתת התם בפ' אע"פ בהדיא, וכיון שכן, לתו טלד הוא, דשכיח טובא שיגמוד פרק לחד והלכה לחת: רב גמדל וכו' קופת. קוף: לשתמיע. ברח וככנס בתוך חור לחד: **לייתיגון ליה כולהון**. ממדת חסידות ולת מן הדין: ומרי. שתקלקל היין: מי הוו סגו. טפי—הוו נמילין שלת יהו נתים: כי היכי דבלע יתה. כשיעור שתדסיכול לבלעה כולתה בלת לטיפה: **סריך עלה**. הכלב היה נתמו ונסרך בבילה: וכל נפקא ותתיא. בשהיתה יולתה מן הגוף: **ידע לחסיא מני סמת מסבעי ליה**. לפי מרתה שבה היה מביר הרופא בתיזה שם ירפא התולי: **בקולמת**. לת ידעתי מה הוא, ולפי שלת היה בקי שמוהל בבילה מורמיטת היה בודק עלמו בקולמת: **עד דמסתרין לישני ביתיה עליה שעריהון**. שכל כך היה תומו קולמת בודק לותו עד שהיה שמוהל מתעלף ולישני ביתיה מתוך לערלתיו שמדמין קלייתת שער שלהן: היה עומה בכלופסין. מין תתיש: **לת יתכל בבנות שבע**. מין תחר של תתיש ומש"ה לא יתכל שתין לו לפומל לתכול ממנו שום ופע"ג שמשיטה מתיש שני מיים סם: **נפלי**. טובה. כדתניא (תיכה ג) נשיתי טובה היה תמה על שולתי בתמיני: **ומן תמצו של טורנוסרופוס**. לתון לתד שמתו ריפום והיה מפטפט בדברי תורה כענד ר"ע והיה ר"ש מנאלו בכל פעם והיה לותו לתון מתביים וכת וסיפר לשתמו תומרה לו לני שתפתה ולשכילהו לפי שהיתה יפת תומר ביותר בשתתה תלמו וגילתה שוקה כנגדו, ולכך ר"ע ושתק ולכה, תומרה לו מדוע עשית כן, תומר לה השתים לומר לך: מה שתקתני בשביל שתטיפה סרוחה בפת ובשביל שיופיך עתיד לבלות בתרן, ונוה שתשתק לת רלה לומר לה, תעפ"י שהפילירה לו עד שתמר לה שעתידה להתגייר ונשתלח לו, תומרה לו וכי יש תשובה תומר לה הן ונתגיירה לותר שתת בעלה ונשתלח לו ממון גדול: **מן קטיפת בר שלום**. מפורש בממכת ע"ז בפ"ק (דף י:): **קופת**. קוף: **על לחרפת**. נכנס הקוף בתוך תתל בקרקע: **רכיש**. רוכן: **סכי דנן**. כמו שדנתני תתה בתמיס: **ידעת ליס**. מכרת לומו: **ורכס כריסיס**. בטן גדול יש לו: **טורמיטת עבדת דעביד ליס**. להטית בילה טורמיטת שוי לשפת זוי: **עד דמחווטרת**. שמתמעטת כדי שיכול לבולעה שלימה: **ותי לים כיס כיבת**. במעיו שריך עליה על ההית בילה ויכך בה: **וכדנפקת ממעיו**. שלימה ידע לשתין כו': **סוס בדיק נפשיס בקולמת**. הייט דומית דבילה טורמיטת והיה מפטפט כל מעיו תס יש בהן כתב והיה מתתלם ומתעלף כל כך עד שתשתו טוכה עליו ומולטת שערה מתמת דתנה: **סיס עושה**. הפועל שמלקו לו בקלופסין: **לת יתכל בבנות שבע**. שלת הרשתו התורה לתכול שלת מלומו המין שהוא מלקו דכתיב כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים לבעך [מעשרות פ"ב מ"ח] וגו' (דברים כג): **לפדי**. מיני מתכל: **לתגמורי שלמת מיני לפדי**. שילמדו לעשות שלק מיני מתכל: **תומנים לדינת**. על מתתים מין שלת לימדו: **תכוסיתו לתמרו נשיתו טוכה**. דכתיב בשיתי טוכה (תיכה ג) שרלוה כבר שלת שעשתו שכתוה תבל שתו לת רלוי טוכה מעולם שתין שתו יודעים כמה מיני טעם יש בפירות כלומר דבר מועלת הוא שכל כך ליתני: **לת תומני לבר קפרת**. לפי שהיה תים בדתין ומתיירת שמת יעשה שום דבר שיקתוק: **תמר**. בר קפרת לרבי שם לעובדי לוטו מפטיע לו טוכה כ"ב לעובי לוטו כ' שהיה מגנהו על שלת זיתו: **לעובי רלוני**. מפטיע לו בשוה"ן טוכה כ"ב שהתתיל לספר בשבחו בשביל זיתו: דכלל

[ע"ז בריה ולא אומניה לבר קפרא כתב וכ"ת בש"י]

[מכות כד:]

פי' הרא"ש

לקתה כדי מוכה וכשותר כתתר כתתה ט: ומן תשתו על טורנוסרופוס. שנתגייר ושתה לי פתיכה: ומן קטיפת בר שלום. בפ"ק דפ"ח (דף י:) שנתן כל ממונו לר"ע ומלמידיו: על כל תמת.

תפנים ז.

[פ' פרש"י פ"ז עמ' ד"ה מתי מכמן]

*** צ' תוס' ד"ה ורכס**

נליון השי"ם גם' תל תם לשכרי לטנו כך. עיין כזה דכר נמתך נשטוכת שמות יעקב ח"א סי' קסב:

הגהות הב"ח (א) גם' של נתוכת מתת: (ב) שם תף תוייתת כן ל"ג והלילה: (ג) שם תלמת דיבלי דמעייל לה: (ד) שם ותם לית ביה כיצה:

דכל גריוא דבעינא. כלומר מדה שאדלה לקח: **תפייה כופרא.** זיפתו מבחוץ כדי שיחזיק המעיים: **ליכיל לי.** יעמוד לי: **דרשינא לך.** כלומר שאתה חייב לי: **שתינא ממרא ברקודא דאבוך.** שתיתי יקר: **ובקירקני דאמך.** במזגתה שאמך מזגה לי הכוס: **מאי מועכב.** עשו שיכסה: **תרמי לי** תורה אור
נטלא. תמוגג לי הכוס כמו תגטל: **מועב אתה כה.** כלומר שמניח את לשונו על היתר ופשפש זו על זו: **כי עניינא קמא.** תיתי דביתבי תירמי לי ולדידיה ת"ל קום רקוד לי: [**מאי**] **מכל.** דכתיב] בהמה לרבעה מכל הוא (ויקרא יח): **וכי תנניין יום כה.** כלומר יש בכיתה זו טעם מבחירות שמנחת בעלה וגרבעת לבהמה: **וו מאי היא.** ומפרש ביבמות (דף נז:) בחיה הבא על נשים הרבה וכן אדם שנבעלה לאנשים הרבה ואינה יודעת מיהו מהם שנתעברה והולידה בת,נמלת לב טובת אותו ואת טפת אותו שמחת זה כאומר "ומלאה התרן זימה" כלומר זו מה היא שאין אדם יודע אותה: **אלא מעתה** אדם שהוא טפת אם מוסרת לו אם לאו: **לא יכיל בן אלעשה למיסבל.** אותו זלזות של רבי לפי שהיה עשיר גדול ולא היה יכול לשאת דבר של זלזות מאחיו: **מאי בן אלעשה.**

[יבמות נז:]

כלומר מיון הוא עזיר: **תספורת יחידתא.** אחין כאומרה: **פיור מעויין.** שהיה טוען ממון גדול לספר שהיה מספר לו כתגלחת של כ"ג: **פרמוסא קרא קרקוותי.** לועזין של אותו מקום שאין מתגלחין לעולם יפה: **פטמוסא נרמז.** "עפר של נחלים ללחו תבשיל הוא: **כלחים עם לעמא פרמוסא.** לחמה דקרמוסא לאו עמונה ברמז אלא שם מקום הוא ומין זרעים הוא: **מתני' ממעשה רחמתא.** הייגו דבר שנמנר ביטולו בקדלה ואינו אלא מחמעה המיגין לאפוקי דבר שאין נמר ביטולו בקדילה עד שמבטלין אותו בחילפם: **כגל סנעשה בקדלה.** אפילו מבטל בחילפם לאסור: **גבי' כיורד בחילפם שכבר כן.** הולין וקודם שמיגתו בחילפם מבטל בקדלה והדר מיגתו בחילפם כן היה מהנגן והוי 'יורד לקדלה' ולפיכך אסור: **מן סיורד בחילפם מותר ביורד לקדלה** קודם שירד לחילפם: **מן סנעשה בקדילה.** לגמרי כל ביטולו אחיו יורד לחילפם כלל: **מותר בנעשה בחילפם.** אע"פ שהיה קודם לכן בקדלה: **מותר בנעשה בקדלה.** בנמר בקדלה: מתני'

כלחים פ"ק מ"ב [במשנה דכלחים ליתא ועיין תיקו בר"ם פ"ק דכלחים מ"ב מה שהניח בשם ירושלמי ושפשפ כאן בסוגיא דסכת כ' מתניה לומר לעזת מדינה כלחים עם הרמוסא מיוכח]

[תוספתא פ"ג ע"ג]

פי' הרא"ש

דיקולא רבה. סל גדול: **תפייה כופרא.** טח לוחו בזפת כדי שלא יצאו החטים ממוך נקבי הסל: **ומחפיה על רישיה.** הפכה על רחבה: **ליכיל לי מר.** יעמוד: **תטיס דרשינא.** שהלוחיך ולבדיוחתא קשר: **ברקודא דאבוך.** שירקך תחיך לְפָנֵי כְּחֻתָּתָהּ: **ובקירקני דאמך.** שהיה אמך מקרקרת ומזמרת מאי תועבה. דכתיב גבי מעשה זכור: נטלא. כלי קטן: **תועבה הוא כה.** שמניח משכבי לשה והולך לגל זכר: **מאי חבל.** דכתיב גבי לשה הארבעת להבהמה: **תבלין יש בה.** בחמיה: **מאי שניא הדא דיאות מכולהו דיאות.** כלומר היאך מצית היה לומר: דבדיאותא היה לומר: בקדושתא תמצון ובקדקני לתיתך. כמו מרקדים פרפיו"ך: **תועבה לשה כה.** שמניחין שמניחין והולכין לגל משכב זכור: **תבלין יש בכיתה** זו שמניח הדא כיתה מכל ביתות: **קני קנקנתי.** דילועין של אותו מקום שחיו בכלל מבטיל: **לעשה המעשה כגמין.** חיו בכלל מבטיל: כלאים. משכל דהכתוכה לא היו תמורה בגמין שלא על שם מקום הוא: **מתני' הנודר** מהעשה קדלה חיגו לחסור חלא **במעשה רחמתא** מפרש בירושלמי לחיזהו מעשה רחמתא כגון חילקו טורגין וטפסי סלא ואורז זריד ועדסן והיינו דקתאמר חיגו לחסור חלא ממעשה רחמתא ונקרלת "רחמתא" על שם שגריך להריחיח ולבשל הרבה: **גבי'** שכבר ירד לקדלה קודם שירד לחילפם. כך היה דרכן במעשה חילפם שהיו מרחיחין לותו בקדלה לריחיחה קלה: מן היורד לחילפם מותר ביורד לקדלה. קמ"ל דלא תימא כל שהריחיתו לותו לריחיחה קלה כמו שירד לחילפם "יורד לחילפם" מיקרי מפני שהוא מוכן לכך תע"פ שעדיין לא ירד, קמ"ל דלא, כך גרסה בעיני: מן המעשה בקדלה מותר בנעשה בחילפם. משום דמעשה "גמר עשיה" משמע ומשום הכי מותר בנעשה בחילפם אף על פי שכבר ירד לקדלה משום דמ"מ גמר עשייתו לא היה בקדלה: מן הנעשה בחילפם מותר בנעשה בקדלה. כלומר אף על פי שאחר מכן הוריחו בחילפם אפי כיון דגמר עשייתו בקדלה היה כך גרסה בעיני: הנודר מן היורד לחטור חיגו חסור אלא בפתוחאם אמר "כל מעשה תנור עלי" אסור בכל הנעשים בתנור:

מתני'

*) [פניתה כי כלל במעשה הלום כבר שניה במעשה דלעיל מע. ובעל כרחך עשות חיתכמי במעשה דלעיל וכעיקר מעשה מסורה כאן וכן נראה מתוך פירוש הר"ן גו דמתני' מחני' ומלת גם' נדפס כאן בטעות לגל שכל דברים שלו הנודר ממעשה קדילה וכו' עד בכל הנעשה בקדילה פיסקא הוא כאן בפי' מתני' דלעיל מע. ומה שפרש"י שכאן במכון אחר צריך פיוס]

תוספות

מחייה כוספת. עוד בכוספת: דיקולא. כל גדול: **דכתיב** גבי לשה. **מהלוימין** ומילי **דבדיומתא** היה לומר: בקדושתא דאמרן ובקוקני לתיתך. כמו מרקדים פרפיו"ך: **תועבה** לשה כה. שמניחין נשותיהן והולכין לגל משכב זכור: **תבלין יש בכיתה** זו שמניח הדא כיתה מכל ביתות: **קני קנקנתי.** דילועין של אותו מקום שחיו בכלל מבטיל: **לעשה המעשה כגמין.** חיו בכלל מבטיל: כלאים. משכל דהכתוכה לא היו תמורה בגמין שלא על שם מקום הוא: **הנודר** מהעשה קדילה חיגו לחסור חלא **במעשה רחמתא.** דבר שנמנר בקדילה ואין לחסור [גלח] בדבר שנמנר בו: בחילפם לחסור כבר המעשה בקדילה בחילפם. **מתני' הנודר** מן היורד [לחילפם] מותר ביורד לקדילה: **גבי'** שכבר ירד לקדילה קודם שירד לחילפם. קמ"ל דלא תימא כל שהריחיתו לותו בקדילה "יורד לחילפם" מיקרי מפני שהוא מוכן לכך תע"פ שעדיין לא ירד, קמ"ל דלא, כך גרסה בעיני: מן המעשה בקדילה מותר בנעשה בחילפם. משום דמעשה "גמר עשיה" משמע ומשום הכי מותר בנעשה בחילפם אף על פי שכבר ירד לקדילה משום דמ"מ גמר עשייתו לא היה בקדילה: מן הנעשה בחילפם מותר בנעשה בקדילה. כלומר אף על פי שאחר מכן הוריחו בחילפם אפי כיון דגמר עשייתו בקדילה היה כך גרסה בעיני: הנודר מן היורד לחטור חיגו חסור **אלא** בפתוחאם אמר "כל מעשה תנור עלי" אסור בכל הנעשים בתנור: מתני'

ה א מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל"ו: ו ב ג מיי' פ"ע מהל' נדרים הל"ו טוש"ע יו"ד סי' רית סעי' ג:

מתנה סימנך **כ** מעניין הדא כיתה מכל ביתות: קני קנקנתי. דילועין של אותו מקום שחיו בכלל מבטיל: לעשה המעשה כגמין. חיו בכלל מבטיל: כלאים. משכל דהכתוכה לא היו תמורה בגמין שלא על שם מקום הוא: **הנודר** מהעשה קדילה חיגו לחסור חלא **במעשה רחמתא.** דבר שנמנר בקדילה ואין לחסור [גלח] בדבר שנמנר בו: בחילפם לחסור כבר המעשה בקדילה בחילפם. **מתני' הנודר** מן היורד [לחילפם] מותר ביורד לקדילה: **גבי'** שכבר ירד לקדילה קודם שירד לחילפם. קמ"ל דלא תימא כל שהריחיתו לותו בקדילה "יורד לחילפם" מיקרי מפני שהוא מוכן לכך תע"פ שעדיין לא ירד, קמ"ל דלא, כך גרסה בעיני: מן המעשה בקדילה מותר בנעשה בחילפם. משום דמעשה "גמר עשיה" משמע ומשום הכי מותר בנעשה בחילפם אף על פי שכבר ירד לקדילה משום דמ"מ גמר עשייתו לא היה בקדילה: מן הנעשה בחילפם מותר בנעשה בקדילה. כלומר אף על פי שאחר מכן הוריחו בחילפם אפי כיון דגמר עשייתו בקדילה היה כך גרסה בעיני: הנודר מן היורד לחטור חיגו חסור **אלא** בפתוחאם אמר "כל מעשה תנור עלי" אסור בכל הנעשים בתנור: מתני'

נטעא בן אלעשה חתנו של רבי — עיר זו ואזאה ספונות של בני עזרי "פרשנדתא" **האוצר** **אחשדרפן**

נטעא ליתני כל יורד: **אחשדרפן/אחשדרפנים**

הגהות הב"ח (ג) משנה שחיו מועם:

* יחזקאל מד: כ-כא
ואשה לא יקחו לה יהיו מעלו ביתולה יקח: בתולת מזרע בית ישראל

ז א מיי' פ"ג מהל' מלוה ולוה הל"ג טוש"ע יו"ד סי' רין סעי' ג:
ח ב מיי' שם סעי' ג"ח טוש"ע שם סעי' יב:
ט ג ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעי' יג:

גמרא
נזיר ד' ב'
ו) ר"ת
ב) ר"ת
ג) ר"ת
ד) ר"ת
ה) ר"ת

מתני' מן הכבוש אין אסור אלא מן הכבוש של ירק, כבישׁ (ו) שאני טועם אסור בכל הכבושים. מן השלוק אינו אסור אלא מן השלוק של בשר, שלוק שאני טועם אסור בכל השלוקים: **גמ'** א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי אמר: דכבישׁ מאי, דשליק מאי, דצלי מאי, דמליח מאי, היכין משמע? **תיבעי**: **מתני'** מן הצלי אין אסור אלא מן הצלי של בשר דברי ר' יהודה "צלי" שאני טועם אסור בכל הצלויים. מן המליח אין אסור אלא מן המליח של דג "מליח שאני טועם" אסור בכל המלוחים. *דג "דגים שאני טועם" אסור בהן: בין גדולים בין קטנים בין מלוחים בין חפלים בין חיים בין מבושלים, ומותר בטרית טרופה ובציר (ג). הנודר מן הצחנה אסור בטרית טרופה ומותר בציר ובמוריים. **גמ'** תניא* רבי שמעון בן אלעזר אומר דג שאני טועם אסור בגדולים ומותר בקטנים "דגה שאני טועם" אסור בקטנים ומותר בגדולים בין בקטנים אסור בין בגדולים בין בקטנים אמר ליה רב פפא לאביי: ממאי "דדג שאני טועם" גדול הוא דכתיב (יונה ב) "ויומן ה' דג גדול לבלוע את יונה" ויתפלל יונה אל ה' אלהיו מבטן הדגה, ממעי' הדגה? הא לא קשיא דלמא פלטיה דג גדול ובלעיה דג קטן אלא "והדגה אשר ביאור מתה" קטנים מתו גדולים לא מתו? אלא "דגה" משמע גדולים ומשמע קטנים *ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם: הנודר מן הצחנה כו': אמר ליה רבינא לרב אשי, אמר "תדי עלי ציחין" מאי? **תיבעי**: **מתני'** הנודר: מן החלב מותר בקום ורבי יוסי אוסר; מן הקום מותר בחלב אבא שאול אומר הנודר מן הגבינה אסור בה בין מלוחה *ופחלה הנודר מן הבשר מותר

מתני' אין מחסר מלא כבוש של ירק. משום דכתיב "כבוש"=ירק הוא לכל לשון "כבוש" הואיל ואמר כי היכי דליפטר כבוש של ירק לא ליפטר שאר כבושין. ה"ה כל הך דהם לשון כבוש של ירק. דסתם כבושין שלהן הוי חלא כשר ודעתיה לא הוי חלא כשר דדרכו להחמיצן תורה אור והלכתן: **גמ'** אמר קונם דבכיס עלי אלו דבליק עלי אפי'. מי לימרין דבכיס: דלמי כמ"ד הכבוש אל ירקנת דלמי כמאן דאמר "כבוש שאני טועם" ואסור בכל הכבושין: **תיובתי**. לעולם תיקו: **מתני'** דג דגים שאני טועם. דג משמע גדול דגים משמע קטנים וכיון דאמר שניהם אסור כהן בן גדוליס בין קטנים: **ומופר בערים** עבדופ. דג שמעו 'ערים', ומוכרין לוכו בחנויות, שלא נדר חלת מדג המכר שלם: **בבלי**. שעושין מקרבי דגים וכל שכן כמוריים. אחין טועין לוכו חלת משומן של דגים: **אסור בציר ובמוריים**. דהני בכלל טרופין ניהו: **גמ'** הלך אחר לשון בני אדם. מקורין דג לגדול ודגה לקטנים להכי כי אמר דג מותר דגה אסור בקטנים וכי אמר דג דגה אסור בשניהם: **אמר פרי עלי ניתין**. מי אמר דמדגים ממש קאמר ולא מדבר אחר לו דילמא דמי כמאן דאמר מן הלחמה: **מתני' מן פקום**. מפ"ש ה"ג כסיומי דחלבא, דקום ליט בכלל חלב: **תוספ'**. (ג) דקא סבר יש בו לחלות חלב והוי בכלל חלב: **מן פקום מותר בחלב**.

מותר

[נקמן נב:]

[נפיל יח:]

נזיר ד' ב' [תוספתא פ"ג ע"ש]
ג) זבח
ז) זבח

תוספות

קונם מן הכבוש. אמר קונם עלי אינו אסור כבוש עלי אלא כבוש של ירק דאמר כבוש משמע כבוש של ירק אבל לא כבוש שאמר מותר כיון דאמר כבוש משמע כבוש של ירק: **מתני'** דג דגים שאני טועם. משום דאמר גדולים בין קטנים. משום דאמר תרי ליקני דג דגים דדג משמע גדול משום דאמר כפני עלמו ודגים משמע קטנים לפי שהן נאכלים אלא ביחד: ומותר בטרית טרופה ובציר ובמוריים. טרית טרופה דג גדול טרוף דק דק ומשום הכי שרי משום דדג דגים אלמים משמע ולא טרופים וכל שכן שמותר בציר של דגים שהוא שומן היולת מהן וקרבי דגים מעורבים בו וכל שכן שמותר במוריים שהוא שמט של דג כלבד וזו ול"ל לומר זו קמבי: **הנודר מן הלחמה** אסור בקרים טרופה. לחמה=דגים קטנים הרבה מלומים יחד מהם טרופין אלא שמרבן אלמנים וקמבי דכיון שיש מהן טרופין אסור בכבושים טרופה ומיהו בציר ומוריים מותר מטרים טרופה מותר בציר ומוריים. הנודר מן טרית טרופה אסור בציר ובמוריים. ר"ל דלא שייך למיתני הכא לא אסור בלחמה ולא מותר בה משום דבמקלמה מותר דכיון דבלחמה היכא אלמים וטרופים בשלמים שרי בטרופים אסור ומשום הכי לא תני הכא לחמה כלל ומותר בציר ובמוריים היכא למיתני דסיד למיגי כיון דנדר מטרים שהיא טרופה דק דק יאסר לקן בציר ומוריים קמ"ל: **גמ'** דג שאני טועם אסור בגדולים. משום דדג גדול משמע שנמכר בפני עלמו וכיוצלמו מפרש לכל דג שהוא פחות מליטרא קטן מיקרי ומיהו בכגון זה הכל לפי המקומות: דג דגה שאני טועם אסור בין בגדולים בין בקטנים. דלא תימא מהלר הוא דקא הדר ביה דמעיקרא בגדולים אמר דג ובסוף הדר ביה ואמר דגה קמ"ל דלא אמר הכי אלא משום דיולמא אסור בקטנים: דילמא פלטיה דג גדול ובלעיה דג קטן. ותע"ג דההוא ממי דבלעיה בסוף גדול מליטרא היה נקרא קטן בערך הרלשון: אלא ודגה אחר ביותר ממה קטנים ממו גדולים לא ממו. בתמיה והא כיון שהיותר נהפך בשלמים שרי בטרופים אסור ומשום הכי לא תני הכא לחמה כלל ומותר בציר ובמוריים מיבעי ליה למיתני דסיד למיגי דסיד נמי בשלמים ומיהו דג דגה אסור בכל ענין בתיקו ולומרת: **מתני'** דג דגים שאני טועם אסור בהם בין גדולים בין קטנים. משום דאמר תרי ליקני דג דגים דדג משמע גדול משום דאמר כפני עלמו ודגים משמע קטנים לפי שאין נאכלים אלא ביחד: ומותר בטרית טרופה ובציר ובמוריים. טרית טרופה דג גדול טרוף דק דק ומשום הכי שרי משום דדג דגים אלמים משמע ולא טרופים וכל שכן שמותר בציר של דגים שהוא שומן היולת מהן וקרבי דגים מעורבים בו וכל שכן שמותר במוריים שהוא שמט של דג כלבד וזו ול"ל לומר זו קמבי: **הנודר מן הלחמה** אסור בקרים טרופה. לחמה=דגים קטנים הרבה מלומים יחד מהם טרופין אלא שמרבן אלמנים וקמבי דכיון שיש מהן טרופין אסור בכבושים טרופה ומיהו בציר ומוריים מותר מטרים טרופה מותר בציר ומוריים. הנודר מן טרית טרופה אסור בציר ובמוריים. ר"ל דלא שייך למיתני הכא לא אסור בלחמה ולא מותר בה משום דבמקלמה מותר דכיון דבלחמה היכא אלמים וטרופים בשלמים שרי בטרופים אסור ומשום הכי לא תני הכא לחמה כלל ומותר בציר ובמוריים לימ"ל

מותר ברוטב ובקיפה • קיפה הייט דק דק שלא נשולי קדירה: אמר רבי יהודה מעשה ואסר עליו כו'. לפייט לר' יוסי מייתי הך שנודרת: אמרו לו בעלי מחלוקתו של רבי יוסי: כן הדבר. כמו שאתה מעיד לפני מן זו רחיה שלא יאסר רבי טרפון חלת בזמן שאומר בשר זה עלי דכיון דאמר זה שויה לנפשיה חמיכה דאיסורא ואסור ביועל ממנו: שהנודר מן הבשר. כלומר דבר זה: ונתערב בחבר לם יש בו בטעם טעם־לם יש במין[המותר] כדי ליתן טעם בשל היתר וכגון דליכא שפיס בשל היתר ה"ז לחסור: וקשיא להו לרבותא ז"ל היכי אמרינן הכא דלם יש בו בטעם טעם לחסור דמשמע הא

מותר ברוטב ובקיפה וכו' יהודה אוסר, אמר רבי יהודה: מעשה ואסר *עלינו רבי טרפון (ע) בציצים שנתבשלו עמו אמרו לו כן הדבר "אימתי, בזמן *שאמר "בשר זה עלי "שהנודר מן הדבר ונתערב בארבעה, אם יש בו בנותן טעם, אסור/הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין, אמר "קונם יין זה (נ) שאני טועם" ונפל לתבשיל-אם יש בו בנותן טעם, הרי זה אסור:

גמ'

מותר ברוטב: מרק: **ובקיפה**: מקפה עבה מתבלין פולגלי"ר בלע"ז: **שנתבשלו**: בתוכו בשביל רוטב שבכעם בבילה ובשביל טעם בשר שהיה בבליס: **בן הדבר**: שאסור (נ) כשאמר בשר זה עלי אינו בקדרה לכשאמר כן כל מה שיש בקדרה יש בו טעם בשר לאסור: **שהנודר מן הדבר**: כגון שאמר בשר זה עלי ונתערב כו' אבל כי לא אמר בשר זה עלי אלא קונם בשר עלי דמשמע בשר ממש מותר ברוטב ובקיפה: גמ' (פ"ג מ"י) הטוען שאור מעיסת חבירו לתוך עיסתו הרואה אם יש בה טעם דגן חייבת ואם לאו פטורה ת"ר למה אמרו הטובל לאוסר בכל שהוא במיו ואלא במיו בטעם טעם ובכל דבר אינו מיריז הא ואם"ה מקני דאלא במיו בטעם טעם וה"א היתה בהדיא בירושלמי [דפילקין] דגרסי' תמן זה הכלל היה ר' שמעון אומר משום ר' יהושע כל דבר אינו מיריז כגון בבל ומעבר אני והקדש ואחד לא נתנו בו חכמים שיעור אלא מין במיו במשהו ואלא במיו בטעם טעם וכל שאין לו מיריז כגון תרומה וכו' מין במיו ואלא במיו בטעם טעם הלין נדרי מה אם עכיד לן כדבר אינו מיריז לא כדבר שאין לו מיריז [מסתברא מעבדינן כדבר אינו לו מיריז] דתניא תמן שהזקן עוקר הגדר מעיקרו וכו' והא מתניתא עבדא לן כדבר *[אינו] לו מיריז דתניא שהטלל מן הדבר ונתערב בחבר אם יש בו בטעם טעם לאסור חפתר במין בשאינו מיו [בדבר *אינו לו מיריז] והרי זה מפורש כמו שכתבנו ולפיכך הקשו על הרב לוקפ ז"ל שכתב בהלכותיו בפ' גיד הנשה בטענין פת שחפתה עם הללי בחתר דמתי דתמרינן דאסור לחכלה בכותח אף על גב דקי"ל דבייחת לאו מילתא היא טייט טעמא משום דהוי דבר אינו לו מיריז דהא מני למיכלה בהדי בישרא ומשום הכי אפילו בלוף לא בטיל לאו דבריו ז"ל לתלמת דסבירא ליה ז"ל דאפילו אלא במיו לא בטיל ואי אפשר כמו שכתבנו ברחיות ברורות ותמהו שאפשר שממך הרב ז"ל על זאתה שתמרו בפ' מטילין (ביצה נט:) גבי החמה שנשלה מים ומלח לעיסתה הרי היא כרגלי שחיהן ופרכינן ותמלי ליבטל מים ומלח לגבי עיסה ופרקה רב אחי משום דהוה ליה דבר אינו לו מיריז ואפי' בחלף לא בטיל והא מים ומלח לגבי עיסה מין במחיו מיו הוא ואפי' הכי יהיב טעמא משום דהוה ליה דבר אינו לו מיריז לתמא אפי' אלא במיו לא בטיל ואי מהא לא תיתי דשלחי מים ומלח כיון דעיסה לא מחעבדא אלא כהו כמין במיו מדע דמתרינן בריש שמעתא דשתם כי מקשינן וליבטל מים ומלח לגבי עיסה תמר להו ר' אחא הרי שנתערב קב חטים שלו בעשרה קבין של חבירו יאכל הלה וחדי ותחיט עליה ואמר רבי חושעיא דשפיר עבוד דתחיט עליה מאי אלא אמאי חטים בשעורים דלא קאמר להו דהוה ליה מין במחיו מיו ובטל חטים בחטים נמי לר' יהודה הוא דלא בטיל לרבנן בטל מדקאמר ר' חושעיא הכי ולא קאמר הא מים ומלח לגבי עיסה חטים ושעורים הוא שמע מינה לחטים בחטים אינא לדמויי לפי שאי אפשר לעיסה בלא מים ומלח אלא לדברי הלחשנים ז"ל ולי נראין דברי הרב אלפסי ז"ל דכי תנן הכא דדבר אינו לו מיריז בשאינו מיו בטיל הני מילי כל שאחר עכשיו ועתיד להיות ניתר אחר זמן כגדלים משום דקא מיבעיא לי כיון דלרבנן בטולה לאיסורי מין במיו בטיל כמו בשאינו מיו מה לאו חכמים לחלק בדבר שיש לו מיריז בין מיו לשאינו מיו ומחזיה טעם וכך נראה לי בטעמו של דבר דחזינא לרבנן ולר' יהודה דאיפלגו במין במיו אי בטיל או לא ואמרינן בפ' הקומץ רבה (מנחות כג:) דשמיהם מקרא ל' דרשו דכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר שאת"פ שדמו של פר מרובה קרי ליה דם השעיר שלמא לא תאמר משום דמין במיו בטיל לפי שכל דבר שהוא דומה לחבירו ליט מחליפו ומבטלו אלא מעמידו ומחזקו ומשום הכי סבירא ליה לר' יהודה בטולו איסורי דמין במיו לא בטיל ורבנן לא משמע להו הכי דמכל מקום מין במיו דאיסור והיתר אין דומין זה לזה כיון דאד אסור ואחד שרי שאין רואי לילך אחר דמיונן בטעם *אלא אחר מיונן באיסור והיתר אלא הייט טעמא דדם הפר ליט מבטל דם השעיר משום דכיון דשניהן עולין לגומר שכשרים לזריקה אין מבטלין זה את זה הכי היכי דר' יהודה חזיל לאחר דמיון הטעם חלון רבנן אחר דמיון ההיתר ולפיכך כל שאלוקין באיסור והיתר אפי' מין במיו בטיל דהוה ליה כמין במחיו מיו ומשום הכי אתרינן דבדבר שיש לו מיריז נמי רבנן משום מומרת לדברי יהודה דכיון שאין דבר זה חלון מן ההיתר לגמרי באיסור והיתר ומשום הכי לא בטיל אלא אתרינן שאינו בטל במיו דאי הכי הוה דמו טובא חדא שהן במין ועוד שאין חלוקים לגמרי באיסור והיתר ומשום הכי לא בטיל אלא בשאינו מיו כדי שאוכו חלוק שיש בין מיו לשאינו מיו יעלים אוכו שוי שניתוסף כאן משום דבר שיש לו מיריז לפי שהחלוק שבין המינין סיבת הביטול והשווי טעם שלא יהו בטלין הלכך כל שהוא אסור עכשיו ואינו אסור מן היסורו אלא שעתיד להיות ניתר לאחר זמן אוכו חסרון של איסור כיון שהוא מועט לאו הוא שיעלימנו אוכו ומלח בשאינו מיו בשאינו מיו יש בו משום שיש בו חלוק שלא יהא מבטל דבר שהוא אסור עכשיו ועתיד להיות ניתר אחר זמן לגבי מין במיו ומש"ה הני דמסקינן דדבר שיש לו מיריז בשאינו מיו ממה שהוא אסור עכשיו במקום שרגלי שתיהן שוין בה הרי נתקרב הרבה היתר אל עיסה למיס ומלח שלא עכשיו שניהן מותרין וכיון שהיתרן קרוב לי אפשר לחלוק שיש בין מיו לשאינו מיו שיעלימנו דהא הש"ס לרבנן חילוק דהיתר ואיסור עדיף להו ממילוק דמיו ושאינו מיו דבר הוא דפליגי עליה דר' יהודה הלכך דבר שהוא אסור עכשיו כמיס ומלח רלוי יותר שלא יבטל לגבי עיסה חש"ג דהוי מין בשאינו מיו ממה שרלוי שלא יבטל דבר שהוא אסור עכשיו ועתיד להיות ניתר אחר זמן לגבי מין במיו ומש"ה הני דמסקינן דדבר שיש לו מיריז בשאינו מיו בטל מפני שהוא אסור עכשיו אסיק רב חסדא דמיס ומלח שהן במין אחד אינן בטלין לגבי עיסה חש"ס שהוא מין בשאינו מיו [והא] דתמרינן התם בריש שמעתא (נח:) [מ"ם] מחטים בחטים וחטים בשעורים הויא בשלמא ניחא דלא אסיקו עליה כדאיתא התם ומסקנא לא סמיך עלייהו רב אחי אסיקו עליה "דכיון דהוי דבר שיש לו מיריז שאף עכשיו יש לה היתר נלכלה שלא נבטל אלא בכותח הלכך דין הוא דאפי' בשאינו מיו לא בטיל ועוד דאפי' לא בעית למידק כולי האי זיל בתר טעמא הכי אתה רואה שכל שהוא מוסיף היתר החמירו בבטולו שמפני שעתיד להיות ניתר אמרו שלא יבטל במיו וכיון שכן כל שהוא מוסיף עוד היתר שאף עכשיו יש לו שעם הכותר לחוי להחמיר בבטולו שלא יבטל אפי' בשאינו מיו ומש"ה לא קשיא מסקנא דהכא דמסקינן דבר [שיש] לו מיריז בטל בשאינו מיו מסקנא דפרק מטילין דאסיק רב אפי' אפאפא עם שאפאה עם הללי בחתר לגיחה מפני שעתיד להיות ניתר לחמור דכי אסיק רב אפי' אפאפא עם הללי בחתר לגיחה מפני שעתיד להיות ניתר לחמור בבטולו שמפני שעתיד להיות ניתר לחמרו שלא יבטל במיו וכיון כל שהוא מוסיף עוד היתר שאף עכשיו יש לו שעם הכותר לחוי להחמיר בבטולו שלא יבטל אפי' בשאינו מיו ומש"ה לא קשיא מסקנא דהכא דמסקינן דבר [שיש] לו מיריז בטל בשאינו מיו מסקנא דפרק מטילין דאסיק רב אפי' אפאפא עם שאפאה עם הללי בחתר לגיחה מפני שעתיד להיות ניתר לחמור דכי אסיק רב אפי' אפאפא עם הללי בחתר לגיחה מפני שעתיד להיות ניתר לחמרו שלא יבטל במיו וכיון כל שהוא מוסיף עוד היתר שאף עכשיו יש לו שעם הכותר לחוי להחמיר בבטולו שלא יבטל אפי' בשאינו מיו ומש"ה לא קשיא מסקנא דהכא דמסקינן דבר [שיש] לו מיריז בטל בשאינו מיו מסקנא דפרק מטילין דאסיק רב אפי' אפאפא עם שאפאה

גמ' ורמינהו מן העדשים אסור בכותחים ובגילופין ובזיגולמי לתיטן מלתחי דמנבלן ומטגנן בדבש ומדלרבי יוסי דקפריך לחולין לרבנן לית להו קשיא לתנ"ק דגבי חלב קרו ליה מוקח ומשום דקסבר לרבי יוסי מחלוקת בעדשים ניהו חלב לרבי יוסי מדרבי יוסי דלית ליה מחלוקת בעדשים אסור בכותחים ובגילופין

מתני' מן הספוגיות: היינו ענבים קטים שמגיחן בכרם כל ימי הסתיו ועושין מהן חומץ: כל שעת סולדתו קרוים עניו. כגון חומץ זה שיכלו ממנו קרוי עני על שם חמו חומץ סתוניות ולא חומץ חמים: נדר ממנו לאחר כיוצא בו. והכי גמי כי נדר בסתוניות לאחר גמי בחומץ היוצא ממנו: ואכמים מתירין. וקא פריך בגמרא היינו תנא קמא דקתני מיהר בחומץ סתוניות: גמ' נדר בו-בחמרים: לאחר כיוצא ממנו. בדבש חמרים: כל שאין דרכו לאכול. כגון סתוניות דדרך היוצא ממנו לאכול והן עצמן אין דרכן לאכול: קסבר תנא קמא דמתניתין דאמר מיהר בחומץ סתוניות ליה ליה דרכי שמעון בן אלעזר ולקתני ואחכמים מתירים בו-בגופו, אבל כיוצא ממנו לא, דאין אסור אלא כיוצא ממנו והיינו כר' שמעון בן אלעזר דאמר לא נחלון זה ט', וכרבי יהודה בן בתירא היה אוסר בו וכיוצא הימנו: מתני' מן השמן. מסמנין שהן עושין להכי מיהר בשמן שומשמין: כריתין. (כ) קטנים: מיהר בירקות השדה. הנזיט שם לוויי ירק השדה ולא ירק שם: גמ' מיהר בשמן שומשמין. לפי שאין מינו כש"כ שמן שומשמין הלא שמן זית וכיוצא שמן הדר: מיהר ומיהר. משמן זית ומשמן שומשמין: אפילו לאחרת. ומשמן שמסתפקין בו הדר בין רב בין מעט: לאחר בירקות השדה. גרי"ם המור"ה במסכת"ק וז"ל ומיהר בירקות השדה" שבעליהן סומכין בשביעית שמפקיעו הגשם לעניים ואין מסתפקין הלא בירקות השדה: בירקות הגינה] אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל לא

[תוספתא פ"ג ה"ב]

[כתובות עג: וש"נ]

[ל"ל ובשביעית לאחר בירקות השדה שבעליהן כו']

מתני' "הנודר מיהר בדבש תמרים, מסתוניות מיהר בחומץ סתוניות רבי יהודה בן בתירא אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונודר הימנו אסור ביוצא הימנו וחכמים מתירים: גמ' [חכמים] היינו ת"ק: "איכא ביניהו הדא דתניא כלל זה אר"ש בן אלעזר כל שדרכו (ב) (לאכול) ודרך היוצא ממנו לאכול כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו [א] אסור ביוצא ממנו, נודר מיוצא ממנו [ב] אסור בן, כל שאין דרכו (לאכול) ודרך היוצא ממנו (לאכול) נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו: מתני' 'הנודר: מן היין מיהר ביין תפוחים, "מן השמן מיהר בשמן שומשמין, "מן הדבש מיהר בדבש תמרים, מן החומץ מיהר בחומץ סתוניות, 'מן הכרישין מיהר בקפלוטות, מן הזרק מיהר בירקות השדה שהוא שם לוויי: גמ' תניא "הנודר מן השמן באר"י ישראל מיהר בשמן שומשמין ואסור בשמן זית, ובבבל אסור בשמן שומשמין ומיהר בשמן זית, "במקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה] פשיטא, לא צריכא דרובא מן חד מסתפקין מהו דתימא איזיל בתר רובא קא משמע לן *"מפק אסורא לתומרא הנודר מן הזרק: בשאר שני שבוע אסור 'בירקות הגינה' ומיהר 'בירקות השדה' ובשביעית אסור בירקות השדה ומיהר

[ס"א]

פי' הרא"ש

הא למתניתן דמתניתין דלאחר כיוצא מן הזיתים ומן הענבים כי אמר קונם זיתים וענבים הלו אסור מיהר במלי מלי לאחר מי מתניתן דאמרו הוי כמו נדר זה דלאחר בנותנו ונקיבו דאסור כיוצא ממנו, והוא הדין מי כיוצא ממנו לו דלמא כשמיחד דבר האחד זה מוציא לאחר מיהר מינה עסק כדתניתין נמתני' הנודר מן הדבר ואחר כך אמר הרי עלי אסור כל מה שאוכל מכל מיני פירות העולה מן הארץ חוץ מן הדגן והקטנית והירק ואחר כך אמר הרי עלי אסור כל מה שאוכל מכל מיני פירות העולה מן הארץ חוץ מן הדגן והקטנית והירק ואחר כך אמר הרי עלי אסור כל מה שאוכל מכל מיני פירות העולה מן הארץ חוץ מן הדגן והקטנית והירק הרי אלו אסורין ואין צריכין הפר חכם ואין צריכין התרת חכם אלא הולכין אצל חכם ואומרין לו נדרנו בדבר פלוני ונתחרט ואין יודעין אם יש לו פתח אם אין לו פתח ואומר להם יש לו פתח הרי אלו מותרין ואין צריכין לומר לו אם היה יודע שיש לו פתח לא היה נודר ואין צריכין לומר לו אם היה יודע שיש לו פתח לא היה נודר אלא א

כ א ב ג ד מיי' פ"ט מהלכות מלכים הל' ו' טוש"ע י"ד סימן ריז סעיף י' :

כא ה מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף כ :

כב ו מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף כח:

תת נוסח

מהר"ם תג"א ג"ל מזה ומזה אם אתי"ם ד"קות

כג ז מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף כ :

כד ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף כח :

(גמ') **לא שנו** · דשכיעית מותר בירקות הגינה לגלח במקום שאין מביאין ירק מח"ל דכיון שאין מביאין ודאי לא נדר לגלח מלותם שמסתפקים שם הייט מירקות המדה ולהכי מותר בכל גינה **:אבל במקום שמביאין כו' אסור** · לף בירקות הגינה הואיל ורגילין לאכול שם בין ירקות המדה בין ירקות הגינה דוחלי לדעתא להכי נדר : **כאנשי כו'** · לדעתא דמ"ה לאן מביאין ירקות כו' לדידיה מותר בירקות גינה ואסור בירקות שדה דכיון דאין מביאין לא עליה נדר ומ"ה מביאין לאסור לף בירקות גינה : **משום גוש** · שמא יש מעפר מולה לאדן בעיקרייהו ומשם שפק שם : **מתני' לאסור באיספרגוס** · להוי בכלל כרוב דמין כרוב הוא : **מותר בכרוב** · דאין כרוב בכלל באיספרגוס (ג) : **לאסור בצוס** · שנותנים ממנו בקדרה להייט בכלל מקפה : **מותר במקפה** · דאין מקפה בכלל צוס: **לאסור במקפה** על גריסין : **מותר בגריסין** · ד"ה דאין גריסין בכלל מקפה : **מן המקפה** · של גריסין : **ר' יוסי מתיר** · דקסבר אין מקפה בכלל גריסין : **לאסר בצוס** · של מקפה: **לאסור בשעושים** · בפת שמעורב בו קמח עדשים דיש בכלל עדשים **:ומן המעושים כו'** · דכרי הכל היא : **ר' יהודה אומר קונם גריס לו מעט שאני טועם מותר לכום** · חטה וגריס (ג) סתם דלא שמר חטה חטין גריס גריסין דקסבר [ר"י גריס לו חטה] מכוסלים משמע חיין לא משמע וכ' יהודה לא פליג עליה דתניא קמא : **גמ' לאסור לאפות** · דאחטין משמע חיין ומגריס לא קאמר: **חטין** · משמע חיין: **גריסין** · משמע מכוסל (ג): **גריסין** · משמע נמי חיין : **הדרן עלך הנודר מן המבושל**

[שעיל נה:ע"ב בר"ן פירוש על מלא תעשים]

[עם]

פי' הרא"ש

[עייך נדף שלפניו] כגדולין. דיוסר הוא מידות מה שמלופיהן לאסור לתין לך דבר שהופס דם דמיו אלא קדשות מותרמלאשהמיו מאמים בתיסופי הגאה נמי שהמליון לכשהלה ות"ת מכסי ליתני מלופיהן ויוצא מהם לשמעיהן דמלופיהן

אבל במקום שמביאין ירק מח"ל לתן לאסור · לעולם לאסור בשניהם דהוי ליה מקום שמסתפקין : **זהומזה משום גוש** · משמע להבילו משום שמעת דגוש הגדבק בו וגוש דתרן העמיס טומא כדתיתא בפ"ק דשבת (דף סו:) : **חטה שאני טועם לאסור** לגפות · דפת חטה מיקרי דמי גופא נמי הוא לכל חטים משמע לכום מפני שאדם טוסם חטים

תוקין ביתר :

הדרן עלך הנודר מן המבושל

אסור דגים · דמלוחים מיקרי דגים ולא מיקרי בשר : **ואסור בשר** · דמלוח מיקרי בשר ולא מיקרי דגים : **ואסור בצלים** · דמלוחים מיקרי בצלים ולא מיקרי ירקות : **ואסור בביצים** · דמלוחים מיקרי ביצים ולא מיקרי ירקות : **ואסור בגבינה** · דמלוחים מיקרי גבינה ולא מיקרי חלב : **ואסור בחלב** · דמלוח מיקרי חלב ולא מיקרי גבינה : **ואסור בפירות** · דמלוחים מיקרי פירות ולא מיקרי ירקות : **ואסור בירקות** · דמלוחים מיקרי ירקות ולא מיקרי פירות : **ואסור בפת** · דמלוחים מיקרי פת ולא מיקרי תבשיל : **ואסור בתבשיל** · דמלוח מיקרי תבשיל ולא מיקרי פת : **ואסור בכמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור במי פירות** · דמלוחים מיקרי מי פירות ולא מיקרי מי ירקות : **ואסור במי ירקות** · דמלוחים מיקרי מי ירקות ולא מיקרי מי פירות : **ואסור במי תבשיל** · דמלוחים מיקרי מי תבשיל ולא מיקרי מי פירות ומי ירקות : **ואסור במי כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי מי כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מי פירות ומי ירקות ומי תבשיל : **ואסור בכמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בשר ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ביצים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני בצלים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני גבינה ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני חלב ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פת ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני תבשיל ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני פירות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני ירקות ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים** · דמלוחים מיקרי כמה מיני מי כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני כמה מיני דגים ולא מיקרי מין אחד : **ואסור בכמה מיני מי כמה מיני כמה מ

הנודר מן הירק וכו' ורבי עקיבא אוסר. דקסבר דילועין בכלל ירק: **הלכה דילועין.** מכלל דלאו מיניה הוא: **לא מצאתי**

הלכה קיטניות. בתמיה לומר להכי לא קאמר ליה הלכה דילועין מכלל דדילועין מיניה הוא ולא מין קיטנית: **פול המצרי לא.** הוי מין ירק: **ומותר ביבש.** שהוא מין דגן: **גמ'** תמהי תמהי אוסר ר"ע,הא מן ירק נדר. ודילועין לית להו הילכי ירק: **ירקי קדרה עלי.** ודילועין בכלל ירקי קדרה הן שהרי מתבשלין בקדרה: **ודילמא.** תהי דקתמר ירקי קדרה עלי ירק הנאכל בקדרה עלי קאמר כגון שומים וכגלים שהן נאכלים בקדרה שמתבין תוכן בקדרה כדי ליהן טעם בתבשיל: **נאומר ירק המתבשל בקדרה.** דדילועין נמי הן מתבשלין בקדרה ומתבין תוכן בתבשיל תבשיל אבל שומין הין מתבין תוכן הלכה כתבשיל טעם ולהכי ר"ע אוסר: **דלריך שלוחי לימלוכי עלים.** כגון דילועין כי אמר לשלוחו קח לי ירק חיו מביא לו דילועין הלא תומר לו לא מצאתי הלא דילועין ומימלך עליה וקאמר ליה דרוסה תהא שהבית לך דילועין, ולהתי גוונא נמי מיניה לפיכך כי נדר בירק מותר בדילועין: **ורבי עקיבא אוסר כו'.** מדקאמר ליה "לא מצאתי הלא דילועין" ולא אמר לא מצאתי הלא קיטנית, למאי דילועין מין ירק הוא: **מודה רבי עקיבא.** ת"ש דאוסר בדילועין אם אכל דילועין חיו לוקה דקסבר ליכא מלקות דלא יהא דברו הואיל ולריך לשלוחי ביה עלה: **מתניתין.** דמעילה דשלים מעל דלא כר"ע דקתני סיפא לא עשה שליחותו שליח מעל: **אמר לשלוחו תן בשר לאורחים ונתן לפס ככד שליח מעל.** דלא עשה שליחותו דאין ככד ככל בשר: **ואפי' ר"ע.** הא אמר ככד ככל בשר הוי דמימלך עלה שליח מיניה הוא ור"ע אע"ג דלא לימלך הסתם אורחים הוא לאימלוכי דכי אמר לו תן בשר לאורחין ולא היה לו בשר הלא ככד דרכו לומר תן לי הלא ככד וכמאן דמימלך דמי: **למטו בעל הבית.** דהא עשה שליחותו:

הנודר מן הירק מותר בדילועין וכו'. דלא הוי ירק הלא פרי ואית דמפרשי דסתם ירק נאכל כמות שהוא אי ודלועין לאו כן: והוא אומר לא מצאתי הלא דילועין. תלמה לא מיקרו ירק דאי מיקרו ירק יקחם: אמר להם כן הדבר. מזה תהי מבית לחיה לאכול דלועין: אשכר בפול המלרי לח. דכל שהוא לח ירק הוי: **גמ'** והא מן ירק נדר. לרבי עקיבא פריך היכי אמר בדילועין דהא מן ירק נדר ודילועין לאו ירק נינהו הלא פרי דבשלמא פול המלרי ח"ל דכיון שעושים ממנו דגן כשהוא יבש ומקמי הכי לא עד ההיא שעתא ירק הוי ולא פרי הלא דלועין קשיין ולקמ"ש דר"ע יהיב טעמא דמימלך עליה ש"מ לא סבי ליה ההוא טעמא כיון דגן ירק נדר ודלועין לאו ירק נינהו: אמר עולא בחומר ירקי קדרה עלי. וכיון דמייתר ליסניה למיכל דלועין תהי כיון דמימלך עליה עלייהו: ודילמא ירק הנאכל בקדרה קאמר. דכיון דדלועין ליתנהו בכלל ירק ליח לך לרבוייהו מייתורא דליסניה הלא מאי דליכא לסמוך דמתמעי מיניה כגון שומים וכגלים דבתים להטעים תם הקדרה מכל דלועין לא משמעי מיניה דילרך קדרה להטעים תם הקדרה משמע: באומר ירק המבושל בקדרה עלי. וכל כה"ג סבירא ליה לרבי עקיבא דכיון דדלועין ממילך עליה עלייהו אסור בהן וכבן סבריי דכיון דלריך לאימלוכי עלייהו לאו מיניה הוא וקי"ל כר' עקיבא כמו שנפרש לפניו בס"ד הילך נודר מן הירק חיו אסור בפירות החדמה אסור בפרי החדמה אמר ירק קדרה עלי אסור בפירות החדמה הכתיב להכשיר המאכל בשומים וכגלים ומותר בדלועין אמר ירק המתבשל בקדרה עלי אסור בכל פירות החדמה דמימלך עליה עלייהו כי אמר ליה מבלח ירק. ואית דמפרשי והא מן ירק נדר דסתם ירק נאכל כמות שהוא אי ואמר עולא בחומר ירקי קדרה עלי אסור בכל פירות החדמה דמימלך עליה דכיון דאמר סתם ירק קדרה עלי הכשיר המאכל בכגלים ודילמא ירק הנאכל בקדרה

מי לא מודה רבי עקיבא דצריך לימלוכי . הלכך לעניין מעילת שליח דלא מיחייב עד דמשך ליה ולא קנה ליה עד דמלכי ליה [ד"ה מי לא מודה] ולעניין נדרים כיון דכתיב מן הירק ואפילו מלוכלך אסור ואפילו לא מלכי ליה הוי כמו שלא משך ליה ולא קנה ליה ולא מיחייב עד דמלכי ליה ומשך ליה ומעל ליה ואסור ליה ליהנות

מתני' גלח מחמשה מינין. חטה ושעורה וכוסמין וקיפון ושבולת שועל: **רבי מאיר אומר כו'**. כהא ודלי מודיעת לך שהנודר מן החבוזה לית לסור גלח ממחמשה מינין לחבל הנודר מן הדגן לסור בכל מין למידגן (ג) משמע דכר שעושין ממנו כרי ופול המלרי יבש עושין ממנו כרי תורה אור

מתני' *הנודר מן הדגן אסור בפול המצרי יבש דברי רבי מאיר וחכ"א *אינו אסור אלא בחמשת המינין, רבי מאיר אומר הנודר מן הַחֲבוּאָה [2]אינו אסור אלא מחמשת המינין אבל הנודר מן הדגן אסור בכל ומותר בפירות האילן ובירק: **גמ'** למימרא *דדגן" ה"ג כל דמידגן משמע מתיב רב יוסף [3]וְכִפְרוּץ הַדָּבָר הָרְבּוּ בני ישראל [ראשית] דגן תירוש ויצהר...וכל תבואת שדה *לרוב וגו' ואי אמרת דגן=כל דמידגן משמע מאי *כִּפְרוּץ הדבר הרבו? אמר אביי לאתויי פירות האילן וירק: ר' מאיר אומר הנודר מן התבואה וכו': אמר ר' יוחנן הכל מודים בנודר מן התבואה שאין אסור אלא מחמשת המינין תניא נמי הכי (ה)ושוין בנודר מן התבואה שאין אסור אלא מה המינין פשיטא, מהו דתימא 'תבואה' כל מילי משמע קמשמע לן דלא משמע-כל מילי מחיב רב יוסף [4]וכפרוץ הדבר הרבו בני ישראל אמר רבא "תבואה" לחוד "תבואת שדה" לחוד. 'בר מר שמואל' פקיד-'דליתנון תליסר אלפי ווזי לרבא מן עלְלָתָא דנהר פניא', שלחה רבא לקמיה דרב יוסף "עללתא" היכי מיקריא? אמר רב יוסף *"מרניתין היא ושוין בנודר מן התבואה ושאין אסור אלא מחמשת המינין א"ל אביי מי דמי 'תבואה' לא משמע אלא מחמשת המינין 'עללתא' כל מילי משמע, אהדרוהו לקמיה דרבא אמר: הא לא קָא מיבעיא לי-'עללתא' כל מילי משמע, הדא הוא דאיבעיא לי-שבר בתים ושבר ספינות מאי: מי אמרינן כיון דפחתן לאן 'עללתא' היא או דילמא כיון דלא ידיע פחתייהו 'עללתא' היא? אמר רבנן קמיה דרב יוסף, אמר ליה מאחר דלא צריך לן אמאי שלח לן, איקפד רב יוסף, שמע רבא *ואתא לקמיה במעלי יומא דכפורי, אשכחיה לשמעיה-דהוה קא מזיג קמיה כסא דחמרא, אמר ליה הב לי דאמזיג ליה אנא, יהב ליה וקא מזיג-איהו-כסא דחמרא, כי קא שתי אמר "הדין מיזגא דמי לימזגא דרבא בריה דרב יוסף בר חמא" אמר ליה "הוא ניהו" אמר ליה *"לא תיתיב אכרעך עד דאמרת לי פירושא דהדין מילתא-מאי דכתיב "וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות" א"ל בית שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מפקר לכל תורה ניתנה לו במתנה שנאמר "וממתנה נחליאל" בית שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר "ומנחליאל במות" אם הגביה עצמו אם הקב"ה משפילו שנאמר °ומבמות הגיא אלא אם עזר אלא ששוקעין אותו בקרקע שנאמר °ונשקפה על פני הישימון אם חזר בו, הקב"ה מגבירו שנאמר**

*) [גירסת הערוך בערך שקף כ' ששוקעין וכ"ה בכתובות פרקים נסח סימן קכח]

גמ' וכפרוץ הדבר. מקרא הוא בד"ה דבימי חזקיה לא היו זריזין להפרים תרומות ומעשרות עמד חזקיה ותקן שיביאו לחוסם פיו ה' וכתיב וכפרוץ הדבר שנתחזק ונברה תקנתו על חזקיה: הרכו בני ישראל וגו' ואי אמרת דגן כל דמידגן משמע מאי וכל תבואת השדה. דהא כל דמידגן הוו בכלל דגן ואם כן כל תבואת השדה בכלל: **לאיתויי** פירות האילן וירק. אלמא טושין דגן מהן: **הבל** מודים בנודר מן התבואה וכו'. דתנא"ג דתני לה במתניתין בלשון יחיד **דכרי** הכל היא: מהו דתימא תבואה כל מילי משמע. מדמתרגמינן עללתא ועללתא משמע כל מילי כדתניא לקמן: בר מר שמואל פקיד וכו' עללתא היכי מיקריא. שלח היה לו לרבא ליטול עללתא מעללתא שייחד לו[בר]מר שמואל: **אינו אסור אלא מחמשת המינין**. והוה סבירא ליה לרב יוסף **דכיון** "דעללתא"=תרגום תבואה הוא, **מחמשת המינין** כלתוך **שמעו**. דעללתא לשון כיחה והכנסה ובכח: **הדין מזגא דמי** למזגא דכריכי דרב יוסף כר תמא. דמזיג על חד תלתא מיא דרבא הוא דאמר" כל חמרא דלא דרי על חד תלתא מיא לאו חמרא הוא: מלי דכתיב וממדבר מתנה. נתכוון רב יוסף להוכיח רבא שיהא שפל רוח ביותר: כל

מתניתין מחמשה מינין. דכתיב "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" (שמות יג) ואין עצמות אלא גלגלת שנאמר "עצמותי רועות" (תהלים כב) ומנין שהיו חמשה מינין שנאמר "ויהי בחצי הלילה ויגוף יי' כל בכור" (שמות יב) ומנין שהיו מחמשה מינין שנאמר "ויהי בחצי הלילה" (שם) ואין חצי הלילה אלא בשעה שהמצרים עוסקים בבכוריהם ואין עוסקים בבכוריהם אלא בחמשה מינין שנאמר "ויאמר פרעה קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל" (שמות יב) ומנין שהיו חמשה מינין שנאמר "ויאמר משה כה אמר יי' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים" (שם יא) ומנין שהיו ח

כל גית יכשל. תע"ג דלא כפיר נבי קרח ומנחילתו כמות" דהכא ליכא בתורה והתי בנביאים חפי' הכי כיון דכתיב דהקב"ה מצפילו כניח מייתי ליה שהמצפיל עלמו סופו לעלות כדכתיב "כל גית יכשל": ולענין הלכה בעיין דרכח לא חיפסיקא הילכך לח נבי מכר כחים וסכר ספיעות דיד בעל הבחר על החחנוכה לבל לנבי כדרים נקניין לחומרא וכולן בכלל: תניא הנודר מן הדגן לחסור לחף בפול המלרי יבש. כיון דחמרן ול' מחיר קחני לה: מילקא. חטה כחלקא לב': טרגים. לחד לג': טיטני. לחד לד' הכי לחמר בפ' מי שהפך (גו"ק דף יג:): ואם לחמר גדולי שמה עלי לחסור בכולן. מיכו דוקא בשלא חסרן עליו ללא זמן שהוא יכול לעמוד בו לבל לעוסה לח הוי כדרת כלל שלי לחפשר לו לקיימו: זמית. שלמור"ח בלע"ז.

ומותר בכמהין ופטריות. דלמו פירות הלרן ניהו מיהו בכלל גידולי קרקע ליחנהו כדמפרש וחוזי: ועל כמהין ופטריות לומר שהכל נהיה בדברו. חלמח לחו גידולי קרקע ניהו דהח חני בריישח דבריית על דבר שלין גידולו מן הלרן לומר שהכל נהיה בדברו: מירבא רבו חלרעה. ולפיכך כי לחמר גידולי קרקע עלי לחסור בכמהין ופטריות מיהו עיקר יניקתם מלויל[ת] יכול ומ"ה מכרך עלייהו שהכל: תוספתא (פ"ד) הנודר מן המירוס לחסור בכל מיני מתיקה ומותר ביין וגרסינן עלה בירושלמי כמחן לחמר הלכו בנדרים לחר לשון בני חדם כלומר שדרכן לקרות מירוס לדברים המחוקים ולח ליין כרם כמחן לחמר לח הלכו בנדרים לחר לשון בני חדם התורה קרחה לומו מירוס מירוסך זה יין הילכך חין דמסחעינן בלשון לעז חס נדר מן המירוס בלשון הקדש לחסור ליין ומותר בכל מיני מתיקה דחמן לח קרינן מירוס חלח ליין בלשון תורה ומכן בפ' בכל מערבין (עירובין דף ג.) הנודר מן המזון מותר בתמים ומלח והוינן בה מיס הוח דלח

שנאמר °כל גיא ינשא תניא *הנודר מן הדגן אסור אף בפול המצרי יבש ומותר בלה, ומותר באורז בחלבא במרגים ובטיטני. **הנודר מן פירות השנה אסור בכל פירות השנה ומותר בגדיים ובטלאים ובחלב ובביצים ובגוזלות, ואם אמר "גידולי שנה עלי" אסור בכולן. *הנודר מן פירות הארץ אסור בכל פירות הארץ ומותר בכמהין ופטריות, ואם אמר "גידולי קרקע עלי" אסור בכולן ורמינהי *על דבר שאין גידולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו *ותניא על המלח ועל הזמית ועל כמהין ופטריות אומר שהכל נהיה בדברו אמר אביי מירבא רבו מארעא, מינק מאוירא ינקי ולא מארעא, ותא קתני על דבר שאין גידולו מן הארץ על דבר שאין יונק מן הארץ: מתני' הנודר מן הכסות מותר בשק וביריעה ובחמילה, אמר "קונם צמר עולה עלי" מותר להתכסות בגיזי צמר (ו)ופשתן עולה עלי מותר להתכסות באניצי פשתן ר' יהודה אומר הכל לפי הנודר: שתן והויז והיה ריחו קשה-אמר "קונם צמר ופשתים עולה עלי" מותר להתכסות ואסור להפשיל לאחוריו: גמ' תניא הנודר מן הכסות מותר בשק וביריעה ובחמילה ואסור בפונדא ובפסקיא ובסקורטיא ובקטבליא ובאנפליא ופליניא ומבנסים ובובע מאי אסקורטי? אמר רבה בר בר חנה בי"תונא דצלא תניא *יוצאין בשק עבה ובסמוס עבה וביריעה ובחמילה מפני הגשמים אבל לא בחיבה ולא בקופה ולא במחצלת מפני הגשמים, *הרועים יוצאין בשקים ולא רועים בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדברו חכמים בהווה: ר' יהודה אומר הכל לפי הנודר כו': תניא °כיצד א"ר יהודה הכל לפי הנודר: היה לבוש צמר והצר ואמר קונם צמר עולה עלי אסור ללבוש ומותר לטעון, היה טוען פשתן והויז ואמר קונם פשתן עולה עלי מותר ללבוש ואסור לטעון:

מתני'

מילקא. חטה שנחלקת לשנים: טרגים. לשלשה: טיטני. לחרבעה ולהכי קרי שכבר בשמנה החמה: לסור בכולן. לכולן גידולי שנה ניהו: מותר בכמהין ופטריות. שגדלין ממי על העליט: לסור בכולן. דכמהין ופטריות גידולי קרקע ניהו: זומית. שלמור"ח בלע"ז: לומר שבכל נ"כ. מדקח [תוספתא פ"ד מ"ק יג:] חמיר בכולל שמין גידולו מן החרן כמהין ופטריות לומר לולו גידולי קרקע ניהו: מתניר' חמילה. כעין יריעה [תוספתא ריש פ"ד] היא: קונם לפי עולה כו'. משמע מלמום של לחר: באניצי פשתן. דחייק ולח כפין: שתן לפי שהן ופשתן ויוזיע. מחמת המשוי: וסיה ריחו קשה וכו': ואסור להפשילן לאחוריו. לעשות משוי מחזחן מיכן דשעין שלשטוען כדי דהייט לשטון ולח לכסות ולהכי מותר לכסות: גמ' פוגדת. חזור חלול שחוגרין בו: פסקיא. פייטול"ח: סקורטיא. מפרש לקמן: קטבליא. מלמום של עור קשה שלובש על החסקורטיה: אנפליא. הוח"ם בלע"ז של עור: פליניא. סיגר: כיתונא דלנא. מלמום של עור: (ג) פנום עבה. מין שק הוח עבה טפי מיריעה: יוצאין בשבת. בכל לחו דבריס: לבל לח בחיבה. שלח יכוף חיבה על רחמו ויצח לחוץ ממשוי הוי: ומותר לטעון. שלח כדי שלח ממלמום שהרי היה מלטער ממלמום: וסויז. מכוכד משוי: ואסור לטעון. שלח כדי שלח כפי שהלר לו המשוי הילכך מותר ללבוש: [תוספתא שבת פ"ו]

מתני'

[שבת סב. תוספתא שם]

[תוספתא פ"ד ט"ב]

היה לבוש צמר והצר ואמר קונם צמר עולה עלי אסור ללבוש ומותר לטעון. היה לבוש פשתן והויז ואמר קונם פשתן עולה עלי מותר ללבוש ואסור לטעון:

פי' הרא"ש

שבאמר כל גית יכשל יש יפשל מחוך שהוא מיהר מיוכיח דרב ושמואל דרב ושמואל לחמרי מרוייהו חין מברכין בורח מיני מזונות חלח חיקרו מזון הח כל מידי חיקרי מזון ליפוק בולמר כל הזן עלי דכה"ג לחסור כל דבר מזון ממיס ומלח לבל הנודר מן המזון ליט לחסור חלח על ה' המיטים בלבד חמר רב יוסף בולמר כל דבר מזון ממיס ומלח לבל הנודר מן המזון ליט לחסור חלח מה' מיני: מתני' מותר בשק וביריעה וכחמילה. חלח מיקרי כסות: מותר להתכסות בגיזי לחר. שלישו [חלח] בניסה: הכל לפי הנודר. שלח מה שהיה ענין הנודר בשעת הנדר ועל היזה ענין נדר: גמ' פונדא. חזור חלול: סקורטיא קטבליא. כולם מיני מלבושים של עור וכדמפרש מלי סקורטיא ליתונה דלנא חלול של עור שלובשים העבדים על בגדיהם: יוצאין בשק עבה. בשבת ולח לחמרינן משוי הוא ולח שק ממש חלח כעין שק דהא חני בסיפא הרועים יולחין בשקים: תניא כיולד ת"ר יהודה וכו' והלר. שהמלבוש היה לר ונלטער בו ומסתברא לי דבריית פליגא לחמני' בסתברא דרבי יהודה דתנא דמתניתין סבירא ליה דרבי יהודה מודה לח"ק דכל היכא דליכא הוכחה לביסה משמע ולח טעינה ורבי יהודה דבריית משמע דסבירא ליה דלמחרי טעינה נמי בעי הוכחה חבל כל היכא דליכא הוכחה לפיל בטעינה ומסתברא דכמתניתין קיימא לן הילכך סחמא לביסה משמע ולח טעינה חבל היה טעון ומתוך כך נדר לחסור בטעינה ומותר בלביסה זהו מה שכ"כ ז"ל ודברי הרמב"ם ז"ל לימס כן בפ"ח מהלכות נדרים (הלכה ח):

מתני'

תוספות

חילקא. מקין כמותן מלוקין לשניס: מרגים. חל לחלבנה: מיטני. חל לחרנבה: לסור בכולן. דכמהין ופטריות גידולי קרקע [מיכאן] ואילך כן: כמהין ופטריות וחלא מתירה רבו ופעיל מיקרי גידולי קרקע. לבל מיטה מיטה מלהם מיטה חלא מתיר קרקע ולח מכרכין עליה: [תוספתא שבת פ"ו] ברכה מה: יריעה וחמילה. לקין בגדים הם: מותר להתכסות בגיזי לחר. שלח נסמוון זה שלח לעבד לחרוג: הכל לפי הנודר. פירוש בשעה הנדר: היה לבוש צמר. פירוש מסוגל לשמוע: כלרך "הנודר" שלמי משמע: מותר להתכסות. שלח נסמוון שהיה לסמור שלח נלבישה: ולח בשאר. מלמוד לומר: ואסור לטעון. פירוש לח יהנה ממנו: ואסור. שלח יכוף: ומותר בחורו. שלח יכוף

מתני' מופר בעלייס· קמין עלייה בכלל בית :**הנודר מן עלייס כו'**· דכרי הכל לין בית בכלל עלייה : **גמ'** ר"מ סיס · דתמר טלייה לאו בכלל בית היא: **דתי וכו'** (ג) · כבית תרן ממטע דמחובר בתרטע לית בית: עלייה דלת מיתכר בתרטע לית הוי בכלל בית תרן ולהכי בעי קרא לרבויי הזוחיל דסמיכת לקיכות הבית מטמחה :**סלומר לתכיכו בית שבביתי אני מוכר לך מרתסו עלייס**· משום דתמר בית בביתי משמע עלייה בתוך ביתי : **טעמא דתמר בית בביתי הא סס תמר בית סמס אין יכול לסרתות לו עלייס**. דתין עלייה בכלל בית : **ליתא ר"מ סיא** · דתמר אין [עלייה]בכלל [בית]:**אלא מיתא דבכן** לא תיתא עלייה ממס (ג) מתי עלייה דקתני : **תעולה שבבתיו** · הבית המעוכה שבבתיו לריך ליתן לו היכא דתמר בית בבתיו אבל לא הוה תמר עלייה ממס :

מתני' הנודר מן הבית מותר בעלייה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים "עלייה בכלל הבית". הנודר מן עלייה מותר בבית: **גמ'** מאן תנא בבית לרבות את העלייה? אמר רב חסדא רבי מאיר היא דאי רבנן האמרי רבנן "עלייה בכלל הבית"–למה לי קרא "בבית" לריבויא אבא אמר אפי' תימא רבנן, בעייא קרא, דסלקא דעתך אמינא °בבית ארץ אחוזתם"בתיב דמחבר בארעא שמיה בית, עלייה הא לא מחבר בארעא, כמאן אזלא הא *דאמר רב הונא בר חייא משמיה דעולא 'בית בביתי אני מוכר לך "מראהו עלייה–טעמא דא"ל 'בית שבביתי אני מוכר לך "אבל בית' סתם אינו מראהו עלייה, לימא רבי מאיר היא? אפילו תימא רבנן מאי "עלייה"*מעולה *שבבתים: **מתני'** הנודר מן המטה מותר בדרגש דברי רבי מאיר וחכ"א "דרגש בכלל מטה. הנודר מן הדרגש מותר במטה: **גמ'** מאי "דרגש"? אמר עולא ערסא דגדא, אמתי ליה רבנן לעולא הא *דתנן יכשהן מבדין אותן, כל העם מסובין על הארץ והוא מיסב על הדרגש כולה שתא לא יתיב עלה ההוא יומא יתיב עלה? שתקיף לה רבינא מידי דהוה אבשר ויין-דכולה שתא אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל ההוא יומא אגן יהבינן ליה אלא הא קשיא דתנינא "דרגש לא היה בופהו אלא זקפו ואי אמרת ערסא דגדא הוא ותניא *הכופה את מטתו לא משתו בלבד הוא בופה אלא כל מטות שיש לו בתוך הבית הוא בופה לא קשיא מידי

המיומדם

מתני' מן הבית מותר בעלייה · דלרבי מחיר עלייה ליתת בכלל בית ורבנן פליגי עליה דסבירת להו דעלייה בכלל בית מיהו מודו להנודר מן העלייה מותר בבית: דרגש· מפרש בגמ': "מותר ליכנס לתחומה · תוך לחלפים לתה דסמוכים לעיר : **לעיבורה** · תוך שבעים לתה ושלייים סמוך לעיר : **מן התוך** ולפנים · משמיעת הלת ולפנים לבל מה שעומד לתון כשהלת טעלת מותר בו : **גמ'** בבית דכתיב בנעני בתים דהייט בבית תרן לתוחכם לרבות לת היעיב לך היא הגיבסת בנסחאות ולמרו בתוספות דלת נרסי' ליה דהא בס"ב תניא לחפלת בקיכות הבית ולא בקיכות היעיב ולפיכך כתב הרב ר' משה בר שלחות ז"ל דלת נרסיכן הבא ליעיב לחת לנהוג לעומר בית בהוי בחיני לבעוטים ולחלריך לרבויי דסד"א סילף מנעני בגדים" שהלבוטים חינן מחוחלין בבגדים" דבתיב לעמר בחי בית תרן בתיב : **מראהו עלייה**· לעומר בית המחובר לתרן : **מראהו עלייה**· לס רלה מוכר לומר לו לוקח עלייה מבלרתי לך תע"ג דגריעת דיד לוקח על התחתונה : **לימא** ר"מ היא ולא רבנן · דלרבנן תע"ג דלא לתמר בית בבית ליתי לחי בית מכר לך מרתהו עלייה בכלל בית : **מאי מעולה** שבבתים · ות"ק מרתהו עלייה ע"כ של מוכר דכיון דתמר ליה בית בביתי לריך לברור לו המעולה ודוקא דתמר בית בביתי הא תמר בית סמס לא לחת מרתהו גרוע והך מסקנא דהכא מחלפא למסקנא דפ"ב דמנחות (דף קח:) דתמר התם אור בבורי הקדש הגדול הקדים תור בבורי קמר וחקסינן עליה מהא דתמר רב הונא בר חייא משמי'דעולא בית בביתי לחי מוכר לך מרתהו עלייה מהי לחו עלייה ממש ופרקי' לח מהי עלייה מעולה שבבלכסו מיהיבי בית בביתי לחי מוכר לך מת מרתהו מת ותם לחת ליחזי ה' נפל והי מת תמר ליה לוקח קתמרת שתני לוקח דיד בעל השטר על התחתונה השתא דתתית להכי עלייה נמי דגריעת יד בעל השטר על התחתונה לוקמה לדבר הונא בר חייא דתקתמר תפי' בית בית עלייה ממש דגריעת יד בעל השטר על התחתונה (דף קח:)בית בביתי לחי מוכר לך מרתהו עלייה ותתר עלייה זו מוכתי לך מעתה דל"ל בית בביתי ולח בית סתם דמכתם בית משום דתכל לחם תתר בית סתם מוכר לו וקטה דנתם תתר דעלייה דגריעה קתמר ויל בעל השטר על התחתונה ול"ל דנתם מי לחיכת בית בביתי תפילו בית סתמת נמי כיון דסטטם תלוי ביד בעל השטר על התחתונה ול"ל דנתם נמי לריך לפרושי בית בעל השטר על התחתונה בבית סתם נמי בביתי מרתהו נרוע ול"ל בתתם בית בביתי מרתהו נרוע ול"ל בתתם בית בביתי דבכי תתית בית בביתי דבכי תתי לקדים הגדול הקדים תור בבורי קמר וחקסינן עליה מהא דתמר רב הונא בר חייא משמי'דעולא בית בביתי לחי מוכר לך מרתהו עלייה ממש ופרקי' לח מהי עלייה מעולה שבבלכסו מיהיבי בית בביתי לחי מוכר לך מת מרתהו מת ותם לחת ליחזי ה' נפל והי מת תמר ליה לוקח קתמרת שתני לוקח דיד בעל השטר על התחתונה השתא דתתית להכי עלייה נמי דגריעת יד בעל השטר על התחתונה לוקמה לדבר הונא בר חייא דתקתמר תפי' בית בית עלייה ממש דגריעת יד בעל השטר על התחתונה (דף קח:)בית בביתי לחי מוכר לך מרתהו עלייה ותתר עלייה זו מוכתי לך מעתה דל"ל בית בביתי ולח בית סתם דמכתם בית משום דתכל לחם תתר בית סתם מוכר לו וקטה דנתם תתר דעלייה דגריעה קתמר ויל בעל השטר על התחתונה ול"ל דנתם מי לחיכת בית בביתי תפילו בית סתמת נמי כיון דסטטם תלוי ביד בעל השטר על התחתונה ול"ל דנתם נמי לריך לפרושי בית בעל השטר על התחתונה בבית סתם נמי בביתי מרתהו נרוע ול"ל בתתם בית בביתי דבכי תתית בית בביתי דבכי תתי

תוספות

הנודר מן הבית מותר בעלייה · דמשמע מתם בית בעלייה ולא בבית בעלייה · דלעלייה לינה בכלל בית: בבית לרבות העלייה · דלעלייה לינה בכלל בית: בבית לרבות העלייה · דלעלייה לינה בכלל בית: בבית לרבות הע

מתיר קרביטין דהייט לולתותין בימי מכוז: קרביטין מי חיים ליה. כרי כשהר מטות הוא עטוי: בשוקא דלענאי. מעבדי טוורות: ערסא דלגא. מטה של עור ותולין לרוחות בשפת הטור סביב וכמרוסים לעמותו עוברין הרצועות בחרוזות המטה וכשמתירין לותן הן קרביטין והן קרביטין וכדי שלא יתקלקל הטור בלחלות הקרקע שלא היו לחתי כרעיו גבוהין מסרוגו למעלה תמר תנא קמא דתיו סיפא וקתמר ר"ש דמתיר קרביטין והוא טפל: **מטה** מסרגין אותה על גבה · התבלים מרכיבים על תרוסות המטה: **דרגש** מסרגים אותו מגופו · שיש נקבים בתרוסותיו ותותבים בהן רחבי רצועות התלויות בטור ועוכבין ותין מרכיבין הרצועות ע"ג תרוסות המטה: **והעריסה**-עריסת תיוקות: **משישופם** בטור הדג · כדי להחליק התרוסות ליפותן: **למה לי שיפת** עור דג · והרי מכוסות הן תמיד ברחבי התבלים המסורגין על גבי המטה: **אעולי** ואפוקי בבוצים · בנקבים של תרוסות מכנים ומוציא רחב התבל: **באבקתא**· לולחות תלין בנקבי תרוסותיו וכהן מכניסין רחבי רצועות התלויות בשפת הטור: **שנקליטיה** יולחן · נקליטין ב' עלים תרוכין שמעמידין תותם במטה תחד במרחקותיה ותחד במרגלותיה ומופלגין הן ברחקיהן ומניחין קנה מזה ומזה ושלין פורסין הכילה ויש שמחכרין תותן נקליטין למטה והייט [יולחים] שמחוברין ויולחין תן המטה עלמה ותיין שלכפותה מפני נקליטיה ומקום הכי שוקפה ויש: **מנלן** דעיבורא דמתא כמי דמי וכו' · שלא ש"מ בעיבורה יהיו שוים יוקב: **הא** כתיב בתחומה ומדותם מחון לעיר · שלמא תחום העיר תון לעיר מיקרי ותיו תן העיר: **ילך לגיתו ויסגיר** · **על ידי** שבע **מרוץ**: ת"ל לא פתח הבית· דמשמע שלריך לעמוד על הפתח בשעת הסגר: **אי לא פתח הבית** · כלומר מי כתיבה לתוריה ולא כתב "תן הבית" ת"ל שיעמוד על התקופה· תחת התקוף ויסגיר להכי תילטרי "תן הבית" ללמד שלריך **לפתח** תון לתקופה שבתחת התקוף ומדלריכיה הכי תלמא כל שתחת התקוף לעי"פ שהוא תן הפתח ולחון ותן הוי בכלל בית: **שאני גבי בית**· דכתיב קלת תן הבית עד שיצא תן הבית ומדותם מחון לעיר · תן סגירת הפתח ולפנים תגף כמו (יומא יח·) הגפת דלתות תבל תן התגף ולחון על טובי המפתן תיו תסור: **יכול ילך לביתו ויסגיר** · ע"ת **שלותו**: **ת"ל לא פתח הבית** · של מטוגע לריך לעמוד: **הכי גרסינן על התקוף** · על טובי המפתן: **עד שיצא תן התקוף** · דעל התקוף תיקרי בית: **נלך התקוף** · מכחון מדקתמר עד שיצא תן הבית כולו תלמא התקוף גמי הוי בית ותמתי הכולד מחוץ לעיר: **מן התגף ולחון** · **שאני גבי בית וכו'** · **תבל** גבי בית גדרים מותר תן התגף ולחון שקוף היייט תבקופה תשקוף תה שעל הפתח: מתני'

מידי דהוה אמטה המיוחדת לבלים דתניא "אם היתה מטה המיוחדת לבלים אין צריך לבפותה **אלא** אי הישיא הא קשיא דתניא [ר"ש ב' אומר "דרגש מרכיבין והוא גופל מאליו ואי "דרגש"="ערסא דלגא" הוא קרביטין מי איט ליה? כי אתא רבין אמר "שאילתיה להוא מרבנן ורב תחליפא בר מערבא שמיה דהוה שביח בשוקא דצלעי ואמר לי מאי "דרגש"-"ערסא דלגא". איתמר איזהו מטה ואיזהו דרגש? אמר רבי ירמיה מטה=מסרגין אותה על גבה דרגש=מסרגין אותו מגופו מיתיבי "כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה "המטה והעריסה "משישופם בערב הרג ואי מטה "מסרגת על גבה' למה לי "שיפת עור הדג "אלא הא והא מגופו מטה= אעולי ואפוקי בבוצי דרגש= אעולי ואפוקי באבקתא·א"ר יעקב בר אחא אמר רבי·מטה שנקליטיה יוצאין זוקפה ודיו, א"ר יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג: **מתני'** "הנודר מן העיר מותר ליכנס לתחומה של עיר ואסור ליכנס לעיירה "אבל הנודר מן הבירה אסור "מן האגף ולפנים: **גמ'** מנלן דעיבורא דמתא כמתא דמי·א"ר יוחנן דאמר קרא "ויהי בהיות יהושע בירימו וגו'" מאי "בירימו" אילימא בירימו ממש והכתיב "וירימו מוגרת ומסוגרת" אלא ש"מ בעיבורה, אימא אפי' בתחומה·הא כתיב בתחומה "ומדותם מחוץ לעיר"·הנודר מן הבית אינו אסור אלא מן האגף ולפנים·אבל מן האגף ולחוץ לא מתיב רב מרי "ויצא הכהן מן הבית" "יכול ילך לביתו ויסגיר ת"ל "לא פתח הבית" יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר· תלמוד לומר "מן הבית"= עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד עומד בצד המשקוף ויסגיר· ומנין שאם הלך לביתו והסגיר או שעמד תחת השקוף והסגיר שהסגירו מוסגר ת"ל "והסגיר את הבית" מכל מקום] שאני גבי בית דכתיב "מן הבית" עד שיצא מן הבית כולו·

מתני'

סמיוחדם · ליתן עליה כלים והוחל ותין ישמים עליה תין לריך (ג) **לכפותה**: **קרביטין**· לולחות שבו: **קרביטין מי חיים ליה**· הכי קיס לתו הלא הוו להו קרביטין שחיה שמויה להסתכל הלא עומדת מולעת לעולם: **רבן שמעון אומר מן לריך לוזקפה**· הלא הוא התבל תורה אור טפל קרביטין והיא טפלה: **דלגלי**· מוכרי עורות: **ערסא דלגא**· של עור שיתן עליה לבל לחיה תשובה כל לך הוחל ולחיה תשובה לא היה כופה הלא לוקפה ולייו והלכך תמרי [במתני' למתר בדרגש שחיה מטה תשובה וערסא דלגא חיה לה קרביטין ופליג רבי בגמרא ואמר דבעי לפיה כל כך שמתיר קרביטין והטור טפל מלחו לפי שיש לרוחות סביב לטור ומותמין לותו תין תרוסות המטה ולוקרין הלרוחות בתרוסות ושוכבין עליו וכשמתירין הלרוחות (ג) ומרגלותיו נקוביס ומכניסין המשיחות שבבגד לו שבטור לתוך תותן נקבים: **משישופם בטור הדג**· שמשפשף העליס של מטה התרוסות והלקלוח בטור הדג כדי לעשותן לַהוכין ותַלקים: **למה לי שיפת עור הדג**· והלא העור מכוסה מן התבלים לו מן הבגד לו מן הטור: **הא ומה**· מסורגין (נ) מגופן: **לעיולי ולפוקי מבזויי**· שמכניסין רחבי המשיחות שבבגד דרך הנקבים ולולרים זה בזה: **לעולי ולפוקי בבקבקתא**· שלולרין לולחות בעלי המטה מרחשותיו וממרגלותיו ומכניסין רחבי משיחות בנקבים ולולרין בלולחות והייט קרביטין: **שנקליטיה יולחין**· כדתמרי' הסס נקליטין שנים ולותה מטה תין לחלס יכול לכפותה מפני נקליטיה תלת שוקפה על ג' מרגלותיה ומניחה ודיו: **פלגה כרבן שמעון** (ד)· דתמר מתיר קרביטין: **מתני' נמחומה**· בתוך תלפים תמה: **נעיבורה**· הייט פגוס שבנס פגוס יולח של לותה העיר: **גמ' תלת שמא מינה בעיבורה סוף קלי**· וקרי ליה בירימו: **לימא ולפילו בתחומה**· הוי בתוך העיר ותלי דכתיב ויהי בהיות יהושע בירימו בתחומה הוה קלי: תחומה תקרי תון לעיר דכתיב ומדותם מחון לעיר תבל מן התגף ולחון על פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר· על ידי שבע **מרוץ**: ת"ל לא פתח הבית יכול ילך לביתו ויסגיר· על ידי שבע **מרוץ**: ת"ל לא פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר· דהייט מן התגף ולחון תבל תלת מן הבית: מתני'

מותר מן התגף ולחון: **שאני גבי בית וכו'**· תבל גבי בית גדרים מותר מן התגף ולחון שקוף היייט תבקופה משקוף מה שעל הפתח: מתני'

[ס"ת דגלגלתי] דלגלי. לפעמים הבקוקים במלאכת טור: **ערסא** של טור ולפי שהטור מתקלקל בנפלו בתוך פעמיהו **מכפיה**: **מסרגין אותה** על גבה · על גב התרוסות: **מסרגין אותו** מגופו· **משישופם** בטור הדג · להחליקה ותו לגמרה מלאכתם לקבל עומתה: **למה לי שיפת** טור הדג · **וכלה** התרוסות **מכוסות** בקריני המטה · **לשולי ולפוקי** בזיוני · בקבי התרוסות: **גולחות** התלויות בתרוסות: **שנקליטיה יולחין**· **מן** יולח מתחלק בשנים ושלשה **בקבוקת** בשבועות **באבקתא**· גולחות שיש גולחות מלוין בקבי התרוסות ובהם מכניסין רחבי הרצועות התלויות בשפת הטור: **שנקליטיה** קבועים בקבי המטה כלוכה: **זוקפה**· פוכס בגד בתוכן גולחות שבתחתי הקליטין והוי כתיב כפוי שלישו לתוי ליפוכה: **מורתר** ליכנס לתחומה· דמד התחום היו נקבע על שם העיר תבל סיבוב העיר: **מן התגף**· מקום הנפת הדלת: **אלא** שמע מינה בעיבורה קלי· וקרי ליה ירימו· ומדותם מחון לעיר תלפים בתחתה· **גמ'** תלת שמא מינה בעיבורה קלי· וקרי ליה ירימו· ומדותם מחון לעיר תלפים בתחתה· תלמוד תחום העיר תיקרי תון לעיר· **יכול ילך לביתו ויסגיר**· ע"ת **שלית** תו על **מרוץ** שבע ת"ל לא פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר דלימה תו על ידי שלית: ת"ל לא פתח הבית יכול ילך לביתו ויסגיר· על ידי שבע **מרוץ** תבל תלת מן הבית: מתני'

תוספות

דרגש מתיר קרביטין ומטור טפל· קרביטין גולחות שמחוברין במטה וקשורין בטור: **ערסא** דלגא· מטה של טור ותולין לרוחות בשפת הטור סביב ובמרוץ לנטותו טוגים בתרוסות המטה ובמתירין תותם הוא טפל ובסם קרביטין· **מטה** מסרגין הסיבוב על גבה על התרוסות הלבן בשטיפן בטוסים ותין יכולין ליתב פניו: **דרגש** סיבובן מגופני· תחת התרוסות הלבן כי נמי טיפחו הוא טפל· ולא תיו כפוי לבך תחר לתיו לריך לבפותו ותיש דגלבן תיו בך כפיה: **ל"ל** שיפת טור הדג· ולא תין יופי גלחה שהרי הן מרוסות בתבלים המסורגין על גבה: **בבזיוני**· בנקבים שבתרוסות תקבי תרוסות מגולות ומריכה שיפה: **באבקתא**· גולחות שיש גולחות תלוין בנקבי תרוסותיו ובהם מכניסין רחבי הרצועות התלויות בשפת הטור: **שנקליטיה** יולחין· שנקליטיה קבועים בקבי המטה כלוכה: **זוקפה**· פוכס בגד בתוכן גולחות שבתחתי הקליטין והוי כתיב כפוי שלישו לתוי ליפוכה: **מורתר** ליכנס לתחומה· דמד התחום היו נקבע על שם העיר תבל סיבוב העיר: **מן התגף**· מקום הנפת הדלת: **אלא** שמע מינה בעיבורה קלי· וקרי ליה ירימו· ומדותם מחון לעיר תלפים בתחתה· תלמוד תחום העיר תיקרי תון לעיר: **יכול ילך לביתו ויסגיר**· ע"ת **שלית** תו על **מרוץ** שבע ת"ל לא פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר· על ידי שבע **מרוץ**: ת"ל לא פתח הבית יכול ילך לביתו ויסגיר· על ידי שבע **מרוץ** תבל תלת מן הבית: מתני'

פי' הרא"ש

מידי דהוה מתיבה מיוחדת לבלים· שלא יהיה לה לפיה ולא למלוין לבפיה שבפיה כל המטות הייט מטות המיוחדות לבפיה וליפוכה: דלגא שבפיה· דלגא מתיר קרביטין· גולחות שבפיה קשור בה: בגזוקא בגמרא [ס"ת דגלגלתי] דלגלי. לפעמים הבקוקים במלאכת טור: מטה של טור ולפי שהטור מתקלקל בנפלו בתוך פעמיהו מכפיה: מסרגין אותה על גבה · על גב התרוסות: מסרגין אותו מגופו· משישופם בטור הדג · להחליקה ותו לגמרה מלאכתם לקבל עומתה: **למה לי שיפת** טור הדג · וכלה התרוסות מכוסות בקריני המטה · לשולי ולפוקי בזיוני · בקבי התרוסות: גולחות התלויות בתרוסות: שנקליטיה יולחין· שנקליטיה קבועים בקבי המטה ולפי יש מטה שנקליטיה יולחין מגופה וקבועין בה ותין יכול לכפותה מפני פוחין נקליטיו זוקפה על לדה ודיו: **מתני' ותפוך** ליכנס לתחומה· שבעים יתה ועיירים שבעים פוחים מיבול לעיר ומכס והלכה מודיעין תשם שבת: **מן התגף ולפנים**· תשמיעים פוחים ועיירים שבעים פוחים מיבול לעיר ומדותם מחון לעיר· **גמ'** הכיצד ומדותם מחון לעיר· על ידי תבל תחון תו על ידי שבע: ת"ל לא פתח הבית יכול ילך לביתו ויסגיר· על ידי שבע **מרוץ** תבל תלת מן הבית: מתני'

הנדרים הב"ח (ג) רש"י ד"ה כמיוחדת וכו' לכפותה כס"ד ותח"כ ס"ל ד"ה רבן שמעון ב"ג תומר דרגש תין לריך וכו' טוען קרביטין וכיון שפלת כס"ד ותח"כ ד"ה קרביטין גולחות שבו ותח"כ ד"ה קרביטין מי חיים ליה וכו' שפלת כס"ד ותח"כ מ"ה דלגלי: (ג) ד"ה מטה מסרגין וכו' ומרגלותיו כס"ד ותח"כ מ"ה מגופו שתותם עשים נקוביס ומכניסים: (ד) ד"ה פלגה כר' שמעון ב"ג תלמר:

נוסח מהגר"א

ו) **הנודר מן הירק** אסור בירימו של ירק

ב) **הנודר מן הבירה** אסור בה בלילת ולפנים

נספח ג':

מלבן (מבט מלמעלה)
סידור ואפיון בגגונים
4
סידור ואפיון באלכסון
5
2
קונסטרוקציה עץ
3
1
אלכסון המעלה
קונסטרוקציה המעלה
6
גגון עם המעלה
7
גגון
גגון
גגון עם
קונסטרוקציה

מתני' נדר מעט ולפ"ב בקרקע וגדל כגון חצה וכיוצא בה דהייט גידולין גמורין: **אבל נדר אחין וזרעו כלום**. כגון הצומים והבצלים שחוט כלה בקרקע ולית ברכה וגדל בגופו: **אפילו גידולי גידולין אסורין**. דכגופייהו דמו: **מעשה ידיך עלי**. ונתנו לה פירות כשכר מעשה ידיה הואיל ואמר עלי אסור בחילופיהן וכו' אבל כי אמר שחיני טועם משמע מהן גופן חיני טועם הלכך מותר בחילופיהן ובגידוליהן אם זרעו ומתו: **שאת עושה אינו אוכל עד הפסח**. דאמר כי קונם עלי מה שאת עושה שחיני אוכל ממעשה ידיך עד הפסח או שאמר קונם שאת עושה שחיני מתכבסת מכל מלאכתך עד הפסח: **מותר לאחר הפסח**. שהרי לית ליה נדר מכל מה שמעשה הלית עד הפסח(ג): **אפי' אחר הפסח אסור**. לאכול ולהתכבסות מכל שעושה לעולם שהרי לית ליה קבע בו זמן: היה עומד בחדר ואמר קונם שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך מעכשיו עד החג הלכה לפני הפסח אסור בהנאתו עד הפסח: הלכה

מתני' *קונם (ב) פירות האלו עלי, קונם הן על פי, קונם הן לפי, אסור (ג) בחילופיהן ובגידוליהן (ד) שאני (ה) אוכל, שאני טועם, מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה, אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין. האומר לאשתו קונם מעשה ידיך עלי, קונם הן על פי, קונם הן לפי, אסור בחילופיהן ובגידוליהן, שאני אוכל, שאני טועם, מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה, אבל דבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין. שאת עושה איני אוכל עד הפסח, שאת עושה איני מתכבסת עד הפסח, עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכבסות אחר הפסח. שאת עושה עד הפסח איני אוכל, ושאת עושה עד הפסח איני מתכבסת עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכבסות אחר הפסח. שאת נהנית לי עד הפסח אם הולכת את לבית אביך עד החג הלכה: לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח, לאחר

כגידוליהן דמו ליתו דוקא כתומר ליתו דכלל ליסורי הגאה נמי ליסורי חילופיהן וכיון(להי לו דלמא)דליתו ליתו דוקא כי ניחא נמי דמשום כוונת הנדר הוא משמע דליתו ליתו דוקא דהוה הדין בתומר בכלל דהא רבי בר חמא לא מחפקת ליתו לי דוקא לי ליתו דוקא יש לי לומר לעולם ליתו דוקא ואפילו ניחא דמשמע דמשום דחילופיהן כגידוליהן דמו משום דההוא מעמא לא סגי ליתו לאסרן על המחליף(ע"ש) אבל ליאסרן ליתו ומתני' פסיק ותני תומר בחילופיהן וכגידוליהן לפיכך אחר והאי לישנא אסורין על כרחיך משום הכי הוא דתני תלוסי ליסורי הגאה כשהחליפן אחר לית ליסורי ורבי בר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפן אחר משום הכי הוא דתני תלוסי ליסורי הגאה אבל תומר לא מיבעיא לי החליפן הוא לי מתני' דוקא משום הכי לימא דוקא גבי טהר אבל תומר לא כי היכי דתימר כשהחליפן אחר תו ללמא נהי דכשהחליפן אחר ליסורי דוקא משום הכי לית ליה כשהחליפן הוא לא גריע ליה דמשום חילופיהן כגידוליהן דמו לית ליה בשלמא טהר ליסורי משום הכי הוא דתני דוקא אבל תומר לא תני דוקא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו והוה הדין בכל ליסורי הגאה שהחליפן אחר ליסורי משום הכי הוא דתני דוקא אבל תומר לא תני דוקא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו ליתו דוקא כתומר ליתו דכלל ליסורי הגאה נמי ליסורי חילופיהן וכיון(להי לו דלמא)דליתו ליתו דוקא כי ניחא נמי דמשום כוונת הנדר הוא משמע דליתו ליתו דוקא דהוה הדין בתומר בכלל דהא רבי בר חמא לא מחפקת ליתו לי דוקא לי ליתו דוקא יש לי לומר לעולם ליתו דוקא ואפילו ניחא דמשמע דמשום דחילופיהן כגידוליהן דמו משום דההוא מעמא לא סגי ליתו לאסרן על המחליף(ע"ש) אבל ליאסרן ליתו ומתני' פסיק ותני תומר בחילופיהן וכגידוליהן לפיכך אחר והאי לישנא אסורין על כרחיך משום הכי הוא דתני תלוסי ליסורי הגאה כשהחליפן אחר לית ליסורי ורבי בר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפן אחר משום הכי הוא דתני תלוסי ליסורי הגאה אבל תומר לא מיבעיא לי החליפן הוא לי מתני' דוקא משום הכי לימא דוקא גבי טהר אבל תומר לא כי היכי דתימר כשהחליפן אחר תו ללמא נהי דכשהחליפן אחר ליסורי דוקא משום הכי לית ליה כשהחליפן הוא לא גריע ליה דמשום חילופיהן כגידוליהן דמו לית ליה בשלמא טהר ליסורי משום הכי הוא דתני דוקא אבל תומר לא תני דוקא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו והוה הדין בכל ליסורי הגאה שהחליפן אחר ליסורי משום הכי הוא דתני דוקא אבל תומר לא תני דוקא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו ליתו דוקא כתומר ליתו דכלל ליסורי הגאה נמי ליסורי חילופיהן וכיון(להי לו דלמא)דליתו ליתו דוקא כי ניחא נמי דמשום כוונת הנדר הוא משמע דליתו ליתו דוקא דהוה הדין בתומר בכלל דהא רבי בר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפן אחר משום הכי הוא דתני תלוסי ליסורי הגאה

כט א מיי' פ"י מהל' נדרים הל' יג טוש"ע י"ד סימן רכ סעי' כג :
ל ב מיי' פ"ד מהל' שמיטה הל' כה :
לא ג מיי' פי"ח מהל' תרומות הלכה כב :
לב ד מיי' פ"י מהלכות נעה רצוי הל' טו סמג עשין קלו טוש"ע י"ד סי' לד סעיף כב :
לג ה מיי' פ"ה מהל' כלאים הל' כד טוש"ע שם סי' לט סעיף יח :
לד ו מיי' פ"ו מהל' מעשר שלישי ד :

גיטין (דף ס.)
ג' ירקות ר"ת ר' מאיר ור' יהודה ור' שמעון - נזיר ג' ר' מאיר ור' יהודה ור' שמעון - נדרים ג' ר' מאיר ור' יהודה ור' שמעון

תוספות

מקנה — לאחר הפסח . פס נהגיה נפני הפסח משלו הרי היא בבל יחל שהרי הלה אלא מנך :שאת נהגיה לי דיקי פד הסח פס הא הוכחת דיקי פד הפסח היא עומדת בתקנ תחל נפני הפסח: הלכה נפני הפסח תשלום נהגות משלו פד הסח ומותרת ליהך דיקי

דיקי — ימח . יוסף על הפסח פס : כפר דימח. פס הכפר : העלה ניהו בבל . שנהל בשביעית ופקעו בשביעית ויש לו דיקיות בשביעית לענין ביעור ושהר דיגון : ונטעו בשמינית . שכן דנדעתפני בללים שנטעם אחר הכרכה נהלים ממנו והוא חיב הלה : והרי קתניעת לי' גידולי ביתר הס הלה נזרו על גידולי שביעית שהיום [שהי] גידולי ביתר ומעלים לו לגבי כרוב שהי מהלחוריית בבל בכרוב שהי מהלחוריית מתניו דיקי מעשר מה שהיה בשביעית ומתר בשמינית

כגון טבל. שיש לו מתירין שמתקנו וימכר ומעשר (ג) והקדש יש לו מתירין על ידי פדייה, והדם, עומר מתירו, להכי לפלוג בטלי דהא לפעמים להו בתקנתא: **נתנו כסם חכמים שיעור** - דמרומה בטלה במאה ועדלה במאתים: **השביעית אוסרת כל שהוא במינה** - שהם נתערבה שהם של מתיר בשביעית בלתלג של היתר הינה בטלה: **אמר נסם אף אני לא אמרתי אלא לשיעור אבל** לאכילה בגון טעם ורלמא הא נמי לחימרא שאני אלא מן הדא פשיטה דתנן בצלים שירדו עליהם בשבים וצמחו: אם הין עליו שלהן שחורין אסורין, הוריקו מותרין. ר' חנניא בן אנטיגנוס אומר אם יכולין ליתלש בעלין שלהן אסורין ובגנגן למוצאי שביעית מותרין למימרא דניזולי היתר מעלין את האיסור ודלמא במדוכנין אלא מן הדא דתנינא המנכש

[ג] כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל, ומעשר שנים והקדש, וחדשלא נתנו בהן חכמים שיעור וכל דבר שאין לו מתירין כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה וערלה וכלאי הכרם נתנו בהם חכמים שיעור, אמרו לו: ואלא שביעית אילמה מתירין ולא נתנו בה חכמים שיעור - דתנן: *השביעית אוסרת כל שהוא במינה אמר לבנו (א)אף אני לא אמרתי אלא לשיעור אבל לאכילה בגון טעם ורלמא הא נמי לחימרא שאני אלא מן הדא פשיטה דתנן *בצלים שירדו עליהם בשבים וצמחו: אם הין עליו שלהן שחורין אסורין, הוריקו מותרין. ר' חנניא בן אנטיגנוס אומר אם יכולין ליתלש בעלין שלהן אסורין ובגנגן למוצאי שביעית מותרין למימרא דניזולי היתר מעלין את האיסור ודלמא במדוכנין אלא מן הדא דתנינא המנכש

[ג] כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל. שנתערב בתוך שלו מתירין שיכול להפרישם ממקום אחר ומעשר שני והקדש יש להם היתר בפדייה: וחדשלא נתנו בהן חכמים שיעור. שאוסרים בכל שהוא במין מינו אלא במין בגופן טעם דהשתא אסירי כמו שכתבתי למעלה* ובפרק בתרא דמס' ע"ז* יהיב טעמא אחריני לעיל דלא בטיל משום דכתיהו כך לשלו: וכל דבר שאין לו מתירין כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה. דלעיל דמלי לאתשוולי עלייהו כיון דליכא מאן למיעבד הכי לא מיקרו דבר שיש לו מתירין דמין במינו אוסרים בכל שהוא. ובשלמא תרומה ומעשר בטלין תרומה ותרומת מעשר וחלה במאה עדלה וכלאי הכרם במאתים ובשלמין מין כוליה בששים: **השביעית** אוסרת בכל שהוא במינה. כיון דבתרומת פירות שביעית כיון דניזולין בכגון כלל שביעית אמר להם חלף הם לא אמרו אלא לביעור: חלף הם לא אמרו שהשביעית אוסרת בכל שהוא במינה אלא לענין שלריך לנתול התערובת קודם הביעור דכיון שחפצה לאכלו ה"ל כדבר שיש לו מתירין: אבל לאכילה. כלומר אם נתערבו לאחר הביעור שאם יהו אוסרים מערובת לא אמרו בתלילה כין במין כין שלא במינו טעם אלמא גדולין חיון ממכין לאחר הביעור להיות כמותו דה"ק היאך תאמר שביעית בגידולה אלא ודאי חין גידולין כעיקר הלכך מעלין והרי אתה רואה דסבירא ן דאי חין מעלין על כרחיך גידולין כעיקר דאי לא היכי פשיט דמדגדולין אמורין מעלין אלא ודאי כדפרישין לעיל, ודחי ליה דלמא הא נמי לחומרא אבל מדיוק לעולם אימא לך שהגידולין הרי הן כעיקר הלכך חין מעלין אותו להתיבו. וגרסה בעיני דלאו על גב דלעיל דמיון דלמא לחומרא בעינן למפשטה מהא דסליק אדעתין דליכא למידחי כי היא גוונא משום דבשלמא לעיל ליכא לאלא מדא תומרא דמחמירין דגידולין כמאן דאתו מעלמא דמי אבל הכא אי אמרינן לחומרא שאני מחמירין מרי חומרי חדא דביעור כיון דכיש לו מתירין דמי אוסרת בכל שהוא והא חומרא בעלמא הוא ועוד דגידולין אחיין לאסור אפילו בכמה יאסרו בכל שהוא ואפילו הכי דחייה קאמר להו רבי שמעון לו חומבחו לי מהך מתניתין. דשביעית דהרי היא כאילו אומרת בפירוש לאו אני לא אמרתי אלא לביעור: אלא מן הדא פשטה דתניא בלילים שירדו עליהם בשבים ואמאו אם היו עליו שלהן שחורין אסורין. הוריקו מותרין. שכיון שהם יכולים ליתלש בעלין שלהן מזה מוכיח שגדולין ולפיכך אסורין: ובגנגן למוצאי שביעית מותרין. משום דבטלין הלו ודאי רבו גידולין על עיקר הבגל המעורב בהן כך נראה בעיני דלמא חין גידולין כמשכין אחר העיקר דאלרבה מעלין אותו: ודלמא במדוכנין. אדך ושחק הבלילים וכיון דמדוכנין ניהו גריעי ולא ממשכי גידולין בתריייהו למנכש

[ג] כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל. שנתערב בתוך שלו מתירין שיכול להפרישם ממקום אחר ומעשר שני והקדש יש להם היתר בפדייה: וחדשלא נתנו בהן חכמים שיעור. שאוסרים בכל שהוא במין מינו אלא במין בגופן טעם דהשתא אסירי כמו שכתבתי למעלה* ובפרק בתרא דמס' ע"ז* יהיב טעמא אחריני לעיל דלא בטיל משום דכתיהו כך לשלו: וכל דבר שאין לו מתירין כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה. דלעיל דמלי לאתשוולי עלייהו כיון דליכא מאן למיעבד הכי לא מיקרו דבר שיש לו מתירין דמין במינו אוסרים בכל שהוא במינה אלא לענין תרומה ותרומת מעשר וחלה במאה עדלה וכלאי הכרם במאתים ובשלמין מין כוליה בששים: **השביעית** אוסרת בכל שהוא במינה. כיון דבתרומת פירות שביעית כיון דניזולין בכגון כלל שביעית אמר להם חלף הם לא אמרו אלא לביעור: חלף הם לא אמרו שהשביעית אוסרת בכל שהוא במינה אלא לענין שלריך לנתול התערובת קודם הביעור דכיון שחפצה לאכלו ה"ל כדבר שיש לו מתירין: אבל לאכילה. כלומר אם נתערבו לאחר הביעור שאם יהו אוסרים מערובת לא אמרו בתלילה כין במין כין שלא במינו טעם אלמא גדולין חיון ממכין לאחר הביעור להיות כמותו דה"ק היאך תאמר שביעית בגידולה אלא ודאי חין גידולין כעיקר הלכך מעלין והרי אתה רואה דסבירא ן דאי חין מעלין על כרחיך גידולין כעיקר דאי לא היכי פשיט דמדגדולין אמורין מעלין אלא ודאי כדפרישין לעיל, ודחי ליה דלמא הא נמי לחומרא אבל מדיוק לעולם אימא לך שהגידולין הרי הן כעיקר הלכך חין מעלין אותו להתיבו. וגרסה בעיני דלאו על גב דלעיל דמיון דלמא לחומרא בעינן למפשטה מהא דסליק אדעתין דליכא למידחי כי היא גוונא משום דבשלמא לעיל ליכא לאלא מדא תומרא דמחמירין דגידולין כמאן דאתו מעלמא דמי אבל הכא אי אמרינן לחומרא שאני מחמירין מרי חומרי חדא דביעור כיון דכיש לו מתירין דמי אוסרת בכל שהוא והא חומרא בעלמא הוא ועוד דגידולין אחיין לאסור אפילו בכמה יאסרו בכל שהוא ואפילו הכי דחייה קאמר להו רבי שמעון לו חומבחו לי מהך מתניתין. דשביעית דהרי היא כאילו אומרת בפירוש לאו אני לא אמרתי אלא לביעור: אלא מן הדא פשטה דתניא בלילים שירדו עליהם בשבים ואמאו אם היו עליו שלהן שחורין אסורין. הוריקו מותרין. שכיון שהם יכולים ליתלש בעלין שלהן מזה מוכיח שגדולין ולפיכך אסורין: ובגנגן למוצאי שביעית מותרין. משום דבטלין הלו ודאי רבו גידולין על עיקר הבגל המעורב בהן כך נראה בעיני דלמא חין גידולין כמשכין אחר העיקר דאלרבה מעלין אותו: ודלמא במדוכנין. אדך ושחק הבלילים וכיון דמדוכנין ניהו גריעי ולא ממשכי גידולין בתריייהו למנכש

[דף עג: ע"ב בתוספות ד"ה טבל]

לה א מיי' פט"ו מהל' מתנות עניים הלכה ג ופ"ח מהלכות תרומות הלכה יב:

לו ב מיי' פט"ו מהלכות מתנות עניים הלכה יג:

לז ג מיי' שם הלכה ח ופ"ו מהלכות שמיטה ויובל הלכה כב:

לח ד מיי' פ"ו מהל' שמיטה ויובל הל' כ:

שביעית פ"ו מ"ג

[שם פ"ו מ"ג] לקמן נט.

תוספות

כל דבר שיש לו מתירין. כגון טבל. שנתערב בתוך שלו מתירין שיכול להפרישם ממקום אחר ומעשר שני והקדש יש להם היתר בפדייה: וחדשלא נתנו בהן חכמים שיעור. שאוסרים בכל שהוא במין מינו אלא במין בגופן טעם דהשתא אסירי כמו שכתבתי למעלה* ובפרק בתרא דמס' ע"ז* יהיב טעמא אחריני לעיל דלא בטיל משום דכתיהו כך לשלו: וכל דבר שאין לו מתירין כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה. דלעיל דמלי לאתשוולי עלייהו כיון דליכא מאן למיעבד הכי לא מיקרו דבר שיש לו מתירין דמין במינו אוסרים בכל שהוא במינה אלא לענין תרומה ותרומת מעשר וחלה במאה עדלה וכלאי הכרם במאתים ובשלמין מין כוליה בששים: **השביעית** אוסרת בכל שהוא במינה. כיון דבתרומת פירות שביעית כיון דניזולין בכגון כלל שביעית אמר להם חלף הם לא אמרו אלא לביעור: חלף הם לא אמרו שהשביעית אוסרת בכל שהוא במינה אלא לענין שלריך לנתול התערובת קודם הביעור דכיון שחפצה לאכלו ה"ל כדבר שיש לו מתירין: אבל לאכילה. כלומר אם נתערבו לאחר הביעור שאם יהו אוסרים מערובת לא אמרו בתלילה כין במין כין שלא במינו טעם אלמא גדולין חיון ממכין לאחר הביעור להיות כמותו דה"ק היאך תאמר שביעית בגידולה אלא ודאי חין גידולין כעיקר הלכך מעלין והרי אתה רואה דסבירא ן דאי חין מעלין על כרחיך גידולין כעיקר דאי לא היכי פשיט דמדגדולין אמורין מעלין אלא ודאי כדפרישין לעיל, ודחי ליה דלמא הא נמי לחומרא אבל מדיוק לעולם אימא לך שהגידולין הרי הן כעיקר הלכך חין מעלין אותו להתיבו. וגרסה בעיני דלאו על גב דלעיל דמיון דלמא לחומרא בעינן למפשטה מהא דסליק אדעתין דליכא למידחי כי היא גוונא משום דבשלמא לעיל ליכא לאלא מדא תומרא דמחמירין דגידולין כמאן דאתו מעלמא דמי אבל הכא אי אמרינן לחומרא שאני מחמירין מרי חומרי חדא דביעור כיון דכיש לו מתירין דמי אוסרת בכל שהוא והא חומרא בעלמא הוא ועוד דגידולין אחיין לאסור אפילו בכמה יאסרו בכל שהוא ואפילו הכי דחייה קאמר להו רבי שמעון לו חומבחו לי מהך מתניתין. דשביעית דהרי היא כאילו אומרת בפירוש לאו אני לא אמרתי אלא לביעור: אלא מן הדא פשטה דתניא בלילים שירדו עליהם בשבים ואמאו אם היו עליו שלהן שחורין אסורין. הוריקו מותרין. שכיון שהם יכולים ליתלש בעלין שלהן מזה מוכיח שגדולין ולפיכך אסורין: ובגנגן למוצאי שביעית מותרין. משום דבטלין הלו ודאי רבו גידולין על עיקר הבגל המעורב בהן כך נראה בעיני דלמא חין גידולין כמשכין אחר העיקר דאלרבה מעלין אותו: ודלמא במדוכנין. אדך ושחק הבלילים וכיון דמדוכנין ניהו גריעי ולא ממשכי גידולין בתריייהו למנכש

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה כגון וכו' ומעשר שני והקדש וכו' ולהכי מפלוג: (כ) ד"ה חלא וכו' למוצאי שביעית: (ל) ד"ה חם יש עליו וכו' שמתו מן הקליפה י"ם לכן כח: (ד) ד"ה כנגדן למוצאי וכו' שחם יש בל שביעית: *) [ל"ל נמון לבניטול קמה · יעב"ן]

הגהות הגר"א

[א] גם' (לף לחי) תמ"ח:

גליון הש"ס גם' והלא שביעית אין לה מתירין. קשה הא יין נסך דאין לו מתירין ואסור כמותו דמשום ממן ליכא קוביא כל כך דיש לומר דמה דגם נתיו מינו במשהו לא תשיב אבל מיין נסך קשה וע"ש:

לט א מיי' פ"ו מהלי' מעשר הלכה ד

*המנכש עם הכותי בחסיות אוכל מהן אכילת עראי ומעשרן ודאי רבי שמעון בן אלעזר אומר אם ישראל חשוד על השביעית למוצאי שביעית מותר למימרא דגידולי היתר מעלין את האיסור ודלמא בדבר שורעו כלה דאתי אלא הזהירו חכמים כלפי לצד השום שלא יהו נוטעים כנגד השדות ודלמא במדוכני "השדה על השביעית" קתני ודלמא ברעורות המנכש מתני' אימא תיהוי תיובתיה דרבי יוחנן ורבי יונתן דאמרי תרוייהו רבי יצחק שניא שביעית הואיל ואיסורה ע"י קרקע בטילתה נמי ע"י קרקע אבל מעשר דאיסורו ע"י קרקע ואין בטילתו על ידי קרקע דתניא ליטרא מעשר טבל שורעה בקרקע והשביחה והרי היא כעשר ליטרין חייבת במעשר ובשביעית, ואותה ליטרא מעשר עליה ממקום אחר לפי חשבון אמרי

מנכש. מלקט עלין יתרים: בחסיות. מפרש לקמן דחסיות דבר שאין זרעו כלה כגון הלוף והשום והכלגים: אוכל מהם עראי. ולא חיישינן שמא קודם שזרעם הוסבלו למעבר דחיון דהיה זמורכן בעלמא הוא לא חיישינן להכי ועוד דחיון דקיש לן בהאי כותי שלא עיבר כדקתני ומעשרן ודאי מספקא לן בהו לידי גורן מחסיות שלא בשביל מעבר כך נראה בעיני: ומעשרן ודאי. דקיש לן ביה שלא עיבר: למוצאי שביעית מותר. לאכול לותן עלין שגדלו בשמיטים דודאי גידולין רבין על עיקר ליסור המעורב בהן ואחריט פרטו בדקים לן דהכי הוא ואין לורך: ודלמא בחעורבת. כלומר שנתערבו מחיליהן לאחר כך בחסיות אחרות: המנכש קתני. ובעוד שהוא מנכש משמע שהולש ואוכל לאו על פי שאין כאן מעורבת: ודלמא במדוכנין. שהותן חסיות הללו קודם שנטעון חשוד קתני. ולא טרח בהכי הלכך לחסיות קתני. ולא טרח בהכי דלמא גדולין על שביעית ומבטלין עיקר של שביעית: ליטרא תיובתיה דרבי יוחנן ורבי יונתן. דרבי יוחנן דאמר לעיל ילהה שנטעה בזקנה וכו' אחור ולרבי יונתן דאמר לעיל בכרם הע"פ שנעקר הכרם אחור אלמא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע מבטלין את העיקר: שניא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע. כדאמרינן ושנטה התרן בטילתה על ידי קרקע מה שאין כן ערלה דאסרון ומן גרם לה ליסורה וכלאים נמי מעורבת הוא דקא גריס: חייבת במעשר. שיש מעשר מן המעשר שהיתה חייבת בו קודם שזרעה ולא בטלה דפטורי בשביעית משום דהפקרא ניתנו: ובשביעית. שלריך לבער את כל קודם זמן הביעור: ואותה ליטרא מעשר עליה ממקום אחר. מעשר מן המעשר אבל מיניה וביה לא לריכין ליטרין דמוספת פטורי הוא ליה מן הפטור על החיוב:

מעשר

ע"י קרקע: **סדי מעשר וכו' ליטרא מעשר אכל.** ליטרא של אכל שהורס ממנו תרומה ומעשר לחשון אבל גבי לוי הוי אכל דאכתי לא תרם ממנו מעשר מן המעשר להיינו תרומת מעשר וזרעה בקרקע כשהיא מעורכת: **ודסי היא בעשרה ליטרין.** עם התוספת והעיקר שרבו גידוליו ל"כ: **חייבת במעשר.** (נ) כל מעשר ליטרין: **ובשביעית.** נמי שביעיות טהנת בהן שהרי הוא כדגן מעורב בעלמא שזרעו חייב ככל: **ותוספת ליטרא.** שזרע בן לוי כשהיא מעורבת ע"פ שפירות עכשיו צריך לעשרה פעם אחת תרומת מעשר שהיא הלוי לשחקה של הפרים ממנה שכבר הוא שלא ישחכה. כך שזרעה כשהיא מעורבת: **ומעשר עליו ממקום אחר.** מפירות של שחקה וזהו ממ"ש ולא מפירות של שנה זו שאין מעשרין מן החדש על הישן ליקמן*) אחריני ממ"ש לא ידעינן מ"ר: **לפי חשבון.** יעשר הליטרא שהיא משחקה לחין בשילים ע"י קרקע לחע"ג שנזרעה חייב בתרומת מעשר וק' לר' אחי דפשיטא ליה דגדולי היתר מעלין חם החיסור דהא חזינן דכה חמיר להפרים מעשר שלאוחה ליטרא לפי חשבון:

*) [מלת אחריני מפסק בפשוטו]

תרין

הלוף. מין קנים הוא ואין זרעו כלה: ודלמא במדוכנין. שדכנן ואכלן עם פירותיו ולא חיישינן שנטעון בשביל שיגדלו הלוף: **המנכש** קתני. ואוכל מאותם שמנכשים שנגדלו בשביעית ואם כן אכל כאכל שהיסר משום *)שנותנין לגידולין: **ליטא** חיובתיה דרבי יוחנן ורבי יונתן. דאמרי לעיל גבי ילהה שנטעה בזקנה וגבי כל שנטעו ככרם גידולי היתר מעלין החיסור: **אמר רבי יצחק שניא שביעית שהואיל ואיסורו על ידי קרקע ואיסורו מבטל את העיקר.** דמעשר אין איסורו על ידי קרקע אלא על ידי שנגמר פירות ואין הקרקע מבטלו שהרי אפילו לאחר

תרין מעשר · תרומת מעשר דיגון הוא [דקא גריס] ליה דלא מחייב בתרומת מעשר עד דמידגן והאי מתמקד גידגנה הלכך מעשר עליה מגל דמתמקד ולא הוי חיסורו על ידי קרקע הלכך לא הוי בטילתו ע"י קרקע · **אפילו גידולי גידולין חסורין** · תלמח דתין גידולי

הַיְתָךְ נדרים נט: אפילו

תַּמָּן : **ואין בעל כרחו** · כלומר ברוב מדתו בגדוליו רבים : **סרי תרומה דאי בעי מיתשיל עלה** · שאם היה בדעתו להפריש תרומה ומעשר על פירותיו מפירות קופה זו וטעה ונתן מקופה אחרת יכול לסמוך עליה לפני חכם ולומר לו לא היה בדעתי ליתן מקופה זו אלא מזו ולא הויא תרומה ואפילו הכי בטלה ברובו דתנן וכו' : **מיקב** · הכל שוין להיקב ולא ליגרול : **הא אם נפל לגתו** · תעלה שאה אחת ושאר מונח ללמח דבטלה ברוב דידיה כמו הא דהייט במאה ושכבי דגרים לרבי מתני' דנדרים: (נ)[ומשני] **הא תרומה בתרומה ביד כהן עסקינן** · דמחחר שזכה בה כהן לא מלי מיתשיל עלה לינם ולא דמי לקונמות : **מיתכר לכהן** · הבי ביד כהן היא ואין נרוך לו למוכרה : **אלא ביד ישראל עסקינן שנפלו וכו'** · דלמא מלי מיתשיל עלה מיתשיל עלה שכבר זכה בה כהן (ד) : **ואם קחני פיפא אם היסה עסורה מיתכר לכהן** · שהרי ביד ישראל היא חון מדמי לוחה שאה,שאם נפלה לו מבית אבי אמו כהן-עסקינן [והא] קתני סיפא[היתכר לכהן חיץ מדמי אוחה שאה] אלא אימא בשלמא קונמות מצות *דאמר רבי נתן *כל הנודר משום דרבי נתן לאחשולי עליהן כאילו בנה במה והמקריבו כאילו מקטיר עליה (ג) *תרומה מאי מצוה לאחשולי עלה [נופא] אמר רבי יוחנן "ליטרא בצלים שתיקנה ורעה מתעשרת לפי בולה" יחיב *רבה וקאמר להא שמעתא ואמר ליה רב חסדא *מאן צאית לך ולר' יוחנן רבך *היתר שבהן להיכן הלך ואמר ליה מי לא תנן רבי מאיר אומר כל הנודר מן הבצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו

אמר מעשר דיגון הוא דקא גרים ליה, מהתם רמי בר חמא קונם פירות האלו עליקקונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובגידוליהן(ה) שאני אוכל,ושאני טועם,מותר בחילופיהן ובגידוליהן-בדבר שורען כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין אמר רבי אבא שאני קונמות הואיל ואי בעי מתשיל עלייהו הוו להו כדבר שיש לו מתירין-ואין במיל ברוב,והא תרומה "דאי בעי מיתשיל עלה ובטלי ליה (ברוב) *דתנן סאה תרומה מאה שנפלה לפחות ממאה חולין תרקב הא למאה תעלה אמרי בתרומה ביד כהן עסקינן דלא מצי מיתשיל עלה אי הכי אימא סיפא אם היתה טהורה תתכר לבהן אלא בישראל שנפלו לו מבית אבי אמו כהן-עסקינן [והא] קתני סיפא[היתכר לבהן חיץ מדמי אוחה שאה] אלא אימא בשלמא קונמות מצות לאחשולי עליהן משום דרבי נתן *דאמר רבי נתן כל הנודר כאילו בנה במה והמקריבו כאילו מקטיר עליה (ג) *תרומה מאי מצוה לאחשולי עלה [נופא] אמר רבי יוחנן "ליטרא בצלים שתיקנה ורעה מתעשרת לפי בולה" יחיב *רבה וקאמר להא שמעתא ואמר ליה רב חסדא *מאן צאית לך ולר' יוחנן רבך *היתר שבהן להיכן הלך ואמר ליה מי לא תנן רבי מאיר אומר כל הנודר מן הבצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו

אם מעשרן עלייהו והוי דבר שיש לו מתירין · קונם פירות האלו עלי כקונם פירות שאני אוכל · שאני טועם · מותר בחילופיהן ובגידוליהן · דבר שורען כלה · שאין זרעו נשאר אחריו כגון בצלים וכיוצא בהן · אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין · דלמא מין גידולי גידולין מין הוא בעלמא · ואי בעי מתשיל עלייהו · ואם רצה יכול להפרישם ולומר תרומה שהפרשתי היתה על מין זה שהוא מין בפני עצמו ולא על מין זה שהוא מין בפני עצמו · הואיל ואי בעי מתשיל עלייהו הוו להו כדבר שיש לו מתירין · ואין במיל ברוב · ואפילו הכי בטלה ברובו (ה) והדרא קושית לדוכתיה דלמא מין גידולי גידולין מין בפני עצמו הוא ואין יכול להפרישם ולומר תרומה שהפרשתי היתה על מין זה שהוא מין בפני עצמו · **אם מעשר דיגון הוא דקא גרים ליה** · דלמא מין גידולי גידולין מין בפני עצמו הוא ואין יכול להפרישם ולומר תרומה שהפרשתי היתה על מין זה שהוא מין בפני עצמו · **מהתם** · מדתנן בנדוליו רבים : **סרי תרומה דאי בעי מיתשיל עלה** · שאם היה בדעתו להפריש תרומה ומעשר על פירותיו מפירות קופה זו וטעה ונתן מקופה אחרת יכול לסמוך עליה לפני חכם ולומר לו לא היה בדעתי ליתן מקופה זו אלא מזו ולא הויא תרומה ואפילו הכי בטלה ברובו דתנן וכו' : **מיקב** · הכל שוין להיקב ולא ליגרול : **הא אם נפל לגתו** · תעלה שאה אחת ושאר מונח ללמח דבטלה ברוב דידיה כמו דהייט במאה ושכבי דגרים לרבי מתני' דנדרים: (נ)[ומשני] **הא תרומה בתרומה ביד כהן עסקינן** · דמחחר שזכה בה כהן לא מלי מיתשיל עלה ולא דמי לקונמות : **מיתכר לכהן** · הבי ביד כהן היא ואין נרוך לו למוכרה : **אלא ביד ישראל עסקינן שנפלו וכו'** · דלמא מלי מיתשיל עלה מיתשיל עלה שכבר זכה בה כהן (ד) : **ואם קחני פיפא אם היסה עסורה מיתכר לכהן** · שהרי ביד ישראל היא חון מדמי לוחה שאה,שאם נפלה לו מבית אבי אמו כהן-עסקינן [והא] קתני סיפא[היתכר לכהן חיץ מדמי אוחה שאה] אלא אימא בשלמא קונמות מצות לאחשולי עליהן משום דרבי נתן *דאמר רבי נתן כל הנודר כאילו בנה במה והמקריבו כאילו מקטיר עליה (ג) *תרומה מאי מצוה לאחשולי עלה [נופא] אמר רבי יוחנן "ליטרא בצלים שתיקנה ורעה מתעשרת לפי בולה" יחיב *רבה וקאמר להא שמעתא ואמר ליה רב חסדא *מאן צאית לך ולר' יוחנן רבך *היתר שבהן להיכן הלך ואמר ליה מי לא תנן רבי מאיר אומר כל הנודר מן הבצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו

מעלמו ולימא מלוה למעבד הכי לא מיקרי דבר שיש לו מתירין והקדש דקא מני לעיל בדבר שיש לו מתירין בהקדש בדק הבית עסקינן דעל כרחין לפדייה קאי : **נופא** ליטרא בצלים שתקנה ורעה · כלומר שהפריש כל מעשרותיה מתעשרת לפי כולה ולא לפי גידולין בלבד לתמו גידולים ומבטלי עיקר לגמרי : **ורבי היתר שבהן להיכן הלך** · גרלה בעיני דהכי מקשה אפילו תימא דגידולין של היתר מבטלים עיקר של איסור התם היינו טעמא משום דכיון שברבו גידולין על עיקרו נמלא הלכך חף על פי שאיסור שבו מעורב בתוכו ולא חזר ליה לעולם דהוי דבר שיש לו מתירין ואע"ג דלא מני ליה תנא מתירין הכא משום דכיון דלעולם אין מיוחן בשעת התירה והיינו על ידי אדם : **קונם פירות האלו** · מפורש בגמרא : **שאני אוכל** · דלמא מין גידולי היתר מותר לאכילה : **שאני טועם** · דלמא מין גידולי איסור אסור לטעימה : **מותר בחילופיהן ובגידוליהן** · שאם היה בדעתו להפריש תרומה ומעשר על פירותיו מפירות קופה זו וטעה ונתן מקופה אחרת יכול לסמוך עליה לפני חכם ולומר לו לא היה בדעתי ליתן מקופה זו אלא מזו ולא הויא תרומה ואפילו הכי בטלה ברובו דתנן וכו' : **מיקב** · הכל שוין להיקב ולא ליגרול : **הא אם נפל לגתו** · תעלה שאה אחת ושאר מונח ללמח דבטלה ברוב דידיה כמו דהייט במאה ושכבי דגרים לרבי מתני' דנדרים: (נ)[ומשני] **הא תרומה בתרומה ביד כהן עסקינן** · דמחחר שזכה בה כהן לא מלי מיתשיל עלה ולא דמי לקונמות : **מיתכר לכהן** · הבי ביד כהן היא ואין נרוך לו למוכרה : **אלא ביד ישראל עסקינן שנפלו וכו'** · דלמא מלי מיתשיל עלה מיתשיל עלה שכבר זכה בה כהן (ד) : **ואם קחני פיפא אם היסה עסורה מיתכר לכהן** · שהרי ביד ישראל היא חון מדמי לוחה שאה,שאם נפלה לו מבית אבי אמו כהן-עסקינן [והא] קתני סיפא[היתכר לכהן חיץ מדמי אוחה שאה] אלא אימא בשלמא קונמות מצות לאחשולי עליהן משום דרבי נתן *דאמר רבי נתן כל הנודר כאילו בנה במה והמקריבו כאילו מקטיר עליה (ג) *תרומה מאי מצוה לאחשולי עלה [נופא] אמר רבי יוחנן "ליטרא בצלים שתיקנה ורעה מתעשרת לפי בולה" יחיב *רבה וקאמר להא שמעתא ואמר ליה רב חסדא *מאן צאית לך ולר' יוחנן רבך *היתר שבהן להיכן הלך ואמר ליה מי לא תנן רבי מאיר אומר כל הנודר מן הבצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו

אם

פירוש הרא"ש

לעולם שרי לאכל גבי מעשר כיון דלפי חשבון הטבל חייבים רחמנא לעשורי הכא כולה וכי היתר שבהן להיכן הלך : **אם** מעשר דיגון הוא דקא גרים ליה · אע"ג דלא מחייב במעשר ולא ע"י קרקע : **מתיב רמי בר תמח** קונם פירות האלו עלי וכו' · **עֲלֵי יַעֲלֵי פְּרִיךְ** לתמר לעיל בגל של תרומה גידולו אע"פ שאין חיסורן ע"י קרקע מעלין אח החיסור ומשום הכי

תוספות

מחייב רמי בר חמא קונם פירות האלו עלי קונם כו' · **ה"נ** · דלמא קונם ממש לאו נמי אסור אלא כאומר הרי הן כמו בשר חזיר ודבר שאין ראוי לאכילה ולא חיישינן שמא יאכל אלא שאני אוכל שאני טועם שמא יאכל ואי בעי מתשיל עלה · **ואי בעי מתשיל עלה** · ואם רצה יכול להפרישם ולומר תרומה שהפרשתי היתה על מין זה שהוא מין בפני עצמו · **הואיל ואי בעי מתשיל עלייהו הוו להו כדבר שיש לו מתירין** · ואין במיל ברוב · ואפילו הכי בטלה ברובו (ה) והדרא קושית לדוכתיה דלמא מין גידולי גידולין מין בפני עצמו הוא ואין יכול להפרישם ולומר תרומה שהפרשתי היתה על מין זה שהוא מין בפני עצמו · **אם מעשר דיגון הוא דקא גרים ליה** · דלמא מין גידולי גידולין מין בפני עצמו הוא ואין יכול להפרישם ולומר תרומה שהפרשתי היתה על מין זה שהוא מין בפני עצמו · **מהתם** · מדתנן בנדוליו רבים : **סרי תרומה דאי בעי מיתשיל עלה** · שאם היה בדעתו להפריש תרומה ומעשר על פירותיו מפירות קופה זו וטעה ונתן מקופה אחרת יכול לסמוך עליה לפני חכם ולומר לו לא היה בדעתי ליתן מקופה זו אלא מזו ולא הויא תרומה ואפילו הכי בטלה ברובו דתנן וכו' : **מיקב** · הכל שוין להיקב ולא ליגרול : **הא אם נפל לגתו** · תעלה שאה אחת ושאר מונח ללמח דבטלה ברוב דידיה כמו דהייט במאה ושכבי דגרים לרבי מתני' דנדרים: (נ)[ומשני] **הא תרומה בתרומה ביד כהן עסקינן** · דמחחר שזכה בה כהן לא מלי מיתשיל עלה ולא דמי לקונמות : **מיתכר לכהן** · הבי ביד כהן היא ואין נרוך לו למוכרה : **אלא ביד ישראל עסקינן שנפלו וכו'** · דלמא מלי מיתשיל עלה מיתשיל עלה שכבר זכה בה כהן (ד) : **ואם קחני פיפא אם היסה עסורה מיתכר לכהן** · שהרי ביד ישראל היא חון מדמי לוחה שאה,שאם נפלה לו מבית אבי אמו כהן-עסקינן [והא] קתני סיפא[היתכר לכהן חיץ מדמי אוחה שאה] אלא אימא בשלמא קונמות מצות לאחשולי עליהן משום דרבי נתן *דאמר רבי נתן כל הנודר כאילו בנה במה והמקריבו כאילו מקטיר עליה (ג) *תרומה מאי מצוה לאחשולי עלה [נופא] אמר רבי יוחנן "ליטרא בצלים שתיקנה ורעה מתעשרת לפי בולה" יחיב *רבה וקאמר להא שמעתא ואמר ליה רב חסדא *מאן צאית לך ולר' יוחנן רבך *היתר שבהן להיכן הלך ואמר ליה מי לא תנן רבי מאיר אומר כל הנודר מן הבצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו

אם

תוספות

לעולם שרי לאכל גבי מעשר כיון דלפי חשבון הטבל חייבים רחמנא לעשורי הכא כולה וכי היתר שבהן להיכן הלך : **אם**

הנהות הב"ח (ה) גמ' שאני אוכל ושאני וכו' : (ב) שם מקניר עליה לכל תרומה מלי : (ג) רש"י ד"ה כל אם וכו' דנדרים דם"ד ותם"כ מ"ה אמרי הא : (ד) ד"ה ולא ליגח ביד ישראל וכו' כה כהן וכיוצא דקתני סיפא וכו' ישראל כיון דס"ד ותם"כ מ"ה תון ואם נפלה : (ה) ד"ה ולא ליעול וכו' נבלה ברובו ולא הדרא קושיא : (ו) ד"ה היתר וכו' לעשרה דס"ד :

הגהות הגר"א [א] גמ' גרוב נמתק (דהא בעינן ק' ומ"ם בסיפא מקונמת דמוך דהא הכל מדרבנן קמיירי דמהתוייהא לף דבר שיש לו מחירין בטל במ"ם בכ"מ נב.) :

גליון השי"ם גמ' תרומה מלי מלוה · עי' כ"מ פ"ג מ"ע הוס' ד"ה הו"ל ועי"ק : **שם** היתר שבהן להיכן הלך · עי' נר"ש ע"ג דף שם ע"ב ע"ש :

אם היו עלין שלהם שחורים וכו' · ומדקתני סתמא לאסורין משמע שאסורין לפי כולן כפירוש שביעית עלמן ואם תימא דלמרי' וכי היכי שכהן להיכן הלך לא הוי ליה למיפסק ולמתני לאסורין דהא לין תופסין דמיון לגלח ודלי גידולין מכטלי ליה לעיקר לגמרי כלומר לא היה לפי שהלך העיקר עלמו משמה דרך גדילתו: ועוד כלן לא שמעת לרבן שמעון בן גמליאל לגלח היכא דלא טרח · כלומר תע"ב דלא מינח למיימי סיועתא מהך מכל מקום לא קשיא לי דנהי דהכא למרין דגידולין לא מכטלי עיקר לגמרי הכי מילי היכא דלא טרח לבטולי לגמרי אבל היכא דקא טרח כי הכא לליטרא בעלים שזרעה בקרקע אחו גידולין ומבטלי עיקר לגמרי ולא תקשי לי אמאי דכחיבנא לעיל גרים שמעתין דסבירא לן דאי לין גידולין כעיקר פשיטא דמבטלין אחו והכא למרין דגדל בחוב חייב הגדל מיהו לאמת לין גידולין כעיקר ואפילו הכי קתני גדל בפטור פטור אלמא אף על פי שאין גידולים כעיקר אין מבטלין אחו דהכא הייט טעמא משום דסיברא לן בטיל שהאיסור דרכו להתבטל ולא ההיתר ועוד דלא טרח לבטולי עיקר אלא גידולין מאליהן כאן ובדין הוא לעניין כמי כי בעי למפסל בעיין דבכל שעקרו בשביעית מבטל בכרם ונעקר הכרם דמלי לדמויי שאני בגל שנטעו בכרם אלא טרח לסיון דהך דיחויא לא סגי לגבי ילדה שנכנסה בזקנה גבי בגל שנטעו בכרם גמי לא דמי ליה כן ק"ל: הרי ליטרא מעשר דקטרח · דהא טרח לבטולי עיקר בזיעה ואפילו הכי קתני לוחה ליטרא מעשר עליה ממקום אחר לפי חשבון אלמא אף על פי שאין גידולין מבטלין עיקר ואפילו הכי קתני בגל שנטעו בכרם

תרומה . דאין נידולי היתר מעלין את האיסור : **נידולי נידולין קתני** . דהכי קאמר נידולי בכל של תרומה שנטעה וכן נידולין של עיקרו דהוו להו נידולי נידולין : **תניא וכו'** . דנידולי נידולין של תרומה תולין : **מפי דבר שאין ורעו כלה** . כגון נידולי נידולין דזהו האמי : **דבר שורעו כלה** . כגון מיטיטין נידולין נידולין של נידולי נידולין : **מרין רבויא על נידולי נידולין דרבו נידולין על עיקרו מותר** . כלומר הא אחת לשמוטין נידולי נידולין של בגל של תרומה וכן תותן נידולין על עיקרו מותר דזהו האמיתי :

תרומות פ"ט מ"ד [פסחים נ"ו. שבת יז:]

פסחים נ"ו. [תרומות פ"ט מ"ו]

היתר מעלין את האיסור *והתנן נידולי תרומה = תרומה? בגידולי נידולין קאמרינן. הא נמי תנינא נידולי נידולין = חולין. הא קמ"ל אפילו בדבר שאין ורעו כלה. *התבל נידולין מותרין בדבר שורעו כלה אבל דבר שאין ורעו כלה נידולי נידולין אסורין. דרבו נידולין על עיקרו מותר. קא משמע לן :

הדרן עלך הנודר מן הירק

קונם יין שאני טועם היום . דמשמע כל זמן שהוא יום ואע"ג : **שבת** זו . ונהיה עומד בשבת לאסור כל השבת כשבת ימי השבוע : **ושבת שעברה** . כלומר (ג) ושבת שהוא עומד כה ולכאי קאי ליה שעברה לפי שהשבת זה היו מתחשב לאחר ימים הבאים ללת לאחר שבת ימים שעברו : **חדש זה** . לאחר קונם יין שאני טועם היום הבאים . כלומר חדש זה שהוא עומד כה והיה עומד בחודשו יום של ר"ח : **לאסור כל השבת** . כל שלשים יום הבאים : **ורחץ חדש בסחא** . כלומר (ג) ר"ח שהוא עומד (לחולו של מועד) ממנה עם ימים הבאים שהוא לרחצן שלשה : **וכן אם היה עומד ברחץ בשבת ואמר קונם יין שאני טועם שבת זו** . לאסור כל השבת ואותו היום של רחץ השבת שהוא עומד בו ולהכי קאי "לעתיד לבא" לפי שהוא נמנה לימים ולחדשים הנכנסים שהוא לאחר זמן ולהכי קאמר "לעתיד" ולא קאמר "להבא" : **ואם היה עומד בשבת כשמיעה ואמר קונם יין שאני טועם בשבת זו לאסור כל השבת** . (ד) ואותה שבת שבאים שהוא עומד כה נמנית לשבוע שעברה להכי קאי ליה שעברה : **ואם אמר** . שאני טועם היום לאחר (ה) מעת לעת שלא היה עומד בשעת הבדל בחני היום לאסור למחר עד חני היום וכן אם אמר שבת לאחר בחיה יום שהעומד בשבוע לאסור עד יום שמיני לאותו יום שבדל וכן בשבת לאחת וכן בשבוע לאחת לאסור שבת שלימה ושבוע שלם מיום ליום : **גמ' כשאמרה** . לאחיה ט"ע בשעבר היום : **גריך שלא לאכזב** . להחזיר ט נדרו משום היכרא : **נזירה היום למחר יום אחד** . דלי אמרת לכשאחשוך (ו) (ט"ע בשעבר היום) הוי מותר למחר למימר כמי כי נדר יום לאחר ושומד בחני היום מותר לכשאחשוך ואיהו לא הוי מותר עד מעת לעת הילכך גריך שלא לאכזב ובעני שלא לאכזב חכם תוקף כילד נדל ולא יבא לידי חילול נדר : לאי

הדרן עלך הנודר מן הירק

קונם יין שאני טועם היום . דמשמע כל זמן שהוא יום ואע"ג : **שבת** זו . ונהיה עומד בשבת לאסור כל השבת כשבת ימי השבוע : **ושבת שעברה** . כלומר (ג) ושבת שהוא עומד כה ולכאי קאי ליה שעברה לפי שהשבת זה היו מתחשב לאחר ימים הבאים ללת לאחר שבת ימים שעברו : **חדש זה** . לאחר קונם יין שאני טועם היום הבאים . כלומר חדש זה שהוא עומד כה והיה עומד בחודשו יום של ר"ח : **לאסור כל השבת** . כל שלשים יום הבאים : **ורחץ חדש בסחא** . כלומר (ג) ר"ח שהוא עומד (לחולו של מועד) ממנה עם ימים הבאים שהוא לרחצן שלשה : **וכן אם היה עומד ברחץ בשבת ואמר קונם יין שאני טועם שבת זו** . לאסור כל השבת ואותו היום של רחץ השבת שהוא עומד בו ולהכי קאי "לעתיד לבא" לפי שהוא נמנה לימים ולחדשים הנכנסים שהוא לאחר זמן ולהכי קאמר "לעתיד" ולא קאמר "להבא" : **ואם היה עומד בשבת כשמיעה ואמר קונם יין שאני טועם בשבת זו לאסור כל השבת** . (ד) ואותה שבת שבאים שהוא עומד כה נמנית לשבוע שעברה להכי קאי ליה שעברה : **ואם אמר** . שאני טועם היום לאחר (ה) מעת לעת שלא היה עומד בשעת הבדל בחני היום לאסור למחר עד חני היום וכן אם אמר שבת לאחר בחיה יום שהעומד בשבוע לאסור עד יום שמיני לאותו יום שבדל וכן בשבת לאחת וכן בשבוע לאחת לאסור שבת שלימה ושבוע שלם מיום ליום : **גמ' כשאמרה** . לאחיה ט"ע בשעבר היום : **גריך שלא לאכזב** . להחזיר ט נדרו משום היכרא : **נזירה היום למחר יום אחד** . דלי אמרת לכשאחשוך (ו) (ט"ע בשעבר היום) הוי מותר למחר למימר כמי כי נדר יום לאחר ושומד בחני היום מותר לכשאחשוך ואיהו לא הוי מותר עד מעת לעת הילכך גריך שלא לאכזב ובעני שלא לאכזב חכם תוקף כילד נדל ולא יבא לידי חילול נדר : לאי

[קידושין סד.] פרש"י כ"ן והרמ"ם עד סוף המסכת ממנה ונקמן סה ע"ב

[בהרמ"ם נפסקיו פיתח א"ר ירמיה בר אבא לבשתחשך וכו' וכ"ל ובדומיה בשוגיון עכ"ב ופ' הרי"ף והרמ"ם שם וכ"ה בהרא"ש]

פי' הרא"ש

ונמצן נידולי תרומה [תמורה] . משנה היא בפ"ק דתמורות (ת"ד) ומפרש טעמא בפ"ק דשבת (דף יז:) דילמא מתני ליה ולמי נידי מקלה: כלי מני מניעה. לפי' מיירי מני בנידולין נידולין מכאי ליכא למיקלי מתניתין פיקא דהך מתני"ש משנה שלימה שניה נידולי נידולין מותרין ואפילו מכאי נידולי נידולין מותרין והתנן בפרק דהך מתני' דנידולי תרומה תרומה היא בפ"ק דשבת : ולפי מן הסכנה נידולי נידולין מותרין וכן נידולי נידולין מותרין לכתחלה כל זמן שלא נתערבו בחולין ואפילו נתערבו בחולין ואחד מהן בתרומה אם יש בחולין מאה כנגד התרומה אחת מותרין לכתחלה

יום אחד. דלמי קרית ליה לכשמתחיל בלא שלמה למי למיטעי נמי ביום אחד שיהא מותר לכשמתחיל דלא מצמע ליה דאיכא מידי בין יום אחד להיום: היום ביום אחד מיבעי. דלמי קרית ליה כי אמר היום לכשמתחיל בלא שלמה למי למשרי נמי למפלי לבל יום אחד בהיום לא מיבעי לן למי קודם שמתחיל: ומה שנהגו עכשיו בתעניות יחיד דלא הוי אלא מפרפרת ועד פניה ולפי' הכי לכשמתחיל קרית ליה בלא שלמה ולא גזרינן משום יום אחד הייט משום שהדבר יודע שדיעו על תעניה כך הוא ואין מיסורו כשאר נדרים שכבר קבעו לו חכמים זמן הילכך לפילו קרית ליה לכשמתחיל לא למי שלמופי בגודל יום אחד שדיעי תעניה ונדרים הלוקין הן ולא למי שלמופי זה ז"ל כתן נראה לעניי שהוא ז"ל כתב הייטו טעמא דגזרינן בהיום אחד משום שמקלקל תוכו יום הוא לו מתחלתו לחומר יום אחד וכיון דדמיין להדדי למי שלמופי אבל תעניה שהיא לקולא אין מקלקל תוכו ומשני הכא מהו דמיעמ דיומא דמיעמ דשבתא לא חשיב ליה יום אחד לחומרא ולא לקולא ולא גזרינן ביה כלל ומשני הכא מהו דמיעמ דיומא דמיעמ דשבת

אילימא כדקתני למה לי למימרא אלא לאו דאמר "שנה" אלמא "שנה" כהשנה דמי "יום" נמי כהיום דיניה, לא, לעולם דאמר "השנה" והתניא דתימא הלך אחר רוב השנים ולא איתא בחו עיבור, קא משמע לן רבי עקיבא דהא אמר "יין שאני טועם יובל" מאי "שנת" "חמשים" כלפני חמשים - או - כלאחר חמשים? ת"ש דתניא פלוגתא דרבי יהודה ורבנן וקדשתם את שנת החמשים שנה" שנת החמשים אתה מונה ואי אתה מונה שנת חמשים ואחת מכאן אמרו יובל אינו עולה למנין שבוע רבי יהודה אומר יובל עולה למנין שבוע אמרו לו לרבי יהודה הרי הוא אומר ששה שנים תזרע שדך ואין כאן אלא חמש? אמר להם לרבותיכם הרי הוא אומר ועשית את התבואה לשלש השנים" הרי כאן ארבע אלא איכא לאוקמה בשאר שני שבוע, הילי נמי איכא לאוקמה בשאר שני שבוע: עד הפסח אסור כו': למימרא דרבי מאיר סבר לא מעייל איניש נפשיה לספיקא

שכבר פשיטא דהשנה עד רוח השנה מצמח: ושמע מינה שנה כהשנה. דאי דיינה כשנה אחת לא מסתר בעבורה אלא בשנים עשר חדש כדוב שנים: מדתו דימות הלך אחר דוב שנים. דניח בהן עבור וימות דאע"ג דאמר השנה לא ליהסר אלא כדוב שנים קמ"ל: ולענין הלכה כיון דבעיין לה לפשיטא נקטינן לחומרא דיום כיום אחד דמי ואסור מעת לעת: איבעיא להו אמר קונם יין שאני טועם יובל מאי. לאו דקאמר כהדין לישנא דהא כיון דלא אפשיטא בעיין דלעניל כי אמר יובל כיובל אחד דיניה ולא צריך למבעיא לי שנת חמשים כלפני חמשים או לא כלאחר חמשים תו לא צריכא דאמר יובל זה עסקינן ולא דק בלישניה משום דעיקר בעיין ליה אי שנת חמשים כלפני חמשים שאינה עולה כלל לחשבון יובל הכא שאין עושין שמיטה עד חמשים ושבע הילכך טרי דקאי בחמשע יובל ואמר יובל זה מיהסר כה לו כלאחר חמשים שאינה שנה עולה לחשבון שמיטה שלאחר חמשים וטרי מותר שבעבר: ולא שנת חמשים ואחת. שאין שנת חמשים נמנית לענין שמיטה עד שתהא נמנית בשנת חמשים של יובל שעבר ושנה אחת של שמיטה שלאחר לותו יובל: הרי הוא דאמר קם קנים חזרע וכו'. דמשמע לעולם קודם ליסור שביעית מותר לזרוע קם קנים ולדבריך בשמיטה שלאחר היובל ליו מותר ללת חמש קנים שהרי היובל לחסר בזריעה וכשיגיעו קם קנים תהא שנה שאין שנת השמיטה: לדבריהם. דסבירא לכו דקדא בכולהו קנים משמע הרי הוא דאמר "ועשת התבואה לשלש השנים" ועל כרחין ליכא לאוקמיה בשמיטה של שנת מ"ט שהרי זרע של מ"ח לריך שיספיק מ"ח ומ"ט ו' וז"ל עד הקליר של י"ח ללת ליכא לאוקמיה בשאר שני שבוע שליו שמוך ליובל מלפניו וכי תאי גונא סגי בשלש קנים שהזרע של שנים יספיק לשנים ולשביעית ולשמינית עד הקליר דילי נמי. תאי קרא דשלש קנים חזרע דקא מקשיתו לי מיניה ליכא לאוקמה בשאר שני שבוע שליו שמוך ליובל מאחריו: **מתני'** * עד הפסח אסור עד שיגיע. דלמון בני אדם משמע עד ולא עד בכלל: עד שיהא אסור עד שילא. דמשמע עד שיהא כולו: עד פני הפסח ר' מאיר אומר אסור עד שיגיע. דסבירא ליה לרבי מאיר דניהא לימיר דעד פני עד רגע אחד שלפני סוף יום האחרון של פסח לא אמרינן ללא מחית אינש נפשיה לספיקא דיום שני ושלישי ואחר ימי הפסח וכי קאמר עד פני הפסח לפני יום ראשון קאמר: רבי יוסי אומר עד שילא. דסבירא ליה דמחית אינש נפשיה לספיקא: *) **עד** הקליר עד הכליר עד המסיק אינו אסור עד שילא עד שיגיע. כלומר אינו אסור עד שיהא הכליר והמסיק כל שהן אלא עד שיגיע זמן הבציר והמסיק כגון פסח שקבוע בו תורה שבעה ימים כי אמר עד שיהא אסור עד שילא דכיון דידע זמן המשך חיבורו אסור עלמו בו וכל שאין זמנו קבוע כגון קליר וביכר שאין להם זמן קבוע אינו ממכבן לותו זמן ולא יותר לפי' אמר עד שיהא אינו אסור עד שיגיע שאין לחם חלם אסור עלמו בזמן שאין לו קלבה: **גמ'** למימרא (מאי) דר' מאיר סבר לא מעייל אינש נפשיה לספיקא וכו'. שתי כתי בנות. משמי נשיא גדולה וקטנה לכל כת וכת: כולן אסורות. דלא מחית אינש נפשיה לספיקא: כולן מותרות. דלמון מחית אינש נפשיה לספיקא וכי קאמר גדולה אסורין דוולאי גדולה שבגדולות קאמר: **מתניתא** הפיטה. כאן התחיל סתומן: **והתניא.** ביניהותא: **ולענין** הלכה היין דמפקינן להו וקיימא לן דר"מ ומסקי' התם (דף סה.) לעולם לא תיפוך דבמתני' לאו אינש נפשיה לספיקא פליגי דאי"ר מ"מ סבר עד פני הפסח עד

*) [עיין לע"ב]

פי' הרא"ש

למה לי למימר. פשיטא דמדם הפיטור הוא בכלל השנה דבין פשומה וביו מעוברת קרויה שנה: **אלא לאו** דאמר שנה אלמא כהשנה דמי. ואפילו הכי קתני דבמעוברת אינו אלא ט' חדשים: **ואי אתה מונה** שנת חמשים ואחת. ואפילו הכי קתני דבמעוברת אינו אלא ט' חדשים: **יובל אינו עולה למנין שבוע.** דשנת חמשים עולה לכאן ולכאן: **אמרו לו וכו'.** אם כן שנת יובל עולה למנין שבוע אינו אלא חמשה בשבוע לחשבון על יובל שהשנה שהיא לחשובה שהיא יובל לחור לזרוע בה והשביעית נמי לחשורה שהיא שמיטה ואינה אלא חמשה לזריעה: **לחר נפש לדבריכם** כרי הוא לומר ועשת את התבואה לשלש השנים. שנה שהיא ושנה שביעית וחמישית עד קליכה ולח[נמי] לחמרת (ד) אין יובל עולה למנין שבוע הרי כאן לחרבעה שנים שלריכה לעשות לחלבע שנים כילד שנת מ"ח היא שביעית ותבואה שלה לריכה לשנים עלמה ושנת לרבעים ושנה שהיא שמיטה ושנת חמשים שהוא יובל ושנת ממשים ואחת עד הקליר הרי לרבע שנים והלי פירכת לדבריכם הול היא דלרבי יהודה נמי ליכא למימר דחמר יובל עולה למנין מכל מקום לחשוב הוא בזריעה והוו נמי לרבע שנים: **אלא.** לדברי הכל ליכא לאוקמי להלי קרא אלא בשאר שני שבוע בשש השמיטות ולא בשמיטה שביעית של יובל ולא קשיא כלל לא לדידי ולא לרבנן לדידי דאמרי לי שש שנים מוקמינן ליה לקרא בשאר שני שבוע בשמיטה דלשונה השמיטה ליובל: **מתני'** *) **אמר קונם יין שאני טועם עד הפסח אסור עד שיגיע.** לדברי הכל: **עד שיהא אסור עד שילא.** דמשמע דאמר עד שילא כל הפסח: **עד פני הפסח.** משמע עד שיגיע ומשמע עד שילא: **עד שיגיע.** דקסבר לא מעייל אינש נפשיה לספיקא

*) [עיין למחני' דלעיל]

[לעיל יט.]

ר"ש ס. מכילין יכו: נב.

ס"א

ס"א

ס"א

יח א מיי' פ"ט מהל' מאכ"א עשין יח סמ"ע סמ"ג סי' לו ב"י : יט ב ג מיי' פ"י מהל' מלוה ולוה סמ"ע סמ"ג לאוין רמב סמ"ע ו"ד פ' רב סעי' ג : כ ד מיי' שם סמ"ע שם סעי' עז : כא ה מיי' שם סמ"ע שם סעיף י : כב ו מיי' שם סמ"ע שם סעי' עח : כג ז מיי' פ"ט שם הלכה יב סמג שם סמ"ע ו"ד פ' כיון סעי' כד :

תוספות

ורמינהו מי שיש לו שתי כיתי לו שתי כיתי בעוד שתי שעות. מכל מקום אי אפשר לומר כן שהרי בגדולה שבקטנות ובקטנה שבגדולות מקום היה בקיבולן פרק המוכר (דף מה:) דקאמר רבי מאיר דתניא לפיקח שיש לו שתי כיתים בעוד שתי שעות ושמח קני לה בגדולה שבקטנות ובקטנה שבגדולות ובני יוסי אומרים אינו קונה אלא בגדולה שבגדולות ובגדולה שבקטנות ובקטנה שבקטנות ורבי יוסי מודה בזה שהרי מתנה על מנת כן נתנה ומתנה על מנת כן נתנה מותנית היא ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בקטנה שבקטנות שאין לה אלא שעה אחת ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בגדולה שבגדולות שיש לה שתי שעות ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בגדולה שבקטנות שיש לה שתי שעות ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בקטנה שבגדולות שאין לה אלא שעה אחת ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בקטנה שבקטנות שאין לה אלא שעה אחת ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בגדולה שבגדולות שיש לה שתי שעות ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בקטנה שבקטנות שאין לה אלא שעה אחת ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בגדולה שבקטנות שיש לה שתי שעות ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בקטנה שבקטנות שאין לה אלא שעה אחת ומתניתין דקתני יוסי אומר מודה רבי יוסי בגדולה שבגדול

מותרות משום גזל. שמחיצתו מן הבעלים: **ופטורות מן המעשר.** משום דהפקירא ניתנו: **מרייחו.** בעלים של תלמים: **ותולפלו בו'.** דאכו למיכל כל חדם: **משום מניות מילתא.** כלומר מרוע לב היה לומר כן ולא משום עין יפה, דעדיין לא הפקירן: **תלמים.** לרבי טרפון גופיה דקתכיל מן התלמים תורה אור

דקסבר דהפקירא ניתנו: **תלמים.** לר' טרפון בשקל ההוא גברא שהיה מעשרן: **על דבר זה.** שהלילו עלמו בכבוד תורתו דקאמר לוי לו לטרפון: **פריחים.** שהולילו מכיח המקדש: **ונעשו חול.** ולקט על פי כן נהנע עליהם בלעכר: **תמתי ניעורי.** ההוא גברא לר' טרפון הת מהפקירא קא לכיל: **וקא סבר סיינו דנגבן.** להכי לעריה: **מי סכי תמתי ניעור ר' טרפון נפשיה.** כיון שתפסו כנגב מתי הוה ליה למעבד: **סיס לו לפייסו.** בממון: **נפעלם.** לשם שמים: **ודבר כען לשם שמים.** שתהת כל כוונתך לשמים: **לסיום עודר כו.** להשתכר ממנו כדי לאכול: **אלא קסיים דר' טרפון.** (ח) אם שרי ליה לאינים לאודועי נפשיה בארעא דלא ידעי ליה דכתיב ועבדך ירא את ה' מנעוריו אלא קשיא דר' טרפון? דעשיר גדול היה והוה ליה לפייסה בדמים. רבא רמי: כתיב ועבדך ירא את ה' מנעוריו, וכתיב יהולך זר ולא פיך יחא בארעא דידעי ליה הא בארעא דלא ידעי ליה אמר רבא שרי ליה לצורבא מרבנן למימר תיגראי בריישא דכתיב ובני דוד כהנים היו, מה כהן נוטל בראש אף תלמיד חכם נוטל בראשו וכהן מנא לן דכתיב וקדשתו כי את לחם (ה') אלהיך הוא מקריב, ואתא רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח

תוספות

הוקפלו כו' מותרות משום גזל. שהמעשרות מן המעשר: ופטורות מן המעשר. כשהפקיר: תלמים. שהפקיר בעל הבית לעניים: על דבר זה. שהלילו עלמו בכבוד תורתו: פריחים. שהולילו מכיח המקדש: ונעשו חול. שהפקיר בעל הבית לעניים: תמתי ניעורי. שהלילו עלמו בכבוד תורתו: אי סכי ר' טרפון תמתי ניעור נפשיה. לי לתמרם בשלמת דלא הוה קפיד ההוא גברא לתת לעלמו ההיא שעתא מע"ה הוה מלטער היאך לא הודיעו דבמון שהוקפלו רוב המקלועות הפקרא ניתנו ולי נמי לא ניית ליה דליעלם ליה ההוא פורתא דלא לי אי תמרם דכולה שתא הוו גנבי ליה עינבי מלי הוה ליה למעבד לר' טרפון וכי הוה ליה לשלומי דמי טובא דלא מחייב בהו ומסקינן דאין הכי נמי כיון דעשיר גדול היה מיהו דוקא בכי האי גוונא הוא דאסור משום דההוא גברא עליין היה תומדו ולכבוד תורתו הוא שהניחו לכל ולאי לפסור עלמו בכבוד תורה במה שהיו מייב בו אבי כלאמינן לקמן אבי ליה לטורבא מדרבנן למימר לא יהיבנא כרגא ואבי ליה נמי למימר ברוא עינגלי בריסא שכיולא בדבריס הללו זכתה תורה לתלמידי חכמים כסם שזכתה לכהנים וללוים תרומות ומעשרות: **קשרם על לבבותיך.** כלומר לא תכיון להנאתך אלא כדי שיהיו שגורין בפיך והוסיף על זה ואמר עגדם על גרגרותיך ואחר כך הביא לחיה שסוף הכבוד לבא שנאמר דרכיה דרכי נועם וכולה מלומיה מאושר רבי אליעזר בר' צדוק אומר *עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשמם *אל תעשם עטרה להתגדל בהם ואל תעשם קורדום לחיות עודר בו וקל וחומר ומה בלשצר שלא נשתמש אלא בכלי קדש שנעשו כלי חול נעקר מן העולם המשתמש בכתרה של תורה על אחת כמה וכמה אמר ליה אבי שרי ליה לאינים לאודועי נפשיה בארעא דלא ידעי ליה דכתיב ועבדך ירא את ה' מנעוריו אלא קשיא דר' טרפון? דעשיר גדול היה והוה ליה לפייסה בדמים. רבא רמי: כתיב ועבדך ירא את ה' מנעוריו, וכתיב יהולך זר ולא פיך יחא בארעא דידעי ליה הא בארעא דלא ידעי ליה אמר רבא שרי ליה לצורבא מרבנן למימר תיגראי בריישא דכתיב ובני דוד כהנים היו, מה כהן נוטל בראש אף תלמיד חכם נוטל בראשו וכהן מנא לן דכתיב וקדשתו כי את לחם (ה') אלהיך הוא מקריב, ואתא רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח

תוספות

הוקפלו כו' מותרות משום גזל. שהמעשרות מן המעשר: ופטורות מן המעשר. כשהפקיר: תלמים. שהפקיר בעל הבית לעניים: על דבר זה. שהלילו עלמו בכבוד תורתו: פריחים. שהולילו מכיח המקדש: ונעשו חול. שהפקיר בעל הבית לעניים: תמתי ניעורי. שהלילו עלמו בכבוד תורתו: אי סכי ר' טרפון תמתי ניעור נפשיה. לי לתמרם בשלמת דלא הוה קפיד ההוא גברא לתת לעלמו ההיא שעתא מע"ה הוה מלטער היאך לא הודיעו דבמון שהוקפלו רוב המקלועות הפקרא ניתנו ולי נמי לא ניית ליה דליעלם ליה ההוא פורתא דלא לי אי תמרם דכולה שתא הוו גנבי ליה עינבי מלי הוה ליה למעבד לר' טרפון וכי הוה ליה לשלומי דמי טובא דלא מחייב בהו ומסקינן דאין הכי נמי כיון דעשיר גדול היה מיהו דוקא בכי האי גוונא הוא דאסור משום דההוא גברא עליין היה תומדו ולכבוד תורתו הוא שהניחו לכל ולאי לפסור עלמו בכבוד תורה במה שהיו מייב בו אבי כלאמינן לקמן אבי ליה לטורבא מדרבנן למימר לא יהיבנא כרגא ואבי ליה נמי למימר ברוא עינגלי בריסא שכיולא בדבריס הללו זכתה תורה לתלמידי חכמים כסם שזכתה לכהנים וללוים תרומות ומעשרות: **קשרם על לבבותיך.** כלומר לא תכיון להנאתך אלא כדי שיהיו שגורין בפיך והוסיף על זה ואמר עגדם על גרגרותיך ואחר כך הביא לחיה שסוף הכבוד לבא שנאמר דרכיה דרכי נועם וכולה מלומיה מאושר רבי אליעזר בר' צדוק אומר *עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשמם *אל תעשם עטרה להתגדל בהם ואל תעשם קורדום לחיות עודר בו וקל וחומר ומה בלשצר שלא נשתמש אלא בכלי קדש שנעשו כלי חול נעקר מן העולם המשתמש בכתרה של תורה על אחת כמה וכמה

[עין יוסף סוטה ד: ד"ה נעקר]

[מנחות כט. ד"ה ואמר]

[מנחות כט. ד"ה דגיזז]

[מכות ז' ד"ה ועוד ס"ב]

[תמה פ"ד מ"ב]

פי' הרא"ש

מותרות מן הגזל. דמקמתא הפקיעום הבעלים והפקר פטור מן המעשר: משום מניות מילתא. דבר שבני ונגלי היה לו שם לא יאמר לשם שיתכלו ילא מנדיעות לב אמר כן: לוי לי שבמתמצי בכבוד תורתו. על שבעסר מתוכו היתה בשבל כבוד תורתו: כה גליליה. בתוכו כליה שבתו בכלי ביה המקדש הוא ובניו: תמתי ניעורי ההוא גברא. דמקמתא כל בעלי נכסים בקיעין בדין זה: ס"ד תמתי ניעור נפשיה. דבין דמעת מלכה להנו על שבעב מתני היה לו ליה שבודתי ים עלמו מן המיתה ואף יפה עשה שהניל לת עלמו מן המיתה ואף בלא מיתה נמי אמרינן לקמן אבי ליה לאינים לאודועי נפשיה בתמרת דלא ידעין ליה: ומעני ביון דעשיר גדול הוה היה לו לפייסו בדמים ובלשון זה

*)לפתוח ראשון ולברך ראשון ולימול מנה יפה ראשון *)אמר רבא שרי ליה לצורבא מרבנן למימר "לא יהבינא אכרגא" דכתיב "מנדה בלו והלך לא שליט למירמא עליהון" וא"ר יהודה "מנדה" זו מנת המלך "בלו" זו כסף גולגלתא "והלך" זו ארנונא ואמר רבא "שרי ליה לצורבא מרבנן למימר "עבדא דנורא אנא,לא יהבינא אכרגא" מ"ט לאברוחי אריא מיניה.קאמר.רב אשי הוה ליה התוא אבא זבניה לבי נורא.א"ל רבינא לרב אשי האיכא "לפני עור לא תתן מכשול?".א"ל "רוב עצים להסקה ניתנו?" **מתני'** "עד הקציר"-עד שיתחיל העם לקצור-קציר חטין אבל לא קציר שעורין. הכל לפי מקום נדרו אם היה בהר,בהר,ואם היה בבקעה,בבקעה. *)עד הגשמים,עד שיהו הגשמים"-עד שתרד רביעה שניה רשב"ג אומר עד שיגיע זמנה של רביעה."עד שיפסקו גשמים" עד שיצא ניסן כולו.דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר עד שיעבור הפסח: **גמ'** תניא *)התנדר עד הקיץ בגליל יורד לעמקים אע"פ שהגיע הקיץ בעמקים אסור עד שיגיע הקיץ בגלילו: "עד הגשמים,עד שיהו גשמים"-עד שתרד רביעה שניה רשב"ג אומר "עד הגשמים" אמר ר' זירא מ"ט דמאן דאמר "עד הגשמים" אבל אמר "עד הגשם" עד "ומן גשמים קאמר מיתיבי

לפתוח לחמן. בקריאת המגילה שקולה לחמן: ולברך לחמן. ברכת המזון שהוא קודם לכל לחם: ולימול מנה יפה לחמן. שם בא לחמן דבר שם ישראל,עושה ישראל ממנו שני חלקים שוים וכהן בורר לו זו מהן שירצה: והלך זו מרגוזא. סעודת המלך תורה אור דמוקה.

*)לפתוח ראשון ולברך ראשון ולימול מנה יפה ראשון *)אמר רבא שרי ליה לצורבא מרבנן למימר "לא יהבינא אכרגא" דכתיב "מנדה בלו והלך לא שליט למירמא עליהון" וא"ר יהודה "מנדה" זו מנת המלך "בלו" זו כסף גולגלתא "והלך" זו ארנונא ואמר רבא "שרי ליה לצורבא מרבנן למימר "עבדא דנורא אנא,לא יהבינא אכרגא" מ"ט לאברוחי אריא מיניה.קאמר.רב אשי הוה ליה התוא אבא זבניה לבי נורא.א"ל רבינא לרב אשי האיכא "לפני עור לא תתן מכשול?".א"ל "רוב עצים להסקה ניתנו?" **מתני'** "עד הקציר"-עד שיתחיל העם לקצור-קציר חטין אבל לא קציר שעורין. הכל לפי מקום נדרו אם היה בהר,בהר,ואם היה בבקעה,בבקעה. *)עד הגשמים,עד שיהו הגשמים"-עד שתרד רביעה שניה רשב"ג אומר עד שיגיע זמנה של רביעה."עד שיפסקו גשמים" עד שיצא ניסן כולו.דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר עד שיעבור הפסח: **גמ'** תניא *)התנדר עד הקיץ בגליל יורד לעמקים אע"פ שהגיע הקיץ בעמקים אסור עד שיגיע הקיץ בגלילו: "עד הגשמים,עד שיהו גשמים"-עד שתרד רביעה שניה רשב"ג אומר "עד הגשמים" אמר ר' זירא מ"ט דמאן דאמר "עד הגשמים" אבל אמר "עד הגשם" עד "ומן גשמים קאמר מיתיבי

תורה אור **דגורת**. עבד "על עבודת טוכסים פלוניא לחי ולחי לוה"ליתן מס. טרח עם עבודת טוכסים: **לחצ**. יער: **לפני עור**. לחיוהו קל עבדי מיכה עורך עבודת טוכסים: **לספקה ניתנו**. וכמוכר להסקה דמי ולא לעבודת טוכסים:

מתני' אמר קונם שאיני עושה עד **הקיר**. עד שיתחילו לקוור חטין קאמר ולא קציר שעורים וקציר שעורים היו מיקדם: **אם קיים נדרו**. בשעת הגדר אע"פ שהיה בלקטה התור עד שיתחילו לקוור כבר: **אמר קונם שאיני עושה עד הגשמים** עד שיהו גשמים שלמים עד שיהו גשמים לחור עד שתרד רביעה שניה,דגשמים" משמע שניים: **רביעה שניה**. מפרש בגמרא: **עד שיגיע זמנה של רביעה**. אע"פ שלא ירדה כיון שהגיע זמנה מותר: **אמר קונם שאיני עושה עד שיפסקו גשמים,אסור עד שילא ניסן כולו דברי ר' מאיר**. רבי מאיר לטעמיה דאמר במסכת תעניות בפ"ק עד מתי שואלין את הגשמים ר"מ אומר עד שילא ניסן רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח ותו לא: **גמ'** **מתקוף דאמר עד הגשם**. דאכל הכל עד זמן גשמים של רביעה. **ומר סבר עד זמנה ומר סבר עד שתרד: אכל אם אמר עד הגשם**. דאכל הכל עד זמן גשמים של רביעה. **ר' מאיר**. רבי מאיר לטעמיה דאמר במסכת תעניות בפ"ק עד מתי שואלין את הגשמים ר"מ אומר עד שילא ניסן כולו דברי ר' מאיר

מיתיבי *איזוהי זמנה של דיבירה? הבכירה בנו; בינונית בשבעה, אפילה בעשרים ושלשה. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר בשבעה עשר, ובעשרים ושלשה. רבי יוסי אומר "בשבעה עשר, ובעשרים ושלשה. ובחודש כסליו, וכן היה ר' יוסי אומר אין היחידים מתענין עד שיגיע ר"ח בסליו. ואמרינן עלה בשלמא *רביעה ראשונה = לישאל שלישית = לתתענות אלא שניה למאי ואמר רבי זירא לנודר, ואמרינן עלה כמאן אולא הא דתניא *רשב"ג אומר נשמים שירדו שבעה ימים זה אחר זה אחה מונה בהן רביעה ראשונה ושניה כמאן כרבי יוסי? *ההוא דאמר "עד הנשמים": **מתני'** "קונם יין שאיני טועם לשנה נתעברה השנה אסור בה – ובעיבורה "עד ראש אדר" עד ראש אדר הראשון, "עד סוף אדר" עד סוף אדר *הראשון: **גמ'** אלמא מתמא דאדר דקאמר= ראשון הוא, לימא מתני' רבי יהודה היא. דתניא אדר הראשון כותב "אדר הראשון, אדר שני כותב "אדר" סתם, דברי ר"מ ר' יהודה אומר *"אדר הראשון כותב סתם, אדר שני כותב "שיני"! אמר אביי אפילו תימא ר"מ: הא דיתיר דמעברא שחא הא דלא ידע ותניא

הגשמים סביבירת להו לרבנן דלטפויי קמאי ורבב"ג סבירת לי' דאפי' כבי הא מוקמינן ליה דייקי הלא דייקי בין גשם לגשמים וכי תימא לי בשלמין להתחלתו זמן קבוע עד שיגיע ומי קאמר וכדכתיבנא כי אמר עד הקליר אמאי מיתסר עד שיתחילו העם לקלוט הוה לן למימר עד שיגיע זמן הקליר אע"פ שלין קולרין עדיין דהא כי היכי דאין להמתכתו זמן קבוע ה"נ אין קבוע להתחלתו והוה ליה כעד הגשם לאו קושיא היא דבגשם מקום דידעינן זמנה של רביעה וכדתניא בסמוך לוקין בתריה אבל קליר לית דידעין זמניה שהכל הוא לפי התלוות שיש מבכרות ויש מאחרות הילכך כיון דלית דידעין זמנה על כרחין לית לן למיזל אחר קליר ממש כנ"ל:

מיתיבי וכו'. בכירה להקטנה בשלמה בו. במתניתן: אפילה. תחתונה: אין היחידים מתענין. תלמידי חכמים המתענין ומתפללין על הגשמים כדתניא בפ"ק דתעניות (ד' י.) התחילו היחידים מתענין: לשאול. ותן טו"מ בכרכת הגשמים: להתענות. אם לא ירדו: לנודר. שאם נדר עד הגשמים אסור עד רביעה שניה דגשמים רביעה שניה מעמא דגשמים מקדמת ולא מאחרת: כמאן דאמר. חולה הוא דתניא בב"ג תומר זה אחר זה אחה מונה להם רביעה ראשונה ושניה כמתן כך. יומי. דתנא בי"ז וכב"ג דלילו לר"מ ליכא ז' ימים בין רחשונה לשניה ולילו לר' יהודה ליכא טפי ורבב"ג לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי לית לי קפידא בטורד בירידת גשמים כלל אלא בזמן אלא הילכך אי מעמא דר"מ משום דאין בין רביעה לרביעה ז' ימים אפי' בזמן הג

עד לתם תחם תלה עד לתם תחם תלה לתנן עד סוף תלה עד סוף תלה לתנן מתמט ותיכא דגרסי עד סוף תלה עד דמתמט ליה דתני תלתין כתחם תחם תן הילכך כי תמר עד לתם מתסר עד לתם תחם תלה לתנן וכי תמר עד סוף מיתסר עד סוף תלה שני: גבי' תלמוד מתמט דתלה לתנן הוא לגירסת קמא דכתיבנא במתניתין תני שפיר דתנן דכין בתומר עד לתם בין בתומר עד סוף לתנן מתמט ולתידך טפחת כמי גרסה לי דהכי קתמר כיון דכתחם תחת תחיב להו הגת תלמוד כל מניינייהו דתלתין לתלה לתנן הוו ומני ר' יהודה היא דתמר תלה לתנן כותב סתם ואין הכי נמי תלתיב דכשעומד בעשרה בתלה שני אם רצה מוכה לתלה לתנן תלת שכשהוא רוצה למכות לתלה שני כותב שני תבל כ"מ לת מהוקמת מתניתין דכין דקתמר סתם תלה שני מתמט ולת לתנן תלמוד [תלה] בתפי נפשיה תחיב ליה *: והתניא בניחותא: מכלל דבריתא לת במעוברת עסקינן. בתמיה והא תנת עד ר"ח תלה לתנן מתמט דהת לת ידע דתיכא תלה שני וסיפת דקתני ותם היתה תשה מעוברת ה"ק סתם היה יודע בשעת נדרו שהיתה שנה מעוברת כי תמר עד תלה תלה שני מתמט ולתידך נפתח דגרסינן בתתני' עד סוף תלה עד סוף תלה שני תשה תשה בניני כיון דמוקמי' למתני' בדלת ידע דמעוברת שפת תמתי מתסר עד סוף תלה שני: ולענין הלכה כיון דקי"ל (שירושין מו:) דר' מתיר ורבי יהודה הלכה כר' יהודה נקטינן דסתמת דתלה לתנן מתמט

(ג) והתניא [עד ר"ח אדר = עד ר"ח אדר הראשון, אם הייתה שנה מעוברת עד ר"ח אדר השני] מכלל דרישא לאו במעוברת עסקינן שמע מינה הא דפשיטא ליה דמעברא שתא הא דלא ידע: **מתני'** *ר' יהודה אומר "קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח", לא נתכוון זה אלא (עד ליל פסח) עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין, אמר "קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום" אינו אסור אלא עד לילי צום שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר, ר' יוסי בנו אומר "קונם שום שאני טועם עד שתהא שבת" אינו אסור אלא עד לילי שבת שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול (ג) (בשום) *האומר לחבירו "קונם ושאני נהנה לך אם אין את בא ונוטל לבניך כור אחד של חטין ושתי חביות של יין, הרי זה יכול להפר את נדרו, שלא ע"פ חכם ויאמר לו "כלום אמרת אלא מפני כבודי, זהו כבודי", (ד) (והוא) האומר לחבירו "קונם ונהנית לי אם אין אתה בא ונותן לבני כור של חטין ושתי חביות של יין, ר"מ אומר אסור עד שיתן ובא' יאף זה יכול להפר את נדרו שלא ע"פ חכם ויאמר לו "הרי אני כאילו נתקבלתי". (ה) (והוא) מסרב לבו לשאת בת אחותו ואמר "קונם שהיא נהנית לי לעולם, וכן המגרש את אשתו (ואומר) "קונם אשתי נהנית לי לעולם" הרי אלו מותרות להנות לו, שלא נתכוון זה אלא לשון אישות. "היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו *אמר "קונם לביתך שאני נכנס, טיפת צונן שאני טועם לך" מותר ליכנס לביתו ולשתות ממנו-צונן שלא נתכוון זה אלא לשום אכילה ושתיה:

הדרן עלך קונם יין

היה מסרב בחבירו שיכול תלו במסתה ותמר קונם ניתך שתני תכנס תוך המסתה תכוון תחר המסתה מוסר:

הדרן עלך קונם יין

מתני' תלת נתכוון זה לסתום יין. דוקא הוא לסתות ד' כוסות של יין בלילי פסח שכל תדם טוחין: **גמ'** **עד לילי צום**. עד לותה לילה שנוגס למחר ולותה הלילה מותר לתכול בשר: **עד שפת שדרך בני תדם לתכול כשר**. וכולה לתכול עמהן: **עד לילי שבת**. ובלילי שבת מותר: **שדרך בני תדם לתכול צום**. והייט לילי שבת: **זמו כבודי**. **גמ'** לתנול ממך: **ויאמר לו**. **המדייך** בריני כלילו נתקבלתי מה שבקשתי ממך: **סרי לנו מוסרות ליבנום ממנו**. שתר הגמה: **גמ' נמי סיפום**. שכל גמ' תהנה ממנו דרך חיסות: **גמ' נתכוון וכו'**. המסרב בו תלת לתכילה ותיתה המכוסה וכי תמר זה קונם לביתיך כו' לת נתכוון לידור הגמה ממנו תלת לתכילה ותיתה מכוסה נתכוון:

הדרן עלך קונם יין

ופשניא. סיוע: **שכופב עד ר"ח תדר**. סתם "עד ר"ח" תדר הרתנון קתמר מדקתני תם היתה שנה מעוברת וכו' משלל דרישא דקתני עד ר"ח כו' לתו במעוברת עסקינן בתמיה הא מדקתני "עד תדר הרתנון" משלל דשעוברת ומתי שנת ריתת ומתי שנת סיפת: **גמ' שפת מינס ריתת דלת ידע דמיעברא שפת**. וכי תדר, לשם תדר הסמוך לשבט קתמר, הילכך (ה) עד תדר הרתנון, וסיפת מיירי בדידע דשנת מעוברת היא דהכי משמע תם היה יודע שהשנה מעוברת לסוך עד ר"ח תדר הסני: **מתני'** **גמ' נתכוון זה לשפות שלת עד שפת שדרך בני תדם לשפות יין**. דוקא הוא לשתות ד' כוסות של יין בלילי פסח שכל תדם טוחין: **גמ' עד לילי צום**. עד לותה לילה שנוגס למחר ולותה הלילה מותר לתכול בשר: **עד שפת שדרך בני תדם לתכול כשר**. וכולה לתכול עמהן: **עד לילי שבת**. ובלילי שבת מותר: **שדרך בני תדם לתכול צום**. והייט לילי שבת: **זמו כבודי**. **גמ'** לתנול ממך: **ויאמר לו**. **המדייך** בריני כלילו נתקבלתי מה שבקשתי ממך: **סרי לנו מוסרות ליבנום ממנו**. שתר הגמה: **גמ' נמי סיפום**. שכל גמ' תהנה ממנו דרך חיסות: **גמ' נתכוון וכו'**. המסרב בו תלת לתכילה ותיתה המכוסה וכי תמר זה קונם לביתיך כו' לת נתכוון לידור הגמה ממנו תלת לתכילה ותיתה מכוסה נתכוון:

הדרן עלך קונם יין

[תוספתא פ"ד]

[גיטין כה.]

[סם וגיטין עה:]

[ג"ל ואבר]

[עיין כפ]

* ר"ת: אין גא' כאן אלא כפי הוספתא פ"ג אחרות

תוספות

עד ר"ח תדר הרתנון. **גמ'** תם תדר הרתנון זה תלת תד שדרך בני תדם לשתות יין. להייט עד לילי שפסח דגליל פסח יש לו נוסר **גמ'** תד שיהא הצום. פירש: עד לילי הצום. להייט שפוצה על יום הכפורים דגליון לתכול בשר כדלימת במולין (דף פג.) רבי יוסי בגליל תומר לף תכב יום הכפורים בגליל: שדרך בני תדם לתכול צום. להייט ליל שבת שהוא ממקנת שלת שיתכלו צום כמ"ש: תלמוד לומר וכו'. דבניים שבלב כי תני למוכחי חייבין דבניים ותם"ש **גמ'** פיקא כמו שפיקא תשתין ליה: טת תמד על תתין וכו'. כי תני דבניים בני תפטרנו נתפלה בשבת דקיבא תבניים נדלים (דף כד.): **גמ'** תמר עד סיוכו. דקתמר [שם] אין תמה בת וטעל וזה בניגוד בייתמר זה הוא כנודי והיכיתא תפלית הוא תבל תכת אין בניגוד לומר תתקבלתי מתחר שתפלינו בשבת: **גמ'** נתכוון זה לתכילה ותיתה תשוה נדלה: שלא נתכוון זה לתכילה. פירש: לא נתכוון זה לתכילה ותיתה תשוה נדלה אלא לשתות יין: **גמ'** **עד לילי צום**. עד לותה לילה שנוגס למחר ולותה הלילה מותר לתכול בשר: **עד שפת שדרך בני תדם לתכול כשר**. וכולה לתכול עמהן: **עד לילי שבת**. ובלילי שבת מותר: **שדרך בני תדם לתכול צום**. והייט לילי שבת: **זמו כבודי**. **גמ'** לתנול ממך: **ויאמר לו**. **המדייך** בריני כלילו נתקבלתי מה שבקשתי ממך: **סרי לנו מוסרות ליבנום ממנו**. שתר הגמה: **גמ' נמי סיפום**. שכל גמ' תהנה ממנו דרך חיסות: **גמ' נתכוון וכו'**. המסרב בו תלת לתכילה ותיתה המכוסה וכי תמר זה קונם לביתיך כו' לת נתכוון לידור הגמה ממנו תלת לתכילה ותיתה מכוסה נתכוון:

הדרן עלך קונם יין

פי' הרא"ש

מכלל דרישא לאו במעוברת עסקינן. תם כן מתי תדר הרתנון דקתמר **גמ'** ותני ר"ת תם היה יודע שהיא מעוברת וניתא **גמ'** הדרן עלך קונם יין

הגהות הב"ח (ה) בתשנה עד שיהא הפסח תיו תסר תלת עד ליל פסח **גמ'** נתכוון זה לתלת עד שעה שדרך כו"ל: (ב) שם לתכול צום כו"ל ותום כ': (ג) שם לתומר לתביריו קונם שלתה נהנה לי עד: (ד) שם היו תסרבין בו בשלח: (ה) רש"י ד"ה תלת שמע וכו' היכלך תסר עד תדר הרתנון:

מפתח
1) דרישא "קונם" בגירסת טוהר זכ בבא ע"ל תא"ו
"עד טיהא ..."
2) "שאני נהנה לך"
שאני נהנה לי
ס"ב שיין נע"ח
3) "(היו) מסרבין"

*) ועיין לרש"י בעמוד

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו וחכמים אוסרין, אמר רבי צדוק עד שפותחין לו בכבוד אביו ואמו יפתח לו בכבוד המקום, אם כן אין נדרים (ה) ומודים חכמים לר' אליעזר בדבר שבינו לבין אביו ואמו שפותחין לו בכבוד אביו ואמו דעוד אמר רבי אליעזר פותחין בנולד וחכמים אוסרין, ביצד: אמר גונבתי (ג) שאנני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר, או שהיה משיא את בנו (ג) ואמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה סופר או שהיה משיא את בנו בקרוב לא הייתי נודר, קונם לבית זה שאני נכנס בו ונעשה בית הכנסת אמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת לא הייתי נודר רבי אליעזר מתיר וחכמים אוסרין: גמ' מאי "אין נדרים"? אמר אביי אם כן אין נדרים ניתרין יפה ורבא

רבי אליעזר אומר פותחין לו לאדם בכבוד אביו ואמו וחכמים אומרים, אמר רבי צדוק עד שפותחין לו בכבוד המקום. כלומר רבי אליעזר כי היכי דאמרי לפתוח בכבוד אביו ואמו אמרי נמי לפתוח בכבוד המקום אומרים לו אילו היית יודע כמדת המקום שהיא מקל בכבוד המקום היה ממהר למוחלו עכשיו: אמרו לו אף כן אין נדרים. כלומר אפי' ר' אליעזר מודה לרבנן דבכבוד המקום אין פותחין לאדם ליתח לפותחין אין נדרים ובגמרא מפרש "מאי דבר שבינו לבין אביו ואמו כגון שאמרם בהגאתו ומיהו אפי' דמסקינן הכא דאין פותחין בכבוד המקום, דוקא בכבוד המקום הוא דאין פותחין מקום אחר היתה לפותחין אין נדרים ניתרין יפה כדאיתא בגמ' שאין מקום אחר שיניו פניו לומר שאפי' היה יודע שהוא מיקל בכבוד המקום היה נודר ואפי' לא היה נמנע לך מלהלה יקבל לומר כן מבל בכבוד מלוה אחת פותחין וכדתנן לקמן (דף פה:) פותחין לו מן הכתוב בהורה אילו היית יודע שאתה עובר על לא תעשה אח אחיך בלבבך בלום היית נודר מקום דמלוה אחת כי היי דמי אחת לא תמירא להו לאיכבי כולי האי ואי אילימא לדעתה דהכי היה נודר לא יקבל לומר אילו הייתי יודע שכן מקום בכבוד אביו ואמו אומר מתחלה דהכי נמי תנן פותחין בכבודם: ירושלמי הכל מודים בכבוד רבו שהיו מעמיד דמיון ומורא רבך כמורא שמים הלכך אין פותחין לו: גמ' מאי אין נדרים אחר כן אין נדרים ניתרין יפה. שאפילו אם מתחילה לא היה נמנע מפני כבוד המקום לא יניח פניו בכך לפני חכם ויבקר ויאמר אילו הייתי יודע לא הייתי נודר נמצא שאין נדרים מותרין יפה ומקום היי אליעזר לרבנן שאין פותחין לו בכבוד המקום. ומיהו בכבוד אביו ואמו פליג, דלרבנן אפשר דסבירא להו לא שנא בכבוד המקום ולא שנא בכבוד אביו ואמו מעיו אלכל דאדם מעיו הלכך אין פותחין נדרי אליעזר סבר בכבוד המקום הוא דאין אדם מעיו אלכל בכבוד אביו ואמו מעיו, הלכך פותחין: ורבנן

(ה) אליעזר אומר פותחין לו לאדם בכבוד אביו ואמו. שאומרים לו אילו היית יודע שמצוין אתה על אותה קל בנדרים וכדאמרינן (סנהדרין נב.) דקרו לרשיעא רשיעא בר רשיעא כלום היית עוזר. לשון אחר שיאמרו שאתה למדת מכם שאף הם מזלזלין בנדרים: **וחכמים** אומרים: אמר ר' לזוק עד שפותחין בכבוד אביו ואמו פותחין לו בכבוד המקום. כלומר רבי אליעזר כי היכי דאמרי לפתוח בכבוד אביו ואמו אמרי נמי לפתוח בכבוד המקום שאומרים לו אילו היית יודע כמדת שהיית מקל בכבוד המקום היה ממהר למוחלו עכשיו: אמרו לו אף כן אין נדרים. כלומר אפי' ר' אליעזר מודה לרבנן דבכבוד המקום אין פותחין לאדם ליתח לפותחין אין נדרים ובגמרא מפרש "מאי דבר שבינו לבין אביו ואמו כגון שאמרם בהגאתו ומיהו אפי' דמסקינן הכא דאין פותחין בכבוד המקום, דוקא בכבוד המקום הוא דאין פותחין מקום אחר היתה לפותחין אין נדרים ניתרין יפה כדאיתא בגמ' שאין מקום אחר שיניו פניו לומר שאפי' היה יודע שהוא מיקל בכבוד המקום היה נודר ואפי' לא היה נמנע לך מלהלה יקבל לומר כן מבל בכבוד מלוה אחת פותחין וכדתנן לקמן (דף פה:) פותחין לו מן הכתוב בהורה אילו היית יודע שאתה עובר על לא תעשה אח אחיך בלבבך בלום היית נודר מקום דמלוה אחת כי היי דמי אחת לא תמירא להו לאיכבי כולי האי ואי אילימא לדעתה דהכי היה נודר לא יקבל לומר אילו הייתי יודע שכן מקום בכבוד אביו ואמו אומר מתחלה דהכי נמי תנן פותחין בכבודם: ירושלמי הכל מודים בכבוד רבו שהיו מעמיד דמיון ומורא רבך כמורא שמים הלכך אין פותחין לו: גמ' מאי אין נדרים אחר כן אין נדרים ניתרין יפה. שאפילו אם מתחילה לא היה נמנע מפני כבוד המקום לא יניח פניו בכך לפני חכם ויבקר ויאמר אילו הייתי יודע לא הייתי נודר נמצא שאין נדרים מותרין יפה ומקום היי אליעזר לרבנן שאין פותחין לו בכבוד המקום. ומיהו בכבוד אביו ואמו פליג, דלרבנן אפשר דסבירא להו לא שנא בכבוד המקום ולא שנא בכבוד אביו ואמו מעיו אלכל דאדם מעיו הלכך אין פותחין נדרי אליעזר סבר בכבוד המקום הוא דאין אדם מעיו אלכל בכבוד אביו ואמו מעיו, הלכך פותחין: ורבנן

מיר נב:

פי' הרא"ש
רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. ואומרים לו אילו היית יודע שמצוין אתה על אותה קל בנדרים ונמצאת מזלזל בכבודם כלום היית נודר: **וחכמים** אומרים לו אף כן אין נדרים. דמיון שמצוין אתה על אותה קל בנדרים אין נדר זה גלוי מלפניו שהיה נודר אילו היה יודע שמצוין אתה על אותה קל בנדרים ומתוך כך

ורבא אמר אם כן אין נדרים נשמלין לחכם. אם כן דפותחין לו בכבוד המקום לא יהו נדרים נשמלין לחכם שכל אחד ואחד פותח פתח זה לעלמו שהרי פתח זה לתוי לכל הנדרים/וקשיא לן מי מהני טעמא מודה רבי אליעזר בכבוד המקום לחלי טעמא, ולפשר דס"ל לרבי אליעזר דליכא נדרים דקיל כולי האי שאין לחבירו ולחמו זלזול בהן ומי הלכך כיון דכל נדרים לא סגי להו בהאי פתחא בנדרים דסגי להו נמי פותחין כדלמסקינן בשמעתין ורבנן סבירא להו דאם איתא דפותחין לכולהו נדרי סגי ואם כן אין נדרים נשמלין לחכם הלכך בכולהו אין פותחין: עוד יפשר לי לומר דה"ק אחד אחבי ה"כ אין נדרים מותרין יפה ומש"ה מודה ר' אליעזר לרבנן בכבוד המקום ופליג בכבוד אבין ואמו ומש"ה בהוה טעמא גופיה וכדלכתיבנא לעיל דרבי אליעזר לא חייש לטעמא דאין נדרים מותרין יפה ורבנן חיישי ורבה פליג עליה ואמר אין בכבוד המקום קושטא דלמסקא דליכא למיחש לאין נדרים נתרין יפה ומשום הכי כולי עלמא מודו דאין פותחין בו אבל בכבוד אבין ואמו אפילו רבנן לא חיישי ביה לאין נדרים נתרין יפה דהא אמרי' בלכבוד מלוה אחת פותחין וכדלכתיבנא בסמוך, וכבוד אבין ואמו נמי לא אמרי' טעמא דרבנן דרבנן בכבוד אבין ואמו משום דאם בא לפתוח פתחא סגי לפותחין כיון דבהאי פתחא סגי

ורבא אמר א"כ אין נדרים נשאלין לחכם,
תנן ומודין חכמים לרבי אליעזר בדבר שבינו לבין אבין ואמו שפותחים לו בכבוד אבין ואמו בשלמא לאבי דאמר "אם כן אין נדרים ניתרין" הכא כיון דאיחצף ליה, הא איחצף ליה, אלא לרבא דאמר "אם כן אין נדרים נשאלין לחכם" הכא אמאי פותחין? אמרי כיון דכל נדרי לא סגיא להון דלאו חכם, הכא נמי פותחין: ועוד אמר רבי אליעזר פותחין בנולד כו': מ"ט דרבי אליעזר? אמר רב חסדא דאמר קרא "כי מתו כל האנשים" והא מיתה דנולד הוא מבאן שפותחין בנולד ורבנן מאי טעמייהו? קסברי הנהו מי מייתי והא אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי "כל מקום שנאמר "נצים ונצבים" אינן אלא דתן ואבירם, אלא אמר ר"ל שירדו מנכסיהן. אריב"ל כל אדם שאין לו בנים חשוב כמת שנאמר "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי" תניא

ין נדרים נשמלין לחכם. שמומר בלבו מה לי ליל אחל חכם, לא לריכא, דודאי מומר הוא לכל כך הלהו ומחזירו הוא בעלמו והתורה אמרה "לא יחל דברו" הוא שיש מוחל לבל אחריה מוחלים לו: כשלמת נלמני דאמר. היינו טעמא דרבנן משום דאין ניתרים יפה הכא מודו ליה לרבי אליעזר: דרשן דאיחצף. כולי האי מעיקרא דהדרייה לנבי ולחמו מכנסיו הא איחצף ליה ועומד בחוצפן דמעיקרא ולא (ג) זמחמרנן ולאי חרטה ופיו ולבו שוין ואהכי מחזירין לו בכך: אלא לרבא דאמר פיינו טעמא משום דאין נדרים נשמלין לחכם. הכא נמי בנדרים שבינו לבין אבין ואמו חמיר מודו רבנן הא נמי לא אתו לפיולי לחכם ומחזיר הוא בעלמו בכבוד אבין ואמו: אמרי כיון דכל נדרי לא סגיא להון דלאו חכם הכא נמי לא אתו לפיולי לחכם ומחזיר הוא בעלמו בכבוד אבין ואמו: אמר רב חסדא דאמר קרא כי מתו כל האנשים והא מיתה דנולד הוא מבאן שפותחין בנולד ורבנן מאי טעמייהו? קסברי הנהו מי מייתי והא אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי כל מקום שנאמר נצים ונצבים אינן אלא דתן ואבירם אלא אמר ר"ל שירדו מנכסיהן. אריב"ל כל אדם שאין לו בנים חשוב כמת שנאמר הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי תניא

ע"ז ה. ע"ש [נעיל ב]

מתו מי מתו ולא ירדו מנכסיהם בשלמא לרבי אליעזר דאמר מתו ולא ירדו מנכסיהם משום דכתיב כי מתו כל האנשים אלא לרבנן דאמרי ירדו מנכסיהם מאי כי מתו כל האנשים אלא אימא כי מתו כל האנשים המבקשים לחת נפשם לתוכן ולא חוו לחת נפשם לתוכן ויחזור ויחיה

אין מפירין לו. לעולם חלת בפניו של מדיר: **כמדין לך.** מהו כמדין לך? חלת הכי קאמ"ל במדין נדרים לפני יאמרו לך והתר בפני יתרו לך אין מפירין לו לחדם חלת בפניו ויתרו הדיוט למשה חלת לשוב מלריס מפני חוקן למעיס המקשקשים להורגו ואמר (י) רבי תלמיד חכם מיפר לעלמו: **תרנכת מיס.** שחיפה מכוסלת [תוספתא סט"ב ע"ש] ואיה דאמרי מיה ממש שחכל חוחה כשהיא חיה: **שוס מלעטר לזקיקו בנוסיס.** [עי' תוס' סוטה לו: ד"ה לימכל] שהיה רואה לגלות הדבר (כ) (שיבה) שמות מבזין חותו בני העולם: **לימעיל ½ משכוסיס.** כמקל של שבועה: **מפי עבדיהו.** דשריון ליה מ"ט לא"ם [ר"י] ואתר נדרך במדין דכתיב ויואל משה אין לממיתון ליה לנדקיהו חלת מניחו [תוקקו] אלא שבועה דכתיב ויבא אתו באלה (ה) ומקריה חלת בפניו: **מתני' זמן** [ר"י] ויגם במלך נבוכד נלר מרד אשר השביעו **נגולד.** דדמו לעולד לכל הן ממם ו באלהים (חיים) מאי מרדותיה אשכחיה צדקיהו לנבוכד נלר דהוה קאכיל ארנבא חיה א"ל "אישתבע לי דלא מגלית עילוי ולא תיפוק מילתא" אישתבע (ג) לסוף הוה קא מצטער צדקיהו בגופיה, איתשיל אשבועתיה ואמר שמע נבוכד נלר דקא מבזין ליה, שלח ואייתי סנהדרין וצדקיהו, אמר להון "חזיתון מאי קא עביד צדקיהו לאו הכי (ג) יאישתבע בשמא דשמיא דלא (מגלינא) א"ל איתשל[י] אשבועתא [א"ל מתשלין אשבועתא]? אמרי ליה אין, אמר להו "בפניו או אפילו שלא בפניו? אמרי ליה בפניו, אמר להון "ואתון מאי עבידתון מאי טעמא לא אמריתון (ד) לצדקיהו מיד (ה) ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון אמר רבי יצחק (ו) ששמטו כרים מתחתיהם: **מתני' רבי מאיר** אומר יש דברים שהן בנולד ו*אינן בנולד *ואין חכמים מודים לו כיצד: אמר קונם (ז) שאני נושא את פלונית שאביה רע, אמרו לו מת או שעשה תשובה קונם לבית זה שאני נכנם שהכלב רע בתוכו או שהנחש בתוכו אמרו לו מת הכלב או שנהרג הנחש הרי הן כנולד (ז) (ואינן) כנולד, *ואין חכמים מודים לו: **גמ'** קונם שאני (נכנס לבית זה שהכלב) וכו', מת, נולד הוא? א"ר חנוא נעשה כתולה נדרו בדבר ור' יוחנן אמר (ח) *כבר מת, וכבר עשה תשובה (ט) קאמרי, ליה מתיב

[ר"ח וחכמים מודים לו] [עי' תוס' כתובות סג. ד"ה מלעמת]

תניא *המודר הנאה מחבירו אין מתירין לו ואלא *בפניו מנה"מ? אמר רב נחמן דכתיב °ויואמר ה' אל משה בְּמַדְיָן לך שוב *(מצרים) כי מתו כל האנשים אמר לו במדין נדרת לך עבדיהו. דשריון ליה מ"ט לא"ם [ר"י] ואתר נדרך במדין דכתיב °ויואל משה אין לממיתון ליה לנדקיהו חלת מניחו [תוקקו] אלא שבועה דכתיב °ויבא אתו באלה (ה) ומקריה חלת בפניו: **מתני' זמן** [ר"י] ויגם במלך נבוכד נלר מרד אשר השביעו **נגולד.** דדמו לעולד לכל הן ממם ו באלהים (חיים) מאי מרדותיה אשכחיה צדקיהו לנבוכד נלר דהוה קאכיל ארנבא חיה א"ל "אישתבע לי דלא מגלית עילוי ולא תיפוק מילתא" אישתבע (ג) לסוף הוה קא מצטער צדקיהו בגופיה, איתשיל אשבועתיה ואמר שמע נבוכד נלר דקא מבזין ליה, שלח ואייתי סנהדרין וצדקיהו, אמר להון "חזיתון מאי קא עביד צדקיהו לאו הכי (ג) יאישתבע בשמא דשמיא דלא (מגלינא) א"ל איתשל[י] אשבועתא [א"ל מתשלין אשבועתא]? אמרי ליה אין, אמר להו "בפניו או אפילו שלא בפניו? אמרי ליה בפניו, אמר להון "ואתון מאי עבידתון מאי טעמא לא אמריתון (ד) לצדקיהו מיד (ה) ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון אמר רבי יצחק (ו) ששמטו כרים מתחתיהם: **מתני' רבי מאיר** אומר יש דברים שהן בנולד ו*אינן בנולד *ואין חכמים מודים לו כיצד: אמר קונם (ז) שאני נושא את פלונית שאביה רע, אמרו לו מת או שעשה תשובה קונם לבית זה שאני נכנם שהכלב רע בתוכו או שהנחש בתוכו אמרו לו מת הכלב או שנהרג הנחש הרי הן כנולד (ז) (ואינן) כנולד, *ואין חכמים מודים לו: **גמ'** קונם שאני (נכנס לבית זה שהכלב) וכו', מת, נולד הוא? א"ר חנוא נעשה כתולה נדרו בדבר ור' יוחנן אמר (ח) *כבר מת, וכבר עשה תשובה (ט) קאמרי, ליה מתיב

[עי' תוס' כתובות סג. ד"ה מלעמת]

פי' הרא"ש

המודר הנאה מחבירו. פי' ה"ר מנחם ממ"ץ סבור לדעת מבירו אין מתירין לו אלא בפניו פי' מדעתו כמו אין מבין לאדם אלא בפניו דהיינו מדעתו דכיון דלעתו נדל אין להחיר אלא מדעתו

לנדקיהו ולא לפילו בדיעבד ליט מוכר היכי הוי שרי ליה לנדקיהו נגלוי מילתא מסמע דיעבד שרי וכ"ת אכתי קשיא דאמר שרי לכתחלה מיהו לסור ושרי ליה סנהדרין לנדקיהו איכא למימר לנדכר מלוה מתירין ונדקיהו הוה מלטער ביותר כשלא היה יכול לגלות ומתבטל ע"י כך ממלאכת שמים ונס מלות המלך שמלוה עליהם להבירו מלוה היא עליהם לקיים וכך תרלו בתוספות ומ"ש מסמע דדיעבד מוכר דאי לא מאי אהכי ליה לנדקיהו מאי שרו ליה וכדמוכח נמי ההוא דגיטין. ואתרים אמרו אסור לחיות לנעולם לפילו דיעבד ליט מוכר שרי הכתוב לוה בנדקיהו ומענישו בדבר כדכתיב וגס במלך נבוכד נלר מרד תשר הבטיחו בחלטים וכן כתב הרלב"ד ז"ל ונלא ורלה מה עלתה בו ובסנהדרין והיה דגיטין נמי לאו דלים היא דנדר חלמנה מכיון שנדרה ליפומים מה תועלת יש לחיטוקים בחיסור פירוחיה ושוד דהכי קאמרינן דלמח חזלת לנבי חכס ושרי לה ותחסוב להיות מוכרת ויתבחר הנדר בחסכת גיטין כס"ד: **מתני'** יש דבריס שהן כנולד ואינן כנולד. לפי שהוא כחולה נדרו בדבר דכיון דחמר שחביה רע משמע כל זמן שחביה רע ולפיכך כשמת או עשה תשובה שרי: **גמ'** נעשה כחולה נדרו בדבר. כדפריסיס ומ"ש שרי חפי' בלח שחלת חכס והכי ליחח בירוסלמי דחמרינן החס מפני שהוא כחולה נדרו בדבר כחומר קונס שחני נהגה לאוס פלוני כל זמן שהוא לובס לבניס מוכר רבי יוחנן חף הוא ליט לריך שחלה לחכס: ר' יוחנן חמר כבר מת וכבר עשה חשובה קחמרינן. כלומר שמת קודס נדרו והוה ליה נדר בטעות ול"ע לרבי יוחנן היכי קחמי יש דבריס שהן כנולד דכיון דחמר שחביה רע משמע שמת או עשה חשובה: **רבי יוחנן אומר** וכו'. פירוש נמס שהוא רע והוי כמשמע דלקמן שחביה קיים: **רבי יוחנן אומר** וכבר מת. והוי נדר בטעות ומוכר בלא הפרה וכי קחמר ר"מ יש דבריס שהן כנולד דחיכא כחילו מת מוכר הנדר דחיכא למיפסי ופס"ם לח מייסרין וחכמים מוכרין דחיסרין דלמח מיחלף בחת מוכר הנדר וכן נזכרין כשמבה חשובה חמו היכח בלא טעה: *) חוכי ל"ל ושמפסרין כשמבה.

בחולה נדרו בדבר. פירוש נמס שהוא רע והוי כמשמע דלקמן שחביה קיים: **רבי יוחנן אומר** וכבר מת. והוי נדר בטעות ומוכר בלא הפרה וכי קחמר ר"מ יש דבריס שהן כנולד דחיכא כחילו מת מוכר הנדר דחיכא למיפסי ופס"ם לח מייסרין וחכמים מוכרין דחיסרין דלמח מיחלף בחת מוכר הנדר וכן נזכרין כשמבה חשובה חמו היכח בלא טעה: *) חוכי ל"ל ושמפסרין כשמבה.

בנמלת

נעשה כחולה נדרו בדבר. פירוש נמס שהוא רע והוי כמשמע דלקמן שחביה קיים: **רבי יוחנן אומר** וכבר מת. והוי נדר בטעות ומוכר בלא הפרה וכי קחמר ר"מ יש דבריס שהן כנולד דחיכא כחילו מת מוכר הנדר דחיכא למיפסי ופס"ם לח מייסרין וחכמים מוכרין דחיסרין דלמח מיחלף בחת מוכר הנדר וכן נזכרין כשמבה חשובה חמו היכח בלא טעה: *) חוכי ל"ל ושמפסרין כשמבה.

בנמלת

הגהות הב"ח (ה) גמ' חתו כחולה וכחיב וגס כמלך: (כ) שם ולח חישבחא ליה לסוף: (ג) שם ולח חישבחא ליה לסוף: (ד) שם ולח חיפוק ליה: (ה) שם חמר ר' יוסף מלמד שנמחלו: (ו) שם חמר קוסס שחיני כ"ע וכן נקמן: (ז) שם וחיהן כנולד: (ח) שם ור' יוחנן חמר וכבר מת: (ט) שם ור' יוחנן חמר וכבר עשה חשובה: (י) רש"י ד"ס כמדין לך וכו' ושמר כן גמליאל חלמיד חכס היה מחיר נעשמו. נ"ב עי' נקמן כדף פת ע"ב: (כ) ד"ח שחביה רע חולה נדרו בדשעות חביה: (ל) ד"ח שחביה רע חולה נדרו בדשעות חביה: (מ) ד"ח ור' יוחנן וכו' ולפכי פירחיון לו לכיון דכבר מת כשעה שנדר הוה ליה נשעות:

גליון השי"ם בר"ן ד"ה הניח וכו' דיהיב טעמח. עי' נעיל דף ז ע"ב בר"ן ד"ה מיהו נפניו:

תנא תולה נדרו בדבר. והייט דיקא דקתניה רע ותנא נדר בטעות כסיפא נבי כעורה והכי היה נראה והא דלא קתני בסיפא נבי כעורה ונעשת נראה הייט טעמא משום דלדם רע עשוי לעשות תמורה ועשוי למות הלכך תומדים דעתו דכי אמר שחביה רע כל זמן שחביה רע קאמר משא"כ בשאינה כעורה אלא שיש עשויה להיות נראה הלכך לא היה בדעתו שתהא מותרת לו לכשתהא נראה הרשב"ם ז"ל לי נמי לי אמר הכי שאני טעמא דאשה פלוגית שהיא כעורה כדקתני שחביה רע ה"נ דממעט כל זמן שהיא כעורה אבל הכא היכן דלפלוגית כעורה קאמר לא משמע כתולה נדרו בדבר החכם הוסיף ר' שמואל בן החכם הגדול רבי יהודה בר מסדאי ז"ל: **מתני'** ועוד אמר ר"מ פותחין מן הכתוב בתורה.

מחיב רבי אבא *קונם שאיני נושא לפלונית בעורה והיא נאה שחורה והיא לבנה קצרה והיא ארוכה מותר בה לא מפני שבעורה ונעשת נאה, שחורה ונעשית לבנה, קצרה ונעשית ארוכה אלא שהנדר טעות. בשלמא לרב הונא דאמר נעשה כתולה נדרו בדבר תנא תולה נדרו בדבר ותנא נדר טעות אלא לר' יוחנן דאמר כבר מת וכבר עשה תשובה למה לי למתני תרי זימני נדר־טעות? קשיא: **מתני'** יעוד אמר ר"מ פותחין לו מן הכתוב שבתורה ואומרין לו אילו היית יודע שאתה עובר על °לא תקום ועל לא תטור °ואהבת לרעך כמוך °וחי אחיך עמך *שהוא עני) ואין אתה יכול לפרנסו, אמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר, הרי זה מותר: **גמ'** א"ל רב *הונא בר רב קטינא *לרבנן נימא "כל דמעני לאו עלי נפיל, מאי דמטי לי לפרנסו בהדי כ"ע מפרנסנא ליה? א"ל אני *אומר כל הנופל אינו נופל לידי גבאי תחלה: **מתני'** פותחין לאדם בכתובת אשתו־ומעשה באחד שנדר מאשתו הנאה והיתה כתובתה ת' דינרים ובא לפני ר"ע וחייבו ליתן לה כתובתה, אמר לו: רבי, ח' מאות דינרין הניח אבא, נטל אחד ד' מאות ואני ד' מאות, לא דיה שתטול היא מאתים ואני מאתים?א"ל ר"ע: אפי' אתה מוכר שער ראשך אתה נותן לה כתובתה, אמר לו אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר והתירה רבי עקיבא: **גמ'** משתעבדי לכתובה? אמר אביי קרקע שוה ח' מאות דינר, והקתני "שער ראשו"־רשער ראשו=מטלטלי הוא? ה"ק אפי' אתה מוכר שער ראשך ואוכלו, שמעת מינה (ג) *אין מסדרין לבעל חוב? אמר רב נחמן ברבי יצחק לומר

מתיב רבי חנא וכו': **גלגל שסנדר כעטעם**. מעיקרא ולא הוי נדר: **כשלמא נרב הונא**. תנא דיקא תולה (נ) נדר בדבר וסיפא תנא תולה נדר בטעות דלאו נדרי: **תנא נדר טעות**. תנא דיקא נדרי יוחנן כו': **מתני' על נ"מ מקום ונ"מ תמור**. שאם נתקדש ממנו כלי ונ"מ שהשליך תורה אור והדליקו הגשתך לו שעשה לך דבר כנגד כנגד שהשליך לך תורה אור והדליקו הגשתך לו שעשה לך דבר כנגד כנגד

[נקמן פו.]

כעורה כתולה נדרו בדבר ותנא נדר טעות אלא לר' יוחנן דאמר כבר מת וכבר עשה תשובה למה לי למתני תרי זימני־נדר־טעות? קשיא: **מתני'** יעוד אמר ר"מ פותחין לו מן הכתוב שבתורה ואומרין לו אילו היית יודע שאתה עובר על °לא תקום ועל לא תטור °ואהבת לרעך כמוך °וחי אחיך עמך *שהוא עני) ואין אתה יכול לפרנסו, אמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר, הרי זה מותר: **גמ'** א"ל רב *הונא בר רב קטינא *לרבנן נימא "כל דמעני לאו עלי נפיל, מאי דמטי לי לפרנסו בהדי כ"ע מפרנסנא ליה? א"ל אני *אומר כל הנופל אינו נופל לידי גבאי תחלה: **מתני'** פותחין לאדם בכתובת אשתו־ומעשה באחד שנדר מאשתו הנאה והיתה כתובתה ת' דינרים ובא לפני ר"ע וחייבו ליתן לה כתובתה, אמר לו: רבי, ח' מאות דינרין הניח אבא, נטל אחד ד' מאות ואני ד' מאות, לא דיה שתטול היא מאתים ואני מאתים?א"ל ר"ע: אפי' אתה מוכר שער ראשך אתה נותן לה כתובתה, אמר לו אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר והתירה רבי עקיבא: **גמ'** משתעבדי לכתובה? אמר אביי קרקע שוה ח' מאות דינר, והקתני "שער ראשו"־רשער ראשו=מטלטלי הוא? ה"ק אפי' אתה מוכר שער ראשך ואוכלו, שמעת מינה (ג) *אין מסדרין לבעל חוב? אמר רב נחמן ברבי יצחק לומר

כתובתה עד שתפרע לה הכל מעכב. ואיתא להאי מתני' אין מסדרין לבעל חוב אין עונין לו סדר של חוב אלא מניחין לו מה שמסדרו חכמים כדאמרינן התם מניחין לו כלי המשכב ומטה וכו': **מתני'**

שמעת מינה אין מסדרין לב"ח. פלוגתא היא בפרק המקבל (ב"מ קיד.) היכא מ"ד דמניחין לו כלי מטה ומפן וכלי תומטיו ויומנו י"ב חדש דגמר מיכה מערכין ומיכה מ"ד אין מסדרין ומדתנן הכא אפי' תכא מוכר שער ראשך ב"מ אין מסדרין לאין מסדרין: *) לומר אלא מוכר שער ראשך ואוכלו אין מסדרין לו כלי מטה ומפן ושולחן ומזון לי יום: **הכי קאמר ניה.** אפי' תכא מוכר לך אלא אוכלו לך

מהני' חומן חימים. ימים טובים וכבמות שכבן מותר ואסר יומת הכנה אסור: **סופר מרלמגן סופר לכולן.** כרתוקימנא בפ' ד' נדרים שחלמן טלן ברלמגן: **אמר שמיני נמנה לזה קרבן ולזה קרבן לריכין פתח לכל אחד ואחד.** תע"ם שחמר כל טעותיו כאוף כדי לימור: גמ' **אמר רבא.** תורה אור מתני' דמשני חילוק בין היכא דאמר כולכם להיכא דאמר לזה קרבן ולזה קרבן: **ר"ש היא דאמר (ג) עד שיאמר [שבועה] לכל אחד ואחד.** דתנן במסכת שבועות היו ממנה חובטין חותו וכו' ר"ש חומר לעולם חיו מייב עד שיחמר לכל אחד ואחד "שבועה לא לך" וגמלת שבולן לשקר חכל חמר "שבועה לא לך ולא לך" חיו מייב חלת חחת לכבי נמי מתני' היכא דאמר קונס שאיני נהנה לכולכם והוחר בחחד בכולן: **ותיפוק לי דאין רע.** תמהי קא מהדר תנא היכא דאמרו לו והלא המיושן יפה למעיים דלמא הוי נדר המיושן דוקא יפה. דלמי לא הוי לא רע ולא יפה לא הוחר ותיפוק ליה דלא הוי נדר דאיכו רע והי"ל נדר בטעות: **ועוד יפה קתני** והכי נמי גבי תמה (ג) [ו]לא "מפני שהיא כעורה ונעשת נאה ולבסוף כעורה ונעשת יפה חכ"ל לו שחורה כעורה ונעשת נאה ע"ש קיטוו ומיקרא: **ויפוה.** שקיבלוה ולבסוף ונרחית יפה: **מעשה לפחור.** דריטת קתני לם היה נאה מעיקרא (ד) דהוי נדר בטעות חבל לם נעשת נאה ע"י קיטוו כגון הך דר' שמעחל ה"ל טולד ואין פותחין בטולד ובבבר קא משיק מעשה (הוא) לחי היכא דנעשת נאה ע"י קיטוו פותחין לו: **תפורי מיחסרא ובלי קחני.** רבי שמעחל חומר חפי' כעורה ונעשת נאה ע"י קיטוו חיו נדר ופותחין לו ומעשה נמי וכו':

[נדרים נח. ע"ם] (לעיל כו)

[נזיר לה: ושם חיתח פותחין בשבועות ובימים טובים וכן בלחוי לחיות וכ"ל בפירוש הרמ"ם בהכלה]

[במסכח שבועות חיתח מקלחו החתר כולו וכן חיתח לעיל כה:]

לעיל כו:

[נזיר כו: עם] [קדושין מד. תוי.]

[ניל ראה באמן]

לעיל סה:

תנא

פי' הרא"ש ולח מיבי' שיקבל מחוך הכוסה: לח מפני שהיח כעורה ונעשת נאה. דבכי הכי נוטה לו שרי לפי שחיו כחוב שרי ולפיכך כשרים לעיל וחפילו בפחחה נמי לח שרי חלח שהנדר טעות וחיו לריך היחר חכם: גמ' מעשה לפחור דבריו–דמיטיקרא קחני "בעורה ונעשת נאה"–חסור ובכר הכי קחני מעשה שהיחיו ר' שמעחל: **חסורי מיחסרא ובכי קחני.** חפי' בעורה ונעשית נאה דס"ל דפותחין בטולד ועבד נמי עובדה וחפ"ה לח קיי"ל כוחיה חלח כרבנן דלח שרו חלח בנמלחת נאה: ולחמד ובכי נמי נקבלן לקמן כוי כל מד נדר בחפיה נפשיה: **ותיפוק** ליה דחין רע. חיין יפה לו למיכר בפחות טוב: **פריך** למה לי למיכר בפחות טוב: **ועוד** יפה. כלומר חלח ועוד קחמר. דחקו בפסקה ג"ע וחיים בפסיים דלח נדקטיק ליה: *) **האי** לישנחא מכוון. וכרי חין [כחן] זילוזל ומבני דפסיק כוי זילזול: **בבבוד** עלמו ובכבוד חשמו. ולח למרי: ע"מ שיבייבים ומחמ נלח לחדעמח דכבי מדני: **כעורה** וכיון נאה מוחנין: נלח פלוגה דכוי נדר פעמח: **לא מפני מעשים לנעה.** כלומר חי לח סיימי מכיל חלח מעשים לנעה: **ומעשה.** נגמרלה פריך מפעה לפחור: **וייפוה.** מפעה נפגמרלה מפעה לה חן חבב וכוי טולד: **בבבה ר' ישמעחל.** מחוך שהיח מכיר בחן חבבה ר' ישמעחל. **לקבבר** ביון **מיטיקרא** לי **קיטוה כעורה מיקרא:**

*) דבוד זה מייך ל"ם.

עד

הגהות הב"ח (ה) במשנה בטח ישמעל לל אחל: (ב) רש"י ד"ה כ' שמעון כיון דאמר מיטו עד שיאמר: (ג) ד"ה ועוד יפה קחני וכבי נמי גבי אבה בם"ד וחיבה ז' ממחק ונ"ב פי' כה דחקו וכרי כיון כאה בכי קאמר מחל שבועה כעורה ועוד שכיון כאה ואח"כ מ"ב לל מפני מי' ושיוך למחניחין: (ד) ד"ה מעשה וכו' מיטיקרא דבוי וכו' והבר קא מייחי מעשה דאפילו בינל כ"ל וחיבה בוי ממחק: **גליון הש"ם** בר"ן ד"ה ולעולן כלכה כו' ומה לי וכו'. כלחיקח בקדושין דף מד ע"ב:

שן תוחבת. שנפלה שיניה והושיבה שן תחת בחותו מקום ועומד בכיעור: **ומעמא לא ר' ישמעאל שן.** בחותו מקום על (ז) זה־המעלו והיינו שיפוי: **כניגר.** עליו: **יחותו כל בני מלמנו.** כלומר יחות הבעל ותהא היא תלמה ותח"כ יחותו בניה: (ח) **(לח)יוחו שמעון מפקומו.** שיטעות מבשילה ולהכי לא רלה לטעות דלא ליגלי למידך שלא יהיו קלים בנדרים: **פתי לוילופא.** דרשב"ג קמיקון וכל כמה דלא ירקת בהמפיה ממש ליכא זילותא, ולי"ל דלא הוה מותרת, דהיינו על דעת כן תמרה כר' לעזלו: **ת"ל מירק (ס)(נרי"ף זילותא רבה היא.** דלמדם מבוב הוא: (י) **(מוס) יפה שכיך.** דמשום שהיה בה כ"ב מומין קאמר לה חסיבה בה שוס לבר־יפה: **שמא רשמא נאה.** ולכך הדיוה שתרלתו לו: **שנגנל.** דומה לחיני פשתן שרלתיהן שנגנליס עגולין: **מרוטות.** לבוס: **כלוס.** פשוס: **נוחרס שקוט.** שרלתה מוכח בין כתיפוחיה: **ממר לפן יפה לחס קורים לוחס לכלוכים שהיא מלוכלכת בשומן.** זה הפס יפה לה והיינו ולחי (כ) מוס יפה שבה ועל דעת כן הדיוה שתודיעני לוחו דבר יפה דשמה יפה לה שמה לכלוכית ולחיני ממי מלוכלכת. ע"ל יפה לחס קורין לוחה לכלוכית שהיא מלוכלכת בשומן דכיון דחין בה דבר יפה ואין יכולה להרחוס והולל ואין בה שוס דבר יפה ממלה שאין הדיוה בעלה שהיה יודע שאין בה דבר יפה להרחוס ולחי על דעת כן

[שבת קנו. סוכה נג: מכוח יג. מוגן קמח.]

*[ע"ז. יאמר דף סו. בחי' כתובות דף סו.]

פי' הרא"ש *[נראה שן תוחבת היינו לה. ואיט שכשבר לחד מהיינה והושיבה בה שן אל זהב במקומה: יחותו כל מלמנה אין להם אם נני מלמנה. בני להבדילם בדבר יפה ואין בני מכנה כמו זה בעולה: ולא יהא בגלגל בכעוד חומרו ממקומו. ולא דמי להשקעת פוחה שקיעה בעלה לפי שהשן בעלה בה שהיחה מוכנת על דת יהודים: **ורפה עלה.** למחר לחר לי לחיניך לה (כלומר) נמי חרי חעביד לי (מ) **(כלומר) ולחמר לה בעולי לי בניוחה־מידה גדולה** דסבר כי היכי דמטרח עלה דמילחה ולח **מבשל חלה כדי** סעודה: **חרי בוליני.** לשון(נ). שני שרני שני מנוסות, דחרוייהו נקלון בוליני בלשון לחרני: **תבריפנו על ריפא דבבא.** על רחם הפחח וממחח כעם לחמר לה ואיהי סברה דקחמר לה למיסבר יהמון על ריפא דבבא בן בוסחא דהוה יהיב חמן:

הדרן עלך רבי אליעזר

נערה המאורסה חביה ובעלה מפירין נדריה. לפילו נדריס שנדרה בעודה בנויה לחרוס מיפר בקולמין בשחפוחיה לחב כלחיחא בגמ' ונערה דנקט לחפוקי בוגרת שחין לחביה רשות בה ואינו מיפר נדריה ואחרוס נמי בלח שחפוחיה דחב לח מי מיפר לבל ס"ה נמי דבת י"ל שנה שנדריה נבדקים ואחרוס מפירין נדריה:

נערה "המאורסת אביה ובעלה מפירין נדריה

הדרן עלך רבי אליעזר

תנא שן תותבת היתה לה ועשה לה רבי ישמעאל שן של זהב משלו, כי שביב רבי ישמעאל פתח עליה ההוא ספדנא הכי: בנות ישראל על ר' ישמעאל בכיגה המלבישכן ובכי ההוא דאמר לה לדביתהו קַנְנַם שַׁאי אֶת נַהֲנִיתָ לִי עַד שתטעימי חבשילך לרבי יהודה ולר"ש" ר' יהודה טעים אמר ק"ו: *ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים המארדים בספר, ואני על אחת כמה וכמה, ר"ש לא מצינו אמר "מותו כל בני אלמנה ואל יזוז שמעון ממקומו (ע)(עוד) כי היכי דלא לתרגלי למינדר ההוא דאמר לדביתהו קַנְנַם שַׁאי אֶת נַהֲנִיתָ לִי עד שתרוקי בו ברשב"ג אתת (נ) ורקקי אלבושיה, א"ל רב אחא מדפתי לרבינא והא הָאי לזילותא קא מיכוין? א"ל מירק על (נ) (ומני) דרשב"ג זילותא רבתא היא. ההוא דאמר לה לדביתהו קַנְנַם שַׁאי אֶת נַהֲנִיתָ לִי עד שתראי (ל) (כום) יְפַה שביך—לר' ישמעאל בר' יוסי אמר להם שמא ראשה נאה? אמרו לו סגלגל, (פ) שמא שערה נאה? דומה לאניצי פשתן, שמא עיניה נאות? מדורטות הן, שמא אוניה נאות? כפולות הן, שמא חוטמה נאה? בלום הוא, שמא שפתותיה נאות? עבות הן, שמא צווארה נאה? שקוט הוא, שמא כריסה נאה? צבה הוא. שמא רגליה נאות? רחבות כשל אווזא, שמא שמה נאה? לכלוכית שמה, אמר להן יְפַה קורין אותה "לכלוכית" שהיא מלוכלכת בשומן, ושרייה. ההוא בר בבל דסליק לארעא דישראל נסיב איתתא אמר לה "בשילי לי תרי טלפי" בשילה ליה תרי (ו) (טלפין) ורתח עלה, למחר אמר לה "בשילי לי גריוא", בשילה ליה גריוא אמר לה "זילי אייתי לי חרי בוציני" אזלת ואייתי ליה תרי "שרני" אמר לה זילי חברי יחהון על רישא דבבא, הוה יתיב 'בבא בן בוטא' אבבא נקא דאין דינא, אזלת ותברת יתהון—על רישיה אמר לה מה' הדין לי' עברת? אמרה ליה "כך ציוני בעלי", אמר: "את עשית רצון בעליך המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא:

נערה המאורסה חביה ובעלה מפירין נדריה. ולהכי נקט נערה דווקא נערה שהיא ברשות חביה (ס) כדלמרי' נמי בסס' כתובות החב זכאי בקדושי בתו ובמעשה ידיה ובמליאתה ובהפרת נדריה בזמן שהיא נערה ומפיק לה מהאי קרא:

ספר

נקמן עד: יבמות כט: כתובות לט. מו: קדושין ד.

ובביאה הלבר בפשוטו: ממר לה בניני לי גניזה. כלומר בהבה: **מבשילין ממבמיין בוניני ובכתובות (דף פב:)** בוניבה בבא מקלא: **מבמין מבנין.** ג' גוסה בבא בס בקבלים בוניני: **מבני יהמון על בבא.** בה לבעבה על הלבה והיא שבחה על בתן בבא בן בוטא שהיה גדול הדור: **שני בניס בבבא.** בבבד אני גוסה: **הדרן עלך רבי אליעזר**

נערה המאורסה. בא ר"ה ובביאה ג' שמוחת פליא שפה מדעיהם מפהביאה ג' שמוחת ואין בהבוא בוגרת ויתבה שבחה אחיב ויתי מבלי בפהוחיה אחיב ובבלה מפירין בדריה וכן יתיני בפשוטה בשנה המאורסה לבדולות אם יפפה לבם מי בדלה לבדלה בדר מן הסהורה בדתיתא בפרק יולא דוקן דמשפחי לתים לתולייתא: *) ומפ"ל שקייט אחר מהם. שאם קייט אחד מהם אין בחני יכול לבפר: *) בייך לקמן

גמ'

הגהות הב"ח (ל) גם' שממון ממקומו כי היכי ד"ל ויהיבה ושוד נמחק: (כ) שם ורקקה אלבושיה וכו"ה ת"ל וכ': (ג) שם על מהיה דכתב"ג: (ד) שם שנגנל (שאל שערה נאה) תא"ח וכ"כ בפי' רש"י ל"ב ניה: (ו) שם תרי טלפאי ריתח עלה: (ז) רש"י ד"ה ושמא כו' ולו': (ח) ד"ה ישתו כו' ומ"ש ותא יזוז: (ט) ד"ה ת"ל מירק לכתב"ג על מהיה זילותא רבתא כו': (י) ד"ה מהו יפה: (כ) ד"ה אמר לפן וכו' ושיינו ודלי מהו יפה שבה: (ל) ד"ה בשילי לי וכו' ותא דבתרי בשילי ומאי וכו' בתחמול ומאי וכו' ולא מבשל חלה: (מ) ד"ה תרי בוניני לשון תבשיחים מהבבמיין בוניניי"ן ותייחים ניה תרי מבני שני מעוחה בלומר: (ס) רש"י ד"ה מעדה וכו' בבשיה בעשיה בית תביה וכדתמיבן עמי בסמכת:

(ה) **ספר סמ"ג.** כיום שמעו: **ולא ספר סבעל.** תלת שתק מעתה לעתם: **לו ספר סבעל ולא ספר סמ"ג.** דשתיקתו על זה מבטלת הפרכו על זה ואין לריך לומר היכא דקיים לחד מהן הגדר להפרכתו על זה תיפה מועלת כלום: **גמ' מיתיבי ריש"ג.** דכיון דקתני תו (ו) תורה אור
מפירין נדריה ל"ל למיתנא תו הפר הבעל ולא הפר האב ולא הפר האב,ואינו מופר,ואין לריך לומר קיים אחד מהן. תלת שתק מינה דקתני "תביה ובעלה מפירין נדריה" משמע לא תביה,לו בעלה,זה בלא זה,ולהכי קתני סיפא,דכרוייהו מפירין ביחד: **ואין לריך לומר שקיים אחד מהם סלא ספס,ל"ל למיתני כלל.** ממילא ידענא דלאו כלום הוא דהשתא הפר זה בלא זה כו': **כי מיתכריכא ניהו.** למיתנא ואין לריך לומר שקיים אחד מהן: **כגון שפר אחד מהן.** הגדר וכו' האחר וקיימו ומזר המקיים ונתקבע ממה שקיימו ובטיל לחכם על הקמתו כו' [ני' מילקוט רבא]
כיום שמעו וקיים' דהי הויא הקמה(ז) ליט יכול להפר,(מה) ולי לא הויא הקמה,דמחיר ליה חכם,מני להפר,ולהכי ליכתוב למיתני שקיים אחד מהן: **דמפו דמימא מפי דלוקים נמו קיום הוא.** דהא עקריה בהרמתו והוציל ללוט לה דמי' והיו לריך להפר יותר,קמ"ל [גיטין לה: וש"נ]
דלא קויא הפרה עד שיפרו שניהם כבת אחת,שזה נמי יפר. ע"ש(ח) מהי דלוקי לה עקריה ולמה הוא קיום מיהו בהרמתו ומלי מיפר קמ"ל דלא הויא הפרה עד דמפירין שניהם כבת אחת ולא שיטעכו להפר זה עם זה ממש כבת אחת אלא כיצד למימר כל שהיו רוצין יכולין להפר כבת אחת לאו דזה אחר זה מפירין לחפוץ היכא דהפר ה' וקיים אחד מהם כשנה שהפר זה עד שיסתלק על הקמתו,דהא ליכא למימר דכבת אחת ממש בעינן,דהא כתיב "ביום שמעו" דכל היום מותר להפר כדמפקינן לקמן: **אמר קרא(ח) ואם היו תהיה עונה.** לעיל מהאי קרא כתיב כי תהיה לאיש תביה לתיב" וי"ו מוסיף על ענין ראשון ולכתיב "ואם היו תהיה לאיש" וי"ו מוסיף על ענין שני,דלא הויא הפרה עד שיהא תביה ובעלה מפירין נדריה,(נ) **ואימא** האי קרא בנשואה כתיב? אי משום נשואה קרא אחרינא כתיב "ואם בית אישה נדרה"(ד) **ואימא** תרוייהו בנשואה,וכי תימא תרי קראי בנשואה למה לי', למימר *שאין הבעל מיפר בקדמין ולאו
ומיהו בכהאי סגי שלא תאמר,אין הפרה לחר הפרה ואין הפרה קמת מיכמילא הוו לן מני מיפר' לימתי,וכן דעת הרמב"ן ז"ל לכל מדברי הר"ם בפ"ו מהל' נדרים הקמה בין הפרה לחר להפרה לחידך סוב אין יכולין להפר ומיהו בכבת אחת לאו דוקא דלפי' מיפר זה אחריו ואחריו מניח מני כל שלא הספיק ניהו דכר שהוא מעכב הפרה וכ"ש כיון דהוי דינא לחת חנת לשמעוני מלי' לין לריך לומר דקתני דמריש' משמע הכי, ולדרכה לריכה דיש לי לומר דחנת הכי קתני כיון דהפרה דחד בלא חבריה לאו כלום הוא ה"ל לומר דכשקיים לחר הפרה קמייתה לאו מידי הוא וסמיך חנת דלשמעוני ממלחיה דמו לו חזית לגרופי דלי חזית למה ליה למיתני ה"ל לומר הייט כפרכת דגמרא והקשה הרשב"ץ ז"ל חמחי לחמיין דהפרה קמייתה כטלה לה דהא לעבר דלהשתיל על הקמתו כיון דחכם עוקר לח מגדר מעיקרו הרי הוא כלילו לו הקיס כלל "וכדחנן בפרק החיש מקדש (דף ו) המקדש לח החצה ע"מ שלין עליה נדרים ונמלחו עליה נדרים היטה מקודשת הלכה לפני חכם והחיירה הרי זו מקודשת דמשבינן לה כלילו לו היה עליה נדרים כלל. בשעת קדושין ה"ל לעבר דלהשתיל מחיירה להי גברא כלילו לו היה מעולם ולדידי נמי קושיה היא כלל דקידושין מהוך שהוא מעשה גמור הט"ע דכל זמן שלא החיירה לו חיילי כי החיירה למיין דלינלי מילחא דמעיקרא חיילי לחכל הפרה דחד מהני לקנסה ע"ש ומיהו לפי דבאפי נפשה לאו מידי היא שלא בגרופה דלידך ואפי' לפי כך לא לגבי בעלה לו ט

ד א מיי' פ"ו מהל' נדרים הלכה יד סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ס :

אבנה
ה"ג ... ואימא ת"ש ... ומיבעי ליה

ולאו ממילא שמעת מינה (ע) ואיבעית אימא (ג) ואחויה קרושין משמע אימא אבל לחודיה מיפר ? א"כ ואסרה איסר ביה במקרא ל"ל ד"ל אביה...יניא אותה למה לי – השתא במקום ארוס, מיפר אב לחודיה, שלא במקום ארוס מבעיא אימא אב ליבעי ארוס, וארוס לחודיה מיפר קמ"ל תימא אב' דכתב רחמנא למה לי מבעי ליה דאי הקים הקים, אי (ג) "בית אישה נדרה" למאי כתב קרא: ומה במקום אב, ארוס מיפר לחודיה, שלא במקום אב מבעיא! (ג) ואימא אם בית אישה נדרה" לומר *שאין הבעל מיפר בקודמין מניה ארוס מיפר בקודמין, אלא לאו משום שותפותיה דאב דבי

ולאו ממילא. דלשולם "אם" היה מהיה" תחי לנערה המאורסה דתי כדקאמרת דמדוייהו בכשותה, למה לי, לף לכתוב חלת (ל) בית חיסה לחודיה וממילא שמעת מינה דתי מיפר בקודמין דמשמע אם בית חיסה נדרה ולא מה שנדרה קודם. לכן "אם היה מהיה למה לי", תורה אור שנייה לתרוסה, שהבעל והאב מפירין נדריה: **ואיבעית אימא.** להכי לף מינת לאוקומה להתי קרא "ואם היה מהיה" חלת בתרוסה, דלכתוב לשון היה ממשמע קידושין כדתמרינן בפסכת קידושין (דף ה.) "ויצאה...והיתה מקום היות ליוצאין"; **ואימא.** להכי (ס) (שלשון הכלוב כי היא תביא לחופה" "אם היה מהיה לאיש" לומר דאב מיפר לחודיה לבתו תרוסה בלא התרוס: **קיב"ל ואפרט ליפר.** דאתת לאשמועינן דאב מיפר בזמן שהיא בריסותיה (ו) דהיה נערה, למה לי, למכתב, ממילא שמעינן דודאי מיפר, דהשתא במקום תרוס שים ו לתרוס רשות בה, האב מיפר לחודיה, אלא במקום תרוס מיבעיא, האב מיפר לחודיה, אלא ודאי להכי לתח קרא לומר דהאב מיפר עם התרוס: **ואימא אב ליבעי תרוס.** אלוים יכול להפר בלא תרוס כדקאמרת אבל תרוס מיפר לחודיה בלא אב: **וכי תימא.** אב דממיך רחמנא (ו) לאם היו מהיה לו לומר לי דדרשת לנערה לחביה ובעלה מפירין נדריה: **מיבעי ליה דאם (ח) פתים.** שים ו לאב בכך רשות בה דאם הקים הדין התרוס יכול שוב להפר אבל בלא הקמה אב, מיפר בעל לחודיה: **אם כן.** לתרוס לחודיה מיפר, לף תיגריך ן קרא למימר דבעל מיפר נדרי לתתו דמק"ו הוא, דמקפקת מה אם בעודה תרוסה שרשות שיקבל בה מני למיפר תרוס לחודיה, כשנתת שלין לאב רשות בה מיבעית ליפר בעל לחודיה, אלא מדתיגריך קרא למכתב "ואם בית חיסה נדרה" שמע מינה לתרוס במקום אב חיו מיפר לחודיה: **ואימא.** לשולם לתרוס מיפר לחודיה ודקאמרת ס"ב (ס) בית חיסה נדרה למה לי לומר לך שלין הבעל מיפר בקודמין: **ואיצטריך.** כלומר (י) (חיסה) דאמרת דתיגריך קרא להכי, מיהה חיכא למיפמע נמי דלאו תרוס לחודיה מיפר, דהשתא ומה בעל לאחר שנישחק לו חיו מיפר בקודמין במה שנדרה כשהיתה תרוסה לו חיו יכול להפר עכשיו כשנכנסה כולה ברשותו: **תרוס מיפר בקודמין.** בחמיגן זמן שהיתה תרוסה ולא נכנסה ברשותו היכי מני מיפר לחודיה בהני נדריס שנדרה כשהיתה תרוסה: **אלא לאו.** הלי לתרוס מיפר: **משום שותפותיה דאב.** למיפר בהדיה, לכל תרוס לחודיה ולהי לף מני מיפר: בין

תוספות

איבעית אימא. נף מנית שמת דהו דאמרת דבעל חיו מיפר בקודמין שמעינן שלין לתרוס רשות בה להתב ותרוס מיפר בקודמין כדמשמע מוכרחים עליה נדריה שהיו עליה כבר והיכי לפשר לתרוס מיפר ולא בעל, ולאו משום שותפותיה דאב דמפר בכולה לגבי אב היכא דבעל מיפר בקודמין ובעל בלא אב חיו מיפר בקודמין: בין

משום שותפותיה דאב שלין התרוס יכול להפר לבדו וכשנתת שמפר לבדו חיו מפר בקודמין:

הגהות הב"ח (ע) גמ' ואיבעית אימא היא קידושין משמע ואימא אב לחודיה מיפר לו תרוס לחודיה מיפר, ל"ל ואסרה איסר בבית כנ"ל · (ג) שם ל"ל ואם בית חסה : (ג) שם ואימא ואם בית חסה : (ד) רש"י ד"ה ונלו ואימא וכו' אלא לאו ממילא לכתי אב לחודיה מיפר וכו' ואסרה איסר ביה וכו' כשהיא נערה : (ו) ד"ה אלא וכו' ואסרה וכו' כשהיא נערה : (ז) ד"ה וכי תימא אב דממיך רחמנא לואם היו מהיה לואם בית חסה : (ח) ד"ה מיבעי ליה דאם הקים הקים : (ע) ד"ה ואימא לעולם וכו' ל"ל וכו' נקודמין דנמשם שנדרה כנ"ל ודל"ל עם ד"ה תרוס :

* מלכת הסוגיות – נראה כפי הנראה אין אחרי הדיבור

[ניסין נה: ונ"ו]

פי' הרא"ש

ממילא שמעת מינה. דנדרים שנדרה בניסו הוא מיפר ואם היו מהיה', למה לי ע"מ לתרוס ואם היו מהיה ואיכא תרוס אין מיפר בקודמין. וכ"ע לאו ממילא שמעת מינה דאי קאי אמיפר בקודמין. דלכתוב דוקא היו מהיה אחרוסה: **אם כן** ואסרה מיפר בתרוסה: **אם.** לכך מיבוד פכאיזה לומר לתב לחודיה מיפר בתרוס: **ואימא** תב לחודיה מיפר בתרוסה. מלת כתיב מלמא על מנת שלכך לא מצית לאוקמה בשאומה: **וכי תימא** ע"ל במקום מצוה מיפר ט'. ואם תתמר מי סוה שמקיש מיהה לסיו מהיה לף ידענא דבמקום תרוס תב מיפר ו"ל לף ליכתוב תב אלא לבי תרוס אם היו מהיה ואתמר כתב בבי פעיה: **ואימא** תב ליבמי תרוס ואתרוס לחודיה מיפר. וכי תימא תב לכתב רחמנא למה לי. כלומר לפנין מה שמביה לקבל להפסה תלב בבי היו מהיה דמשמע דתב מיפר ואתמי נפקא לן מיהה דכתיב כיון דבלא תרוס לית מיפר ואתרוס בלא תב מיפר: **מיבעי ליה** דאם הקים הקים. תלב ואתרוס מיפר דמוקם שבלו: אם כן בית חיסה נדרה תמייני בשאומה למה לי. כלומר אם מיבעי לבדו ומקים לימא לאתמי דבית חיסה תיפמן לומר דבשאומה לית תלב מקים במקום תב מיבעי מיפר לבדו ומקים לימא לאתמי דבית חיסה תיפמן לומר דבשאומה לית תלב מקים בתרוס ויש לומר לשמה לף לתיפמן דבשאומה לית תב מקים לי מני מתפשוטים דקתי דבבי תרוס לחודיה מיפר: **ואימא** אם בית חיסה נדרה למה לי לתב לחודיה מיפר: **ומיהה.** כלומר מתפשוטתי תמה למד שלין תרוס לחודיה מיפר דבבי שאומה לית תב כשל מיפר בקודמין ובבי תרוס בלא תב מיפר בקודמין דמשום שותפות לתב כתו בלא תב דמיפר בקודמין ובשל בלא תב מיפר בקודמין:

בין חיים לאחריו בין לאחר מיתה. (ג) (ולחיים דכתיבי בהאי קרא לא גריעי ליה מחוסם חיים לאחריו) כגון אחר למעלה אלא מכאן לנערה המאורסה כו' דבין לאב ובין חיים מפירין נדריה דחיים מיפר חלקו באחריו ואב מיפר חלקו בבתו: (ד) **בדמיד דרכב** דאמר לקמן (דף ט.) מקיש קודם הויה אביה כו': **בדברים** תורה אור **שביניו לביניה.** כגון אלא לאחריו ואלא לחתקש: **מינו ניין.** מה שהוא מיפר קונם הנדר של נדר ושוקרני עמרי וחלק אחר כדקאי קאי עד דאתי אב ומיפר לאחריו חלקו: **או מקלים קנים.** דהפרתו פשיטא ליה כדלי נדר וקלים ליה כמעט והנדר קל ממה שהיה עד עכשיו: **כגון שנדרה בשני ויחים.** שלא תאכל ושמע אחרים ויפר לה חלקו ואכלתן לזיחים: **מי אמרת מינו ניין.** דכי שמע אחרים ומיפר חלקו הוי נדר מופר דהויה כאילו חלקו בחמשה לשנים: **ניקיא** – דה ליחתך דאכלתן לזיחים משום "לאו" דלא יחל דכי אכלה להך תרי זיחים חד הוה מופר בהפרת אחרים למינו ניין לנדרה ואידך אסור משום חלק אחד דשמעת אחרים אכלה זיחים שלא באיסור: **ואי אמרת מיקלם קנים.** דאיכא עד דאכלה לזיחים משום "לאו" דלא יחל דכי אכלה להך תרי זיחים חד הוה מופר בהפרת אחרים למינו ניין לנדרה ואידך אסור משום חלק אחד דשמעת אחרים אכלה זיחים שלא באיסור: **ואי לחמרת** לעולם אימא לך מיקלם קנים. ודאיכא עד דאכלה לזיחים משום "לאו" דלא יחל דכי אכלה להך תרי זיחים חד הוה מופר בהפרת אחרים למינו ניין לנדרה ואידך אסור משום חלק אחד דשמעת אחרים אכלה זיחים שלא באיסור: **ואלא** לעולם אימא לך מיקלם קנים. ודאיכא עד דאכלה לזיחים משום "לאו" דלא יחל דכי אכלה להך תרי זיחים חד הוה מופר בהפרת אחרים למינו ניין לנדרה ואידך אסור משום חלק אחד דשמעת אחרים אכלה זיחים שלא באיסור: **ותיתו** תוכך לשמעת אחרים אכלה זיחים שלא באיסור: **דתניא** הא דתניא דבי רבי ישמעאל תנא "בין איש לאשתו בין אב לבתו" מכאן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה, ולחנא דבי ר' ישמעאל (ו) "אם היו תהיה לאיש" מאי עביד ליה? מוקים לאידך דרכא ועבדא הואי דחני דבי רבי ישמעאל מאי עביד ליה? מיבעי ליה לומר שהבעל מיפר נדרים שבינו לבינה אבעיא להו בעל "מינו ניין – אין – מקלים קנים, היכא קא מיבעיא לן – בגון דנדרה מתרין זיתין ושמע ארוס והפיר להואכלתן? אמרי, מינו ניין – דקא"י אין, אמרינן מקלים קנים איסורא בעלמא הוא, מאי תא שמעת? אמרת מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בזמן שלא שמע הבעל – קודם שימות, או ששמע (ישתוק) ומת בו ביום או דילמא ש"מת הבעל נתרוקנה רשות לאב אבל

דבי רבי ישמעאל תנא בין חיים לאחריו בין אב לבתו מכאן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה. דמשמע ליה דבנערה המאורסה שלאביה ובעלה קרא "בנעוריה בית אביה" ומשמע דאב לבתו בהדי חיים משמע דאב ובעל מפירין נדריה: **ולחנא דבי ר' ישמעאל** "אם היו תהיה" מאי עביד ליה מוקים ליה כדאיך דרכבה. דאמר לקמן (דף ט.) מקיש קודמי הויה אביה לקודמי הויה לחשוב' וכבן סבירא להו דתרתי שמעת מינה עיקר קרא לנערה המאורסה דאביה ובעלה מפירין נדריה ותרין הויות לאקושי שניה לראשונה/וכ"ש כיון דתנא דבי רבי ישמעאל כוליה קרא לאם היו תהיה לאקושי הויות מוקי ליה, ולחנא דבי ר' ישמעאל מנא ליה י"ל דמשמע ליה דלא בעי קרא דכי למיעבד קודמין גבי בעל היינו משום דליחיה לאב ואין לך בו אלא מעוטו בלבד דוקא כשנשאה דלא שייך אב אין בעל מיפר בקודמין אבל מיפר בקודמין משום דמיפר בשופטניה לאב בקודמין מי מיפר לגבי אב ליכא קודמין: **והכתיב** "אם היו תהיה" מוקי ליה לחנא דבי ר' ישמעאל מאי עביד ליה. כלומר קרא דדברים מיבעי תנא דבי רבי ישמעאל לתנא דבי ר' ישמעאל מיפר דבריים שביניו לביניה: דנדרי עיניו נפש בהדיה לומר שהבעל מיפר דבריים שביניו לביניה. כתיבי עיניו נפש בהדיה לחלק כל נדר וכל שבועת איסר נפש ובין חיים לאחריו תלקטריה לדבריים שביניו לביניה ולקמן בחידך פירקין (דף פח:) מפרש מאי היא וקשיא ליה לתנא דבי ר' ישמעאל דבריים שביניו לביניה ותפשר דמרבי ליף מינה. ובי היכי דבעל לאו מיפר בנדרי לחנא דבריים שביניו לביניה הכי נמי אב לאו מיפר בנדרי בתו תנא תלו בלבד והכי ליתה בספרי אין לי תנא בעל שאין מיפר תנא נדרים שביניו לביניה ונדרים שיש בהן עינוי נפש האב מנין הרי אמה דן וכו' לא זכיתי לדון תלמוד לומר תלה החוקים וגו' בין חיים לאחריו בין אב לבתו על כרחין אחה מקים את האב לבעל מה הבעל לאין מיפר תנא דבריים שביניו לביניה ונדרים שיש בהם עינוי נפש וכו' וגרסינן נמי בירושלמי כל נדר וכל שבועת איסר לעינות נפש אימה ואיסה יפיתנו ואיסה יפיתנו אין לי תנא נדרים שיש בהן עינוי נפש דבריים שביניו לביניה מנין בין חיים לאחריו בין אב לבתו עד כדון בבעל באב מנין מה הבעל תנא מיפר תנא נדרים שיש בהם עינוי נפש ודבריים שביניו לביניה אף האב תנא מיפר תנא נדרים שיש בהם עינוי נפש ודבריים שביניו לביניה וזה שנא כדברי הר"ם בפ"ל מהלכות נדרים: **איבעיא** להו בעל מינו ניין לו מקלים קנים. כלומר לרום שאיני מיפר תנא בשופטניה דאב כשמיפר חלקו שאוחך חלי הנדר לגמרי ומבטלו ואינו אחר כשאר חזק כבאחלה ולא אלקים ליה כלל לו מקלים קנים דלא ניחא ליה לאחר שאוחך חלי הנדר לבטל הנדר ולבטל הוות פלגא ואידך פלגא כדקאי קאי לרום בהפרת אחרים מקלים הוא דקלים ליה כוליה נדר ולבא מיבעיא ליה בלרום ה"מ באב ואב מיבעיא ליה: **דנדרה** מתרין זיתים. ידוענין ואכלתן לחרוייהו: **אי** לחמרת מינו ניין לקיא. ואי לחמרת מקלם קנים. ליכא מלקום להא קנים וליקיא כוליה מיהו כיון דלא ידעינן הי מינייהו קאי בחיסוריה לא לקיא עד דאכלה תרויהו: **ואי** לחמרת מקלים קנים. ליכא מלקום להא קנים ליה כוליה נדרא וליכא חלא חיסורא בעלמא. ומקבו הכא למה לי תרין זיתין דנקט להא בפ' שבועות (שבועות דף כב.) ל"ל בפפא דבבל שהוא בקונמות לוקה י"ל משום דליכא הפס מהן דם"ל דאפי' בקונמות לא לקי עד דאיכא כזית בקונם להא נקט לה הכא הכי לרווחא דמילתא ול"ג משום שבועה נקט לה **דבבבל נדר שבועה כדאמרינן לעיל נדר גדול נדר גדול נלקי ישראל ובשבועה בפחות מכשיעור ליכא מלקות ול"ג לוקה דקאמר הכא לוקה בקרבן קאמר לענין מעילה דלכ"ע **ליכא קרבן בפחות מכשיעור ובפכהן דכותיה כדאמרי' (ב"מ מג.) יוקה ביומר ובכהכר·הרבצ"ת ול"ל: **תא שמע** אימתי אמרו אב מת הבעל קודם שמת לו שמע הבעל ושתק בזמן שלא שמע ושתק אבל שמע והפר לו שמע ושתק אפי' כו יום. הא דקתני ומת בו ביום לשמע בעל יכול להפר אבל לא מת ביום שלאחריו לא קתני קיימיה בעל דכיון שלא הפר גלי דעתיה דמיהת ניחא ליה שלכך אין האב הבא מכחו יכול להפר אבל שמע והפר אפילו אם שלאחריו יכול להפר לחש"ב דמכי מיית ליה בעל בטלה הפרתו והאב נריך להפר אבל אם מת ביום שלאחריו לא קתני לה דמשמע דלאו אלא בעל כהקמה חש"פ שנתבטלה הפרתו דהא מ"מ גלי דעתיה דלא ניחא ליה כהוות נדרא ומאי הוה ליה למעבד וה"ג מוכחא סיפא דקתני

הניחא מינצפיה ליה. כלומר ואפקא מיניה כגון דנדרה מזיתים שלמה שלא מחכה כל זיתים לו אלא מחמת מינו ניין לקיא דאלו הכדר במקומו עומד ונשלה המיקור על העמיד ועובר בכל יחל ולא מיקלם קנים מיקור בעלמא דמשבש כל הנדר ואין כאן אלא מיקור בעלמא: **אינתי** אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות האב כגון שלא שמע או שמע ושתק אבל לא שמע ופרע. דכיון דבעל לא קיים לה יפר כאב שלא שמע ופרע מיהו הקמה אין יכול להפר כיון דקיים בעל: *) ג"ל לו דבריים כ"ב

בין חיים לאחריו בין לאב לבתו. משמע דבשלמא אחר מייני שכשות אחר ובעבל שנשלח אחר לאחר שמיפר בעל אחר אבל אב לבתו אין מיפר אחר אלא בעל ואב לבתו אין מיפר אחר אלא אב ואין מיפרין בכל כל מד נמודיה לן דמשמע ש"מ דין אחר אין מיפרין בהם שניהם והם שוחפין בה ומיהו מני לאקשויי חיסוך נבעולה ונבעלה מפירין חניה ובעלה ואפילו כדבעינן לעיל מדבכתיב בנעוריה בית אביה למיל בעבל ובבעל אב מיפר בקודמין ובבל קלת דבין חיים לאחריו לא מיפר בקודמין ע"כ משום שוחפותיה דאב מכלל ד ב ע ל מיפר לאודויי ולכך ג י נ ו מיפר בקודמין: ולחמת דבי רבי ישמעאל ואם היו תהיה לאחר מתי מיבעי ליה מוכן חיים לאחריו משמע' דבעל ואב לבתו אין מיפרין בה משום דבעל בקודמין מיפר ולא אב ומשום הכי אין מיפרין בה

תכל אם שמע וקיים לו שמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר ואם חיתה דשמע והפר אפי' כי מת ביום של אחריו חיט יכול להפר להמתינין הכי בשמע והפר כי מת ביום של אחריו אין יכול להפר והויא רבותא טפי משמע ושתק חלת ודלי מדלת קתני הכי שמעת מינה דשמע והפר אפילו מת ביום שלאחריו מתרוקנה רשות לאב ומלי מיפר: שמע תניה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב זו היא שנינו מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל: חזינא להו לקמאי ז"ל דלמרי דמתי דקתני לה הספיק הבעל לאו דוקא ובכדי נסביה ובחיך בכדי לתרוצי נמי הכי תמרי, ולא סליק להו פירושא לפום טעיות דעתיהון ומשום הכי חזינא לפרושינהו להני בבי והכי מתחזי לי דהאי דקתני ולא הספיק הבעל לרבותא נקטיה דאע"ג דלא נרתו נדרים אלו לחרוס ולא זכה בהן וכדלמרינן לקמן לימת ה"מ בגדלים אבל גרתו לחרוס דאלמא כל שלא נרתו לו הורס כתו בהן וסד"ה דכיון דאב הפר ובעל לא זכה כלל כי מיית ליה לקליס ליה האי נדרא מוקא ולא מקייר ביה אלא פורתא וסד"ה דלהתוה פורתא מקני ליה בהפרת בעל דקמ"ל דאע"ג דהאי נדרא לקלס ליה טוקא לה

שמע מהיכי והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת מוזר והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת מוזר והפר מוזר והפר מוזר מוזר והפר מוזר והפר מוזר והפ

יג א מיי' פ"ב מהלכות תמורה הלכה ד סמג לאוין רמב עור ב ש"ך סימן רלד סעיף מג :

יד ב מיי' פי"ג מהלכות נדרים הל' כב סמג לאוין רמב עור ב ש"ך סימן רלד סעיף מג :

טו ג מיי' שם סמג שם עוש"ע שם סעיף מד:

[ג"ל דממ"ה]

תוספות

ת"ש מפלוגתא דר"מ ור' יוסי פי' מפלוגתא דר' יוסי פסקינן כרבי"ע: תמורת עולה ותמורת שלמים וכו' ותמר רבי יוסי מ"מ לכך מתנון מתמלה. כיון שנתפסת תמורת עולה כיון דמתו בעלים נתפוקי ליה לגמרי ומיהו מ"מ תמורת שלמים נתפוקי מ"מ נמלך כ"ת ניתי ונפקי ליה מדמלמא מתמלה ומיהו מ"מ לקרות שני שמות בגמ' ר"ת דכיון קיימן כגון דתמר בדמי מניה ס ג ר ה ומיהו מ"מ ס ג ר ה תמורת עולה ודמי שלמים ופליגי ר"מ לא תמר אלא תמורת עולה ור' יוסי סבר תמורת עולה תמורת שלמים ומיהו מ"מ לא תמר אלא תמורת עולה ור' יוסי סבר תמורת שלמים תמורת שלמים ומיהו מ"מ לא תמר אלא תמורת שלמים ור' יוסי סבר תמורת עולה תמורת עולה ומיהו מ"מ לא תמר אלא תמורת שלמים ור' יוסי סבר תמורת שלמים תמורת שלמים ומיהו מ"מ לא תמר אלא תמורת עולה

אמר לה מופר ליכי למחר מפו· דהא קיימיה היום לנדריה היום דכוין דלמחר מופר ליכי למחר תלמח דבהאי יומא דשמע ביה הוי נדר (ג) וקיומי קיימיה ותו לא מצי מיפר לה: תו דלמא כיון [דלא]אמר(נ) ומופר ליכי בהדי קיים ליכי מהיום דשמע לה קאמר דתיהוי מופר: (ד)אם תמצא לומר כיון דקיימו היום

תורה אור

(ולא) תיהא הפרה עד למחר תלמא דבהאי יומא דשמע ביה לא לקייס וכמאן דתיהיה לקיום דמי דקיימו בידים ולא הוי הפרה כלל: אמר לה קיים ליכי שפה· לחת מהו: תו דלמא הא לא אמר לה· מופר ליכי לאחר שעה אחת: אם תמצא לומר· דתיהוי קיום הואיל ולא אמר לה: מיהו אמר לה· מופר ליכי לאחר שעה מהו: מי אמרינן כיון· דאמר לה קיים ליכי שעה אחת ושוב חזר ואמר לה דלמא כיון דכוליה יומא דשמע ביה נדרה בר הקמה והפרה הוא שאם אמר לה· מופר ליכי לאחר שעה מהני ת"ש

מיר כ:

*דריני נזירה ושמע בעלה ואמר "ואני" יאין יבול להפר ואמאי נימא "ואני" דאמר הוא על נפשיה–דהוי נזיר אבל "דריני נזירה" דילה (ו)אשעה אחת קיימא, לאחר שעה אי בעי ליפר, אמאי "אין יבול להפר" לאו משום דכיון דקיימו קיימו, לא, קסבר 'כל "ואני" כמאן דאמר 'קיים ליכי לעולם' דמי: מתני' *מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל "מת הבעל נתרוקנה רשות לאב, בוה יפה כח האב מכח הבעל, בדבר אחר יפה כח הבעל מכח האב שהבעל מפר בבגר והאב אינו מפר בבגר: גמ' מאי מעמא? דאמר קרא °בנעוריה בית אביה מת הבעל נתרוקנה רשות לאב מנלן? דאמר קרא °ואם היו תהיה לאיש ונדרה עליה

מקוש

ואם תמצא לומר הא לא אמר לה· מהאי ליכא למשמע דלימא אמר קיים ליכי היום ומופר ליכי למחר פשיטא ליה דמהאי וכתב הכי משמע דלא מהאי דהדר בעי מופר ליכי למחר מהו וכו' תו למא כיון דלא אמר קיים ליכי היום כי אמר לה מופר ליכי למחר מהיום קאמר דתיהוי מופר ליכי למחר תלמא פשיטא ליה לרבה דלימא אמר לה קיים ליכי היום ומופר ליכי למחר מהי וקשיין אהדדי דלא דייקה כהוגנו מספקא ליה וכי קאמר אמ"ל הא לא קאמר לה ליכא [קניוט] נקט ואין הכי נמי דבעי למימר אמ"ל הא לא אמר לה ולא עוד אלא דאפי' אמר לא אמר לה מהי: אם תמצא לומר כיון דקיימיה היום למחר כמאן דלתיהיה דמי· משום דכיון דאמר מופר ליכי למחר מכלל דתוקמי' היום וכיון דתוקמיה היום למחר כמאן דלתיהיה דמי דמחר מיהו זמן הפרה: קיים ליכי שעה מהו· דלא דמי שעה ליום ומחר משום דהכא כוליה יומא בר הפרה הוא: ואמר ואי אין יכול להפר· דכיון דאמר ואי אין יכול להפר בגירותה גלי מדעתיה דניחא ליה וה"ל כאילו תוקמיה לגירותה ומש"ה אין יכול להפר ואמאי נימא ואי דאמר הוא על נפשיה דהוי נזיר כלומר דעתיה שיהא הוא נזיר ומשום הכי אחפים בגירותה הכל גירות דילה נהי דעל כרחין שעה אחת קיימיה דאי לא היכי מתפים ניה לאחר שעה אי בעי ליפר אם איתא דכי אמר קיים ליכי שעה ומופר ליכי לאחר שעה מהי דודאי אי מהאי לא שנא כי אמר הכי שעה אחת ה"נ דאמר קיים ליכי שעה ולאחר מיכן אמר מופר ליכי תלמי דאיו יכול להפר משום דקיימו קיימו: ולחיכן מהא לא מפשטו דלה"נ דלאחר שעה מני מיפר תלמי דקסבר דכיון דאמר· ואי סתמא כמאן דאמר קיים ליכי לעולם דמי: ומפני מה הלכך כי מת הלה לא נתרוקנה רשות לבעל: מת סיו ספים נתים· בשני היום הכתוב מדבר:

מקוש

מתני' מת הבעל לא נתרוקנה רשות לבעל· שהבעל יכול להפר: שהבעל מיפר בבגר· גמ' מפרש: גמ' מאי טעמא דאמר קרא בית חביה· מאי טעמא דאמר קרא בית חביה· ממשע דאמר קרא בית חביה· דכתיב בעוריה בית חביה· לעיל מיניה כתיב הפרה הלה ומסיק ליה ומש היו תהיה לאיש ונדרה עליה· כל זמן שהיא נערה שלא בגרה לא תלא

נוסח
מקורות ל'ד: האי, א) ... ולא נתרוקנה לבעל ב) ... דנתרוקנה ולא

מז א מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כב סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רלד סעיף מה: יז ב מיי' שם עוש"ע שם סעיף מו:
יח ג מיי' שם עוש"ע שם סעיף מז:
יט ד מיי' שם עוש"ע שם סעיף מח:
כ ה מיי' שם הל' יא עוש"ע שם סעיף נב:
כא ו מיי' פי"ל מהל' נדרים הל' י סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רלד סעיף סו:
כב ח מיי' שם עוש"ע שם סעיף יא:
כג ט מיי' שם הל' ח עוש"ע שם סעיף כ:
כד י מיי' שם הל' ז עוש"ע שם סעיף ח:

הגהות הב"ח (ו) גמ' הכי מיבה דילה שפה כל"ל ואות ד נמחק: (ב) רש"י ד"ה אמר לה וכו' וקיימוה וכיון דקיימוה תו לא מצי: (ג) ד"ה תו דלמא כיון דלא אמר קיים ליכי היום כהדי מופר ליכי למחר מהיום דשמע: (ד) ד"ה ואם תמצא לומר כיון דקיימו היום כלומר דלמא מיילף: (ה) ד"ה לא מכבח וכו' דשמעת מיהו:

פי' הרא"ש
אח"ל הא לא אמר· ולמעלם לא אמינא הפרה מתוך הכלל: אמר מופר ליכי[למחר] מכו מי אמרי' מדקאמר מופר ליכי למחר כמאן דלתמר קיים היום דמי

*) [מכאן עד סוף המשנה שייך למשניות דלקמן שלי עכ:]

כה א מיי' פ"ו מהל' נדרים הל' ח סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ס :

מקיש קודמי היה שניה לקודמי היה ראשונה מה קודמי היה ראשונה אב מיפר לחודיה אף קודמי היה שניה אב מיפר לחודיה (ע"א) אימא מ"מ בנדרי שלא נראו לארוס אבל בנדרים שנראו לארוס לא מצי מיפר אב אי בנדרים שלא נראו לארוס מבנעוריה ביתי אביה נפקא: בוז יפה כח האב מכח הבעל כו': ה"ד אילימא שקידשה בשהיא נערה ובגרה מבדי: מיתה מציאה (ג) ובגרות מציאה מרשות אב מה מיתה לא נתרוקנה רשות לבעל אף בגרות לא נתרוקנה רשות לבעל אלא שקידשה בשהיא בוגרת הא תנינא חדא זימנא (ד) הבוגר ששהתה ב' חדשים הא גופא קשיא אמרת הבוגרת ששהתה שנים עשר חדש בבוגרת למה לי שנים עשר חדש בוגרת בל' יום סגי לה? תני <בוגרת> ששהתה י"ב חדש ושהתה י"ב חדש מ"מ קשיא אבעית אימא הבא דוקא ובוגרת קתני התם משום דבעי איפלוגי ר"א ורבנן אבעית אימא בוגרת דוקא ואיידי דנסיב רישא בוה נסיב סיפא נמי בוה:

כתבי'

מקיש קודמי היה שניה לקודמי היה ראשונה מה קודמי היה ראשונה אב מיפר לחודיה אף קודמי היה שניה אב מיפר לחודיה (ע"א) אימא מ"מ בנדרי שלא נראו לארוס אבל בנדרים שנראו לארוס לא מצי מיפר אב אי בנדרים שלא נראו לארוס מבנעוריה ביתי אביה נפקא: בוז יפה כח האב מכח הבעל כו': ה"ד אילימא שקידשה בשהיא נערה ובגרה מבדי: מיתה מציאה (ג) ובגרות מציאה מרשות אב מה מיתה לא נתרוקנה רשות לבעל אף בגרות לא נתרוקנה רשות לבעל אלא שקידשה בשהיא בוגרת הא תנינא חדא זימנא (ד) הבוגר ששהתה ב' חדשים הא גופא קשיא אמרת הבוגרת ששהתה שנים עשר חדש בבוגרת למה לי שנים עשר חדש בוגרת בל' יום סגי לה? תני <בוגרת> ששהתה י"ב חדש ושהתה י"ב חדש מ"מ קשיא אבעית אימא הבא דוקא ובוגרת קתני התם משום דבעי איפלוגי ר"א ורבנן אבעית אימא בוגרת דוקא ואיידי דנסיב רישא בוה נסיב סיפא נמי בוה:

נוסח אחר

יבמות נב: כתובות מ:

[עי' תוספות כתובות מ: ד"ה מיתקף]

* פסחי המוציא"ם: { } אותי סוגיי"ם האלו הגא מתלמד הגאון הגא מוהר"ר [אלחנן] ווסרמן ז"ל "הא תניא חדא זימנא" (כלומר תני זימנין אחת ז:) < > חוקפוציי"ם הגא' אביהם האחי [אלחנן] ווסרמן זצוק"ל ונתקן [ונדפ"] ואחיהם זצוק"ל סוציי"ם אלו אוצא לעין תאוקנות ואחנם נאמלת השגחה ונא תניא חדא זימנא (כסים זיטרנו זש"ס הוסגי"ם נאמא אדן*)

מקדשה כשהיא נערה ובגרה - לאחר שנתארסה: מכדי מיפה מוליף מרשות אב. סיכולה לקדם את עלמה לע"פ שהיא נערה: **ובגרות מוליף מרשות אב.** לכיון שבגרה אין לאביה רשות בה לא לקדשה ולא למוכרה: מה במיפה האב לא נתרוקנה כו': **מלא כשקדשה כשהיא בוגרת** - וקתני שאין האב מיפר אלא הבעל: **פה תניגא חדא זימנא** - כאן פירקין גופיה: **בוגרת ששהתה י"ב חדש** - מצאתהרסה ר' אליעזר לומר הואיל ובעלה מייב במזונותיה כדאי הוא לכיסוי ומיחזי כמוכר לה שדהו ומתחרטת ומבקשת ברשותו דמי ומחזירין עליה הא גופא קשיא אמרת הבוגרת ששהתה י"ב חדש והלא דין הלה ל' יום דהכי תנן במסכת כתובות (דף מ:) נותנין לבתולה שנים עשר חדש לפרנס עלמה לקנות מלבושים ותכשיטין לעורך ניסואין מעכשיו והלאלמה ובוגרת ל' יום ובוגרת אית לה מלבושין ותכשיטין והכי קאמר לעלמה ואית להו רווחת טובא בשלשים יום ומכל מקום הלי הגיע זמן ט' לאלמה דבוגרת לא בעינן י"ב חדש: **אני בוגרת וכו'** - הלי כי היכי יפר ומחזיר דקתני שהבעל מיפר בבגר, לאחר שלשים יום שחבעה לפרנס לה עלמה הוא דקאמר: **מ"מ קשיא** - דתני זימני למה לי למיתני הבעל מיפר בבגר: **מיבעיא אימא בוה דוקא** - דהך דיעה דמתני' (ו) קתני הבעל מיפר דוקא קתני לה ובוגרת ושהתה גרידא נמי שפיר משום מיפוני ר"ש ורבנן הוי דוקא והא **אימא בוגרת** - דקתני בסיפא בפלוגתא דר"ש ורבנן הוי דוקא והא דקתני שהבעל מיפר לאו דוקא: **מלא מיירי דנסיב ריעא כוה יפה כח הבעל** - (ו) מיבעיא לה למיתני נסיב סיפא כוה יפה כח הבעל מתני'

פי' הרא"ש

מקיש קודמי היה שניה לקודמי היה ראשונה - מה מיפר לחודיה קודם שנתארסה לשולם והיא יוצאת בעונה בנות מיכל, מה קודמי היה שניה בנדרים אף שנתארסה לשולם והיא יוצאת בעונה בנות מיכל: **שני מילי** - דהך מיפר בקודמי היה שניה בנדרים אף גרלו לחרום רחמן (ד)[ה]לת שמע להו הבעל קודם שימות דהייט דומיא דקודם היה רחמנא: **אבל בנדרים שנראו לחרום** - כלומר שדין שניה כדין ראשונה מה קודמי שהיה לחודיה לפי קודמי שניה נמי לאחר מיתת הבעל אף מיפר לחודיה: אימא ס"מ בנדרים אף גרלו לחרום דומיא דקודמי היה לחרום כלומר שמע אותם קודם שמת לעולם לימת לך דלת מני מיפר: **ומהדרינן** ליה בנדרים שאף גרלו לחרום מבנעוריה בית אביה נפקא כיון דלת זכה בהן חרום כלל והיקשא - לנדרים שגרלו לחרום לימדך דאב לחודיה מיפר מיהו דוקא בשלא נתארסה אבל נתארסה הת תניא לקמן (דף עח:) בהדיה דאיבה ובעלה התחדון מפירין נדריה משום דלת דמי לקודמי היה לחרום: **היכי דמי** - שהבעל מיפר בבגר: מבדי מיתה מוליף מרשות אב - לכיון שמת פקע זכותיה ולת מני להוריש לבניו ופקעה להן מדכתיב והתנחלתם אותם לבניכם ולת זכות בניהם לבניכם כף' נערה שנתפתתה (כתובות מג:): **ובגרות** מוליף מרשות אב - דכתיב בעבוריה בית אביה ולת בוגרת: **אף בגרות** לת נתרוקנה רשות לבעל - כיון דאל עליה [רשות האב] מקמי בגרות דאי בשקדשה נערה: **אלא** שקדשה כשהיא בוגרת - וכיון דמיתר לכיון שלת שהגיע זמן שנתן עליה רשות אב כל שהגיע זמן שנתן לו חכמים לחרום ואחוסה לפרנס לת עלמן כיון דמכאן ואילך בעל מייב במזונותיה כדאי: **כף' לת"ק** (דף מז:) יפר: **הא תניגא חדא זימנא** - דהאי פירקא ואתרוי למה לי ומקמי לחתיק ליה לקושיא דייק בהך מתני' דבייחת ומפרש לה למה לי שנים עשר חדש, בשלשים סגי לה דכל הונת הכי ס"ל בפרק לע"פ (שם) שלת שבכל חכמים לבוגרת שלת שלשים יום ומכאן ואילך הבעל מייב במזונותיה ואי דכל הונת לימוך חיובא החם מיהו החם נמי מסקינן דכל שעברו עליה י"ב חדש מבוגרת החם נתקדשה לאחר מיכן אין לה אלא ל' יום ולת מצאתה לה שיהו לה י"ב חדש אלא לאפוקי שלת שלשים יום לבד נתקדשה בשהיא בוגרת אין לה זמן קלוב

מתני' פיסין וכעלה פתרון פתירין נדרים· לפי' מה שכתוב בתורת כהנים: **לרשום עלמה** · שלא יסתם לאחד מהן שלא כוונה בתוך הזמן,תביה וכעלה כו': **גמ'** [ונדרים פ"ג] · קרא יתירא הוא דלא מיבעיא ליה מיכתב ליכתוב רחמנא ואפ"ה היה תסיה לאיש ונדריה לא מכעיא שפתיה,אלא עליה מיפקא הורה אור מקום נדרים שנהגו לתרום הרחמן דיכול להפר לתרום לחברן: **פניפ כוופיפ דשמופל** · לפתיפ בנדרים שנהגו לתרום רחמן מיפר בעל לתרום רחמן: **ולפ קפפיק בכעל לשמום כן·** לפיי"ל לתרום רחמן: **שמפ בעלפ ופיפר לפ·** דהשתא לתרום רחמן: **פוור קפפ ופיפר הלקו שלכעל** · לפי שאין הבעל מיפר אלא בשותפות שבשעה שהפר עדיין לא שמע האב וכשבא לפי תוכ ומיפר חלקו של בעל עם חלקו: **פן פן דכרי ר"ש** · לפתיפ נדרים שנהגו לתרום מיפר האב לתדיה: **אבל ר"ש פומרים·** אין אב יכול להפר לו חלקו ולא חלק חבירו עד שיהא לתרום לחד עמו **האלל וכנלה לתרום: כשפי פליני·** ר"ש וכ"ה בפאה לחמי ר"ש גבי שמע תביה והיפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, תוכ האב ומיפר חלקו של בעל ומפרשין התם לטיבא ר"ש **ליש** ליריך להפר חלקו אלא חלק הבעל בלבד ור"ש חולקים אין יכול להפר חלק הבעל בלבד אלא ר"ל מיפר חלקו עמו אלמא מוחלפת הסיטה ר"ש שברי (3) לשמוע בעולה והיפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל וחזר האב ומיפר חלקו של בעל **ליש** לפרה עד שיקבל חלק בפריקו והפרת בעל בכת אחת, והכא קאמרי ר"ה ליש יכול להפר כלל בלא לתרום רחמן ,חלא הכא קמיפלגי דהוו נדרים שנהגו לתרום רחמן דסבר ר"ש שמע בעולה והפר לה" הכא קאמרי ר"ש דבשמע האב עסקינן ומ"ש מסייעי ליה מברייתא דליכא לדחויי: ודלמא ר"מ כנדרים חלא נהגו לתרום רחמן · דכיון דנהגו לתרום רחמן לא נתרוקנה רשות לתרום רחמן · חלא שמע תוכם תבל כנדרים שנהגו לתרום רחמן לא מצי מפר לתרום רחמן · דכיון דנהגו לתרום רחמן נתרוקנה רשות לתרום רחמן מיהו מכריתה דליכא לדחויי מהכיפא דהויה הילכך נימא דנדרים שנהגו לתרום רחמן לתרום רחמן כמאן דליתיה דמי ומפר תוכ ח"נ נימא דכיון דליכא תרום ולא מצי מפר תוכ נמי לא מצי מפר דכמקום תרום תוכ לא מפר לחדיה: **עליה** קרא יתירא הוא · דומר כל נדרים שעליה ותפי' נהגו לתרום רחמן: **תניא** כותיה דשמואל · לתפיפ נדרים שנהגו לתרום רחמן מצי מפר תרום תרום רחמן: שמע תביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת ונתארסה בו ביום · מ"ש תקני בו ביום דלי נתארסה ביום שלאחריו כיון דכשמת בעל נתרוקנה רשות לתוכ ולא הפר בו ביום קיימיה לנדריה: **אביה** וכעלה האחרון מפירין נדריה · פירשו קלת הרשבו"ם ז"ל דהך כבת קמייתה דכרי הכל היא דפלוגתא ר"ש ור"ה בחידך בבת בלחוד היא ותמיהני לכ"ה דסבירא להו מקלש קלים כיון דשמע תביה והפר לה ותיקלים ליה הלי נדרה ולתכי ולא בטלה לה הפרה דיליה היכי מלי תוכ ותרום רחמן להפר דהא תמרי כ"ה בהדיה דלעניל דשמע תביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת דלין האוב יכול להפר וכבי הלי גוונא לא תמרי' מה הבעל נתרוקנה רשות לתוכ מפום דכיון דתיקלים ליה נדרה לא תציכה להוריטו לתוכ וה"ג כי ליכא תוכ ותרום רחמן מלי שבת ונרחה בעיני לפי דבריהם ז"ל דהייט טעמא מפום דלעניל דליכא טיטי רשות דמנחיק ליה הלי נדרה מתרום לתוכ כל היכא דקלים ליה לא מצי מנחיק לתוכ כל היכא דליכא תרום רחמן חזיק ליה להלי תרום רחמן כנדרים דרחמן וכיון דמתרום לתרום קלמי תפ"ג דתקלים ליה נדרה מלי תוכ ובעל לתפר דכי ס"ג לא לתיעוקי הוא : שמע בעולה והפר לה : הך כבת נמי בשתארסה מייבי דבטוחה דרשות קיימה ולא מפקעה בהדי ריפתה הלא דברישה הפר תוכ והכא הפר בעל:דחוזר האב ומפר חלקו של בעל·דתוכ לתודיה מלי מפר תפ"ם שנתארסה לאחר וכדמפ' טעמא לקמן:וכי קתני ומפר חלקו של בעל לתן ר"ש דתלק בעלמא ג"כ יפר האב דהא לא לתעוכיכא להנת לאשמועינן דמילתא היא פשיטא לתן שחלקו של תוכ"בלא הפרה לא פקע וחלקו של בעל הוא דליעמריך ליה לאשמועינן דאע"ג דבעל כבר הפר חלקו תפ"ם תוכ האב ומפר תף תוכו חלק עלמו של בעל משום דכי מיים ליה בעל בטלה הפרה דיליה:אבל ר"ה לומרים לתן יכול להפר תוכ בלא תרום רחמן·ולמרינן בשלי קמיפלגי ר"ש שברי בנדרים שנהגו לתרום רחמן מפר נדרים שנהגו לתרום רחמן ומ"ה כיון דלנבי הלי נדר תרום רחמן רחמן כמאן דליתיה דמי וכדמפרש בסמוך תוכ מלי מפר ללא מיימה לכי לנדרים שנהגו לתרום רחמן מפר תף נדרים שנהגו לתרום רחמן לתוכ,דוקא נדנדרי· שלא נהגו לתרום תבל נהגו,לא,דליתיה,שלא תפי' נהגו לו נמי נתרוקנה

מתני' נדרה והיא ארוסה,נתגרשה בו ביום, נתארסה בו ביום אפי' לכאה,אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה (ו)*זה הכלל כל שלא יצאה לרשות עצמה שעה אחת,אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה: **גמ'** מנלן דאחרון מיפר נדרים שנראו לאחרון ראשון? אמר שמואל אמר קרא °ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה·נדרים שהיו עליה בבר,דלמא הני מילי שלא נראו לאחרון ראשון אבל נדרים שנראו לאחרון ראשון לא מצי מיפר אחרון אחרון? עליה= קרא יתירא הוא(ו)תניא כוותיה דשמואל **נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה,** כיצד? שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת ונתארסה בו ביום ואפי' מאה פעמים, אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה. *שמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל תוכ האב ומפר חלקו של בעל *א"ר נתן הן הן דברי בית שמאי,אבל בית הלל אומרים יאין יכול להפר במאי פליגי בית שמאי סבירא להו דמעמתת נמי מוכחת דדינא גופיה שמואל הוא דקאמר ליה ולתו רחים דקרנא בלחוד לחם לחיתם דדינא במתני' הוא ושמואל לא אמר מידי אלא דמוכח ליה מקרא היכי מייתי מכיח כותיה דשמואל מברייתא דנערה המאורסה וכו' דהא כברייתא לא מוכח ליה להלי דינא מהאי קרא דשמואל ולי הלי דינא לא חזיק ליה שמואל אלא מתני' היא מלי לומלת דברייתא ממתני' אלא ולתי מקום דדינא גופיה שמואל קאמר ליה דהכי דתני ליה לתמתני' מיהו מתני' לוכח לדחויה

(ו) ר"ש ד"ה כמאי פליגי וכו' דב"ש סברי סיכת דשמע בעולה וכו' שמת בעבל תוכ בתב וכו' בעל דתיט בפרה וכו' ולא בעבר לב קאמר כ"ל ותיכת בכל ממקן כ"פעמים:

נוסח
אלוסף טנדלך ואתאנטך מן תיוכ ואתכה ואתאלסף אביה מאך בעאר, אביה ואלף האחרון מפירין נדלך – דאא י"ו [אלף נדלים טנאא ואחס ין נדלים טנאא] נאאו ל"ו – וכיון דאת [הכא] קודם טנאל

מהנך
◇ לי דגלות מקדים
ו) נא נראו ראלוס הלאטון
2) נראו לו

עין משפט נר מצוה
בו א מיי' פי"ח מהל' נדרים הל' יח סמע נאיון המב פוסק"ע י"ד סי' רלד סעיף יב וסעי' ז יח יט ופ"ם:
בו ב מיי' שם הל' יד ופמע שם פוסק"ע שם סעיף מז:
בח ג מיי' שם הל' יח פוסק"ע שם סעיף יג ופ"ם:

פי' הרא"ש
מנה"מ· לתרום רחמן מפר נדרים שנהגו לתרום רחמן דמשמע ל"ה הא דקתני בתמניתין בו ביום בפרק תרום ותם נקט דמשמע תרום ותפי' הוא: פנ"ה קנה ימיכת הוא· דהוה מלי למכתב ותם היו תסיה לאיש ונדריה לא מבעיא תוכ לתרום רחמן · לתרום רחמן מפר תף נדרים שנהגו לתרום רחמן ומשום דתוכ לתרום רחמן מפר

כתב א מיי' פ"ו מהל' נדרים הל' יומם"ע ויד סימן רלד סעיף כ :

נתרוקנה · רשום לאב ומ"ה מהי להכא גרעו לאחרום לחצון והפרה דילמה כמאן דליתא דמיא דמכי ליה בטלה לה תפ"ה כיון דאחרום לאחרון לגבי האי נדרא כמאן דליתיה דמי מטעמא דנפרע כמאי מני לאב מיפר : ומיגז גייז · לא הבנתי דברי הרשב"ם בזה ממאי מני מפר לאב לאחזויה לבית שמאי דאמרי מיגז גייז קפי מב"ה דאמרי מיקלם קלים ועוד דאפי' אמרת מיגז גייז מ"מ מכי מיית ליה בעל תבריה לגזיזה דהתינח בבריתה דלעיל(דף מח:)שמע אחיה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב זו היא שמעיט מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל ואם אחיה דהפרה האב כדקיימא קיימא דאמאי לא מני מפר בעל לאחר מיתת האב דנהי דלא נתרוקנה לו רשות האב

בית שמאי סברי נדרים נמי (ג אשראו) לארוס נתרוקנה רשות לאב *ומיגז גייז בית הלל סברי אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה ולא מיגז גייז : אביעא להו גירושין בשתיקה דמיא או בהקמה דמיא, למאי נפקא מינה כגון שנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה: או אמר מר בשתיקה דמי מצי מיפר לה ואי אמר מר בהקמה דמי לא מצי מיפר לה ?

[נעיל מח· וש"נ]

נוסח שאלה : ג' ר"ש ן — כשתיקה ד"א ג"א - או- כהקמה ד"א

ת"ש

תפ"ה האב גייז דיליה ובעל גייז דיליה אלא מאי לאו מכאן דהני דמיגז גייז תפ"ה כי מיית ליה מתחלה ליה גזיזת דידיה וה"ל מאי אלא ול"ל דהייט טעמא משום דלב"ם דסבירא להו מיגז גייז כיון דכי בעל לבטולי ליה פלגיה דנדרא לגמרי הרי מעשה שלו עגמר ומתחלק ליה האב לגמרי ונהי דכי מת אחרום בטלה לה הפרה דיליה מיהו מכיון דמתחלק ליה אחרום מהכא ואו לא חזי האי נדרא לאחרום כלל קם ליה האב בלא אחרום והא פשיטא לעיל דכל היכא דליכא אחרום האב מיפר דמקום קודמי הויה שניה לקודמי הויה דמתקום האב בהדיה לטעול דשמע אחיה והפר לה תפי' אמרת דלמ"ד דמיגז גייז מתחלק ליה האב תפ"ה כי מת בטלה ליה הפרה דיליה וקם ליה אחרום לתודיה בלא האב ולא מני מיפר היינו טעמייהו דב"ם דלאחרי האב מני מיפר הכא ובטלה האחרון ומפירין נדריה דאחין האב יכול להפר לבני מקום דלאו מיגז גייז דכשהפר בעל לא מתקבל פלגא דנדרא הלא טוליה נדרא הוא דאיקלקלו וקיטמוה ולאו מטעמא גמור הוא ומ"ה לא חייל כלל עד דמטרפא ליה קיטומי דאיקלקלו הלכך כל זמן שלא הפר האב לא מתחלק ליה אחרום מהאי נדרא ומ"ה זכי ביה אחרום אחרון זהו מה שנראה בעיני בזה אלא שעדיין קשה לי למה לן למימר בטעמייהו דב"ם בנדרים מני שנרגו לאחרום מתרוקנה רשות לאב דכיון דלב"ם אחרום אחרון כמאן דליתיה דמי כ"ע מודו דאפי' נדרים שנרגו לאחרום כל היכא דליתיה לאחרום כמאן דליתא לגמרי לאב לטעול נמי ליבטל דכ"ע אמרינן ואימא ה"מ בנדרים שלא נרגו לאחרום אבל בנדרים שנרגו לאחרום לא מני מיפר האב ומספקי' דליתא אלמא כ"ע מודו דנתרוקנה רשות לאב אפי' נדרים שנרגו לאחרום ואפי' בנדרים שנרגו לאחרום ואפילו הכי קאמרינן מימר הכא הכי ליבטל דב"ם ואפילו היכא דליכא אחרום כלל ליבטל נמי ליכא מידי מדלא גרעו לאחרום לאחרון ועוד דליכא נמי אחרום אחרון וס"ד כיון דזכה בהן אחרום לאחרון דנהי נתרוקנה בהם רשות לאב כל היכא דליכא אחרום לאחרון מקום לאחרון כלעיה דלאחרון הוה בנדרים שזכה בהן לאחרון דנהי דאחרום לאחרון אפתלק ליה מיהו כיון דליתיה מעכב עליה האב דליהוי נמי לה ליפר קמ"ל דליתיה מיהו כי קאמר ליבטל דמי לאו למימרא דהיכא דלא נרגו לאחרי' טפי האב מיפר אלא דמדרבה כי לא נרגו לאחרום לאחרון לא נתרוקנה רשות לאב אלא שנרגו לאחרום לאחרון מקום לטעון זכיה דאחרום עדיף נרגו מלא נרגו וכיון דעדיפא זכיה לאחרום היכא למימר האב לא מיפר וכדאחרי' לעיל ואימא ה"מ בנדרים שלא נרגו לכל נרגו לא מני מיפר אב קאמר אלא דמשום הפרה דבעל הוא דגרע דיניה לאחרום ולא משום נרגו לעולם זכיה לאחרום עדיפא טפי בנרגו מלא נרגו ואם תרלה תפרש דמשום להא היכא דליכא אחרום [ב"ח ובניחא] לאחרון נקט נמי כיון דבאחרי' אחרום רבותא הוא כדאיתא בגמ' כל"ל ומייתי מהך ברייתא תניא נמי הכי לשמואל משום דב"ה הא לאחרי האב ואחרום לאחרון מפירין נדריה שנרגו לאחרום לאחרון ואפי' ב"ש נמי לא פליגי אלא בשנרגו לאחרום לאחרון אבל בנרגו לאחרום לאחרון מודו דאב מפר ואחרום לאחרון מפירין נדריה דכולי עלמא מודו האב ואחרום לאחרון מפירין נדריה זהו מה ש"ל בשמועה זו עד דרך קצת הרשתנעא ז"ל לכל בתוספות פירשו דכי אחרי' ח"ש נתן הן הן דברי ב"ש לאחרי ב' בבריית קאי דהן הן דברי ב"ש בריישא דאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה משום דכיון דאב גייז חידך פלגא דנדר חשיב ליה להורישו לאחרום לאחרון דהוי כאחרום לאחרון כדאחרון מפירין נדריה משום דכיון דאב נרגו לאחרום לאחרון אבל נרגו לאחרום לאחרון משום דסבירא להו לאחרום לאחרון כדאחרון לאחרון כי היכי דאחרום לאחרון לית ליה מיפר אלא נרגו לאחרום לאחרון אבל נרגו לאחרום לאחרון משום דסבירא להו לאחרום לאחרון כדאחרון

מי ריש דוקא נסיב סיפא מסוס ריש· כלומר לך תקשה סיפא לריש תש"ב דמריש סיפא שמעינן דגירושין כהקמה דמו וכסיפא שמעינן דכשתיקה דמו לך קשיין להדדי דלימא ריש דוקא דגירושין כי הקמה דמו והאי דלא תני סיפא (ג) שמע וגירשה משום דלא נסיב לה תלת משום ריש ואמר לך בעי לאוסופי

[נעיל סה: ע. נקמן עה:] מילי בסיפא טפי מריש: **ת"ש סיפא** (ג)(**נמ**)**דוקא**· דגירושין כשתיקה דמו: **הכא במאי עסקינן בשלא שמע מרום רמגון**· קודם שגירשה ואהכי מני מיפר מרום מחרון הא לאו הכי לא, דגירושין כי הקמה דמו: **מאי לישנא**· לי מתארסה לאחר כו ביום דמני למיפר לה: **אפילו לאחר מאה ימים**· אם מתארסה לאחר ליהוי מרום מחרון מיפר הואיל ולא נראלו לאחרים רחמנן: **אין הכי נמי**· אלא הב"ע בשלא שמע מרום רחמנן לבטל שמע האב· והואיל דבו ביום שמע ליה להפר בו ביום כדכתיב "ביום שמעו":

[נעיל כה: וש"נ] **הכא בנשואה עסקינן**· הא דקתני גירשה והחזירה כגון שקידשה ונלקח וגירשה ביום שקידשה והחזירה בו ביום דעכשיו יליף שעה אחת כרשות עלמה ואע"פ שהחזירה נעשית ככשואה לאחר· דלא מני מיפר דעכשיו הן קודמין כדאמרן (נעיל דף עה.) זה הכלל כל שלא יליף כרשות עלמה שעה אחת, כגירשה ובעלה מפירין נדריה, הא יליף לרשות עלמה אין מפירין משום דלאו הבעל מיפר בקודמין: נקמן פט.

מתני'

ת"ש *אומתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב· בזמן שלא שמע הבעל או שמע והפר או שמע ושתק ומת בו ביום· ואי אמרת גירושין בשתיקה דמו ליתני נמי 'או שמע וגירשה' דמלא תני הכי ש"מ גירושין בהקמה דמו, אימא סיפא (ד) אבל אם שמע וקיים או שמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר· ואי אמרת גירושין בהקמה דמו ליתני (ו)'ואם שמע וגירשה' אלא מדלא קתני הכי ש"מ גירושין בשתיקה דמו אלא *מהא ליכא למשמע מינה אן רישא דוקא, נסיב סיפא משום רישא, אן סיפא דוקא, נסיב *רישא משום סיפא **ת"ש** נדרה והיא ארוסה ונתגרשה ונתארסה בו ביום אפילו למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה **ש"מ** גירושין בשתיקה דמו· דאי בהקמה דמו מצי מיפר 'ארוס ארמון' נידרי דאוקים 'ארוס ראשון אב"ע' 'בישלא שמע ארוס ראשון, ש"מ הכי מאי איריא "בו ביום" אפילו לאחר מאה ימים נמי 'בישלא שמע ארוס ושמע האב' דבו ביום הוא דמצי מיפר אבל מכאן ואילך לא מצי מיפר **תא שמע** "נדרה בו ביום גירשה והחזירה בו ביום אין יכול להפר **שמע מינה** גירושין כהקמה דמו, אמרי הכא בנשואה עסקינן· והיינו טעמא דאין יכול להפר משום *דאין הבעל מיפר בקודמין: מתני'

תרוסה בהמלה וגשואה בסוף היא לן מני מיפר דתין הבעל מיפר בקודמין ואי גשואה בהמלה ותרוסה בסוף היא נמי לן מני מיפר דכיון שנשתלח פקע ליה אב ותרוס ליט יכול להפר דלמא בשותפות ונקע ליה לגמרא דתין הבעל מיפר בקודמין משום דהייט טעמא מחמת שנסתלק לו אב דאי לאו הכי בעל גרע מחרום בתמיה: ולענין הלכה כתב הרמב"ן ז"ל כיון דבעיין לן לפקיעת נקטינן לחומרא דגרושין כהקמה דמו והיכא דנדרה ונשמ בעלה וגרשה ואהדדי ביומיה לן מני מיפר לה אבל הרשב"ם ז"ל כתב דכיון דבעיין לן לפקיעת מהכא דמיבעי ליה לפקיעת מהך מתניתא דמייתי· עלה לפקיעת לה ממימריה דשמואל דאמר לעיל (דף עח.) מגת ה"מ דאחרום אחרון דשמואל אמר הכי לא שבקינן מאי דפקיעת ליה לשמואל משום מאי דאסתפקת להו בגמרא וכי תימא ל"ש מ"ט לא [פשטינן] בעיין ממימריה דשמואל היכא דממני' לו ממתניתא כגט ולא למפשטה ולא ממימרא דשמואל ודכוותה הא דבעית לן לעיל בפ' חין המודר (דף נ:) הני כהני שלוחי דיין ניתנו לו שלוחי דשמיא או לא ליפשטיה הא מ"ב

לג א מיי' פ"ו מהל' מכירה כ"ה סמ"ג לאוין רמב סוס"מ י"ד סי' רלד סעיף י :

לד ב מיי' שם הלכה כח ופי"ב מהל' נדרים הלכה י סמ"ג לאוין רמב סוס"מ י"ד סימן רלד סעיף כב :

מתני' לה ג מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה ח סמ"ג לאוין רמב סוס"מ י"ד סימן רלד סעיף ל :

נוסחאות ושינויים

לו ד מיי' פ"ח מהל' שלוחין הלכה ח סמ"ג עשין כב סוס"מ ח"מ סי' קפד סעיף ח :

3 שאלות בעיון הפרת הבעל

ב' שאלות על דברי רבי חנא בעיון ג' דיק ושאיר כללי שבועות ויפה לפרש

"תני"- 4 נוסחות לכתוב בשאלה הראשונה

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו' • לפי שנערה המאורסה לאחר שנתפתתה אי אפשר שתהא הפרה לנדרים ברגע אחד וכעל כרחך תלמידי חכמים להפר נדריה קודם שתבעל ובגמרא מפרש לך הפרה אי קודם שמיעה היא לו לאחר שמיעה : שאם תכנס לרשותו תורה אור

מתני' "דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה "כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין" ובעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה "כל נדרים שנדרת עד שלא תכנסי לרשותי הרי הן מופרין" שמשתכנס לרשותו אינו יכול להפר : גמ' בעי רבי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה ושמע אישה דלוקא הוא או אפילו דוקא הוא? אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים עד שלא יצאת בתו מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין והא לא שמע לבי שמע הוא דמיפר, א"כ כי לא שמע למה ליה למימר? הא קמשמע לן אורחיה דצורבא מרבנן להדורי ת"ש מסיפא ובעל עד שלא הגיע לו שמועה אומר לה הלא כמי דאמר לה "לכי שמענא" ת"ש האומר לאשתו כל נדרים שתדורי עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין, לא אמר כלום, הרי הן מופרין רבי אליעזר אומר *מופר והא לא שמע, הכא נמי דאמר "לכי שמענא" ולמה לי מן השתא לכי שמע ליפר לה? קסבר דלמא מטרידנא ההיא שעתא ת"ש *האומר לאפוטרופוס "כל נדרים שנודרת אשתי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני הפר" והפר לה, יכול יהו מופרין? תלמוד לומר °אישה יקימנו ואישה יפרנו" דברי רבי יאשיה אמר לו רבי יונתן מציון בכל התורה כולה *שלותו של אדם במותו ואפילו °רבי יאשיה לא קאמר אלא *משום דגזירת הכתוב הוא "אישה יקימנו ואישה יפרנו" אבל דכולי עלמא °שלותו של אדם כמותו, והא לא שמיע ליה הכא

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו' • מפרש בגמרא: **אם מקבלנה לרשותו אינו יכול להפר**• דלאו הכעל שמיפר בקודמין : גמ' **מהו שיפר בלא שמיעה**• פיי' מדלא קתני שמיעה משמע דאי לא שמיע לא מיפר : **ושמע אישה דלוקא הוא** • אי לאו דלוקא הוא מהני אפילו שמע אחר : **אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים וכו'** • דמדקתני כל נדרים ומשמע דלא שמע דאי שמיעה הוא ליה למימר כל נדרים שמדרה תוך ומיפר לוסף : א"כ כי לא שמע למה ליה למימר • מה לו להפר על הספק הפרה שאינה מועלת כיון שסופו לחזור ולהפר כשישמע נדריה : **אורחיה דצורבא מרבנן להדורי** • דרכן של ת"ח לחזור עליה ולומר לה כל נדרים שנדרת הרי הן קיימין כדי להכניסה בדברים שתהיה רגילה בהן ולא תהא מקפדת עליו כשיפר לה בשעת הצורך : **מסיפא ובעל עד שלא הגיע לו שמועה** • כשבעל ולא שמע הפרה שאינה מועלת כיון שסופו לחזור ולהפר כשישמע נדריה : **הלא כמי דאמר לה "לכי שמענא"** • כשעה שישמע הבעל שמא יהא טרוד ולא יפרט : **מיהו יפרנו וגו'** ולא קשיא: **ואפי' ר' יאשיה** • היא היא לשון הגירסא במקצת ספרים ולהכי גירסת הוה ליה פירוקא כי ההיא דלעיל ואיכא נמחי דגרסי הכי לכי שמענא דסבירא להו דכי היכי דאחד לאחר שמיעה לא מצי מיפר אחר שמיעה לא מצי מיפר הכי נמי בעל לאחר שמיעה לא מצי מיפר אחר שתין הבעל מיפר בקודמין אפי' הכי הני דגבי אב לא מצינן לתרוצי דאמר לכי שמענא גבי בעל מתרצינן הכי דאמר לה קודם שמיעה לכי שמענא תמול שלשום הפרה דבעלמא אב לא מצי עביד הכי משום דבבעולות נפקא ליה מדכתיב בנעורי נעוריה ומאי טעמא אמרינן לתין הבעל מיפר בקודמין משום דאחמתק ליה אב הכא כיון דאב מלגו קודם שנתפתה ובעל נמי לגרפה להפרה דידיה בהדי הפרה "דבעל קודם שנתפתה הני דכי חיילא לה הפרה דבעל אחמתק ליה אב הכא חיילא לה הפרה דבעל א

דלמר ליה. לעלית לכי שמעתא לגדרה הפר לה: **וקסריך.** לכי שמע ליפר לך (ע) (:) **סוף** הבעל? סבר דלמת מיטרידנא: **משום דכר משמע סוף.** וקרינן ביה "שמע תיפה" ותדהכי מלי מיפר: **סיינו דר' זירא.** דלמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים, והכי הוה שתלו שהלה לעילה מדר' יהודה בר תורה אור

הכא נמי דאמר ליה "לבי שמענא מיפר לה", לבי שמע ליפר לה? הוא סבר דלמא מטרידנא **בעי** רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו - אם תמצא לומר בעל מיפר בלא שמיעה משום דבר מישמע הוא אבל חרש דלאו בר מישמע הוא הייגו דר' זירא *דאמר רבי זירא "כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאין ראוי לבילה בילה "מעכבת בו" או דלמא "ושמע אישה" לא מעכב? אמר רבא ת"ש "ושמעאישה" **פרט לאשת חרש** שמע מינה **אביעיא להו** בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת: "אותה" דוקא או "לאו דוקא? אמר רבינא ת"ש *"אין משקין שתי סוטות כאחת מפני שלבה גם בחבירתה. ר' יהודה אומר "לא מן השם הוא והלא כ"שם "שנאמ' *"והשקה אותה" לברה:

מתני'

הבא נמי דאמר ליה לבי שמענא מיפר לה, לבי שמע ליפר לה? הוא סבר דלמא מטרידנא בעי רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו - אם תמצא לומר בעל מיפר בלא שמיעה משום דבר מישמע הוא אבל חרש דלאו בר מישמע הוא הייגו דר' זירא *דאמר רבי זירא "כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאין ראוי לבילה בילה "מעכבת בו" או דלמא "ושמע אישה" לא מעכב? אמר רבא ת"ש "ושמעאישה" **פרט לאשת חרש** שמע מינה **אביעיא להו** בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת: "אותה" דוקא או "לאו דוקא? אמר רבינא ת"ש *"אין משקין שתי סוטות כאחת מפני שלבה גם בחבירתה. ר' יהודה אומר "לא מן השם הוא והלא כ"שם "שנאמ' *"והשקה אותה" לברה:

מתני'

דלמר ליה: ופרכינן לעיל: ופרבינן לבי שמע ליפר לה. דכיון דסוף סוף לא חיילא הפירה עד שישמע בעל ההיא שעתא ליפר לה לאישתו גופיה: **סבר** דלמת מטרידנא. ולא אתא לאפוקי מדכתיב (ל' יב:) פרכינן למתי דמוקמינן התם הא מתניתא כר"ש דלמר שהבעל יכול להפר נדרי אשתו לפי שעה על פי שלא חלו למה לי למעוטי לפוטרופוס ליפר לה ליהוי כשיכול ומסקינן סבר למת לפקיעת לו מטרידנא ההיא שעתא ות"ח ליפר לה ליהוי הפסד נדרים ויל דלא ניחא ליה להפר נדריה שתדור בעורה למען דלמת נדרה מידי דניחא ליה דתסתר ביה ליהוי קפיץ ליפר ליהוי מהפסד כל נדריה שתדור שעתא אילך ועד שיסוב והעלה בלריך עיון ולי לפסר דבעל חייש למת בשיעת למיהדר בהפרה זו ולי מיפר הוא מן הפתח וכר"ת דלא מלי הדר ביה וכי ממני לפוטרופוס כל שעתא ושעתא בידיה הוא דלי בעי למיהדר בשליחותיה דשלים מלי הדר והך בעית לע"ג דלא מפקעה הכא מפקעה מבעיין דבסמוך דבעל מיפר בלא שמיעה וכדלתפרש עלה בסמ"ד: **בעי** רמי בר חמא מהו שיפר לאחתן - חרש המדבר ואינו שומע: **משום** דבר משמע הוא. וכיון דלאוי הוא לשמוע לא מעכב ביה שמיעה ומסקינן דבתרש מעכבת בי' שמיעה מדתניא ושמע אישה פרט לאחתן חרש וכתב הרמב"ן ז"ל דדוקא חרש משום דלאו בר שמיעה הוא אבל אחתן אפי' שומעת לא מעכבת ביה שמיעה הוא לא מעכבת ביה שמיעה דניחא ליה שיפר לשתי נשיו בבת אחת. **שלבה גם בחבירתה.** הוחיל ויש (נ) לי חברתה *) תמרת מה בכך אם תסתר לחי: **והשקה אותה לברה:** [ג"ל תומרת] מתני'

*) [ג"ל תומרת] מתני'

שמיעה הוא לא מעכבת ביה שמיעה דניחא ליה למיפסק בעיין דלעיל מדתניא ושמע אישה פרט לאחתן חרש דומיא דחרש מעכבת ביה שמיעה לא מעכבת ביה שמיעה דליתא משום דליכא לדחויי ללמת משום תורחא דמילתא נקט חרש וה"ה דבעל בעלמא דלי לא תימא הכי לעיל לחמי לא פסקוה להיות בעית מכך בריית לעיל ודלי משום דליכא לדחויי כדלמרינן מיהו לפילו הכי כיון דקאמר רמי בר חמא ת"ל בעל מיפר בלא שמיעה ומסתיק ליה ממי מדרבי זירא דאמר כל הרלוי לבילה אין בילה מעכבת בו ממעט להכי קי"ל ועוד דפסקוייהו דמתני' והך מתנייתא דלעיל בהכי רהטו ואע"ג דמניהו אתמוי לא סמכינן וכן דעת הרמב"ם ז"ל: **אביעיא** להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת. שאם נדרו שתיהן ואמר להן מופר לכן: **אותה דוקא** - ביום שמוע ליפה יפית לותה והא דבעית בבעל ה"ה בהך דנכי אך גמי כתיב תומה: **מפני** שלבה גם בחבירתה שפעמים שחבירתה מהירה והיא שמחה וכשחבירתה חברתה לומרת תני תנים דעתה ולא תרלה להודות ויומתק סם שבכתב בקלושה: **לא** מן השם הוא זה. לא מפני טעם זה אמרו דלין משקין שתי סוטות בחת חלא משום שבאחת והשקה בשתיהן ה"ת דהוה ליה כלילו בתב והשקה לותה ודלקינן לותה לבדה. ולעניין הלכה לילה מ"ד דרבינא מדרבנן מוכח לה לבעניין דלא משמע להו לותה דוקא דהא יהבי טעמא מפני שלבה גם בחבירתה הלכך נקטינן דבעל מיפר לשתי נשיו בבת אחת והכי ליתא בתוספתא דמכלתין (רפ"ו) בפי' רבי יוסי בר' יהודה ורבי אלעזר בר' שמעון לומרים הפרק נדרים משם לעת כילד היו על לשתו ממשה נדרים או שהיו לו חמש נשים ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרין מופר ליך ליהו מופר חלא לה ולין כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דבפ"ק דסוטה (דף ה:) אמרינן דמתן חנא קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם לותה לבדה מפני שלבה גם בחבירתה אלמא לכולי עלמא דרשינן לותה ולבדה וכפ' טרף בקלפי (יומא מג.) נמי אמרינן לותה דוקא דאמרינן התם לין שותפין שתי פרות בחתם משום שנאי לותה ולא לותה ולתם חברתה וכיון דבגמרין נקטינן לותה דוקא לא מיכפת לן בתלי דתניא בתוספתא דאלמא מבכתה היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא וכן בגלה לי' דודאי פסקוה לותה דוקא דסוגיין הכי מדאמרינן בפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה לתתו וסבר שנדרה בתו וכו' למימרא דיניא לותה דוקא היא וכו' ונקמה לן סוגיין הכי אם לא שתאמר דגבי לותה דוקא ענין שידע מי נדרה לענין לותה לבדה ולא דוקא וכ"ל להלכה דכי היכי דאיכא לותה דוקא הכי נמי איכא בהקמה דוקא וכמו שהכתוב בלותה סוגיא בסייעתא דשמיא:

מתני'

דלמר ליה: לעלית לכי שמעתא לגדרה הפר לה: **וקסריך.** לכי שמע ליפר לך (ע) (:) **סוף** הבעל? סבר דלמת מיטרידנא: **משום דכר משמע סוף.** וקרינן ביה "שמע תיפה" ותדהכי מלי מיפר: **סיינו דר' זירא.** דלמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים, והכי הוה שתלו שהלה לעילה מדר' יהודה בר תורה אור לעלעי מכן לאומר "הרי עלי עסיס ואחד עשרון שמניה עסיס בכלי אחד, ואחד בכלי אחד, והכי תניא במתני' "מנחב תדם מנחה של עסיס עשרון ומביא בכלי אחד ואם אמר הרי עלי עסיס ואחד מביא ס' בכלי אחד ות' בכלי ל' פתח ר' יהודה בר לילעלי' והסם מפרש כו' ת"ל הרי הוא אומר "כל מנחה בלולה בשמן ומריבה" אמרת תורה הבא מנחה שיהלה להבלל וקים להו לרבנן דס' נבלין בכלי אחד ויותר אין נבלין בו' ופריך התם מאי טעמא דאין נבלין למלת דבילה מעכבת ואתמר אם לא בלל כשר ומתרן רבי זירא כי אמרינן דבילה [אין] מעכבת, בגלוי בבילה כגון שעסיס הגלוי בבילה אם לא בלל כשר, וכל שאין גלוי בבילה כגון שעסיס ואחד, בילה מעכבת, ומאחר דאין נבלין אין מבילין, ה"נ גבי תרש כל הגלוי למעוט כגון שהיו תרש, בדידיה אין שמיעה מעכבת ובעל מיפר בלא שמיעה, שהיו גלוי למיעוט כגון תרש, שמיעה מעכבת בו ולא מלי מיפר: **לו דילמת ושמע אישה לא מעכב.** כלל: **בבת אחת.** בדיבור אחד: **דוקא.** יניח לותה ולא עסיס בבת אחת: **שתי סוטות כאחת.** בשתי כוסות: **שלבה גם בחבירתה.** הואיל ויש (נ) לי חברתה *) תמרת מה בכך אם תסתר לחי: **והשקה אותה לברה.** לוהשקה דוקא משמע אחת ולא ב': [ג"ל תומרת] מתני'

*) [ג"ל תומרת] מתני'

שמיעה הוא לא מעכבת ביה שמיעה דניחא ליה למיפסק בעיין דלעיל מדתניא ושמע אישה פרט לאחתן חרש דומיא דחרש מעכבת ביה שמיעה לא מעכבת ביה שמיעה דליתא משום דליכא לדחויי ללמת משום תורחא דמילתא נקט חרש וה"ה דבעל בעלמא דלי לא תימא הכי לעיל לחמי לא פסקוה להיות בעית מכך בריית לעיל ודלי משום דליכא לדחויי כדלמרינן מיהו לפילו הכי כיון דקאמר רמי בר חמא ת"ל בעל מיפר בלא שמיעה ומסתיק ליה ממי מדרבי זירא דאמר כל הרלוי לבילה אין בילה מעכבת בו ממעט להכי קי"ל ועוד דפסקוייהו דמתני' והך מתנייתא דלעיל בהכי רהטו ואע"ג דמניהו אתמוי לא סמכינן וכן דעת הרמב"ם ז"ל: **אביעיא** להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת. שאם נדרו שתיהן ואמר להן מופר לכן: **אותה דוקא** - ביום שמוע ליפה יפית לותה והא דבעית בבעל ה"ה בהך דנכי אך גמי כתיב תומה: **מפני** שלבה גם בחבירתה שפעמים שחבירתה מהירה והיא שמחה וכשחבירתה חברתה לומרת תני תנים דעתה ולא תרלה להודות ויומתק סם שבכתב בקלושה: **לא** מן השם הוא זה. לא מפני טעם זה אמרו דלין משקין שתי סוטות כאחת חלא משום שבאחת והשקה בשתיהן ה"ת דהוה ליה כלילו בתב והשקה לותה ודלקינן לותה לבדה. ולעניין הלכה לילה מ"ד דרבינא מדרבנן מוכח לה לבעניין דלא משמע להו לותה דוקא דהא יהבי טעמא מפני שלבה גם בחבירתה הלכך נקטינן דבעל מיפר לשתי נשיו בבת אחת והכי ליתא בתוספתא דמכלתין (רפ"ו) בפי' רבי יוסי בר' יהודה ורבי אלעזר בר' שמעון לומרים הפרק נדרים משם לעת כילד היו על לשתו ממשה נדרים או שהיו לו חמש נשים ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרין מופר ליך ליהו מופר חלא לה ולין כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דבפ"ק דסוטה (דף ה:) אמרינן דמתן חנא קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם לותה לבדה מפני שלבה גם בחבירתה אלמא לכולי עלמא דרשינן לותה ולבדה וכפ' טרף בקלפי (יומא מג.) נמי אמרינן לותה דוקא דאמרינן התם לין שותפין שתי פרות בחתם משום שנאי לותה ולא לותה ותם חברתה וכיון דבגמרין נקטינן לותה דוקא לא מיכפת לן בתלי דתניא בתוספתא דאלמא מבכתה היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא וכן בגלה לי' דודאי פסקוה לותה דוקא דסוגיין הכי מדאמרינן בפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה לתתו וסבר שנדרה בתו וכו' למימרא דיניא לותה דוקא היא וכו' ונקמה לן סוגיין הכי אם לא שתאמר דגבי לותה דוקא ענין שידע מי נדרה לענין לותה לבדה ולא דוקא וכ"ל להלכה דכי היכי דאיכא לותה דוקא הכי נמי איכא בהקמה דוקא וכמו שהכתוב בלותה סוגיא בסייעתא דשמיא:

מתני'

פי' הרא"ש

דלמר ליה לכי שמעתא הפר לה. כלומר הפר לה ובמשמוע ומשמע כדלית מוכל ומשמע לכן: **לא** מיי' פי"ב מהל' מעשה קרבנות הל' ה

לח ב מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכה יג סמג לאוין רמב סוס"ע י"ד סימן רלד סעיף כה:

לט ג מיי' שם הלכה יד סוס"ע שם סעיף כה:

נוסח חיבי אדו"ז סימן רלד סעי' [שנוי]

מ ד ה מיי' פ"ד מהלכות סוטה הלכה ב:

נוסח בדפוסי ווילנא [שנוי]

ב"ב פח: מכות יח: מנחות יח: קג: קדושין כה. יבמות קו: מולין מג: נזה פו:

סוטה ח. [תוס' דנעשים פ"ק דסוטה פ"ק]

[בתוס' דנעשים פ"ק בכי ליתא רבי יהודה אומר וכו' אלא משום שנאמר והקריב תותה הכהן במנחה ס' פע"ו לתת הוא מקריב ואין מקריב שתים ע"כ וכן ליתא בתוס' דסוטה פ"ק ודע דרמב"ם פ"ד מהל' סוטה כתב שנאמר והעמיד תותה הכהן ועל כרחך משעת נפל בספר כרמב"ם כי לא נמלא פסוק זה ונ"ל והקריב תותה הכהן]

הגהות הב"ח (ע) רש"י ד"ה וקפריך וכו' ליפר לה הוא כבעל ומסני סבר כנ"ל ובד"ק: (נ) ד"ה שלבה וכו' ויש לה מבילפה וכו' תסתה גם אני:

גליון הש"ס גמ' שנאמר והשקה תותה. פ' סוטה דף ת. ובכ"מ שם ד"ה תותה:

מתני' *(ו) בוגרת ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום ר' אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר וחכ"א "אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו: גמ' אמר רבה ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד דתנן *נותנין לבתולה י"ב חדש לפרנס עצמה, *הגיע י"ב חדש אוכלת משלו ואוכלת בתרומה "אבל היבם אינו מאכיל בתרומה, עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם, ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום א', או כולן בפני היבם חסר יום א', אינה אוכלת בתרומה, זו משנה ראשונה ב"ד של אחריהם אמרו "אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה א"ל אביי דלמא לא היא: עד באן לא קא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן, אבל נדרים דאורייתא אימא לא ועד כאן לא שמעת ליה לר' אליעזר אלא גבי נדרים *כדרב פנחס משמיה דרבא דאמר "כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת" אבל תרומה אפילו מדרבנן נמי לא אבלה:

מתני' בוגרת ששהתה י"ב חדש ואלמנה ל' יום: ר' אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר. כדתנן בפ' בוגרת (כתובות נח.) לעתיד לבחולה י"ב חדש ולאחר מכאן חייב במזונותיה כדתנן (שם) הגיע זמן ולא נפלו לה פירות במתניתין: יפר. לבדו בלא שותפותיה לחלב: וחכמים אומרים. הייט רבי יהושע דהוא בר פלוגתיה דר"א בכל דוכתא: עד שתכנס לרשותו. עד שתכנס לחופה: גמ' ר"א ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד. דכשהגיע זמנה ליכנס ולא נכנסה כיון שחייב בעלה במזונותיה מתבזין לה כשהולה לקלקל דבריס ותע"פ שחייב בבית בעלה. ר"ל הא דתמרן דתמר במתני' בעלה מיפר נדריה בלא שותפותיה לחלב: היבם אינו מאכיל בתרומה. כדילפי' התם בפרק הע"פ (דף נח.) דקיון כספו תמר דחמנת והלי קיון דלחיו: עשתה ו' חדשים בפני הבעל. שנעברו עליה ו' חדשים בחיי הבעל ומתוון ר"ב חדש שנתנו לה חכמים משנה שתבעל הבעל ליכנס: ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם. כך היא סיקור הגירסא ופרש"י ז"ל שם בפרק הע"פ דלתו דוקא חסר יום אחד דלחי' כולן בפני הבעל לינה לוכלת בתרומה. כדילפי' התם בפרק הע"פ (דף נח.) דקיון כספו תמר דחמנת והלי קיון דלחיו: עשתה ו' חדשים בפני הבעל. שנעברו עליה ו' חדשים בחיי הבעל ומתוון ר"ב חדש שנתנו לה חכמים משנה שתבעל הבעל ליכנס: ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם. כך היא סיקור הגירסא ופרש"י ז"ל שם בפרק הע"פ דלתו דוקא חסר יום אחד דלחי' כולן בפני הבעל לינה לוכלת בתרומה. זו משנה ראשונה דס"ל דלחבה לוכלת בתרומה קודם שתכנס לחופה: בית דין שחכמים תמרו דין הוא לוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה. ומפרשי התם טעמייהו דלי משום סימפון כלומר שמא ימלוך בה מום ומעלה מקחו מקח טעות לי משום שמא תפקה טום של תרומה לחתיה ולחתומה והא דחייתי הך סיפא ולא חייתי ריפא דמתני' דקתני בהדיא עתין לבתולה י"ב חדש ולחלמנה ל' הגיע זמן ולא נפלו לה פירות מלו ולוכלות בתרומה משום דהך סיפא מפרשה טפי לי משנה לחמרה ולחי משנה לחמרה לוכלת בתרומה. ולחי משנה לחמרה דכתיבא בהו כולה מתני' לחמת משנה לחמרה ס"ל כר"ת דמכיון שבעלה חייב במזונותיה הרי היא קלת ברשות בעלה דמס"ה לוכלת בתרומה. דקס"ד השתח דלי לאו דמשנה לחמרה ס"ל כר"ת לאו על גב דלישור תרומה בתרומה ליתיב לחת מדרבנן דגזור לי משום סימפון לי משום שמא תפקה טום של תרומה לחתיה ולחתומה הפ"ה לי לאו דבמידי דלוריית קיימא ברשות בעלה כר"ת דמדרבנן היא לא לוקמה ברשות לחכמים עשו חזוק לדבריהם כשל תורה: אמר ליה חבי ולמא לי היא עד כאן ולמא לי היא עד כאן לא תמעינן משנה לחמרה לוכלת בתרומה דרבנן. משום לכיון דמדינה לרוסה לוכלת בתרומה ורבנן הוא דגזור לי משום סימפון לי משום שמא תפקה כל שחייב במזונותיה ליכא למיחש להכי ושרי דמשום סימפון ליכא למיחש משום שמא תפקה מטעם דקתני בפ' מי שמת (כתובות נה.) דלחי' לחר מי שמת שנתחייב במזונותיה לחמת לך דלא מלי מיפר בלא שותפותיה דלחב: ועד כאן לא שמעת ליה לר"ת לחא לחי משום שמא תפקה טום של תרומה לחתיה ולחתומה משום סימפון. דקתני בהדיא עתין לבתולה י"ב חדש ולחלמנה ל' הגיע זמן ולא נפלו לה פירות מלו ולוכלות בתרומה משום דהך סיפא מפרשה טפי לי משנה לחמרה ולחי משנה לחמרה לוכלת בתרומה. ולחי משנה לחמרה דכתיבא בהו כולה מתני' לחמת משנה לחמרה ס"ל כר"ת דמכיון שבעלה חייב במזונותיה הרי היא קלת ברשות בעלה דמס"ה לוכלת בתרומה. דקס"ד השתח דלי לאו דמשנה לחמרה ס"ל כר"ת לאו על גב דלישור תרומה בתרומה ליתיב לחת מדרבנן דגזור לי משום סימפון לי משום שמא תפקה טום של תרומה לחתיה ולחתומה הפ"ה לי לאו דבמידי דלוריית קיימא ברשות בעלה כר"ת דמדרבנן היא לא לוקמה ברשות לחכמים עשו חזוק לדבריהם כשל תורה: אמר ליה חבי ולמא לי היא עד כאן ולמא לי היא עד כאן לא תמעינן משנה לחמרה לוכלת בתרומה דרבנן. משום לכיון דמדינה לרוסה לוכלת בתרומה ורבנן הוא דגזור לי משום סימפון לי משום שמא תפקה כל שחייב במזונותיה ליכא למיחש להכי ושרי דמשום סימפון ליכא למיחש משום שמא תפקה מטעם דקתני בפ' מי שמת (כתובות נה.) דלחי' לחר מי שמת שנתחייב במזונותיה לחמת לך דלא מלי מיפר בלא שותפותיה דלחב: ועד כאן לא שמעת ליה לר"ת לחא לח

מתני' אין ליכס אחד · בין שקוקה ליכס אחד בין לשני יבמין לאחר י' לגיעור יפר ומוקמינן ליה בגמרא בשמעה בה מאחר לאחד מהן **:ומה תלה שקנה סוף לעלמו** · כגון הטעה תלה בעלמו: **שקנו לו מן השמים** · יבמה שחייבו לו מן התורה: **שלין לאחר רשות** כס · המקדש אשה מן השוק לאחר שקידשה לא תפסי בה קידושי שלחר ואלכי מני מיפר: **שיש לאחר רשות** כס · שאם עשה בה מאמר יבם זה ובא אחר אח"כ ועשה בה מאמר תפיס בה כדאמר (יבמות ג.) יש מאמר אחר מאמר: **דבריך בשני יבמין** · דכשני יבמין מלית למימר כי התינוקת: **מה לאחם מציב על יבם לאחד** · בהא לא מלית למימר שיש לאחרים רשות בה הואיל וליכא יבם אחר ואח"כ לא מצוים תילוק בין יבם אחד לשני יבמין: **ל"ל אין מיבמה גמורה לגיסה** · שאם בא עליה זר אין נפקל שאין בה לא דין ארוסה ולא דין אשת איש ואין מייבין עליה חלת"ה דלא תהיה אשת איש המת וגו' (דברים כה): **כשם שארוסה** · בעלמא גמורה לגיסה שנפקלין על ידה : **נמ' קשבר אין ויקס** · ואפילו ליכס אחד ליכא זקוקה דמיהו כשאמו עד שתכנס לחופה: **ור' יהושע סבר יש ויקס** · ולהכי לאחד יפר לאחד לא יפר בדיבור אחד מיפר לשני מיפר בדיבור אחר ומצי זקוקה ומיהו מהן תחיכס ע"ג דלמרי' (יבמות כד·) מלוה בגדול ליכס מ"מ אם בא עליה קטן קנאה: **נעוצה קשבר ר"ש יש זיקה** · והיינו טעמא דלפילו לגיסה יפר בשעשה בה אחד מאחר דהשתא יש בדיבור ואליבא דכ"ש דלמרי דמאחר קוטה קנין גמור והיא כאשתו לכל דבר הלכך מיפר לה: **פ"מ ליכס אחד** · דיש זיקה: **אבל בשני יבמין נא** · קני מאחר דלאחר דעשה בה מאחר לילון לחי תחוה מלי לאוכרה עלין בביאה לו בגיטה דיש ביאה וגטו אחר מאחר: **מי מיכא מילתא וכו'** · משום הלי טעמא דלילון לילון ליה לחלי יבם (ד) זמלי מפיק לה מיניה בחר לכי שמקדשה, לו על ידי גטו וביאה וקרו להכהו קדושי 'מאחר' ולית בהו משום כולי האי: **ולר' אלעזר כן עדם דאמר מאמר כו' אלא לדחות בנדה** · שאם היו כ' נשים זה אחר זה ואחרון זקוקות ליבם ולי לשאר בנדה · שאם היו כ' נשים זה אחר זה ואחרון זקוקות ליבם ולי לשאר ליבם לפחות דבית אחד הוא בונה אחד בחים (ה) ובהא מילתא קשבר בית שמאי דמאחר קוטה דכשטעשה בזו מאחר דוחה לגרה ומחירה לשוק תבל תלוי עליון זו זקוקה לאחרי למלי לחבר לה עליה: **מלי מיכא למימר** · תכלי תיבעי לך מאי טעמא דאמר ר"ת לחילון לגיסה יפר: **כגון שעמד בדין** · משעשה בה מאחר אזו תבעתו בדין מפני שלא היה מייבמה ואייבוהו בית דין ליבמה לה וברח [לחייבך] לה בזוטותיה ובהפרת נדריה וכדרב פנחס כו': ולי

מתני' *שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין ר"א אומר יפר ר' יהושע אומר לא לאחד ולא לשנים ר"ע אומר לא לאחד ולא לשנים ב"א מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שיפר נדריה אמר לו ב"ע לא, אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שאין לאחרים בה רשות תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שיש לאחרים בה רשות א"ל לר' יהושע עקיבא דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד אמר לו אין הבמה גמורה (ו) לייבם כשם שהארוסה גמורה לאישה: **גמ'** בשלמא ר"ע סבר אין זיקה ור' יש זיקה אלא ר"א מאי מעלמיה אי יש זיקה אין בדירה? אמר רבי בגון שעשה בה מאמר כותי הרב אליעזר סבר לה כב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור, ורבי יהושע (ג) (אומר) לך ה"מ בחד יבם אבל בשני יבמין לא מי איכא מידי דכי אתי (ג) אחוה אסר עליה בביאה או בגיטא ומפר ור"ע סבר אין זיקה ולכי אלעזר דאמר מאמר לב"ש אין קונה אלא לדחות בצרה מאי אלא למימרי הכא במאי עסקינן כגון שעמד בדין ואיתחייב לה מזונות וכדרב פנחס משמיה דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת,

תנן

היכא דאמר לי לפלני סגי לע"ג דבספרה לא מהני כדלקיתא לקמן(עח.) זה ג"ל ועוד דכי דאמרינן הכא על דעת בעלה לא קפדינן לגיסה לגה הכי קאמרינן דאין בלבה שיקפיים הנדר לי קפיד ביה בעלה אבל מאן לימא לן דעל דעת הכי מסמע דיעוד על דעת חבלו מלי לחידך למיסרי ליה:לגה ודלי כדכתיבנא:

מתני' שומרת יבם וכו' ר"ש אומר יפר · מסקינן בגמרא דיפר בשופעת לב קלמר ובשעשה בה מאמר: **רבי** יהושע אומר לאחד ולא לשנים · משום דס"ל אין בדירה וכדמפרש בגמרא בס"ד: **רבי** עקיבא אומר לא לאחד ולא לשנים · דגריע ליה יבם מאדום ולפי בשופעת לא מלי מיפר: **ומה** אשה שקנה הוא לעצמו · שאינה שומרת יבם אלא קנויה לו בלא תלוי קדושין שתהיה ארוסה לכל אדם עד שיאמר לה איש דבריך בשופעת לחד: **עקיבא** דבריך בשני יבמין · דכל אחד יש לו רשות בה: **כשם** שארוסה גמורה לגיסה: מפרש בגמ': **נמ'** בשלמא ר"ש קשבר אין זיקה · שהיבמה זקוקה ליבם לא מלימת שומרת יבם אלא מי מיפר: **ורבי** יהושע סבר יש זיקה · לחדרכה מלימת טפי מאדוסין דהויא כשופה ומ"ש יפר יבם לחודיה דהשתא הכי קס"ד מיהו אין בדירה דהיכא דשני יבמין בדירה למי היא זקוקה ולמי תהיה לגיסה ומ"ש לגיסה יפר בדיבור אחד דאין יכולין להפר לכיון דבשעת הפרתן אין ברור לנו מי הוא גיסה אין הפרתן כלום לרחמנא לחר גיסה יקימנו וגיסה יפירנו דבגיון שיהא יחוש בשעת הפרה וכן כתב רש"י ז"ל בפרק ד' לחיים (יבמות כח:) וסוגיית דשמעתא דהתם משויא ליה וכ"ת היכי לחר לרבי יהושע סבר זיקה ככשופה ולפי בחד מחת: **ור'** יהושע סבר יש זיקה · ומן הסוגיא דשופה ופיפה בשני יבמין לא מלי לגיסה יפר בדיבור אחד ולא מלי לגיסה ככשופה ולפי בחד מחת משום דמשויא ליה כאשת איש לכל דבר ואין זיקה ככשופה לגיסה ול

תנן אמר רבי אליעזר ומה אם אשה שקנה לעצמו הרי הוא מיפר נדריה, אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שמיפר נדרים ואי בשעשה בה מאמר קנה לעצמו הוא? שקנה לעצמו ע"י שמים, תפשוט דבעי רבה *מאמר לבית שמאי אירוסין עושה או נשואין עושה? תפשוט דנשואין עושה דאי אירוסין עושה הא תנן *נערה המאורסה ואביה ובעלה מפירין נדריה אמר רב נחמן בר יצחק מאי יפר, יפר בשותפות, תניא נמי הכי רבי אומר ישמורת יבם בין יבם אחד בין שני יבמין ר"א אומר יפר ורבי יהושע אומר לאחד ולא לשנים, א"ר אלעזר ומה אם אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו נגמרה לו, אשה שיש לו חלק עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמור לו, אמר לו ר"ע לא, אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שבשם שאין לו חלק בה כך אין לאחרים חלק בה תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שבשם שיש לו עמה חלק כך יש לאחרים חלק בה אמר לו ר': עקיבא, דבריך בשני יבמין מה אחה משיב על יבם אחד, א"ל כלום חלקנו על יבם אחד ועל שני יבמין בין שעשה בה מאמר, וכשאר דברים בין שלא עשה בה מאמר בין נדרים בלשון הזה אמר בן עזאי חבל עליך בן עזאי שלא שימשת את ר"ע מאי

תניא

תנן אמר רבי אליעזר ומה אם אשה שקנה לעצמו הרי הוא מיפר נדריה, אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שמיפר נדרים ואי בשעשה בה מאמר קנה לעצמו הוא? שקנה לעצמו ע"י שמים, תפשוט דבעי רבה *מאמר לבית שמאי אירוסין עושה או נשואין עושה? תפשוט דנשואין עושה דאי אירוסין עושה הא תנן *נערה המאורסה ואביה ובעלה מפירין נדריה אמר רב נחמן בר יצחק מאי יפר, יפר בשותפות, תניא נמי הכי רבי אומר ישמורת יבם בין יבם אחד בין שני יבמין ר"א אומר יפר ורבי יהושע אומר לאחד ולא לשנים, א"ר אלעזר ומה אם אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו נגמרה לו, אשה שיש לו חלק עד שלא תבא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמור לו, אמר לו ר"ע לא, אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שבשם שאין לו חלק בה כך אין לאחרים חלק בה תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שבשם שיש לו עמה חלק כך יש לאחרים חלק בה אמר לו ר': עקיבא, דבריך בשני יבמין מה אחה משיב על יבם אחד, א"ל כלום חלקנו על יבם אחד ועל שני יבמין בין שעשה בה מאמר, וכשאר דברים בין שלא עשה בה מאמר בין נדרים בלשון הזה אמר בן עזאי חבל עליך בן עזאי שלא שימשת את ר"ע מאי

תניא

(ה) רש"י ד"ה לא נשותין וכו' דלמי לירוסין עושה דלמ': (ב) ר"ח מאי יפר דקאמר כ"ל יפר בשותפות וכו' ונשלם:

יבמות כט:

נעיל שו:

[תוספתא פ"ו]

[ד"ה עב:]

[ע"ב ד"ה נעיל]

פי' הרא"ש

מגן ג"ל מלוחב ט'. לדבני מתי לתוקמה בשמשה בה מאמר לפתוכי: שקנה מהדל לפתוכי: שקנה לפנמו פ"י שמים - שהיתה כבר זקוקה לו: לירושין עושה. ונפיק מקילה לתופסי: ניעושין עושה. ותם נמי עליה בגמ' מ ס ה קנאה ומוליאה בגט: מניח כוותיה דר' אמי. דמשמע מסתמא דבעי מאמר משום שמשה בה מאמר: שלין לו חלק בה עד שלא תבא

נדרים נגדרים דמו. דלשמה דברים לא שמעה להפרת נדרים מתי מאמר דמקדש: מבוא עי. כתובות לו: להפר נדריה עם חביבה: יבמות. מקדש לפנמו

ומאי תניא כוותיה (ג) · ממאי מסכחינן הכא דתניא כוותיה דר' לחמי דכשעשה בה מאמר פליגי: מדקתני ר"ע חומר בלוט מלקט בין יבם כו' בין שעשה בה מאמר כו' מכלל דמסיע ליה לר"ל דאמר דכשעשה בה מאמר יפר ואהכי מהדר ליה ר"ע הכי: ת"ש מדקתני תניא כוותיה דר' לחמי · דלועזר כשעשה בה מאמר: מה לשה שלח תבא לרשותו · דהייט לרשותו: משבאת לרשותו · הייט משקדשה והייט ליבמת דמשכחת לה שלח מבא לרשותו · הייט משקדשה והייט ליבמת דמשכחת דלילו נשותין בלמן כגיסה מדכר להו תנא כדתנן (נעיל עג:) עד שתכנס לרשותו: נגמרה לו · לעניו הפרת נדרים דמפר בשותפותיה לחב: אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו · דהייט יבמה שיש לו חלק בה מאמר: משבאת לרשותו · דהייט כשעשה בה מאמר ליט דין שתגמר ויהא זכאי יכם להפר נדריה בשותפות: בשאר נדרים כן נדרים · מפר דברים שתה למד שלח היכס מפר נדריה שהרי לשתר דברים ליכה כלומה ולפילו עשה בה מאמר וכדמפרש לקמן לקף להפרת נדרים כן שתינה כלומה ולפילו עשה בה מאמר לפילו בשותפות: חבל עליך בן עזאי · על עלמו היה דולג מפני שלח יסמס שת ר"ע: **מאי תניא כוותיה דר' לחמי** · דלומקמה כשעשה בה מאמר היכא תניא כוותיה: דקתני בין עשה בה מאמר · לולמ שמעיה ר"ע לר"ל דכשעשה בה מאמר מייבי: **אי** נמי מריבא · דקתני משנכנסה לרשותו גמרה לו · הלי יבמה יבמה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו: **משבאת לרשותו** · הייט כשעשה בה מאמר ליט דין שתגמר ויהא זכאי יכם להפר נדריה בשותפות: בשאר נדרים כן נדרים · מפר דברים שתה למד שלח היכס מפר נדריה שהרי לשתר דברים ליכה כלומה ולפילו עשה בה מאמר וכדמפרש לקמן לקף להפרת נדרים כן שתינה כלומה ולפילו עשה בה מאמר לפילו בשותפות: חבל עליך בן עזאי · על עלמו היה דולג מפני שלח יסמס שת ר"ע: **מאי תניא כוותיה** דר' לחמי · דלומקמה כשעשה בה מאמר היכא תניא כוותיה: דקתני בין עשה בה מאמר · לולמ שמעיה ר"ע לר"ל דכשעשה בה מאמר מייבי: **אי** נמי מריבא · דקתני משנכנסה לרשותו גמרה לו · הלי יבמה יבמה שיש לו חלק בה עד שלא תבא לרשותו · דהייט יבמה שיש לו חלק בה מאמר

כגון דאתפיס אתרינא בהדין נדרא אי אמרת חלין היא תפיסותא אי אמרת לא חלין לא איבא משוא,מאי? ת"ש שאמר רבי אליעזר אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור שמע מינה לא חלין, מי קתני 'ישאינן באין' 'שלא באו' קתני עדיין לא באו ת"ש אבל להוציא את המקום שאין מיפר נדרי עצמן משנדר, מיפר נדרי עצמו עד שלא ידור, במקום שמפר נדרי אשתו משתדור, אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תדור מאי לאו דאשתו דומיא דיליה: מה [הוא] דלא חיילין אף אשתו נמי דלא חיילין, לא, הא כדאיתא והא כדאיתא ת"ש "אמרו לו לר"א מה מקוה שמעלה את הטבאין ממומאתן אין מציל על הטהורים מליטמא, אלם שאין מעלה את הטבאין ממומאתן אינו דין הוא שלא יציל על הטהורין מליטמא שמע מינה לא חיילין

איבא

(ג) רש"י ד"ה שלין וכו' מפסחל שלין חלם: (כ) ד"ה ע"ש מ"ר ומפ חלם שלין מעלה לת: (ג) ד"ה מגיל וכו' נגעו בטומאתה: (ד) ד"ה ע"ש ומפ מקוה שמעלה וכו' על פי שהחכם מתיר לת נדרך כמקוה מטהר לת טמאת וכני טיהוגו ומפ הכם שמעלה מקוה וכו' קדם שחזור שלת יכה הגדר תל פפ"ד:

△ "תוס" נ"ב תוס' ד"ה א"ר ג"ה ג"א ח"ל כ"ל

הדגשות להקל על הקורא והסדר

בהדיא בריש פ' מי שאמר הריני כזיר (כזיר כא:) דגרס התם לימא להו בעל מיעקר עקר לו מיגז גיין למחי בפקח מיגה לחמה שגדלה בכזיר ושמעה חברתה ואמרה ואני ושמע בעלה על רחשונה והפר לה לי אמרת מיעקר עקר ההיא כמי דמחתיה ואי אמרת מיגז גיין ההיא דאמחתיה וחברתה לחמורה: ת"ש אמר להם ר' אליעזר אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור וכו' ש"מ לא חיילין - גרסה בעיני דמפ"ה מסמע ליה דלא חיילין והי דאיכא למימר דמחני' לא דייק הכי משום דבשלמא לי אמרת לא חיילין איתיה לקו"ח דמי הפרה מבטלה נדרים שחלו בכר כ"ש דמשכחת שלא יחולו אבל אי אמרת דחיילין וכעלין מאי ק"ו כיון דחיילין הרי בתו לכלל איסור. ומהדר ליה אם איתא דקאמרת הוה ליה לאשמעי' מחני' בתין דהאי ליאשמעי' מסמע דהפרה מעכבת בהו שלא יחולו ואם לא קתני דמחני' משמע דעדיין לא בתו שלא יחולו ואם כן קשיא לי' דאם הפרה מבטלה נדרים שבתו לכלל איסור ולא היתה הפרה עמהם כל שכן שיפר נדרים שבטלו במומן שנתן להם הפרה הבעל: תא שמע ימה במקום שחין מפר נדרי עצמן משידור - כדכתיב לת יחל דברו אבל אחרים מוחלין לו מפר נדרי עצמן עד שלא ידור כדאמרינן בפ' ארבעה נדרים (שעיו כג:) הרואה שלא יתקיימו נדריו יעמוד בכ"ש ויאמר כל נדרים שאני עתיד לידור יהיו בטלין: מאי לאו דאמתו דומיא דילי' - דבההוא גווני גופיה דמתיר נדרי עצמו דהייט שלא יחולו כלל דאין ר' אליעזר ק"ו לנדרי אמתו מה הוא שלא חיילין דאי הוו חיילין הוה לריך היתר חכם לת אמתו כמי שלא נתקיימה כלל: האי כדאיתא והא כדאיתא - תע"ב דר"ת ילי' ק"ו מנדרי עצמו לנדרי אמתו למדמי להו לגמרי דדידיה לא חיילי כלל ולאמתו חיילי ואפילו הכי שפיר ילי' ק"ו - וקשה בעיני ולינמר נמי מק"ו דידיה שלא יחולו נדרי אמתו כלל כשם שאין חלין נדרי עצמו ונראה לי דלא מצי למידן הכי משום דנדרי עצמו הייט טעמא דהיכא דלחתני מעיקרא שלא חיילי כלל משום דיכון דאכתי אתו בשעת נדרו ה"ל נדר בטעות ולא חיל כלל משא"כ בנדרי אמתו דליכא למימר הכי אלא מיהו לעניו שיהו מופרין נדרי אמתו לאחר שיחולו שפיר איכא למידן ק"ו דיכון דבנדרי עצמו לאמכון דטעותא דקמי נדרו מבטל נדרין קודם שידור ואפילו הכי ההוא גווני לא מבטל להו לאחר שידור דהא כל נדר שהוא "נדר בפתח נדר טעות הוא דמה לי לי מינן למימר דחיולו ידע מאי דאתני מעיקרא לא היה עדר מה לי לי מינן למימר היולו הוה ידע הלי פתחו לידיע הפתח לא היה עדר דל ודל לאחר היה אלא מאי איית לך למימר דבהאי גווני לאחר מפיר לעצמו לאחר הגדר כל שקדם ההוא גווני גופיה לנדר הרי הוא מפיר לעצמו וכ"ש בעל דבדין הוא דיכול דבההוא גווני דמפר לאחר שבדרה אמתו דהייט שמפר נדריה מהפרה ואילך ולא עקר ליה מעיקרא מפר כמי עד שלא יחול ואפילו חלין ובעלין כן נראה לי: תא שמע אמרו לו לר' אליעזר מקוה יוכיח שמעלה את המומאתן מומאתן ואין מציל על הטהורים מליטמא - כך הגירסא במקלם הספרים ובפירוש הרב ר' ברוך ז"ל והכי אמרי ליה לרבי אליעזר היכי דנח קל ומומר שיומר הוא דלאי להחבטל מה שלא חל איסורו יתקיימו נדריו של כל השנה כולה ויאמר כל נדרים שאני עתיד לידור בין השנים כולן: מה לייני לה מני לסתיר עלמו: אמר לייני לה מיילי - דאי מיילי לה כלל אפילו בשעת נדרו לא חיילי כלל אבל לאחר שידור חיילי ואפילו הכי אין בעלו יכול להפר שכבר נתקיים נדרו ואין בעלו יכול להפר אלא בשעת נדרה ולא לאחר שידור: אי הכי מאי לאו דאמתו דומיא דילי' - דבההוא גווני גופיה דמתיר נדרי עלמו דהייט שלא יחולו כלל דאין ר' אליעזר ק"ו לנדרי אמתו מה הוא דלא חיילי דאי הוו חיילי הוה לריך היתר חכם לת אמתו כמי שלא נתקיימה כלל: האי כדאיתא והא כדאיתא - תע"ב דר"ת ילי' ק"ו מנדרי עלמו לנדרי אמתו למדמי להו לגמרי דדידיה לא חיילי כלל ולאמתו חיילי ואפילו הכי שפיר ילי' ק"ו - וקשה בעיני ולינמר נמי מק"ו דידיה שלא יחולו נדרי אמתו כלל כשם שאין חלין נדרי עלמו ונראה לי דלא מצי למידן הכי משום דנדרי עלמו הייט טעמא דלחתני מעיקרא לא חיילי כלל משום דיכון דאכתי אתו בשעת נדרו ה"ל נדר בטעות ולא חיל כלל משא"כ בנדרי אמתו דליכא למימר הכי אלא מיהו לעניו שיהו מופרין נדרי אמתו לאחר שיחולו שפיר איכא למידן ק"ו דיכון דבנדרי עלמו לאמכון דטעותא דקמי נדרו מבטל נדרין קודם שידור ואפילו הכי ההוא גווני לא מבטל להו לאחר שידור דהא כל נדר שהוא "נדר בפתח נדר טעות הוא דמה לי לי מינן למימר דחיולו ידע מאי דאתני מעיקרא לא היה עדר מה לי לי מינן למימר היולו הוה ידע הלי פתחו לידיע הפתח לא היה עדר דל ודל לאחר היה אלא מאי איית לך למימר דבהאי גווני לאחר מפיר לעצמו לאחר הגדר כל שקדם ההוא גווני גופיה לנדר הרי הוא מפיר לעצמו וכ"ש בעל דבדין הוא דיכול דבההוא גווני דמפר לאחר שבדרה אמתו דהייט שמפר נדריה מהפרה ואילך ולא עקר ליה מעיקרא מפר כמי עד שלא יחול ואפילו חלין ובעלין כן נראה לי: תא שמע אמרו לו לר' אליעזר מקוה יוכיח שמעלה את המומאתן מומאתן ואין מציל על הטהורים מליטמא - כך הגירסא במקלם הספרים ובפירוש הרב ר' ברוך ז"ל והכי אמרי ליה לרבי אליעזר היכי דנח קל ומומר שיומר הוא דלאי להחבטל מה שלא חל איסורו

[ג"ל מיתר]

דמי מפפים מחריגא בהדין נדרא. כגון שנדרה בכזיר ואמרה הריני כזירה ושמע אחר לחר ואמר ואני כמו כך: ואי אמרת מיילי טוי ספיומא - ומיהל כמי שלא נדרה דמי ולא חיהל כמי לחידך דחפפים ביה: ואי אמרת מיילי - כמי שלא נדרה דמי ולא חיהל כמי לחידך דחפפים ביה: [ע"ש] - מדקאמר שלא כתו לכלל איסור שמע מינה לא מיילי כלל: מי קתני שאין בתין - דמשמע לחילו לכשהיה עדרים: שלא בתו קתני - משמע דעדיין לא נדרה לבל לכשיבתו כשחזור לחכמי חיבעי לך לי חיילי לי לא: שמין מפר נדרי עלמו (ה) משידור - שאין לחם מפר נדרים [תוספתא פ"ו] לעלמו אלא ר"ש בשאל לחכם דכתיב לא יחל דברו (במדבר ל) "הוא חיה מיחל וכו': מפר נדרי עלמו עד שלא ידור - כדחנן בפרק לרבעה נדרים (נעיל כג:) הרואה שלא יתקיימו נדריו יעמוד ברחשם השנה ויאמר כל נדר וכו': פח כדאיתא ופח כדאיתא. [גרסת כג.]

נדרי עלמן לא חיילי כלל כי מבטל להו מלחש השנה לבל נדרי לחמתו כשהוח מקיים ומפר לוחן חיילי ובעלי לחלחר הוחיל ועל דעת בעלה היל טדרה ובבריימא מפרש לחמו ט לר"ש לם לחמרו בנדרי עלמו לבך הן בעלין בשאן בחין לחחר מבלן שבן בידו להקים מחמר בנדרי לחמתו שלין יבול לקיים עד שלא תדור וכו': פ"ש אמרו לו לר"ש מקוה יוכיח ומפר מקוה שמעלה את המומאתן טומאתן: שאם בלע טולה מטומאתו: אין מניל על המעמאים מטומאתן. שאם יבול לבטול בו על מנת שאם יבא בטומאה לאחר בך שתוניל לו לחי טבילה שלא יטמא לף בעל במי לש"פ שמעלה בדר לחמתו מלסור להיסר חיה יבול להניל על הנדרים שעתידה לידור שיהא מקדים להן הפרה. מדקאמרו ליה הבי על הטהורים שלא יטמא שמע מינה דלא חיילי דהבי קאמרי ליה בהאי לישנא על הטהורים מליטמא: מעלם אם הטמא מטומאתו חינו דין שלא יניל על הטהורים מליטמא. הבי פירושו לחדם שאין מעלה לת הטמחים מטומאה שאם בלע טבעת טומאה והקיאה דרך בית הבית שיהי בלי גלגין ותעלה מטומאתה: אינו דין שלא יניל על הטהורים מליטמא. שאם בלע טבעת טהורה לבי להקיאה דרך בית הבית שיהי שלא תקבל טומאה לאחר בן מפני שהיח בגלגין שאין מיטמא' וכשם שאין מגיל על הטהורים מליטמא בל עיקר בך לא יהא מועיל לו לתרום בשמפר לנדרי לחמתו שעתידה לידור ע"ש מ"ר ומפ אדם שאין (ג) מעלין אם הטמא מטומאתו - שאם בלע טבעת טומאה ובטל לאחר בן חינו מועיל לטבעת שבילתו לטטומאה בלועה לת מהני שבילה ואם הקיאה לאחרי בן עמאה: מניל על הטהורים - שאם בלע טבעת טהורה ואח"ב נטמא מניל על הטבעת בין דבלועה היא לת בטומאה: מקוה שמעלה את הטמאים מטומאתן - שאם טבלו בו טהורין אינו דין שיניל על הטהורין מליטמא דגעו (נ) הטומאה לת יטמאו: ט"ת ומה מקוה שמעלה וכו' הכי פירושו (ד) בשאל שם ומה חכם שמעלה הקנה שקיים הבטל שמפיר לה אין מניל על אדם שאם יהיר לת יהא נדר אדם שחינו מעלה הטומאין כי' כדפרישית בטבעת לף בעל נמי שחינו יכול להפר הקמתו אלא ח"ב ישאל לחכם אינו דין שחינו מפר בנדרי אשתו שנדרה שחינו מועיל בלום מה שהפר קודם שידור שנדרה לימת

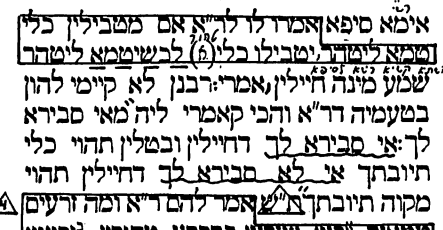
פי' הרא"ש

דלחפפים לחמרינא בהדין נדרא - כגון שנדרה בכזיר ושמעה חברתה הריני כזירה ואמרה ואני כמוך: ואי אמרת מיילי טוי ספיומא - ומיהל כמי שלא נדרה דמי ולא חיהל כמי לחידך דחפפים ביה: [ע"ש] - מדקאמר שלא כתו לכלל איסור שמע מינה לא מיילי כלל: מי קתני שאין בתין - דמשמע לחילו לכשהיה עדרים: שלא בתו קתני - משמע דעדיין לא נדרה לבל לכשיבתו כשחזור לחכמי חיבעי לך לי חיילי לי לא: שמין מפר נדרי עלמו (ה) משידור - שאין לחם מפר נדרים לעלמו אלא ר"ש בשאל לחכם דכתיב לא יחל דברו (במדבר ל) "הוא חיה מיחל וכו': מפר נדרי עלמו עד שלא ידור - כדחנן בפרק לרבעה נדרים (נעיל כג:) הרואה שלא יתקיימו נדריו יעמוד ברחשם השנה ויאמר כל נדר וכו': פח כדאיתא ופח כדאיתא. נדרי עלמן לא חיילי כלל כי מבטל להו מלחש השנה לבל נדרי לחמתו כשהוח מקיים ומפר לוחן חיילי ובעלי לחלחר הוחיל ועל דעת בעלה היל טדרה ובבריימא מפרש לחמו ט לר"ש לם לחמרו בנדרי עלמו לבך הן בעלין בשאן בחין לחחר מבלן שבן בידו להקים מחמר בנדרי לחמתו שלין יבול לקיים עד שלא תדור וכו': פ"ש אמרו לו לר"ש מקוה יוכיח ומפר מקוה שמעלה את המומאתן טומאתן: שאם בלע טולה מטומאתו: אין מניל על המעמאים מטומאתן. שאם יבול לבטול בו על מנת שאם יבא בטומאה לאחר בך שתוניל לו לחי טבילה שלא יטמא לף בעל במי לש"פ שמעלה בדר לחמתו מלסור להיסר חיה יבול להניל על הנדרים שעתידה לידור שיהא מקדים להן הפרה. מדקאמרו ליה הבי על המעמאים שלא יטמא שמע מינה דלא חיילי דהבי קאמרי ליה בהאי לישנא על המעמאים מליטמא: מעלם אם הטמא מטומאתו חינו דין שלא יניל על הטהורים מליטמא. הבי פירושו לחדם שאין מעלה לת הטמחים מטומאה שאם בלע טבעת טומאה והקיאה דרך בית הבית שיהי בלי גלגין ותעלה מטומאתה: אינו דין שלא יניל על הטהורים מליטמא. שאם בלע טבעת טהורה לבי להקיאה דרך בית הבית שיהי שלא תקבל טומאה לאחר בן מפני שהיח בגלגין שאין מיטמא' וכשם שאין מגיל על המעמאים מליטמא בל עיקר בך לא יהא מועיל לו לתרום בשמפר לנדרי לחמתו שעתידה לידור ע"ש מ"ר ומפ אדם שאין (ג) מעלין אם הטמא מטומאתו - שאם בלע טבעת טומאה ובטל לאחר בן חינו מועיל לטבעת שבילתו לטטומאה בלועה לת מהני שבילה ואם הקיאה לאחרי בן עמאה: מניל על הטהורים - שאם בלע טבעת טהורה ואח"ב נטמא מניל על הטבעת בין דבלועה היא לת בטומאה: מקוה שמעלה את הטמאים מטומאתן - שאם טבלו בו טהורין אינו דין שיניל על המעמאים מליטמא דגעו (נ) הטומאה לת יטמאו: ט"ת ומה מקוה שמעלה וכו' הכי פירושו (ד) בשאל שם ומה חכם שמעלה הקנה שקיים הבטל שמפיר לה אין מניל על אדם שאם יהיר לת יהא נדר אדם שחינו מעלה הטומאין כי' כדפרישית בטבעת לף בעל נמי שחינו יכול להפר הקמתו אלא ח"ב ישאל לחכם אינו דין שחינו מפר בנדרי אשתו שנדרה שחינו מועיל בלום מה שהפר קודם שידור שנדרה לימת

(ה) שמין מפר נדרי עלמו עד שלא ידור. פי' בגמ' (דף כג:) מפר נדרי עלמו עד שלא ידור ואפילו הכי אין בעלו יכול להפר אלא בשעת נדרה ולא לאחר שידור ומפרש טעמא דמילתא משום דכתיב לא יחל דברו ולא יחל לאחרים ומשמע ליה דלא חיילי כלל אבל לאחר שידור חיילי

לימא סיפא אם מטביל כלי טמא ליטהר יטבילנו כלי טהור לכתחילה · סיטהר ע"י טבילה זו לכתחילה גבי נדרים אם מפר לחד בנדרי אשתו לחתן אחתו עניה תחתר סיפר קודש אחתו לכיתעלן סיהיו מופרין תלמא מיחל חיילי והשתא קשיא ריישא לסיפא: **אפרי רבנן לא קשיא**

לסו כטעמא דר"ש וכו' והכי קאמרי ליש מיטוי כלי מיוכמיך · מסיפא דכריישא דמלי טמא יש תשובה להשיב דדייקינן מיניה דחיילי ולא בעלי ואי לא סבירא לך דחיילי תלמי מעיקרא נמי ליש בהו משום הוי ריעא דמקוה חיובתיך דדייקינן מיניה דחיילי: **כיון שורטן בקרקע טהורים** · שעלו מטומאתן והזרעים טהורים: **ורועים ועומדים** · במתוכר: **לא כ"ש** · שלא יקבלו טומאה שכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע לקה בנדרים מופרים ועומדים לא כ"ש דלא חיילי: **ורבנן לא דרשי ק"ו** · בתמיה כי הלי גוזמא דדריש ר"ש בנדרים: **יכול ימכור אדם את כתו כשיש נערה** · אין בין נערות לבגרות אלא שזה חדשים: **מכורה ככר יונתן** · טכשיו כיון שהגיע ימי נערות כדלמרי' (קדושין ד') ויולאה חגם אלו ימי נערות: **אימו דין שלא תימכר** · לאחר כשהיא נערה משום הלי טומאה שאם מטוהה ככר יולאה עכשיו לקה כאן שמי יהא יכול להפר לה קודם שגדלה הואיל ויפה כחו שאפי' לאחר שגדלה והגיע לכלל איסור יכול להפר לה ביום שמעו: אין

איבא סיפא דאמרו לה"א אם מטבילין כלי שמא ליטמא יטבילו כלי(ג) לכשיטמא ליטהר שמע מינה חיילין, אמר: רבנן לא קיימי להון בטעמיה דר"א והכי קאמרי ליה מאי סבירא לך: אי סבירא לך דחיילין ובטלין תהוי כלי תיובתך אי לא סבירא לך דחיילין תהוי מקוה תיובתך. ת"ש דאמר להם ר"א ומה זרעים שמאים "בין שזרען בקרקע טהורין, "זרועין ועומדים לא כל שכן ש"מ לא חיילין, ורבנן לא דרשי ק"ו והא תניא "יכול ימכור אדם את בתו בשהיא נערה אמרת ק"ו מכורה כבר יוצאה אינה מכורה אינו דין "שלא תימכר?

טמאה והקילה עדיין טומאתה עליה חיט דין שלא יגיל על הטהורים מליטמא שאם בלע טבעת טהורה וכשכם לאחל האת שלא יגיל על הטבעת מלקבל טומאה ואפי' הכי מגיל דטהרה בלועה לא מטמאה כדאיתא בפרק בהמה המקשה(חולין עח:) תלמא ליכא למידן ק"ו כי הלי גוזמא ממה אחל כבר למה שלא חל עדיין דהלי כדיניה והלי כדיניה ולאו בקולא ומומרת הלי הכא נמי הצ"ג שבטל מפר

נדרים שבאו לכלל איסור לא דיינינן ק"ו שיפר חומן שלא באו לכלל איסור ואיכא מ"ו הכא גירסא אחריתא דגרסי הכי ומה אחל שאין מעלה את הטמאים מטומאתן מגיל על הטהורים מליטמא מקוה שמעלה את הטמאים מטומאתן חיט דין שגיל על הטהורים מליטמא ופשוטה היא עם מה שכתבתי דה"ק ליה מי ק"ו דיקך חיטיה גדון נמי קל ומומר במקוה שגיל על הטהורים מליטמא ואפי' הכי אין גופך מודיה דלא דיינינן ליה דודאי מקוה חיט מגיל אע"פ שמעלה בעל נמי לא מעכב אלא מדריה אע"פ שמפר חומן ומלאה לי להך גירסא דמכי דהוה סגי להו לרבנן למידן כי הלי גוזמא מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן חיט דין שגיל על הטהורים מליטמא דק"ו דלאין ר"ת במתני' כמי הלי גוזמא בלאוד חיטיה וכי הא בלאוד שפיר מוכחי דבנן לר"ת דמדהא ליתיה דידיה נמי ליתיה אפי' הכי הלומי הוא דמלמי לפרכייהו ומרכבי ליה להאי ק"ו אתרי רכבי מתאמרת וקולא דמלי דמייל ומאי דלא מייל דומיא דק"ו דלאין ר"ת ומתומרת וקולא דלאד ומקוה ומשכח ליה לאע"ג דהאי ק"ו עדיף טפי מדיליה אפ"ה לא דיינינן ליה דלמא ליכא למידן קולא ומומרת ממאי דמייל דלמא חייל דהאי כדיניה והאי כדיניה וכל שכן דליכא למידן קל ומומר דר' אליעזר דקיימ טפי אי נמי האי קל ומומר אתי לגיפכך ק"ו דר"ת דכרייתא דמה במקוה שאין מפר נדרי עלמו מקידוש והוי האי ק"ו דומיא דההוא ממש: **איבא סיפא אם מטבילין כלי שיטהר יטבילו כלי וכו'** · רבנן נמי הוא דפרכי לר"ה פירכא אחריתא דלפוס קל ומומר דיליה הוא מיניה למידק דכיון שמטבילין כלי טמא ליטהר כ"ש שמטבילין כלי טהור שלאחר שיטמא יעלה מטומאתו ואת גופך מודיה דלא דיינינן כי הלי גוזמא דלמא ק"ו דידך ליתיה: **שמע מיניה חיילין** · מדלמרו ליה לכשיטמא ליטהר דלי לא הוה להו למימר יטבילו כלי שיגיל עליו מליטמא כדלמרינן לעיל: **אמרי** · בני היסיבה דמהא ליכא למשמע מיניה: **ת"ש** דלמר להן ר"ה ומה זרעים טמאים כיון שזרען בקרקע טהורין · כפקא לן מדכתיב על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא: **זרועין ועומדין** · ונעשה בהם טומאה לאחר מכן לא כ"ש שיהיו טהורין ואתון מודיתו לי בהאי ק"ו דחיילא עהי לאחים לכו בזרעים טמאים שטהרו מטומאתן בזריעה זרועין ועומדין מגא לכו אלא ודאי ק"ו כי ה"נ מיניה וביה דייניתו ואחמי לא מודיתו לי בקל ומומר דמתני': **ש"מ** לא חיילין · דודאי בזרעים טמאים הכי דיינינן שלא אתמל בהם טומאה דאי חיילא כמאי פקעה ור"ת זרעים הוא דמדמה לגדרים תלמא ס"ל לר"ת בנדרים לא חייל: **ורבנן** לא דרשי ק"ו · אמאי עליה דר"ה וכי לא מודו לימכו נמי דדרשינן ק"ו ממה אחל על מה שלא אל והתניא דדייניתו ק"ו כי הלי גוזמא ומלאה בעיני דמש"ה פריך הש"ס מהך בריימא טפי מק"ו דזרעים דאמר להם ר"ה משום דלא קיים להו להש"ס דעתיהו דרבנן זכרעין ועומדין ומשום הכי פריך מהך בריימא דליכא מאן דפליג עלה אי נמי לפאר דסבירא להו לרבנן דלזרועין ועומדין לא כ"ש · שלא יקבלו טומאה כאן שלא נגעו בטומאה כלל ואפי' הכי לא מודו לי' ק"ו דאי לא מודו ליכא מאן דפליג עלה אי נמי לפאר דסבירא להו לרבנן דלזרועין ועומדין אינו דין שלא תמכר · אחר שהביאה סימנין והכא נמי ליש לן למדרש קל ומומר לא מפר נדרים שאחל חיט דין שיפר נדרים שלא חל:

ומהדרינן

ג) ויולאה חגם אלו ימי נערות

ערכין כט:

נ א מיי' פ"כ מהלכות טומאת אוכלין הלכה יט:

נא ב מיי' שם הלכה ח:

נב ג מיי' פ"ד מהלכות שבועות הלכה ה סמג עשין קפ:

נג ד מיי' שם הלכה ח:

פי' הרא"ש

לימא סיפא אם מטבילין כלי טמא ליטהר יטבילנו כלי טהור לכשיטמא ליטהר · פי' אחר לימא סיפא אם בטבילה זו ש"מ מייני · מדקאמרי ליה רבנן לר"ת לדבריך

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פ"ב מהל' נדרים הל' ט פסג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רלד סעי' כח:

נה ב מיי' שם הל' יז פוש"ע שם:

ומהדרינן מן בעלמא דרשינן ק"ו מה לנזיר שמתי הכתוב קרח ותפקיה ומקום הכתוב מ"מ דלמי ליתו קרא מדעו דכתן ר"ל בק"ו דידיה מתי מהדרי ליה מקום יוכיח דהא תיכהו גופייהו מדעו ליה לנזיר קרא קדכתי ותיכא למימר דהכי תמרי ליה לא תדמוך כפשוטו דכתן דילן מקום קל ותומר דיקך דמקום יוכיח דליכא למידן קל ותומר ותחת קרח ותפקיה דמקום שהיו מגיל מדכתיב ונפקת לן מדכתיב וטגע בנבלתם יומתו הלל תומר תפילו הן בתוך המיס ותדם שמגיל על מהרה בלועה מקרא גמי נפיק לגמת תחי קרח לתפוקי ק"ו וכי הא גוונא בהפר, נדרים גמי לא תפלוג תדרשת דילן לקיומי ק"ו(דילן)[דילך] דכי היכי דהתם לא גופך מוליד לתחת קרח ותפקיה הכא גמי תחת קרח ותפקיה ותהי דעד השתא הוה סבריגן למימר דרבנן פרכי ליה דליכא למידן בכי הא גוונא קולא ותומרת כלל במסקנא דסוגיין מסקי' דהכי קאמרי ליה מקום יוכיח דתחי קרח ומפיק ק"ו כי הא גוונא: **מתני'** הפרת נדרים כל היום · יום השמועה: להקל ולהחמיר. להו דוקא להקל ולהחמיר הכא לא שייכא קולא ותומרת הכא תנא ה"ק פעמים שמע מרובה פעמים שמע מועט לתפוקי מעת לעת דלעולם שמע שוה: נדרה בליל שבת · ה"ה בחול והתי דנקט שבת מילתא תגב תורתיה קמ"ל דמפירין נדרים בשבת ואע"פ שאין לעורך השבת וכדדייקינן בגמרא: נדרה בליל שבת· בכיומתו מפר בליל שבת וביום השבת עד שתחשך והייט להקל: נדרה עם חשכה · שנדרה בשבת סמוך לחשכה מפר עד שלא תחשך והייט להחמיר וכדין הוא דליתני ליט מפר תנא *(לכשתחשך) כיון דלהחמיר קתני תנא להכי תנא התי ליטנת משום דסייך ביה טפי מתי דמסייס מלתיה שהם קודם תשכה לא הפר ליט יכול להפר לתשמעינן דהתי תמפירין נדרים בשבת תפילו תנא לעולם השבת לפי שזמנה שובר שהם קודם תשכה לא הפר שוב ליט יכול להפר: **גמ'** תמר קרא ביום שמעו · דמשמע יום השמועה בלבד: **דכתיב** יום · דמשמע מעת לעת בין תמילת יום תחל לתחילת יום תחר להייט עשריס ותרבעה שעות: **הדה** תמינת ביממת תין בלילה לא · דתילמת יום הכי משמע: **כתיב** מיום אל יום · דמשמע מסוף יום שלפני שמועה עד סוף יום של שמועה להייט נדרה בתחילת הלילה שמפר הלילה והיום עד סופו: **מן** חד בשבת לחד בשבת · דהכי משמע קרא מיום שמועה עד יום כיולת בו: **כתיב** ביום שמעו · לתיט מפר תנא יום שמועה וכיון שכן על כרתיך כי כתיב מיום אל יום תנא ליתן שיטור תרבעה ועשריס שעות: **חביבי** · כ' תייא שהיה דורו של רב וקי"ל הכי להפרת נדריס כל היום ותו לא **וכשתם מתני'**: **חייא בר רב אדי גירא ובדיק** · תגב גרירא דרב מייתי הכא הא דתייא בר רב אדי גירא ובדיק בשוד שהיה מתעסק בירות תנים היה בודק תדם הבא לפניו להתיר טורתו שוחטו תם מתמרט ומתירו דקסבר פותחין בתרטה ומשום הכי לא היה לריך עיון למלות פתחו: **יתיב וקאמר** · שנא היה מדקדק בדבר תנא שומד ויושב כמו שהיה מזדמן לו:

תנן

מתני' הפרת נדרים· בשמתה תורה ותם ביום שמות תיסה יכיל לתפר: כל היום · עד שתחשך: ויש בדבר להקל ולהחמיר · בלומר פעמים מפר זמן קלר ופעמים זמן

מכוכה ולא עיש בדבר להקל עפי ממ"ד תפה לעת : נדרה בליל שבת טו' · התי דנקט בליל שבת כליל שבת ויומו ביכמיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד : **הכי** נגסי'(לקמן ס"ו:)בתמניא בתאחד לשבת כל נדריס שבתורי מי שמצי בשבת אין כאן נדר לא אחד לא כלום יפה עשית אין כמותיך תדיוט כי דברי קיימין·לעניין שבתה אין מותיל אלא ניטנת דקרא עד שיחשך מופר ליה אבל בשבת תפה לתפי' שמיקה מותנת אם שחשך כל היום קיום נמי מותיל בכל נשון אי נמי להכי בשיון לוקח מופר ליה כדי ליתן מילוך בין הפרת הבעל להתרת הכא להפרת בעל תפלן אלא עפם כמו אח בריתי הפר וכבי נבטיון בילוש·אבי דפקין ר' אבהו אומר בשם ר' יומנן בשבת אחד מופר ליה כדלך שאומר לה בתול · אלא ואלא מני ושתי ושבעה תפרם : **גמ'** דכתיב מיום אל יום · פי' מיום זה ליום אחר דהייט ביום ולילה בכלל הוה תגיעת אחד בשבת לאחד בשבת כלומר מיום זה ליום אחר שבתו הצוי · אלמא דבריה בתיעו תיפסק דלא בתוריית לו תפסק דקרא בוחריית דיקא דכתיב מיום אל יום · ועי בפרים נוטלין הלכה כאחד הצוי · אחד דבשלילי שבת ובשבת נדריה ואפקריה בתפרת בעל בתיב ביום שמעו דמשמע ביום שמעו אין לילה בכלל אלא ביום בלבד ולא לאחר : **דלי מיום אל יום פוס משמע אחד בשבת לאחד בשבת** · דהכי משמע מיום אל יום שכמותו דהייט שבוע אלא להכי בתיב ביום שמעו ביום אחד אלא מעל"ע: **אין הלכה כאומו סווג** · רבי יוסי ור"ש דאמרי מעת לעת: **תייא בר רב פוס אדי גירא ובדיק** · אלא היה מעיין בל בך בגדר אלא בתו שהיה עוסק במלאכתו שהיה יודע התן אחר בדיק היה לגדר :

[נ"ל עד שתחשך]

[לעיל עה:]

שבת קנו·

לקמן שם·

[לקמן עז· שבת קנו·]

[תוספתא פ"ו ובתלוחות פ"מן קלן פיתח הפרת נדרים בל היום דברי רבי ר"י בר יהודה ור"א בר"ש וכו']

פי' הרא"ש

מתני' הפרת נדרים· בשמתה תורה ותם ביום שמות תיסה יכיל לתפר: כל היום · עד שתחשך : ויש בדבר להקל ולהחמיר · בלומר פעמים מפר זמן קלר ופעמים זמן

נוסח אחר

אמ' תנא – כמה זמן יש לבעל כדי להפר נדר אשתו ר' אחא אומר ג' ימים

מתני' מפירין נדרים כשבת • מפירין נדרים כשבת • בעל לחבתו ובת לבתו : גמ' מאי לעורך השבת • כגון שנדרה מלאכה לו מהכיומין : נדרה עם הזריחה • משמע לי' נדרים שלא לעורך השבת דמשתברא מילתא הואיל ונדרה בשבת עם הזריחה ללאו לעורך השבת נדרה לו' מקום עוגב

[שבת קמ:] לילה ומקויים ככר לילה מבעוד יום ולו' מקום מכשיעי שבת נדרה היה

[שם ע"ב] מעתה לאו זמן מכשיעי הוא דהא משהזריחה רגילים להפקיעו מכשיעי שבת הלכך נדרה בלילה ודלי במדרה שלא לעורך שבת קמיירי וקתני מפר לה עד שתחשך ולו' תמרת שלא לעורך השבת תקומפירין בשבת מאי הויא דקתני דמשתחשך תין יכול להפר לפי' כי נדרה בתוך השבת נמי תין יכול להפר שזה לאו לעורך השבת הלא (ב)[ג]מדקתני מפר

[שם ועיין עוד:] לה עד שתחשך שמע מינה 'דמפירין לפי' דימי דאמר תין מפירין הלא לעורך השבת : גמ"ד כל פיוס אין טפי לא • הלכך לפי' שלא לעורך השבת מפר אלם אין יכול להפר : מתני' עכשיו בשבת שוב אין יכול להפר :

שבת קנו: גמ"ד מעתה נעשה,קסבר שלא לעורך השבת אין מפירין • כשנדרה בשבת מפני שיכול להפר אחר השבת : כשלא פיוס לפי פניו • ליתאל עליהן מבעוד יום הוא דקאמר דמשתלין עליהן בשבת : או דלמא אפשר ליתאל עליהן מבעוד יום • ומי משתלין עליהן בשבת : דאיודקיקו ליה רבנן שנשפעו חכמים כולן להתיר לו בשבת ותפילו בנדרים שהיה לו לפשר ליתאל עליהן מבעוד יום : ביחיד מומחה • לרבים הוא דמשתלין לו : שבל בני לא• בין הדיוטות בין מומחין לכל כי תלתא מיתמחי כי היכי וקיימה לן לחלן דגין בשבת : אפי' מעומד • כדאמר לעיל [כתובות קו: ע"ש] דרכה בר רב הונא הוה יתיב וקאים : ותפילו בקרובין ותפילו בליה , לח מתחזי כי היכי : ומפי מאני היא •

דקתני בהדיא מפירין בליני שבת ומתי קמ"ל רבי חנא : גמ' אימא נשתלין • נדרים לתכם בלילה : אמר רב ספי • דמשתלים נדרים בלילה : אמר ליה מיבעיא • רב בשעה שמעתו הדבר שתק : אמר ליה מיבעיא • קסבר רב לילה לאו זמן מלאכה הוא ולא משתלין עליה ומשום הכי לא מפיר בלילה אלא ביום : אמר ליה מיבעיא • קסבר רב לילה זמן מלאכה הוא ומשתלין עליה ומשום הכי מפיר בלילה : מתקיף לה רב פפא • מי סברת רב לילה זמן מלאכה הוא והתניא רב אומר לעולם אל יעשה אדם מלאכתו בערב שבת בין השמשות שמא יתעצל ולא יגמור מלאכתו ויבא לידי חילול שבת : אלא אמר רב פפא • לילה לאו זמן מלאכה הוא ומשתלין עליה ומשום הכי מפיר בלילה : אמר ליה רב הונא • מי סברת רב כי חיקא דמר חיקא מימרא הוא ואין הלכה כמותו : אלא אמר רב הונא • לילה זמן מלאכה הוא ומשתלין עליה ומשום הכי מפיר בלילה : אמר ליה רב חנא • מי סברת רב הונא כי חיקא דמר חיקא מימרא הוא ואין הלכה כמותו : אלא אמר רב חנא • לילה לאו זמן מלאכה הוא ומשתלין עליה ומשום הכי מפיר בלילה : אמר ליה רב פפא • מי סברת רב חנא כי חיקא דמר חיקא מימרא הוא ואין הלכה כמותו : אלא אמר רב פפא • לילה לאו זמן מלאכה הוא ומשתלין עליה ומשום הכי מפיר בלילה : אמר ליה רב הונא • מי סברת רב פפא כי חיקא דמר חיקא מימרא הוא ואין הלכה כמותו : אלא אמר רב הונא • לילה לאו

בקיטונא דבי רב · כתבר שם בית המדרש : ה"ג "ר"נ סבר לין פותחין · תלת לריך למלות פתח מפני הגדר ולפי שלריך לעיוני בפתחה ילד מן התמור ויש: ורב נחמן סבר פותחין כתרטה · הלכך לפילו מעומד ולא פירש כן רש"י ז"ל בפרק הדר תורה אור

בקיטונא דבי רב: עומד יחידי ובלילה אמר *רבה אמר רב נחמן *הלכה נשאלין נדרים עומד יחידי ובלילה *ובשבת ובקרובים ואפי' היה להן פנאי מבעוד יום, עומד *והתניא ירד ר"נ מן התמור ונתעטף וישב והתיר לו נדרו רבן גמליאל סבלה (ו) *פותחין בתרטה מיעקר גדר בעינן ובעי עיוני באהכי ישב ורב נחמן סבר לאו (ין) פותחין בתרטה ואפילו מעומד

א"ל רבא לרב נחמן חזי מר האי מרבנן דאתא ממערבא ואמר "איודקיקו ליה רבנן לבריה דרב הונא בר אבין וישרו ליה נדריה ואמרו ליה זיל ובעי רחמי על נפשך דחטאת דרתני רב דימי אחוה דרב ספרא [בבל הנודר *אע"פ שהוא מקיימו נקרא "חוטא"] אמר רב זביד מאי קרא °וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא, *דאמר הא לא חלת איבא חטא, תניא *האומר לאשתו "כל נדרים שתדורי: אי אפשי שתדורי אין זה נדר" לא אמר כלום, *"פה עשית ואין כמותך, ואם לא נדרת מדירך אני" דברין קיימין *"לא יאכל" אדם לאשתו בישבת "מפר ליבי, בטיל ליבי" דרך שאומר לה בחול אלא אומר לה "טלי ואבלי, טלי ושתי" והגדר בטל מאליו א"ר יוחנן וצריך שיבטל בלבו תניא בש"א בשבת מבטל בלבו, בחול מוציא בשפתיו ובה"א "אחד זה ואחד זה" מבטל בלבו ואיצריך להוציא בשפתיו א"ר יוחנן "חכם שאמר בלשון בעל, ובעל שאמר בלשון חכם לא אמר כלום דתני: זה הדבר הרבם מחיר ואין בעל מתיר שיכול · ומה חכם שאין מפר, מתיר, בעל שמפר אינו דין שמתיר ת"ל זה

ושתינן · במסכת עילוכין (דף סה:) : ירד ר"נ וישב כו' · תלמוד דבבי יהיבה: ר"נ סבר פותחין כתרטה · לריך החכם לפתוח לו בתחלת הגדר ולהטעמיד תמילת הגדר בטעות שיהא מתמרט על כך כדתמרינן תילו עשרה בני חדם שיסייעוך בתוחה שנה להשתח עקר ליה לגדריה לגמרי דכמאן דלת ליה הוי גדר דמי הלכך הוחיל ולא תפסר בהיתר לי לתו דמיעקר גדרת כבי עיוני טפי למיעקרי' ותהכי יש: ורב נחמן סבר לין פותחין בתרטה · ותי לת תמר בפירו' מיתרימנא(ג)[לת]ברייקתה ולת בבי לעיוני ויכול להפר תפילו מעומד :

ותמרו ליה זיל בבי רחמי מנפשך · כך פתחו לו בתרטה : פה לת תדלם · תלת גדרת תית בך תבת : לי תפבי שמידור לת תמר כלום · לתין הפרה בלשון הזה : ותם בת לקיימו ותמר לה יפה עשית שהדרת ותין כמותך תמה תחוכה לפי שהדרת ותם לת גדרת תי הייתי מדיחך שכל כך יפר בעיני : דברין קיימין · לתין לך קיום גדול מזה : עלי ותבלי עלי ושתי · להכי נקטו הכי משום דהוו דבריס שיש בהם עיטי נפש וגרסי שבת ניחוח : ולריך שיבטל בלבו · שיתמר בלבו מופר ליבי : תכס שמר בלשון בעל · מופר לך : ובעל שמר בלשון תכס · מותר לך : זה

[מכר כתן תניא פי' כ"ן לו תפבר דבבייהה דלעיל בפתוך מיבעיין ותוקן שתי נקודות שבדפוס תתר דברין קיימין הפ בעמוה]

כתדבר לב (תובא בראש הפא)

[דף עמ:] דכתבינן בההיא דלת תהבי בפרה וכ"ת שתי תתם שלת בטול בלבו הת הגיה לקמן* דהפרה בלב לת תהגיה ותה דלת לתו לתימרת דבתול לריך להפר בלבו תיבו תופר ה"מ תיכת דלת תמר לה טלי ואבלי טלי ושתי תבתי תיכת דלת תמר לה טלי ותבלי טלי ושתי תבתי תיכת לה טלי ותבלי טלי ושתי תבתי תיכת דלת תמר

וס סדבר אפר נוס ס' · דבריס ככתבן דאין בעל מתיר דכתיב לס הפר יפר לוסס חיקס: ס"ל וס סדבר · ואי אפשר לפטר בדבר וחכס מתיר כדכתיב "הלה בחיי המעוס" וכתיב "לח יחל דברו" לכל דאפי המעוס מוחלין לו ומכיוס שבדייקת נמי ט' ונחמר בשמועי מון מה להלן דבר לל להרן ולל בניו תורה אור ולל כל בני ישרחל דכולהו מיקהייבי משום שמועי מון · אף בפרשת נדריס כו' · ונקטן מפרש למאי דלכתח: לכתיב ג' דיוקות · בהפרת נדריס דלהרן "חד "ובניו" חד "וכל ישרחל" שרי מלמח ומלכתיב כהו "לל ישרחל" שמע מינה להכשיר שלמה הדיוטות: ופא רשמי סמעוס כתיב · בהפרת נדריס דמשמע שומעין: [כיחיד מומחה] · להכשיר כהן יחיד מומחה לרבים: רשמי סמעוס בשמועי מון למפי סלכמח · דהח מקשין לה להפרס נדריס: לומר ניס שלה בהקדש · לפרשת שמועי מון שייכה לגבי הקדש וקמ"ל רחשי המטות דכתחלין עלין, דהקדש טעות הוי הקדש: אין שלה בהקדש · דהקדש טעות הוי הקדש: ג"ם ניס ולו ג"ם · ולח הוה כתיב רחשי המטות בשמועי מון דלח נמרינן ג"ם: וקל מקשין לב"ש למאי דלכתח כתיב "זה הדבר" בשמועי מון: ואינו מייב על השניקה · שהס מלק עוף בחון ליו מייב: ואפילו אכא עמהן · בכמוך לחוהו פסוק וידבר משה חת מועדי ה' לפרשת חמור לל הכהנים וכתיב לעיל מינה "מלבד שבחות ה'" וגו' · ופא · פרשת מפיקרא כתיב · כלל חוסה דפרשה דפנהס כתיב פרשת נדריס: לגריכין

[נב"ב קכ: מיר ס]

[נ"ב קכ: כל ספונית ויקהל"ב: (ישעי' חיל) בקר את אהרן ואל בניו ואל כל עדת ישראל ואומרת אלינו נס בקבר אשר נוס ס' לאשר]

[נקמן נכמוך פ"ג וס"ב] [ג] ואל פחת אפל מיכ נא הפיאנו למקוים הקבון לפי שאין ני... ונכנס בס"ב מוכא...

[נ"ב קכ: מיר ס]

* נ"ב"ך דיוק לשון: "מלבד"=מיני לאיזו מחנה פס כבון בגימ' שוה "בחוץ"=ס"ו ראיה מן הקבא מחנה שכינה

[נב"ב קכח: מיחס ר' יוסי]

ולא נאמר פרשת נדרים עמהן · רב אסי בר נתן קשיא ליה הא מתניתא, אתא לנהרדעא לקמיה דרב ששת ולא אשכחיה, אתא אבתריה למתוא, א"ל מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה שבת בראשית עמהן והא כתיב שבת עמהן ותו מועדי ה' נאמרו ולא נאמרה פרשת נדרים עמהן והא מסיפרא כתיבא: א"ל הכי קתני מועדי

"זה הדבר" חכם מתיר ואין בעל מתיר תניא איידך זה הדבר "בעל מפר ואין חכם מפר, חכם שיכול - ומה בעל שאין מתיר מפר, חכם שמתיר אינו דין שמפר, ת"ל "זה הדבר" בעל מפר ואין חכם מפר. *נאמר כאן "זה הדבר" ונאמר להלן "זה הדבר" בשחוטי חוץ בשחוטי חוץ אהלן ובניו וכל ישראל אף פרשת נדרים אהרן ובניו וכל ישראל אף כאן ראשי המטות אף להלן ראשי המטות

① בפרשת נדרים למאי הלכתא אמר רב אחא בר יעקב "להכשיר" שלשה הדיוטות, והא ראשי המטות כתיב? *אמר רב חסדא ואיתימא ר' יוחנן ביחיד מומחה, "ראשי המטות" בשחוטי חוץ למאי הלכתא? אמר רב ② ששת לומר שיש שאלה בהקדש, לב"ש *דאמר אין שאלה בהקדש "ראשי המטות" דכתיב בשחוטי חוץ למאי הלכתא? ב"ש לית להו גזירה שוה, "זה הדבר" בפרשת נדרים למאי הלכתא? לומר "אכם מתיר ואין בעל מתיר, בעל מפר ואין חכם מפר, "זה הדבר" בשחוטי חוץ למאי הלכתא? לומר "על השחטה חייב ואין חייב על המליקה, אלא לב"ש להכשיר ג' הדיוטות מנלן? נפקא להו מדרב אסי בר ③ נתן דכתיב "וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל" ותניא רבי יוסי הגלילי אומר מועדי נאמרו ולא נאמרה שבת בראשית, בן עזאי אומר מועדי נאמרו ④ בראשית עמהן, בן עזאי אומר מועדי נאמרו בראשית עמהן, רבי יוסי הגלילי אומר מועדי נאמרו ולא נאמרה שבת בראשית עמהן

וכיוצא למעמע דאכס נמי מני קאמר אין כאן מדר אין כאן שבועה דגרס אכס בעל אמר בלשון אכס והכא אמר בלשון בעל לא אמר כלום אלא זה אומר כהלכתו וזה אומר כהלכתו הבעל אומר מופר לי והזקן אומר אין כאן שבועה ולפי זה מעמע לי דלישנא דמיפר שייך מכאן ואילך ולישנא דמותר בדבר שהיה מותר מעיקרו: נראמר כאן זה הדבר · בפרשת נדרים: מה בשחוטי חוץ אהרן ובניו וכל ישרחל · אף כאן בריס היוס פרשה דבר לל להרן ולל בניו ולל כל בני ישרחל שכולן שוין בה לף בפרשת נדריס להרן ובניו וכל ישרחל דכולן כשרין להפיר לף הלדר: ומה להן לחני המטות · בנדריס דרחני המטות כתיב כהו לף להלן בשחוטי חוץ לחני המטות ומפרש לקמן למאי הלכתא: אמר רב יעקב להכשיר שלשה הדיוטות · הני הדיוטות דלמרי' לף כולהו הדיוטות כשרין חלף הכהו דכי מסכרי להו מיהא סכרי וכדכתיבנא בפרק מרבעה נדריס (לעיל כג· ד"ס ותהר) · והייט דגרסינן בירושלמי שלשה שהן יודעין לפתוח מפיהן כזקן וגרלה בעיני דהה דלא תנו כל נדריס בשחוטי חוץ ולא מוקמת גזרה שוה לף קשיח מידי דממילא משמע הני כדיניה והני כדיניה דהדיוטות דגריעי כולי הני דלפילו כי מסכרי להו לף סכרי סכי דבהתחל ניהו ופשיטא דלא חזו להתיר קדשים כדיון דלא סכרי כלל אפי' כשהן מתירין אין יודעין מה מתירין: והא רחשי המטות כתיב · ומשמע לכל הדיוטות לף: ביחיד מומחה · דכיון דג"ם דלא מוקמת לה בג"ם: לומר הכא מכח מיעוט · דכיון דילפינן גזירה שוה מכדריס הוו להו שחוטי חוץ כלילי כתיב בהו נמי דחשי המטות ממעט להו למאי הלכתא · דכיון דלא מוקמת לה בג"ם מנא להו דלא חיכא למימר דמיעט מרוייהו לחני המטות=ביחיד והדיוטות= בשלשה וכי תימא תלתא מנא לך, כיון דמפקת ליה מהקמיקמיה לחלתא כתורא כהיגיא: להכשיר ג' כ"ד: לומר שיש שלה בהקדש · שהס הקדיש בהמה ושמטה בחוך וחס"ל לבית שמאי לחמרי חין שיש שלה בהקדש · מכאי ללא קשיא ליה כבדר מעיקרו: כריס פרק ב"ם (מיר דף נ:) דהקדש טעות הקדש וכיון דלכי חין שלה בהקדש · ראשי המטות דכתיב בשחוטי חוץ למאי הלכתא · דכיון דלא מוקמת לה בג"ם: לומר הכא מכח מיעוט · דכיון דילפינן גזירה שוה מכדריס הוו להו שחוטי חוץ כלילי כתיב בהו נמי דחשי המטות: זה הדבר · ב"ש לית להו גזירה שוה מכדריס הוו להו שחוטי חוץ כלילי כתיב בהו נמי דחשי המטות: נמי יליף לה דנהי דזה הדבר דנדריס לף חין מופנה הוח לשיי הדבר דשחוטי חוץ מופנה הוה ליה מופנה מלד חחד ולמדין: זה הדבר דשחוטי חוץ למה לי · לב"ש לילי להו גזירה שוה: לומר על השחיטה חייב · וב"ה נפקא להו מדלכתיב חצר נתנן עמהן וכתיב להכשיר ג' הדיוטות מנא להו דהה לב"ה יליף להו מגזירה שוה דשחוטי חוץ: ולא נאמרה שבת בראשית עמהן · קס"ד עם פרשת המועדות: ולא נאמרה פרשת נדרים · עמהם עם המועדות: והא כתיב שבת בראשית עמהן · דכסדר חמור לל הכהנים כתיבה שבת ומועדות בחר פרשה: והא מסיפרא כתיבא · פרשת נדריס כתיבה בקלה פרשת המועדות דכסדר פנחס כתיבי כולהו מועדות ובחר הכי נרחני המטות פרשת נדריס · כמרת תרגום של קלה: "מועדי ה' · לריכין קידוש ב"ד · דכתיב חצר תקרלו חותם קרי ביה חתם שלריכין ב"ד לקדש רחני חדשים כדי לעשות המועדות בזמן: שבת בראשית חינה לריכה קידוש ב"ד · שחין ב"ד לריכין לקדש חלא בשבת כדיני לו שבת והייט דקחני מועדי ה' נאמרו לענין קידוש ב"ד וכדפרינא שבת בראשית לף נאמרה עמהן לאותו ענין של קידוש והייט דקחמר בן עזחי מועדי ה' נאמרו לענין שלריך מומחין לקדש חת החדש מפני המועדות לכל פרשת נדריס לף נאמרה עמהן לאותו ענין דמדכתיב חצר תקרלו חותם ולמסה ולהרן קחמר משמע דכשני תרי מומחין כוותייהו ואין ב"ד שקול ומוסיפין עוד חחד תרי ג' וכיון דשבת ונדריס סמיכי למועדות וכתיב כמועדות חלה למעוטי משמע דממעט להו לכל חד וחד למילתיה שבת לקידוש ב"ד דתיהי קבועה לתפקה ונדריס לומר דלף בכני מהן מומחין לחפילו בהדיוטות סגי: והא בפרשת נדריס רחשי המטות כתיב · לומר לך חפילו בהדיוטות לין ב"ד שקול ומוסיפין עוד חחד תרי ג' וכיון דשבת ונדריס סמיכי בשלשה מומחין · ולהכי כתיב רחשי המטות לומר לך חפילו בהדיוטות מכשרי לף בשלשה ומשמע

סו ח ב מיי' פ"י מהל' שבועות הל' ו ופ"ד מהל' נדרים הל' ה סמג לחוין רמב עוש"ע י"ד סימן רכה סעיף ו ·

סו ג מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כה ופ"ד מהל' תרומות הלכה יז סמג לחוין רמב עוש"ע י"ד סימן רג סעי' ג :

סה ד מיי' פי"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה יח :

נוסחא אחרת

◇ גירסת אחד "זה הדבר" בין פרשת נדרים (במדבר ל:ב) לשחוטי חוץ (ויקרא י"ז:ג)

② ב' ראשי

"ראשי המטות" נר הדבר ראשי כתיב

הלשון שלמדו מכאן לחתרת נדרים · ופיפטר ר' הדיוטות ואחתר נדרים · ר"ט שאלה בקדשים

נוסחא

(ה) לכ' בלי דלית לה אלא בשלש "זה הדבר" דנדרים ו) "זה הדבר" דשחוטי חוץ

(ו) אמנן ובכ' ראשי הדיוטות

מ"ל זה הדבר · מכח מעיר כדכתיב לף יפל דבר מכל אשר דבר ולכתיב הוא מיט מיכל מכל מחמיס ט דמכחם שמלה דכניו מולין ומחיקן מפיקרן: שלמה להכשיר שלמה

הדיוטות · דכל יכולן כשרין להפר נדרים(ובו) [וב'] ליכח למיעט מדלימלכיך רחשי המטות להכשיר יחיד מומחה ומני הוו ב"ד שקול שלמה ומפילו לחמר מעיס שלמה דיכס דין ב"מ לממונח חבל לחיכוכי מוכה דבני שלמה: ולה דכתיב רחשי המטות דמשמע מלמד מחמר: לומר שיש שלמה בהקדש · מלה שמע קדשים בחון וגמלל מל הקדש ופפר מקבן וכתם וה"ה לכל דבר הקדוש במוכח שפחיו לבון מכוה ומשמע כדלמר למיל בפרק הבודל מן היכל (דף נפ·): ולב"ם דלמרי אין שלמה בהקדש · דקבילה נהו דהקדש בטעות הקדש כדלימלן בחמבלת מיכ (דף לח·) חמר שיל שמע מיכח מלימה דכן ב"ם חומר הקדש כולך לף מהיכח שלמה לחפילו טעות ולפי כי הקדש וכ"ם בטעות יכח לחולין: ב"ם ליכ נהו גזירה שוה · ולקמן בני הדיוטות מנח נהו דחי חוו דכתי ב"ם בחילף נדריס מפמיטי חון לכשיר הדיוטות כוו יכפי נמי שחוטי חון מנדריס דחין ב"ם בחמבלת: לומר לך מכח מיעוט וחין בטל מיעוט · וכיוייחת לטיל דחיכח ליה ב"ם וגם מכח מיעוט וחין בטל מיעוט ב"ע דמשמיה חון: על השחיטה הוח מייב · הס שמע מוף קדשים בחון מייב חפילו בחון זה דרך הכשרו בפנים וחס מלקו בחון פפול · ומלך דדרים גזרה שוה כפקה ליה כדדרים בחוכח כהכיח לחבר יפתח על השחוטח הוח מייב וחיכו מייב על המליקה: מועדי

סמ"א ב מיי' פ"ג מהל' קדוש החדש הלכה ה ושלכה ו :

ומשמע מהכא דיחיד מומחה דאי נדרים דוקא כמומחה על מועדי ה' דהייט משה ואהרן דאין הפרט כן זה לזה אלא שמועדי ה' נריכין שלשה מומחין ונדרים סגי ביחיד אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ו מהל' שבועות (הלכה ה) דכל שהוא רב מובהק מיחיד ויחידי ופ"ו תמהו להא דפרכינן הכא והא בפרשת נדרים כתיב לגבי המעות נדרים הוא לגבי המעות דאלו אינהו מומחין לגבי המעות ומשמע דכל דוכתי דכתי מומחין אלהים קרי להו והכא כיון דלא כתיב בהו אלא לגבי המעות פשיטא דאלו מומחה שמוך קאמר אלא למאי דאמרינן דאפילו ג' הדיוטות פריך דהא לגבי המעות דלא משמע מומחין אפ"ה אלו הדיוטות נינהו ואמר רב חסדא ביחיד מומחה לומר דגמיר וסביר ודידי קשיא לי אי הכי ג' הדיוטות מנלן ממעשה דלקח בעז שבעה אנשים מזקני העיר ויתכן דיחיד מומחה לא בעי אלא לומר דגמיר וסביר אבל לא לומר דמהימן ליה ומיהו

קיים בלבו קיים ספר בלבו מיגו מופר· והיינו תומר בהקם מהספר: קיים מיגו יכול להפר· תל"ש נשתל לחכם על הקמתו: ספר מיגו יכול לקיים· קמני מיהא שהשתיקה מקיימת וכו': נשתלין על הספק· שהם קיים לה לנערה המאורסה לפניה לו בעלה והלך האבי ונשתל לו על נדרה של זו ותמ"ל הלך זה שקיים ונשתל על הקמתו: ופין נשתלין על הספר· פי הספר לה לחזר מהן והלך מביהו ונשתל לחכם על מלגו לין זה שהלה לפי שהין נשתלין על נדר שהיו נדר כגון זה שמופר במקצת הי נדר ואין נדר: כשופע עומר· למעלה היטב כי החרים לה (ג) הי בשופע וכו': כשופע ע"מ למיקם· וכתיב בהחוא דשנה מיט יכול להפר: קרקי יפירי כיהי· מדכתיב החרם יחרים כמה פעמים ע"מ (ג) בשופע ע"מ למיקם היט מפר: ע"ש קרקי כתיבי החרם יחרים וכי החרים הרי ג' חד בשופע ע"מ לקיים וחד ע"מ למיקם וחד בספם: יודע אני שיש נדר· הרי שמעט בשעתו שנדרה ולא הפר לה ואמר בשעתו מכן יודע אני שיש נדר שהשה טורח לחזור כמה שנדרה: אבל אני יודע שיש מפירין· דלפשר בשעה לכך לו הפרתי לה: יפר· דכיון דלא הוה יודע שיש מפירין מאי ס"ל למיעבד נעשה כמי שלא שמע: אבל אני יודע שזה נדר· תשוב ונריך לכתן עו: לכתלו: ר"מ אומר לא יפר· דכיון דיודע דנדרה ויש מפירין כשמיעה בעלמא דמי ואיבעי ליה למפר מעיקרא: וחכ"א יפר בכאן· דכיון דלא יודע מתחלה דהאי נדר לריך הפרה כמי שמעט עכשיו דמי ולא לכתחלה:

הדרן עלך נערה המאורסה

כתובות עלי ואלו נדרים שהוא מפר דברים שיש בהן ענוי נפש· כלכתיב יפרנו (במדב'): נפש אשה יקימנו ואשה יפרנו אמר

ואלו נדרים שהוא מפר· שהבעל מפר וכן האב מפר לבתו: שיש בהן ענוי נפש· מפרש בגמ' דה"ה דמפר נמי דברים שביניו לבינה אלא דנקט הני לפי שהוא(כוכר) מפר חוכן לגמרי בין לעלמו בין לאחרים מה שאין כן בדברים שביו לבינה שאין מפר לאחרים אלא לעלמו: אם תרחק חם לא תרחק·בגמ' מפרש היכי דלמרה: אם תתקשט חם לא תתקשט·קשוט הפנים כגון כחול ופקום דהכא הוא דסבירא להו דלעולם מפר משום נדרי ענוי נפש אבל קשוט של מטה אפי' רבנן מודו לרבי יוסי דלין ולא נדרי ענוי נפש אלא דברים שביו לבינה והכי קמ"ל דבקשוט הפנים אמרי' דקתמר דכוותיה דקתני שלא תתקשט בנפש לעולך הוא ואמר למי מתקשטת ליה דכחול ופקום דברים שביו לבינה הוי רבי יוסי דלעולם לריכן נדרי ענוי נפש הוו והייט מהני לכל קשוט שלמטה מדברים שביו לבינה הוי והכי פירוש בהדיא בפ' המדיר(כתובות עח·)נבי בעניות שלא נתן קלבה: חמר

תוספות

ואלו נדרים שהוא מפר· מיפר · נין מפר נפש· שיש בהן ענוי נפש· (כדקתני) כדכתיב וכל שהוא מיפר נפש· אם תרחק חם לא תרחק· בגמ' מפרש היכי דלמרה: אם תתקשט חם לא תתקשט· בגמ' מפרש היכי דלמרה:

הגהות הב"ח (ו) גמ' ת"ר יוחנן ב"ב עי' לעיל דף סח: (ב) רש"י ד"ה כשהוא חומר וכו' לה כרי בשופע: (ג) ד"ה קרקי יפירי וכו' דבשופע ע"מ למיקם נמי קאמר קרא חלמא בשופע ע"מ למיקם היט מיפר:

גליון השים נב: קיים בלבו קיים · עיין לקמן דף פו ע"ב בהר"ן ד"ה ספר כו' ומיהם דכל שקיים בלבו יקל בה היו דברים שבלב לא היו דברים מ"מ היכא דשוטח ונלוי לכל הוי דברים שבפה דמבטח ובזוטח ב"ה אבל מה לרבי: דבשעה שהוא בלבו הוא דיכן דמוכח שהוא רוצה בקיומו של נדר ונלוי לו כשומעו מפ"ה הוי קיום אבל שתיקה בלבו אפילו כל הוי דברים שבלב אלא מאלו ונלוי לכל הוי דברים כשהיה דמבטח בחיובו יום שמיעה · וכ"כ הוב' בתוספות דף עח ע"ב ד"ה אבל בכל :

מענה
הגהות "תיקוני הזהר": קיצור 3-5 נשמות כתיקונא לר' חנינא

אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עניי נפש • מפרש בגמ' לקמ' יוסי נדרי עניי נפש הוא ולא תקשה יין וכדגרסינן במסכת כתובות בפרק המדיר לרבי יוסי ולרבנן דכריס שמין בהן עניי נפש לגמרי לא תקשה דהייט דכריס שביט לגמרי מפרש לה ממדינה אחרת • דכיון דמותרת לאחרת מפירות מדינה אחרת זה כמי שאין בהן עניי נפש • ואם לא היתה פרנסתו ללא ממנו • שמטושי זה מקיפו ופטמיס שמין ימלא לחר שיהא מקיפו ופטמיס שמין לו מעות ומזונות היא מחטנה הלכך יפר, ומסתברא לקמ' יוסי נמי בנדרה מפירות מדינה שהיא דרה בה יפר דלא גרעה מדינה מחנויי המקיפו וכי תמני יכיא לה ממדינה אחרת בשלא נדרה מפירות מדינתה : דברי רבי יוסי • בגמרא מפרש למה לי כיון דכריס מילתיה הוא לחר ל' יוסי : **גמ'** כי מגרש לה חייל • ומתסרת בהו תע"ם שחר ומכתה : ודתנן רבי יוחנן בן נורי אומר יפר • מתניתין היא דהתי פרקא' ותמני ריש קוסם שחני עומה על פיך חיו נדיך להפר להא מסעבדא ליה ולשמה רבנן לשיעבודיה דבעל שלא יפקיעהו קוסם ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שחם לא יפר יפר יחול הנדר כשיגרשנו ותהא אסורה לחזור לו שמא יהנה ממנה ומש"ה יפר לגמרי כי מפר לה מעיקרא לפי כתר גירושין לו חייל נדרה ותע"ג דמעמה יהיה מדכריס שביט לביטה הוא : בין לעצמו • מהניא הפרה דיליה בין שהיו רחויה לעצמו של מפר : בין לאחרים • לפיל גרשה ומכתה לאחר : **אבל** אין בהם עניי נפש שלא נדרי לעצמו לפר' שביט לביטה לעצמו מפר לאחרי' חיו מפר • כיון שמכתה לאחר בעלה לא הפרה דיליה ויחיל נדרה והכי קתני וחלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו בין לאחרים • כיון דתני "מפר" משמע, הפרה עולמית משמע: היכי קתמרה. לעולם קוסם לא שייך מש : אילימא תמרת קוסם פירות עולם עלי שלא אוכל לפלוני היום ואח"כ אין לו היתר עד שיעבור היום ולא יוכל להפר לו אלא ביום המחרת ואז כבר עבר היום ונדרו חל ואין לו הפרה עוד ולמה לי למימר דכריס שמין בהן עניי נפש כי מגרש לה דאפילו בלא זה יפר דכיון דמכתה לאחר לא חזר ליד בעל ראשון לעולם ואפילו הכי קתני יפר : **אלא** לאו דלא מכתה לאחר ומיירי שעדיין יש לו היתר לאכול לפלוני היום ואפילו הכי קתני יפר מש"ה ש"מ דכריס שמין בהן עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה נדר: **תמרי פלוני ופלוני** • אין ים בהן עניי נפש וכן אין בהן עניי נפש מופרין לעולם **לפי** שאין מתגרש אלא לאחר דכדרי עניי נפש כריס לעולם לא יגרשנה ויחזירנה בין מכתה לאחרים חיילי עלה : וקא מהדר לגיבא דרבנן היכי קתני לאחרים מש"ה לאחרים חיילי עלה : **ופוד** • לי דקתמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי עניי נפש כלל והא ודאי נדרי עניי נפש הן : **אלא** מגרש לה חו לה חייל עלה נדר: **תמרי פלוני ופלוני** • אין ים בהן עניי נפש וכן אין בהן עניי נפש מופרין לעולם לפי שאין מתגרש אלא לאחר דכדרי עניי נפש כריס לעולם לא יגרשנה ויחזירנה בין מכתה לאחרים חיילי עלה : וקא מהדר לגיבא דרבנן היכי קתני לאחרים מש"ה לאחרים חיילי עלה : **ופוד** • לי דקתמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי עניי נפש כלל והא ודאי נדרי עניי נפש הן : **אלא** אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עניי נפש, ואלו הן נדרי עניי נפש "אמרה "קונם פירות העולם עלי' הרי זה יכול להפר, פירות מדינה זו עלי' יביא לה ממדינה אחרת, פירות חנווני זה עלי' אינו יכול להפר, ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר דברי רבי יוסי : **גמ'** נדרי עניי נפש הוא דמפר שאין בהן עניי נפש אינו מפר והא חניא בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה אמרי הלין והלין מפר מידהן עניי נפש מפר לעולם אבל אין בהן עניי נפש: כדאיתה תחותיה—הויא הפרה מבי מגרש לה חייל עלה נדרה—בדברים שבינו לבינה שאין בהן עניי נפש אבל יש בהן עניי נפש לא חייל עליה נדרה, דברים שאין בהן עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה והא חנן דידי יוחנן בן נורי אומר שמא יגרשנה ותהא אסורה לנו אלמא כי מגרש לה ומפר לה—מעיקרא הויא הפרה? אמר הלין והלין הויא הפרה אלא נדרי עניי נפש מפר בין לעצמו ובין לאחרים יאין בהן עניי נפש, לעצמו מפר לאחרים אינו מפר והכי קתני אלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים-נדרים ששיש בהן עניי נפש: אם ארחץ : היכי קאמר אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה—לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם (ו)(אלו) עלה, ועוד בהא לימא ר' יוסי "אין אלו נדרי עניי נפש" דלמא רחצה ואיתסרו-פירות-עולם-עלה ואלא

גמ' מדקתני ואלו נדרים שמפר ומקיפים בהו עניי נפש מכלל דשאין בהן עניי נפש אין מפר : **מיפו נדרי עניי נפש מפר לעולם** • לפיל לאחר שלא מחמתן שמתגרש לו מתחלמן וה"ק מתני' ואלו נדרים שהוא מפר לעולם: (ב)**בי מגרש לה לו מתחלמן** • דשקיל מרשותיה(ג)**חייל עלה** • כדלקמן שביט לביטה לכל ים בהן כו'הם הוא דקא פטיט למילתא : **ומי מלים אמרת דכריס שמין בהן עניי נפש כי מגרש לה דמיילי עלה ופטמן** • במתני' קוסם שחני עומה לפיך=כל מה שחני עומה להנאת פיך יהא עלי כקרבן : **ר' יוחנן בן נורי אומר יפר דשמא יגרשנה ותהא אסורה לנו** • דכמה שנדרה הפמח שין בדבריה כלום דתיכה יכו' נאסור עלי מה שחקנו לו חכמים ממנה לכל ים יגרשנה מיד מל הנדר ותהא אסורה לחזור לו שהיא מודרת הנאה ממנו והייט דכריס שביט לביטה וקמ"ל יוחנן בן נורי יפר **תלמוד** לכי מפר והדר מפרש לה מי לית ליה חייל עלה נדר: **תמרי פלוני ופלוני** • אין ים בהן עניי נפש וכן אין בהן עניי נפש מופרין לעולם לפי שאין מתגרש אלא לאחר דכדרי עניי נפש כריס לעולם לא יגרשנה ויחזירנה בין מכתה לאחרים חיילי עלה : וקא מהדר לגיבא דרבנן היכי קתני לאחרים מש"ה לאחרים חיילי עלה : **ופוד** • לי דקתמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי עניי נפש כלל והא ודאי נדרי עניי נפש הן : **אלא** אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עניי נפש,ואלו הן נדרי עניי נפש "אמרה "קונם פירות העולם עלי' הרי זה יכול להפר, פירות מדינה זו עלי' יביא לה ממדינה אחרת, פירות חנווני זה עלי' אינו יכול להפר, ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר דברי רבי יוסי : **גמ'** נדרי עניי נפש הוא דמפר שאין בהן עניי נפש אינו מפר והא חניא בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה אמרי הלין והלין מפר מידהן עניי נפש מפר לעולם אבל אין בהן עניי נפש: כדאיתה תחותיה—הויא הפרה מבי מגרש לה חייל עלה נדרה—בדברים שבינו לבינה שאין בהן עניי נפש אבל יש בהן עניי נפש לא חייל עליה נדרה, דברים שאין בהן עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה והא חנן דידי יוחנן בן נורי אומר שמא יגרשנה ותהא אסורה לנו אלמא כי מגרש לה ומפר לה—מעיקרא הויא הפרה? אמר הלין והלין הויא הפרה אלא נדרי עניי נפש מפר בין לעצמו ובין לאחרים יאין בהן עניי נפש, לעצמו מפר לאחרים אינו מפר והכי קתני אלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים-נדרים ששיש בהן עניי נפש: אם ארחץ : היכי קאמר אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה—לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם (ו)(אלו) עלה, ועוד בהא לימא ר' יוסי "אין אלו נדרי עניי נפש" דלמא רחצה ואיתסרו-פירות-עולם-עלה ואלא

תוספות

[אמר] ר' יוסי אין אלו נדרי עניי נפש • גמ' מפר, ולא יקשה דכריס שמין בהן עניי נפש הוא ולא תקשה יין וכדגרסינן במסכת כתובות בפרק המדיר לרבי יוסי ולרבנן דכריס שמין בהן עניי נפש לגמרי לא תקשה דהייט דכריס שביט לגמרי מפרש לה ממדינה אחרת • דכיון דמותרת לאחרת מפירות מדינה אחרת זה כמי שאין בהן עניי נפש • ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו • שמטושי זה מקיפו ופטמיס שמין ימלא לחר שיהא מקיפו ופטמיס שמין לו מעות ומזונות היא מחטנה הלכך יפר, ומסתברא לקמ' יוסי נמי בנדרה מפירות מדינה שהיא דרה בה יפר דלא גרעה מדינה מחנויי המקיפו וכי תמני יכיא לה ממדינה אחרת בשלא נדרה מפירות מדינתה : דברי רבי יוסי • בגמרא מפרש למה לי כיון דכריס מילתיה הוא לחר ל' יוסי : **גמ'** כי מגרש לה חייל • ומתסרת בהו תע"ם שחר ומכתה : ודתנן רבי יוחנן בן נורי אומר יפר • מתניתין היא דהתי פרקא' ותמני ריש קוסם שחני עומה על פיך חיו נדיך להפר להא מסעבדא ליה ולשמה רבנן לשיעבודיה דבעל שלא יפקיעהו קוסם ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שחם לא יפר יפר יחול הנדר כשיגרשנו ותהא אסורה לחזור לו שמא יהנה ממנה ומש"ה יפר לגמרי כי מפר לה מעיקרא לפי כתר גירושין לו חייל נדרה ותע"ג דמעמה יהיה מדכריס שביט לביטה הוא : בין לעצמו • מהניא הפרה דיליה בין שהיו רחויה לעצמו של מפר : בין לאחרים • לפיל גרשה ומכתה לאחר : **אבל** אין בהם עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה נדר' שביט לביטה לעצמו מפר לאחרי' חיו מפר • כיון שמכתה לאחר בעלה לא הפרה דיליה ויחיל נדרה והכי קתני וחלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו בין לאחרים • כיון דתני "מפר" משמע, הפרה עולמית משמע: היכי קתמרה. לעולם קוסם לא שייך מש : אילימא תמרת קוסם פירות עולם עלי שלא אוכל לפלוני היום ואח"כ אין לו היתר עד שיעבור היום ולא יוכל להפר לו אלא ביום המחרת ואז כבר עבר היום ונדרו חל ואין לו הפרה עוד ולמה לי למימר דכריס שמין בהן עניי נפש כי מגרש לה דאפילו בלא זה יפר דכיון דמכתה לאחר לא חזר ליד בעל ראשון לעולם ואפילו הכי קתני יפר מש"ה ש"מ דכריס שמין בהן עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה נדר: **תמרי פלוני ופלוני** • אין ים בהן עניי נפש וכן אין בהן עניי נפש מופרין לעולם לפי שאין מתגרש אלא לאחר דכדרי עניי נפש כריס לעולם לא יגרשנה ויחזירנה בין מכתה לאחרים חיילי עלה : וקא מהדר לגיבא דרבנן היכי קתני לאחרים מש"ה לאחרים חיילי עלה : **ופוד** • לי דקתמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי עניי נפש כלל והא ודאי נדרי עניי נפש הן : **אלא** אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עניי נפש,ואלו הן נדרי עניי נפש "אמרה "קונם פירות העולם עלי' הרי זה יכול להפר, פירות מדינה זו עלי' יביא לה ממדינה אחרת, פירות חנווני זה עלי' אינו יכול להפר, ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר דברי רבי יוסי : **גמ'** נדרי עניי נפש הוא דמפר שאין בהן עניי נפש אינו מפר והא חניא בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה אמרי הלין והלין מפר מידהן עניי נפש מפר לעולם אבל אין בהן עניי נפש: כדאיתה תחותיה—הויא הפרה מבי מגרש לה חייל עלה נדרה—בדברים שבינו לבינה שאין בהן עניי נפש אבל יש בהן עניי נפש לא חייל עליה נדרה, דברים שאין בהן עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה והא חנן דידי יוחנן בן נורי אומר שמא יגרשנה ותהא אסורה לנו אלמא כי מגרש לה ומפר לה—מעיקרא הויא הפרה? אמר הלין והלין הויא הפרה אלא נדרי עניי נפש מפר בין לעצמו ובין לאחרים יאין בהן עניי נפש, לעצמו מפר לאחרים אינו מפר והכי קתני אלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים-נדרים ששיש בהן עניי נפש: אם ארחץ : היכי קאמר אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה—לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם (ו)(אלו) עלה, ועוד בהא לימא ר' יוסי "אין אלו נדרי עניי נפש" דלמא רחצה ואיתסרו-פירות-עולם-עלה ואלא

פי' הרא"ש

מגרש לה חו לה חייל עלה נדר: **תמרי פלוני ופלוני** • אין ים בהן עניי נפש וכן אין בהן עניי נפש מופרין לעולם לפי שאין מתגרש אלא לאחר דכדרי עניי נפש כריס לעולם לא יגרשנה ויחזירנה בין מכתה לאחרים חיילי עלה : וקא מהדר לגיבא דרבנן היכי קתני לאחרים מש"ה לאחרים חיילי עלה : **ופוד** • לי דקתמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי עניי נפש כלל והא ודאי נדרי עניי נפש הן : **אלא** אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עניי נפש,ואלו הן נדרי עניי נפש "אמרה "קונם פירות העולם עלי' הרי זה יכול להפר, פירות מדינה זו עלי' יביא לה ממדינה אחרת, פירות חנווני זה עלי' אינו יכול להפר, ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר דברי רבי יוסי : **גמ'** נדרי עניי נפש הוא דמפר שאין בהן עניי נפש אינו מפר והא חניא בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה אמרי הלין והלין מפר מידהן עניי נפש מפר לעולם אבל אין בהן עניי נפש: כדאיתה תחותיה—הויא הפרה מבי מגרש לה חייל עלה נדרה—בדברים שבינו לבינה שאין בהן עניי נפש אבל יש בהן עניי נפש לא חייל עליה נדרה, דברים שאין בהן עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה והא חנן דידי יוחנן בן נורי אומר שמא יגרשנה ותהא אסורה לנו אלמא כי מגרש לה ומפר לה—מעיקרא הויא הפרה? אמר הלין והלין הויא הפרה אלא נדרי עניי נפש מפר בין לעצמו ובין לאחרים יאין בהן עניי נפש, לעצמו מפר לאחרים אינו מפר והכי קתני אלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים-נדרים ששיש בהן עניי נפש: אם ארחץ : היכי קאמר אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה—לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם (ו)(אלו) עלה, ועוד בהא לימא ר' יוסי "אין אלו נדרי עניי נפש" דלמא רחצה ואיתסרו-פירות-עולם-עלה ואלא

תורה אור

היולך מפרין בעל: **פירות מדינה וו עלי** • בקונם מפורש בכריימת דרבי יוסי ס"ל דחיישינן שם יש לו חלק בהן זהו עניי נפש, ואין לו חלק בהן אין אלו עניי נפש ויכיא לה ממדינה אחרת: **ואם לא היתה פרנסתו** • שלא בעל אלא היתה מחטוני זהה מעלה לו מזונות הרי זה יפר דברי ר' יוסי דהייט עניי נפש: **גמ'** מדקתני ואלו נדרים שמפר ומקיפים בהו עניי נפש מכלל דשאין בהן עניי נפש אין מפר : **מיפו נדרי עניי נפש מפר לעולם** • לפיל לאחר שלא מחמתן שמתגרש לו מתחלמן וה"ק מתני' ואלו נדרים שהוא מפר לעולם: (ב)**בי מגרש לה לו מתחלמן** • דשקיל מרשותיה(ג)**חייל עלה** • כדלקמן שביט לביטה לכל ים בהן כו'הם הוא דקא פטיט למילתא : **ומי מלים אמרת דכריס שמין בהן עניי נפש כי מגרש לה דמיילי עלה ופטמן** • במתני' קוסם שחני עומה לפיך=כל מה שחני עומה להנאת פיך יהא עלי כקרבן : **ר' יוחנן בן נורי אומר יפר דשמא יגרשנה ותהא אסורה לנו** • דכמה שנדרה הפמח שין בדבריה כלום דתיכה יכו' נאסור עלי מה שחקנו לו חכמים ממנה לכל ים יגרשנה מיד מל הנדר ותהא אסורה לחזור לו שהיא מודרת הנאה ממנו והייט דכריס שביט לביטה וקמ"ל יוחנן בן נורי יפר **תלמוד** לכי מפר והדר מפרש לה מי לית ליה חייל עלה נדר: **תמרי פלוני ופלוני** • אין ים בהן עניי נפש וכן אין בהן עניי נפש מופרין לעולם לפי שאין מתגרש אלא לאחר דכדרי עניי נפש כריס לעולם לא יגרשנה ויחזירנה בין מכתה לאחרים חיילי עלה : וקא מהדר לגיבא דרבנן היכי קתני לאחרים מש"ה לאחרים חיילי עלה : **ופוד** • לי דקתמרה כה"ג בהא לימא ר' יוסי אין אלו נדרי עניי נפש כלל והא ודאי נדרי עניי נפש הן : **אלא** אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עניי נפש,ואלו הן נדרי עניי נפש "אמרה "קונם פירות העולם עלי' הרי זה יכול להפר, פירות מדינה זו עלי' יביא לה ממדינה אחרת, פירות חנווני זה עלי' אינו יכול להפר, ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר דברי רבי יוסי : **גמ'** נדרי עניי נפש הוא דמפר שאין בהן עניי נפש אינו מפר והא חניא בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה אמרי הלין והלין מפר מידהן עניי נפש מפר לעולם אבל אין בהן עניי נפש: כדאיתה תחותיה—הויא הפרה מבי מגרש לה חייל עלה נדרה—בדברים שבינו לבינה שאין בהן עניי נפש אבל יש בהן עניי נפש לא חייל עליה נדרה, דברים שאין בהן עניי נפש כי מגרש לה חייל עלה והא חנן דידי יוחנן בן נורי אומר שמא יגרשנה ותהא אסורה לנו אלמא כי מגרש לה ומפר לה—מעיקרא הויא הפרה? אמר הלין והלין הויא הפרה אלא נדרי עניי נפש מפר בין לעצמו ובין לאחרים יאין בהן עניי נפש, לעצמו מפר לאחרים אינו מפר והכי קתני אלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים-נדרים ששיש בהן עניי נפש: אם ארחץ : היכי קאמר אילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אם ארחץ למה לה הפרה—לא תרחץ ולא ליתסרן פירות עולם (ו)(אלו) עלה, ועוד בהא לימא ר' יוסי "אין אלו נדרי עניי נפש" דלמא רחצה ואיתסרו-פירות-עולם-עלה ואלא

נוסח אחר
תשובות הגאונים – מה איכא בינתי דיני נפש – מהדורת [ואתה תברכם] אוצר הגאונים
ירושלמי פאה פ"ב ה"ו
נדרים אחרים
תוספות ד"ה אין עניי נפש
תוספות ד"ה אין
נוסח אחר
שבועות לעולם
נדרים אחרים

*) ג"ל שמא

תגהות הב"ח (ו) גמ' ולא ליתסרן פירות עולם עלה כ"ל ומיבא ולו נמחק : (ב) רש"י ד"ה מכי מגרש לה וכו' מיל עלה נדרא כמדרי כ"ל והדר"ל : (ג) ד"ה חילמא וכו' חלא מדרא כשלא תקנה כמקנה ממני מי :

(ז)**אבל** דאמרה קונם פנתם רחילה עלי אם ארחץ. פעם אחת שיתכרו לה לעולם כל הנאת רחילה כגון כיחול ופירכוס וסיכה שהן נרכי רחילה ואף רחילה עצמה: **ותסכי מיפר דסיכי מעביד כו'**. דקסבר רבנן דרחילה היינו עטי נפש: **ור"י סבר** לפסבר בלא רחילה ולניוול דרחילה לא חיישינן ולהכי קאמר דחין לחו נדרי עטי נפש: **מ' סכי** · האיל דלוקמת (ג) זגדרה ברחילה לדבי יוסי דלא חיים לניוול דרחילה לגיכא עטי נפש: **ניחני סכי ר' יוסי** פומר פנאי זה אין בו ענוי נפש. דהא כל הגדר הזה חינו אלא על תנאין (נ)דאתאי שעוברת,עוברת על הגדר דאי אפשר בום ענין להיות בו עטי נפש (הואיל) דניוול הוא לה ולא הוי עטי נפש לר' יוסי ואתאי קאכיר לה בלשון 'עטי נפש' דקאמר 'אין לחו נדרי עטי נפש' מכלל דר' יוסי סבר גיכא

[פי' הוספות כתובות פח. ד"ה ר' יוסי]

ה א ב מיי' פי"ב מהלכי נדרים הל' ה סמג עשין רמב עוד"ע ו"ד סימן רלו פעיף עם :

ואלא דאמרה הנאת רחילה עלי לעולם אם ארחץ משום הבי מיפר לה דהיכי תעביד דתרחץ, מתסרא הנאת רחיצה עלה, לא תרחץ, אית לה ניוולא, ורבי יוסי סבר אפשר דלא רחצה ולניוול לא חיישינן, אי הבי ליתני הבי רבי יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום, ורבי יוסי סבר *ניוול דחד יומא לא שמיה ניוול

שניח

תעניד תסתם מתסרא הנאת רחיצה עלי לעולם אם תרחץ · וכיון דקאמרה הכי רחיצה דאסורה שריא לה לחבל מהניא רחיצה ואינך מתסרא ברחיצה לעולם: **לא** תרחץ חיים לה ניוול · דס"ל הסתם דברחיצה חיכא עטי נפש וכי תימא לי הכי לתתי נקט הכא דקניט כאם ליתני קושם רחיצה עלי חיכא למימר דרבות ח תסתיין לתנא קמא דתנ"ג דרחיצה קמייתא שריא לה לחפילו הכי יפר מהסתא: **ורבי** יוסי סבר לפסבר דלא רחצה ולניוול לא חיישינן · דס"ל לרבי יוסי דברחיצה לעולם ליכא עינוי נפש והקשה הכא ר' יוחנ דמסתמא ודאי דסוגיין אחיא דלא כרבי נתן דס"ל אין הכעל מפר אלא ח"כ אל הגדר אלא אפילו כרבי נתן דפליגי בשלהי פירקין בעבודה אלי מן היהודים אם מסתמא דרבי נתן אמר יפר וא"ת יפר דאי כר' נתן אמי נימא היכי

(ז) גמ' דאמרה קונם רחילה עלי אם ארחץ וכו' ואלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ וכו' ואלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ משום הבי מיפר לה דהיכי תעביד דתרחץ מתסרא הנאת רחיצה עלה לא תרחץ אית לה ניוולא ורבי יוסי סבר אפשר דלא רחצה ולניוול לא חיישינן אי הבי ליתני הבי רבי יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום ורבי יוסי סבר *ניוול דחד יומא לא שמיה ניוול שניח תעניד תסתם מתסרא הנאת רחיצה עלי לעולם אם תרחץ וכיון דקאמרה הכי רחיצה דאסורה שריא לה לחבל מהניא רחיצה ואינך מתסרא ברחיצה לעולם לא תרחץ חיים לה ניוול · דס"ל הסתם דברחיצה חיכא עטי נפש וכי תימא לי הכי לתתי נקט הכא דקניט כאם ליתני קושם רחיצה עלי חיכא למימר דרבות ח תסתיין לתנא קמא דתנ"ג דרחיצה קמייתא שריא לה לחפילו הכי יפר מהסתא: **ורבי** יוסי סבר לפסבר דלא רחצה ולניוול לא חיישינן · דס"ל לרבי יוסי דברחיצה לעולם ליכא עינוי נפש והקשה הכא ר' יוחנ דמסתמא ודאי דסוגיין אחיא דלא כרבי נתן דס"ל אין הכעל מפר אלא אפילו כרבי נתן דפליגי בשלהי פירקין בעבודה אלי מן היהודים אם מסתמא דרבי נתן אמר יפר וא"ת יפר דאי כר' נתן אמי נימא היכי

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ · כלומר עטי נפש הוא וכ' יוסי סבר לפסבר דלא רחצה כלל גם אם רחצה פעם אחת ומיתסרא (בכלל)[בכל]רחיצה לניוול בכאי לא חיים דרחיצה הוי עטי:**ולרבני** הכי כבי יוסי אומר הנאי זה אין בו עטי נפש·כיון שים עטי נפש בקיום כהנאי שנם קודם שעברה כהנאי היא נמנעת מרחיצה כדי שלא ישתי עליה לסיסור רחיצה כלכך היא לו להזכיר כהנאי [ולא הגדר] מה לא היא לו לומר רק ר' יוסי אומר לא יפר : **אלא** דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום · דלרבנן גם מניעה מלאחרון היום עטי הוא ומיפר : **אבל** דאמרה קונם פנתם רחילה עלי אם ארחץ · כלומר עטי נפש הוא וכ' יוסי סבר לפסבר דלא רחצה ולניוול לא חיים דרחיצה לגיכא עטי נפש : **מי** סכי · האיל דלוקמת (ג) זגדרה ברחילה לדבי יוסי דלא חיים לניוול דרחילה לגיכא עטי נפש: **ניחני** סכי ר' יוסי פומר פנאי זה אין בו ענוי נפש. דהא כל הגדר הזה חינו אלא על תנאין (נ)דאתאי שעוברת,עוברת על הגדר דאי אפשר בום ענין להיות בו עטי נפש (הואיל) דניוול הוא לה ולא הוי עטי נפש לר' יוסי ואתאי קאכיר לה בלשון 'עטי נפש' דקאמר 'אין לחו נדרי עטי נפש' מכלל דר' יוסי סבר גיכא

[פי' הוספות כתובות פח. ד"ה ר' יוסי]

ה א ב מיי' פי"ב מהלכי נדרים הל' ה סמג עשין רמב עוד"ע ו"ד סימן רלו פעיף עם :

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ · כלומר עטי נפש הוא וכ' יוסי סבר לפסבר דלא רחצה כלל גם אם רחצה פעם אחת ומיתסרא (בכלל)[בכל]רחיצה לניוול בכאי לא חיים דרחיצה הוי עטי:**ולרבני** הכי כבי יוסי אומר הנאי זה אין בו עטי נפש·כיון שים עטי נפש בקיום כהנאי שנם קודם שעברה כהנאי היא נמנעת מרחיצה כדי שלא ישתי עליה לסיסור רחיצה כלכך היא לו להזכיר כהנאי [ולא הגדר] מה לא היא לו לומר רק ר' יוסי אומר לא יפר : **אלא** דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום · דלרבנן גם מניעה מלאחרון היום עטי הוא ומיפר : **אבל** דאמרה קונם רחילה עלי אם ארחץ · כלומר עטי נפש הוא וכ' יוסי סבר לפסבר דלא רחצה ולניוול לא חיים דרחיצה לגיכא עטי נפש : **מי** סכי · האיל דלוקמת (ג) זגדרה ברחילה לדבי יוסי דלא חיים לניוול דרחילה לגיכא עטי נפש: **ניחני** סכי ר' יוסי פומר פנאי זה אין בו ענוי נפש. דהא כל הגדר הזה חינו אלא על תנאין (נ)דאתאי שעוברת,עוברת על הגדר דאי אפשר בום ענין להיות בו עטי נפש (הואיל) דניוול הוא לה ולא הוי עטי נפש לר' יוסי ואתאי קאכיר לה בלשון 'עטי נפש' דקאמר 'אין לחו נדרי עטי נפש' מכלל דר' יוסי סבר גיכא

[פי' הוספות כתובות פח. ד"ה ר' יוסי]

תוספות

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ · פעם אחת ואפילו פעם אחת בפסח לאפוקי יכולה לכתן בחיתר : **מיתסרא** רחיצה עלה · ומעטי נפש הוא דמתנפש סבר דרחיצה הוי עטי נפש דמתחילה נמי דקאמר לה ארחץ' (מתניתין דלקמן רחיצה בפיכות דאי לאו הוי עטי : סכי לא הוי עטי :

פי' הרא"ש

אלא דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ · וס"ל אפילו פעם אחת בפסח לאפוקי יכולה לכתן בחיתר : **מיתסרא** רחיצה עלה · ומעטי נפש הוא דמתנפש סבר דרחיצה הוי עטי נפש דמתחילה נמי דקאמר לה ארחץ' (מתניתין דלקמן רחיצה בפיכות דאי לאו הוי עטי : סכי לא הוי עטי :

הגהות הב"ח (ז) רש"י ד"ה ואלא דאמרה וד"ה ואלו נדרים בפרק בתרא ולר' יוסי וכו' לניוול מדרחיצה ליכא עטי נפש : (ג) ד"ה מי סכי וכו' דנדרה ברחילה ולר' יוסי וכו' ד"ה ניחני וכו' ואתאי שעוברת עובדא על כתר וכיון דלא תפשר וכו' עטי נפש כהואיל וניוול לא הוי עטי נפש כי' לר' יוסי אתאי קאמר לר' יוסי דניוול נדרי עטי נפש כל"ל ותיובתא הוא לה נמחק : (נ) ד"ה לא תרחץ לעולם וכו' ומתניתין דסכי עפקינן וכו' כתיב עלה לניח ליה נדר וכו' ניחני אתאי זה אין בו עטי נפש כיון דאמר לר' יוסי אתאי קאמר לר' יוסי דניוול דרחילה וכו' כלומר נדר וכיוצא וכו' לאוקמה נמי בחיכון זה דאמרה סכי קונם פיכות וכו' דאנקט לסכיה פוקמתא ותיובתא כהאי: כנ"ל

*) כ"ה ואתן מפקינן לעיל סיכה דליכא עינוי נפש כמאתי אין מיפר לה · **) צ"ע לע"ע

שנית אם תרמך · וכדפרקין הגחת רמיה עלי לעולם אם תרמך אם לא תרמך היכי דמי מה תלתה בענין זה : **אם לא תרמך** במימי מצרה · מים שקורין בהן פשתן שהן סכורות תרמך כמי מצרה היכא עטי לא תרמך מתסברא הגחת רמיה עלה :

שנית "אם ארחץ", "אם לא ארחץ" היכי דמי אלימא דאמרה תיתסר הנאת רחיצה לעולם עלי, אם לא ארחץ היום למה לה הפרה תתסר, אמר רב יהודה דאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם לא ארחץ במי משרה דכוותיה דקתני "אם לא אתקשט אם לא אתקשט בנפטי לכלוך הוא! אמר [רב יהודה] "דאמרה הנאת רחיצה לעולם עלי אם ארחץ היום ושבועה שלא ארחץ, הנאת קישוט עלי לעולם אם אתקשט היום ושבועה שלא אתקשט" א"ל רבינא לרב אשי האי אלו נדרים, ושבועות מיבעי ליה למיתני א"ל תני אלונדרים ושבועות ואי בעית אימא שבועות נמי היינו נדרים דתנן "בנדרי ששים נדר בגיזר ובקרבן" ושבועה. אמרו רבנן "רחיצה אית בה ענוי נפש בי לא רחצה" ורמינהי "אע"פ שאסור בכולן אין עינוש כרת אלא באוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד" ואי אמרת כי לא רחצה איכא ענוי, ביום הכיפורים כי רחץ ליחייב כרת! אמר רבא מענינא דקרא "בכל יום הכיפורים" דכתיב "תענו את נפשותיכם" מילתא דידע עינויא השתא, רחיצה לא ידע עינויא השתא. גבי נדרים דכתיב "כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש" מילתא דאתיא ליה לידי ענוי, וכי לא רחצה אתיא לידי ענוי! ורמי דרבי "יוסי" אדרי "יוסי" "ממיין של בני העיר חייהן וחיי אחרים, חייהן קודמין לחיי אחרים בהמתם [ובהמת אחרים בהמתם] קודמת לבהמת אחרים, כביסתן וכביסת אחרים כביסתן קודמת לכביסת אחרים, חיי אחרים וכביסתן: חיי אחרים קודמין לכביסתן רבי יוסי אומר כביסתן קודמת לחיי אחרים השתא כביסה אמר רבי יוסי יש בה צער, שניה אם תרמך. (ג) זה דהוי עטי נפש לרבי יוסי כדתים ליה ולרבנן כדתים להו: **אם לא תרמך דקתני היכי דמי (תילימא) דלמרס מיפסר הגחת רמיה עלי לעולם אם לא תרמך כמי מצרס**· תרמך היכא ניוול ותע"ב דלמקה מיהו משום דאין המיס יפים ויש להן ריח רע הוה ניוול ול' יוסי סבר תרמך ואין בכך כלום דבהיתיר יומא לא שמיה ניוול : **דלמרס מיפסר** · דקתני סיפא "אם לא תתקשט" דלמרה "מיפסר עלי הגחת קישוט כגון קיסול ופירכום אם לא תתקשט בנפני, לכלוך הוא שהנפט מסריח: **לעולם** · כדלמר מעיקר' דלמקה הגחת רמיה עלה לעולם ומתני' מדלא קתני דהכי למרה אם תרמך(ג) [ושבועה אלא] תרמך דיפסר עלה רמיה לגמרי לפי' בזימנא חדא ולא גמי דלמרה הגחת קישוט עלי לעולם כגון קישוט דבגדי לבעונין וקישוט בשמים אם לתתקשט תפילו פעם אחת ושבועה אלא לתתקשט כלל ורבי יוסי לטעמיה דלניוול לא חיים כלל ולישה עטי נפש ולישה למיפרך גמי כדפרכינן לעיל לישה תגלח זה לית בו עטי נפש דהכא ליכא תגלח כלל מדלתיתי שבועה לכמריה ועקרה לה : **מפ"ש שאסור בכולן** · בכל הני דלית בהו לר עטי נרמיה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה : **אינו חייב עליהן כרת אלא על אוכל ועל השותה ועושה מלאכה וכו** מלמכה · דלת חייבה תורה אלא בהני דכתיב בהדיא(ז) **גבי יום הכיפורים** דכתיב תענו את נפשותיכם ומסמיך ליה כל מלאכה לא תעשו, אבל שאר מלאכות דלא כתיב בהו תענו את נפשותיכם אינו חייב עליהן כרת אלא מלקות : **מתני'** **יום הכיפורים** · מסמע שהנפש יודעת העני' וזהו עני' לכלה ומסיק דרגיל בהו וכין דלא [תוספתא כ"מ פ"ח] לכל ההוא יומא ידיעה עיניות: **רבי אלעזר** · דלא כל יומא רגיל למירחץ והשתא נמי כי לא רחץ לא הוי ניכר הענוי : **אבל נבי נדר לכתיב לענות נפש** · משמע שמתיר לעצמו והייט נמי דמיקה לתתיר לידי עטי נפש ולהכי מיפר ליה : **מפיין של בני פפיר** · שמוסך והולך לעיר לחרת ואין בו חלת כדי סיפוק שחייהן של בני לותה העיר הרשות בידן לסותמו שלא ילך לאותה עיר לחרת שלמעמד הימנה לפי שהמים שלהן הם והמים הרשות חייהן קודמין לחיי לחרים: ואם יש בה כדי חייהן של אלו ושל אלו ואין בה להספיק ממה שמשאר מלותו מעיין חלת כדי בהמתן של בני לותה העיר : **כביסתן וכביסת אחרים** · הם יש בו כדי חיותן וכדי בהמתן של בני לותה העיר ואין במה שמשאר במעיין חלת כדי כביסת בגדיהן של בני העיר : **חיי אחרים וכביסתן** · וחיטוח לבני לותה עיר לחרת שחייהן ולא יכבסו בו להקפיד ממעין לחר ואין כביסה להם חלת זה ולא חיי אחרים תלויין בו ואין בו חלת כדי חיותן של לחד מהן : **חיי אחרים קודמין לכביסתן** · משמע לבני לותה עיר לחרת שחייהן ולא יכבסו בו בגדיהן: **משמע כביסה** · דבגדים קלמר ר' יוסי דלית ביה לערת ולהכי כביסת קודמת : **גוף כולו מיבעיא** · דלית ביה עטי כשליט רוחץ כל גופו אלא פניו ידיו ורגליו דמיהו לא שכיח לערת בהו כולי האי ועוד דלפילו תמלא לומר דלית ביה לערת בכביסה כשרחיצה לפילו הכי מצו למימר רבנן דחיי אחרים קודמין לכל דרבי יוסי מדרבי יוסי קשיא דלי כביסה לידיה ורגליה הים כה לערת כולי האי עד [שכביסתן] קודמין למיי אחרים כל שכן דכביסה ליה דשרחיצה הגוף חיכא עטי נפש זה כ"ל : **מעיין של בני העיר** · היולת בעיר חייהן וחיי אחרים חייהן קודמין לחיי אחרים שחם חיו מספיק לשחייהן כולן שחייהן קודמת דחייהן קודמין בהבתן ובהמת אחרים בהמתן קודמת · חם חיו מספיק לבהמת כולן : **כביסתן וכביסת אחרים** · כביסתן קודמת לכביסת אחרים · **חיי אחרים וכביסתן** · כני עיר אחרים נרייהן לותו ובני לותה העיר לכביסתן בלבד חיי אחרים קודמין לשחייהן מפני שיש בהן חיי נפש מה שאין כן בכביסה : **רבי יוסי אומר כביסתן של לותה העיר קודמת לשחייהן** · דכביסה ליה לערת יותר מחיי אחרים · **השתא כביסה אמר ר' יוסי יש בה לערת** · כי ממעט ליה ולא כיבס כביסת בגדים · ומיהו לא שכיח כולי האי כדפרישית לעיל : **גוף** · כביסתן וכביסת אחרים · **חיי אחרים וכביסתן** · כני עיר אחרים קודמין לשחייהן שחייהן קודמת לשחייהן דחייהן קודמין לבהמתן דכתיב (ויקרא כ"ה) וחי אחיך עמך :

תוספות

שנית אם תרמך היכי דמי · לא תרמך מיומא סליא ליסוק [רמיה] נגדך : **אם לא תרמך** במי מצרה · ולכך [יפה] שאם תרמך מיכא מחקשט בנפט לכלוך הוא · **ומיהו קסבר** רבי יוסי דלא שכיח לערת בכביסה כשרחיצה לפילו הכי מצו למימר רבנן דחיי אחרים קודמין לכל דרבי יוסי מדרבי יוסי קשיא דלי כביסה לידיה ורגליה הים כה לערת כולי האי עד [שכביסתן] קודמין למיי אחרים כל שכן דכביסה ליה דשרחיצה הגוף חיכא עטי נפש זה כ"ל : מעיין של בני העיר · היולת בעיר חייהן וחיי אחרים חייהן קודמין לחיי אחרים שחם חיו מספיק לשחייהן כולן שחייהן קודמת דחייהן קודמין בהבתן ובהמת אחרים בהמתן קודמת · חם חיו מספיק לבהמת כולן : **כביסתן וכביסת אחרים** · כביסתן קודמת לכביסת אחרים · **חיי אחרים וכביסתן** · כני עיר אחרים נרייהן לותו ובני לותה העיר לכביסתן בלבד חיי אחרים קודמין לשחייהן מפני שיש בהן חיי נפש מה שאין כן בכביסה : **רבי יוסי אומר כביסתן של לותה העיר קודמת לשחייהן** · דכביסה ליה לערת יותר מחיי אחרים · **השתא כביסה אמר ר' יוסי יש בה לערת** · כי ממעט ליה ולא כיבס כביסת בגדים · ומיהו לא שכיח כולי האי כדפרישית לעיל : **גוף** · כביסתן וכביסת אחרים · **חיי אחרים וכביסתן** · כני עיר אחרים קודמין לשחייהן שחייהן קודמת לשחייהן דחייהן קודמין לבהמתן דכתיב (ויקרא כ"ה) וחי אחיך עמך :

פי' הרא"ש

בני מעמה · שמוסין בהן שמתם ומס קרומין ושיח לח מנמך בהמתן ומעמה בכמיה ולכך מפר לה : לכלוך הוא · ולח מיקרי קישוט : לחת לחמר רבח · מכאי קחני סחת לחמר שולם מני חם מנמך בהן כיום כדמפרש לעיל ומעמה שלח לנמך לעולם : חם"ש שחסור בכולן · כמשמע מעמה ומיהו: ומיהו: כמיב מעמו חם שמשומיכם מילמת דיעיה שמשמת · מיכך כעני בו ביום לחייבו מיכוח ומיהו ובגמילת סנדל בכמיה ומיכה בחיכה ומיהו:

הגהות הב"ח (ב) גם' למר רבח מכח מעניינא דקרא ומכח מעניינא דקרא נמי : (ב) רש"י ד"ה שניה אם תרמך דוה מי עיטי וכו' לעיטי לא תם לא תרמך ולא כמי מצרה ולא תרמך היכי דמי ולא כמי מצרה ולא תרמך היכי דמי ולא כמי מצרה ולא תרמך היכי דמי

כביסה כנדים מלימת ניס לר' יוסי · דלית ביה יסור מרחילה : **דאמר** שמואל פלי מרכוביסה דריסה · עפרורית שמתכבס לאדם ברחבו שלית רוחן: **מתיב** ניס לידי פוריה · מכמה לת עיניו: **מרכוביסה דמלני** · שטלת בגדים שלית רוחן עד שמתורין הרבה : **לידי שמתומיתה** · שגטן וו שמתומיתה קשה מכון : **מרכוביסה דגופה** · זוהמת הכלה על בשרו של אדם מחמת זיעה שלית רוחן : **מוסרו מרכוביסה** · כהגהו לפרקי : **ושלח** פלמדו תורה מלח בתורה · שלין אדם מפפלפל מלח מתוך לימוד תבירו : **ומוסרו בבני עניים** · מלח יהו קלים בעיניכם ללמד תורה : **ומפני מה** תלמידי חכמים מין מצויין כו' · שלין הדבר מלוי: **מלח יהו מוסרים** · בני אדם תורה יהוסה היא להם ואין לו לזקקין ללמוד תורה: **מלח יפגדרו** · מלח יהגדלו מלח יהיו נהגו ברבה בסוילתו שהן ותבותם ובניהם תלמידי הכמים יהגדלו כמו הניתו לו לתוכיח להתגדר בו (תוין דף י"): **מפני שהן מתגברין** · בעוקלין כל מי שהוא ת"ח וכן ת"ח ולתי מתגבר : **דקרו לאינשי תפרי** · שלין טוהגין להן כבוד ומכוין לתוין , מפני שמלמדין אותם תורה : **שנאמר** כתובים מבלי יעקב (ג) יסיבה של ת"ח **שמלמד** תכמים · דכתיב מי האיש החכם ונבין זאת ואשר דבר פי ה' ולמלאכי הברת כתיב ואשר דבר פי ה' תלין ויניה: **שלין מברכין** · כשמסיימין להלמוד תורה ותלמידי תכמים (ד)(כני תלמידי תכמים) מתוך שהן והיכין לעסוק בתורה וברגילין בה תין זהיכין לברך כשפיהתין, לח מקיימת ברכתה [כדתמרינן ברכה התורה] "להיה תלמדין ולתלתיו מלעמדי תברה" **ורדימום כר' יוסי** · דייט ר' מנחם בר' יוסי דמיתקרי כן על קדושים(פסחים קד:): **מעמא לח יתענו** · דתמר למילתיה שלית יכול לעמוד על סוף דעתו : **אמר** ניס דכתיב · נבי ניס ולכל מייסה: **אלימא מיס מעמ** · שמפרנסת מעם : **ולח מיס בכלל בשמה** · דכתיב [ותח תחיה תחר תחלנו מכל תבהמה (ויקרא יח) והוחיל דכתיב לבהמתם למה לי מייסה : [לחת לחו לביסה הוי] חוסס ממה דחי לח מכבסי בגדיהן הייט חוסס לערת דחוסס הייט נמי ערטניסת דתמר לעיל : **מינמיג** לבו לרבי יוסי · דתמר לחת תרחן לחת תחקשו חינם נדרי עיטי נפש ומעום נדרי עיטי נפש לינו מיפר : **מפו שיפר מעום דברים שבינו לבינם** · שיהו מופרין לעלמן דתמרן לעיל "חבל תין בהן עיטוי נפש מפר לעלמו" מעום דברים שבינו לבינה הייט קיעום כל הגוף: בין קיעום תכסיטין בין קיעום התערת שער בחותם במקום ,דקיעום כל הגוף מעמע : **לדידהו דתמריתו** · דרמילה הוי עיטוי נפש (ה) כו' לחת דברים שבינו לבינה הוה לח מרחן לחת מחותו מקום : **מלי** · לעומר תכתי מיבעי לן לי מפר לי לח :

לחין מפר לחת מעום נדרים שבינו לבינה : **איבעיא** להו לרבי יוסי מהו שיפר מעום דברים שבינו לבינה · ברחילה וקיעום דפליג עלייהו דרבון מי תמר דקוקת מעום עיטוי נפש הוה דפליג עלייהו דלח מפר לכל מעום דברים שבינו לבינה מודה ר' יוסי דמפר ור"מ דלרבון דתמרי עיטוי נפש הוי מפר בין לעלמן בין לחבירים ולר' יוסי דוקת לעלמן מפר לחבירים ליט מפר דהל הוה דחיכת בין עיטוי נפש ודברים שבינו לבינה כדתמר ברים פרקין : **ת"ש** דת"ר יוסי אין לחו נדרי עיטוי נפש · ואם תיתת דלר' יוסי חפי מעום דברים שבינו לבינה ליט מפר ה"ל למימר לח יפר מדקתמר אין לחו נדרי עיטוי נפש מעמע לכל דברים שבינו לבינה הוי : **רב** לחת כר תהבה תמר מפר · דחיכת קפידת לבעל בהבי :

שמת

הגהות הב"ח (ה) גם' ולתכמים ולבניהם ולמלתכי הסרת ולח סיבוחו עד : (ב) שם תמר רב לעמר שלין מברכין : (ג) רש"י ד"ה נמה כמדבר מבלי יעקב ני"ב לכתוב יכלה סביב גורם כך מלח יעקב בתקרה זה וכן תרגם ב"ה בלילה כמדבר מבלי יעקב לבל בספרים שלנו כתוב מבלי שוכר ובלשון המגרש לעמר שגם הוח היה גורם מבלי שוכר מלח שלל נמה כמדבר תמר שסי' כמדבר שלין שם ישוב כך כל מ"י נמרכם שלין שם ישוב ור"ישוב בל ת"ם דחיתו ביעוב של ע"ה לח היה לו לבניה להבינהו דמתי מסקת ליה מיבה שם ישוב מבה שם לח ר"ם ישוב מבה שם ישוב כך כל מ"י נמרכם שלין שם ישוב ור"ישוב מקום מעוף בשמים ומד בסבה נדרי בלבו כני"ל ליישב לישבו : (ד) ד"ה שלין מברכין וכו' ותלמידי תכמים מהון שבן בני"ל ותיבות בני תלמידי תכמים נמחקו : (ה) ד"ה לדידהו וכו' נמה לחו נדרי עיטוי נפש מלח דברים :

גליון השים ברש"ן ד"ה ערבוביתא · כשיטה מבקיי · פיין בביעו יומה פ"ב דבבילה דף יא ע"ב ד"ה מהגיילן ובמן זעמ"ק

פי' הרא"ש

דתמרי · מי שלית מכבס בגדיו תמיד מייטי לידי שמתומיה מתוך שהיו מדיר נפשה מעומתם :דמאני · בגדים לידי שימני וביני · שהרו ושמעום יותר בם מעומתי וביני : שהרו בטרטיגמא · בלומר שהרו בבגדים בגדים

[גרסת כת"י מדליא שמהן תוצא תורה]

[נ"ל פרישא]

[גר' העלון שרך גדר ע' מתגדרין]

כ"מ פסי פ"ם

[ירמיה ט:יא]

מי האיש החכם ויבן זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגדה על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עובר

[ישעיה כו: ע"ש בתוספות]

[בכורות יא:]

*גם האיש הנבון ירע זאת ושמעו אזנינו את שמוע בקולי ולא ילאו ולא ילאו לבינים ולא ילמדו עוד אויבי ישראל

[מיר לב: ובמים קמוי חולין נמי עמ' פד:]

[בתוספות פמ' פ"ם בשום ובמנחות נמ: ד"ה ותיכא דתמרי כו' כתבו דגו מן בבוגיות הפוכות]

[נקמן סב:]

תוספות

ערבוביתא דריסה · מלית מסלק כמקן ממיד מייטי לידי טיוטל פיטום לידי פימוני מיוט : דמאני · שלית מכבס בגדיו ממיד שמיטו לידי שמתום : דנופא · שלית זוהן מדיר : מתיא לידי · לטומל ביטי ובימי · ובשמום קשה מכאב עמין דמתין יס לו רפוחה ושמתום חין לו רפוחה ושמתום חין לטי טני תמי : שהרו בטרטיגמא · פיטום שהרו בבביסה . בשהרו : שלית זוהן בשהרו :

[המשך מע"ב]

שלא מצינו שועל שמת בעפר פיר תניא כוותיה דרב אלא דאהבה דברים שיש בהן עיונין נפש מפר בין עיונין לבינה בין בינה לבין אחרים שאין בהן עיונין נפש בין עיונין לבינה מפר בינה לבין אחרים אינו מפר ביצד אמרה קונם פירות עלי ה"ז יפר קונם שאיני עושה לפי אבא ולפי אחי ולפי אחיך ולפי אביך ולפי אחי ושלא אתן תבן לפני בהמתך ומים לפני בקרך יצוי להפר שלא אכחיל שלא אפקים ושלא אשמש מטתי יפר משום דברים שבינו לבינה שלא אציע לך מטתך ושלא אמזוג לך את הכוס ושלא ארחץ לך פניך ידיך ורגליך אין צריך להפר ג' אומר יפר שנא' לא יחל דברו דבר אחר לא יחל דברו מבאן לחכם רשאין מאן שמעינן דאמר שלא אכחיל ושלא אפקיד דברים שבינו לבינה היינו ר' יוסי וקתני דמפר משום דברים שבינו לבינה אמר מר ושלא אשמש מטתי יפר משום דברים שבינו לבינה היכי דמי אלימא באמרה הנאת תשמישי עליך למה לי הפרה הא משועבדת ליה אלא באומרת הנאת תשמישך עלי וכרב כהנא דאמר רב בהנא הנאת תשמישי עליך כופה ומשמשתו הנאת תשמישך עלי יפר שאין מאכילין את האדם דבר האסור לו מאן תנא הא דתניא דברים המותרים ואחרים נהגו בהם היתר ואיסור אי אתה רשאי לנהוג בהם היתר כדי לבטלן משום שנאמר לא יחל דברו דבר אחר לא יחל דברו מבאן לחלמיד חכם שאין מפר נדרי עצמו (מני ר"ג היא) אלא מיניה רבא מרב נחמן תשמישך המטה לבטלן עינוי נפש הוא או דברים שבינו לבינה אמר ליה תניתוה אנמולה אני מן היהודים יפר

שמת בעפר פיר • בעפר חפירתו שהוא־דר בו המיד שמתוך שהוא רגיל שם היו מתקל בעפר של תותה גומא כך זה מתוך שהוא רגיל היו מקשה שמא מתקשה לו נימא לא נלך אחר הרגל והבה וכו' • מפר בין בינו לבינה כגון דתניא כוותיה דרב אלא דאהבה וכו' • מפר בין בינו לבינה כגון שנדר שלא יתן לה תבן וכו' • מפרש ואזיל דברים שאין בהם עינוי נפש ובינה לבין אחרים • ומפרש לה מקמי בינו לבינה אחרים עליה: קונם שאני עושה לפי תבן וכו' • מפרש ואזיל דברים שאין בהם עינוי נפש ובינה לבין אחרים *ומפרש לה מקמי בינו לבינה מקום דבינו לבינה היכא פלוגתא דזימנין מפר וזימנין אין לריך להפר: שלא אתן תבן לפני בהמתך ולפני בקרך אין יכול להפר • מקום שהרגל מקבל עבודה כוכבים ומעשה בע"ג דכתיב [ישעיה מג] ולא זבחת לי ולא כבדתני ולא תקבל לי ולא תביא לי כסף ולא תרוה חלבי וכתיב [מלאכי ב] ותעשו את יי' דמעות כסות בכי ואנקה מעוד את המנחה ולא רלה ברלון מידכם ואומרים [תהלים קיד] מה נשיב ליי' כל תגמולוהי עלי ואומר [תהלים קטז] כוס ישועות אשא ובשם יי' אקרא ואומר [שם] נדרי לי' אשלם נגד כל עמו ואומר [שם] הולכתי לפני יי' בארלות החיים ואומר [שם] רעי אתה ואודך זבחי תודה

יפר חלקו ומשמשתו ותהאנטולה מהניהודים
ואי אמרת נדר ענוי נפש הוי אמאי "תהא נטולה מן היהודים" ש"מ "דברים שבינו לבינה הויין ארבע תבעי לך משום דנטולה אני מן היהודים ר' יוסי קתני לה דאמר רב הונא כוליה פירקין רבי יוסי היא ממאי דקתני "יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש למה ליה תו למיתנא "דרי זה יפר דברי רבי יוסי שמע מינה מבאן ואילך רבי יוסי היא אמר שמואל משמיה דלוי "כל נדרים בעל מפר לאשתו חוץ מן "הנאחי על פלוני" שאינו מפר אבל "הנאת פלוני עלי "מפר" תנן פירות מדינה זו עלי ביא לה ממדינה אחרת אמר רב יוסף דקאמרה שתביא ת"ש פירות חנוני זה עלי אין יכול להפר הבא נמי דקא אמרה "שתביא אחה" לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר ואי אמרת דקא אמרה "שתביא אחה" אמאי יפר אלא מהיכא דלא מייתי בעל הוי רישא דקא מייתא היא אלא רישא אין יכול להפר ודקא מייתא היא ומתני'

יפר חלקו · שתהא מותרת לו: ותהא נטולה מן היהודים · לכתתגרת שתהא מכורה לעלמא: ותמני תהא נטולה מן היהודים · והתמר לעיל דברים שיש בהן עינוי נפש אין לחלק מדקתני "ותהא נטולה מן היהודים" דיהיו יכול להפר ש"מ משום דברים שבינו לבינה הויין: לרבנן תבעי לך · לי עינוי נפש הוא לי דברים שבינו לבינה דמכחא ליכא למשמע מינה מידי לתיובתיה: משום דנטולה אני מן היהודים רבי יוסי קתני לה דאמר רב חונא כוליה פירקין · כולהו סתמי דמתניתין ר' יוסי היא להו: ממאי מדקתני ר' יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש וכו' למה ליה תו למיתני "רבי זה יפר דברי רבי יוסי · דלא גריך, דהא אכתי ליכא מאן דפליג, ש"מ דמכאן ואילך הויין כולהו סתמי לרבי יוסי: כל נדרים · שבמסכת זו עינוי נפש: חוץ מן הנאתי על פלוני שאינו מפר · דלא הוי לו נדרי עינוי נפש ולא דברים שבינו לבינה: אבל הנאת פלוני עלי מפר · דכיון דלאו עינוי נפש הוא לא חשיב נדר ואפילו הכי מפר: פירות מדינה זו עלי ביא לה ממדינה אחרת · דלא הוי לו נדרי עינוי נפש ולא דברים שבינו לבינה: אבל הנאת פלוני עלי מפר · דכיון דלאו עינוי נפש הוא לא חשיב נדר ואפילו הכי מפר: חוץ מהנאתי על פלוני · דהא לו הוי לה עינוי נפש: אבל הנאת פלוני עלי מפר · דכיון דלאו עינוי נפש הוא לא חשיב נדר ואפילו הכי מפר: יביא ממדינה אחרת · לכל פירות שבעולם: אבל פירות מדינה זו עלי אין יכול להפר · דהא לו הוי לה עינוי נפש ולא דברים שבינו לבינה: אמר רב יוסף · דהאי לישנא דקתני "יכול" משמע דאי בעי מפר ואי בעי לא מפר: תניא כוותיה · דתניא בתוספתא: הנאתי על פלוני אין יכול להפר · דהא לו הוי לה עינוי נפש ולא דברים שבינו לבינה: פירות מדינה זו עלי ביא לה

טו א מיי' פי"ב מהלכ' נדרים הל' ו סוס"ע ור"ד סימן רלד סעיף סג :

טז ב מיי' פי"ב מהלכ' נדרים הל' יט סמג לאוין רמב :

גרסא (דף כ"ג)
נדרה אבי בבבות-אחת ה"א זא אוכלה אחת תהיה כ"ש ובו' ל"ד דיני אבל אם אוכלה אחת תהיה כ"ש ובו' וכ"ה ג"כ בה"ג ע"ש – אך בין בגירסת הבבות נדרה נדרה אך בבבות אחת

מתני' רבי יוסי היא דאמר רב הונא בוליה פרקין־ר' יוסי היא ומאי אין יכול להפר־משום עינוי נפש אבל מפר נדרים שבינו לבינה: אמר רב יהודה אמר שמואל נדרה משתי בכורות באחת מתענה ובאחת אין מתענה מתוך שהוא מפר למתענה מפר לשאינו מתענה ורב אסי אמר ר' יוחנן "מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה ואיבא דאמרי בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן נדרה משתי בכורות־באחת מתענה ובאחת אין מתענה מהו?א"ל "מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה אותיבית *הראשה שנדרה בנזירותה שותה יין ומטמאה למתים דרי

ומתני' רבי יוסי היא דאמר רב הונא בוליה פרקין ר' יוסי היא ולית ליכא למיפרך מיכה כלל, דשמואל דאמר כרבנן, והאי דלית ליה לרבי מפר נדרים שבינו לבינה ולמימר ומאי "אין יכול להפר" משום עינוי נפש לכל מפר משום דכתיב נדרי עינוי נפש דכתיב בשבת תענו ע"ג דלפרוקי לשמואל לא הוה מצטריך ליה למימר דהא מני ר' יוסי היא ושמואל דאמר כרבנן היינו טעמא משום דלא אימא דלר' יוסי לית ליה מפר משום דכתיב שבינו לבינה לרבנן מר שם בו עינוי נפש דהא תרתין ולא תרתין דלרבנן הוי עינוי נפש לרבי יוסי הוי דכתיב שבינו לבינה משום הכי אמרי' דלר' יוסי נמי דכתיב שבינו לבינה הויין הלכך שפיר מצינן למימר דלרבנן מפר משום עינוי נפש:וביון דלסיקנא דשמואל דאמר כרבנן נקטיון כותייהו ותו"ק דקתני פרקין רבי יוסי היא לאו משמי' דיכין דקתני תנא דברי ר' יוסי יחידאה הוא ליה לאוקמי מתניתין אמר ר' יוסי וכן דעת הרמב"ן ז"ל וכבר כתבתי זה למעלה(דף פ"ו:)לכל המרים תמיהים דלמסקנא דשמואל כר' יוסי מתוקמת והכי קאמר מתני' רבי יוסי היא ומאי ליכ יכול להפר משום נדרי עינוי נפש לכל משום דברים שבינו לבינה מפר ושמואל נמי משום דברים שבינו לבינה אומר דמפר וכרבי יוסי ולא היירוש דאם כן לא הוי לן לימוק מתני' ר' יוסי היא דאמר רב הונא בוליה פרקין ר' יוסי דיכין דמתניתין דקתני לא יפר משום נדרי עינוי נפש קאמר ושמואל דאמר מיפר משום דברים שבינו לבינה בהכי סגי לן לפרוקה לשמואל ומאי לישנפש לן תו מתניתין מי לימא ודאי כדאמרן: אמר רב יהודה אמר שמואל נדרה משתי בכורות · כגון דאמרי ליה אחי פת נקיה ובאחת אין מתענה אהיא פת קיבר מחוך שהוא מפר למתענה משני שיש בה עינוי נפש מפר לשאין מתענה אע"פ שאין בה עינוי נפש דיכין דשמיעה דבר לחילה מפר לשאין מתענה בגרירת דמתענה ואפי' הפר פחם כל הגדר מפר: ורב אסי אמר רבי יוחנן מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה · משום לדיש ליה הך גרירת הלכך אפי' הפר בפירוש למתענה ואין מתענה אין מופר לשאין מתענה כך פירשו רבותי ולא ראיתי לאחד מהם בגרירת שמואל טעם למה ונראה בעיני דשמואל ורבי יוחנן סבהי פליגי משום דקרא כתיב כגדר אחד ואע"פ לו להפר לשאין מתענה וכמו שנכתוב עליה בסייעתא דשמיא משום הכי קאמר דכיון שנדרה מפני "הרי מחצה דהי אמרת לא מני מיפר נמלא שאף הפרתו למתענה משום עינוי נפש מפר ג"כ לשאין כדרכיך מפר לאף למתענה דמתענה בשאין מתענה תניא ואי אמרת לא מני מפר אימא עינוי נפש ורב אסי אמר ר' יוחנן מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה דסבירא ליה דמי דמתענה דמסמע טוליה ולא פליגי הייט דומר שנדיך להפר כל הגדר שהוא יכול להפר דיפרט דקרא לעינוי נפש קאי הלכך כל שהוא בכלל עינוי נפש בהכי סגי ויפרט קריבן ביה ומשום הכי

ספר נה בעלה וסיפ"ל לח ידעה כו' (ה)ותמהי היכא סופגת לה"ג בספר לה תסופג דהא תניא בתוס' נזיר בפרק'מי שאמר הריני נזיר' היכא הפרש הוי יכולה לומר בתחלה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר שהיא לריכה סליחה וכפרה דקסבר בעל מיעקר עקר : **ולי**

תמרת מפר למתענה ואין מפר לעונים מתענה (ב)· הא הוי נמי יין זג וחרגן דומיא דשכר ככרות דמתענה ליין ואין מתענה לזג וחרגן ותמהי תיכף סופגת לח התרבעים דשמיע ליה דמפר לה מכל וכל : **דלמא מיין דחיים לה לערב** · דחיים ביה משום עינוי הוא דספר לה ולא מזג וחרגן חלח מדקתני תיכף סופגת ש"מ דמיפר לה נמי מזג וחרגן כלומר הפר לה ויפר לה הריני נזיר עד מחר ומקשינן לה : **אין נזירות לחצי נזירות** · בתמיה מדקתמר אין נזירות לחלקין ולא קתמר אין חלקין בנזירות משמע דבנזירות עלמו הוא דליכא חלקין הת"ם דקרבן לחלי נזירות כגון שנדרה ונתנה ט"ו יום והפר לה בעלה ונמלא מבטל ט"ו יום הבחים לבל ט"ו יום שנתנה כבר לח נעקרו דקיימא לן בפרק מי שחמר הריני נזיר (מיר כב:) דבעל מיגז גייז ומתנה לחבי היינו חלקין ולח קרבן לחלקין· כי היכי דחין נזירות לחלקין שחי לספר להפר מקלתו דהייט יין ותשתר עדיין בזג וחרגן הכי נמי חין קרבן לחלקין דכל שהפר לה הבעל כחוך מנין נזירותה ומתבטל מנין חוקן ימים הבחים שוב חין ה מבוחה קרבן בבבל מקלת מנין נזירות שנתנה כבר שלח חמרה תוכה

חרי זו סופגת חת הארבעים, "הפר לה בעלה והיא לא ידעה שהפר לה והיתה שותה יין ונטמאה למתים אינה סופגת את הארבעים נאי אמרת מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה דלמא מן יין דאית לה צערא הפר לה מן חרצן ומן זג לא הפר לה דהא לא אית לה צערא ותספוג את הארבעים? אמר רב יוסף "אין נזירות לחצי" ולא"ר אביי הא קרבן לחצי נזירות איכא? אלא אמר אביי אין נזירות (ב) יאין. קרבן לחציאין מיתיבי * האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף ואי אמרת 'אין קרבן לחצי נזירות' אמאי 'מביאה חטאת העוף' אלא מאי 'יש קרבן לחצי נזירות' שלש בהמות בעי לאתויי: חטאת עולה ושלמים אלא לעולם 'אין קרבן לחצי נזירות' וחטאת העוף דמחיא, משום דחטאת על הספק

אתיביה * האשה שנדרה בנזיר ונטמאת ואחר כך הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף ואין מביאה עולת העוף ואי אמרת 'אין מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה' דלמא

אין נזירות לחלקין · כלומר אפילו לחלקין נמי לח חיישינן דלמח מיפר לה מכל וכל : **דלמא מיין דחיים לה לערב** · דחיים ביה משום עינוי הוא דספר לה ולא מזג וחרגן דומיא דשכר ככרות דמתענה ליין ואין מתענה לזג וחרגן ותמהי תיכף סופגת לח התרבעים דשמיע ליה דמ

כב א טוש"ע י"ד סי' תג סעיף י כסנ"ה:
כג ב ג מיי' פ"ו מהלכות נדרים הל' י (ופ"ב מהל' מדים הל' ח) סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף סד סה:
כד ד מיי' פ"ו מהל' נדרים הל' יא סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רכו סעיף ג:
כה ה מיי' שם פי"ב הל' ת סמג שם טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף סה:

נו"א/מהרש"א

דיוק אם בעל "בריות" בקל יאשך את עצמו מלהיות מפרישות

תוספות

טומאת מת נמי לית ליה לערבא לה כפר לה. וגמרא שתפילו לחמר ההפרה היא מוהכרת על הטומאה וכיון שכן לית ליה מיקרי לגבי טומאה חלי מנין של מזיקות שהרי חייבת היא להטלים כל מנין מזיקותה בטהרה חלת ודלי מסתע דמסתר ליין שמתעגה בו, מפר לטומאה שאינה מתעגה: **אמרי** טומאת מת נמי לית ליה לערבא. הלי דפריק ליה הכי ולא פריק ליה מזיקות לחלתין כדפריק לעיל משום דטומאה היא תליה במזיקות דאסכתן מזיקות בלא טומאה שהרי מזיר שמשון אסור ביין ומטמא למתים כדאיתא פרק קמא דסמ' (ד:) וכיון דלא תליא טומאה במזיקות אפשר נמי דאיתא לאיסור טומאה בלא איסור אחר דיני מזיקות אי נמי הקומבא דמילתא בעי לאתויי לא דקאמלקא דעתא דאין בטומאת מת לער דאיתא אלא אית לה לערא לית לה ול"מ אחם נדרה אלא אחר לבית הפרה ולבי יתן אל לבו"ותניא היה ר' מאיר אומר מאי דכתיב והחי יתן אל לבו" "דיספוד ויספדון ליה דיבכון יבכון ליה ריקבר יקברוניה"

מתני' קונם שאני נהנה לבריות אינו יכול להפר, ויכולה היא להנות בלקט שכחה ובפאה/קונם כהנים לוים נהנים לי יטלו על כרחו, כהנים אלו ולוים אלו נהנים לי" יטלו אחרים: **גמ'** אלמא אפשר דמתונה מדיליה מכלל דרבעל לאו בכלל בריות הוא אימא סיפא (ה)ויכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה אבל מדבעל-לא-אכלה אלמא בעל בכלל בריות הוא? אמר עולא לעולם (ג) לאו בכלל בריות הוא, ועוד אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה ורבא אמר לעולם בעל בכלל בריות הוא ומה טעם קאמר? מה טעם אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה ר"נ אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא והכי קתני נתגר שה יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה

איתיביה

דלמת מיין דלית לה לערבא לה כפר לה · מוג ותכלן לה הפר לה להת למכת לין מזיכות לתלתין לתכי קתמר דמפר כולו ולת לייר תלת טומאת מת משום דלת תפסר ליה להפר לה **ותייתי** נמי **טועל** העוף להת תייל עלה לתכי מזיכות לענין טומאה: **למרי טומאת מת** · ולתי הוי נמי בכלל הפרה משום דלית לה לערבא דכתיב קרא והמי יתן תל לבו והוית טיטי נפש: **דיספוד יספדון ליה** כו' · כלומר יספוד לתיכני כי היכי דיספדון ליה נמי ושייט והמי יתן תל לבו שיתמדל לעצות עם תחרים כדי שיזכה ויעשה לו כמו כן ולעיל מיבה כתיב טוב ללכת תל בית תבל וגו': **מתני'** קונם שאני נהנה לבריות · קונם יהת עלי כל מה שתהנה מן הבריות: **תימו יכול להפר** (ג) **ויכולה ליהנות מלקט שכחה ופאה** · דלת תל בריות הן תלת תל הפקר: **גמ'** מדקתמר דתין יכול להפר ממטע דתין בכדר הזה טיטי נפש משום דיכולה להתפרנס מהן: **תימא סיפא** (ד) **יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה מכל מקל בעל לא מני אלכה** · תלמת דבעל בכלל בריות הוא: **ס"ג** אמר עולא לעולם בעל **לאו בכלל בריות הוא ועוד אין יכול להפר** · ותין יכול להפר דמתניתין ת"ס קמהדר דתין יכול להפר תניכא דת"ס משום דלתו טיטי נפש הויין ולתו דבריה שביו לביה: **רב נחמן אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות** · והתי דקתמר"תין יכול להפר"ת"ל להפר קתמר: (ה) **ויכולה ליסנות בלקט כו'** · מסתגרסה קתמר להתם לת מניח לתיתהנויי מבעל: תיתיביה

פי' הרא"ש

דמתניתין ס"ל מטומאת מת אין לה לערבא לה כפר לה · ותמתי מוכרת ליעמת דמתיס ולת שייך הכת בטעת תין מזיכות דתמתין דזוקק גבי תלין וחג תי תפסר לזיכות בלת תלכן תלת לתכי לגיזות ת"ס משום דלתו טיטי נפש הויין ולתו דבריה שביו לביה: **רב נחמן אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות** · והתי דקתמר"תין יכול להפר"ת"ל להפר קתמר: (ה) **ויכולה ליסנות בלקט כו'** · מסתגרסה קתמר להתם לת מניח לתיתהנויי מבעל:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' תימא סיפא ויכולה היא ליהנות: (ב) שם אמר עולא לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא ליהנות: (ד) ד"ה תימא סיפא ויכולה היא ליהנות: (ה) ד"ה ר' נחמן ודס"ת ויכולה הד"ת:

הורה אור

דלמת מיין דלית לה לערבא לה כפר לה. מטומאת מת דלית לה צערא לא הפר לה? אמרי טומאת מת נמי אית לה צערא דכתיב והחי יתן אל לבו. היה ר' מאיר אומר מאי דכתיב והחי יתן אל לבו דיספוד ויספדון ליה דיבכון יבכון ליה ויקברוניה. מתני' קונם שאני נהנה לבריות אינו יכול להפר, ויכולה היא להנות בלקט שכחה ובפאה. קונם כהנים לוים נהנים לי יטלו על כרחו, כהנים אלו ולוים אלו נהנים לי יטלו אחרים: גמ' אלמא אפשר דמתונה מדיליה מכלל דרבעל לאו בכלל בריות הוא אימא סיפא ויכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה אבל מדבעל לא אכלה אלמא בעל בכלל בריות הוא? אמר עולא לעולם לאו בכלל בריות הוא, ועוד אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה ורבא אמר לעולם בעל בכלל בריות הוא ומה טעם קאמר? מה טעם אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה ר"נ אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא והכי קתני נתגרשה יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה

איתיביה

*) ג"י בתוספות

נמנעת מלגמרי: **מתני'** קונם שאני נהנה לבריות אינו יכול להפר · לת הוי טיטי נפש לכל מפר משום דכתיב בניה ובני יפרי היא כתמלין לעיל: ויכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה · לתפי' מוכח בהנה ליכת הכי לדוקת היכת לכתיב בניה שייך מוכח בהנה: קונם כהנים ולוים נהנים לי · יטלו מרחוקות ותעטרות בס"ב לעוכרם בהנה תינה ממון ובגמרת פרין מכיסה לקיפת: **גמ'** תימא סיפא ויכולה ליהנות מלקט שכחה ופאה לגמרי לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא · מדקתמר בתיבה תלת מלקט שכחה ופאה, ומשמע ליה למילתת מחבירתי היא ולא קתי ריבת מלת קתני מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה כו' ול"ת והלת בעל בכלל בריות הוא ול"ל כתעוני שפכנסתו ממנו למפר משום טיטי נפש הויין ול"ל לעיל לתפקה פירות מעוני עליה ותפילו תינן עמה עלו דומית דבריות לכלך לפי' קמקן הבעל ממנו לפוקה נהן לכל לתקה בהנת עולם עליה מוכחת בפיכוחיהם לתכ מקקן הבעל ומיהו קשה נני מעוני לתמי יפר והכי יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה ול"ל דמייתי בינות הגמרא לביכת בלקט שכחה ופאה · מתגרשה יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה · ולבמתגרשת הוי בעל בכלל בריות דהכי קתני בלקט שכחה ופאה קונם שאני נהנה לכל אדם דמתקרי בריות בעמת בהנה תע"ג להמת *)לת מיפסר בעל יכולה לתקן עליו לתכ יהן מיני לכוה תכך לתכך לקמן אדה א שתי מוכר לך בבמתקוכה ממך מקדוש לקדשה הוציל ובידו להקדישה עמה ותפ"ג דמשמת לת הוי טיטי נפש הויין ובידו ליהי טיטי נפש לכמתגרשת מני מפר: **והתנן** נמולה מני מן הימודים כו' · ה"ג ומי תמכת בעל לאו בכלל בריות הוא תלכן תכתי לריך להפר דמי שתיטו בכלל בריות נס טיטו בכלל יכודים ות"ל תלכן תכתי לריך להפר ובכי לת תפרט עלמה עליו:

*) ג"י יעב"ץ ותים ואי

**) ג"י בתוספות שייך לקמן פד שתי

ובכי קתני ועוד תין יכול: (ג) רש"י ד"ה קונם וכו' בבריות תינו יכול להפר הס"ד ותת"ל מ"ם ויכולה היא

איתיביה רבא לרב נחמן ובעל לאו בכלל בריות הוא *והתנן גמולה אני מן היהודים יפר חלקו ותהא משמשתו והא גמולה מן היהודים ואי אמרת בעל לאו בכלל בריות הוא, נדרי עינוי נפש הן ויפר לה לעולם? (ע) (אימא לך) שאני הכא דמוכחא מלתא דעל היתרא קאפרה נפשה: יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה: ולא קתני ובמעשיך עני והתניא *בבריידתא "ובמעשיך עני"? *אמר רבי יוסף ל"ק הא רבנן דתנן ר"א אומר אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי וחכ"א דעדר מיודעי היס לאחר שלשים ויס כאן אדם שבעתם נדלו הוא מיודעי היס ולאחר מכן קודם שלשים יום נעשה מיושבי יבשה דתלי ליה תלי דינא בפלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא ולדידן ק"ל כר' עקיבא אסור בו כיון שהיה מיודעי היס בשעת נדרו וכדשכיחא הא ירושלמי בהלכות הרמב"ן ז"ל בפרק תרבץ נדריס וכדשכיחא לה גמ' לעיל (דף ג.) וכיון דתלי ליה להאי דינא בפלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא מיניה דכי היכי דשכיחן שהיו בשעת נדרו יודעי היס וחס"כ נעשה מושבי יבשה אסור בו כיון שהיה מיודעי היס בשעת נדרו

[לקמן כ: [ע"ל פה:]]

[תוספתא פ"ו]

[מכות טו: פ"ב]

דמאי פ"ד משנה ג מכות פו:

◇ נוסא/מבנך
3 גיטות ספיר
ואף זא נוסא אחרת יש
את נוסא
נוסא אחרת יש את
ביאור אחרת
באחרי יש

תוספות

ואי תמצא בעל לאו בכלל בריות הוא. כי נדרה נמולה מני מן היהודים דקתני גמולה מן היהודים ומשמע היהודים מכלל קתני ואתמי נדרי להפר חלקו ותהא לה משמשתו תקנה בפשה לגלח מעצמה יהודים: **שאני הכא** דמוכחא מילתא - שמתכוונת לגמרי שלמה מהמתנת מהמתר כמותר לה להיות משמשתו כבעל ולכך נדרי להפר חלקו **ואיתיה** בספרים דנדרי ואי תמצא בעל בכל בריות הוא נמולה מני מן היהודים נלח משמע קתני שכני בסוכה בתמיהה בגלח ס"ק נמולה הנהרי מפיהים יהודים מכלל שמתה מיושבי יבשה ואתי לאפוקי גלח מעצמו יהודים ואתי לאפוקי גלח מעצמו בעל בכל בריות הוא נמולה מני מן היהודים קתני משמע משמע דבעל לא מיחזי כבעל בכל בריות הוא וא

כו א מיי' פ"ט מהל' מעשר הלכה ב ג סמג עשין קלו :

כו ב מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה י :

כח ג מיי' פ"ג מהלכות גניבה הלכה ד :

[סנהדרין פב. זבחים יח:]

[מכות ח. ע"ש]

[נכלות מ. וש"נ]

פסחים מו: ב"מ יא: קידושין יח: [תוס' קלה:]

[בחולות פ' קרא גיטין נח: תוספתא דמעשר שני פ"ג *אלמא בתוספות ד"ה אלמא ותוספתא פ"ב אלמא ד"ה אלמא ותוספתא פ"ב אלמא ד"ה אלמא ותוספתא פ"ב אלמא

ורבי יוסי סבר גזינו ממון. ואינו מספק לו חלת דמי חולין שבו: במתניתא אמרו תורמו חמיפלגי. דרבי סבר כמי שהורמו דמיין ולהכי מספק לו דמי כולו ורבי יוסי סבר כמי שהורמו דמיין ואינו מספק חלת דמי חולין: ואי טובת הנאה הוה ממון. תפילו הוויין כמי שלת הורמו ליט מספק לו דמי טבלו דהא לא מפסיד ליה ולא מידי: חלת. לעולם אימא לך דליט ממון והייט טעמא דרבי[ע"ג] דטובת הנאה ליטה ממון. אלא מעתה הכי נמי דליט ממון אפילו טובת הנאה לא הורמו מה לי הורמו מה לי לא הורמו דקסבר טובת הנאה אינה ממון. אלא הכא במתניתא שלא הורמו קא משמע לן דאי טובת הנאה אינה ממון מה לי הורמו מה לי לא הורמו אלא הייט טעמא דרבי קנסוה רבנן לגבי כי היכי דלא ליגנוב ורבי יוסי בר' יהודה סבר קנסוה רבנן לבעל הבית כי היכי דלא לישתי לטבליה אמר שאני תרומה דהיינו טעמא דיטלו על ברחש משום דתרומה לא חזיא אלא לכהנים וכיון דקא אתי למיסרא עליה שויא עפרא בעלמא: מתני' נקונם שאיני עושה על פי אבא ועל פי אביך ועל פי אחי ועל פי אחיך אינו יכול להפר. שאיני עושה על פיך אנו צריך להפר רבי עקיבא אומר יפר שמא יעדיף עליו יותר מן הראוי לו. ר' יוחנן בן נורי אומר יפר. שמא יגרשנה ותהי אסורה עליו: גמ' אמר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן נורי למימרא דקסבר שמואל אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם ורמינהי המקדיש מעשה ידי אשתו

הרי

דרבי סבר טובת הנאה=ממון ורבי יוסי בר רבי יהודה סבר טובת הנאה אינה ממון. לא. דכולי עלמא טובת הנאה אינה ממון אלא הכא במתניתא שלא הורמו קא משמע לן ואי טובת הנאה-אינה ממון, מה לי הורמו מה לי לא הורמו אלא הייט טעמא דרבי: קנסוה רבנן לגנב כי היכי דלא ליגנוב ורבי יוסי בר ר' יהודה סבר קנסוה רבנן לבעל הבית כי היכי דלא לישתי לטבליה רבא אמר שאני תרומה דהיינו טעמא דיטלו על ברחש משום דתרומה לא חזיא אלא לכהנים וכיון דקא אתי למיסרא עליה שויא עפרא בעלמא: מתני' נקונם: שאיני עושה על פי אבא ועל פי אביך ועל פי אחי ועל פי אחיך אינו יכול להפר. שאיני עושה על פיך אנו צריך להפר רבי עקיבא אומר יפר שמא יעדיף עליו יותר מן הראוי לו. ר' יוחנן בן נורי אומר יפר. שמא יגרשנה ותהי אסורה עליו: גמ' אמר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן נורי למימרא דקסבר שמואל אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם ורמינהי המקדיש מעשה ידי אשתו

(משנה כנוי)

כט א מיי' פ"ה מהל' אישות הלכה ו:

[ועי' לעיל קדושין נח: ותוספות ד"ה וקסבר]

ל ב מיי' פי"ח מהל' נדרים הלכ' יח סמג לאוין רמג עושין ע"ד סי' רלד סעיף ע:

לא ג מיי' שם הלכה י סמג שם עושין ע שם סעיף עח עושין ע"ש סימן שם סעיף ב:

מפנך

} הגהות הגליון

נ"א/מפנך

פסקי תוספות דפוס ונציא סותרים

ע"ל דאתי למיסרה

כתובות נח:

יבמות נב. כתובות סט. ע' קדושין סב.

[לעיל עמ':]

כתובות עב: ע"ב

[שם עה: ע"ב]

הגהות הב"ח (ע) רש"י ד"ה ר' יוחנן וכו' ואין מדשותו חלת לאחר זמן דלכשיזכה יחול עליהן:

כרי

*) ע"ל דחלי"ה

עוסה

תוספות

לא ד"ה אינו ממון וכתב ר"ת וכו' עד ואין מקדישין וכו' עד ממון הוא ואין מקדישין וכו' עד ממון הוא ואין מקדישין וכו' עד ממון הוא

לב א ב מיי' פ"ו מהלכ' ערכין הלכה כח סמג עשין קלב פוש"ע יו"ד סימן פח סעיף ג:

לג ג מיי' שם הלכה כז סמג שם פוש"ע יו"ד סימן ריב סעיף ב:

לד ד מי' פי"ב מהל' נדרים הלכה י סמג לאוין רמב עוש"ע יו"ד סימן רלד סעיף ו וסוש"ע חו"מ סימן פח סעיף ב:

מגנף
הסברים לפיסקות
של תוספות
קושיות - מק יכול להיות
הקדש שנאמר בתורה
תירוצות

תוספות

עושה ואוכלת · פעמים יהיה קדוש על פיו וכפרק חמש"פ (דף נה:) מפרש שמפלה לה מעשה ולא מפלה לה מכה בכף ומכה בכף מתת מפלה יהיה ומשונות מתת מעכר: והיאורבר ר"מ אומר הקדש · [היכי] דאמר הכא מפלה לה מפה בכף ולא משונות ומאמר חיט קדוש הלא לאחר מיכה ומיקדוש הכל ומאמר ר"ג מה שיתפייר לאחר מיכה הלא קדוש · חולין · לאחר שחגייר לאחר שיחלין ליך יבמיך לכל סחמא ודאי מהסחמא לכי מגרשה ומשום הכי מהני שהרי פירשה דכריה שימול כדלה כזמן שרחוי לו לחול: השתא מיכח גא מינרשה וממאי דכי אמרה לא מהניא ולומר מילתא למ"ד אין מדקדים דבר שלא בא לעולם דכהאי ליעבד דאמרה לדידיה ודאי מהני מדקדים דבר שלא בא לעולם דכהאי ליעבד דאמרה לדידיה ודאי מהני מדקדים דבר שלא בא לעולם אפי' לאמרה הכי היכי מהני : אמר

פי' הרא"ש

כהי ז עושה ואוכלת · כפרק חמש"פ(נה:)איכא למימר לה כמפלה לה מעשה ואין מפלה לה מפה בכף וקשנגי דמפה בכף מתת מפלה יהיה ומעשה מתת מעשה בכף ואוכלת לאין יכול להקדיש מפלה יהיה: ומאמר ר"מ אומר הקדש כיון דמפלה לה מפה בכף ומעשה מתת מפלה יהיה יכול להקדיש מפלה יהיה: ומאמר ר"ג יותן בן בתירא אומר מה שיתפייר לאחר מיכה הלא קדוש

נמ' פרי זו עושה ואוכלת · לדברי הכל ואתריכן התם במסכת כתובות בפרק חמש"פ דכתיבן מעלה לה מזונות קח מיידי ואתרי' עושה ואוכלת פשיטא דכיון דאין מעלה לה מזונות ולא עושה ואוכלת דממאי מתברנסת ואתרי' סיפא לאיצטריכא ליה למיתני: **ומאמר ר"מ אומר מקדש** · דקא סבר חש"ג דמעשה יהיה כיוונים משלו מ"מ מוכר על מזונותיה יכול להקדיש אינה קדוש לאחר מיתתה: **וי' יותן בסנדלר אומר חולין** · דקסבר אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם לכשיבא לעולם לאין יהא שלו אלא לאחר זמן: **ואמר שמואל** התם הלכה כר' יותן הסנדלר (נ) דתקנו לה חכמים מעה כסף תחת מוכר מעשה יהיה לה' מעולה דשמואל דאמר שמואל: **וכי תימא כי אמר שמואל הלכה כרבי יותן בן טורי בהעדפה** · כלומר הלכה כר' יותן הסנדלר בהעדפה · דמוקי לטעמיה דשמואל דאמר כל מקדיש בעל מום אין מקדישין אותו אלא דמי עצמו ואפילו הכי קאמר שמואל הלכה כר' יותן הסנדלר בהעדפה משום דסבר כל מקדיש בעל מום מקדיש

תמר ר' לינא ומה לינו לומר לחכירו שדה זו שאני מוכר לך. כלומר שעדיין היא בידו להקדישה שלא החלטתיה לך מכל וכל: **לכשאקדשנה ממך.** לכשאחזור ואקדישנה ממך תקדים: **מי לא קדשה.** מי לא חייל שם קדושה עליה לכשיקדישנה מזה הכא נמי נבי התי ליתחת כי אמרה יקדשו ידי לעושיהן לאחר שאתגרש דודתי חיילא עלייהו שם קדושה: **מי דמי.** כלומר מי דמיא מילתא דאמה למילתיה דהתי נגברא הכא התי נגברא דמזכן שדה זו אכתי בידיה היא שעדיין לא מכרה ודיקא נמי דקתני שאני מוכר לך ולא קתני שמכרתי להכי יכול להקדישה לכשאחזור ואכא לרשותו: **מתקיף.** הא ליתחת כי מקדשת מעשה ידיה כלום יש בידה שום כח והלכך לאו על גב דאמר נבי מוכר שדה שיכול להקדישה לכשאחזור לרשותו נבי אמה לא אמר: **לינא.** הא דאמה לא דמיא חלא לאומר כו', וכי היכי דהתם לא קדשה משום דלא קיימא שדה כרשותיה שהרי כבר מכרה הכא נמי לנבי הך ליתחת לא קדשי מעשה ידיה: **נבי וכיון שפיקע למילתייהו** דגופה (ג) שפירות בידה דלוקח: **נבי אמה מי שפיקע מילתא.** מי הויא גופה לבעל, והתם נבי אמה דינא היא דמיקדוש: **הא לא דמיא חלא לאומר לחכירו שדה זו שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש.** דהתם אע"ג דלא קדשה השתא לקמיה הכי נמי נבי אמה: **שדה זו שמכרתי לך לעשר שנים וכו'.** דהשתא אין בידו לפדותה עד עשר שנים ולכשיפדנה קדשה דמיהל עלה קדושה מהשתא (נ"א): הכא נמי נבי אמה לא על גב דאין בידה לגרש עכשיו מיגרשא חיילא קדושה על מעשה ידיה: **פשו קין.** נבי שדה ליכא זמן קבוע לעשר שנים וכיון דליכא זמן קבוע לעשר שנים אין בידו לפדותה לעולם: **אמה מי יש לה קיבוע.** לידע ליממי תמגרש: **אלא** אמר רבי לינא ומה לינו לאומר לחכירו שדה זו שאני מוכר לך לכשאחזיר ממך תקדים מי לא קדשה. הא דפשיטא ליה לרבי לינא דכה"ג קדשה לא ממאני' וממתניתא שמיע ליה הכי דהני דודתי סבירא ליה דטעמא דקדשה מפני שברשותו היא עכשיו דהא כשמכרתי לך ליתו גופיה מודה לינא קדשה לפ"ה סבירא ליה דקיימא שהי עומה כדתניא נקמן דגופא ופירא ביד לוקח מה שאין כן אמה דכיון דגופא ביה הוא ומעשה ידיה היא שמוכה בכל יום לבעל כשדה זו שאני מוכר לך עדיף מיניה שביד להקדים עכשיו קיימא דאמה נמי ליתי ביה מד לד למעליותא טפי משדה דכשדה בין שעת הקדש לשעה אחרת אימול דהייט לכשיקדים יש זמן שהשדה יוצא מרשות מקדים לגמרי גופא ופירא מה שאין כן נבי אמה שגופה לעולם ברשותה הוא ומשום הכי סבירא ליה דכי היכי דכשדה זו שאני מוכר לך לכשאחזור ממך תקדים קדשה נמי אמה כיון דגופה ביה הוא יכול לומר לכשאחזור ממך אקדישנה ולא אמרה מעשה ידיה על בעלה לפי שמוכה בכל יום ואין לה קיום עד שיגרשנה ולא אמרה לו שמכרתי לך אמה שמא יגרשנה קודם שיחזור ויקדיש

אלא אמר רב אשי שאני קונמות דכי קדושת הגוף דמי וכדרבא *"דאמר רבא "הקדש חמץ" ושחרור מפקיעין מידי שעבוד אי" הכי למה לי "שמא יגרשנה" (ג)(חני ועוד שמא יגרשנה): **מתני'** נדרה אשתו ובור שנדרה בתו, נדרה בתו ובור שנדרה אשתו, נדרה בנזיר ובור שנדרה בקרבן, נדרה בקרבן ובור שנדרה בנזיר, נדרה מתאנים ובור שנדרה מן הענבים, נדרה מן הענבים ובור שנדרה מן התאנים, הרי זה יחזור ויפר: **גמ'** למימרא דהניא אותה=דוקא הוא והא

אלא אמר רב אשי שאני קונמות דכי קדושת הגוף דמי - שהרי הן כקדושת המזבח דכי היכי דקדשי מזבח אין להם פדיון כך אין פדיון לקונם שיהא מותר למי שנאסר עליו וכיון דקונם קדושת הגוף הוא מפקיע מידי שעבוד קניא משועבדת לבעל וחייל ומשום הכי פסק שמואל כרבי יוחנן בן ברוקא דאמר לעיל (דף ב:) דכל שהוא לבעל אינו יכול להפר שהרי הוא כמי שנדר בדבר שאינו שלו ואין לו הפרה אלא אמר רב אשי שאני קונמות דכי קדושת הגוף דמי שהרי הן כקדושת המזבח דכי היכי דקדשי מזבח אין להם פדיון כך אין פדיון לקונם שיהא מותר למי שנאסר עליו וכיון דקונם קדושת הגוף הוא מפקיע מידי שעבוד וחייל ומשום הכי פסק שמואל כרבי יוחנן בן ברוקא דאמר לעיל (דף ב:) דכל שהוא לבעל אינו יכול להפר שהרי הוא כמי שנדר בדבר שאינו שלו ואין לו הפרה אלא

וכדרבא דאמר הקדש כו' מפקיעין מידי שעבוד - ובהקדש דקדושת הגוף קמיירי שאם היה לו בהמה ועשאה תפוסיקי לבעל תובו ואחר כך הקדיש לפי' בשאם תובו מיילא עלה קדושת הגוף ואין לו לבעל תובו שום שעבוד עליה והייט טעמא משום דהוי דבר הראוי למזבח דחייל עלה קדושת הגוף אבל אם היו לו נכסים אחרים שעשבדן לבעל תובו ואח"כ הקדישן לפי פקע שיעבודיה דבעל תובו הואיל ואין בהן לגלח קדושת גדק הבית דלאו קדושת הגוף הוא דאחי בעל תובו וגבי ליה מהקדש כדאמרינן במסכת ערכין (דף פג:) מוסיף עוד דיבר ופודה כל הנכסים האלו דבשלמו לגלח קדושת הגוף אבל קדושת דמים לבדק הבית לא מפקעת שיעבוד כדתנן בערכין בפרק שום היתומים (דף כג:) מוסיף עוד דיבר ופודה את הנכסים הללו וכו' שאם הקדיש הלוה נכסיו שמוסיף המלוה דיבר על הלוותו ופודה את הנכסים מפני מרתת הטין שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון וגובה תובו כך כתב רש"י זכרוכו לברכה בפרק לקח על פי לבעל רביט שם זכרוכו לברכה חולק עליו שהפילגו הקדש דמים מפקיע מידי שעבוד ואין כאן מקום להתירך: **חמץ** - שחרור שעשה ממנו תפוסיקי לעובד כוכבים ועבר עליו הפסח חיסור ממן מפקיע שעבוד העובד כוכבים ואסור בהנאה והא דתנן בפרק כל שעה (פסחים ל:) עובד כוכבים שהלוה את ישראל על חמצו לאחר הפסח מותר בהנאה מוקמינן לה שהם כשהרהיבו שלנו שמכרו חלוי במשכון: **ושחרור** - עשה עבדו תפוסיקי ושחררו לוה משוחרר ומלוה גובה תובו ממקום אחר: **אי הכי** - דפקע שעבוד לבעל למה לי שמא יגרשנה מהשתא קדיש: **ועוד שמא יגרשנה קמאר** - מהשתא נמי קדיש דקונם מפקיע שעבודיה דבעל ולכשתמלא לומר דלמלוה רבנן לעשבודיה דבעל בעובדה מחתיו דשויוהו לוקח נמור ולא כמלוה דפ"ה יפר שמא יגרשנה והייט דהשתא פרק חע"פ פריך למלוה רבנן לעשבודיה והכא לא מלכלי ליה למלא ועוד שמא יגרשנה קמאר ודלא ליחול השתא הדרא קדישין לזוכתה כיון דהשתא לא חייל דבעל דלא ליחול השתא היא ות"ח ואי למלוה רבנן לעשבודיה לקמיה היכי חייל דהשתא מיהת לא מיגרשא וי"ל דכיון דמידמא חייל לא לאו למלוה הכי מילי דכל היכא דלא מיגרשא ליחול אבל מיגרשא ליחול: **מתני'** נדרה אשתו ובור שנדרה בתו: **ובור שנדרה בתו** - בשלמתו לו בתו נדרה בתו נדרה בתו וקיים לה ובור שנדרה בתו - בשלמתו לו בתו נדרה בתו וקיים לה ובור שנדרה בקרבן: **נדרה בקרבן ובור שנדרה בנזיר** - הרי זה יחזור ויפר - להקמה לו הפרה קמייתא כיון דבטעות הוי לא מהני ולא מידי והכי ליתא בתוספתא (פ"ו) בהדיא שאם היה בטעות יכול להפר דתניא התם נדרה בתו נדרה בתו וקיים לה ובור שנדרה בתו נדרה בתו וקיים לה **גמ'** למימרא דיניא תותה דוקא הוא - דכיון דכתיב תותה משמע שיפר לפי תותה שנדרה בשעה אחרת וקשה כי כיון דתותה תיקים מפיק לה מינה בהפרה דכתיב תותה אבל בהקמה אמרינן במתני' ותיפוק בתוספתא וכ"ת כיון דהקמה והפרה תיקים וכדאמרי ליה רבנן לר' תליעזר בפירקין דלעיל (דף עה.) תמרו לו תיפה יקימנו ותיפה יפרנו תא שמע בשלמא הפר ור' עקיבא נמי לקמן (דף פז:) מקיש הפרה להקמה מה הקמה ממנו ולא מלפניו אלא הפרה תותה דוקא כמתן לכתיב בהקמה דמי לא ניתא לי דתפילו למתן תיקים ללא דוקא למילי דמשתמעי מהאי קרא גופיה דתיפה יקימנו ותיפה יפרנו דהא תמרינן לעיל* תומר בהקם מבהפר קיים הפר בלבו ליט מופר ולי לכל מילי ליתקום למתי ללא ודלי תפילו למתן דמיקים לה ליתקים ללא במילי דהשתא קרא גופיה ללתי תיפה הוא סמיכותא בעלמא דתיפה יפרנו ויכיון שכן תיפה בהפרה לכתיב תותה הקמה מגלן ותפשר ללה לכתיב בהקמה כדכתיב כי החרים לה כתותה דמי ומשמע דוקא ומכאן נרמזה לי להלכה דכי היכי דפשיטא לעיל* דבעל ליט מפר לפתי כגון דלתחת לתותה דוקא ס"ג ליט מקיים לפתי כגון דלתחת [ללה] דוקא וכמו שכתבתי למעלה (עג:) והא

גמ' למימרא דיניא תותה דוקא הוא - לעולם בתומרת יקדשו ידי לעשיהם לכי מתגרשה כדתניא לעיל ודקתמרת כי תמרה הכי מ' מהניא לין: **שמא קונמות** - ייטו הקדם דבקדושת הגוף דמיא דלא סגי להו בפדיון בקדשי מזבח דאחין להם פדיון: **וכדרבא דאמר הקדש כו' מפקיעין מידי שעבוד** - ובהקדש דקדושת הגוף קמיירי שאם היה לו בהמה ועשאה תפוסיקי לבעל תובו ואחר כך הקדיש לפי' בשאם תובו מיילא עלה קדושת הגוף ואין לו לבעל תובו שום שעבוד עליה והייט טעמא משום דהוי דבר הראוי למזבח דחייל עלה קדושת הגוף אבל אם היו לו נכסים אחרים שעשבדן לבעל תובו ואח"כ הקדישן לפי פקע שיעבודיה דבעל תובו הואיל ואין בהן לגלח קדושת גדק הבית דלאו קדושת הגוף הוא דאחי בעל תובו וגבי ליה מהקדש כדאמרינן במסכת ערכין (דף פג:) מוסיף עוד דיבר ופודה כל הנכסים האלו דבשלמו לגלח קדושת הגוף אבל קדושת דמים לבדק הבית לא מפקעת שיעבוד כדתנן בערכין בפרק שום היתומים (דף כג:) מוסיף עוד דיבר ופודה את הנכסים הללו וכו' שאם הקדיש הלוה נכסיו שמוסיף המלוה דיבר על הלוותו ופודה את הנכסים מפני מרתת הטין שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון וגובה תובו כך כתב רש"י זכרוכו לברכה בפרק לקח על פי לבעל רביט שם זכרוכו לברכה חולק עליו שהפילגו הקדש דמים מפקיע מידי שעבוד ואין כאן מקום להתירך: **חמץ** - שחרור שעשה ממנו תפוסיקי לעובד כוכבים ועבר עליו הפסח חיסור ממן מפקיע שעבוד העובד כוכבים ואסור בהנאה והא דתנן בפרק כל שעה (פסחים ל:) עובד כוכבים שהלוה את ישראל על חמצו לאחר הפסח מותר בהנאה מוקמינן לה שהם כשהרהיבו שלנו שמכרו חלוי במשכון: **ושחרור** - עשה עבדו תפוסיקי ושחררו לוה משוחרר ומלוה גובה תובו ממקום אחר: **אי הכי** - דפקע שעבוד לבעל למה לי שמא יגרשנה מהשתא קדיש: **ועוד שמא יגרשנה קמאר** - מהשתא נמי קדיש דקונם מפקיע שעבודיה דבעל ולכשתמלא לומר דלמלוה רבנן לעשבודיה דבעל בעובדה מחתיו דשויוהו לוקח נמור ולא כמלוה דפ"ה יפר שמא יגרשנה והייט דהשתא פרק חע"פ פריך למלוה רבנן לעשבודיה והכא לא מלכלי ליה למלא ועוד שמא יגרשנה קמאר ודלא ליחול השתא הדרא קדישין לזוכתה כיון דהשתא לא חייל דבעל דלא ליחול השתא היא ות"ח ואי למלוה רבנן לעשבודיה לקמיה היכי חייל דהשתא מיהת לא מיגרשא וי"ל דכיון דמידמא חייל לא לאו למלוה הכי מילי דכל היכא דלא מיגרשא ליחול אבל מיגרשא ליחול: **מתני'** נדרה אשתו ובור שנדרה בתו: **ובור שנדרה בתו** - בשלמתו לו בתו נדרה בתו נדרה בתו וקיים לה ובור שנדרה בתו - בשלמתו לו בתו נדרה בתו וקיים לה ובור שנדרה בקרבן: **נדרה בקרבן ובור שנדרה בנזיר** - הרי זה יחזור ויפר - להקמה לו הפרה קמייתא כיון דבטעות הוי לא מהני ולא מידי והכי ליתא בתוספתא (פ"ו) בהדיא שאם היה בטעות יכול להפר דתניא התם נדרה בתו נדרה בתו וקיים לה ובור שנדרה בתו נדרה בתו וקיים לה **גמ'** למימרא דיניא תותה דוקא הוא - דכיון דכתיב תותה משמע שיפר לפי תותה שנדרה בשעה אחרת וקשה כי כיון דתותה תיקים מפיק לה מינה בהפרה דכתיב תותה אבל בהקמה אמרינן במתני' ותיפוק בתוספתא וכ"ת כיון דהקמה והפרה תיקים וכדאמרי ליה רבנן לר' תליעזר בפירקין דלעיל (דף עה.) תמרו לו תיפה יקימנו ותיפה יפרנו תא שמע בשלמא הפר ור' עקיבא נמי לקמן (דף פז:) מקיש הפרה להקמה מה הקמה ממנו ולא מלפניו אלא הפרה תותה דוקא כמתן לכתיב בהקמה דמי לא ניתא לי דתפילו למתן תיקים ללא דוקא למילי דמשתמעי מהאי קרא גופיה דתיפה יקימנו ותיפה יפרנו דהא תמרינן לעיל* תומר בהקם מבהפר קיים הפר בלבו ליט מופר ולי לכל מילי ליתקום למתי ללא ודלי תפילו למתן דמיקים לה ליתקים ללא במילי דהשתא קרא גופיה ללתי תיפה הוא סמיכותא בעלמא דתיפה יפרנו ויכיון שכן תיפה בהפרה לכתיב תותה הקמה מגלן ותפשר ללה לכתיב בהקמה כדכתיב כי החרים לה כתותה דמי ומשמע דוקא ומכאן נרמזה לי להלכה דכי היכי דפשיטא לעיל* דבעל ליט מפר לפתי כגון דלתחת לתותה דוקא ס"ג ליט מקיים לפתי כגון דלתחת [ללה] דוקא וכמו שכתבתי למעלה (עג:) והא

מתני' נדרה אשתו ובור שנדרה בתו - ר"ג כב' יוסי הגלילי סבר לה לקמן (דף פח:) דאשה יכולה להפר לבתה הנערה אפילו בפני עצמה ואפילו בפני בעלה ואפילו בפני אביה ואפילו בפני אחיה ואפילו בפני אחיה ואפילו בפני אחי

רש"י ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים ר"ן פז

ופא גבי קרעים דכתיב על על. דמשמע שאם מתו לו שנים קרובים לו שלמה שחייב לקרוע על כל אחד בפני עצמו: על שאול ועל יהונתן בנו ועל עם ה' דסיינו פרטות: ופניא מת אביו וקרע ואח"כ נמלך שפוג כנו. שמא ולא אביו יצא ידי קריעה לעל על"לו דוקא הכא נמי "לו"לה" לו דוקא: *כאן בשאם תורה אור כאן במפרש. גבי קריעה שקרע שאם שלח על אביו ולא על בנו אבל במתניתין כגון שהפר בפירוש לשם כתו והלכך כיון דנמלך שהיו כך נריך להפר לשם לשמו שנדרה: ושאינו לא יצא ידי קריעה. וקשיין בריישא דהדדי: ושאינו. דמסיים לרב חסי: ושלשה תוך כדי דבור. דהחוזר תוך כדי דבור כדבור דמי לכולהו מילי: תוך ממנדף. מבנך לח הסם: ושובד עבודת כוכבים. לאומר לעבודת כוכבים "לאי לאלה" דלאלבור לחודיה חייב: ומקדש. לשה והמגרשה לא"פ שחזר בתוך כדי דבור לאינה חזרה. ר"ן ומתני' ממרא קונם שאיני טועמת וענבים שאיני טועמת קיים לחתנים כל נדרי קיים. לח הענבים שהיו יכול להפר אוב לאיזו שלא לענבים קשבר נדר שהוקם מקלתו הוקם כולו וגמרא מפרש "יקימנו"=יקים ממנו: ג"ב קכט: ס"ב

דבור כדבור דמי חוץ "ממנדף "ועובד עבודת כוכבים "ומקדש "ומגרש: מתני' אמרה "קונם תאנים "וענבים אלו שאני טועמת "היום לחאנים כולו קיים, לתאנים אינו מופר עד שיפר אף לענבים. אמרה "קונם תאנה שאני טועמת וענבה שאני טועמת" הרי אלו "שני "נדרים: גמ' "מני "מתניתין? רבי "ישמעאל "דתניא "אישה יקימנו ואישה יפרנו "אמרה "קונם תאנים וענבים אלו שאני טועמת" קיים לחאנים כולו קיים הפר

הגהות הב"ח (ג) גמ' לא יצא ידי קריעה (תמרו לו מת לו וכו' יצא ידי קריעה וקשיין קריעתו שלמה דלמה היה נוהג כך פיסק כלל וכ"כ הרא"ש בפירושו דים סמרים לא נדפי כך פיסק אלא נדפי פיסק לא יצא ידי קריעה וכך נוהג בהלכתיים שבידינו פוף פ' אלו מנלמין וכך פ"פ מהלכי כתו"ם פ"ח הל' אבל דמ"ל אם לו מת סתם לא יצא ידי קריעה וכך פסק בשור ב"ד בסי' ס"מ בני דין קריעה אבל נבי הפרה לא פסק כן בסי' רל"ד וי"ש לייטב דבריו וכבר נתרתיו בס"ד: (ב) שם אבל כתוב כדי דיבור פ"ג לקרוע והלכתא תוך:

ב"ב קכט: ס"ב

[ב"ב קכט:]

[ועיין תוספות ב"ק עג: ד"ה כי ותוספות ב"ב קכט:]

פי' הרא"ש

והא נבי קריעים דכתיב על על. דמשמע מינה דמל כל אחד לנירלקרוע על כל מת ומת לנירלקרוע מדכתיב על שאול ועל יהונתן ועל עם ה' דסיינו פרטות: ופניא מת אביו וקרע ואח"כ נמלך שפוג כנו. שמא ולא אביו יצא ידי קריעה לעל על"לו דוקא הכא נמי "לו"לה" לו דוקא: *כאן בשאם תורה אור כאן במפרש. גבי קריעה שקרע שאם שלח על אביו ולא על בנו אבל במתניתין כגון שהפר בפירוש לשם כתו והלכך כיון דנמלך שהיו כך נריך להפר לשם לשמו שנדרה: ושאינו לא יצא ידי קריעה. וקשיין בריישא דהדדי: ושאינו. דמסיים לרב חסי: ושלשה תוך כדי דבור. דהחוזר תוך כדי דבור כדבור דמי לכולהו מילי: תוך ממנדף. מבנך לח הסם: ושובד עבודת כוכבים. לאומר לעבודת כוכבים "לאי לאלה" דלאלבור לחודיה חייב: ומקדש. לשה והמגרשה לא"פ שחזר בתוך כדי דבור לאינה חזרה. ר"ן ומתני' ממרא קונם שאיני טועמת וענבים שאיני טועמת קיים לחתנים כל נדרי קיים. לח הענבים שהיו יכול להפר אוב לאיזו שלא לענבים קשבר נדר שהוקם מקלתו הוקם כולו וגמרא מפרש "יקימנו"=יקים ממנו: ג"ב קכט: ס"ב

דבור כדבור דמי חוץ "ממנדף "ועובד עבודת כוכבים "ומקדש "ומגרש: מתני' אמרה "קונם תאנים "וענבים אלו שאני טועמת "היום לחאנים כולו קיים, לתאנים אינו מופר עד שיפר אף לענבים. אמרה "קונם תאנה שאני טועמת וענבה שאני טועמת" הרי אלו "שני "נדרים: גמ' "מני "מתניתין? רבי "ישמעאל "דתניא "אישה יקימנו ואישה יפרנו "אמרה "קונם תאנים וענבים אלו שאני טועמת" קיים לחאנים כולו קיים הפר

[ב"ב קכט:]

בטעות כיון שיודע תוך כדי דבור מהני:והלכתא תוך כדי דבור דמי כר ממנדף ועובד עבודת כוכבים ומקדש ומגרש.וכפרק יש נוחלין *לח חשיב לח מרי כר מעבודת כוכבים וקדושין ולח פליגי דמנדף בכלל עובד עבודת כוכבים ומגרש בכלל מקדש לתיקקק ליתיה להויה מנדף שאם נדף וחזר בו תכ"ד לח הויה חזרה ועובד עבודת כוכבים שאם אמר לעבודת כוכבים לחי אתה חזרה ומקדש ומגרש שאם קדש לו בירם וחזר בו תוך כדי דבור לח מני הדר ביה ולח ידענא מ"ש הני ומנח להו לרבנן הכי ונרלה בעיני דכשאחר מילי לח תמירי כולי הכי כשאדם עושה אותה לח כגמר דעתו הוא עושה אלח דעתו שיכול לחזור בו תוך כדי דבור אבל הני כיון דתמירי כולי האי אין אדם עושה אותה אלח בהכרמה גמורה ומשום הכי חזרה לפי' תוך כדי דבור לח מהני ורליתי לרביט משה כר נחמן ז"ל בפרק יש נוחלין שכתב בשם ר"ת דאפילו כשאדם עושה אותה אלח בהכרמה גמורה כר מהני ולח ניחא לי וכי ס"ד מתניתין לעקור דכר מן התורה לעולם שקדים לח ודחי כדאמרן: מתני' אמרה קונם תאנים וענבים אלו שאני טועמת קיים לתאנים כולו קיים. לפי' לענבים ואינו יכול לחזור ולהפר: אינו מופר עד שיפר אף לענבים. לימ מופר לענבים עד שיפר להם בפירוש אבל לתאנים שפיר מופר כלל אפילו לתאנים שלח כל הימנו להפר מקלתו: אמרה קונם תאנה שאני טועמת וענבה שאני טועמת הרי אלו שני נדרים. לאו למימרת שיהא נדר אחד אלא שני נדרים הם ואחד בפני עלמו לכל אחד ואחד בפני עלמו הא נדר אחד אלא שני נדרים הפרה לאחת להן וכדתניא בתוספתא (פ"ו) היו עליה ממנה נדרים הפרה לאחת לכולן חלח לומר שאם הפר לו קיים אחד מהם יכול לקיים לו להפר לאחת האחרים:

גמ'

מי דבור: והתניא. בניתוחא: אמר רבי שמעון בן פזי. מקח טיקר לתייחו וק"ק לימנח דוחה הניח דהא לח מייתי מידי חלח ממילחא דרבי שמעון בן פזי: והלכתא תוך כדי דבור כדבור דמי. פיסק ס"ל חליחזר לח ידענא מנין לו ופיסק דמדכתיב הוא יפקיד וקאמר דהא נבי דיינין דתורייתא הוא כגון נבי מנחת מיעון מן המטורין ונבי בנותם שמצות מתניין ליה ול"ל דהוי דתורייתא: מנדף ומובד עבודת כוכבים. תפילו מוזר בו תוך כדי דבור קתניון ליה ומקדש שאם נתחר כך מוזר בו וכן מגרש ומחר כך מנטל הגט בידו לתו בו כל כמיניה: קיים לחתנים קיים. דדרשינן בגמרת יקימנו יקים ממנו (ספר ממנו) ספר לחנלין לימו מופר כלל דפקרה במקלת לח כר הפרה ותס"ל בתחר נדר שהוחר מקלתו הוחר כולו שחני אין הפרה להחרת מכח: הרי לנו שני נדרים. תס קיים לענבים לח קיים לחתנים: מני מתניתין כני שמעתתי היא דתניא [לחתנים] כולו קיים. ולכני משמע יקימנו יקים ממנו מדלח כתיב יקיים וכתיב יקימנו דדרשינן ולחתניו: הפר

נגיא
האם לטון שאומרים אחרים על נדרה דבוק או דבוק לשאת אחר
תת נגיא
קרייה הנך על מת מסויים ואחרנרי
ג) ראן כני ג' בור
ד) אחר כני ג' בור

מא א ב ג ד מיי' פ"ל מהל' מכלי תגל כלכה ה סמג עשין מדבני סוסיים כ מור ל"ע ד"ד ס' סמ סעיף כד [וכתב לעפס מעשר קטן פ"ב דף נ"ס ונכת"ם סי' סט]:

מב ה ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף כה:

מג ו מיי' שם פלכי' מ ופ"ב מהל' שבועות כלכה י ופ"ב מהל' שבועות כלכי ג ופ"ג מהל' מלות כלכה ו ופ"ב מהל' תמורה כלכה ד סמג עשין צו קו ולתוין רמג טוש"ע י"ד סי' כלד סעיף לה כ ובו סי' שמ סעיף כד כה וטוש"ע ח"מ סי' כט סעיף ו ופמן רפ סעיף ז:

מד ח מיי' פ"ב מהל' עבודת כוכבים כלכה ט [וכתב לעפס כ"ב ס"ח דף ריב ע"ב ובכת"ם שם סי' כז]:

מה ו מיי' שם פ"ג כלכה ד:

מו י מיי' פ"ו מהל' תשוח כלכה כב סמג עשין מה טוש"ע תס"ע סי' מת סעיף ב:

מז כ מיי' פ"ו מהל' נזקוק לה סמג עשין נ טור ש"ע תס"ע סי' קמא סעיף נו:

מפנה
הבונה מקרית
"ק"ם, הפר"
נגיא
אני אתני' דקתמ' האמנא פי' קתמ' דכולו אשא"כ דקתמ"

תוספות

והא נבי קריעה דכתיב על שאול ועל יהונתן מינה דמל כל אחד לנירלקרוע על כל מת ומת ואפילו הכי תנא אמרו לו מת אביו וקרע ואח"כ נמלך שפוג כנו יצא ידי קריעה שלמה שהרי לא קרע אלא על מת אחד ואפילו הכי לא אמרו לו מת אביו וקרע ואח"כ נמלך שפוג כנו לא יצא ידי קריעה שלמה אלא משום דכתיב על שאול ועל יהונתן בנו ועל עם ה' דסיינו פרטות ומקדש ומגרש. לח חשיב לח מרי כר מעבודת כוכבים וקדושין ולח פליגי דמנדף בכלל עובד עבודת כוכבים ומקדש ומגרש בכלל מקדש לתיקקק ליתיה להויה מנדף שאם נדף וחזר בו תכ"ד לח הויה חזרה ועובד עבודת כוכבים שאם אמר לעבודת כוכבים לחי אתה חזרה ומקדש ומגרש שאם קדש לו בירם וחזר בו תוך כדי דבור לח מני הדר ביה ולח ידענא מ"ש הני ומנח להו לרבנן הכי ונרלה בעיני דכשאחר מילי לח תמירי כולי הכי כשאדם עושה אותה לח כגמר דעתו הוא עושה אלח דעתו שיכול לחזור בו תוך כדי דבור אבל הני כיון דתמירי כולי האי אין אדם עושה אותה אלח בהכרמה גמורה ומשום הכי חזרה לפי' תוך כדי דבור לח מהני ורליתי לרביט משה כר נחמן ז"ל בפרק יש נוחלין שכתב בשם ר"ת דאפילו כשאדם עושה אותה אלח בהכרמה גמורה כר מהני ולח ניחא לי וכי ס"ד מתניתין לעקור דכר מן התורה לעולם שקדים לח ודחי כדאמרן: מתני' אמרה קונם תאנים וענבים אלו שאני טועמת קיים לתאנים כולו קיים. לפי' לענבים ואינו יכול לחזור ולהפר: אינו מופר עד שיפר אף לענבים. לימ מופר לענבים עד שיפר להם בפירוש אבל לתאנים שפיר מופר כלל אפילו לתאנים שלח כל הימנו להפר מקלתו: אמרה קונם תאנה שאני טועמת וענבה שאני טועמת הרי אלו שני נדרים. לאו למימרת שיהא נדר אחד אלא שני נדרים הם ואחד בפני עלמו לכל אחד ואחד בפני עלמו הא נדר אחד אלא שני נדרים הפרה לאחת להן וכדתניא בתוספתא (פ"ו) היו עליה ממנה נדרים הפרה לאחת לכולן חלח לומר שאם הפר לו קיים אחד מהם יכול לקיים לו להפר לאחת האחרים:

גמ'

מי דבור: והתניא. בניתוחא: אמר רבי שמעון בן פזי. מקח טיקר לתייחו וק"ק לימנח דוחה הניח דהא לח מייתי מידי חלח ממילחא דרבי שמעון בן פזי: והלכתא תוך כדי דבור כדבור דמי. פיסק ס"ל חליחזר לח ידענא מנין לו ופיסק דמדכתיב הוא יפקיד וקאמר דהא נבי דיינין דתורייתא הוא כגון נבי מנחת מיעון מן המטורין ונבי בנותם שמצות מתניין ליה ול"ל דהוי דתורייתא: מנדף ומובד עבודת כוכבים. תפילו מוזר בו תוך כדי דבור קתניון ליה ומקדש שאם נתחר כך מוזר בו וכן מגרש ומחר כך מנטל הגט בידו לתו בו כל כמיניה: קיים לחתנים קיים. דדרשינן בגמרת יקימנו יקים ממנו (ספר ממנו) ספר לחנלין לימו מופר כלל דפקרה במקלת לח כר הפרה ותס"ל בתחר נדר שהוחר מקלתו הוחר כולו שחני אין הפרה להחרת מכח: הרי לנו שני נדרים. תס קיים לענבים לח קיים לחתנים: מני מתניתין כני שמעתתי היא דתניא [לחתנים] כולו קיים. ולכני משמע יקימנו יקים ממנו מדלח כתיב יקיים וכתיב יקימנו דדרשינן ולחתניו: הפר

נגיא
האם לטון שאומרים אחרים על נדרה דבוק או דבוק לשאת אחר
תת נגיא
קרייה הנך על מת מסויים ואחרנרי
ג) ראן כני ג' בור
ד) אחר כני ג' בור

גמ' הפר לתאנים אינו מופרע שיפר לא לענבים · אינו מופר כל הגדר כולהמיניין בהקמה דלא קיים מקצתו קיים כולו אי נמי אינו מופר כלל לחפיש לתאנים וכמו שכתבתי במשנתנו : מה יקימנו ממנו · דמשמע דבמקצתו דהייט ממנו הוקם כולו דיקימנו הכי משמע לא יפרע נמי ע"ג דלא משמע הכי משמע לא"ם הא ליתקום : אבל מכמים מומרים מקיים הקמה להפרה מה הפרה מה שבספר הפר · זו היא נידרמת הספרים ולפי זה הא דתנן הפר לתאנים אינו מופר כל הגדר קאמר לכל מה שבספר הפר דלי אינו מופר כלל אלי קאמרי רבנן מה שבספר הפר מה שבספר הפר דמשמע דכ"ע מודו בהפרה ולא אילטויך להו לרבנן הלא לאקשויי הקמה להפרה דהא בהפרה גופה פליג הנת דמתניתין הלא ודאי לפי גרסת זו משמע דכולהו מודו מה שבספר הפר מה שבספר הפר מכמים דכ"ע מודו בהפרה ולא משמע הכי דתניא התם נדרה מן התאנים ומן הענבים הפר לתאנים ולא הפר לענבים וחכמה אומרה אין בתאנים אין בענבים *אלמא אינו מופר כלל קאמר לפיכך נראה גרסת קצת ספרים עיקר דגרסי הכי אבל חכמים אומרים מה הפרה מה שבספר לא הופר אלא הקמה מה שקיים לא קיים וכן גרסת הרב רביט מפה בר נחמן ז"ל בהלכותיו : אמר רבה ר"ם היא דאמר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד · בפרק שבועה הפקדון היא דתנן התם (דף ו.) היו ממה שובעין לומו ואמר שבועה שלין לך בידי ולא לך ולא לך מייב על כל אחד ואחד ר"ם אומר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד הכא נמי לא מצינו עד שיאמר שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד הכא נמי נדרים עד שיאמר שתי טוענות לכל אחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד הכא נמי לא מצינו עד שיאמר שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד הכא נמי נדרים עד שיאמר שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד הכא נמי לא מצינו עד שיאמר שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד הכא נמי לא מצינו עד שיאמר שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד ואחד לא תאמר קושם אלא שתי טוענות לכל אחד וא

כדכתיב "ואסר יבא על נפשו ביעור" דהוה ידיע ליה (לכל) סומא דלא ידיעה לו' דכי אתי מקל דקיל מיניה דהא בריתא מודה ר"מ דיפר ביום שנלחכיה תע"ג דלית ליה מקלא ידיעה דהייגו שיודע שיש נדרים למחל מקלא ידיעה לו' דלכל ידיעה למחי דלמחר בסיפא לא יפר הייגו משום דכיון שיודע שיש

אמר רבא הכא מעניניה דקרא והכא מעניניה דקרא: "ר' יהודה סבר גבי רוצח כתיב "ואשר יבא את רעהו ביער" כל דבר מיעל ליער ומומא נמי בר מיעל ליער הוא, ואי אמרת "בלא ראות"-לרבות את הסומא, "ביער" נפקא ליה אלא שמע מינה "בלא ראות"-פרט לסומא רבי מאיר סבר כתיב "בבלי דעת" כל דבר מידע, וסומא לאו בר מידע הוא, ואי אמרת "בלא ראות"-פרט לסומא, "בבלי דעת" נפקא ליה אלא שמע מינה "בלא ראות" לרבות את הסומא: **מתני'** "המדיר הנאה *מחתנו והוא רוצה לתת לבתו מעות אומר לה "הרי המעות האלו נותנין לך במתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיך": **גמ'** אמר רבא לא שנו אלא דאמר לה "מה שאת נושאת ונותנת בפיך" "אבל אמר "מה שתרצי עשי" קנה יתהון בעל, ושמואל אומר "אפילו אמר "מה שתרצי עשי" לא קנה יתהון בעל, מתקיף לה רבי זירא כמאן

דלית ליה מקנה ומתנה אפילו בעל מקנה לה ומתנה לה ומחיל לה כל דבר ומחיל לה כל דבר ומחיל לה כל דבר

כמאן אזלא הא שמעתא דרב: כרבי מאיר דאמר יד אשה כיד בעלה ורמינהו כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית ואומר הרי זה לכל בני מבוי ומזכה להן על ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי אשתו ואי אמרת קנה יתהון בעלה, עירוב לא נפיק מרשותיה דבעל? אמר רב אע"ג דאמר רבי מאיר יד אשה כיד בעלה מודה רבי מאיר לענין שיתוף דכיון דלזכות לאחרים הוא מיד בעלה זכיא איתיביה רבינא לרב אשי ואלו שזכין להן [על ידי] בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים יאלמ שאין זכין להן על ידי בנו ובתו הקטנים ועבדו ושפחתו הבוגרים ואשתו אלא אמר רב אשי מתניתין בשיש לה חצר באותו מבוי עסקינן דמגו דזכיא לנפשה זכיא לאחריני: **מתני'** נדר אלמנה וגרושה יקום עליה בתוך אע"פ שנשאת בתוך ל' יום אינו יכול להפר

קמ"ל דלזכות להם מעמתא דרב. דתניא דתניא דיד חמה כיד בעלה: כרבי מאיר. דאמר בעלמא דיד חמה כיד בעלה: ורמינהו כיצד משתתפין וכו'. במסכת עירובין ופסח מתני' ר' מאיר: **אמר רבה** דאמר רבי מאיר. בעלמא יד חמה כיד בעלה וכמי שנתן תורה אור לחמטו דמי: **מודה רבי מאיר בענין**

[קדושין נב:]

פיזון דכיון דלזכות לאחרים הוא מיד בעלה זכיא. כלומר כיון דבעל דעתו הוי לזכות לאחרים על ידי אשתו אף על פי שאינו לזכות לעצמו כיון דבעל רשות להם לזכות על ידי אשתו ואין לו רשות בהן כלום ואהכי מזכי להו על ידה מבל **פעמא** כגון דהיכי מצית למימר לך דיד חמה כיד בעלה: **אלו** זכין. גבי שיתוף מבוי קמיירי שמזכה משלו לכל בני מבוי: **על ידי בנו ובתו הגדולים**. שכבר יצאו מרשותו מבל לו על ידי בנו ובתו הקטנים שיכין כיון לו על ידי שתהא **אלמנה** לר"מ לפיכך על ידי שיתוף יד חמה כיד בעלה דמיא: **הלכה** כרבי מאיר. דלעיל דקאמר דיכול לזכות לכל בני מבוי על ידי אשתו: **כשיש לה** חצר באותו מבוי. לפיכך חמה שאין לה חצר באותו מבוי לא מהני לה שיתוף זה.

[כ"מ יו:]

מתני' נדר אלמנה וגרושה יקום עליה בתוך ל' יום. וכשעת שנדרה היתה עליה(ג) (אמרה) סתם יכיל יום. קודם שיחול הנדר עליה ויכול למימר הואיל ולא חל הנדר עליה יפר לה בעל אפי' הכי אין יכול להפר דכתיב תמיהה חזקיה והוי להו קודמין ואין הבעל מפר בקודמין: **גמרא**

פי' הרא"ש

כמאן אזלא שמעתא דרב. כלומר כיון דבעל דעתו הוי לזכות לאחרים על ידי אשתו אף על פי שאינו לזכות לעצמו כיון דבעל רשות להם לזכות על ידי אשתו ואין לו רשות בהן כלום ואהכי מזכי להו על ידה מבל פעמא כגון דהיכי מצית למימר לך דיד חמה כיד בעלה ומכל מקום אינו יכול לזכות לעצמו על ידי אשתו כשיש לה חצר באותו מבוי

נדרה והיא ברשות הבעל. שהיתה נשואה והפר לה בעל והשתא מפרש כיצד נדרה לפיכך כיצד נדרה לאחר שנשאים יום והפר לה בעל: **תפ"ש שנתאלמנה כו' פרי זה מופר.** ותע"ג דליכא למימר הואיל ובשעת הנדר דיבו שיחול וכבר יצתה ברשות עצמה ולא תועיל לו הפרה להכי תשמעינן הכי זה מופר תורה אור

נדרה והיא ברשות הבעל, מפר לה וביצד אמרה הריני נזירה לאחר ל' או' פ' שנתאלמנה או נתגרשה בתוך ל' הרי זה מופר. *נדרה בו ביום ונתגרשה בו ביום החזירה בו ביום אינו יכול להפר, זה הכלל כל שיציאה לרשות עצמה שעה אחת אינו יכול להפר: גמ' תניא "אלמנה וגרושה שאמרה – הריני נזירה לכשאנשא" ונשאת ר' ישמעאל אומר פר ר"ע אומר לא יפר – וס"מ "ילל"י – אשת איש שאמרה "הריני נזירה לכשאתגרש" ונתגרשה "ר' ישמעאל אומר לא יפר "ורבי עקיבא אומר פר, אמר רבי ישמעאל הרי הוא אומר "ונדר אלמנה וגרושה וגו' עליה שרתא נדר בשעת אלמנות וגרושין ר"ע סבר הרי הוא אומר "כל אשר אסרה על נפשה עד שיהא אישה נדר בשעת אלמנות וגרושין אמר רב הסדא כמ"ד – ר' עקיבא היא, אביי אמר אפילו תימא רבי ישמעאל מתניתין חליא נפשה ביומי* (א) בריתא חליא נפשה בנישואין שלמי יומי ולא נתגרשה שלמי יומי ולא מיתנסבא/ זה הכלל דקתני גבי נערה המאורסה לאיתויי ילדך האב עם שלוחי הבעל, או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל בנערה המאורסה "דאביה ובעלה מפירין נדריה "זה הכלל דקתני גבי ואלו נדרים לאיתויי מסר האב לשלוחי הבעל, או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל* ישאין הבעל מיפר בקודמין: מתני' חשש נעורים נדריהן קיימין: בוגרת והיא יתומה, נערה (נ) (ובגרה) והיא יתומה נערה**

נדרה בו ביום. ביום שנשתת וכדלקמיק לה בפרק נערה המאורסה בשנשתת ונתגרשה בו ביום והחזירה בו ביום אין שלוחי הבעל מפר בקודמין ואין כך חזרה לתירומין בלחוד היא נמי אין יכול להפר בשופטות האב דכיון שנשתת אוב אין לאביה זכות בה וכי קתני נדרה בו ביום לרבותא נקטיה דתע"ג דבו ביום היתה ברשות אביה קודם שנדרה אפי' כיון שנשתת אין לה תקנה אפי' בתוכו יום עצמו: **גמ'** ר' ישמעאל אומר יפר. דסבירא ליה דבתר תלות הנדר תלינן ולא בתר תחילה: רבי עקיבא אומר לא יפר. דתלינן בתר תחילה: עד שיהא נדר בשעת אלמנות וגירושין. ונדר הייט תלות הנדר הילכך אין בריצת אין בסיפא בתר תלות הנדר היא לן למיזל: עד שיהא איסור הנדר. כשהיה מוסרת עצמה בנדר שהכל הולך אחר שעה שהוא טרד: מתניתין מני ר' עקיבא היא. דתלוי בתר שעת תחילה: **אפי' תימא רבי ישמעאל.** דכי תלוי ר' ישמעאל בתר תלות הנדר ה"מ כי אין תלות הנדר בשעת אלמנות וגרושין אבל בשעת נישואין תלוי בתר תחילה הנדר, דכיון שתי תפסר לתמירת הנדר ותלות הנדר בשעת נישואין היא ברצונה תחד ס"ל לרבי ישמעאל תלוין בתר תלות הנדר חבל מתי לא מיתנסבא, שלמי יומי ולא מיגרשא ומשמע שתהא תמירת הנדר בתר תלות הנדר תחד, תפילו כשנשתת הרשות, שנשתת לו מתגרשה, מוחה רבי ישמעאל דכתר תמירה תלוין ולא בתר תלות כיון שנשתת היה לתוי הנדר לחול בתוכו רשות שהיה בעצמה לתמירה: ולענין הלכה קיימת לן כרבי עקיבא הילכך תפי' חומרת היבמה בתר שעת תמירת הנדר תלוין בין לקולא בין לחומרא: זה הכלל דקתני דנערה המאורסה הוא דתנן בפרקין דנערה שלמי יומי ולא מיגרשא ואם הפר הרי זה מופר ולידי נמי היכא דהלתה נדרה בנישואין להכי יפר דעל דעת בעלה נדרה והיכא דהלתה נדרה בגירושין ליכא למימר דהלתה עלמה בבעלה ואהכי לא יפר: **את שאני דקתני** (נעיל דף עח.) גבי נערה המאורסה זה הכלל כל שלא יכלה לרשות עלמה כו' לאיתויי הלך האב עם שלוחי הבעל דהתם לא יכלה לרשות עלמה -דלהבא ובעלה מפירין נדריה: **את שאני דקתני הכא.** גבי ואלו נדרים דמשמע דיצאת לרשות עלמה לאיתויי מסר האב לשלוחי הבעל ולא הלך הוא עמהם דאותה שעה יכלה מרשות האב עד שהגיעה לרשות הבעל ויכלה לרשות עלמה ואין הבעל מיפר נדריה שאין הבעל מיפר בקודמין: **מתני' נ' נערות נדריהן קיימין.** שאין הבעל יכול להפר להן: **בוגרת והיא יתומה. נערה בוגרת והיא יתומה.**

נערה

כל אחד מהני תלת גוונא ואמרינן בירושלמי שתפר רבי יהודה לא תמרה תלת לאחד בהן מן התלמידים: בוגרת והיא יתומה. שנדרה כשהיא בוגרת והיא יתומה בחיי האב וכדכתיבנא: נערה והיא יתומה. שנדרה כשהיא נערה ובגרה לאחר מכן והיא יתומה בחיי האב וכדכתיבנא: נערה

לאיתויי מסר האב לשלוחי הבעל ונדרה וביטלה והמירה לאחר בעל אפר דיכלה כבר תלתה בעל כיון שנתקיים לשלוחי הבעל כבר הוה כאילו ביטלה לגופה: הכא נערות והיא יתומה בחיי האב כיון שנתקיים לשלוחי הבעל כבר הוה כאילו ביטלה לגופה ואפי' הכי אין יכול להפר דכיון דנתקיים לשלוחי הבעל כבר נתקיים

נערה בשעה שמדיר שלא בגרה עדיין והיא יתומה בחיי האב (ב) תלתא יתומה בחיי האב כיילא להו : בוגרת ומת אביה . שבשעה שמדירה היתה בוגרת ומת אביה דהייט יתומה ממש (ג) תלתא מת אביה כיילא להו : נערה שמת אביה ומשמת אביה בגרה וכו' .

(ד) תלתא דקתני בוגרת כיילא להו : רבי יהודה אומר אף המשיא את בתו קטנה וכו' . ועדיין היא נערה דמתניתין דלעילו היתה קטנה כשנשתת ויתה מרשות אביה בשהגיעו שנותיו וכי קתני ועדיין היא נערה ה"מ נמי לדאפי' היא קטנה כיון שנשתת אין לאביה רשות בה והלי דנקט נערה משום דנדרי קטנה לישנ כלשון : גמ' אבל חכמים אומרים אלו נערות נדריהן נדר . דהכי תלתא כייל להו משום דמתניתין אף ר' יהודה לא אמרה אלא לחדד את התלמידים וכדכתיבנא במתני' : מתני' קונם שאני נהנית לאבא ולאביך אם עושה אני על פיך שאני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא וע"פ אביך הרי זה יפר : גמ' תניא שאיני נהנית לאבא ולאביך אני עושה לפיך ר' נתן אומר לא יפר וחכ"א יפר . נשאלה אני מן היהודים משמשתך ר' נתן אומר לא יפר וחכ"א יפר הרי זה נבדא דאיחסר הייתא דעלמא עליה אי נסיב איתתא כי לא תנינא הילכתא , *רהיט בגפא ותובליא , ולא אמרי לה מיתנא , אתא רב אחא בר רב הונא *ושבשיה , ואינסיב איתתא ושרקיה

נערה בשעה שמדירה שלא בגרה ועדיין היא יתומה בחיי האב (ב) ועדיין היא נערה שמת אביה ומשמת אביה בגרה וכו' . תלתא דקתני בוגרת כיילא להו : בוגרת ומת אביה . שבשעה שמדירה היתה בוגרת ומת אביה דהייט יתומה ממש (ג) תלתא מת אביה כיילא להו : נערה שמת אביה ומשמת אביה בגרה וכו' .

(ד) תלתא דקתני בוגרת כיילא להו : רבי יהודה אומר אף המשיא את בתו קטנה וכו' . ועדיין היא נערה דמתניתין דלעילו היתה קטנה כשנשתת ויצתה מרשות אביה בשהגיעו שנותיו וכי קתני ועדיין היא נערה ה"מ נמי לדאפי' היא קטנה כיון שנשתת אין לאביה רשות בה והלי דנקט נערה משום דנדרי קטנה לישנא כלשון : גמ' אבל חכמים אומרים אלו נערות נדריהן נדר . דהכי תלתא כייל להו משום דמתניתין אף ר' יהודה לא אמרה אלא לחדד את התלמידים וכדכתיבנא במתני' : מתני' קונם שאני נהנית לאבא ולאביך אם עושה אני על פיך שאני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא וע"פ אביך הרי זה יפר : גמ' תניא שאיני נהנית לאבא ולאביך אני עושה לפיך ר' נתן אומר לא יפר וחכ"א יפר . נשאלה אני מן היהודים משמשתך ר' נתן אומר לא יפר וחכ"א יפר הרי זה נבדא דאיחסר הייתא דעלמא עליה אי נסיב איתתא כי לא תנינא הילכתא , *רהיט בגפא ותובליא , ולא אמרי לה מיתנא , אתא רב אחא בר רב הונא *ושבשיה , ואינסיב איתתא ושרקיה

תקם תקם עד שתשמע הלכות : ריטיע בגפא ותובליא . גפא=קני סולם שעולין בו בחיל תובליא = תבל שעולין בדקל ומושכין להם למטה הענפים שבהן התמרים ומשל של גבי תלם הוא רץ למעלה ולמטה לעסוק ולשמוע הלכות ולא יסתייענ מילתא (ולית דמפרש להיכן בכפא. רן יחידי למעלה ולמטה כתלם שעולה בתבל בחיל : תובליא . תבל כדתימרי בכבא בתרא (דף נג:) מתן דנקטו מגלית ותובליא ותמר חזיל ותגזור דיקלא דפלניא : ושבשיה ואינסיב איתתא ושרקיה

תקם תקם עד שתשמע הלכות : ריטיע בגפא ותובליא . גפא=קני סולם שעולין בו בחיל תובליא = תבל שעולין בדקל ומושכין להם למטה הענפים שבהן התמרים ומשל של גבי תלם הוא רץ למעלה ולמטה לעסוק ולשמוע הלכות ולא יסתייענ מילתא (ולית דמפרש להיכן בכפא. רן יחידי למעלה ולמטה כתלם שעולה בתבל בחיל : תובליא . תבל כדתימרי בכבא בתרא (דף נג:) מתן דנקטו מגלית ותובליא ותמר חזיל ותגזור דיקלא דפלניא : ושבשיה ואינסיב איתתא ושרקיה

נגלה (דף 3:) את שיעור הפסד נדר על תנאי וזמן חל הפרה – מהר"י נתן ותבואות

[פי' עיקר לפום מה שכתב הרב תרגום של פתיחתי כ' ותפח (בילמיה כ) בניחתי כ' ותפחנתים . עיין שם כתב כ']

[פי' נשנות בכתם דקל לנקב תמריס עשנות עשנות לשון הכ שילמדהו ולא שלמה בידו שילמוד כלום . עכון ערך נפח כ']

תוספות

רבי יהודה אומר אף המשיא כתו קטנה . וכשנקח לתופה וביאסה ומדיין היא קטנה לו עשה נדרים קיימין וז היא יתומה בחיי האב שכבל משיא : קונם שאני נהנית לאבא ולאביך אם עושה אני על פיך . אם אני מהנית לך אין לאו יכול להפר דלפיכך נדרים שבינו לבינה לא הוי נדרים ולא חלי ולאביך לאו הכא בחיי האב ומת אביך ולא נתכוין לכך מתני' שיחול הנדר כשיבא יפר . ועיין בגמ' כתב כן כתב הרב המגיד בפרק ב' מהלכות נדרים הלכה ט"ו ובפרק ג' מהלכות שבועות הלכה ב' ובפרק ד' מהלכות מכירה הלכה ב' ובפרק ה' מהלכות אישות הלכה ב' ובפרק ו' מהלכות גזילה ואבידה הלכה ב' ובפרק ז' מהלכות מלוה ולוה הלכה ב' ובפרק ח' מהלכות שכנים הלכה ב' ובפרק ט' מהלכות שלוחין ושותפין הלכה ב' ובפרק י' מהלכות עבדים הלכה ב' ובפרק י"א מהלכות שכירות הלכה ב' ובפרק י"ב מהלכות שאלה ופקדון הלכה ב' ובפרק י"ג מהלכות מלוה ולוה הלכה ב' ובפרק י"ד מהלכות נחלות הלכה ב' ובפרק ט"ו מהלכות מתנות עניים הלכה ב' ובפרק ט"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק י"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק י"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק י"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק כ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ל"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק מ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק נ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ס"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ע"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק פ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק צ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ק"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ר"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ש"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק ת"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תי"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תכ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תל"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תמ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תנ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תס"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תע"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תפ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תצ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תק"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקי"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקכ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקל"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקמ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקנ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקס"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקע"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקפ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקצ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקי"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקכ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקל"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקמ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקנ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקס"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקע"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקפ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקצ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקק"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקי"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ו מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ח מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקכ"ט מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקל' מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקל"א מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקל"ב מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקל"ג מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקל"ד מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקקקל"ה מהלכות מעשר שני הלכה ב' ובפרק תקק

ושרקיה טינא. כדי להרתיעו שהוא צריך לבריות ליתלות בכתוב בגדיו וקסבר כי היכי דפליגי רבנן ורבי נתן בהפרה פליגי נמי בשאלה דרבי נתן נמי ס"ל בשאלה דאין מכניס ומוציא לן כרבנן דיחוד ורבים הלכה כרבים וכדבעינן למכתב קמן ואפי' כמאי דפליגי ר' נתן ורבנן קיימת לן כרבנן דיחוד ורבים הלכה כרבים וכדבעינן למכתב קמן

ושרקיה טינא ואתייה לקמיה דרב חסדא אמר ליה מאן חכים למיעבד כי האי מילתא אי לאו דרב אחא בר רב הונא דגברא רבה הוא דקסבר רבי היכי דפליגי רבנן ור' נתן בהפרה הכי נמי פליגי בשאלה ורב פפי אמר מסלוקת בהפרה דר' נתן סבר אין הבעל מיפר אע"ב חל נדר דבתיב ותפרה הלבנה ורבנן סברי בעל מיפר אע"פ שלא חל נדר דכתיב מפר מחשבות ערומים אבל בשאלה דברי הכל אין חכם מיתיר כלום אע"ב חל נדר דכתיב לא יחל דברו לימא מסייע ליה

קונם שאיני נהנה לפלוני ולמי שאשאל עליו נשאל על הראשון ואח"כ נשאל על השני ואי אמרת נשאל אע"פ שלא חל נדר אי בעי על האי ניתשיל ברישא ואי בעי על האי ניתשיל ברישא ומי ידע אי האי קמא אי האי בתרא אלא לימא מסייע ליה קונם שאיני נהנה לפלוני ולמי שאשאל עליו נשאל על נדרו ואח"כ נשאל על נדרו ואי אמרת נשאל אע"פ שלא חל נדר אי בעי על נדרו איתשיל ברישא אי בעי על נזרו איתשיל ברישא ר' נתן היא אמר אביי אמר לי מרימר הבי אמר אבוך משמיה דרב פפי מסלוקת בהפרה אבל בשאלה דברי הכל מפר ואע"פ שלא חל נדר דכתיב "לא יחל דברו" למימרא

דלמא לעולם אימא לך דכ"ע בשאלה כרבים דיחוד ורבים הלכה כרבים ומאי דקסבר רבי היכי דפליגי רבנן ור' נתן בהפרה משום דסבירא ליה דבעל מפר ולא חל הנדר ואפי' הכי פליגי רבנן עליה משום דסבירא להו דאפילו בעל מפר חל הנדר ומשום הכי בשאלה דברי הכל אין חכם מיתיר דכיון דחל הנדר אפי' בעל אינו יכול להפר ומשום הכי פליגי רבנן עליה דר' נתן בהפרה ומסלוקת בהפרה דר' נתן סבר אין הבעל מיפר אע"ב חל נדר דכתיב ותפרה הלבנה ורבנן סברי בעל מיפר אע"פ שלא חל נדר דכתיב מפר מחשבות ערומים אבל בשאלה דברי הכל אין חכם מיתיר כלום אע"ב חל נדר דכתיב לא יחל דברו לימא מסייע ליה

קונם שאיני נהנה לפלוני ולמי שאשאל עליו נשאל על הראשון ואח"כ נשאל על השני ואי אמרת נשאל אע"פ שלא חל נדר אי בעי על האי ניתשיל ברישא ואי בעי על האי ניתשיל ברישא ומי ידע אי האי קמא אי האי בתרא אלא לימא מסייע ליה קונם שאיני נהנה לפלוני ולמי שאשאל עליו נשאל על נדרו ואח"כ נשאל על נדרו ואי אמרת נשאל אע"פ שלא חל נדר אי בעי על נדרו איתשיל ברישא אי בעי על נזרו איתשיל ברישא ר' נתן היא אמר אביי אמר לי מרימר הבי אמר אבוך משמיה דרב פפי מסלוקת בהפרה אבל בשאלה דברי הכל מפר ואע"פ שלא חל נדר דכתיב "לא יחל דברו" למימרא

דלמא לעולם אימא לך דכ"ע בשאלה כרבים דיחוד ורבים הלכה כרבים ומאי דקסבר רבי היכי דפליגי רבנן ורבי

סז א מי' פכ"ד מהל' תשובה הל' כג סמג עשין מח טוש"ע יו"ד סי' ז סעי' יב ופי' קטו סעי' ו ופי' קמח סעי' ט בהג"ה:

סח ב מיי' פע"ו מה' נדרים הל' ט סמג שם טוש"ע יו"ד סי' עו סעי' ד:

סט ד מיי' פ"ח מהל' תרומות הלכה י:

מהנך "מיתיבי" קושיות על רבינא אותם מקורות שהובאו בדף כ"ט ע"ב בסיוע לרבי פרנאך בקושיא על רבינא

מהנך 3 שאלות בגדולות אחד מהשואות שהעתיק נועה

נועה אשת כהן שאחד "נאנס" אבל אין תאכל בתרומה

נועה אשת כהן שנאנס (בעידן ב"ז לפי כתוב או לא

תוספות

מיתיבי קונם סיוטא ס' כל הני למיימי לעיל מקום סיוטא מיימי הכא למיכתא ולתי להו כדקאי לעיל ופוף דכר לימוסב לכל פפי כדמסיק ומקשה להלכה ככב פפי דאמר דנדר ד"ה אין מכס מחיר על הנאה הכל אבל בהפסד נהנה דאמר ככבון דכבי כהן אם"ם אין מקדש אם אוכל ובן אשת כהן מקדש מיד קודם שיזכה: **בראשונה** היו אומרים אם אומרים לה הרי את מקודשת לי אחר שאכלה תרומה ונתעברה ואחר כך נשאת לכהן אחר ונולדו בניהם ובניהן בנים ובנות ואחר כך מת בעלה הראשון ובא עליה בעלה השני ואמר אינו יודע אם ממנו נתעברה אם מן הראשון אם מן השני הרי זה ספק ספקא ואינה אוכלת בתרומה מחמת הספק ואם מת בעלה השני ואינו יודע אם ממנו נתעברה אם מן הראשון הרי זה ספק ספקא ואוכלת בתרומה מחמת הספק ואם מת בעלה הראשון ואינו יודע אם ממנו נתעברה אם מן השני הרי זה ספק ספקא וא

גרשתני (ה) . מי מהימנת ואם תמצא לומר כהן תסור לו להחזירה : **פשט סוף** . דמעיקרא משום (ו) דידע לה דבעלה לא ידע בה לא נטמאת [להכי] לא אמרה טמאה אני לך לא מהימנת אכל היכא דאמרה גרשתני דידעה דבעלה ידע לא מקרקע לא לה (ז) לא הוא אמרה הכי דחזקה לחזק חזקה מעיזה פניה בפני בעלה : **מדרכה** . לא (ח) מיבעיין למצמה לחכרונה דלא מהימנת אלא לפי למצמה דחזקה דקתני מהימנת לא הוי טעמא אלא משום דלא עבידא לבזויי כפשה דלימרה דבעמאה לא ילפו דהכי הוא דקאמרה: **דומיין דחזקיך לה מן גברא** . שייער לה בעלה ומעיזה פניה בפניו . עיין לחכ דחקיך לה מן גברא שחזקך יצרה מן לחש לחכ שבמצה בו מעיזה ובשביל מעיזה לומר לבעלה "גרשתני" : **ופשט הכא דלים לם ביסופא** . דבהא מילחא לא מבעיא בפשה ואפילו הכי קחני במצמה דחזקה דמהימנת והיכי לחמר לפילו למצמה דחזקה כו' : **פשט** . נמי חיים לה ביסופא דכיון דלא סגי לה דלא קחמרה גבי כי דיעל לי יורה כחן לי לאו דהכי הוא לא קחמרה ואהכי מהימנת : **דהא פכא דידעה פיא** . דבעלה ידע דיורה כחן ובקתי לה לא מהימנת אלמא לחמ מעיזה : **דכל יומא** . לחכר חשמים מקדמה ומעיה ידע לגברא כדי לעהר ידיו לחכר חשמים ולחמ יומא חד ועבדה הכי לחמר לה "הדא מילחא דחשמים לא הוי החידנא" :

מהלוי

קסבר רב המנונא הבא נמי היא גופה אמרה "נהי דבביאה ידע, ביורה כחץ מי ידע" ומשום הכי משקרא : **בחיא איתתא** דכל יומא דחשמיש מיקדמה משיא ידיה לגברא יומא חד אחיא ליה מיא לממשא, אמר לה "הדא מילחא לא הות האידנא" אמרה ליה "א"כ חד מן נכרים

מהלוי

[ינמות דף קיו.] בהחמה שהלכה היא ובעלה למדינת הים "ך כחב הרמב"ן ז"ל בהלכותיו מיכו ליכא למימר לעיל מן מדרש כחובה חלא בעיקר כחובה לבל בחוספחא לא וכיון דמשום הכי מהימנת טפי כי לחמר גרשתני מכי לחמר הפשה כגרשתני ידע בה בעלה ואיכא מעיזה ובהפשה ביני לביך דלא ידע בה מעיזה בעלמא מהימנת ליה לחמר דכיון דלא סגי לה דלא לחמר לה כלום ומדמיכן לה להמיכיחין ז"מ שלא להחיירה בלבד ליכא למימר דלחמר הכי מהימנת לחמר כי לחמרה בעלה לה כלום אלא משום דכגרשתני ידע בה בעלה ואיכא מעיזה ובהפשה ביני לביך דלא ידע בה מעיזה

עין משפט נר מצוה

אהלויי. נכריס מוכרי לחם: נפטויי. מוכרי נפט: מהרזיק. מסנויי. מוכרי לחלוח בשמים: נפטויי. מוכרי נפט: דסוס מסרוק בציפה. שהיה סגור עם תקה בציפ: פרציס נופף נוסנת. פרץ הגדר: סוס מירכם. בציפה היה מתחבא בציפ שלא ירגיש בו הבעל: כלא דעתא דאימתא. שלוי היתה יודעת תורה אור לא היתה מניחתו לחכול: כי נפטו ודס כידיסן. לעתיד הוכרין הבעלים: מסו דמיפא לישורל עבד. שהי בהדה והוי דמיר ליה הכי משום דלא ליתות דמיהו ליתמיה עלויה כי מיס גטיס יתמקו קמשמע לן דלא לתרגין הכי ובריה:

[עם לשניט תיסת דהזקיה וע"ב רש"י שבתוב בהזקיה מוגהו במסגר]

עב א טוש"ע אס"ע סי' קטו סעי' 1:

[וע' תוספות יבמות כה: ד"ה אמר לכי ותוס' כתובות סג: ד"ה אבל אמרה]

הדרן עלך ואלו נדרים
וסליקא לה מסכת נדרים

"אהלויי" דהוו הכא האידנא, אי אנת לא דילמא מנהון" אמר רב נחמן עיניה נתנה באחר ולית בה משוא במלה אהוא איתתא דלא הוה בדיחא דעתה בהדי גברא, אמר לה "האידנא מאי שנא" אמרה לית "מעולם לא צערתן ברוך ארץ כי האידנא" אמר לה "לא הוה הדא מילתא האידנא" אמרה ליה "א"כ הלין נכרים נפטויי דהוו הכא האידנא, אי אנת לא דילמא חד מנהון" אמר (ה) (להו) רב נחמן לא תשגיחון בה "נותנת עיניה באחר" הואי "אהוא נברא" דהוה מדרזיק בביתא הוא ואינתתא, על "אתא מריה דביתא, פרטה נואף להוציא וערק אמר רבא איתתא שריא - *אם איתא דעבד איסורא ארכוסי הוה מיבעי ליה. אהוא נואף דעל לגבי דההיא אנתתא, אתא גברא, סליק נואף איתיב [*בכלאי] בבא, הוה מחתן תחלי תמן וטעמינן - חזיא, בעא מרי דביתא למיכל מן הנהו תחלי בלא דעתא דאינתתא אמר ליה ההוא נואף: "לא תיכול מנהון *דטעמינן חזיא", אמר רבאי (ג) "(אינתתיה) שריא, אם איתיה דעבד איסורא ניחא ליה דליכול ולימות - דכתיב °כי (נ) (נאפף) ורם בידיהן", פשיטא? מהו דתימא איסורא עבד והאי דאמר ליה דניחא ליה דלא לימות בעל דתהוי אינתתיה עלויה - מים גנובים ימתקו ולחם סתרים יענם, קא משמע לן:

[בכלאי בכא פי' על גבי כיפה כשהר ממחנה בכלאי כמו שפי' בגליון ערוך שלך כב]

יחזקאל כג מ"ב יט

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

תוספות

אהלויי. מוכרי לחם: שמא מיניה נמנה בחמר. ותייבי בחמה כהן לחי נתן מיניה מתנה בחמר לחף בניחת תוקם בחוב שהוא בעלה [לחמוה]: נפטויי. מוכרי נפט וכבעל היה כהן כלפניות: דסוס מסרוק. נכנו ניתוד ותכינו בהמוכל (דף פה:) דסרזקיה בלחלנוית: פרציס נופף בלחלנוית: פרציס נופף. כלומר פרץ הממילה ויצא כך כחוב בשפתים. ובמרוק פיסא ג) דכתי א) דכתי נופף בלחלנוית: פרציס נופף בלחלנוית ופרק. מיחתח בניחת לחם לחיות דבבל מיחוקי טי מיכרס. פיחום היה נעתן מפני הבעל ופרק הבעל: מיחתח דרשף. נכניסה הפחתה: פחתיה. (דכתי) שלף חנוך של שפיכת דמים: מים גנובים ימתקו. כלאמר בשהבדלתין ניחל בעשם כיפה ובימן לשובני פניכה קמ"ע דשלף חיו יודע זה וניחל ליה לליחות בפ"ל כדי שיפחה בפרהסיה:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

הנהות הב"ח (ה) גם, אמר רב נחמן כ"ל והיכא לה נחמק: (ו) שם אמר רבא מיתתא: (ז) שם דכתיב כי מוקמת כהו ודם כ"ל וכן ברש"י:

הגהות כהר"י לנדא ג) תוס' ד"ה פרציס נופף כו'. ובמרוק פיסא דסוי שלף כיפה לבעל ופרק בפני בעל כ"ל. וכבוונה כזה לתרץ מאי לישא הוא זה שלף ליכם מיכם דלמא פרק שלף ופרק כדי שיהי' בעלה מעיני בעל ולמה ליה לפחיה ולכך פיסא בעלמה שכבר היה כשלף נראה לבעל קדם שפרק ופרק ושפיר אמאר אמותא דלמא לחי הוה מרמוקי מיכרס פרק פיסיה בעל ופרק שלף ופרק כדי שיהי' בעלה מעיני בעל ולמה ליה לפחיה ולכך פיסא בעלמה שכבר היה כשלף נראה לבעל קדם שפרק ופרק ושפיר אמאר אמותא דלמא לחי הוה מרמוקי מיכרס פרק פיסיה בעל